# Забезпечення реалізації норм міжнародного гуманітарного права в Україні

## (оновлено)

Київ, Україна
Січень 2022 року

Global Rights Compliance

**Забезпечення реалізації норм міжнародного гуманітарного права в Україні**

Січень 2022 року

Цей звіт підготовлено Global Rights Compliance.

Global Rights Compliance працює як фонд, заснований в Нідерландах як «Global Rights Compliance Foundation», зареєстрований у gemeente s-Gravenhage 10 листопада 2017 року, номер RSIN 858118841 та код SBI 94996.

Цей звіт доступний в електронному форматі англійською та українською мовами за посиланням https://www.globalrightscompliance.com/, а також на сторінці Facebook Global Rights Compliance.

**Застереження**

Цей звіт був вперше опублікований у листопаді 2016 року в рамках проєкту «Реформа міжнародного кримінального суду та міжнародного гуманітарного права», що фінансувався урядом Великобританії. Оновлення 2022 року профінансовано Міністерством закордонних справ Нідерландів у рамках проєкту MATRA «Посилення спроможності України розслідувати та переслідувати міжнародні злочини», що фінансується Міністерством закордонних справ Нідерландів. Проєкт є спільною ініціативою T. M. C. Asser Instituut і Global Rights Compliance. Думки, виражені у звіті, належать тільки автору (авторам).

Global Rights Compliance

## Зміст


Зміст ..... 1

Абревіатури ..... 3

Короткий зміст ..... 4

Вступ ..... 12

Структура звіту ..... 17

Конфлікт в Україні та міжнародні злочини ..... 19

Зобов'язання України притягувати до кримінальної відповідальності за порушення норм МГП та інші серйозні порушення норм міжнародного права ..... 23

- Застосування норм МГП ..... 23
- Інші серйозні порушення міжнародного права ..... 24
- Нормативна бажаність переслідування міжнародних злочинів ..... 25
- Зобов'язання щодо обвинувачень, які виникають у зв'язку з юрисдикцією МКС ..... 28

Кримінальне переслідування на національному рівні в Україні за злочини, пов'язані з конфліктом ..... 45

- Зростаюча кількість кримінальних переслідувань за порушення МГП або інші серйозні порушення міжнародного права як міжнародні злочини ..... 49
- Модель обвинувачення «сепаратистів» (або підозрюваних у сприянні військовим зусиллям сепаратистів на сході України) в одному або кількох загальнокримінальних злочинах за Кримінальним кодексом України ..... 57
- Модель загального переслідування чи обвинувачення українських урядових і військових посадових осіб (несепаратистів) у низці загальнокримінальних злочинів ..... 60
- Модель відсутності розслідування та переслідування сексуального та гендерного насильства під час конфлікту ..... 61
- Періодичне переслідування за діяння, які можуть становити порушення МГП та інші серйозні порушення міжнародного права як за загальнокримінальні злочини ..... 64
- Висновок: відсутність забезпечення ефективності кримінальних покарань ..... 68

Висновок: короткострокові рекомендації ..... 71

Дотримання міжнародних принципів справедливого суду під час висунення обвинувачень у міжнародних злочинах ..... 72

Визнання наявності збройного конфлікту на практиці ..... 76

Міжнародний збройний конфлікт ..... 89

Неміжнародний збройний конфлікт ..... 95

Застосування злочинів, передбачених національним законодавством, коли це доцільно, або ж коли відповідного міжнародного злочину немає ..... 102

## Абревіатури

| | |
|---|---|
| **АТО** | Антитерористична організація |
| **GRC** | Global Rights Compliance |
| **ВПО** | Внутрішньо переміщені особи |
| **ДБР** | Державне бюро розслідувань |
| **ДНР** | Донецька Народна Республіка |
| **ДРК** | Демократична Республіка Конго |
| **ЄРСР** | Єдиний реєстр судових рішень |
| **ЗСУ** | Збройні сили України |
| **ККУ** | Кримінальний кодекс України |
| **ЛНР** | Луганська Народна Республіка |
| **МВС** | Міністерство внутрішніх справ |
| **МГП** | Міжнародне гуманітарне право |
| **МКС** | Міжнародний кримінальний суд |
| **МКТР** | Міжнародний кримінальний трибунал щодо Руанди |
| **МТКЮ** | Міжнародний кримінальний трибунал щодо колишньої Югославії |
| **ММПЛУ** | Моніторингова місія ООН з прав людини в Україні |
| **ОБСЄ** | Організація з безпеки і співробітництва в Європі |
| **ОГП** | Офіс Генерального прокурора |
| **ООС** | Операція об'єднаних сил |
| **СБУ** | Служба безпеки України |
| **СГН** | Сексуальне та гендерне насильство |
| **СССЛ** | Спеціальний суд для Сьєрра-Леоне |
| **УВКПЛ** | Управління Верховного комісара ООН з прав людини |

## Короткий зміст

Цей звіт є оновленою версією звіту, опублікованого Global Rights Compliance («GRC») у листопаді 2016 року, де GRC провели вичерпний аналіз підходу України до кримінального переслідування злочинів, пов'язаних із конфліктом, та його відповідності стандартам чинного міжнародного гуманітарного права («МГП»). У версії звіту від 2016 року розглядалися судові рішення щодо збройного конфлікту на Сході України та окупації Криму, винесені з 2014 року по серпень 2016 року, тоді як ця версія зосереджується на справах, розглянутих у період з 1 вересня 2016 року по 1 квітня 2021 року. У звіті розглянуто різні способи, за допомогою яких українська система правосуддя висуває обвинувачення у поведінці, пов'язаній із конфліктом, і тому аналіз включає широкий спектр правопорушень від державної зради та посягання на територіальну цілісність України до тероризму та звичайних злочинів катувань чи незаконного затримання, до порушень законів і звичаїв війни та ведення агресивної війни.[1]

Звіт має на меті надати корисні вказівки та рекомендації Уряду України («УУ») та його органам кримінального переслідування щодо того, як підходити до своїх міжнародно-правових зобов'язань щодо розслідування та переслідування серйозних порушень МГП та інших серйозних порушень міжнародного права[2] в межах чинних положень Кримінального кодексу України («ККУ»). У своєму оновленому звіті під назвою «Імплементація норм міжнародного гуманітарного права на національному рівні в Україні»[3] GRC запропонували,

---

[1] Для цілей цього звіту «справи, пов'язані з конфліктом» охоплюють усі злочини, передбачені ст. 5-8bis Римського статуту, а саме геноцид (ст. 442 Кримінального кодексу України («ККУ»)), воєнні злочини (ст.438) та злочин агресії (ст. 437). Важливо, що злочини проти людяності не криміналізуються в чинній редакції ККУ, тому такі справи не зазначені в додатку А. Крім того, справи, пов'язані з конфліктом, стосуються злочинів, які українські слідчі та прокурори зазвичай розуміють як пов'язані з окупацією Криму і Донбасу, а саме дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу чи захоплення державної влади (ст. 109), посягання на територіальну цілісність та недоторканність України (ст. 110), фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу чи захоплення державної влади, зміна кордонів території чи державного кордону України (ст. 110-2), державна зрада (ст. 111), посягання на життя державного чи громадського діяча (ст. 112), диверсії (ст. 113), шпигунство (ст. 114), перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань (ст. 114-1), терористичний акт (ст. 258), участь у вчиненні терористичного акту (ст. 258-1), публічні заклики до вчинення терористичного акту (ст. 258-2), створення терористичної групи чи організації (ст. 258-3), сприяння вчиненню терористичного акту (ст. терористичний акт (ст. 258-4), фінансування тероризму (ст. 258-5), пропаганда війни (ст. 436), застосування зброї масового знищення (ст. 439), розробка, виробництво, придбання, зберігання, збут, транспортування зброї масового знищення (ст. 440), екоцид (ст. 441), посягання на життя представника іноземної держави (ст. 443), злочини проти осіб та установ, що мають міжнародний захист (ст. 444), незаконне використання символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала (ст. 445), піратство (ст. 446) і найманство (ст. 447).

[2] Відповідно до своїх міжнародних зобов'язань Україна повинна розслідувати воєнні злочини, імовірно скоєні її громадянами або збройними силами, або на її території, і, якщо це необхідно, притягувати до відповідальності підозрюваних: звичайне МГП, правило 158, ЖК I, ст. 49; ЖК II, ст. 50; ЖК III, ст. 129; ЖК IV, ст. 146; Римський статут, Преамбула, п. 4, 6 і ст. 1.

[3] GRC, «Імплементація норм міжнародного гуманітарного права на національному рівні в Україні» (лютий 2021 року).

щоб чинне законодавство України, зокрема ККУ, зазнало низки змін, щоб дозволити ефективні кримінальні санкції за весь спектр серйозних порушень МГП. Однак, як буде обговорюватися в цьому звіті, чинна законодавча база все ж надає численні варіанти обвинувачення при кримінальному переслідуванні злочинних діянь, пов'язаних з конфліктом.

Ст. 438 ККУ, незважаючи на недостатню конкретність, [4] дозволяє кримінальне переслідування низки воєнних злочинів за Римським статутом. Крім того, ККУ дозволяє переслідувати низку більш конкретних злочинів, які також належать до воєнних злочинів. Вони містяться в розділі XIX «Злочини проти встановленого порядку військової служби (військові злочини)» [5] і в розділі XX «Злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного порядку». ККУ також охоплює низку злочинів загальнокримінальної спрямованості, які дають змогу притягнути до відповідальності комбатантів[6] за злочини проти цивільного населення, військовополонених та інших захищених осіб.[7] Тому, беручи участь у внесенні змін до ККУ, щоб забезпечити справедливе та ефективне переслідування всього спектру серйозних порушень МГП, надзвичайно важливо забезпечити повну відповідальність та дотримання міжнародних зобов'язань України, використовуючи чинну редакцію ККУ, зокрема ст. 438, для її оптимального ефекту.

Відповідно, у звіті розглядаються нещодавні зусилля УУ щодо кримінального переслідування злочинів, пов'язаних із конфліктом, із застосуванням відповідних положень ККУ. Зокрема, у звіті розглядається загалом 1230 справ, пов'язаних із конфліктом, за період з вересня 2016 року до квітня 2021 року, які внесені в Єдиний реєстр судових рішень («ЄРСР» або «Реєстр») (*див.* Додаток А) та публічна інформація, надана Офісом Генерального прокурора України («ОГП») на запит GRC, та аналізуються кроки, зроблені Україною для виконання своїх міжнародно-правових зобов'язань щодо розслідування та кримінального переслідування порушень МГП. Загалом, видається, що Реєстр демонструє наступні практики та тенденції щодо діяльності органів прокуратури України щодо злочинів, пов'язаних із конфліктом.

---

[4] *Див.* с. 74-77.

[5] Стосовно глави XIX (19), до складу злочинів входять злочини, що переслідуються лише стосовно військовослужбовців Збройних Сил України, Національної гвардії України, Державної прикордонної служби України, Служби безпеки України та інших суб'єктів. пов'язані з обороною. *Див*. КПК, статті 432, 433, 434, 439.

[6] Термін «комбатанти» тут і в усьому звіті охоплює членів Збройних Сил України, Збройних Сил Росії та недержавних збройних формувань, і не обов'язково передбачає, що весь конфлікт в Україні має міжнародний характер.

[7] *Див., наприклад,* ККУ, статті 115 (умисне вбивство), 121 (умисне тяжке тілесне ушкодження), 126 (побиття), 127 (катування), 146 (незаконне ув'язнення або викрадення), 146-1 (насильницьке зникнення), 152 (зґвалтування) , 153 (сексуальне насильство), 186 (розбій), 187 (розбійний злочин).

Global Rights Compliance

Почнемо з того, що починаючи з 2016 року – і особливо в 2020 році – відбулося значне збільшення кількості розслідувань та кримінальних переслідувань дій, які ймовірно є серйозними порушеннями МГП або міжнародними злочинами, зокрема, воєнними злочинами за ст. 438 ККУ. Найбільше це видно в порівнянні з періодом до 2016 року.[8] Зокрема, з 1 січня 2016 року по 31 січня 2021 року в Єдиному реєстрі досудових розслідувань зареєстровано 265 кримінальних проваджень за ст. 438 ККУ.[9] Більшість розслідувань (228) розпочато з січня 2020 року по січень 2021 року.[10] Щонайменше 41 провадження щодо порушення законів і звичаїв війни (за ст. 438 ККУ) передано до судів.[11] Тим не менш, поки що лише у двох кримінальних провадженнях обвинуваченого було визнано винним у воєнних злочинах за ст. 438,[12] одне з яких на момент написання статті розглядається Верховним Судом України в касаційному порядку.[13]

Крім того, були оцінені наступні моделі щодо обвинувачень у поведінці, пов'язаній із конфліктом:

(i) Система обвинувачення «сепаратистів» (чи осіб, підозрюваних у підтримці військових зусиль сепаратистів на Сході України) за участь у конфлікті, в тому числі: ст. 437(2): ведення агресивної війни;[14] ст. 258-3: участь у терористичній групі чи терористичній організації;[15] ст. 258-5: фінансування тероризму; [16] ст. 260(2):

---

[8] *Див.* GRC, «Застосування МГП в Україні» (2016 рік), Додаток А.
[9] Офіс Генерального прокурора України, Відповідь на запит на надання публічної інформації № 27/3-4102ВИХ-20 від 11 вересня 2020 року, Додаток (Відомості про зареєстровані кримінальні правопорушення (провадження) на території України, Донецької та Луганської областей та результати їх досудового розслідування у 2016, 2017, 2018, 2019 р., січень-серпень 2020 року. Відомості про зареєстровані кримінальні правопорушення (провадження) на території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя та результати їх попереднього розслідування у 2016, 2017, 2018, 2019, січні-серпні 2020 року).
[10] Офіс Генерального прокурора України, Відповідь на запит на надання публічної інформації № 27/3-4102ВИХ-20 від 11 вересня 2020 року, Додаток (Відомості про зареєстровані кримінальні правопорушення (провадження) на території України, Донецької та Луганської областей та результати їх досудового розслідування у 2016, 2017, 2018, 2019 р., січень-серпень 2020 року. Відомості про зареєстровані кримінальні правопорушення (провадження) на території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя та результати їх попереднього розслідування у 2016, 2017, 2018, 2019, січні-серпні 2020 року).
[11] Додаток А, с. 2-27.
[12] Справа № 243/4702/17, Рішення від 4 липня 2017 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; Справа № 415/2182/20, Рішення від 18 травня 2020 року, Лисичанський міський суд Луганської області.
[13] Справа № 243/4702/17, Рішення від 4 липня 2017 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; Справа № 415/2182/20, Рішення від 18 травня 2020 року, Лисичанський міський суд Луганської області.
[14] *Див*. Справа № 219/10228/15-к, Рішення від 22 серпня 2019 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області; Справа № 328/67/16-к, Рішення від 25 лютого 2016 року, Токмацький районний суд Запорізької області; Справа № 409/2799/16-к, Рішення від 13 грудня 2016 року, Білокуракинський районний суд Луганської області; Справа № 1-кп/225/195/2017, Рішення від 8 лютого 2017 року, Дзержинський міський суд Донецької області; Справа № 263/15014/15-к, Рішення від 16 травня 2018 року, Жовтневий районний суд міста Маріуполя Донецької області.
[15] *Див*. Справа № 686/6951/16-к, Рішення від 9 вересня 2016 року, Хмельницький міськрайонний суд; Справа № 699/268/15-к, Рішення від 6 жовтня 2016 року, Придніпровський районний суд міста Черкаси; Справа № 766/10952/17, Рішення від 22 квітня 2019 року, Бердянський міськрайонний суд Запорізької

участь у незаконних воєнізованих або збройних формуваннях;[17] та ст. 263: незаконне поводження зі зброєю, боєприпасами або вибуховими речовинами, часто поєднане з одним із перерахованих вище злочинів.[18] У цих злочинах висунуто сотні обвинувачень проти «сепаратистів» (або тих, кого підозрюють у сприянні військовим зусиллям сепаратистів на сході України).[19]

(ii) Система обвинувачення «сепаратистів», які організували «референдуми» та / або проходили чи продовжували державну службу на непідконтрольних Україні територіях, у злочинах проти державної безпеки України, у тому числі за ст. 109:[20] дії, спрямовані на насильницькі зміни або повалення конституційного ладу або захоплення державної влади; ст. 110: посягання на територіальну цілісність і недоторканність України;[21] та ст. 111: державна зрада;[22]

---

області; Справа № 233/3432/16-к, Рішення від 18 січня 2019 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області.

[16] Справа № 263/13081/17, Рішення від 11 жовтня 2017 року, Жовтневий районний суд міста Маріуполя Донецької області; Справа № 727/11208/17, Рішення від 19 січня 2018 року, Шевченківський районний суд міста Чернівці; Справа № 409/194/18, Рішення від 5 лютого 2018 року, Білокуракинський районний суд Луганської області; Справа № 263/2412/18, Рішення від 3 березня 2018 року, Жовтневий районний суд міста Маріуполя Донецької області; Справа № 591/1186/18, Рішення від 29 березня 2018 року, Суд Сум Зарічного району.

[17] *Див.* Справа № 243/6774/20, Рішення від 20 серпня 2020 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; Справа № 229/680/20, Рішення від 10 серпня 2020 року, Дружківський міський суд Донецької області; Справа № 243/3738/2020, Рішення від 8 травня 2020 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; Справа № 229/1107/20, Рішення від 27 квітня 2020 року, Дружківський міський суд Донецької області.

[18] Справа № 243/7084/15-к, Рішення від 28 грудня 2016 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; Справа № 221/2405/15-к, Рішення від 24 листопада 2017 року, Іллічівський районний суд міста Маріуполя Донецької області; Справа № 415/3619/17, Рішення від 26 лютого 2018 року, Лисичанський міський суд Луганської області; справа № 415/2182/20 Рішення від 18 травня 2020 року, Лисичанський міський суд Луганської області; справа № 328/67/16-к, Рішення від 25 лютого 2016 року, Токмацький районний суд області.

[19] Додаток А, с. 3-274.

[20] *Див., наприклад*, Справа № 699/268/15-к, Рішення від 6 жовтня 2016 року, Придніпровський районний суд міста Черкаси; Справа № 326/195/16-к, Рішення від 20 лютого 2017 року, Чернігівський районний суд Запорізької області; Справа № 415/3619/17, Рішення від 29 березня 2018 року, Лисичанський міський суд Луганської області.

[21] Частина 1 статті 110 криміналізує: «Умисні дії, вчинені для зміни територіальних кордонів або державних кордонів України з порушенням порядку, передбаченого Конституцією України (254к/96-ВР), а також публічні заклики чи розповсюдження матеріалів із закликами вчиняти такі дії». *Див., наприклад*, Справа № 171/684/19, Рішення від 12 серпня 2020 року, Апостолівський районний суд Дніпропетровської області; Справа № 266/1776/20, Рішення від 23 липня 2020 року, Приморський районний суд міста Маріуполя Донецької області. Частина 2 статті 110 передбачає кримінальну відповідальність за посягання на територіальну цілісність України, «якщо воно вчинене представником органів державної влади чи неодноразово будь-якою особою, чи вчинене організованою групою, чи поєднане із розпалюванням національної чи релігійної ворожнечі». *Див., наприклад*, Справа № 426/3687/20, Рішення від 10 серпня 2020 року, Сватівський районний суд Луганської області; Справа № 221/3328/20, Рішення від 27 серпня 2020 року, Волноваський районний суд Донецької області.

[22] Справа № 755/1317/17, Наказ від 30 січня 2017 року, Дніпровський районний суд міста Києва; Справа № 760/791/18, Рішення від 24 січня 2018 року, Солом'янський районний суд міста Києва; Справа № 755/15405/15-к, Рішення від 19 листопада 2018 року, Дніпровський районний суд міста Києва; Справа № 759/5737/17, Рішення від 11 липня 2019 року, Святошинський районний суд міста Києва; Справа № 522/10548/18, Рішення від 12 липня 2019 року, Приморський районний суд міста Одеси.

(iii) Система загального кримінального переслідування чи обвинувачення українських (урядових / військових) посадових осіб у низці злочинів загальнокримінальної спрямованості, передбачених національним законодавством проти встановленого порядку військової служби, таких як: ст. 365: перевищення влади або службових повноважень; [23] ст. 408: дезертирство; [24] ст. 425: недотримання військового обов'язку;[25] та ст. 426: бездіяльність військових органів;[26]

(iv) періодичне кримінальне переслідування за діяння, які можуть вважатися порушенням МГП або іншими серйозними порушеннями міжнародного права обома сторонами конфлікту як за загальнокримінальні злочини, передбачені національним законодавством, зокрема: ст. 115: вбивство;[27] ст. 121: умисне тяжке тілесне ушкодження;[28] ст. 127: катування;[29] ст. 146: незаконне ув'язнення або викрадення особи;[30] ст. 149: торгівля людьми та інші незаконні операції з торгівлі стосовно людини;[31] ст. 152: зґвалтування;[32] та ст. 289(2): викрадення автомобіля.[33]

---

[23] Справа № 236/1707/14-к, Рішення від 12 січня 2017 року, Краснолиманський міський суд Донецької області.
[24] *Див., наприклад*, Справа № 243/4264/20, Рішення від 27 липня 2020 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; Справа № 219/7401/19, Рішення від 28 січня 2020 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області.
[25] *Див., наприклад*, Справа № 237/3913/17, Рішення від 13 жовтня 2017 року, Мар'їнський районний суд Донецької області; Справа № 185/12161/15-к, Рішення від 27 березня 2017 року, Павлоградський міськрайонний суд Дніпропетровської області.http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/65701795
[26] *Див., наприклад*, Справа № 229/2026/20, Рішення від 17 липня 2020 року, Дружківський міський суд Донецької області; Справа № 460/1294/17, Рішення від 17 липня 2017 року, Яворівський районний суд Львівської області.
[27] *Див., наприклад*, Справа № 409/1530/16-к, Рішення від 25 травня 2017 року, Рубіжанський міський суд Луганської області; Справа № 408/504/17, Рішення від 24 вересня 2019 року, Сєвєродонецький міський суд Луганської області; Справа № 235/3762/15-к, Рішення від 6 грудня 2017 року, Добропільський міський суд Донецької області.
[28] *Див., наприклад*, Справа № 225/3479/16-к, Рішення від 20 листопада 2017 року, Дзержинський міський суд Донецької області.
[29] *Див., наприклад*, Справа № 414/396/18, Рішення від 30 березня 2018 року, Кремінський районний суд Луганської області.
[30] *Див., наприклад*, Справа № 237/4661/19, Рішення від 20 січня 2020 року, Іллічівський районний суд міста Маріуполя Донецької області; Справа № 219/10313/16-к, Рішення від 30 травня 2017 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області; Справа № 264/6729/15-к, Рішення від 6 червня 2017 року, Донецький апеляційний суд.
[31] *Див., наприклад*, Справа № 415/3619/17, Рішення від 29 березня 2018 року, Лисичанський міський суд Луганської області.
[32] *Див., наприклад*, Справа № 237/3220/17, Рішення від 7 грудня 2018 року, Дзержинський міський суд Донецької області.
[33] *Див., наприклад*, Справа № 222/1719/18, Рішення від 16 травня 2019 року, Приморський районний суд міста Маріуполя Донецької області; Справа № 414/1987/18, Рішення від 18 жовтня 2018 року, Кремінський районний суд Луганської області.

(v) З 2014 року було порушено менше п'яти судових переслідувань за зґвалтування та сексуальне насильство, незважаючи на поширені докази таких діянь,[34] та спостерігалося значне ігнорування СГН, пов'язаного з конфліктом.[35]

З наведеного вище випливають дві загальні закономірності: 1) система обвинувачення у звичайних злочинах, пов'язаних із участю обвинувачених у конфлікті, без акценту на поведінці комбатантів щодо цивільного населення; 2) відсутність кримінальних переслідувань проти української сторони.

По-перше, незважаючи на збільшення обсягів розслідування та кримінального переслідування за злочини, передбачені ст. 438, більшість злочинів, що інкримінуються, стосуються участі обвинуваченого у конфлікті. Більшість справ, пов'язаних із конфліктом на сході України, стосуються так званих «сепаратистів» і переслідуються як звичайні злочини щодо обвинувачених за участь у конфлікті (тобто участь у терористичній організації чи незаконному збройному формуванні),[36] а іноді як убивство, катування, незаконне ув'язнення та викрадення. Наприклад, якщо за ст. 438 триває 41 кримінальне переслідування, то за участь у терористичній організації – 203.[37] Так само у Криму було лише три справи про порушення законів і звичаїв війни за ст. 438. Більшість справ стосується державної зради посадових осіб (44 із 55). У трьох справах членів «Самооборони Криму» (воєнізованого угруповання, яке, як повідомляється, допомагало російським силам захопити Крим) звинувачують у посяганні на територіальну цілісність України, державній зраді чи участі в незаконному збройному формуванні, а не порушеннях прав людини, які вони вчинили.[38]

Відповідно, бракує кримінальних переслідувань, спеціально спрямованих на діяння, пов'язані з основними цілями МГП (тобто захист цивільного населення та тих, хто склав

---

[34] УВКПЛ, 16 лютого 2017 року, Звіт «СНПК»; Amnesty International, «Не приватна справа: домашнє та сексуальне насильство щодо жінок у Східній Україні» (2020 рік) («Amnesty International, «DSV проти жінок на сході України», 2020 рік»); І. Лопатіна «Вони описали, як помре моя дочка. Історії жінок, які пережили насильство та полон у руках бійців Л / ДНР» (НВ, 19 червня 2021 року); М. Роуч, «Оскільки епідемія зґвалтування в Україні в основному ігнорується, ті, хто пережив насильство, благають про допомогу» (Vice News, 21 березня 2018 року).

[35] Важливо, що згідно з інформацією, наданою прокуратурою Донецька, з лютого 2014 року по лютий 2021 року поліцією було зареєстровано 320 випадків СГН, з яких чотири кваліфіковані як пов'язані із конфліктом, хоч і звичайні злочини. 201 з цих справ направлено до суду, 114 розслідувань закрито, у тому числі 2 пов'язаних із конфліктом; 24 досі розслідуються, у тому числі 2 пов'язані з конфліктом.

[36] Статті 258-3 та 260 ККУ, відповідно.

[37] *Див.*, Додаток А, п. 1-41 та 518-705, відповідно.

[38] Заява помічника Генерального секретаря з прав людини Ілзе Брандс Керіс, «Ситуація з правами людини в Автономній Республіці Крим та місті Севастополь, Україна», засідання Ради Безпеки Арріа на тему «Ситуація з правами людини в Автономній Республіці Крим та місті Севастополь, Україна», 6 березня 2020 року; HRW, «Крим: напади, «зникнення», заподіяні незаконними силами», 14 березня 2014 року; Кримська правозахисна група та інші, «Порушення прав людини в Криму: припинення безкарності», підготовлена до 72-ї сесії ГА ООН.

зброю). Хоча це не суперечить міжнародно-правовим зобов'язанням України переслідувати злочини як звичайні злочини, а не як порушення МГП,[39] такий підхід є проблематичним не в останню чергу через те, що він не повною мірою охоплює діяння, вчинені проти цивільних осіб, і основні контекстуальні елементи (зв'язок зі збройним конфліктом), а також покарання за такі злочини можуть не відображати їхню тяжкість як міжнародних злочинів.[40]

По-друге, бракує розслідувань і кримінальних переслідувань тих, хто перебуває на українській стороні конфлікту, причому більшість переслідувань зосереджені на «сепаратистах» на сході України та проросійських особах у Криму. Лише 73 справи (із загальної кількості 1230 справ, пов'язаних із конфліктом) можна розглядати як кримінальні переслідування української сторони конфлікту. Із цих 73 випадків 61 – це переслідування українських комбатантів за порушення, пов'язані з конфліктом на Донбасі, а інші 12 – за дезертирство та допомогу Росії у веденні агресивної війни у Криму. Справи проти української сторони на Донбасі можна розділити на три великі категорії, а саме: (i) військово-дисциплінарні правопорушення за главою XIX ККУ про форми військової недбалості чи недисциплінованості за невдачу у воєнних діях (28 із 61 справи); (ii) звичайні злочини, такі як незаконне ув'язнення, вбивства та катування (28 із 61 випадків); та (iii) випадки, коли обвинувачених притягують до відповідальності за звичайними положеннями ККУ за поведінку, яка, як видається, є воєнними злочинами.

Водночас, GRC визнає, що ця ситуація розвивається, і знає, що ОГП України, а також Донецька та Луганська обласні прокуратури і прокуратура АРК наразі здійснюють процесуальне керівництво близько 15 000 розслідуваннями відповідно до звичайних положень ККУ про ймовірні серйозні порушення МГП, що можуть вважатися воєнними злочинами.

Нарешті, у звіті описано, як можна змінити ці тенденції, щоб забезпечити відповідність міжнародним стандартам, принаймні частково, шляхом ефективнішого використання чинного ККУ. Крім того, ухвалення законопроєкту про внесення змін до ККУ,[41] щоб

---

[39] *Прокурор проти Хаджихасановича та Кубури*, ICTY-01-47-T, Судове рішення, 15 березня 2006 року (Судове рішення у справі Хаджихасановича і Кубури), п. 259: «Розглядаючи різні міжнародні документи, що регулюють гуманітарне право та кримінальне право, здається, що немає письмової норми, яка б зобов'язувала держави переслідувати серйозні порушення міжнародного гуманітарного права на основі міжнародного права про воєнні злочини [...]».

[40] Так, катування за частиною 1 статті 127 ККУ карається позбавленням волі на строк від двох до п'яти років; зґвалтування за частиною 1 статті 152 ККУ карається позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років.

[41] Верховна Рада України «Проєкт Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації норм міжнародного кримінального та гуманітарного права» № 2689 від 27 грудня 2019 року.

включити, зокрема, злочини проти людяності та усунути недоліки ст. 438 про воєнні злочини, може призвести до збільшення кількості розслідувань і переслідувань за серйозні порушення МГП та прав людини як міжнародні злочини.

## Вступ

У період з 18 по 20 лютого 2014 року провладні сили напали на протестувальників на Майдані Незалежності в Києві, спричинивши багато смертей та серйозних поранень. За даними Моніторингової місії Організації Об'єднаних Націй з прав людини в Україні («ММПЛ»), [42] лише за цей триденний період було вбито 90 людей, причому, за повідомленнями, це було в основному в результаті снайперського вогню урядових сил безпеки.[43] Всього в період з грудня 2013 року по лютий 2014 року в результаті жорстоких побоїв або пострілів загинула 121 особа.[44] Невдовзі президент Віктор Янукович втік з країни, і був призначений новий уряд.

Наприкінці лютого 2014 року після нападів на мітингувальників Майдану та втечі Президента Януковича, Автономну Республіку Крим заповнили невідомі озброєні люди (імовірно російські військовослужбовці),[45] які, окрім того, що зайняли урядові будівлі та отримали фактичний контроль над регіоном, організували «референдум» 16 березня 2014 року з питання анексії Криму Російською Федерацією. Цей референдум суперечив українській Конституції,[46] і, як повідомляється, його проведення було сповнене виборчих порушень.[47]

Результати показали, що понад 95% учасників референдуму підтримали приєднання до Російської Федерації. [48] Відповідно, «Договір про приєднання Республіки Крим до

---

[42] У березні 2014 року Управління Верховного комісара ООН з прав людини направило в Україну Моніторингову місію з прав людини для оцінки та звітування про ситуацію з правами людини та надання підтримки Уряду України у просуванні та захисті прав людини. У рамках своєї роботи Місія готує щомісячні звіти з описом ситуації з правами людини та дає рекомендації. *Див.* Організація Об'єднаних Націй Україна, Моніторингова місія ООН з прав людини в Україні.

[43] Управління Верховного комісара ООН з прав людини («УВКПЛ») «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні» (15 квітня 2014 року), п. 57: Серед загиблих 101 учасник Майдану, 17 поліцейських, 2 члена громадської організації «Оплот» та кримський татарин.

[44] *Там само*.

[45] *Див., наприклад*, «У Криму відбувається збройне вторгнення в Росію – Куніцин», Українська правда (Україна, 28 лютого 2014 року). Див. також, «Путін визнає, що російські військові були в Криму», Russia Times (17 квітня 2014 року).

[46] *Див.* Конституцію України, Закон України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР, стаття 73: «Питання про зміну території України вирішуються виключно шляхом всеукраїнського референдуму» (курсив доданий); *див. також*, Рішення Конституційного Суду України у справі, переданій в конституційному порядку виконуючим обов'язки Президента України, Головою Верховної Ради України та Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Указу Верховної Ради Автономної Республіки Крим про Всекримський референдум з Конституцією України (справа про місцевий референдум в Автономній Республіці Крим) № 2-рп/2014 (14 березня 2014 року).

[47] Виявлені порушення включають: (i) додаткові списки виборців; (ii) переслідування та свавільні затримання тих, хто протестував проти референдуму; (iii) утиски та переслідування журналістів, які намагалися повідомити про порушення; (iv) голосування вдома, організоване в експромтний спосіб; і (v) присутність військових груп, які, як вважають, повністю або частково складаються з росіян. Генеральна Асамблея ООН заявила, що референдум «не має чинності». Докладніше *див.* УВКПЛ, «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні» (15 квітня 2014 року), п. 6.

[48] «97% населення Криму проголосувало за приєднання до Росії», Тиждень.ua (17 березня 2014 року).

Російської Федерації» був підписаний між представниками сторін 18 березня 2014 року та негайно ратифікований Федеральними Зборами РФ. [49] Міжнародне засудження не забарилося.[50]

Невдовзі після подій у Криму на сході України почалася дестабілізація. У Донецькій та Луганській областях групи почали протестувати проти «перевороту» в Києві та дискримінації російськомовного населення України.[51] Ці протестувальники заявили про бажання тісніших зв'язків з Росією. У квітні 2014 року спалахнув збройний конфлікт між озброєними сепаратистами на сході (нібито за підтримки Росії) та правоохоронними органами.

Збройний конфлікт на Сході України призвів до створення зони проведення антитерористичної операції («АТО»). 14 квітня 2014 року виконуючий обов'язки Президента України прийняв розпорядження, що вводить в дію рішення РНБО про оголошення проведення антитерористичної операції на сході України,[52] що проводиться переважно Службою безпеки України («СБУ»), Нацполіцією, Міністерством оборони України, Збройними силами України, Міністерством внутрішніх справ та Національною гвардією України.[53] 24 лютого 2018 року набув чинності закон, який передбачає нові рамки для уряду України для відновлення контролю над окремими районами Донецька та Луганська. [54] Відповідно до Закону, протидія збройній агресії Росії проти України покладається на Об'єднаний оперативний штаб Збройних Сил України.[55] Відповідно, у квітні 2018 року завершилася Антитерористична операція та розпочалася Операція об'єднаних сил («ООС») Збройних Сил України.[56]

---

[49] Договір ратифіковано Федеральним законом Російської Федерації від 21 березня 2014 року № 36-ФЗ «Про ратифікацію Договору між Російською Федерацією та Республікою Крим про приєднання Республіки Крим до Російської Федерації та утворення нових суб'єктів Російської Федерації», прийнятим на 349-й (позачерговій) сесії Ради Федерації.

[50] Див., наприклад, Резолюцію Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй («ГА ООН») Res 68/262 «Територіальна цілісність України» (1 квітня 2014 року) UN Doc A/RES/68/262: 100 голосів за, 11 голосів проти та 58 утрималися, резолюція підтримала територіальну цілісність України та закликала держави-учасниці та міжнародні організації не визнавати будь-яких змін у територіальному устрої України, а також робити будь-які дії, які можна було б інтерпретувати як таке визнання.

[51] *Див., наприклад*, «Українська криза: Хронологія» BBC (13 листопада 2014 року).

[52] Указ Президента України «Про рішення РНБО «Про невідкладні заходи щодо протидії терористичній загрозі та забезпечення територіальної цілісності України», № 405/2014 від 14 квітня 2014 року; «Виконуючий обов'язки президента України наказав провести «масштабну» антитерористичну операцію на Сході» (Dw.com, 13 квітня 2014 року).

[53] Закон України «Про Національну гвардію України» від 13 березня 2014 року», № 876-VII ст. 1..

[54] Закон України «Про окремі аспекти державної політики, спрямованої на захист суверенітету України над тимчасово окупованою територією Донецької та Луганської областей України» № 2268 (18 січня 2018 року).

[55] *Там само*, стаття 9.

[56] Указ Президента України «Про затвердження рішення РНБО «Про проведення широкомасштабної антитерористичної операції в Донецькій та Луганській областях» від 30 квітня 2018 року» № 116/2018 (30 квітня 2018 року).

11 травня 2014 року проросійські сепаратисти організували «референдум» про суверенітет Донецької та Луганської областей, результати якого (89,07% і 96,20% відповідно, «за» незалежність) нібито були сфальсифіковані; не відповідали основним стандартам чесних виборів; і який порушив Конституцію України.[57] Невдовзі після цього місцеві сепаратисти оголосили райони Донецька та Луганська відповідно «Донецькою народною республікою» («ДНР») і «Луганською народною республікою» («ЛНР»).

З моменту початку конфлікту було зроблено низку спроб домовитися про припинення бойових дій, а так звані «Мінські угоди» були найбільш помітними.[58] 5 вересня 2014 року представники України, Російської Федерації, ДНР та ЛНР підписали перший Мінський протокол. Протокол передбачав, зокрема, негайне припинення вогню, звільнення всіх незаконно утримуваних осіб, а також децентралізацію повноважень і функцій моніторингу для Організації з безпеки і співробітництва в Європі («ОБСЄ»). Однак режим припинення вогню було порушено невдовзі після підписання Протоколу, особливо під час потужного обстрілу міста Маріуполь у січні 2015 року.[59]

Згодом у лютому 2015 року в Мінську було прийнято додатковий пакет заходів. У нових заходах зазначалося, що до кінця 2015 року мають бути виконані всі умови Мінських домовленостей.[60] Однак умови цієї угоди були з самого початку порушені, і бої тривали.[61] Хоча сторони Тристоронньої контактної групи – Україна, Російська Федерація та ОБСЄ – кілька разів з 2016 року підтверджували «необмежене» припинення вогню, Збройні сили України («ЗСУ») та збройні формування ДНР і ЛНР не в повному обсязі дотримуватися його.[62] Повідомляється, наприклад, що протягом п'яти місяців з 1 серпня 2020 року по 31 січня 2021 року кількість порушень режиму припинення вогню досягла 8484, що на 93% менше, ніж 116900 порушень, скоєних за попередні шість місяців.[63]

---

[57] Стаття 73 Конституції України: «Питання про зміну території України вирішуються виключно шляхом *всеукраїнського референдуму*» (курсив доданий). *Див. також*, «Фарс «референдуму» на Донбасі» (OSW, 14 травня 2014 року).
[58] Протокол про результати консультацій Тристоронньої контактної групи (ОБСЄ, 5 вересня 2014 року).
[59] «Заява Генерального секретаря ООН щодо України» (Організація Об'єднаних Націй, 24 січня 2015 року).
[60] *Там само.*
[61] «Протягом одного дня «тиші» бойовики здійснили 112 ударів, 88 разів влучили в Дебальцеве», Українська правда (Україна, 16 лютого 2015 року).
[62] УВКПЛ «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні з 16 листопада 2019 року по 15 лютого 2020 року», (12 березня 2020 року), п. 20.
[63] УВКПЛ «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні з 16 листопада 2019 року по 15 лютого 2020 року», (12 березня 2020 року), п. 22.

Крім того, у 2019 році Збройні сили та збройні формування розігнали сили і техніку на трьох ділянках: Станиця Луганська, Золоте та Петрівське, як це передбачено рамковою угодою Тристоронньої контактної групи від вересня 2016 року.[64]

27 грудня 2017 року відбулося одночасне звільнення затриманих у рамках «всіх на всіх», як передбачено Мінськими угодами.[65] Уряд України звільнив 233 особи, тоді як збройні формування звільнили 74 особи.[66] Наступне значне одночасне звільнення затриманих відбулося 29 грудня 2019 року після саміту Нормандської четвірки 9 грудня 2019 року.[67] Під час передачі Уряд України звільнив 141 затриманого, а збройні групи – 81 затриманого.[68] Крім того, 7 вересня 2019 року відбулося одночасне звільнення між Україною та Російською Федерацією, в результаті чого Уряд України звільнив 35 осіб та 35 звільнив осіб Уряд Російської Федерації, у тому числі 24 українських членів екіпажу, захоплених протягом інциденту 25 листопада 2018 року поблизу Керченської протоки.[69]

Окрім зусиль, спрямованих на припинення конфлікту, Уряд України почав вживати заходів щодо покарання за злочини, які були скоєні під час конфлікту, спираючись на міжнародні та внутрішні механізми. Щодо опори на міжнародні механізми, Уряд України подав дві заяви до Міжнародного кримінального суду («МКС»), визнаючи його юрисдикцію розслідувати злочини, що належать до юрисдикції МКС (включно зі злочинами проти людяності та воєнними злочинами), скоєні в Україні під час триваючого конфлікту.

У першій заяві, поданій до МКС 17 квітня 2014 року, пропонується Офісу Прокурора МКС («ОП») розслідувати порушення, які, як стверджується, мали місце під час протестів на Майдані з 21 листопада 2013 року по 22 лютого 2014 року.[70] Друга заява, подана 8 вересня 2015 року, продовжує прийняття юрисдикції МКС з метою виявлення та притягнення до

---

[64] Рамкове рішення Тристоронньої контактної групи щодо розведення сил і засобів (21 вересня 2016 року); Спеціальна моніторингова місія ОБСЄ, «Точковий звіт Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ в Україні (СММ): отримання повідомлень про завершення розведення в районі Станиці Луганської» (30 червня 2019 року); Спеціальна моніторингова місія ОБСЄ «Отримання повідомлень про завершення відведення сил і техніки в районі розведення Золотого» (2 листопада 2019 року); Спеціальна моніторингова місія ОБСЄ, «Точковий звіт СММ ОБСЄ: отримання повідомлення про завершення відведення сил і техніки в районі розведення Петрівське» (13 листопада 2019 року).

[65] Комплекс заходів щодо імплементації Мінських домовленостей (12 лютого 2015 року), п. 6.

[66] УВКПЛ «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні з 16 листопада 2017 року по 15 лютого 2018 року» (19 березня 2018 року), п. 56.

[67] УВКПЛ «Звіт про порушення з правами людини в Україні з 16 листопада 2019 року по 15 лютого 2020 року» (12 березня 2020 року), п. 55.

[68] УВКПЛ «Звіт про порушення з правами людини в Україні з 16 листопада 2019 року по 15 лютого 2020 року» (12 березня 2020 року), п. 55.

[69] УВКПЛ «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні з 16 серпня по 15 листопада 2019 року» (12 грудня 2019 року), п. 9.

[70] Заява, подана Україною відповідно до статті 12(3) Статуту (9 квітня 2014 року) («Українська декларація про визнання юрисдикції МКС»): Уряд України подав декларацію відповідно до статті 12(3) Римського статуту про прийняття юрисдикція МКС щодо підозрюваних злочинів, скоєних на його території з 21 листопада 2013 року по 22 лютого 2014 року. Цю декларацію було зроблено, хоча Україна не є державою-учасницею Римського статуту.

відповідальності винних і співучасників порушень МГП, скоєних на території України, з 20 лютого 2014 року.[71] 11 грудня 2020 року Прокурор МКС оголосив про завершення попереднього вивчення ситуації в Україні, дійшовши висновку, що є обґрунтовані підстави вважати, що широкий спектр дій, що становлять воєнні злочини та злочини проти людяності, що підлягають юрисдикції Суду, було вчинено.[72]

Що стосується зусиль на національному рівні, то з вересня 2016 року Україна переслідувала понад тисячу справ щодо тих, хто причетний до злочинів, пов'язаних із конфліктом, на сході України та в Криму. Тим не менш, вона робила це, використовуючи законодавство, спрямоване на звичайні злочини, що призвело до критично низької кількості кримінальних переслідувань (41 справа, що триває, та два рішення) за міжнародні злочини. Це свідчить про те, що злочини, пов'язані з конфліктом, переслідуються як загальнокримінальні злочини, передбачені національним законодавством, незважаючи на наявність усіх складових елементів воєнних злочинів. Репрезентативну вибірку злочинів, які переслідуються, можна знайти в Додатку А – *Зразок внутрішніх переслідувань*. Загалом, коли відбуваються відповідні кримінальні переслідування (рідко порівняно з кількістю справ, переслідуваних як тероризм), переважно переслідують підозрюваних за низку загальнокримінальних або звичайних злочинів, а не міжнародних злочинів.

[71] Декларація Верховної Ради України «Про визнання Україною юрисдикції Міжнародного кримінального суду щодо злочинів проти людяності та воєнних злочинів, скоєних високопосадовцями Російської Федерації та лідерами терористичних організацій ДНР і ЛНР, що призвело до надзвичайно тяжких наслідків та масового вбивства громадян України» (8 вересня 2015 року) («Друга українська декларація про прийняття юрисдикції МКС»).
[72] «Заява прокурора Фату Бенсуди щодо висновку щодо попереднього дослідження ситуації в Україні» (МКС, 11 грудня 2020 року).

## Структура звіту

Частина I – *Конфлікт в Україні та міжнародні злочини* – містить контекст звіту, а саме короткий огляд поточного конфлікту в Криму та на сході України та діапазону міжнародних злочинів, які, схоже, відбуваються на основі загальнодоступної інформації. Частина II – *Зобов'язання України розслідувати та переслідувати порушення МГП та інші серйозні порушення міжнародного права* – обговорює зобов'язання України на основі договорів та звичаєвого права щодо розслідування та кримінального переслідування таких порушень, у тому числі тих, які можуть бути приписані цим особам на рівні керівництва, а тому мають значення для майбутнього кримінального переслідування в МКС.

Частина III – *Розслідування та кримінальне переслідування на національному рівні за злочини, пов'язані з конфліктом, в Україні* – розглядає репрезентативну вибірку загальнодоступної інформації щодо поточного розслідування та кримінального переслідування в Україні за міжнародні злочини та аналізує кроки, які Україна зробила для виконання цих зобов'язань (як зазначено в Частині II ).

Як буде обговорено у Частині IV, є переконливі докази, які свідчать про те, що на сході України та в Криму було вчинено низку воєнних злочинів (і, можливо, злочинів проти людяності).[73] Незважаючи на те, що підхід Уряду України до переслідування злочинів, пов'язаних із конфліктом, змінився і тепер охоплює кримінальні провадження за обвинуваченнями у воєнних злочинах відповідно до ст. 438 ККУ, такі кримінальні переслідування все ще є рідкістю. Схоже, підхід до судового переслідування приділяє мало уваги неправомірній поведінці комбатантів щодо цивільного населення. Ця закономірність свідчить про те, що ці інциденти розслідуються або переслідуються як звичайні злочини з м'якими вироками, тобто у спосіб, який є недостатнім для виконання міжнародних зобов'язань України щодо розслідування, переслідування та забезпечення ефективних карних санкцій за всі серйозні порушення МГП.

Нарешті, у *Висновку* обговорюється необхідність розслідування та переслідування порушень МГП та інших серйозних порушень міжнародного права як міжнародних злочинів шляхом ефективнішого використання чинного ККУ. У *Висновку* зазначено низку кроків, яких слід вжити українським слідчим та прокурорам, щоб використати національну кримінальну базу, зокрема ст. 438 ККУ, для кримінального переслідування як воєнних

[73] «Заява прокурора Фату Бенсуди щодо висновку щодо попереднього дослідження ситуації в Україні» (МКС, 11 грудня 2020 року).

злочинів дій, які досі рідко є предметом кримінальних обвинувачень в українських судах (або переслідуються як звичайні злочини). У цьому розділі описано різні воєнні злочини та їхні елементи, які, схоже, охоплюють порушення, які мали місце або тривають у Криму та на сході України. Далі описується, як ці «факти» можуть лягти в основу обґрунтованих обвинувачень у воєнних злочинах, які дозволять Україні зробити значні кроки для належного розслідування та кримінального переслідування порушень МГП та інших серйозних порушень міжнародного права та виконання своїх зобов'язань щодо забезпечення ефективних карних санкцій та припинення триваючих порушень МГП.

## Конфлікт в Україні та міжнародні злочини

Збройний конфлікт призвів до гуманітарної кризи. З 14 квітня 2014 року по 31 січня 2021 року Управління Верховного комісара Організації Об'єднаних Націй з прав людини («УВКПЛ») зафіксувало 3077 смертей цивільного населення в результаті конфлікту та понад 7000 цивільних поранених.[74] Враховуючи військові втрати та поранення з обох сторін, цифри перевищують 13 000 загиблих і 31 000 поранених.[75] Крім того, 298 осіб загинули в результаті збиття рейсу Малайзійських авіаліній («MH17») 17 липня 2014 року.[76] Міністерство соціальної політики України повідомило про 1465654 внутрішньо переміщених осіб («ВПО») в Україні станом на 26 квітня 2021 року.[77]

ОП МКС висловив попередню думку, що воєнні злочини (а саме, умисне вбивство, катування, посягання на особисту гідність, незаконне ув'язнення, примушування захищених осіб служити в силах ворожої держави, умисне позбавлення захищених осіб прав на справедливий та регулярний судовий розгляд, примусове переміщення населення та заволодіння майном) та злочини проти людяності (а саме вбивства, депортація чи примусове переміщення населення, ув'язнення чи інше тяжке позбавлення фізичної волі, катування, переслідування та насильницьке зникнення) були вчинені в контексті ситуації, що призвела до окупації, та під час окупації Криму з 20 лютого 2014 року.[78]

Щодо збройного конфлікту на Сході України, ОП МКС дійшов висновку, що є обґрунтовані підстави вважати, що в неміжнародному конфлікті між Урядом України та ДНР та ЛНР були вчинені наступні воєнні злочини: умисне спрямування нападів на цивільне населення та цивільні об'єкти, умисне спрямування нападів на захищені будівлі, вбивства, катування та нелюдське / жорстоке поводження, посягання на особисту гідність, зґвалтування та інші форми сексуального насильства.[79]

Більше того, ОП МКС вважає, що «пряма військова взаємодія» між українськими та російськими збройними силами означатиме міжнародний збройний конфлікт (що йде паралельно з неміжнародним збройним конфліктом) на сході України, який розпочався не

---

[74] УВКПЛ «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні за 1 серпня 2020 року – 31 січня 2021 року» (11 березня 2021 року), п. 28
[75] УВКПЛ «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні з 16 листопада 2019 року по 15 лютого 2020 року» (12 березня 2020 року), п. 31; УВКПЛ «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні 16 лютого – 31 липня 2020 року» (22 вересня 2020 року), п. 24, 29.
[76] УВКПЛ «Відповідальність за вбивства в Україні з січня 2014 року до травня 2016 року» (14 липня 2016 року), п. 32, 60.
[77] «Зареєстровано 1 465 654 внутрішньо переміщених осіб» (Міністерство соціальної політики, 26 квітня 2021 року).
[78] «Звіт про діяльність з попереднього вивчення за 2020 рік» (МКС, 14 грудня 2020 року), п. 278-279.
[79] «Звіт про діяльність з попереднього вивчення за 2020 рік» (МКС, 14 грудня 2020 року), п. 280.

пізніше 14 липня 2014 року.[80] Якщо це так, то воєнний злочин умисного нападу, усвідомлюючи, що такий напад призведе до шкоди цивільному населенню та цивільним об'єктам, яка буде явно надмірною по відношенню до конкретної та безпосередньої загальної військової переваги, а також злочин незаконного ув'язнення можуть мати місце на додаток до перерахованих вище злочинів у контексті неміжнародного збройного конфлікту.[81]

Крім того, у звітах ММПЛУ послідовно викладено низку фактів, які свідчать про такі порушення, які мали місце в зонах конфлікту. По-перше, здається, широко поширені випадки незаконного затримання та пов'язаних з ними злочинів. ММПЛУ зафіксувала заяви про незаконні та свавільні затримання,[82] вчинені збройними групами, а також викрадення та насильницькі зникнення.[83] Під час затримання цивільні особи, схоже, зазнавали жорстокого поводження та катувань,[84] які в деяких випадках призводили до смерті;[85] сексуального насильства;[86] примусової праці;[87] відмови у доступі до правової допомоги;[88] та тримання під вартою без спілкування із зовнішнім світом.[89] Також є докази того, що збройні формування страчували українських бійців.[90]

Докази також поширюються на українські правоохоронні органи / ЗСУ / СБУ та добровольчі батальйони. ММПЛУ зафіксувала низку звинувачень щодо незаконного та свавільного затримання; [91] жорстокого поводження та катування; [92] сексуального

---

[80] «Звіт про діяльність з попереднього вивчення за 2016 рік» (МКС, 14 грудня 2016 року), п. 169.
[81] «Звіт про діяльність з попереднього вивчення за 2020 рік» (МКС, 14 грудня 2020 року), п.. 281.
[82] УВКПЛ, «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні з 16 листопада 2016 року по 15 лютого 2017 року» (15 лютого 2017 року), п. 45-47; УВКПЛ, «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні з 16 лютого по 15 травня 2017 року» (15 травня 2017 року), параграфи 41-45; УВКПЛ, «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні з 16 травня по 15 серпня 2019 року» (15 серпня 2019 року), п. 50-52.
[83] УВКПЛ, «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні з 16 листопада 2016 року по 15 лютого 2017 року» (15 лютого 2017 року); УВКПЛ, «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні з 16 травня по 15 серпня 2017 року» (15 серпня 2017 року), параграфи 47, 51; УВКПЛ, «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні з 16 травня по 15 серпня 2018 року» (15 серпня 2018 року), п. 55.
[84] УВКПЛ, «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні» (31 липня 2020 року), п. 61-63; УВКПЛ, «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні» (15 лютого 2017 року), п. 47-49; УВКПЛ, «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні» (15 травня 2017 року), п. 55-56.
[85] УВКПЛ, «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні» (15 лютого 2017 року), п. 56.
[86] УВКПЛ, «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні» (31 липня 2020 року), п. 61; УВКПЛ, «Сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом, в Україні з 14 березня 2014 року по 31 січня 2017 року» (16 лютого 2017 року), п. 89-97.
[87] УВКПЛ, «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні» (15 серпня 2019 року), п. 54.
[88] УВКПЛ, «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні» (15 травня 2018 року), п. 74.
[89] УВКПЛ, «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні» (16 серпня – 15 листопада 2017 року), п. 41, 54; УВКПЛ, «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні» (15 серпня 2018 року), п. 54, 58..
[90] УВКПЛ, «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні» (15 лютого 2017 року), п. 39.
[91] УВКПЛ, «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні» (15 лютого 2014 року), п. 42-44; УВКПЛ, «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні» (15 травня 2017 року), п. 38-39; УВКПЛ, «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні» (15 серпня 2019 року), п. 46-48.
[92] УВКПЛ, «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні» (15 лютого 2017 року), п. 42-44; УВКПЛ, «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні» (15 серпня 2018 року), п. 47-48.

насильства;[93] відмови українськими правоохоронними органами та силовими структурами у наданні адвокатів затриманим;[94] та тримання під вартою без спілкування із зовнішнім світом.[95] ММПЛУ також зафіксувала заяви про таємні, незаконні місця ув'язнення, які використовуються добровольчими батальйонами та українськими правоохоронними органами, де затримані зазнають жорстокого поводження.[96] СБУ неодноразово звинувачували у свавільних затриманнях, катуваннях, насильницьких зникненнях осіб, підозрюваних у «сепаратизмі та тероризмі», жорстокому поводженні та репресіях після звільнення таких осіб.[97]

Крім того, правозахисні організації та активісти повідомляли про численні інші порушення МГП та міжнародного права прав людини. Повідомлені порушення включають унеможливлення доступу для надання гуманітарної допомоги нужденним цивільним особам; використання культурної власності у військових цілях та як місць порушення прав людини та / або як спеціальних центрів ув'язнення; віроломство (обман ворога шляхом здобуття його довіри та переконання, що особа має право на захист відповідно до МГП з наміром зрадити цю довіру, наприклад, підняття білого прапору перемир'я, а потім напад на ворога); використання мін-пасток; грабежі; порушення прав на освіту, сімейне життя, соціальне забезпечення; а також порушення прав на мирні зібрання, асоціації, висловлювання, думки, совість та релігію.[98].

Загальновизнаною правою точкою зору є те, що порушення МГП та інші серйозні порушення міжнародного кримінального права, вчинені в Україні, можуть бути воєнними злочинами і, можливо, злочинами проти людяності, але не геноцидом.[99] Спираючись на аналіз наявної інформації, яку збирає ММПЛУ та організації громадянського суспільства в

---

[93] УВКПЛ, «Сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом, в Україні з 14 березня 2014 року по 31 січня 2017 року» (16 лютого 2017 року), п. 68-77, 81.
[94] УВКПЛ, «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні» (16 серпня – 15 листопада 2017 року), п. 50, 51, 56.
[95] УВКПЛ, «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні» (16 серпня – 15 листопада 2017 року), п. 37-38.
[96] «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні» (15 травня 2017 року), п. 49-51.
[97] УВКПЛ, «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні» (15 лютого 2017 року), п. 43-44; «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні» (15 травня 2017 року), п. 48-52; УВКПЛ, «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні» (15 серпня 2017 року), п. 55, 58, 64; УВКПЛ, «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні» (15 серпня 2018 року), п. 47-48; HRW та Amnesty International «Вас не існує» (2016 рік).
[98] УВКПЛ, «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні» (15 лютого 2017 року); «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні» (15 травня 2017 року); УВКПЛ, «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні» (15 серпня 2017 року); УВКПЛ, «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні» (15 листопада 2017 року); УВКПЛ, «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні» (15 лютого 2018 року); УВКПЛ, «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні» (15 травня 2018 року); УВКПЛ, «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні» (15 серпня 2018 року); УВКПЛ, «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні» (15 листопада 2018 року); УВКПЛ, «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні» (15 лютого 2019 року); УВКПЛ, «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні» (15 травня 2019 року); УВКПЛ, «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні» (15 серпня 2019 року); УВКПЛ, «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні» (15 листопада 2019 року); УВКПЛ, «Звіт про ситуацію з правами людини в Україні» (15 лютого 2020 року).
[99] «Звіт про діяльність з попереднього вивчення за 2020 рік» (МКС, 14 грудня 2020 року), п. 278-280.

Україні, GRC погоджується з цією думкою. Відповідно, оцінка цього звіту щодо дотримання українською владою її міжнародних зобов'язань щодо розслідування та кримінального переслідування цих злочинів буде зосереджена на відповідальності, яка виникає перед обличчям переконливих доказів вчинення воєнних злочинів та (можливо) злочинів проти людяності в зонах конфлікту та окупації.

## Зобов'язання України притягувати до кримінальної відповідальності за порушення норм МГП та інші серйозні порушення норм міжнародного права

### Застосування норм МГП

До заміни режиму операції з безпеки з АТО на ООС, в Україні існувало поширене помилкове уявлення про те, що характеристика Урядом України збройного конфлікту як АТО перешкоджає застосуванню МГП. Однак це неправильно. Застосування МГП визначається кожного разу, коли фактична ситуація збройного конфлікту відповідає необхідним пороговим критеріям, незалежно від поглядів сторін конфлікту. Збройний конфлікт, а не офіційне оголошення війни (для уникнення чого, схоже, створено зону АТО) або визнання ситуації збройним конфліктом, є тригером для застосування МГП.[100] Згідно з міжнародним правом, збройний конфлікт існує, «коли є застосування збройної сили між державами або тривале збройне насильство між урядовими органами та організованими збройними групами або між такими групами всередині держави».[101]

Якщо МГП застосовне, виникає супутнє зобов'язання розслідувати та переслідувати серйозні порушення МГП – обов'язок, визначений рядом договорів, які застосовуються до дій, скоєних як у міжнародних, так і в неміжнародних збройних конфліктах.[102] Зокрема, Женевські конвенції 1949 року зобов'язують держави прийняти законодавство про кримінальні санкції за серйозні порушення Женевських конвенцій і Додаткового протоколу I, розшукувати будь-яких осіб, обвинувачених у таких порушеннях, а також притягувати їх до відповідальності або видавати іншій державі для притягнення до відповідальності.[103]

Крім того, відповідно до міжнародного звичаєвого права[104] держави повинні розслідувати будь-які воєнні злочини, імовірно скоєні їхніми громадянами або на їхній території, і, якщо

---

[100] Женевська конвенція I, ст. 2, 3; Женевська конвенція II, ст. 2, 3; Женевська конвенція III, ст. 2, 3; Женевська IV конвенція, ст. 2, 3; Додатковий протокол I, ст. 1, 3; Додатковий протокол II, ст. 1.
[101] *Прокурор проти Тадича* (Рішення за клопотанням захисту про проміжну апеляцію щодо юрисдикції), Справа № ICTY-94-1-AR72 (2 жовтня 1995 року) («Рішення про проміжну апеляцію у справі Тадича»), п. 70.
[102] *Див., наприклад,* Гаазьку конвенцію про захист культурних цінностей у разі збройного конфлікту (прийнята 14 травня 1954 року, набула чинності 7 серпня 1956 року) 249 UNTS 240 («Гаазька конвенція про захист культурних цінностей у разі збройного конфлікту» ), ст. 28; Конвенція про заборону розробки, виробництва, накопичення та застосування хімічної зброї та про її знищення (прийнята 3 вересня 1992 року, набула чинності 1997 року) 1974 UNTS 45, ст. VII(1); Другий протокол до Гаазької конвенції 1954 року про захист культурних цінностей у разі збройного конфлікту (прийнятий 26 березня 1999 року, набув чинності 9 березня 2004 року) 2253 UNTS 172 («Другий протокол до Гаазької конвенції про охорону власності у разі збройного конфлікту»), ст. 15-17.
[103] Женевська конвенція I, стаття 49; Женевська конвенція I, стаття 50; Женевська конвенція III, стаття 129, Женевська конвенція IV, стаття 146.
[104] *Див.* GRC, «Внутрішня імплементація міжнародного гуманітарного права в Україні» (вересень 2020 року), с. 74

це необхідно, переслідувати підозрюваних. Дійсно, державна практика встановлює цю норму як норму міжнародного звичаєвого права, що застосовується як у міжнародних, так і в неміжнародних збройних конфліктах.[105]

### Інші серйозні порушення міжнародного права

Геноцид і злочини проти людяності не регулюються нормами МГП, які конкретно розглядають ситуації збройного конфлікту, оскільки ці злочини можуть бути скоєні як у мирний час, так і під час збройного конфлікту. Обов'язок переслідувати ці злочини випливає з різних джерел міжнародного права.[106] Однак слід зазначити, що діяння, що становлять геноцид або злочини проти людяності, також можуть одночасно вважатися воєнними злочинами, якщо вони скоєні під час збройного конфлікту і відповідають необхідним пороговим критеріям. В результаті особу можна притягнути до відповідальності за геноцид, злочини проти людяності та / або воєнні злочини за ті самі діяння.[107]

Відповідно до Конвенції про запобігання злочину геноциду та покарання за нього («Конвенція про геноцид») та міжнародного звичаєвого права геноцид підлягає відповідальності, а особи, які вчинили геноцид, підлягають покаранню.[108] Як держава-учасниця Конвенції про геноцид з 1954 року, Україна включила злочин геноциду до свого Кримінального кодексу.[109] У ст. 1 Конвенції про геноцид сказано, що «геноцид, вчинений у мирний чи воєнний час, є злочином за міжнародним правом, якому вони (Договірні сторони) зобов'язуються запобігати та карати».

Злочини проти людяності – це злочини за Римським статутом і звичаєвим міжнародним правом.[110] Будь-яка держава, яка ратифікує Римський статут (або видає заяву згідно з

---

[105] МКЧХ «Переслідування за воєнні злочини – правило 158» (МКЧХ, 2009 рік).
[106] *Див., наприклад,* Генеральна Асамблея ООН, Конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього (прийнята 9 грудня 1948 року, набула чинності 12 січня 1951 року) 78 UNTS 277, ст. 6; Генеральна Асамблея ООН, Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання (прийнята 10 грудня 1984 року, набула чинності 26 червня 1987 року) 1485 UNTS 85, ст. 7.
[107] *Див., наприклад, Прокурор проти Муцича та інших* (Апеляційне рішення), Справа № ICTY-96-21-A (20 лютого 2001 року), п. 412; *Прокурор проти Єлісича* (Апеляційне рішення), Справа № ICTY-95-10-A (5 липня 2001 року), п. 82; *Прокурор проти Кронелаца* (Судове рішення), Справа № ICTY-97-25-T (15 березня 2002 року), п. 503; *Прокурор проти Кунараца, Ковача та Вуковича* (Апеляційне рішення), Справа № ICTY-96-23 і ICTY-96-23/1-A (12 червня 2002 року), п. 173; *Прокурор проти Налетилича і Мартиновича* (Судове рішення), Справа № ICTY-98-34-T (31 березня 2003 року), п. 718; *Прокурор проти Мусеми* (Апеляційне рішення), Справа № ICTR-96-13-A (16 листопада 2001 року), п. 358-370.
[108] Конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього (прийнята 9 грудня 1948 року, набула чинності 12 січня 1951 року) 78 UNTS 277, ст. III, IV. *Див. також* Йохан Д. ван дер Вівер, «Переслідування та покарання за злочин геноциду» (1999 рік) 23(2) Fordham International Law Journal 286, 296.
[109] Кримінальний кодекс України, ст. 442.
[110] Римський статут, ст. 7. *Див. також Прокурор проти Тадича* (Рішення щодо клопотання захисту щодо юрисдикції) ICTY-94-1 (10 серпня 1995 року), п. 4.

правилом 12(3) Статуту, як це зробила Україна[111]), повинна гарантувати, що злочини, передбачені Статутом, у тому числі злочини проти людяності, криміналізуються у її внутрішньому законодавстві. Проте ККУ наразі не криміналізує злочини проти людяності. У наступному розділі, серед іншого, будуть розглянуті шляхи вирішення проблеми відсутності злочинів проти людяності у ККУ.

### Нормативна бажаність переслідування міжнародних злочинів

Державам надається значна гнучкість у кримінальному переслідуванні злочинів, що відбуваються під час конфлікту. Не існує «єдиного підходу» для забезпечення виконання цих зобов'язань.[112] Як зазначає Міжнародний кримінальний трибунал з колишньої Югославії («МТКЮ»):

> розглядаючи різні міжнародні документи, що регулюють гуманітарне право та кримінальне право, здається, що немає письмової норми, яка б зобов'язувала держави переслідувати серйозні порушення міжнародного гуманітарного права на основі міжнародного права про воєнні злочини.[113]

Таким чином, обвинувачення у звичайних злочинах можуть бути доречними для переслідування діянь, які дорівнюють воєнним злочинам або іншим порушенням міжнародного права. Однак переслідування таких діянь як міжнародних злочинів (а не звичайних злочинів) може точніше охоплювати відповідний проступок і при цьому точніше описувати події та тяжкість порушення. Як обговорював Конституційний суд Південної Африки в контексті розгляду звинувачень у численних звичайних злочинах, включно зі змовою з метою вбивства сотень членів Народної організації Південно-Західної Африки в Намібії у 1980-х роках, існує «міжнародний консенсус щодо нормативної бажаності переслідування воєнних злочинців»[114] і є обов'язок держав «забезпечити ефективні кримінальні санкції» для осіб, причетних до порушень міжнародного права, як це передбачено ст. 146 Женевської конвенції IV та відповідними положеннями інших Женевських конвенцій.[115] Таким чином, Конституційний суд визнав, що природа

---

[111] Хоча Уряд України не ратифікував Римський статут, він визнав юрисдикцію МКС. Виходячи з двох зазначених вище декларацій, юрисдикція МКС щодо його попереднього вивчення в Україні поширюється на події з 21 листопада 2013 року на невизначений період і включає переслідування за будь-які воєнні злочини, злочини проти людяності або геноцид, що підпадають під дію керівного закону МКС – Римського статуту.

[112] *Див.* GRC, «Внутрішня імплементація міжнародного гуманітарного права в Україні» (вересень 2020 року) с. 74.

[113] *Прокурор проти Хаджихасановича та Кубури*, Судове рішення, Справа № ICTY-01-47-T (15 березня 2006 року), п. 259.

[114] Конституційний суд Південної Африки, *С. проти Бассона* (CCT30/03A) [2005] ZACC 10 (9 вересня 2005 року), п. 184.

[115] Конституційний суд Південної Африки, *С. проти Бассона* (CCT30/03) [2004] ZACC 13 (10 березня 2004 р.), пп. 117 - 123.

звинувачень у загальному контексті міжнародного права та міжнародних зобов'язань Південної Африки повинна була бути прийнята до уваги Верховним апеляційним судом. [116]

Як детально викладено в Додатку В – *Елементи конкретних злочинів*, воєнні злочини та інші серйозні порушення міжнародного права, такі як злочини проти людяності, вчиняються в певних контекстах (наприклад, зі специфічним зв'язком зі збройним конфліктом або як частина «широкопоширеного» чи «систематичного» нападу на цивільне населення), які формують порушення та поміщають їх у загальний контекст. Уловити цю поведінку, спираючись на «звичайні» побутові злочини, часто дуже важко, а іноді й неможливо.

Відповідного правового еквіваленту може не бути у національній правовій базі. [117] Наприклад, малоймовірно, що міжнародні злочини, такі як умисне позбавлення військовополоненого права на справедливий і регулярний судовий розгляд, або неправомірне використання знаків, таких як Червоний Хрест (обидва з яких можуть бути серйозними порушеннями МГП) матимуть внутрішній еквівалент у законодавстві більшості країн.[118]

Якщо точніше, «неявна вимога» режиму серйозних порушень Женевських конвенцій полягає в тому, що санкції повинні відображати серйозність діяння.[119] Таким чином, загалом адаптація національного законодавства для належного покарання за порушення Женевських конвенцій є складною.[120] Відповідно, у коментарі Піктета до Женевських конвенцій зазначається, що для цих порушень бажано прийняти на національному рівні спеціальний закон, щоб гарантувати, що вони передбачають «адекватне покарання для кожного».[121]

У підсумку, «той факт, що Женевські конвенції та загальне міжнародне право дійсно дозволяють державам переслідувати серйозні порушення на основі звичайного кримінального права, не означає, що будь-яке обвинувачення є достатнім для задоволення вимог режиму серйозних порушень, якщо відбувається певне кримінальне

---

[116] Конституційний суд Південної Африки, *С. проти Бассона* (CCT30/03A) [2005] ZACC 10 (9 вересня 2005 року), п. 185.
[117] Р. Рісінг-ван Саан, «Федеральний суд Німеччини та переслідування міжнародних злочинів, скоєних у колишній Югославії» (2005 рік) 3 Journal of International Criminal Justice 381, 395-396.
[118] Женевська конвенція III, ст. 130; Додатковий протокол I, ст. 85(3)(f); В. Фердінандус, «Переслідування серйозних порушень у національних судах» (2009 рік) 7 Journal of International Criminal Justice 723, 730.
[119] *Там само,* 731.
[120] Дж. С. Піктет (ред.) *Коментар до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року,* том III (МКЧХ 1958 рік) 629; Дж. С. Піктет (ред.) *Коментар до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року,* том VI (МКЧХ 1958 рік) 590.
[121] МКЧХ, «Коментар до ст. 147 Женевської конвенції IV» (МКЧХ, 1958 рік), п. 17.

переслідування».[122] Необхідно, щоб відповідне обвинувачення було змістовним, щоб обвинувачення відповідало тяжкості злочину, і щоб обвинувачення передбачали «ефективні карні санкції».[123]

Таким чином, обвинувальний акт має якнайбільше відображати контекст і характеристики злочину.[124] Те ж саме стосується і покарання, що слідує. Обвинувачення у загальнокримінальних злочинах може усунути основні аспекти дій, знань, намірів та мотивації виконавців, ускладнюючи, якщо взагалі не роблячи неможливим, досягнення цієї мети. Як правильно зауважує один коментатор, міжнародні злочини відбуваються в контекстах, які мають «елементи, які діють як кваліфікатори тяжкості та обмежують міжнародну юрисдикцію надзвичайно образливих злочинів».[125] Іншими словами, видалення вищезазначених контекстів може позбавити порушення його справжньої природи та серйозності та поставити під загрозу ймовірність відповідної кримінальної санкції.

Звичайно, в деяких правових системах відсутність криміналізації міжнародних злочинів (тобто злочинів проти людяності) не залишить прокурорам вибору між обвинуваченням у діянні як у міжнародному або звичайному злочині. Натомість вони будуть змушені шукати найбільш серйозні обвинувачення у звичайних злочинах, які застосовуються у цій справі.[126] Однак за таких обставин слід забезпечувати оптимальне використання звичайного кримінального законодавства та, наскільки це можливо, відображати тяжкість злочину; слід залишати місце для відображення міжнародного контексту ситуації та конкретної справи.[127]

Більше того, переслідування міжнародних злочинних діянь може принести значні переваги для правосуддя перехідного періоду, які можуть не настати у результаті переслідування лише звичайних злочинів. Зокрема, переслідування міжнародних злочинів може

---

[122] В. Фердінандус, «Переслідування серйозних порушень у національних судах» (2009 рік) 7 Journal of International Criminal Justice 723, 731.
[123] Женевська конвенція, стаття 49; Женевська конвенція II, стаття 50; Женевська конвенція III, стаття 129; IV Женевська конвенція, стаття 146. *Див. також* В. Фердінандус, «Переслідування серйозних порушень у національних судах» (2009 рік) 7 Journal of International Criminal Justice 723, 731.
[124] В. Фердінандус, «Переслідування серйозних порушень у національних судах» (2009 рік) *7 Journal of International Criminal Justice* 723, 726.
[125] Х. Агірре Аранбуру, «Методологія кримінального розслідування міжнародних злочинів», у А. Смелерс (ред.), *Колективне насильство та міжнародне кримінальне правосуддя: міждисциплінарний підхід* (Intersentia 2010 рік) 367; Е. Фрай, *Контури міжнародних обвинувачень: як визначено фактами. Обвинувачення та юрисдикція* (Eleven International Publishing, 2015 рік) 21.
[126] Л. Рейдамс, *Універсальна юрисдикція: міжнародні та муніципальні правові перспективи* (Oxford University Press, 2003 рік) 100-101; В. Фердінандус, «Переслідування серйозних порушень у національних судах» (2009 рік) *7 Journal of International Criminal Justice* 723, 726.
[127] Л. Рейдамс, *Універсальна юрисдикція: міжнародні та муніципальні правові перспективи* (Oxford University Press, 2003 рік) 100-101; В. Фердінандус, «Переслідування серйозних порушень у національних судах» (2009 рік) *7 Journal of International Criminal Justice* 723, 726.

відігравати важливу функцію розповіді історії, яка не тільки надає потерпілим і нащадкам точнішу інформацію про інцидент(и), але також допомагає точніше визначити діяння виконавця, що, у свою чергу, може допомогти зусиллям перехідного правосуддя та боротьбі з безкарністю.[128] Можливо, це може сприяти досягненню загальної мети відновлення миру та безпеки, оскільки кримінальне переслідування має приносити повніше відчуття притягнення до відповідальності та завершеності. Це, у свою чергу, може призвести до більших перспектив національного примирення серед постраждалого населення.[129]

Загалом, хоча використання звичайного кримінального права для переслідування воєнних злочинів не суперечить міжнародно-правовим зобов'язанням держав, існують вагомі правові та нормативні причини, які надають перевагу переслідуванню таких діянь як міжнародних злочинів.

### Зобов'язання щодо обвинувачень, які виникають у зв'язку з юрисдикцією МКС

#### *Вступ*

Належне обвинувачення у міжнародних злочинах, які відбуваються під час конфліктних ситуацій, є зобов'язанням, якого вимагають міжнародні документи, зокрема Женевські конвенції та Конвенція про геноцид, а також міжнародне звичаєве право.[130] Ці зобов'язання подібні до зобов'язань, які виникають внаслідок підписання та ратифікації державою Римського статуту або потрапляння під юрисдикцію МКС.

Як буде обговорюватися,[131] там, де МКС має юрисдикцію і якщо ОП МКС визначає, що існує достатньо інформації, щоб сформувати «розумну підставу вважати», що ймовірні злочини, що підпадають під юрисдикцію Суду, були вчинені, він перевірить, чи потенційні справи є прийнятними в МКС. Зокрема, Прокурор розгляне, чи розпочала відповідна

---

[128] Дж. Д. Олін, «Цілі міжнародного кримінального правосуддя та міжнародного кримінального процесу», в Дж. Слутер та ін. (ред.), *Міжнародний кримінальний процес: принципи та правила* (Oxford University Press, 2013 рік) 59. *Загалом див.* Е. Фрай, *Контури міжнародних обвинувачень: як визначено фактами. Обвинувачення та юрисдикція* (Eleven International Publishing, 2015 рік) 14-15, цитуючи R. Крайєр та ін., *Введення в міжнародне кримінальне право та процедуру* (2-е видання, Cambridge University Press, 2010 рік) 30-35; Дж. Джексон, «Обличчя транснаціонального правосуддя: дві спроби побудувати загальні стандарти за межами національних кордонів», у Дж. Джексон та ін. (ред.), *Злочин, процедура та докази в порівняльному та міжнародному контексті: есе на честь професора Мір'яна Дамашки* (Hart Publishing 2008 рік) 226; Рада Безпеки ООН, *Доповідь Генерального секретаря: Верховенство права та перехідне правосуддя в конфліктних і постконфліктних суспільствах*, (23 серпня 2004 року, UN Doc. S/2004/616, п. 38.

[129] Е. Фрай, *Контури міжнародних обвинувачень: як визначено фактами. Обвинувачення та юрисдикція* (Eleven International Publishing, 2015 рік) 14.

[130] Женевська конвенція I, ст. 49; Женевська конвенція II, стаття 50; Женевська конвенція III, ст. 129; Женевська конвенція IV, ст. 146; Генеральна Асамблея ООН, Конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього (прийнята 9 грудня 1948 року, набула чинності 12 січня 1951 року) 78 UNTS 277, ст. 5; МКЧХ, Дослідження звичаєвого міжнародного гуманітарного права, правило 158.

[131] *Див.* с. 27-40.

держава *належні* розслідування чи переслідування цих злочинів.[132] Ці оцінки та супутні питання, які виникають у держав щодо їх внутрішніх переслідувань за міжнародні злочини, будуть обговорені нижче.[133]

Крім юрисдикції, що випливає з ратифікації Римського статуту, МКС має юрисдикцію, де:

- Держава, про яку йде мова, «заявила», що приймає юрисдикцію МКС, не ратифікувавши Статут; або
- Рада Безпеки Організації Об'єднаних Націй («РБ ООН») передає ситуацію до Суду.

У будь-якому з цих випадків держави мають пов'язані зобов'язання переслідувати на національному рівні діяння, що становлять міжнародні злочини. Слід нагадати, що МКС є судом останньої інстанції. Він не має на меті замінити національні системи кримінального правосуддя, але має доповнювати їх. МКС, як правило, розглядатиме справи лише проти керівництва або тих, хто в інших випадках є «найбільш відповідальним» за злочини. Це відбувається через те, що Суд має чітку політику переслідування тих, хто є найбільш відповідальним. Незважаючи на те, що він зберігає юрисдикцію над іншими справами, коли, наприклад, вони мають особливу тяжкість або їх переслідування відповідає суспільним інтересам, загалом, кримінальне переслідування нижчого рівня має здійснюватися на внутрішньодержавному рівні.

Як коротко зазначено вище,[134] 17 квітня 2014 року Україна подала до МКС заяву про визнання юрисдикції Суду щодо злочинів, які сталися на Майдані з 21 листопада 2013 року по 22 лютого 2014 року.[135] 8 вересня 2015 року Уряд України подав другу заяву до МКС, приймаючи юрисдикцію Суду з метою виявлення, переслідування та судження виконавців і співучасників порушень МГП, вчинених на території України з 20 лютого 2014 року по теперішній час.[136] Завдяки цим заявам, які дозволяють МКС розслідувати міжнародні злочини під його юрисдикцією (геноцид, злочини проти людяності та воєнні злочини), МКС зміг провести попереднє вивчення конфлікту в Україні.

Попереднє вивчення, проведене ОП МКС, охоплювало чотири «фази» з метою повного визначення ситуації або справи: (i) *перша фаза*: первинна оцінка всієї інформації, отриманої у вигляді повідомлення Прокурору МКС; (ii) *друга фаза*: офіційний початок попереднього вивчення, зосереджений на тому, чи підпадають зазначені у повідомленнях

---

[132] Римський статут, ст. 17.
[133] *Там само*.
[134] *Див.* с. 21.
[135] Декларація України про прийняття юрисдикції МКС.
[136] Друга Декларація України про прийняття юрисдикції МКС.

злочини під юрисдикцію Суду; (iii) *третя фаза*: розгляд питань щодо прийнятності ймовірних злочинів; та (iv) *четверта фаза*: розгляд питань, що стосуються інтересів правосуддя. Після завершення попереднього вивчення Прокурор МКС подає звіт до Палати попереднього розгляду МКС, який характеризується як «Звіт за ст. 53(1)», у якому будуть викладені її висновки.[137]

Як буде описано нижче,[138] якщо Прокурор дійде висновку, що держава не бажає або не може належним чином розслідувати чи переслідувати справу, яку він у перспективі розглядає, він (майже напевно) прийде до висновку, що справа є «прийнятною» і звернеться до Судової палати для переслідування справи в МКС. Незалежно від того, чи переслідує держава справу за звичайними кримінальними обвинуваченнями чи як міжнародні злочини, адекватність цього підходу, а саме чи є діяння, які переслідуються, по суті такими ж, як ті, які намагається переслідувати МКС, – буде основним напрямом цього визначення. За обставин, коли ОП МКС визначає, що є розумні підстави для розслідування злочинів геноциду, злочинів проти людяності або воєнних злочинів, необхідно буде провести додаткову перевірку адекватності внутрішніх або звичайних кримінальних обвинувачень (порівняно з тим, як було б у випадку з міжнародними обвинуваченнями), і цей аналіз може бути визначальним фактором щодо того, чи дозволено державі проводити судовий розгляд, чи МКС вважає справу допустимою та прагне провести відповідні судові процеси в МКС. Це буде обговорюватися далі.[139]

### *Комплементарність*

Принцип прийнятності охоплює поняття комплементарності та тяжкості.[140] Нинішнє обговорення обмежується питанням комплементарності.[141] Саме цей аспект питання про прийнятність буде зосереджено на доречності / достатності внутрішніх державних розслідувань і судових процесів. Принцип комплементарності записаний в пункті 10 преамбули та ст. 1 Статуту, а ст. 17(1)(a)-(c) (ст. про прийнятність справ) забезпечує основу для його розуміння. Принцип стверджує, що МКС «доповнює національні кримінальні юрисдикції»,[142] що означає, що МКС має вторинну юрисдикцію після національних судів і може діяти лише в певній ситуації, якщо відповідні держави «не бажають або не можуть» переслідувати злочини в межах їхньої юрисдикції. Щоб з'ясувати, чи може він втрутитися в розслідування та притягнути до відповідальності, МКС має спочатку перевірити, чи

[137] Політичний документ ОП щодо попереднього вивчення, п. 77-84.
[138] *Див.* п. 27-40.
[139] *Там само*.
[140] Римський статут, ст. 17(1)(a)-(c) (комплементарність), 17(1)(d) (тяжкість).
[141] Для більш детальної оцінки відносин між Україною та МКС *див*. GRC, «Україна та Міжнародний кримінальний суд» (квітень 2021 року).
[142] Римський статут, преамбула.

проводяться справжні розслідування та переслідування національними органами влади. Це включає, наприклад, аналіз, який проводиться ОП МКС, щодо кроків, вжитих національними судами для розслідування або кримінального переслідування підозрюваних злочинів проти конкретних осіб, які охоплюються попереднім вивченням.[143] У Додатку В викладено точні питання, які МКС повинен буде розглянути стосовно конкретних воєнних злочинів. Якщо буде виявлено, що національні органи влади не вжили необхідних заходів для розслідування та переслідування злочинів, передбачених ст. 5 Римського статуту, та за умови дотримання інших умов, МКС може замінити національну юрисдикцію.

Вирішуючи питання комплементарності, ОП МКС має розглянути: (i) ймовірні групи осіб, які підлягають розслідуванню; та (ii) злочини, що належать до юрисдикції Суду, які, ймовірно, будуть у фокусі розслідування.[144] Тоді ОП має розглянути:

a. Чи є або були національні розслідування чи кримінальні переслідування, що стосуються попереднього вивчення.[145] Якщо ні, то одного цього фактора достатньо для того, щоб зробити справу прийнятною в МКС;[146]

b. Якщо були національні розслідування або судові переслідування, ОП МКС оцінить, чи стосуються вони потенційних справ, які розглядаються ОП. Головне серед порушених питань полягає в тому, чи МКС веде розслідування стосовно тієї самої особи та тих самих дій та чи зосереджено увагу на тих, хто найбільше несе відповідальність за найтяжчі злочини.

c. Якщо відповідь позитивна, ОП МКС перевірить, чи національне провадження страждає від небажання чи нездатності належним чином проводити розслідування:[147]

    i. Розглядаючи небажання притягувати до кримінальної відповідальності, МКС розгляне: (a) наявність провадження, спрямованого на захист особи від

---

[143] Римський статут, ст. 18(1),19(2)(b).
[144] *Ситуація в Республіці Кенія* (Рішення згідно зі статтею 15 Римського статуту про дозвіл на розслідування ситуації в Республіці Кенія) ICC-01/09-19-Corr (31 березня 2010 року), п. 50, 182, 188; *Ситуація в Республіці Кот-д'Івуар* (Рішення згідно зі статтею 15 Римського статуту про дозвіл на розслідування ситуації в Республіці Кот-д'Івуар) ICC-02/11-14 (3 жовтня 2011 року), п. 190-191, 202-204.
[145] *Прокурор проти Жермена Катанги та Матьє Нгуджоло Чуй* (Рішення за апеляцією пана Жермена Катанги на усне рішення Судової палати II від 12 червня 2009 року щодо допустимості справи) ICC-01/04-01/07-1497 ( 25 вересня 2009 року), п. 78
[146] *Там само.*
[147] Політичний документ ОП про попередні вивчення, п. 49; МКС заявив, що «докази стосуються, серед іншого, доцільності слідчих заходів, обсягу та виду ресурсів, виділених на розслідування, а також обсягу слідчих повноважень осіб, відповідальних за розслідування… які є важливими для питання про те, чи немає ситуації «бездіяльності» на національному рівні, а також є відповідними показниками готовності та здатності держави справді проводити відповідне провадження»: *Прокурор проти Саіфа аль-Іслама Каддафі та Абдулли Аль-Сенуссі* (Рішення про прийнятність справи проти Абдулли Аль-Сенуссі) ICC-01/11-01/11-466-Red (11 жовтня 2013 року) (Рішення про прийнятність справи проти Абдулли Аль-Сенуссі), п. 210.

юрисдикції МКС; (b) невиправдану затримку провадження у справі; та (c) чи судове провадження не є неупередженим чи незалежним;[148] і

ii. Розглядаючи неможливість притягнення до кримінальної відповідальності, Суд розглядає, чи через повний або значний колапс чи відсутність національної судової системи держава не в змозі отримати обвинуваченого або необхідні докази та свідчення чи іншим чином не в змозі здійснити провадження;

d. У випадку, якщо МКС дійде висновку, що національні органи або не бажають, або не можуть, проводити провадження, МКС (за умови виконання інших вимог МКС) матиме юрисдикцію щодо злочинів.

Таким чином, принцип комплементарності дає змогу оцінити справжність та ефективність нинішніх зусиль Уряду України щодо розслідування та кримінального переслідування поведінки, яка може бути визнана міжнародними злочинами, що виникли або пов'язані зі збройним конфліктом на сході України та окупацію Криму.

Зокрема, і як буде обговорюватися, не може бути жодних сумнівів у тому, що нинішня діяльність в Україні слідства та прокуратури є недостатньою, щоб відповідати пороговим тестам МКС. Фактично колишній прокурор МКС Фату Бенсуда зазначила, що «незважаючи на наявність інформації про національне провадження, […] потенційні справи, які, ймовірно, виникнуть у результаті розслідування ситуації в Україні, будуть прийнятними. Це пов'язано з тим, що компетентні органи в Україні та / або Російській Федерації або неактивні щодо категорій осіб та поведінки, які визначив Офіс, або тому, що національна судова система «недоступна» на території, яка контролюється противником, компетентні органи неспроможні справді отримати обвинуваченого або необхідні докази та свідчення чи іншим чином здійснити своє провадження».[149] Точне значення цього тесту обговорюється нижче.[150]

---

[148] Римський статут, стаття 17(2); Політичний документ ОП про попередні вивчення, п. 51-58; *Прокурор проти Саїфа Аль-Ісламa Каддафі та Абдулли Аль-Сенуссі* (Рішення про прийнятність справи проти Саїфа Аль-Ісламa Каддафі) ICC-01/11-01/11-344-Red (31 травня 2013 року) (Рішення про прийнятність справи проти Саїфа аль-Ісламa Каддафі), п. 199-215; Рішення про прийнятність справи проти Абдулли Аль-Сенуссі, п. 235.

[149] «Заява прокурора Фату Бенсуди щодо висновку попереднього дослідження ситуації в Україні» (МКС, 11 грудня 2020 року).

[150] *Див.* розділи *Внутрішнє переслідування злочинів, пов'язаних із конфліктом,* та *Висновок: короткострокові рекомендації*.

***Перший елемент тесту: чи є / було розслідування чи переслідування справи державою?***

Як буде зазначено,[151] МКС розглядає, чи існують відповідні поточні чи завершені розслідування чи переслідування ситуації, що розглядається МКС, державою, яка має відповідну юрисдикцію.[152]

Щоб задовольнити цей критерій, принаймні одна держава з юрисдикцією у справі має активно розслідувати або переслідувати справу.[153]

***Другий елемент тесту: одна і та сама особа і діяння?***

Щоб МКС переконався в тому, що національне розслідування охоплює ту саму «справу», що й Суд, необхідно продемонструвати, що: a) особа, щодо якої ведеться національне провадження, є тією ж особою, проти якої ведеться провадження в Суді; і b) діяння, яке підлягає національному розслідуванню, по суті є тим же діянням, про яке йдеться під час розгляду справи в Суді.[154] Внутрішнє розслідування та переслідування у цій справі мають співпадати в конкретних аспектах зі справою, що розглядається МКС.[155] Тому відображення характеру і тяжкості злочину є вкрай важливим.[156]

---

[151] *Див. с.* 27 - 40.

[152] Прокурор проти Томаса Лубанги Дійло (Рішення щодо рішення Палати попереднього розгляду I від 10 лютого 2006 року та включення документів до протоколу справи проти Томаса Лубанги), Справа № ICC-01/04-01/06-8 (24 лютого 2006 року) (Рішення у справі Лубанги щодо рішення Палати попереднього розгляду I від 10 лютого 2006 року), п. 29.

[153] *Там само,* п. 30.

[154] Рішення про прийнятність справи проти Саїфа аль-Ісламa Каддафі, п. 61, 74, 76, 77. Палата нагадала, що критерій «та сама особа, та сама поведінка» спочатку було розроблено в Рішенні у справі Лубанги щодо Рішення Палати попереднього розгляду I від 10 лютого 2006 року, п. 31. Пізніше про цей тест згадувалося у: *Прокурор проти Ахмада Мухаммада Харуна («Ахмад Харун») та Алі Мухаммада Алі Абд-аль-Рахмана («Алі Кушайб»)* (Рішення за заявою прокуратури відповідно до статті 58(7) Статуту) ICC-02/05-01/07-l-Corr (27 квітня 2007 року), п. 24; *Прокурор проти Жермена Катанги* (Рішення щодо доказів та інформації, наданих прокуратурою для видачі ордеру на арешт Жермена Катанги) ICC-01/04-01/07-4 (6 липня 2007 року), п. 20 (публічна редагована версія в ICC-01/04-01/07-55); *Прокурор проти Матьє Нгуджоло Чуї* (Рішення щодо доказів та інформації, наданих прокуратурою для видачі ордеру на арешт Матьє Нгуджоло Чуї) ICC-01/04-01/07-262 (6 липня 2007 року), п. 21; *Прокурор проти Омара Хасана Ахмада Аль Башира* (Рішення за заявою прокуратури про видачу ордеру на арешт Омара Хасана Ахмада Аль Башира) ICC-02/05-01/09-2-Conf (4 березня 2009 року), п. 50 (публічна редагована версія в ICC-02/05-01/09-3); та *Прокурор проти Бахра Ідріса Абу Гарди* (Рішення за заявою прокурора згідно зі ст. 58) ICC-02/05-02/09-l-Conf (7 травня 2009 року), п. 4 (публічна відредагована версія в ICC-02/05-02/09-12-Anxl). Такого ж підходу притримувалася Палата попереднього провадження II у справі *Прокурор проти Коні та інших* (Рішення про прийнятність справи відповідно до ст. 19(1) Статуту) ICC-02/04-01/05-377 (10 березня 2009 року), п. 17-18; *Прокурор проти Вільяма Самої Руто, Генрі Кіпроно Косгі та Джошуа Арап Санга* (Рішення за заявою уряду Кенії про оскарження прийнятності справи відповідно до статті 19(2)(b) Статуту) ICC-01/09- 01/11-101 (30 травня 2011 року), п. 54; *Прокурор проти Френсіса Кірімі Мутаури, Ухуру Муігаі Кеніатти та Мохаммеда Хусейна Алі* (Рішення за заявою уряду Кенії про оскарження прийнятності справи відповідно до статті 19(2)(b) Статуту) ICC-01/09- 02/11-96 (30 травня 2011 року), п. 48. Нарешті, таку ж позицію зайняла Палата попереднього провадження III у справі *Прокурор проти Жана-П'єра Бемби Гомбо* (Рішення про клопотання прокурора про видачу ордеру на арешт Жана-П'єра Бемби Гомбо) ICC-01/05-01/ 08-14-tENG (10 червня 2008 року), п. 16.

[155] *Рішення у справі Лубанги* щодо Рішення Палати попереднього розгляду I від 10 лютого 2006 року, п. 31.

[156] Б. Брумхолл, «Міжнародний кримінальний суд: контрольний список для національного впровадження» в М. Шеріф Бассіуні (ред.*), Ратифікація МКС та національне імплементаційне законодавство* (Nouvelles

МКС розгляне, чи національний підхід охоплює те саме діяння, що і діяння, яке МКС хоче переслідувати, а саме, воєнні злочини, злочини проти людяності чи геноцид, незалежно від того, чи проводить держава розслідування та переслідування за звичайні внутрішні злочини чи міжнародні злочини.[157] Щоб задовольнити цю частину критерію, держава має вжити «конкретні та прогресивні слідчі дії, щоб з'ясувати, чи несе особа відповідальність за діяння, у якому її обвинувачують у Суді».[158] Держава повинна розслідувати практично те саме діяння, а що це означає, буде відрізнятися в кожному окремому випадку, відповідно до фактів і обставин кожного випадку. Для кожного питання необхідний індивідуальний аналіз фактів.[159]

Тест «та сама особа, те саме діяння» вперше був розроблений у *справі Лубанги*,[160] у якій національна судова система вжила багато заходів для розслідування, у тому числі видачу двох ордерів на арешт і утримання відповідного підозрюваного (Томас Лубанга) у Пенітенціарному центрі Кіншаси.[161] Хоча поняття «та сама особа» не потребує жодного додаткового роз'яснення, МКС постановив, що національне провадження не охоплювало «те саме діяння», як МКС.[162] Зокрема, Палата попереднього провадження зазначила, що ордери на арешт, видані Демократичною Республікою Конго («ДРК»), не містять жодних згадок про політику та практику залучення дітей-солдатів (основний фокус справи МКС), і, таким чином, не можна було вважати, що ДРК «діє у конкретній справі, що розглядається Судом».[163]

Задоволення цього критерію залежить не від *правової категоризації* діяння, а від *самого діяння*, яке є у центрі уваги національного провадження.[164] Відповідно, питання не ґрунтується на тому, чи проводиться розслідування чи переслідування за міжнародні злочини чи звичайні внутрішні злочини. Це було умисне рішення розробників Римського

---

Etudes Penales, 3 квартал 1999 року), 113, 149-151. *Див. також* Д. Робінсон, «Римський статут та його вплив на національне право», в А. Кассезе та ін., *Римський статут Міжнародного кримінального суду* (Oxford University Press, 2002 рік) 1861; Л. Є. Картер, «Принцип комплементарності та Міжнародний кримінальний суд: роль *Ne Bis in Idem*» (2010 рік) 8 *Santa Clara Journal of International Law* 165, 194.

[157] Римський статут, ст. 17(1) і 20(3). *Див. також Рішення про прийнятність справи проти Саїфа аль-Ісламa Каддафі*, п. 85-88; *Рішення про прийнятність справи проти Абдулли Аль-Сенуссі*, п. 66.

[158] Рішення про прийнятність справи проти Абдулли Аль-Сенуссі, п. 66: посилання на Рішення про прийнятність справи проти Саіфа аль-Ісламa Каддафі, п. 54, 55,73; *Прокурор проти Френсіса Кірімі Мутаури, Ухуру Муігаі Кеніатти та Мохаммеда Хусейна Алі* (Рішення за апеляцією Республіки Кенія на Рішення Палати попереднього розгляду II від 30 травня 2011 року під назвою «Рішення за заявою уряду Кенії, що оскаржує прийнятність справи відповідно до статті 19(2)(b) Статуту») ICC-01/09-02/11-274 (30 серпня 2011 року), п. 1, 40: ці слідчі дії можуть включати «допит свідків, збір документальних доказів підозрюваними або проведення криміналістичної експертизи».

[159] Рішення про прийнятність справи проти Саіфа аль-Ісламa Каддафі, п. 77; Рішення про прийнятність справи проти Абдулли Аль-Сенуссі, п. 66

[160] *Рішення у справі Лубанги* щодо рішення Палати попереднього розгляду I від 10 лютого 2006 року, п. 31.

[161] *Там само*, п. 36.

[162] *Там само*, п. 37.

[163] *Там само*, п. 37-39.

[164] Рішення про прийнятність справи проти Абдулли Аль-Сенуссі, п. 66.

статуту не розрізняти звичайні злочини та міжнародні злочини, а натомість зосередитися на «діянні», яке переслідують.[165] Якщо розслідування або обвинувачення охоплює те саме діяння, незалежно від точного розмежування, МКС вважатиме це достатнім, щоб ухвалити рішення про неприйнятність.[166] Як зазначається, «питання про те, чи проводяться національні розслідування з метою переслідування «міжнародних злочинів», не є визначальним для оскарження прийнятності»,[167] а «внутрішнє розслідування чи переслідування за «звичайні злочини» тією мірою, якою справа стосується того ж діяння, вважається достатнім».[168] Таким чином, як було зазначено та чітко встановлено МКС, відсутність внутрішнього законодавства, яке дозволяє переслідувати за воєнні злочини, злочини проти людяності чи геноцид, створюючи при цьому перешкоди «прийнятності», саме по собі не робить справу допустимою в МКС.[169]

Подальше керівництво зі здійснення тесту стосовно «тих самих діянь» можна знайти у визначенні комплементарності, яке зробив МКС щодо ситуації в Лівії. У справі *Аль-Сенуссі* (колишнього міністра розвідки Лівії) стверджувалося, що той факт, що міжнародний злочин переслідування як злочин проти людяності не може розслідуватися і переслідуватися на національному рівні (хоча його можуть розглядати на стадії винесення вироку) через відсутність відповідного національного законодавства, має призвести до судового висновку про те, що Лівія не розслідувала ту саму справу і, таким чином, справа є прийнятною для МКС[170]. Апеляційну палату МКС це не переконало.[171] Вона підтримала висновок Палати попереднього провадження про те, що в тих обставинах не було потреби обвинувачувати саме у міжнародному злочині «переслідування» (навіть незважаючи на те,

---

[165] Рішення про прийнятність справи проти Саіфа аль-Ісламa Каддафі, п. 86-87 і виноски 138-139; з посиланням на ГА ООН, «Звіт спеціального комітету зі створення Міжнародного кримінального суду» 50 сес., доп. № 22, A/50/22 (1995) п. 43, 179. *Див. також* «Резюме розглядів спеціального комітету за період 3-13 квітня 1995 року» A/AC.244/2 (Спеціальний комітет), п. 105; ГА ООН, «Звіт Підготовчого комітету про створення Міжнародного кримінального суду, том I (Праці Підготовчого комітету протягом березня-квітня та серпня 1996 року» 51-а сесія, додаток № 22, A/51/22 (13 вересень 1996 року), п. 171. *Див. також* «Зведений документ: комплементарність: конкретні пропозиції до проекту КМП, зроблені в ході обговорення» (2 квітня 1996 року), проєкт статті 42; «Додаток: комплементарність: збірка конкретних пропозицій, зроблених у хід обговорення щодо внесення поправок до проєкту статуту КМП (Підготовчий комітет зі створення Міжнародного кримінального суду 25 березня – 12 квітня 1996 року A/AC.249/CRP.9/Add.I (8 квітня 1996 року), проєкт статті 42. Посилання на звичайні злочини було виключено з проєкту статуту 1998 року: «Проект статуту Міжнародного кримінального суду. Частина 2. Юрисдикція, прийнятність та застосовне право» A/AC.249/1998/CRP.8 (2 квітня 1998 року) проєкт статті 13; «Звіт Підготовчого комітету про створення міжнародної організації». Міжнародний кримінальний суд, проєкт Статуту та проєкт Заключного акту A/Conf.I83/2/Add.I (14 квітня 1998 року), проєкт статті 18.

[166] Рішення про прийнятність справи проти Саіфа аль-Ісламa Каддафі, п. 88.

[167] *Там само,* п. 85.

[168] *Там само,* п. 88.

[169] *Там само.*

[170] *Прокурор проти Саїфа аль-Ісламу Каддафі та Абдулли аль-Сенуссі* (Рішення за апеляцією пана Абдулли аль-Сенуссі на рішення Палати попереднього провадження I від 11 жовтня 2013 року «Рішення щодо прийнятності справи проти Абдулли аль-Сенуссі») ICC-01/11-01/11 OA 6 (24 липня 2014 року) («Апелційне рішення щодо апельції на "Рішення щодо прийнятності справи проти Абдулли аль-Сенуссі»), п. 118.

[171] *Там само*, п.118.

що справа в МКС головним чином передбачала розгляд цього злочину). Вимога щодо того, що національні кримінальні справи повинні стосуватися того самого діяння по суті, але не обов'язково ідентичної поведінки, надала Лівії певну гнучкість при вирішенні питання, як будувати справу на національному рівні, тобто, насправді, аналіз того, чи «національні справи *достатньо відображають* справу в МКС» є саме тим, що потрібно[172].

Визначаючи, що діяння, яка лежить в основі обвинувачення в переслідуванні як злочині проти людяності, було достатньою мірою охоплене лівійським судочинством,[173] Апеляційна палата розглянула різні злочини, передбачені на національному рівні, а також загальний контекст справи, який ґрунтувався на злочинах проти цивільного населення та використанні сил безпеки для придушення демонстрантів проти політичного режиму.[174] Крім того, що стосується конкретного елемента нападу на групу чи особу на основі політичних, расових чи інших груп – як це необхідно для переслідування – Апеляційна палата визнала, що лівійський суддя може включати дискримінацію за ознаками, що становлять міжнародний злочин переслідування, як обтяжуючу обставину під час винесення вироку.[175] Отже, держава може переслідувати технічно інше правопорушення, якщо факти включені належним чином і істотно, а тяжкість і величина передбачуваного правопорушення враховані на певній стадії провадження.[176]

Подібні питання виникли у справі *Каддафі* в МКС. ОП МКС намагався звинуватити Саїфа аль-Ісламa Каддафі у довгому списку вбивств і переслідувань як злочинах проти людяності.[177] На внутрішньому рівні Лівія розслідувала справу Каддафі за рядом обвинувачень, які охоплювали ті ж фактичні випадки, що й обвинувачення МКС у вбивстві та переслідуванні. Однак у національній справі не було висунуто обвинувачення конкретно як у переслідуванні чи злочинах проти людяності.[178]

---

[172] *Там само*, п.119 [наголос додано].
[173] *Там само,* п. 122.
[174] *Там само,* п. 120.
[175] *Там само,* п. 121.
[176] Л. Фінлей, «Чи захищає Міжнародний кримінальний суд від подвійної небезпеки: аналіз статті 20 Римського статуту» (2008-2009 роки) 15 U.C. *David Journal of International Law and Policy* 221, 229.
[177] Рішення про прийнятність справи проти Саіфа аль-Ісламa Каддафі, п. 79-83: А саме, пан Каддафі нібито використовував свій контроль над відповідними частинами лівійського державного апарату та сил безпеки для стримування та придушення будь-якими засобами, у тому числі за допомогою летальної сили, демонстрацій цивільного населення, які почалися в лютому 2011 року, проти режиму Муамара Каддафі; зокрема, що пан Каддафі активував підконтрольні йому сили безпеки для вбивства та переслідування сотень цивільних демонстрантів або імовірних дисидентів режиму Муаммара Каддафі по всій Лівії, зокрема в Бенгазі, Місураті, Тріполі та інших сусідніх містах, з 15 лютого 2011 року до принаймні до 28 лютого 2011 року.
[178] Рішення про прийнятність справи проти Саіфа аль-Ісламa Каддафі, п. 37: Лівія стверджувала, що розслідування стосувалося тієї ж особистої поведінки пана Каддафі, що й убивство та переслідування, про які стверджував Прокурор МКС. Обвинувачення охоплювали злочини проти особи широкого часового масштабу та фінансові злочини, які стосувалися 2006 року. Також було сказано, що географічний розмах мав місце в багатьох місцях по всій Лівії; п. 112-2: звичайними злочинами були умисне вбивство,

Розглядаючи це питання, Палата попереднього провадження МКС висловила «конкретні занепокоєння щодо звичайних злочинів, щодо яких розслідувалася справа Каддафі».[179] Проте вони вирішили, що розслідувалася та сама справа.[180] Що стосувалося обвинувачення у переслідуванні, Палата була занепокоєна тим, що упущення наміру переслідування могло означати, що злочин, у якому обвинуватили, недостатньо охоплював відповідне діяння. Однак Палата попереднього провадження вирішила цей очевидний недолік шляхом висновку (подібного до справи *Аль-Сенуссі*), що «хоча намір переслідування не є елементом жодного зі злочинів проти пана Каддафі, він є обтяжуючим фактором, який враховано при призначенні покарання за ст. 27 та 28 Кримінального кодексу Лівії».[181]

Таким чином, Палата попереднього провадження встановила, що безліч обвинувачень, висунутих Лівією, не охоплювали «всі аспекти злочинів»,[182] за які можна притягнути до відповідальності відповідно до Римського статуту, але ці обвинувачення мали потенціал «достатньо охопити» діяння разом із наміром переслідування за «ст. 27 і 28 Кримінального кодексу Лівії».[183]

Ключовим занепокоєнням Палати було, безсумнівно, чи належним чином злочини, в яких обвинувачували, відображали тяжкість діяння. Критичні питання тут часто обертатимуться навколо того, чи містять звичайні злочини, в яких обвинувачують, подібні об'єктивні та суб'єктивні елементи, а також чи можна їх належним чином врахувати як частину широкого чи систематичного нападу на цивільне населення (щоб відповідати злочинам проти людяності) або через зв’язок зі збройним конфліктом (щоб відповідати воєнним злочинам). Ці останні контексти є важливими аспектами визначення обсягу, масштабу та тяжкості конкретного діяння, і їх часто важко охопити елементами, що становлять звичайні злочини.

При оцінці «того ж діяння, тієї ж справи» МКС також розгляне режим покарання за звичайні злочини. Як зазначалося, суттєва нерівність у винесенні вироку може бути

---

катування, підбурювання до громадянської війни, невибіркові вбивства, зловживання владою проти окремих осіб, арешт людей без поважної причини та необґрунтоване позбавлення особистої свободи відповідно до статей 368, 435, 293, 296. , 431, 433 і 434 Кримінального кодексу Лівії. Крім того, потенційні обвинувачення в: образі конституційної влади згідно зі статтею 195, спустошенні, зґвалтуванні та бійні згідно зі статтею 202, громадянській війні згідно зі статтею 203, змові згідно зі статтею 211, нападах на політичні права лівійця відповідно до ст. 217, підпалі за статтею 297, поширенні хвороби серед рослин і худоби згідно зі статтею 362, приховуванні трупа згідно зі статтею 294, допомозі учасникам злочинного об'єднання згідно зі статтею 322, застосуванні сили для примушення іншого згідно зі статтею 429, та розшук осіб за статтею 432 Кримінального кодексу Лівії.

[179] *Там само,* п. 108.
[180] *Там само,* п. 113.
[181] *Там само,* п. 111.
[182] *Там само,* п. 113.
[183] *Там само.*

фактором, який перешкоджає «дозволу» державі продовжувати кримінальне переслідування всередині країни.[184] Побутові злочини можуть не передбачати адекватної чи порівнянної кримінальної санкції, і це буде протидіяти висновку, що «та сама справа» переслідується на національному рівні. Для деяких звичайних правопорушень це питання може бути вирішено у легший спосіб. Наприклад, залежно від держави за такий звичайний злочин як вбивство може бути призначено таке саме покарання, як і за злочин проти людяності, оскільки обидва ці злочини передбачають найбільш суворі покарання.[185] Проте у випадку вчинення інших злочинів така розбіжність може бути менш очевидною: наприклад, за розграбування, кваліфіковане як звичайна крадіжка, можуть призначити менш суворе покарання.[186]

Таким чином, хоча кримінальне переслідування за злочини в рамках національної системи може бути достатнім, все ж такий підхід повинен вважатися менш ідеальним і, з огляду на тест МКС стосовно «тих самих діянь», може, як і раніше, вносити значну та зайву частку неоднозначності. Важко передбачити точні розрахунки МКС під час розгляду кримінальних справ в межах національної системи правосуддя та їх протиставлення власним результатам стосовно геноциду, злочинів проти людяності та воєнних злочинів. Роз'яснювальна правова практика все ще знаходиться на початковому етапі розвитку. Спроби оцінити схожість між міжнародними злочинами та звичайними злочинами не потребують особливих умінь. Але можуть виникнути справжні складнощі у визначенні того, якими повинні бути обвинувачення у звичайних злочинах, щоб адекватно врахувати всі діяння, які можуть становити міжнародний злочин. Такий підхід збільшує для держави ризик втратити аргументи щодо прийнятності на підставі бездіяльності, що є результатом недоліків внутрішнього права та застосовуваної практики, яка не може встановити правову заборону стосовно цілого переліку діянь, передбачених в Статуті МКС. [187]

### ***Третій елемент тесту: Чи впливає на національне провадження небажання чи нездатність належним чином здійснювати провадження?***

Якщо МКС вважає, що на національному рівні проводиться відповідне розслідування або здійснюється переслідування стосовно тих самих діянь, то наступним кроком буде оцінка того, чи відповідне провадження є належною спробою притягти особу до кримінальної

[184] Б. Брумхолл, «Міжнародний кримінальний суд: контрольний список для національного впровадження» в М. Шеріф Бассіуні (ред.), *Ратифікація МКС та національне імплементаційне законодавство* (Nouvelles Etudes Penales 13, 1999 року) 149.
[185] Дж. Клеффнер, «Вплив комплементарності на національну імплементацію основного міжнародного кримінального права» (2003 рік) 1 *Journal of International Criminal Justice* 86, 97.
[186] *Там само*.
[187] *Там само*, 96-97, цитуючи Б. Брумхол, «Міжнародний кримінальний суд: контрольний список для національного виконання»» у М. Шеріф Бассіуні (ред.), *Ратифікація Римського статуту МКС та національне імплементаційне законодавство* (Nouvelles Etudes Penales 13, 1999 рік) 149.

відповідальності за її діяння. Як раніше зазначалося, встановлення наявності небажання *або* неспроможності є достатнім, щоб передати справу від національних судів та зробити її «допустимою» для МКС (тобто, щоб МКС міг її розглядати).[188]

### «НЕБАЖАННЯ»

Для першого критерію важливо з'ясувати, чи держава «не бажає» належним чином проводити національне провадження у справі. Щоб встановити наявність небажання в конкретній справі, МКС буде розглядати, чи: (a) національне провадження проводилося або проводиться, або на національному рівні було прийнято певне рішення з метою захистити особу від кримінальної відповідальності; (b) невиправдано затримується розгляд справ, що за даних обставин не відповідає наміру судити відповідних осіб; та (c) провадження по справі не проводиться неупереджено або незалежно, і воно проводилося або проводиться у спосіб, який за даних обставин не відповідає наміру судити відповідних осіб.[189]

Палата попереднього провадження I МКС підняла питання наявності небажання у рішенні про допустимість у справі *Аль-Сенуссі.*[190] Після того, як Палата попереднього провадження переконалася у тому, що на національному рівні проводилося відповідне розслідування, вона розглянула, чи існували умови, які вказували на те, що Лівія не бажала неупереджено проводити провадження проти Аль-Сенуссі.[191]

При з'ясуванні того, чи мала Лівія бажання належним чином проводити національне провадження, Палата попереднього провадження визнала, що будь-яке оцінювання бажання (та можливості) проводити належне провадження необхідно здійснювати з урахуванням відповідного внутрішнього законодавства та процедур.[192] Вона також зазначила, що суперечки про доведеність наявності небажання або неспроможності виникають лише тоді, коли є сумніви щодо рівня провадження в національних судах. За таких обставин держава повинна обґрунтувати наявність конкретних обставин у справі.[193]

Стосовно небажання Лівії проводити кримінальне провадження, Палата попереднього провадження розглянула численні питання, у тому числі: (i) якість та кількість доказів,

---

[188] *Там само;* «Стратегічний документ щодо процедур попереднього вивчення Офісу Прокурора», п.49; Рішення про прийнятність справи проти Абдулли Аль-Сенуссі, п. 210; докази, які *inter alia* відносяться до слідчих заходів, кількість та вид ресурсів, задіяних для проведення розслідування, а також межі слідчих повноважень осіб, залучених до розслідування... які мають велике значення для відповіді на питання, чи на національному рівні склалася ситуація «бездіяльності», є також відповідними показниками бажання та спроможності держави належним чином проводити необхідне провадження.
[189] Римський статут, ст. 17(2). *Див. також*, «Стратегічний документ щодо процедур попереднього вивчення Офісу Прокурора», п.50-55.
[190] Рішення про прийнятність справи проти Абдулли Аль-Сенуссі, п.169-293.
[191] *Там само*, п.202.
[192] *Там само*, п.208.
[193] *Там само.*

зібраних Лівією під час ведення слідства стосовно підозрюваного пана Аль-Сенуссі; (ii) об'єм, методологію та джерела слідства; (iii) хід розслідування справи, зокрема її передачу в Палату обвинувачення;[194] (iv) інші схожі процедури, які проводилися.[195]

З урахуванням необхідності з'ясувати, чи уряд Лівії захищав Аль-Сенуссі від кримінальної відповідальності за злочини, які підпадають під юрисдикцію Суду,[196] Палата дійшла висновку, що не було жодних вказівок, які б підтверджували висновок про «небажання» на цих підставах.[197]

Розглядаючи питання, чи під час розгляду справи в Лівії були невиправдані затримки, що за даних обставин не відповідало наміру притягнути пана Аль-Сенуссі до відповідальності, Палата з'ясувала, що за конкретних обставин справи, до яких належать час, місце та матеріали справи, період менше 18 місяців від початку розслідування стосовно пана Аль-Сенуссі до передачі справи до кримінального суду не можна вважати невиправданою затримкою.[198] Таким чином, Палата була задоволена тим, що розслідування справи на національному рівні не проводилося у спосіб, який не відповідав наміру притягти пана Аль-Сенуссі до відповідальності.[199]

Щодо незалежності та неупередженості провадження на національному рівні, то не лише необхідно довести, що провадження здійснюється незалежно або неупереджено, але також потрібно продемонструвати, що провадження не здійснюється у спосіб, який за даних обставин не відповідає наміру притягнути відповідну особу до відповідальності.[200]

Апеляційна палата по справі *Аль-Сенуссі* відмітила, що з'ясування факту неупередженості та незалежності відповідає правам людини та стандартам у сфері прав людини.[201] Проте Апеляційна палата заявила, що з'ясування факту незалежності та неупередженості «не відповідає на питання, чи порушувалися процесуальні права підозрюваного самі по собі».[202] Натомість поняття незалежності та неупередженості необхідно розглядати через призму ст. 17(2)(c), яка стосується питання, чи провадження у справі на національному рівні проводиться у спосіб, який допоможе підозрюваному уникнути правосуддя.[203]

---

[194] *Там само*, п.289.
[195] *Там само.*
[196] *Там само*, п.202.
[197] *Там само*, п.290.
[198] *Там само*, п.227-229 та 291.
[199] *Там само*, п.292.
[200] Римський статут, ст. 17(2)(c); Рішення Апеляційного суду щодо апеляції на «Рішення про прийнятність справи Абдули Аль-Сенуссі», п. 220.
[201] Рішення Апеляційного суду щодо апеляції на «Рішення про прийнятність справи Абдули Аль-Сенуссі», п. 220.
[202] *Там само*, п.230.
[203] *Там само,* п.221.

Проте Палата вважала, що можуть мати місце обставини, де порушення прав підозрюваного є достатньо очевидними, щоб дійти висновку, що провадження «не відповідає наміру притягти цю особу до відповідальності».[204] При обговоренні очевидних порушень прав підозрюваного Апеляційна палата відзначила, що провадження, яке було не більше ніж заздалегідь спланованою прелюдією до виконання вироку, буде достатньо для визнання справи неприйнятною.[205]

Крім цього яскравого прикладу, менш очевидних обставин також може бути достатньо, наприклад, коли порушення прав підозрюваного є такими очевидними, що стає зрозумілим, що міжнародне співтовариство не визнає, що обвинуваченого судили належним чином. Чи буде справа врешті-решт прийнятною за таких обставин, залежатиме від конкретних фактів.[206]

### «НЕСПРОМОЖНІСТЬ»

Для виявлення факту неспроможності стосовно певної справи Суд буде дивитися, чи держава неспроможна отримати обвинуваченого або необхідні докази та свідчення або іншим чином неспроможна здійснювати процесуальні дії через повний або суттєвий колапс національної судової системи. До факторів, які необхідно розглянути, належать: (i) відсутність необхідного персоналу, наприклад, суддів, слідчих, прокурорів; (ii) відсутність матеріального та процесуального кримінального законодавства для криміналізації злочинів, які підпадають під юрисдикцію МКС, що робить систему такою, що «не відповідає вимогам»; (iii) відсутність доступу, що робить систему такою, що «не відповідає вимогам»; (iv) перешкоди з боку неконтрольованих елементів, що роблять систему такою, що «не відповідає вимогам»; та (v) амністії або імунітети, що роблять систему такою, що «не відповідає вимогам».[207]

Важко вгадати, як в окремих випадках можна оцінити неспроможність. МКС дуже прискіпливий при вивченні всієї державної системи кримінального правосуддя. Все залежить від конкретної справи та ситуації.

У справі *Лубанги* МКС встановив, що судова система ДРК була «спроможною» відповідно до ст. 17 Римського статуту. У цьому висновку він брав до уваги певні справи, які розглядалися в національній судовій системі, що призвело, серед іншого, до видачі двох

---

[204] *Там само.*
[205] *Там само,* п.230.
[206] *Там само.*
[207] МКС «Неофіційний експертний документ: Принцип комплементарності на практиці», ICC-01/04-01/07-1008-AnxA (30 березня 2009 року), п. 50.

ордерів на арешт пана Лубанги, виданих компетентними органами ДРК, та відкриття кримінального провадження проти нього.[208]

У справі *Аль-Сенуссі* МКС зосередив увагу на тому, що Лівія була неспроможною отримати необхідні докази та свідчення в результаті «повного або суттєвого колапсу або невідповідності» національної судової системи.[209] Роблячи такий висновок, Палата попереднього провадження вивчала докази, вже зібрані Лівією, та етап судового провадження на національному рівні, щоб визначити, чи існували відповідні фактичні обставини, які заважали здійсненню цих кроків.[210] Зокрема, Палата розглядала ситуацію з безпекою в Лівії, особливо відсутність ефективних програм захисту свідків та той факт, що певні в'язниці ще не було передано у відання міністерства юстиції, як критично важливі питання, які прямо та належним чином впливали на розслідування.[211]

Палата попереднього провадження встановила, що на кримінальне провадження в національному суді не вплинуть проблеми безпеки, оскільки вже вжито «поступових та конкретних» слідчих заходів. Той факт, що Лівія спромоглася надати значну кількість доказів, зібраних під час слідства, є критично важливим фактором.[212] Палата попереднього провадження зазначила, що ці докази не повинні містити всі можливі докази, і не було жодних вказівок на те, що пошук доказів припиниться.[213] Таким чином, Палата вирішила, що з урахуванням всіх відповідних обставин конкретне вивчення не призвело до висновку, що немає можливості отримати відповідні докази або свідчення. Таким чином, не було висновку про те, що Лівія неспроможна провести розгляд справи належним чином.[214]

На противагу цьому, у справі *Каддафі* Палата попереднього провадження визнала, що Лівія неспроможна отримати необхідну інформацію та докази, щоб здійснити провадження по справі Каддафі у відповідності до національного законодавства Лівії.[215] Зокрема, Палата зазначила, що до цих пір Лівія не спроможна забезпечити передачу Каддафі представникам державної влади з місця тримання під вартою ополченням Зінтан.[216] Крім того, неспроможність судових та урядових органів забезпечити свідкам

---

[208] *Прокурор проти Томаса Лубанґи Д'їло* (Рішення щодо звернення Прокурора за ордером на арешт, стаття 58, Справа № ICC-01/04-01/06-8-US-Corr (10 лютого 2006 року), п. 36
[209] *Там само*, п.295.
[210] Рішення про прийнятність справи проти Абдулли Аль-Сенуссі, п.296.
[211] *Там само*, п. 297.
[212] *Там само*, п. 297–299.
[213] *Там само,* п. 298.
[214] *Там само,* п. 301.
[215] Рішення про прийнятність справи проти Саїфа аль-Іслама Каддафі, п.205.
[216] *Там само,* п.206.

достатній рівень захисту призвела до неспроможності отримати необхідні свідчення під час судового процесу.[217]

Необхідно також зазначити, що фраза «або воно неспроможне здійснювати судовий розгляд» у ст. 17(3) Римського статуту слугує всеохоплюючим пунктом стосовно неспроможності і стосується «різних ситуацій, які можуть виникнути під час судового розгляду в національному суді».[218] Це надає МКС можливість якомога ширше оцінювати спроможність. Ця фраза ст. 17(3) може стосуватися оцінювання процесуальних прав таких, як наявність у підозрюваних адвокатів, що може становити перешкоду для продовження розгляду справи.[219] Наприклад, у справі *Аль-Сенуссі* захисник доводив, що влада Лівії була «неспроможна» належним чином провести розгляд справи пана Аль-Сенуссі з урахуванням того, що в нього не було свого представника, та інші його фундаментальні права могли бути порушені. [220] Палата дійшла висновку, що Лівія неспроможна провести розгляд справи *per se* через ситуацію з безпекою, і що останнім часом явкам в суд ніщо не заважало.[221] Лівія заперечила, що вона докладає зусиль для призначення адвокатів, і причини затримок не були нездоланними, але через перехідний період та проблеми безпеки їх не можна розглядати як неспроможність.[222]

Палата попереднього провадження встановила, що проблема представництва в суді *могла* стати фатальною для подальшого належного розгляду справи. [223] Проте це рішення необхідно було втілити у життя під час розгляду питання про прийнятність (тобто, не робити прогнозів на майбутнє).[224] Палата зауважила, що, на відміну від попереднього рішення по справі *Каддафі*, в якій пан Каддафі не перебував під контролем держави, Аль-Сенуссі був під контролем держави[225] і декілька місцевих адвокатів висловили бажання представляти пана Аль-Сенуссі.[226] У Палати не було причин оскаржувати це, і, отже, було встановлено, що вона не могла дійти висновку, що справа Аль-Сенуссі не буде розглянута в Лівії через різні перешкоди, і що Лівія буде неспроможна адекватно вирішити питання безпеки та забезпечити належне представництво у суді.[227] Таким чином, не можна було

---

[217] *Там само,* п.209.
[218] Дж. Т. Холмс (J T Holmes), «Комплементарність: Національні суди в порівнянні з МКС» за ред. А. Кассезе (A Cassese) та. ін., *Римський статут Міжнародного кримінального суду. Коментар* (Oxford University Press 2002 рік) 678; *див. також* М. Л. Зейді, *Принцип комплементарності в міжнародному кримінальному праві: Походження, розвиток і практика* (Brill, 2008 рік) 224.
[219] Рішення про прийнятність справи проти Саїфа аль-Ісламa Каддафі, п.212–214.
[220] Рішення про прийнятність справи проти Абдулли Аль-Сенуссі, п.183.
[221] *Там само*, п.303.
[222] *Там само*, п.306.
[223] *Там само*, п.307.
[224] *Там само*, п.307.
[225] *Там само*, п.308.
[226] *Там само.*
[227] *Там само.*

дійти висновку, що Лівія була неспроможна здійснити розгляд справи з інших причин.[228] Це один із прикладів того, як МКС може приймати рішення щодо цієї категорії справ. Через нестачу справ на даний момент існує дуже мало інших керівництв. Проте це положення, здається, надає МКС широкий простір для розгляду всіх аспектів окремої судової системи при визначенні спроможності держави проводити розслідування або розгляд справи в суді на національному рівні.

### Тягар доведення: комплементарність

У разі, якщо прокурор МКС визнає прийнятним розгляд певних діянь, які були здійснені в Україні, та почне офіційне розслідування, то *тягар доведення* того, що справа є неприйнятною для Палати попереднього провадження, а отже, повинна розглядатися в Україні, буде покладено на Україну. Відповідно, Україні потрібно буде обґрунтовувати дії слідчих та прокурорів, щоб довести наявність бажання та спроможності притягти до кримінальної відповідальності за дії, які розглядає МКС. Тільки запевнень, зроблених Україною, буде недостатньо.

Держава повинна продемонструвати, що вона вживає конкретних і послідовних кроків, щоб з'ясувати, чи несе дана особа відповідальність за ймовірні дії, які розглядаються в Суді.[229] Як зазначалося вище,[230] при аналізі предмету судового розгляду в національному суді необхідно зосередити увагу на ймовірних діях, а не на їхній правовій характеристиці.[231]

В Україні, незважаючи на те, що розпочато кримінальні переслідування за злочини, пов’язані з конфліктом, наявна інформація свідчить про те, що розслідування та кримінальне переслідування стосуються невеликої частини порушень МГП, які мали місце в зоні конфлікту. Більше того, ці розслідування та кримінальні переслідування в основному зосереджені на конкретних національних злочинах, а не на міжнародних злочинах, які в багатьох випадках не відображають належним чином тяжкість імовірних діянь. Відповідно, якщо розглядати три частини тесту МКС на комплементарність, виявляється, що на національному рівні мало активності. Це обговорюється нижче.

---

[228] *Там само*, п.309.
[229] *Там само*, п.66.
[230] *Див. вище,* п.59–61.
[231] Рішення про прийнятність справи проти Абдулли Аль-Сенуссі, п.88.

## Кримінальне переслідування на національному рівні в Україні за злочини, пов'язані з конфліктом

Цей розділ звіту присвячено огляду наявної інформації з відкритих джерел щодо розслідування Україною порушень МГП та інших серйозних порушень міжнародного права і притягненню до відповідальності за них, а також оцінці заходів, яких Україна вжила для виконання своїх зобов'язань щодо забезпечення ефективності кримінальних покарань за такі злочини. Як було зазначено, у додатку А наведено вибірку нещодавніх і поточних розслідувань Україною порушень МГП чи інших серйозних порушень міжнародного права, що можуть тривати або бути пов'язаними зі збройним конфліктом на Сході України.

У період з 1 вересня 2020 року по 10 квітня 2021 року GRC переглянули український Єдиний реєстр судових рішень, щоб сформувати виважену точку зору щодо того, як справи про злочини, пов'язані з конфліктом на сході України та окупацію Криму, переслідувалися та вирішувалися всередині країни з вересня 2016 року. Відповідно до Закону «Про доступ до судових рішень»,[232] суди загальної юрисдикції України мають оприлюднювати всі свої рішення в реєстрі справ не пізніше ніж через день після їх видачі та підписання. У результаті в базі даних міститься інформація про справи з моменту винесення рішення суду першої інстанції. Реєстр містить різні типи істотної та процесуальної інформації, наприклад, номер провадження у справі, короткий виклад фактів та відповідний суд.

Реєстр справ не містить жодної особистої інформації щодо обвинуваченого, його / її захисника (крім імені захисника), свідків чи потерпілих. Зазначимо, що Реєстр та судову владу критикували за те, що не всі судові рішення було оприлюднено.[233] Крім того, вже опубліковані рішення можуть бути вилучені з Реєстру.[234] Наприклад, лише у 2018 році з нього зникло понад 200 тис. документів у кримінальних, цивільних, адміністративних та господарських справах, нібито для приховування інформації про злочини, скоєні за участю корупціонерів та підприємств.[235] Як наслідок, GRC визнає, що інформація в Реєстрі може не давати повного огляду всіх кримінальних переслідувань, пов'язаних зі злочинами,

---

[232] Закон України «Про доступ до судових рішень» № 3262-IV (22 грудня 2005 року).
[233] Ю. Березовський, «Зареєструйте негайно: що і чому народні депутати планують змінити в організації роботи Єдиного державного реєстру судових справ», Право і бізнес № 49 (1295), 2016 рік; *див. також* К. Махнушевська, «РСАУ відмовилася допомогти Державній судовій адміністрації у заповненні Єдиного державного реєстру судових рішень: тепер база може залишитися напівпорожньою, а працівників апарату чекатимуть неоплачувані клопоти» Закон і бізнес (Київ, 13-16 червня 2015 року).
[234] М. Панасенко, «Пропала грамота судового реєстру», Центр журналістських розслідувань (25 червня 2020 року).
[235] М. Мотрунич «Як з судового реєстру зникло більше 200 тисяч документів» (Слідство.Інфо, 19 грудня 2019 року).

скоєними на сході України та в Криму. Тим не менш, видається, що він надає достатньо інформації для визначення поточної практики та тенденцій, які є основою наших попередніх рекомендацій.[236]

Підсумовуючи, видається, що Реєстр демонструє такі практики та тенденції щодо діяльності органів прокуратури України щодо злочинів, пов'язаних із конфліктом:

(i) Зростання кількості переслідувань за порушення МГП або інші серйозні порушення міжнародного права як міжнародні злочини, зокрема воєнні злочини за ст. 438 ККУ. Однак на момент написання цього матеріалу було розглянуто лише дві справи про воєнні злочини, одна з яких розглядається Верховним Судом України в касаційному порядку;[237]

(ii) Модель обвинувачення «сепаратистів» (або підозрюваних у сприянні військовим зусиллям сепаратистів на сході України) за участь у конфлікті, що включає:

- ч. 2 ст. 437 ведення агресивної війни;[238]
- ст. 258-3: участь у терористичній групі або терористичній організації;[239]
- ст. 258-5: фінансування тероризму;[240]
- ч. 2 ст. 260: участь у незаконних воєнізованих або збройних формуваннях;[241] і

---

[236] *Див.* с. 99.
[237] Справа № 243/4702/17, Вирок від 4 липня 2017 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; Справа № 415/2182/20, Вирок від 18 травня 2020 року, Лисичанський міський суд Луганської області.
[238] *Див.* Справа № 219/10228/15-к, Вирок від 22 серпня 2019 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області; Справа № 328/67/16-к, Вирок від 25 лютого 2016 року, Токмацький районний суд Запорізької області; Справа № 409/2799/16-к, Вирок від 13 грудня 2016 року, Білокуракинський районний суд Луганської області; Справа № 1-кп/225/195/2017, Вирок від 8 лютого 2017 року, Дзержинський міський суд Донецької області; Справа № 263/15014/15-к, Вирок від 16 травня 2018 року, Жовтневий районний суд міста Маріуполя Донецької області.
[239] *Див.* Справа № 686/6951/16-к, Вирок від 9 вересня 2016 року, Хмельницький міськрайонний суд; Справа № 699/268/15-к, Вирок від 6 жовтня 2016 року, Придніпровський районний суд міста Черкаси; Справа № 766/10952/17, Вирок від 22 квітня 2019 року, Бердянський міськрайонний суд Запорізької області; Справа № 233/3432/16-к, Вирок від 18 січня 2019 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області.
[240] Справа № 263/13081/17, Вирок від 11 жовтня 2017 року, Жовтневий районний суд міста Маріуполя; Справа № 727/11208/17, Вирок від 19 січня 2018 року, Шевченківський районний суд міста Чернівці; Справа № 409/194/18, Вирок від 5 лютого 2018 року, Білокуракинський районний суд Луганської області; Справа № 263/2412/18, Рішення від 3 березня 2018 року, Жовтневий районний суд міста Маріуполя Донецької області; Справа № 591/1186/18, Вирок від 29 березня 2018 року, Зарічний районний суд міста Суми.
[241] *Див.* Справа № 243/6774/20, Вирок від 20 серпня 2020 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; Справа № 229/680/20, Вирок від 10 серпня 2020 року, Дружківський міський суд Донецької області; Справа № 243/3738/2020, Вирок від 8 травня 2020 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; Справа № 229/1107/20, Вирок від 27 квітня 2020 року, Дружківський міський суд Донецької області.

- ст. 263: незаконне поводження зі зброєю, боєприпасами або вибуховими речовинами, часто поєднане з одним із перерахованих вище злочинів;[242]

(iii) Модель обвинувачення «сепаратистів», які організовували референдуми та / або проходили чи продовжували державну службу на непідконтрольних Україні територіях, у злочинах проти державної безпеки України, що включає:

- ст. 109: дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу чи захоплення державної влади;[243]
- ст. 110: посягання на територіальну цілісність і недоторканність України;[244] і
- ст. 111: державна зрада;[245]

(iv) Модель загального переслідування чи обвинувачення українських (урядових / військових) посадових осіб у низці загальнокримінальних злочинів, передбачених національним законодавством, проти встановленого порядку військової служби, наприклад:

- ст. 365: перевищення владних чи службових повноважень ;[246]
- ст. 408: дезертирство;[247]

---

[242] Справа № 243/7084/15-к, Вирок від 28 грудня 2016 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; Справа № 221/2405/15-к, Вирок від 24 листопада 2017 року, Іллічівський районний суд міста Маріуполя Донецької області; Справа № 415/3619/17, Вирок від 26 лютого 2018 року, Лисичанський міський суд Луганської області; Справа № 415/2182/20 Вирок від 18 травня 2020 року, Лисичанський міський суд Луганської області; Справа № 328/67/16-к, Вирок від 25 лютого 2016 року, Токмацький районний суд Запорізької області.

[243] *Див., наприклад*, Справа № 699/268/15-к, Вирок від 6 жовтня 2016 року, Придніпровський районний суд міста Черкаси; Справа № 326/195/16-к, Вирок від 20 березня 2017 року, Чернігівський районний суд Запорізької області; Справа № 415/3619/17, Вирок від 29 березня 2018 року, Лисичанський міський суд Луганської області.

[244] Ч. 1 ст. 110 криміналізує «Умисні дії, вчинені для зміни територіальних кордонів або державних кордонів України з порушенням порядку, передбаченого Конституцією України (254к/96-ВР), а також публічні звернення чи розповсюдження матеріалів із закликами до вчинення таких дій». *Див., наприклад*, Справа № 171/684/19, Вирок від 12 серпня 2020 року, Апостолівський районний суд Дніпропетровської області; Справа № 266/1776/20, Вирок від 23 липня 2020 року, Приморський районний суд міста Маріуполя Донецької області. Ч. 2 ст. 110 передбачає кримінальну відповідальність за посягання на територіальну цілісність України, «якщо воно вчинене представником органів державної влади чи неодноразово будь-якою особою, чи вчинене організованою групою, чи поєднане із розпалюванням національної чи релігійної ворожнечі». *Див., наприклад*, Справа № 426/3687/20, Вирок від 10 серпня 2020 року, Сватівський районний суд Луганської області; Справа № 221/3328/20, Вирок від 27 серпня 2020 року, Волноваський районний суд Донецької області.

[245] Справа № 755/1317/17, Наказ від 30 січня 2017 року, Дніпровський районний суд міста Києва; Справа № 760/791/18, Вирок від 24 січня 2018 року, Солом'янський районний суд міста Києва; Справа № 755/15405/15-к, Вирок від 19 листопада 2018 року, Дніпровський районний суд міста Києва; Справа № 759/5737/17, Вирок від 11 липня 2019 року, Святошинський районний суд міста Києва; Справа № 522/10548/18, Вирок від 12 липня 2019 року, Приморський районний суд міста Одеси;

[246] Справа № 236/1707/14-к, Вирок від 12 січня 2017 року, Краснолиманський міський суд Донецької області.

- ст. 425: нехтування службовим обов'язком на військовій службі;[248] і
- ст. 426: бездіяльність військової влади;[249]

(v) Періодичне переслідування за діяння, яке може вважатися порушеннями МГП або іншими серйозними порушеннями міжнародного права обома сторонами конфлікту, як за загальнокримінальні злочини, передбачені національним законодавством, що включає:

- ст. 115: убивство;[250]
- ст. 121: умисне тяжке тілесне ушкодження;[251]
- ст. 127: катування;[252]
- ст. 146: незаконне ув'язнення або викрадення людини;[253]
- ст. 149: торгівля людьми та інші незаконні операції з торгівлі стосовно людини;[254]
- ст. 152: зґвалтування;[255] і
- ч. 2 ст. 289: викрадення автомобіля.[256]

---

[247] *Див., наприклад*, Справа № 243/4264/20, Вирок від 27 липня 2020 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; Справа № 219/7401/19, Вирок від 28 січня 2020 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області.

[248] *Див., наприклад*, Справа № 237/3913/17, Вирок від 13 жовтня 2017 року, Мар'їнський районний суд Донецької області; Справа № 185/12161/15-к, Вирок від 27 березня 2017 року, Павлоградський міськрайонний суд Дніпропетровської області.http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/65701795

[249] *Див., наприклад*, Справа № 229/2026/20, Вирок від 17 липня 2020 року, Дружківський міський суд Донецької області; Справа № 460/1294/17, Вирок від 17 липня 2017 року, Яворівський районний суд Львівської області.

[250] *Див., наприклад*, Справа № 409/1530/16-к, Вирок від 25 травня 2017 року, Рубіжанський міський суд Луганської області; Справа № 408/504/17, Вирок від 24 вересня 2019 року, Сєвєродонецький міський суд Луганської області; Справа № 235/3762/15-к, Вирок від 6 грудня 2017 року, Добропільський міський суд Донецької області.

[251] *Див., наприклад*, Справа № 225/3479/16-к, Вирок від 20 листопада 2017 року, Дзержинський міський суд Донецької області.

[252] *Див., наприклад*, Справа № 414/396/18, Вирок від 30 березня 2018 року, Кремінський районний суд Луганської області.

[253] *Див., наприклад*, Справа № 237/4661/19, Вирок від 20 січня 2020 року, Іллічівський районний суд міста Маріуполя Донецької області; Справа № 219/10313/16-к, Вирок від 30 травня 2017 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області; Справа № 264/6729/15-к, Вирок від 6 червня 2017 року, Донецький апеляційний суд.

[254] *Див., наприклад*, Справа № 415/3619/17, Вирок від 29 березня 2018 року, Лисичанський міський суд Луганської області.

[255] *Див., наприклад*, Справа № 237/3220/17, Вирок від 7 грудня 2018 року, Дзержинський міський суд Донецької області.

[256] *Див., наприклад*, Справа № 222/1719/18, Вирок від 16 травня 2019 року, Приморський районний суд міста Маріуполя Донецької області; Справа № 414/1987/18, Вирок від 18 жовтня 2018 року, Кремінський районний суд Луганської області.

Як зазначається у розділі цього звіту під назвою *Конфлікт в Україні та міжнародні злочини*,[257] загальнодоступна інформація (за повідомленням ММПЛУ та організацій громадянського суспільства) вказує на широкомасштабне скоєння низки імовірних воєнних злочинів. Крім того, хоча для повної оцінки характеру та масштабів інших злочинів потрібно буде зібрати додаткову інформацію, злочини проти людяності також могли бути скоєні.[258] Хоча з 2016 року Уряд України вжив заходів для переслідування таких діянь як звичайних злочинів і навіть як міжнародних злочинів, лише частина справ була передана до суду та / або перебуває на завершальній стадії розслідування, що в кінцевому підсумку є недостатнім у порівнянні з кількістю серйозних порушень прав людини та МГП, ймовірно скоєних на сході України. У наступному розділі ці висновки розглядаються більш детально.

### Зростаюча кількість кримінальних переслідувань за порушення МГП або інші серйозні порушення міжнародного права як міжнародні злочини

**Що стосується геноциду**, то відсутність кримінального переслідування не є дивною. Хоча ст. 442 ККУ дозволяє притягнення до відповідальності за геноцид, наявна інформація (з таких авторитетних джерел, як ММПЛУ та організації громадянського суспільства) не свідчить про те, що геноцид відбувається на території України. Незважаючи на те, що цей висновок потребує більш ретельного вивчення, і GRC не претендує на те, щоб провести всебічний аналіз цього питання, слід зазначити, що геноцид є дуже специфічним злочином. Це злочин із особливим умислом, який вимагає доведення дій, вчинених із наміром повністю або частково знищити національну, етнічну, расову чи релігійну групу. Такими діями є: (a) вбивство членів групи; (b) заподіяння тяжких тілесних або психічних ушкоджень членам групи; (c) умисне нав'язування групі умов життя, розрахованих на повне або часткове її фізичне знищення; (d) вжиття заходів, спрямованих на запобігання народженню всередині групи; та (e) примусове переміщення дітей з групи в іншу групу.[259] Для того, щоб ці конкретні дії були визнані геноцидом, потрібно, щоб у винного сформувався конкретний умисел, який часто називають умислом геноциду. Тому, враховуючи ці конкретні вимоги, зрештою, може бути дуже важко показати, що геноцид зараз відбувається будь-де на території України.

**Що стосується злочинів проти людяності**, то правові заходи України поки не дозволяють притягнути до відповідальності за цей міжнародний злочин. Хоча ця неспроможність

---

[257] *Див.* с. 16-19.
[258] *Див. також* УВКПЛ «Відповідальність за вбивства в Україні з січня 2014 року до травня 2016 року» (14 липня 2016 року), п. 4.
[259] Римський статут, ст. 6.

викликає занепокоєння у зв'язку з повним дотриманням Україною своїх міжнародно-правових зобов'язань (як обговорюється в Частині III – *Зобов'язання України щодо переслідування порушень МГП та інших серйозних порушень міжнародного права*), Уряд України все ще може певною мірою виконати свої зобов'язання, якщо він переслідував і карав за відповідну поведінку (яку юридично можна було б кваліфікувати як злочин проти людяності) як за звичайні злочини, за умови, що обвинувачення відповідають тяжкості злочину, і обвинувачення тягнуть за собою ефективні кримінальні санкції. Як зазначено у цьому звіті, держава не має абсолютного міжнародно-правового зобов'язання переслідувати злочини проти людяності як міжнародний злочин. Як пояснюється в Частині III – *Зобов'язання України щодо переслідування порушень МГП та інших серйозних порушень міжнародного права* – сам МКС не висуває такої вимоги щодо переслідування злочинів проти людяності навіть для тих, хто знаходиться на найвищому керівному рівні. Однак у національному законодавстві все ще існує обов'язок переслідувати основні діяння як звичайні злочини. Для виконання своїх міжнародних зобов'язань Україна має зараз розслідувати та / або переслідувати ці діяння за найвідповіднішими та серйозними звичайними обвинуваченнями, які містяться в ККУ, такими як катування на ґрунті расової, національної чи релігійної нетерпимості за ч. 2 ст. 127, незаконне позбавлення волі за ст. 146, насильницьке зникнення за ст. 147 та інші відповідні положення. Наявна інформація свідчить про те, що цього не відбувається.

**Що стосується злочину агресії,** то ст. 437 ККУ передбачає кримінальну відповідальність за планування, підготовку, ініціювання чи ведення агресивної війни чи збройного конфлікту чи змову з такими цілями, а також ведення агресивної війни чи агресивних бойових дій.[260] На відміну від Римського статуту, ст. 437 ККУ не містить чіткої вимоги щодо лідерства, а також не передбачає, що до відповідальності за це правопорушення можуть бути притягнені лише керівники держави, яка вчиняє акт агресії. Це призвело, як видно з додатка А, до практики засудження рядових солдатів і командирів нижчого рівня за ведення агресивної війни (62 випадки).

**Що стосується воєнних злочинів,** ККУ дозволяє переслідування низки воєнних злочинів за ст. 438, яка загалом передбачає кримінальне покарання за «порушення законів і методів ведення війни». Ця стаття криміналізує будь-яке використання засобів ведення війни, заборонених міжнародним правом, яке охоплює міжнародні договори та звичаєве міжнародне право. Вона також криміналізує будь-які інші порушення законів і звичаїв війни, визнані міжнародними документами, ратифікованими Україною. Це включає порушення законів війни, що випливають із Женевських конвенцій та Додаткових

[260] ККУ, ст. 437.

протоколів до них, а також інші порушення, передбачені іншими договорами, ратифікованими Україною, як, наприклад, Конвенція про захист культурних цінностей у разі збройного конфлікту, її Перший протокол та Договір про зброю. Крім того, ККУ дозволяє переслідувати низку більш конкретних злочинів, які також належать до воєнних злочинів. Вони містяться в розділі XIX «Злочини проти встановленого порядку військової служби (військові злочини)» і розділі XX «Злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного порядку». Щодо глави XIX, до складу злочинів входять злочини, за які передбачається кримінальна відповідальність лише для членів Збройних Сил України, Національної гвардії України, Державної прикордонної служби України, Служби безпеки України та інших суб'єктів, пов'язаних з обороною. До цих злочинів належать:

- ст. 432: «мародерство», визначене як «крадіжка у вбитих або поранених на полі бою» (карається позбавленням волі на строк від трьох до десяти років) – еквівалентне серйозному порушенню «пограбування поранених, хворих, тих, що зазнали корабельної аварії, або мертвих»;
- ст. 433: «насильство над населенням у зоні бойових дій» (карається позбавленням волі на строк від трьох до восьми років) – еквівалентне кільком серйозним порушенням МГП, таким як катування або нелюдське поводження, включаючи біологічні експерименти; умисне заподіяння великих страждань або серйозних ушкоджень тілу чи здоров'ю; пограбування чи інше заволодіння майном, що суперечить міжнародному гуманітарному праву; або знищення майна, якщо цього не вимагає військова необхідність; і
- ст. 434: «Жорстоке поводження з військовополоненими» (карається позбавленням волі на строк до трьох років) – еквівалентне серйозному порушенню Женевських конвенцій про катування або нелюдське поводження, включаючи біологічні експерименти.

Стосовно розділу XX, відповідні статті, пов’язані з переслідуванням за порушення МГП, включають:

- ст. 439 «застосування зброї масового ураження» (карається позбавленням волі на строк від восьми до дванадцяти років або позбавленням волі на строк від восьми до п’ятнадцяти років або довічним позбавленням волі у разі смерті чи інших тяжких наслідків) – еквівалент серйозного порушення «використання забороненої зброї».

Global Rights Compliance

Незважаючи на наявність цих положень про «воєнні злочини» в ККУ (ст. 432, 433, 434, 438, 439), з 2016 року відкрито лише одне кримінальне провадження за ст. 434 («Жорстоке поводження з військовополоненими») згідно з інформацією, наданою ОГП, і жодних випадків за іншими положеннями.[261]

Список справ, зазначених у Додатку А, схоже, відображає зміну підходу Уряду України до переслідування злочинів, пов'язаних із конфліктом, як міжнародних злочинів, що означає, що дедалі більша кількість справ визнається такими, що пов'язані із конфліктом, та переслідується відповідно до відповідних положень ККУ. До 2016 року було розпочато лише кілька десятків розслідувань за ст. 438. З вересня 2016 року за ст. 438 ККУ за фактом збройного конфлікту на сході України відкрито понад 200 кримінальних проваджень.

Хоча наразі лише у двох кримінальних провадженнях обвинувачених визнано винними у воєнних злочинах за ст. 438 ККУ,[262] з 1 січня 2016 року по 31 січня 2021 року до Єдиного реєстру досудових розслідувань внесено 265 кримінальних проваджень за ст. 438 ККУ.[263] Більшість розслідувань (228) було розпочато в період з січня 2020 року по січень 2021 року, [264] ймовірно, завдяки зусиллям Департаменту нагляду за кримінальними провадженнями щодо злочинів, скоєних під час збройного конфлікту («Департамент з воєнних злочинів») ОГП та його регіональних аналогів.

Перший вирок у двох розглянутих справах про воєнні злочини було винесено у 2017 році. Справу розслідувала Донецька СБУ за процесуального керівництва Донецької обласної прокуратури щодо представників ДНР, яких обвинувачували в участі в терористичній

---

[261] Офіс Генерального Прокурора України, Відповідь на запит на надання публічної інформації № 27/3-4102ВИХ-20 від 11 вересня 2020 року, додаток (Відомості про зареєстровані кримінальні правопорушення (провадження) на території України, Донецької та Луганської областей та результати їх досудового розслідування у 2016, 2017, 2018, 2019 роках, у січні-серпні 2020 року. Відомості про зареєстровані кримінальні правопорушення (провадження) на території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя та результати їх досудового розслідування у 2016, 2017, 2018, 2019 роках, січні-серпні 2020 року).

[262] Справа № 243/4702/17, Вирок від 4 липня 2017 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; Справа № 415/2182/20, Вирок від 18 травня 2020 року, Лисичанський міський суд Луганської області.

[263] Офіс Генерального Прокурора України, Відповідь на запит на надання публічної інформації № 27/3-4102ВИХ-20 від 11 вересня 2020 року, додаток (Відомості про зареєстровані кримінальні правопорушення (провадження) на території України, Донецької та Луганської областей та результати їх досудового розслідування у 2016, 2017, 2018, 2019 роках, січні-серпні 2020 року. Відомості про зареєстровані кримінальні правопорушення (провадження) на території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя та результати їх досудового розслідування у 2016, 2017, 2018, 2019 роках, січні-серпні 2020 року).

[264] Офіс Генерального Прокурора України, Відповідь на запит на надання публічної інформації № 27/3-4102ВИХ-20 від 11 вересня 2020 року, додаток (Відомості про зареєстровані кримінальні правопорушення (провадження) на території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя та результати їх досудового розслідування за січень-серпень 2020 року; Інформація про зареєстровані кримінальні правопорушення (провадження) на території України, Донецької та Луганської областей та результати їх досудового розслідування за січень-серпень 2020 року)..

організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ), пособництві у веденні агресивної війни за попередньою змовою групою осіб (ч. 5 ст. 27, ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ), жорстокому поводженні з військовополоненими (ч. 1 ст. 438 ККУ).[265] Обвинуваченого визнали винним за всіма обвинуваченнями та засудили до десяти років одного місяця позбавлення волі з конфіскацією всього його майна. Обвинувачення та захист не подали апеляцій.

Другий вирок був винесений у 2020 році у справі, яку розслідувала Луганська СБУ за процесуального керівництва Луганської обласної прокуратури щодо чотирьох представників ЛНР. Їх звинуватили в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ), носінні, зберіганні та придбанні вогнепальної зброї та боєприпасів без дозволу, передбаченого законом (ч. 1 ст. 263 ККУ), незаконному затриманні та викраденні особи, вчиненому організованою групою проти двох або більше осіб, у спосіб, небезпечний для життя та здоров'я потерпілих, що супроводжується заподіянням їм фізичних страждань, із застосуванням зброї, протягом тривалого часу (ч. 3 ст. 146 ККУ), участі у змові з метою планування та підготовки агресивної війни, веденні агресивних бойових дій, вчиненому групою осіб за попередньою змовою (ч. 2 ст. 27, ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ) та порушенні законів і звичаїв війни, передбачених міжнародними договорами у вигляді видворення цивільних осіб на примусові роботи, вчиненому групою осіб (ч. 2 ст. 27, ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438 ККУ).[266] Обвинувачених визнали винними за всіма обвинуваченнями. Обвинуваченого 1 засуджено до десяти років і шести місяців позбавлення волі. Обвинуваченого 2, обвинуваченого 3 і обвинуваченого 4 засудили до десяти років позбавлення волі. Апеляційний суд залишив це рішення без змін.[267] Рішення переглядається у Верховному Суді.[268]

Нещодавнє збільшення кількості відкритих розслідувань за ст. 438 ККУ свідчить про позитивну зміну підходу прокуратури до справ, пов'язаних із конфліктом, та бажання Уряду України виконувати свої міжнародні зобов'язання щодо переслідування порушень МГП та інших серйозних порушень міжнародного права. Детальне обговорення причин цих позитивних зрушень виходить за рамки цього звіту. Однак, характеристика Урядом України у квітні 2018 року операції на сході як ООС замість АТО може бути частково відповідальною за те, щоб дозволити або заохотити органи прокуратури переслідувати за обвинуваченнями у воєнних злочинах, а не лише у тероризмі. Більше того, створення в жовтні 2019 року Департаменту з воєнних злочинів у ОГП та зростаюча спеціалізація

[265] Справа № 243/4702/17, Вирок від 1 червня 2017 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області.
[266] Справа № 415/2182/20, Вирок від 18 травня 2020 року, Лисичанський міський суд Луганської області.
[267] Справа № 415/2182/20, Вирок від 5 жовтня 2020 року, Апеляційний суд Луганської області.
[268] Справа № 415/2182/20, Постанова Верховного Суду України від 15 лютого 2021 року.

персоналу, ймовірно, впливають на розслідування та переслідування порушень МГП як воєнних злочинів.[269] Оскільки національний досвід у розслідуванні та винесенні судових рішень щодо міжнародних злочинів збільшується завдяки досвіду та підтримці розбудови потенціалу, збільшується готовність продовжувати ці обвинувачення та підвищувати ефективність розслідувань. Вивчення у МКС також можуть діяти як каталізатори такого переслідування. Тим не менш, незалежно від основної причини зміни підходу органів прокуратури в Україні, кількість відповідних кримінальних проваджень, за результатами яких було висунуто обвинувачення (41), дуже мала і не відповідає міжнародним стандартам.[270]

Як обговорювалося в Частині III – *Зобов'язання України переслідувати порушення МГП та інші серйозні порушення міжнародного права* – доти, доки будуть продемонстровані складові фактори, що встановлюють існування збройного конфлікту, характеристика збройного конфлікту як АТО чи ООС не замінює застосування МГП і не усуває відповідних зобов'язань щодо переслідування. Як далі обговорюється в Частині IV – *Висновки: короткострокові рекомендації*[271] – у нинішній ситуації в Україні не може бути жодних сумнівів, що на сході України триває збройний конфлікт, що МГП застосовується, і що мав місце ряд порушень, які прирівнюються до воєнних злочинів, які мають бути розслідувані або переслідувані як такі з використанням однієї або кількох відповідних статей ККУ про «злочини, пов'язані з конфліктом».

**Запропоновані зміни до ККУ**

20 травня 2021 року Верховна Рада України прийняла законопроєкт 2689, який опосередковано включає в українське законодавство весь спектр злочинів Римського статуту, але ще не набув чинності, очікуючи на підпис Президента.[272] Підпише його Президент чи ні, поки невідомо.

У разі прийняття законопроєкт 2689 усуне більшість недоліків чинного ККУ щодо криміналізації міжнародних злочинів та способів відповідальності, запровадить принцип

---

[269] *Див.* GRC, «Внутрішня імплементація міжнародного гуманітарного права в Україні» (вересень 2020 року), с. 37.
[270] МКЧХ, Дослідження звичаєвого міжнародного гуманітарного права, правило 158; ЄКПЛ, стаття 3 охоплює процесуальне зобов'язання щодо розслідування та кримінального переслідування випадків катувань та нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (Афанасьєв проти Росії, ЄСПЛ, заява № 38722/02, 5 квітня 2005 року, п. 69; Ассенов та інші проти Болгарії, ЄСПЛ, заява № 24760/94, 28 жовтня 1998 року, п. 101-106). *Див. також* МПГПП, ст. 7; Комітет ООН з прав людини, «Коментар загального порядку № 20 до ст. 7 (10 березня 1992 року), документ ООН A/44/40, п. 14; Жейков проти Російської Федерації, повідомлення № 889/1999 (17 березня 2006 року), п. 7.2.
[271] *Див,* с. 66 і далі.
[272] Верховна Рада, 20 травня 2021 року ухвалено законопроєкт «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України на імплементацію норм міжнародного гуманітарного та кримінального права».

універсальної юрисдикції в українську правову систему та іншим чином вживе заходів для узгодження внутрішнього законодавства України з міжнародними стандартами. [273] Зокрема, законопроєкт 2689 усуває наступні законодавчі прогалини:

- Вносить зміни до ст. 442 ККУ («геноцид»), щоб включити визначення, що міститься у ст. 6 Римського статуту та ст. 2 Конвенції про геноцид. У сучасному положенні ст. 442 не включає «завдання серйозної психічної шкоди членам групи» як акт геноциду. Визначення в законопроєкті 2689 також не включає «психічну шкоду» як акт геноциду, але визнає «моральну шкоду» в межах діяння, що заподіює «серйозну шкоду». Це можна трактувати як психічну шкоду відповідно до міжнародних стандартів.
- Доповнює ст. 442 ККУ, щоб охопити злочини проти людяності, які наразі не криміналізуються законодавством України. Це положення охоплює всі злочини проти людяності, заборонені Римським статутом, за винятком «інших нелюдських діянь», які натомість визначені як «помірні або тяжкі тілесні ушкодження». Визначення в ст. 442 відображають визначення Римського статуту.
- Вносить зміни до ст. 438 ККУ («порушення законів і звичаїв війни») та додає декілька нових положень щодо включення повного переліку воєнних злочинів, скоєних під час міжнародних та неміжнародних збройних конфліктів, у тому числі воєнних злочинів проти особи, воєнних злочинів проти власності, воєнних злочинів, пов'язаних із застосуванням заборонених засобів ведення війни, воєнних злочинів проти гуманітарних операцій та використання символіки, а також воєнних злочинів проти рухомого та нерухомого майна, будівель і центрів під захистом міжнародного гуманітарного права.[274]
- Крім того, законопроєктом 2689 передбачено, що злочини мародерства, [275] насильства проти цивільного населення в зоні бойових дій; [276] жорстокого поводження з військовополоненими,[277] а також незаконного використання або

---

[273] Інтерв'ю від 14 грудня 2020 року, прокуратура Донецької області з *посиланням* на Верховну Раду України «Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації норм міжнародного кримінального та гуманітарного права», № 2689 від 27 грудня 2019 року.

[274] До них належать воєнні злочини проти особи, воєнні злочини проти власності, воєнні злочини, пов'язані із застосуванням заборонених методів ведення війни, воєнні злочини, пов'язані із застосуванням заборонених засобів ведення війни, воєнні злочини проти гуманітарних операцій та використання символіки, а також воєнні злочини проти рухомого, а також нерухомого майна, будівель та центрів під захистом МГП.

[275] У ст. 432 ККУ зазначено: «Крадіжка на полі бою речей, що належать убитим або пораненим, – карається позбавленням волі на строк від трьох до десяти років». Це еквівалентно серйозному порушенню «пограбування поранених, хворих, осіб, які зазнали корабельної аварії чи мертвих.

[276] У ст. 433 ККУ зазначено: «Насильство, незаконне знищення чи заволодіння майном під приводом воєнної необхідності, вчинені щодо населення в зоні бойових дій, – караються позбавленням волі на строк від трьох до восьми років». Це еквівалентно кільком серйозним порушенням МГП, таким як катування або нелюдське поводження, включаючи біологічні експерименти; умисне заподіяння великих страждань або серйозних ушкоджень тілу чи здоров'ю; пограбування чи інше заволодіння майном, яке суперечить міжнародному гуманітарному праву; або знищення майна, якщо цього не вимагає військова необхідність.

[277] У ст. 434 ККУ зазначено: «Неодноразове жорстоке поводження з військовополоненими або таке поводження, поєднане з винятковою жорстокістю чи вчинене щодо хворих чи поранених, а також недбале виконання обов'язків щодо хворих чи поранених особами, які мають надавати їм медичну допомогу та догляд, якщо це не містить ознак тяжкого кримінального правопорушення, – карається

зловживання символами Червоного Хреста, Червоного Півмісяця та Червоного Кришталю[278] віднесено до категорії воєнних злочинів, і всі сторони конфлікту можуть бути притягнені до відповідальності за ці злочини. Наразі ці злочини віднесені до категорії військових і лише українська сторона може бути притягнута до відповідальності.[279]

- Вносить зміни до ст. 437 ККУ («злочин агресії»), щоб включити визначення, що міститься у ст. 8bis Римського статуту. Це приводить ст. 437 у відповідність із міжнародними стандартами, оскільки наразі вона не містить чіткої вимоги щодо лідерства (на відміну від Римського статуту),[280] а також не передбачає, що до відповідальності за це правопорушення можуть бути притягнені лідери держави, яка вчиняє акт агресії, що призводить до десятків справ проти рядових солдатів і командирів нижчого рівня за ведення агресивної війни.
- Запроваджує командну відповідальність як вид відповідальності відповідно до ККУ. Нове введене положення, хоча воно дослівно не відображає ст. 28 Римського статуту, відповідає міжнародному стандарту.

Наразі українська законодавча база для переслідування міжнародних злочинів залишається недостатньою з причин, наведених вище. Однак ці законодавчі недоліки будуть здебільшого вирішені, якщо / коли законопроєкт 2689 буде ухвалено. Ще належить побачити, чи це вдосконалення законодавства призведе до збільшення кількості справ, які переслідуються як міжнародні злочини. Хоча законодавчі зміни, безсумнівно, будуть покращенням, а з січня 2020 року спостерігається помітне збільшення кількості розслідувань воєнних злочинів за ст. 438 ККУ, слідчі та прокурори не використовують наявні положення ст. 438 для належного переслідування злочинів, пов'язаних із конфліктом. Як зазначено вище, з 1 січня 2016 року по 31 січня 2021 року було зареєстровано лише 265 розслідувань злочинів за ст. 438, з яких 228 розпочато з січня 2020 року.[281] Цей прогрес не супроводжувався зростанням кількості переслідувань за ст. 438 (лише два з 2016 року), а також воєнних злочинів, кодифікованих в інших частинах ККУ. У світлі цих низьких цифр малоймовірно, що слідчі та прокурори максимально

---

позбавленням волі на строк до трьох років». Це еквівалентно серйозному порушенню Женевських конвенцій про катування або нелюдське поводження, включаючи біологічні експерименти.

[278] У ст. 435 ККУ зазначено: «Пронесення символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристалу в районі бойових дій особами, які не мають на це права, а також зловживання в особливий період, крім воєнного стану, прапорами або знаками Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кришталю або санітарно-технічних транспортних засобів певних кольорів – караються позбавленням волі на строк до двох років»..

[279] Збройні Сили України, Національна гвардія України, Державна прикордонна служба України, Служба безпеки України та інші суб'єкти, пов'язані з обороною.

[280] Римський статут, ст. 8*bis*.

[281] Офіс Генерального Прокурора України, Відповідь на запит на надання публічної інформації № 27/3-4102ВИХ-20 від 11 вересня 2020 року, додаток (Відомості про зареєстровані кримінальні правопорушення (провадження) на території Автономної Республіки Крим та міста Севастополь та результати їх досудового розслідування за січень-серпень 2020 року; відомості про зареєстровані кримінальні правопорушення (провадження) на території України, Донецької та Луганської областей та результати їх досудового розслідування за січень-серпень 2020 року).

використають змінене законодавство. Тим не менш, поки що надто рано робити впевнений висновок про те, що зростання не відбудеться в майбутньому.

### Модель обвинувачення «сепаратистів» (або підозрюваних у сприянні військовим зусиллям сепаратистів на сході України) в одному або кількох загальнокримінальних злочинах за Кримінальним кодексом України

Кримінальне переслідування Урядом України комбатантів за поведінку, пов'язану з зоною АТО, здається, здебільшого обмежується переслідуванням сепаратистів (українських чи російських) та українських військових. Природа обвинувачень у злочинах має на меті розмежувати «агресорів» з одного боку (сепаратистів) і тих, хто не виконує свій військовий обов'язок на стороні Уряду України (несепаратисти).

Обвинувачення проти сепаратистів зосереджені на загальнокримінальних, звичайних злочинах. Як зазначалося вище, загальнодоступна інформація містить декілька прикладів практики переслідування Урядом України сепаратистів за міжнародні злочини, зокрема воєнні злочини. Серед обвинувачених звичайних злочинів:

- посягання на територіальну цілісність і недоторканність України (ст. 110);
- державна зрада (ст. 111);
- участь у терористичній групі чи терористичній організації (ст. 258-3);
- фінансування тероризму (ст. 258-5);
- участь у незаконних воєнізованих або збройних формуваннях (ст. 260);
- незаконне поводження зі зброєю (ст. 263); і
- ведення агресивної війни (ст. 437).

Як очевидно, сепаратистів часто звинувачують за членство в заборонених групах, хоча в цьому підході є певна непослідовність. Деяким імовірним сепаратистам пред'явлено обвинувачення у створенні терористичної групи або терористичної організації (ст. 258-3), а іншим - у створенні незаконних воєнізованих або збройних формувань (ст. 260). В обох випадках окремим особам висунуто обвинувачення у веденні агресивної війни (ст. 437).

Найбільш частими переслідуваннями сепаратистів були: участь у терористичних формуваннях ДНР / ЛНР та сприяння збройним формуванням ДНР / ЛНР у діяльності проти України (ст. 258 та 258-3).[282] Участь у терористичних групах значною мірою уникає

[282] *Див., наприклад*, Справа № 686/6951/16-к, Вирок від 9 вересня 2016 року, Хмельницький міськрайонний суд; Справа № 699/268/15-к, Вирок від 6 жовтня 2016 року, Придніпровський районний суд міста Черкаси;

посилань на напади на або інші злочини проти цивільного населення, натомість зосереджуючи увагу на низці імовірних злочинних дій, які є сприянням військовим зусиллям, наприклад, участь у бойових діях проти Збройних Сил України; робота на блокпостах ДНР / ЛНР; забезпечення охорони важливих об'єктів, обладнання та озброєння підрозділів ДНР / ЛНР; командування підрозділами ДНР / ЛНР; та здійснення розвідувальних завдань та спостереження за позиціями Збройних Сил України.[283] Деяким особам пред'явлено обвинувачення у фінансуванні тероризму за організацію роботи фінансових установ на підконтрольних ДНР та ЛНР територіях та сплату податків органам ДНР / ЛНР (ст. 258-5).[284] Загалом 211 із 1230 справ, представлених у Додатку А, стосуються обвинувачень у тероризмі, а ще 120 справ зосереджені на тероризмі в поєднанні з іншими злочинами.

Інше положення, яке зазвичай використовується для переслідування імовірних сепаратистів, – участь у незаконних воєнізованих або збройних формуваннях ДНР / ЛНР згідно зі ст. 260, яка передбачає діяльність нібито незаконних збройних формувань у сприянні військовим зусиллям. 322 такі справи наведено в додатку А, а також там містяться ще 36 справ – про участь у незаконних збройних формуваннях у поєднанні з іншими злочинами. Однак у таких випадках значною мірою не йшлося про насильство проти цивільного населення та / або злочини проти цивільних об'єктів, або навіть проти комбатантів ворожої сторони під час участі у бойових діях,[285] натомість зосереджено увагу на обов'язках на блокпостах, участі в збройних патрулюваннях, зберіганні боєприпасів, використання зброї, отриманої від начальства, або будівництві блокпостів для ДНР / ЛНР.[286]

---

Справа № 766/10952/17, Вирок від 22 квітня 2019 року, Бердянський міськрайонний суд Запорізької області; Справа № 233/3432/16-к, Вирок від 18 січня 2019 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області.

[283] Справа № 127/4482/17, Вирок від 12 січня 2019 року, Вінницький міський суд Вінницької області; Справа № 766/10952/17, Вирок від 22 квітня 2019 року, Бердянський міськрайонний суд Запорізької області; Справа № 325/1527/15-к, Вирок від 10 травня 2017 року, Приазовський районний суд Запорізької області; Справа № 233/3432/16-к, Вирок від 18 січня 2019 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області.

[284] *Див., наприклад*, Справа № 727/7881/16-к, Вирок від 2 листопада 2016 року, Шевченківський районний суд міста Чернівці; Справа № 204/1094/17, Вирок від 2 березня 2017 року, Красногвардійський районний суд міста Дніпропетровська; Справа № 263/13081/17, Вирок від 11 жовтня 2017 року, Жовтневий районний суд міста Маріуполя Донецької області.

[285] Справа № 619/3174/20, Вирок від 7 липня 2020 року, Дергачівський районний суд Харківської області.

[286] *Див., наприклад*, Справа № 243/6774/20, Вирок від 20 серпня 2020 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; Справа № 229/680/20, Вирок від 10 серпня 2020 року, Дружківський міський суд Донецької області; Справа № 243/3738/2020, Вирок від 8 травня 2020 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; Справа № 229/1107/20, Вирок від 27 квітня 2020 року, Дружківський міський суд Донецької області; Справа № 236/1946/20, Вирок від 4 серпня 2020 року, Краснолиманський міський суд Донецької області.

Крім того, прихильників ДНР / ЛНР систематично звинувачують у посяганні на територіальну цілісність та недоторканність України за різні діяння, починаючи від дописів у соціальних мережах, у тому числі репостів відео та дописів ДНР / ЛНР із закликами порушувати територіальну цілісність та змінювати державний кордон України; до організації референдуму про незалежність ДНР / ЛНР від України у 2014 році шляхом участі в облаштуванні місць, складанні протоколів виборців, агітації, роздачі та збору бюлетенів чи входження до складу виборчої комісії під час референдуму. Майже всі ці справи розглядаються заочно. Додаток А містить 400 відповідних справ, а також 17 справ, у яких посягання на територіальну цілісність України поєднується з іншими злочинами. Хоча міжнародне право не регулює національні підходи до кримінального переслідування сепаратизму і, отже, ця практика сама по собі не порушує жодних стандартів, у ситуації, коли Україна має обмежені людські, фінансові та інші ресурси, видається, що пріоритетнішим є переслідування справ про воєнні злочини та інші міжнародні злочини, аніж заочні суди за сепаратизм.

Як чітко зазначено в цьому звіті, хоча Уряд України має суверенне право слідувати своїм власним прерогативам і пріоритетам в обвинуваченні у злочинах під час конфлікту, обвинувачення все ще мають відповідати міжнародним стандартам. Вищезгадані кримінальні переслідування, схоже, взагалі ігнорують докази поведінки, яка може пов'язувати сепаратистів або несепаратистів із серйозними порушеннями МГП чи іншими міжнародними злочинами. У багатьох випадках, хоча суд, здавалося, визнав (і обговорив), що терористичні групи, до яких належав конкретний обвинувачений, були залучені до злочинної діяльності, яка могла б прирівнюватися до воєнних злочинів (наприклад, вбивства цивільних осіб, загроза життю та здоров'ю цивільних осіб, спричинення значної майнової шкоди та інших тяжких наслідків), у більшості випадків, виявлених у реєстрі справ, обвинуваченим не пред'явлено обвинувачення у безпосередньому вчиненні цих дій чи, принаймні, у будь-якому сприянні вчиненню злочинів як пособникам.[287] Натомість їм висунули обвинувачення в (лише) участі в терористичній організації чи незаконному збройному формуванні (ст. 258-3 або ст. 260).[288]

Яскравим прикладом такої практики є один випадок, у якому за фактами йшлося про те, що обвинувачений входив до складу 3-го мотобатальйону ДНР. У 2015-2016 роках брав

---

[287] Справа № 235/9919/15-к, Вирок від 27 січня 2017 року, Красноармійський міськрайонний суд Донецької області; Справа № 328/67/16-к, Вирок від 25 лютого 2016 року, Токмацький районний суд Запорізької області; Справа № 219/10228/15-к, Вирок від 22 серпня 2019 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області.

[288] *Там само. Див. також* Справа № 243/6774/20, Вирок від 20 серпня 2020 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; Справа № 229/680/20, Вирок від 10 серпня 2020 року, Дружківський міський суд Донецької області; Справа № 127/4482/17, Вирок від 12 січня 2019 року, Вінницький міський суд Вінницької області.

участь у бойових діях проти українських військ. Зокрема, у 2015 році разом з іншими членами ДНР він захопив колону з п'яти автомобілів ЗСУ та наказав своїм підлеглим розстріляти двох полонених українських військовослужбовців.[289] На перший погляд, вбивство полонених військовослужбовців здається воєнним злочином, але в записах немає жодних доказів, які б показали, що це розслідувалося або якимось чином було предметом судового розгляду. Натомість обвинуваченого визнали винним за ст. 258-3 (участь у терористичній групі чи терористичній організації).[290]

### Модель загального переслідування чи обвинувачення українських урядових і військових посадових осіб (несепаратистів) у низці загальнокримінальних злочинів

У кількох випадках, коли військові уряду Уряду України притягувалися до відповідальності, це було за звичайні військові злочини, які передбачають форми недисциплінованості чи військових невдач чи недбалості, які підірвали військові зусилля. Реєстр справ свідчить про те, що основним напрямом цих переслідувань є:

- бездіяльність військових органів (ст. 426);[291]
- дезертирство (ст. 408);[292]
- перевищення повноважень або службових повноважень (ст. 365);[293] і
- недбале поводження військових, яке, як стверджується, завдало шкоди військовим зусиллям або цілям (ст. 425).[294]

На противагу цьому, було лише кілька випадків, пов'язаних із нібито вбивством цивільних осіб українськими військовослужбовцями.[295] Хоча видається, що відповідні факти в таких

---

[289] Справа № 607/7838/16-к, Вирок від 31 січня 2017 року, Тернопільський міськрайонний суд Тернопільської області.
[290] *Там само.*
[291] Справа № 229/2026/20, Вирок від 17 липня 2020 року, Дружківський міський суд Донецької області; Справа № 460/1294/17, Вирок від 17 липня 2017 року, Яворівський районний суд Львівської області.
[292] *Див., наприклад*, Справа № 243/4264/20, Вирок від 27 липня 2020 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; Справа № 219/7401/19, Вирок від 28 січня 2020 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області.
[293] Справа № 236/1707/14-к, Вирок від 12 січня 2017 року, Краснолиманський міський суд Донецької області.
[294] *Див., наприклад*, Справу № 237/3913/17, Вирок від 13 жовтня 2017 року, Мар'їнський районний суд Донецької області; Справа № 185/12161/15-к, Вирок від 27 березня 2017 року Павлоградського міськрайонного суду Дніпропетровської області (Обвинувачений був першим заступником начальника АТО в Донецькій та Луганській областях. Не забезпечив належної ізоляції аеродрому Луганська для приймання транспортної авіації та захисту від наземних вогневих засобів незаконних збройних формувань поблизу аеродрому Луганськ Ці дії призвели до вчинення терористичного акту, загибелі 49 військовослужбовців Збройних Сил України, повного знищення Іл-76МД та іншого військового майна на борту літака).
[295] *Див., наприклад*, Справа № 409/1530/16-к, Вирок від 25 травня 2017 року, Рубіжанський міський суд Луганської області; Справа № 408/504/17, Вирок від 24 вересня 2019 року, Сєвєродонецький міський суд Луганської області.

справах показують, що обвинувачених підозрювали у причетності до поведінки, яка, як видається, дає підстави для обґрунтованої підозри у серйозних порушеннях МГП, їм не висувалося обвинувачення в цій поведінці ні як у звичайних, ні як у міжнародних злочинах.

Гарною ілюстрацією підходу до таких видів кримінального переслідування є командир середньої ланки військової частини ЗСУ в Донецькій області. У серпні 2014 року обвинувачений дізнався, що його підлеглі свавільно затримали трьох цивільних осіб та утримували їх у неналежних умовах, але не вжив жодних заходів для припинення злочину. Замість обвинувачення у самовільному затриманні цивільних осіб йому інкримінували лише умисне невиконання військовою службовою особою дій, які вона була зобов'язана вчинити за своїми службовими обов'язками, що спричинило істотну шкоду, відповідно до ч. 1 ст. 426 ККУ.[296]

Загалом, наявна інформація свідчить про те, що Україна не переслідує власних військовослужбовців, враховуючи повну міру чи тяжкість їхньої поведінки (особливо щодо дій проти цивільного населення чи тих, хто склав зброю) або з належним дотриманням нормативної бажаності переслідування міжнародних злочинів. Натомість, здається, увага зосереджена на переслідуванні поведінки, яка дорівнює військовим невдачам або недбалості, не пов'язаним з очевидними порушеннями МГП або іншими серйозними порушеннями міжнародного права.

### Модель відсутності розслідування та переслідування сексуального та гендерного насильства під час конфлікту

Загальнодоступна інформація свідчить про те, що конфлікт в Україні має численні гендерні виміри. Зокрема, сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом («СГН») практикується всіма сторонами конфлікту з метою покарання,[297] приниження,[298] отримання зізнань,[299] задоволення сексуального бажання та інших причин.[300]

Міжнародні організації, які спостерігають за ситуацією в Україні, задокументували випадки сексуального насильства як на Донбасі, так і в Криму, що рідко відображається в урядових звітах.[301] Зокрема, у період з 2014 по 2017 рік ММПЛУ повідомила про декілька

---

[296] Справа № 225/3479/16-к, Вирок від 20 листопада 2017 року, Дзержинський міський суд Донецької області.
[297] УВКПЛ, Звіт про сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом в Україні, 2017 рік, п. 69.
[298] С. Асєєв, Сучасний концентраційний табір у Східній Європі, Центр Вільсона, 7 вересня 2020 року.
[299] УВКПЛ, Звіт про сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом в Україні, 2017 рік, п. 76.
[300] Amnesty International, «Не приватна справа. Домашнє та сексуальне насильство над жінками на Сході України», 2020 рік, с. 62
[301] Постанова Кабінету Міністрів України № 1544-п «Про затвердження Національного плану дій з виконання постанови РБ ООН 1325 «Жінки, мир і безпека» на період до 2025 року» від 28 жовтня 2020 року; Amnesty International, «Не приватна справа. Домашнє та сексуальне насильство над жінками на

десятків випадків СГН проти чоловіків і жінок, переважно в місцях позбавлення волі, обома сторонами конфлікту на Донбасі.[302] Проте є потенційно набагато більше неперевірених випадків СГН.[303] Українські НУО у 2017 році виявили, що «принаймні кожен четвертий [опитаний] ув'язнений у незаконних в'язницях був потерпілим від та / або свідком сексуального насильства».[304] У Криму СГН найчастіше набуває форми сексуалізованих катувань під час затримання правоохоронними органами.[305]

Незважаючи на відомості про існування цієї інформації, національні органи влади майже не розслідували та притягували до відповідальності за СГН. З 2014 року в Єдиному реєстрі судових рішень було виявлено лише два рішення щодо СГН.[306] У 2018 році ООН дійшла висновку, що українська влада «не визнає СГН проблемою».[307] Крім того, на початку 2020 року українська військова прокуратура підтвердила, що не володіє «повною та достовірною інформацією про систематичність» СГН, скоєного на Сході України,[308] тому інформація про СГН з боку держави не надходила до МКС.[309] Хоча передача справ про СГН до МКС може не бути обов'язковою, вражає той факт, що органи прокуратури не володіли достатньою інформацією, щоб підтвердити системність СГН в Україні.

Проте є ознаки зміни ставлення офіційних осіб до СГН, зокрема в українській законодавчій базі щодо СГН, яка покращилася з 2016 року. Проте, схоже, ці законодавчі зрушення не дійшли до органів слідства та прокуратури. Після внесення у 2018-2019 роках змін до ККУ,

---

Сході України», 2020 рік, с. 62; Т. Ярмощук «Зґвалтування як спосіб катування. Сексуальні злочини в зоні бойових дій на Донбасі», Currenttime, 24 листопада 2020 рік; УВКПЛ, Звіт про ситуацію з правами людини в Україні з 16 листопада 2019 року по 15 лютого 2020 року, п. 7, 27, 28, 29, 57; УВКПЛ, Звіт про ситуацію з правами людини в Україні, 16 лютого – 31 липня 2020 року, 2020 рік, п. 62, 63; УВКПЛ, Права людини при здійсненні правосуддя у кримінальних справах, пов'язаних із конфліктом в Україні з квітня 2014 року по квітень 2020 року, 2020 рік, с. 36; «Вони описали, як помре моя дочка. Історії жінок, які пережили насильство та затримання Д / ЛНР», Новое время, 29 грудня 2019 року; К. Бусол, «Сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом в Україні: можливість для гендерно-чутливої політики?», Коментар експерта Чатем-Хаус, 2020 рік; «Оскільки епідемія зґвалтування в Україні в основному ігнорується, ті, хто пережив це, просять допомоги», Vice News, 2018 рік.

[302] УВКПЛ, Звіт про сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом в Україні, 2017 рік, п. 9.

[303] УВКПЛ, Звіт про сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом в Україні, 2017 рік, п. 5.

[304] Коаліція «Справедливість заради миру на Донбасі», Війна без правил: гендерне насильство в контексті збройного конфлікту на Сході України, 2017 рік, с. 78. Див. також УВКПЛ, Звіт про ситуацію з правами людини в Україні з 16 листопада 2019 року по 15 лютого 2020 року, п. 21, 25, 28, 29, 40; С. Асєєв, «Сяючий шлях. Історія одного концтабору», Видавництво Старого Лева, с. 77-92, 101-108; Радіо Свобода, «Фельдшер не всіх зміг потім реанімувати: Станіслав Печенкін розповідає про «Ізоляцію», 4 лютого 2020 року.

[305] УВКПЛ, «Звіт про ситуацію з правами людини в тимчасово окупованій Автономній Республіці Крим та місті Севастополі», 13 вересня 2017 року – 30 червня 2018 року, п. 5. *Див. також* УВКПЛ, Звіт про ситуацію з правами людини в Україні, 16 лютого – 31 липня 2020 року, п. 115

[306] *Див.*, додаток А.

[307] ООН, Стратегія запобігання сексуальному насильству, пов'язаному з конфліктом, та реагування на нього в Україні, 2018 рік, с. 20.

[308] І. Лопатіна, «'Я ніколи не буду мовчати'. Під час війни на Донбасі сотні жінок стали жертвами сексуального насильства - що буде зі злочинцями?», Новое Время, 8 січня 2020.

[309] І. Лопатіна, «'Я ніколи не буду мовчати'. Під час війни на Донбасі сотні жінок стали жертвами сексуального насильства - що буде зі злочинцями?», Новое Время, 8 січня 2020.

які намагалися привести національні визначення сексуальних злочинів у відповідність з міжнародними стандартами, сексуальне насильство може розслідуватися та переслідуватися як ряд звичайних загальнокримінальних злочинів, а саме:

- ст. 152: зґвалтування (діяння сексуального характеру, вагінальне, анальне або оральне проникнення без згоди потерпілого), тепер відповідає міжнародним стандартам;[310]
- ст. 153: сексуальне насильство (будь-які акти насильства сексуального характеру, які не передбачають проникнення, вчинені без добровільної згоди потерпілого);
- ст. 154: примусовий статевий акт (примушування особи до статевого акту з іншою особою без добровільної згоди потерпілого);
- ст. 155: статеві стосунки з особою віком до 16 років (природні або неприродні статеві стосунки з особою віком до 16 років, вчинені повнолітньою особою);
- ст. 156: розбещення неповнолітніх (вчинення розпусних дій щодо особи віком до 16 років)..
- ст. 156-1: домагання дитини в сексуальних цілях (пропозиція повнолітньою особою зустрічі особі, яка не досягла шістнадцятирічного віку, з метою вчинення будь-яких дій сексуального характеру або розпусних дій).

Крім того, законопроєкт 2689, який буде прийнятий у разі підписання Президентом, криміналізує зґвалтування, сексуальну експлуатацію, примусову проституцію, примусову вагітність, примусову стерилізацію чи «будь-які інші форми сексуального насильства» як воєнні злочини (під час міжнародних та неміжнародних збройних конфліктів) і злочини проти людяності.[311]

Відповідно, перелік заборонених дій у законопроєкті 2689 не є вичерпним і подібний до відповідних положень Римського статуту. Насправді, законопроєкт 2689 охоплює ширший діапазон поведінки, ніж Римський статут. Наприклад, законопроєкт 2689 не вимагає, щоб «будь-які інші форми сексуального насильства» мали порівнянну тяжкість зі зґвалтуванням, сексуальним рабством, примусовою проституцією, примусовою вагітністю, примусовою стерилізацією, як того вимагає Римський статут, що залишає двері відкритими для ширшого застосування положення.[312] Крім того, національне законодавство не вимагає, щоб воєнний злочин «будь-які інші форми сексуального насильства» становив серйозне порушення Женевських конвенцій у міжнародних

[310] Amnesty International, «Не приватна справа. Домашнє та сексуальне насильство над жінками на Сході України», 2020 рік, с. 25.
[311] Законопроєкт 2689, підписаний головою Верховної Ради 7 червня 2021 року, ст. 438 (нова редакція) та ст. 442-1.
[312] *Там само*.

збройних конфліктах або серйозне порушення Загальної статті 3 у неміжнародних збройних конфліктах.[313]

### Періодичне переслідування за діяння, які можуть становити порушення МГП та інші серйозні порушення міжнародного права як за загальнокримінальні злочини

Що стосується розслідування та переслідування за відповідні діяння як за звичайні загальнокримінальні злочини,[314] то Україна, схоже, почала це робити, і 41 таку справу було передано до судів, як показано в Додатку А, у тому числі справи, коли обвинувачення у порушеннях законів і звичаїв війни висуваються разом з обвинуваченнями в інших правопорушеннях. Наразі Донецька та луганська обласні прокуратури, прокуратура АРК, а також Департамент з воєнних злочинів ОПГ проводять аналіз 15 000 розслідувань, пов'язаних із конфліктом, з метою заміни обвинувачень у звичайних злочинах на обвинувачення у порушенні законів та звичаїв війни за ст. 438, де це необхідно.[315] Якщо це завдання буде виконано, це забезпечить, щоб обвинувачення, пов'язані з конфліктом, відображали серйозність діянь і в цілому відповідали зобов'язанням України щодо переслідування серйозних порушень МГП.

Однак, у світлі діапазону та серйозності підозрюваних воєнних злочинів, навіть якщо за велику кількість цих діянь переслідували як звичайні злочини, малоймовірно, що ці кримінальні переслідування у всіх випадках виконували обов'язок переслідувати серйозні порушення МГП належним чином, тобто з обвинуваченнями, що відповідали тяжкості злочинів і становили ефективні кримінальні санкції.[316] Аналогічно, малоймовірно, що у справах, спрямованих на рівень керівництва, вони будуть здатні задовольнити тест МКС щодо комплементарності, який вимагає не лише розслідування та переслідування, а й того, що національне розслідування, переслідування та судовий розгляд справи повинні відповідати конкретним аспектам, а саме охоплювати ті самі діяння, що й справа (яка буде) розглянута МКС.[317] Як буде обговорено нижче, воєнні злочини вчиняються в конкретних контекстах (з певним зв'язком зі збройним конфліктом), які формують порушення та поміщають їх у загальний контекст. Навряд чи можливо адекватно охопити всю цю поведінку шляхом переслідування за звичайні злочини.

---

[313] Для порівняння, *див.* ст. 8(2)(b)(xxii) і ст. 8(2)(e)(vi) Римського статуту.
[314] Найчастіше це злочини тероризму (ст. 258-3), захоплення особи в заручники (ст. 147), вбивство (ст. 115), незаконне тримання під вартою (ст. 146).
[315] Інформація стала доступною GRC під час співбесід з прокурорами відповідних відомств у листопаді–грудні 2020 року.
[316] Уорд Фердинандюссе «Переслідування серйозних порушень у національних судах» (2009 рік) 7 Journal of International Criminal Justice 723, 731.
[317] *Рішення у справі Лубанги* щодо рішення Палати попереднього провадження I від 10 лютого 2006 року, п. 31; Рішення про прийнятність справи проти Саїфа аль-Ісламa Каддафі, п. 61, 74, 76,77.

Global Rights Compliance

Наприклад, як зазначалося,[318] діапазон порушень МГП або інших порушень міжнародного права, виявлених УВКПЛ та організаціями громадянського суспільства під час цього конфлікту, потенційно включає такі воєнні злочини, як «умисне спрямування нападів проти цивільного населення як такого або проти окремих цивільних осіб, які не беруть безпосередню участь у бойових діях»[319] та «умисне спрямування нападів на цивільні об'єкти, тобто об'єкти, які не є військовими об'єктами»[320] та «умисне здійснення нападу, знаючи, що такий напад призведе до випадкових втрат життя чи поранення цивільного населення».[321] Важко уявити, як ці суворо конкретизовані воєнні злочини (включаючи дуже конкретну поведінку) можуть бути адекватно охоплені звичайними злочинами, які містяться в ККУ.

Як зазначено в Додатку В,[322] ці воєнні злочини, які мають чітку конкретизацію, охоплюють цілий ряд конкретних діянь і намірів, спрямованих на конкретну заборону нападів на цивільне населення та об'єкти, які сформовані існуванням збройного конфлікту. Вони передбачають заборони, спрямовані на досягнення оптимального захисту цивільного населення, що охоплюють, зокрема:

- умисне націлювання на цивільне населення чи об'єкти та пошкодження їх;
- принципи розрізнення та пропорційності;
- оцінка в кожному конкретному випадку відмінності між цивільним населенням і комбатантами або між цивільними та військовими цілями;
- оцінка випадкової шкоди цивільному населенню та об'єктам;
- знання про можливу випадкову смерть чи поранення цивільного населення або пошкодження цивільних об'єктів або поширену, довготривалу та серйозну шкоду природному середовищу та про те, що така смерть, поранення чи пошкодження будуть настільки значними, що вони будуть явно надмірними щодо очікуваної конкретної та прямої загальної військової переваги; і
- прямий і непрямий умисел (необережність) спрямувати напад на цивільних осіб або цивільні об'єкти.

---

[318] *Див.* с. 16 - 19.
[319] Додатковий протокол I, ст. 51(2), 85(3); Додатковий протокол II, ст. 4(2)(d), 13(2); Римський статут, ст. 8(2)(b)(i), 8(2)(e)(i).
[320] Додатковий протокол I, ст. 51(2); Римський статут, ст. 8(2)(b)(ii).
[321] Додатковий протокол I, ст. 85(3)(b); Римський статут, ст. 8(2)(b)(iv).
[322] *Див.* Додаток B.

Таким чином, хоча можна буде легше знайти відповідні національні аналоги з достатньою тяжкістю, які відповідають (можливо, менш спеціалізованим) воєнним злочинам, таким як умисне вбивство,[323] катування чи нелюдське поводження,[324] або навіть вчинення посягань на особисту гідність (особливо принизливе поводження),[325] це може бути неможливим для багатьох інших. Знайти звичайний злочин, який би належним чином відображав суть воєнних злочинів, перерахованих вище, імовірно, буде щонайменше складним, а в багатьох випадках просто нездійсненним. Це пояснюється тим, що звичайні злочини не охоплюють суттєвих аспектів дій, знань, намірів і мотивації виконавців, а також інших ознак поведінки та пов'язаної тяжкості щодо воєнних злочинів.

Це особливо стосується злочинів, які нібито вчинила українська сторона. Доступна публічна інформація свідчить про те, що в тих рідкісних випадках, коли у справах було зосереджено увагу на поводженні бойовиків з цивільними особами або тими, хто склав зброю, вони переслідуються через низку загальнокримінальних правопорушень, які містяться в ККУ.

Приклад використання обвинувачення за ст. 115 ККУ (вбивство) можна знайти у справі щодо молодшого лейтенанта Збройних Сил України, який проходив службу в Станицько-Луганському районі Луганської області. Маючи сумнівну інформацію про причетність місцевого жителя до незаконних збройних формувань ЛНР, обвинувачений разом з іншими військовослужбовцями вирушив до його місця проживання. Прибувши на місце, інший військовослужбовець почав стукати в двері, а обвинувачений націлився у вхідні двері будинку з кулемета АКС-74. Почувши образливий вираз мешканця, обвинувачений вистрілив у двері й убив мешканця. Провівши обшук, обвинувачений підпалив будинок, намагаючись приховати вбивство.[326] Обвинувачений був визнаний винним за всіма пунктами обвинувачення: у вбивстві; проникненні до місця проживання; і умисному знищенні або пошкодженні майна. Його засудили до семи років позбавлення волі.[327]

---

[323] Женевська конвенція I, ст. 50; Женевська конвенція II, ст. 51; Женевська конвенція III, ст. 130; Женевська конвенція IV, ст. 147; Женевські конвенції, Загальна стаття 3; Римський статут, ст. 8(2)(a)(i), 8(2)(c)(i)-1).

[324] Женевська конвенція I, ст. 50; Женевська конвенція II, ст. 51; Женевська конвенція III, ст. 130; Женевська конвенція IV, ст. 147; Женевські конвенції, Загальна стаття 3; Римський статут, ст. 8(2)(a)(ii)-1,8(2)(c)(i)-3).

[325] Додатковий протокол I, ст. 75(2)(b); Женевські конвенції, Загальна стаття 3; Римський статут, ст. 8(2)(b)(xxi), 8(2)(c)(ii)..

[326] Справа № 408/504/17, Вирок від 24 вересня 2019 року, Сєвєродонецький міський суд Луганської області.

[327] *Там само*.

Виходячи з фактів цієї справи, немає виправдання для відмови від висунення звинувачень у воєнному злочині (включно з умисним вбивством).[328]

Інша справа стосується військового командира в Луганській області, який разом з іншими військовослужбовцями викрав цивільну особу, яка намагалася перетнути блокпост. Потерпілого було незаконно затримано, піддано насильству та катуванням, щоб змусити його зізнатися у причетності до діяльності незаконних збройних формувань. Згодом потерпілий помер, а обвинувачений намагався сховати тіло.[329] Як зазначено вище, немає чіткої причини, чому у цій справі не були висунуті обвинувачення у воєнних злочинах, включно з умисним вбивством,[330] катуванням,[331]жорстоким поводженням,[332] нелюдським поводженням,[333] заподіянням великих страждань,[334] ув'язненням[335] чи посяганням на особисту гідність.[336]

Як видно з Додатка А,[337] є кілька інших прикладів, які стосуються подібних фактів і мають подібний прокурорський шлях. Як мінімум, вони вказують на політику, неформальну чи іншу, щодо притягнення до відповідальності комбатантів за злочини проти цивільного населення або тих, хто склав зброю,[338] спираючись на загальнокримінальні злочини, а не на воєнні злочини.

Більше того, вони також викликають додаткове занепокоєння: обвинувачення в загальнокримінальних злочинах часто, здається, не охоплюють належним чином фактів або загальної тяжкості справи. Справді, хоча діяння охоплює злочини, пов'язані із затриманням (викраденням) та вбивством солдатів, підозрюваних у пособництві, це діяння часто переслідується з меншим акцентом на найбільш серйозні злочини (наприклад, вбивство / незаконне вбивство) і більшим акцентом на менш серйозному

---

[328] Умисне вбивство: Женевська конвенція VI, ст.147; Римський статут, ст. 8(2)(a)(i)); вбивство: Женевські конвенції, Загальна стаття 3; Римський статут, ст. 8(2)(c)(i)-1).
[329] Справа № 414/396/18, Вирок від 30 березня 2018 року, Кремінський районний суд Луганської області.
[330] Умисне вбивство: Женевська конвенція VI, ст. 147; Римський статут, ст. 8(2)(a)(i)); вбивство: Женевські конвенції, Загальна стаття 3; Римський статут, ст. 8(2)(c)(i)-1).
[331] Міжнародний збройний конфлікт: Женевська конвенція VI, ст. 147; Римський статут, ст. 8(2)(a)(ii)-1: Неміжнародний збройний конфлікт: Женевські конвенції, Загальна стаття 3; Римський статут, ст. 8(2)(c)(i)-4).
[332] Женевські конвенції, Загальна стаття 3; Римський статут, ст. 8(2)(c)(i)-3.
[333] Женевська конвенція VI, ст. 147; Римський статут, ст. 8(2)(a)(ii)-2.
[334] Женевська конвенція VI, ст. 147; Римський статут, ст. 8(2)(a)(iii).
[335] Женевська конвенція VI, ст. 147; Римський статут, ст. 8(2)(a)(vii)-2).
[336] Міжнародний збройний конфлікт: Додатковий протокол I, ст. 75(2)(b); Римський статут, ст. 8(2)(b)(xxi): Неміжнародний збройний конфлікт: Женевські конвенції, Загальна стаття 3; Римський статут, ст. 8(2)(c)(ii).
[337] *Див.* Додаток А.
[338] МКЧХ, «Дослідження гуманітарного права: глосарій» (МКЧХ, 2009 рік) 7: буквальне значення терміну hors de combat — «поза боротьбою»; він описує комбатантів, які потрапили в полон або поранені, або хворі чи зазнали корабельної аварії, або які склали зброю або здалися, і, таким чином, більше не в змозі воювати.

аспекті (наприклад, викрадення) з наслідком того, що остаточні вироки, здається, не відображають загальну тяжкість злочинних діянь.[339]

Підсумовуючи, важко зробити висновок, що наявні загальнокримінальні злочини, які містяться в ККУ, дають розумну можливість переслідувати весь спектр і тяжкість воєнних злочинів, які, як видається, відбуваються на сході України та в Криму. З цієї причини зусилля новоствореного Департаменту з воєнних злочинів ОПГ та його регіональних колег щодо застосування ст. 438 до таких випадків є своєчасними та актуальними.

### Висновок: відсутність забезпечення ефективності кримінальних покарань

Наразі схема кримінального переслідування в Україні свідчить про те, що вона порушила свої зобов'язання, зокрема, вжити заходів для ухвалення чи запровадження ефективних кримінальних санкцій за порушення МГП та інші серйозні порушення міжнародного права, у тому числі щодо розшуку осіб, які імовірно вчинили злочини або віддали наказ про вчинення таких серйозних порушень, і доставити таких осіб, незалежно від їх громадянства, до своїх судів або передати їх для розгляду іншій державі-учасниці.[340]

Як зазначено вище, як відправною точкою для цієї дискусії, так і її завершенням є гуманітарна криза, яка охопила Схід України, а також численні порушення МГП та інші серйозні порушення міжнародного права, про які повідомляють різноманітні джерела, включно з ММПЛУ. Цифри, що стосуються потерпілих серед цивільного населення та підозрюваних у злочинах, є серйозними та викликають серйозні занепокоєння щодо дотримання МГП та вчинення воєнних злочинів.[341]

Очевидно, що абстрактно не можна з певною мірою впевненості окреслити весь спектр серйозних порушень МГП, які мали місце або продовжують відбуватися на території України. Однак, як зазначено в Частині I цього звіту, звіти ММПЛУ та організацій громадянського суспільства свідчать про те, що такі воєнні злочини можуть бути одними з найбільш поширених:

- Воєнні злочини, загальні для міжнародних та неміжнародних збройних конфліктів:

---

[339] Кримінальний кодекс України, ст. 115: вбивство карається позбавленням волі на строк до п'ятнадцяти років; ст. 146: незаконне ув'язнення карається позбавленням волі на строк до п'яти років (вчинено групою осіб за попередньою змовою, або способом, небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого, або заподіяння йому тілесних страждань, або із застосуванням зброї) та десяти років позбавлення волі (у разі вчинення організованою групою чи спричинення тяжких наслідків).
[340] Женевська конвенція I, ст. 49; Женевська конвенція II, ст. 50; Женевська конвенція III, ст. 129; Женевська конвенція IV, ст. 146; Додатковий протокол I, ст. 86.
[341] Див. Додаток B.

- умисне вбивство / вбивство;[342]
- катування або нелюдське поводження;[343]
- умисне спрямування нападів на цивільне населення як таке або на окремих цивільних осіб, які не беруть безпосередньої участі у бойових діях;[344]
- посягання на особисту гідність, зокрема таке, що принижує гідність, поводження;[345] і
- зґвалтування або будь-яка інша форма сексуального насильства, що також є серйозним порушенням Женевських конвенцій;[346]

- Воєнні злочини, які застосовуються лише до міжнародних збройних конфліктів:
  - умисне заподіяння великих страждань або серйозних ушкоджень тілу чи здоров'ю;[347]
  - незаконне ув'язнення;[348]
  - умисне спрямування нападів на цивільні об'єкти, тобто на об'єкти, які не є воєнними цілями;[349] і
  - умисне здійснення нападу, знаючи, що такий напад призведе до випадкової втрати життя або поранення цивільного населення.[350]

Загалом, загальновизнаною точкою зору експертів є те, що порушення МГП та інші серйозні порушення міжнародного кримінального права, вчинені в Україні, можуть бути воєнними злочинами і, можливо, злочинами проти людяності, але (ймовірно) не геноцидом. Проаналізувавши наявну інформацію, яку зібрали ММПЛУ та організації

[342] Женевська конвенція I, ст. 50; Женевська конвенція II, ст. 51; Женевська конвенція III, ст. 130; Женевська конвенція IV, ст. 147; Женевські конвенції, Загальна стаття 3; Римський статут, ст. 8(2)(a)(i), 8(2)(c)(i)-1).
[343] Женевська конвенція I, ст. 50; Женевська конвенція II, ст. 51; Женевська конвенція III, ст. 130; Женевська конвенція IV, ст. 147; Женевські конвенції, Загальна стаття 3; Римський статут, ст. 8(2)(a)(ii)-1 і 8(2)(c)(i)-3).
[344] Додатковий протокол I, ст. 51(2), 85(3); Додатковий протокол II, ст. 4(2)(d), 13(2); Римський статут, статті 8(2)(b)(i), 8(2)(e)(i).
[345] Додатковий протокол I, ст. 75(2)(b); Женевські конвенції, Загальна стаття 3; Римський статут, статті 8(2)(b)(xxi), 8(2)(c)(ii).
[346] IV Женевська конвенція, ст. 27(2); Додатковий протокол I, ст. 75(2)(b); Додатковий протокол II, ст. 4(2)(e); Римський статут, статті 8(2)(b)(xxii), 8(2)(e)(vi).
[347] Женевська конвенція I, ст. 50; Женевська конвенція II, ст. 51; Женевська конвенція III, ст. 130; IV Женевська конвенція, ст. 147; Римський статут, ст. 8(2)(a)(iii).
[348] Женевська конвенція I, ст. 50; Женевська конвенція II, ст. 51; Женевська конвенція III, ст. 130; IV Женевська конвенція, ст. 147; Римський статут, ст. 8(2)(a)(vii)-2).
[349] Додатковий протокол I, ст. 51(2); Римський статут, ст. 8(2)(b)(ii).
[350] Додатковий протокол I, ст. 85(3)(b); Римський статут, ст. 8(2)(b)(iv).

громадянського суспільства в Україні (узагальнено вище[351]), GRC погоджується з цією думкою.

Виходячи з загальнодоступної інформації, малоймовірно, що Україна виконує свої договірні та звичаєві зобов'язання щодо розслідування та переслідування міжнародних злочинів, які відбуваються на її території. Як зазначалося вище, є кілька національних судових переслідувань, зосереджених на головних цілях МГП, а саме на захисті цивільного населення та тих, хто склав зброю. Як видно з Додатка А, було мало кримінальних переслідувань такого типу поведінки, що є порушенням МГП, і коли виконавці притягувалися до відповідальності, сумнівно, що злочини, за які вони притягувалися, належним чином відображали тяжкість або діапазон їх діянь.

Природно, що виконання цих зобов'язань не може вирішуватися абстрактно. Прокурор має широкі повноваження щодо відбору злочинів та обвинувачення за них. Крім того, здійснення цього дискреційного права залежатиме від низки факторів, включаючи можливості правової системи та правової бази (наприклад, деталі та обсяг Кримінального кодексу та інших пов'язаних правових заходів), які існують для проведення відповідних розслідувань і кримінальних переслідувань за серйозні порушення МГП.

Тим не менш, модель кримінального переслідування є показовою. Зокрема, більшість відповідних кримінальних переслідувань, пов'язаних із неправомірними діяннями в зоні збройного конфлікту, здається, уникають будь-якого зосередження на ставленні до цивільних осіб з боку комбатантів на користь переслідування злочинів, пов'язаних зі статусом окремих осіб як сепаратистів (тероризм тощо) або несепаратистів (недбале поводження військових). У світлі наявної інформації про велику різноманітність та значну кількість воєнних злочинів, що скоюються на Сході України, ці кілька кримінальних переслідувань не можуть вважатися виконанням зобов'язань України щодо забезпечення ефективних кримінальних санкцій за серйозні порушення МГП.

Відповідно, якщо ми беремо до уваги міжнародні зобов'язання України щодо забезпечення кримінальних санкцій, то, як мінімум, Уряд України має переслідувати діяння, що дорівнює воєнним злочинам, використовуючи конкретні статті ККУ у поєднанні або разом із (якщо це відповідає тяжкості діянь) переслідуванням за звичайні злочини, принаймні до прийняття законопроєкту № 2689. Як цього можна досягти, обговорюється нижче.[352]

[351] *Див.* с. 16-19.
[352] *Див.* Частина IV – *Висновок: короткострокові рекомендації.*

## Висновок: короткострокові рекомендації

Переслідування значної кількості порушень МГП та інших серйозних порушень міжнародного права є надзвичайно технічним і складним завданням. Будь-яке кримінальне переслідування за порушення МГП з використанням міжнародних або національних злочинів є складним завданням, що вимагає міжнародного правового досвіду та практики. Як зазначено в аналізі імплементації МГП, проведеному GRC, українське законодавство та пов'язані з ним правові заходи потребують змін, щоб забезпечити ефективне виконання та забезпечення виконання МГП.[353] Відповідно, простих шляхів до виконання Україною зобов'язань у сфері МГП немає.

Проте є кілька практичних кроків, яких українські прокурори могли б негайно вжити, щоб перейти до забезпечення ефективних кримінальних санкцій за серйозні порушення МГП. Вони будуть обговорені нижче і можуть бути узагальнені таким чином:

- **Дотримання міжнародних принципів справедливого судового розгляду при обвинуваченні в міжнародних злочинах.** Забезпечити, щоб рішення щодо відбору, пріоритезації та обвинувачення приймалися з повагою до закону та відповідно до принципів МГП та прав людини, а також щоб кримінальні обвинувачення були репрезентативними щодо скоєних злочинів;
- **Визнання наявності збройного конфлікту.** Чинне вітчизняне національне законодавство [354] визнає, що окремі райони Донецької та Луганської областей постраждали від збройного конфлікту та контролюються іноземними суб'єктами, що прокурори мають відображати у справах, пов'язаних із конфліктом, шляхом доведення контекстуальних елементів воєнних злочинів та елементів відповідних злочинів. Визнання існування принаймні одного типу збройного конфлікту на самому початку призведе до зміщення уваги до кримінального переслідування певних діянь як воєнних злочинів;
- **Притягнення до відповідальності з опорою на міжнародні злочини.** Зосередитися на притягненні до кримінальної відповідальності з використанням ст. 438 (воєнні злочини) ККУ та інших відповідних положень;

[353] GRC, «Внутрішня імплементація міжнародного гуманітарного права в Україні» (вересень 2020 року), с. 47.
[354] Закон України № 1207-VII «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» від 15 квітня 2014 року; Закон України № 2268-VIII «Про особливості державної політики щодо забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях» від 18 січня 2018 року.

- **Використання злочинів, передбачених національним законодавством, коли це доречно або коли відповідного міжнародного злочину немає.** Покладаючись на звичайні злочини для застосування кримінальних санкцій за порушення МГП, переконайтеся, що переслідуються по суті ті ж діяння з наявністю відповідної кримінальної санкції, яка відображає тяжкість відповідного міжнародного злочину.

### Дотримання міжнародних принципів справедливого суду під час висунення обвинувачень у міжнародних злочинах

*Відбір* справ про воєнні злочини для притягнення до відповідальності і *пріоритезація* з погляду ресурсів слідства та обвинувачення – це важливе і складне завдання. Такі рішення можуть визначати як *процедуру* судового розгляду міжнародних злочинів, так і те, *коли* висувають обвинувачення в таких злочинах. Є чимало аспектів, які слід враховувати для забезпечення дотримання принципів прав людини та закону, а також стійкої законності загального процесу притягнення до відповідальності. Таким чином, будь-який вичерпний перелік скласти неможливо, і такі питання певною мірою залежать від контексту.[355]

Як і прокурори загалом, ті, хто прагне притягнення до відповідальності за порушення норм МГП, мають бути наділені властивими їм дискреційними повноваженнями на забезпечення виконання закону та здійснювати такі повноваження. Представнику сторони обвинувачення має бути надано право та дискреційні повноваження на вирішення різних питань (включно з тим, чи ставити за мету притягнення особи до відповідальності, в яких злочинах буде обвинувачена така особа, а також питання щодо належного цільового кримінального покарання). Міжнародні стандарти вимагають здійснення широких дискреційних повноважень лише з абсолютним дотриманням закону та виконанням визнаних принципів прав людини під час ініціювання розслідувань і підготовки обвинувачень.[356] Це, щонайменше, потребує неупередженості й незалежності під час *відбору* справ. Не може бути будь-якої дискримінації щодо забезпечення виконання та застосування норм права на підставі неприпустимих мотивів, зокрема раси, кольору

---

[355] Р. Е. Файф, «Критерії для притягнення до відповідальності за міжнародні злочини: Важливість для держав і міжнародного співтовариства якості кримінального правосуддя щодо кривавих безчинств, зокрема здійснення основоположних дискреційних повноважень основними учасниками судочинства за ред. М. Бергсмо, *Критерії встановлення пріоритетності і відбору основних справ про міжнародні злочини* (Torkel Opsahl Academic E Publisher, вид. 2-ге, 2010 рік).

[356] *Прокурор проти Мучіча та ін.* (Рішення Апеляційної палати) Справа № ICTY-96-21-A (20 лютого 2001 року) п. 604. *Див. також* Х. Б. Джеллоу, «Дискреційні повноваження прокуратури та міжнародне кримінальне правосуддя» (2005) (3 Journal of International Criminal Justice) 145.

шкіри, релігії, переконань або національного та етнічного походження.[357] Відповідно до цих вимог справедливе притягнення до відповідальності всіх сторін конфлікту (а не лише вибіркове притягнення до відповідальності однієї сторони, яка воює з іншою) має важливе значення.

Дотримання принципу рівності не означає математичної рівності. Проте коли розпочинається притягнення до відповідальності на міжнародному рівні, важливість розслідування та притягнення до відповідальності всіх підозрюваних у скоєнні міжнародних злочинів важко переоцінити. В іншому разі є ризик настання «справедливості переможця», тобто коли тільки «переможених» сторін конфлікту притягують до відповідальності, а «переможці» уникають відповідальності. Це негативно впливає на цілісність процесу притягнення до відповідальності і судового процесу – і, зрештою, ставить під сумнів законність провадження загалом.

З іншого боку, слід очікувати, що країні, яка долає наслідки конфлікту, потрібно буде опрацювати величезний обсяг можливих злочинів. Слід очікувати, що прокурори національного рівня, зазвичай, не матимуть змоги розслідувати кожен із цих можливих злочинів і притягувати до відповідальності за них протягом відповідного періоду.[358] З огляду на невід'ємні обмеження щодо кількості злочинів, притягнення до відповідальності за які може відбуватись під час конфлікту, прокурорам потрібно встановити пріоритет одних справ над іншими. Це потребує чіткої політики чи внутрішніх керівних принципів щодо того, як досягти справедливого та збалансованого здійснення таких дискреційних повноважень прокуратури.

Керівні принципи ООН, що стосуються ролі осіб, які здійснюють судове переслідування (1990 рік) встановлюють, що коли осіб, які здійснюють судове переслідування, наділяють «повноваженнями на виконання дискреційних функцій, закон або опубліковані норми чи положення забезпечують керівні принципи щодо підвищення справедливості і послідовності підходу під час ухвалення рішень у процесі судового переслідування, включно з порушенням або скасуванням кримінального переслідування».[359]

---

[357] *Прокурор проти Мучіча та ін*. (Рішення Апеляційної палати) Справа № ICTY-96-21-A (20 лютого 2001 року) п. 605.

[358] В. Точиловський, «Кримінальне правосуддя у постконфліктний період: Практичні й політичні міркування», за ред. М. Бергсмо *Критерії встановлення пріоритетності і відбору основних справ про міжнародні злочини* (Torkel Opsahl Academic E Publisher, вид. 2-ге, 2010 рік) 238.

[359] Восьмий Конгрес Організації Об'єднаних Націй з питань запобігання злочинності і поводження з порушниками «Керівні принципи, що стосуються ролі осіб, які здійснюють судове переслідування» ( (Гавана, 27 серпня – 7 вересня 1990 року) UN Doc A/CONF.144/28/Rev.I, 189; *див.* аналогічні погляди Комітету Міністрів Ради Європи, «Роль прокуратури в системі кримінального правосуддя» – Рекомендація Rec(2000)19, ухвалено Комітетом Міністрів 6 жовтня 2000 року на 724-му засіданні заступників міністрів.

Встановлення внутрішніх Керівних принципів забезпечує як внутрішні, так і зовнішні переваги. Потрібно, щоб такі принципи щодо визначення пріоритетності справи:

- були чіткими й точними;
- були доступними для громадськості;
- не містили формулювань, які мають політичний характер або передбачають конфіденційність (за своєю суттю ці критерії не мають бути упередженими чи сформульовані з упередженістю; формулювання таких критеріїв мають бути збалансованими з погляду масштабів охоплення та лаконічності);
- застосовувались однаковою мірою та прозоро;
- застосовувались ефективно[360].

Усі ці вимоги *загалом* означають, що Керівні принципи можуть застосовуватися для спростування обвинувачень у вибірковому притягненні до відповідальності за ознакою етнічної належності, національності [361] чи інших неналежних критеріїв. Внутрішні переваги Керівних принципів із такими характеристиками полягають у забезпеченні того, щоб рішення відповідали встановленій стратегії висунення обвинувачень, а також забезпеченню послідовності здійснення дискреційних повноважень прокуратури, можливості ефективнішого розподілу обмежених ресурсів і, найважливіше, рівності перед законом.[362]

Зовнішні переваги таких Керівних принципів полягають в обґрунтуванні способу відбору справ з погляду громадськості, включно з самими потерпілими у злочинах. Вони також застосовуються для спростування думки, що дискреційні повноваження здійснюються за політичними мотивами чи довільно. На завершення, Керівні принципи застосовуються як інструмент для боротьби з політичним тиском і, таким чином, мають зміцнити незалежність прокурорів.[363]

На додаток до викладеного вище, певні критерії також були визначені як основні аспекти, які слід врахувати під час розгляду питання щодо *встановлення пріоритетності* справи.

---

[360] К. Ангермейер, «Невід'ємні властивості критеріїв встановлення пріоритетності: Чіткість і точність; доступ громадськості; відсутність формулювань, які мають політичний характер і передбачають конфіденційність; однакова міра та прозорість застосування; ефективне застосування» за ред. Мортена Бергсмо, *Критерії встановлення пріоритетності і відбору основних справ про міжнародні злочини* (вид. 2-ге, Torkel Opsahl Academic E_Publisher: Oslo, 2010 рік) 201–204.
[361] В. Точиловський, «Кримінальне правосуддя у постконфліктний період: Практичні й політичні міркування», за ред. М. Бергсмо *Критерії встановлення пріоритетності і відбору основних справ про міжнародні злочини* (Torkel Opsahl Academic E Publisher, вид. 2-ге, 2010 рік) 238.
[362] *Там само.*
[363] *Там само,* 202.

Зокрема, на Форумі з питань міжнародного кримінального та гуманітарного права (після проведення ґрунтовного аналізу національних юрисдикцій, зокрема Боснії і Герцеговини, Сербії, Хорватії, Аргентини, Камбоджі та Канади, а також міжнародних трибуналів, зокрема МТКЮ та Міжнародного кримінального трибуналу для Руанди («МКТР»)) було підкреслено важливість прийняття чіткої політики обвинувачення, яка містить критерії встановлення пріоритетності справ.[364]

Кілька критеріїв встановлення пріоритетності були встановлені як основні:

(1) «Тяжкість, масштаб і характер злочину»: [365] замість розгляду позиції підозрюваного (чи будь-яких інших аспектів) найвищий пріоритет слід надати найбільш серйозним злочинам. Таким чином, сторона обвинувачення має визначити роль підозрюваних і ступінь їхньої участі в інцидентах, а також їхній контроль над злочинами.[366]

(2) «Точний аналіз конфлікту з погляду демографії і території»:[367] пріоритет має бути надано територіям, на яких були зосереджені злочини.[368]

(3) «Вплив, який має притягнення до відповідальності за воєнні злочини на громадськість загалом»: інакше кажучи, можна припустити наявність переваги в можливості побачити, що до відповідальності було притягнуто якнайбільше суб'єктів злочинів.[369] Звичайно, як було зазначено вище, такий підхід не має бути спрямований на забезпечення певної форми «етнорелігійного балансування». [370] Цей критерій має бути зосереджений на злочині та його характеристиці.[371]

---

[364] К.Ангермейер, «Невід'ємні властивості критеріїв встановлення пріоритетності: Чіткість і точність; доступ громадськості; відсутність формулювань, які мають політичний характер і передбачають конфіденційність; однакова міра та прозорість застосування; ефективне застосування» за ред. М. Бергсмо *Критерії встановлення пріоритетності і відбору основних справ про міжнародні злочини* (Torkel Opsahl Academic E Publisher, вид. 2-ге, 2010) 201.

[365] М. Токача, «Вступні зауваження щодо характеристики ефективних критеріїв для встановлення пріоритетності основних справ про міжнародні злочини» за ред. М. Бергсмо (M Bergsmo) *Критерії встановлення пріоритетності і відбору основних справ про міжнародні злочини (Criteria for Prioritizing and Selecting Core International Crimes Cases)* (Torkel Opsahl Academic E Publisher, вид. 2-ге, 2010 рік) 198.

[366] В. Точиловський, «Кримінальне правосуддя у постконфліктний період: Практичні й політичні міркування» за ред. М. Бергсмо, *Критерії встановлення пріоритетності і відбору основних справ про міжнародні* (Torkel Opsahl Academic E Publisher, вид. 2-ге, 2010 рік) 239.

[367] М. Токача, «Вступні зауваження щодо характеристики ефективних критеріїв для встановлення пріоритетності основних справ про міжнародні злочини» за ред. М. Бергсмо, *Критерії встановлення пріоритетності і відбору основних справ про міжнародні злочини* (Torkel Opsahl Academic E Publisher, вид. 2-ге, 2010 рік) 198.

[368] *Там само,* 199.

[369] *Там само.*

[370] *Там само*.

[371] *Там само*.

На додаток до цих критеріїв, під час розгляду питання щодо пріоритетності справи, потрібно також взяти до уваги практичні міркування:

(i) Статус доказів:[372] якщо наявність свідків або доказів у певній справі могла б бути набагато ліпшою, то може бути потреба перенести розгляд справи (чи відмовитися від нього), щоб забезпечити наявність таких свідків або доказів:[373]

(ii) Можливість арешту: наприклад, якщо обвинувачений перебуває під вартою, факт і тривалість його затримання є складовими розгляду питання доцільності в контексті основоположних прав, передбачених у межах національної системи та Європейського суду з прав людини, зокрема права бути притягнутим до відповідальності протягом обґрунтованого строку.[374]

### Визнання наявності збройного конфлікту на практиці

Як зазначено вище, воєнні злочини відбуваються на тлі конкретних контекстів. Перелік елементів злочинів змінюється залежно від характеру збройного конфлікту – міжнародного чи неміжнародного, про що йтиметься нижче.[375]

Під час здійснення своїх дискреційних повноважень щодо обвинувачень, які слід висунути, прокурор має сформувати думку про збройний конфлікт, включно з тим, чи може він бути міжнародним або неміжнародним, а також спектр воєнних злочинів, попередньо визначений на підставі наявної інформації. Такі попередні оцінки є критично важливими для будь-якого збалансованого рішення щодо того, чи обвинувачення у злочинах загальнокримінальної спрямованості є справді доцільними та відповідають виду поведінки й ступеню тяжкості, попередньо встановленим щодо найбільш наближеного передбачуваного воєнного злочину. Оцінка МКС щодо того, чи злочини загальнокримінальної спрямованості відображають по суті аналогічні діяння, яких стосується обвинувачення у провадженні в Суді,[376] є ефективним показником у

---

[372] В. Точиловський, «Кримінальне правосуддя у постконфліктний період: Практичні й політичні міркування» за ред. М. Бергсмо, *Критерії встановлення пріоритетності і відбору основних справ про міжнародні злочини* (Torkel Opsahl Academic E Publisher, вид. 2-ге, 2010 рік) 239.
[373] *Там само*.
[374] *Там само,* 239–240: посилання на справу *Яблонскі проти Польщі*, Клопотання № 33492/96 (ЄСПЛ (ECtHR), 21 грудня 2000 року) п. 102; *Абдулла проти Нідерландів*, Клопотання № 12728/87 (ЄСПЛ(ECtHR), 25 листопада 1992 року) п. 24.
[375] *Див. нижче,* розділ – *Притягнення до відповідальності, беручи за основу міжнародні злочини,* п.168 і далі.
[376] Рішення щодо прийнятності справи Абдулли аль-Сенуссі, п. 61, 74, 76–77. Палата нагадує, що перевірка відповідності критерію «одна і та сама особа, один і той самий вид поведінки» була спочатку деталізована в: Рішенні щодо прийнятності справи Саїфа аль-Ісламу Каддафі п. 31. Пізніше нагадування про перевірку відповідності цьому критерію було в: справах *Прокурор проти Ахмада Мухаммада Харуна та Алі Мухаммада Алі Абд-аль-Рахмана* (Рішення щодо звернення у зв'язку з притягненням до відповідальності за статтею 58(7) Римського статуту, ICC-02/05-01/07-l-Corr (27 квітня 2007 року) п. 24; *Прокурор*

контексті цього питання. Його безпосереднє значення змінюватиметься у кожному конкретному випадку залежно від фактів та обставин кожної справи; щодо кожного питання слід проводити індивідуалізований аналіз фактів.

Тільки осягнувши загальний контекст і тяжкість, прокурор може вирішити висунути обвинувачення у злочинах загальнокримінальної спрямованості, наприклад, взявши за основу ст. 258-1 (втягнення у вчинення терористичного акту) або 258-4 (сприяння вчиненню терористичного акту), якими передбачено безпосередні альтернативні варіанти, що відображають обґрунтовані та пропорційні кримінальні покарання за заборонені діяння *(наприклад,* за попередніми даними можуть бути підстави вважати воєнними злочином або злочином проти людяності терористичну поведінку, що охоплює низку вбивств і низку актів заподіяння іншої фізичної чи психічної шкоди цивільним особам).

Для забезпечення збалансованого підходу до оцінки аналогічних діянь прокурор має сформувати свою думку щодо сторін конфлікту, способу скоєння ними злочинів *(modus operandi),* встановлення виконавців конкретних інцидентів, військових або цивільних структур, характеру цілей, кількості потерпілих, а також іншої інформації, що надасть можливість розглянути можливі акти конкретної особи в контекст збройного конфлікту чи будь-якого нападу на цивільне населення. Така оцінка також має охоплювати забезпечення належного та пропорційного покарання, яке відповідає ступеню серйозності порушення.

Крім того, щоб встановити застосовність норм МГП і після цього – висунути обвинувачення у конкретних воєнних злочинах, які вчиняються в межах таких конфліктів, будь-який прокурор України має переконатись у наявності спільних контекстуальних елементів воєнних злочинів. Хоча в контексті конкретного порушення може виявитися важко визначити характер збройного конфлікту, а отже, на яких точно воєнних злочинах

---

*проти Жермена Катанґи* (Рішення щодо доказів та інформації, наданих стороною обвинувачення для видачі ордера на арешт Жермена Катанґи (ICC- 01/04-01/07-4 (6 липня 2007 року) п. 20 (загальнодоступна деперсоналізована версія ICC-01/04-01/07-55); *Прокурор проти Матьє Нгуджоло Чуі* (Рішення щодо доказів та інформації, наданих стороною обвинувачення для видачі ордера на арешт Матьє Нгуджоло Чуі, ICC-01/04-01/07-262 (6 липня 2007 року) п. 21. Такий самий підхід був застосований у: справах *Прокурор проти Коні та ін.* (Рішення про прийнятність справи за статтею 19(1) Римського статуту, ICC-02/04-01/05-377 (10 березня 2009 року) п. 17-18; *Прокурор проти* таких осіб: *Уїльям Самоей Руто, Генрі Кіпроно Косгі та Джошуа Арап Санг* (Рішення щодо звернення Кенії стосовно оскарження прийнятності справи за статтею 19(2)(b) Римського статуту), ICC-01/09-01/11-101 (30 травня 2011 року) п. 54; *Прокурор проти* таких осіб: *Френсіс Кірімі Мутаура, Ухуру Муіґаі Кеніатта і Мохамед Хуссейн Алі* (Рішення щодо звернення Кенії стосовно оскарження прийнятності справи за статтею 19(2)(b) Римського статуту (30 травня 2011 року) ICC-01/09-02/11-96 (30 травня 2011 року) п. 48. Таку судову практику Палати попереднього провадження пізніше підтвердила Апеляційна палата; однак Апеляційна палата торкалася перевірки відповідності критерію «одна і та сама особа та по суті той самий вид поведінки»: *Прокурор проти* таких осіб: *Френсіс Кірімі Мутаура, Ухуру Муіґаі Кеніатта і Мохамед Хуссейн Алі* (Рішення щодо апеляції Республіки Кенія на рішення Палати попереднього провадження II від 30 травня 2011 року «Рішення щодо Звернення Кенії стосовно оскарження прийнятності справи за статтею 19(2)(b) Римського статуту», ICC- 01/09-02/11-274 (30 серпня 2011 року) п. 39.

має зосередитись сторона обвинувачення (на що вказують порогові критерії, наведені нижче)[377], наявність *певного* збройного конфлікту в Україні не може бути обґрунтовано спростована. Таким чином, як свідчить інформація, що слугує основою для обговорення цього питання, і результати огляду застосовних критеріїв, будь-який прокурор України, уповноважений на висунення обвинувачень у серйозних порушеннях норм МГП може сміливо припустити наявність одного чи обох видів збройного конфлікту на території східної України.

Крім того, є чимало випадків (що також буде очевидно), коли подальші оцінки щодо встановлення решти спільних контекстуальних елементів воєнних злочинів, скоєних або в межах одного з видів збройного конфлікту, або в межах як міжнародного, так і неміжнародного збройного конфлікту, також виявляться однозначними. Зокрема, ідеться про встановлення невід'ємних елементів фактів обов'язкової наявності тісного зв'язку між злочинним діянням і збройним конфліктом загалом, а також того, що суб'єктові злочину було відомо про фактичні обставини, які свідчили про наявність збройного конфлікту (докладніше про ці аспекти – далі).[378]

З практичної точки зору встановлення наявності збройного конфлікту (одного чи обох видів) достатнього масштабу та інтенсивності стає «вирішальною одиницею виміру» таких спільних елементів.

Після того як наявність збройного конфлікту встановлено та виявлено, що підозрюваний виконавець злочину є комбатантом, який виступає в офіційному статусі (навіть діючи за межами таких службових обов'язків), питання щодо обов'язкової наявності тісного зв'язку та поінформованості суб'єктів злочинів нерідко стає логічним висновком у межах визначення контексту для розгляду конкретних актів, які в межах такого контексту можуть бути воєнними злочинами.

Справді складним завданням може бути оцінка характеру наявного збройного конфлікту. Проте в багатьох випадках рух далі без чіткого встановлення характеру конфлікту може бути можливим. Наслідком вибору такого обхідного шляху стане розширення меж застосовного права, *тобто* внаслідок такого вибору опорою слугуватимуть стандарти МГП, які застосовуються як до міжнародних, так і до неміжнародних збройних конфліктів, зокрема положення ст. 3, спільної для чотирьох Женевських конвенцій, та конкретні заборони, передбачені звичаєвим правом.

---

[377] *Там само.*
[378] *Там само.*

Міжнародні трибунали незмінно обстоюють думку, що основні положення ст. 3, спільної для чотирьох Женевських конвенцій, щодо неміжнародного збройного конфлікту є складовою звичаєвого міжнародного права.[379] Щодо злочинів за ст. 3, спільною для чотирьох Женевських конвенцій, у справі *Челебічі* Апеляційна палата МТКЮ зазначила, що «застосування цього мінімуму до міжнародних конфліктів є логічним, оскільки зміст цих основних норм є тотожним. На думку Апеляційної палати МТКЮ, те, що заборонено під час внутрішніх конфліктів, обов'язково вважається поза законом під час міжнародного конфлікту, сфера застосування норм якого є ширшою».[380] Судова палата МТКЮ відзначила, що ст. 3, спільна для чотирьох Женевських конвенцій, «застосовується незалежно від внутрішнього чи міжнародного характеру конфлікту».[381]

У справі *сил цивільної оборони* Апеляційна палата Спеціального суду для Сьєрра-Леоне («СССЛ») також обстоювала думку, що як ст. 3, спільна для чотирьох Женевських конвенцій, так і ст. 4 Додаткового протоколу II містять визначення основних гарантій гуманного поводження: «Усі основні гарантії мають аналогічний характер. Визнавши їх основними, міжнародне співтовариство встановило поріг для мінімальних стандартів ведення збройного конфлікту».[382]

Крім того, МТКЮ визначив основні звичаєві норми міжнародного гуманітарного права, які застосовуються як до міжнародного, так і до неміжнародного збройного конфлікту. Такі положення охоплюють: напади на цивільних осіб (ст. 3, спільна для чотирьох Женевських конвенцій, ст. 51 Додаткового протоколу I і ст. 13 Додаткового протоколу II);[383] напади на цивільні об'єкти (ст. 52 Додаткового протоколу I);[384] заборону руйнування

---

[379] Рішення за клопотанням про проміжну апеляцію, п. 102 і 137; *Прокурор проти Мучіча та ін.* (Судове рішення), Справа № ICTY-96-21-T (16 листопада 1998 року) п.298; *Мучіч та ін.* (Рішення Апеляційної палати) Справа № ICTY-96-21-A (20 лютого 2001 року) п. 143, 147 і 150; *Прокурор проти* таких осіб: *Норман, Фофана та Кондева* (Рішення щодо попереднього клопотання стосовно відсутності предметної юрисдикції: Характер збройного конфлікту), Справа № SCSL-04-14-AR72(E) (25 травня 2004 року) п. 21–24; *посилання на справу Прокурор проти Акайєсу*, (Судове рішення), Справа № ICTR-96-4-T (2 вересня 1998 року), п. 601–617; *Військова та воєнізована діяльність в Нікарагуа та проти неї (Нікарагуа проти Сполучених Штатів Америки)* [1986] ICJ Rep 14, п. 218–219, 255.

[380] *Прокурор проти Мучіча та ін.* (Рішення Апеляційної палати), Справа № ICTY-96-21-A (20 лютого 2001 року) п.150.

[381] *Прокурор проти Налетіліча та Мартіновіча* (Судове рішення), Справа № ICTY-98-4-T (31 березня 2003 року) п.228: *посилання на* Рішення за клопотанням про проміжну апеляцію *Тадіча,* п.102; *Прокурор проти Мучіча та ін.* (Рішення Апеляційної палати), Справа № ICTY-96-21-A (20 лютого 2001 року), п.150.

[382] *Прокурор проти Гінґи Нормана* (Рішення щодо попереднього клопотання на підставі відсуності юрисдикції (вербування дітей), Справа № SCSL-2004-14-AR72(E) (31 травня 2004 року) п. 28; *посилання на* Резюме Amicus curiae («друг суду», рекомендації для суду) Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) (21 січня 2004 року) п. 65. *Див. також Прокурор проти* таких осіб: *Сессей, Каллон і Ґбао* (Судове рішення) Справа № SCSL-04-15-T (2 березня 2009 року), п. 65.

[383] Рішення за клопотанням про проміжну апеляцію *Тадіча* п.100–118; *Прокурор проти Стругара* (Судове рішення), Справа № ICTY-01-42-T (31 січня 2005 року) п.220–222.

[384] *Див., наприклад, Прокурор проти Стругара* (Судове рішення), Справа № ICTY-01-42-T (31 січня 2005 року) п. 223–226; *Прокурор проти Хаджіхасановіча і Кубури* (Рішення щодо спільного клопотання про проміжну

та розграбування власності, включно з культурними цінностями (ст. 23 Гаазької конвенції 1907 року, ст. 19 Конвенції про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту, ст. 53 Додаткового протоколу I і ст. 16 Додаткового протоколу II);[385] заборону нападу на релігійні об'єкти (ст. 1, 2, 3, 4 і 19 Конвенції про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту);[386] заборони грабежу та мародерства (ст. 3, спільна для чотирьох Женевських конвенцій, ст. 28 і 47 Гаазького положення і ст. 4 Додаткового протоколу II);[387] заборону застосування хімічної зброї.[388]

Отже, (хоча не може бути жодного сумніву в наявності збройного конфлікту на сході України, а також у тому, що він триває принаймні з 14 квітня 2014 року),[389] загалом можна запропонувати утримуватись від визначення характеру збройного конфлікту – це може забезпечити однаковий захист осіб, які перебувають під захистом під час конфліктів обох видів, а також висувати найбільш доцільні обвинувачення на національному рівні. У будь-якому разі (з огляду на те, що судам України ще належить ухвалити рішення щодо сфери застосування положень МГП) немає жодних суперечностей щодо висунення прокурором обвинувачень у низці злочинів, які можуть статись у межах одного чи обох видів конфлікту, тобто забезпечення, щоб можливі прояви поведінки були охарактеризовані (якщо це можливо) як воєнні злочини і під час міжнародного, і під час неміжнародного збройного конфлікту – це надасть судам змогу проводити остаточну оцінку та уможливить висунення однієї групи обвинувачень у воєнних злочинах для переходу до ухвалення остаточного судового рішення. Власне кажучи, з огляду на невизначеність, яка переважає під час будь-якого процесу притягнення до відповідальності за воєнні злочини, цілком

---

апеляцію сторони захисту на Рішення Апеляційної палати стосовно Норми 98bis Клопотань про виправдання), Справа № ICTY-01-47-AR73.3 (11 березня 2005 року) п. 26–30.

[385] *Див., наприклад, Прокурор проти Стругара* (Судове рішення), Справа №ICTY-01-42-T (31 січня 2005 року) п.227–230; *Прокурор проти Хаджіхасановіча і Кубури* (Рішення щодо спільного клопотання про проміжну апеляцію сторони захисту на Рішення Апеляційної палати стосовно Норми 98bis Клопотань про виправдання), Справа № ICTY-01-47-AR73.3 (11 березня 2005 року) п. 44–48.

[386] *Див., наприклад,* Рішення за клопотанням про проміжну апеляцію *Тадіча,* п. 86–87, 98, 127; *Хаджіхасановіч і Кубура* (Рішення щодо спільного клопотання про проміжну апеляцію сторони захисту на Рішення Апеляційної палати стосовно Норми 98bis Клопотань про виправдання), Справа № ICTY-01-47-AR73.3 (11 березня 2005 року) п. 47–48.

[387] *Див., наприклад, Прокурор проти Хаджіхасановіча і Кубури,* (Рішення щодо спільного клопотання про проміжну апеляцію сторони захисту на Рішення Апеляційної палати стосовно Норми 98bis Клопотань про виправдання), Справа № ICTY-01-47-AR73.3 (11 березня 2005 року) п. 37–38.

[388] Рішення за клопотанням про проміжну апеляцію *Тадіча,* п. 120–124.

[389] 14 квітня 2014 року в.о. Президента України Олександр Турчинов розпочав АТО. *Див.* докладніше: Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 13 квітня 2014 року «Про невідкладні заходи щодо подолання терористичної загрози і збереження територіальної цілісності України»: Указ Президента України № 405/2014.

можливо, що це раціональний принцип дії. Такий підхід є загальноприйнятим на національному рівні.[390]

Загалом, будь-який прокурор України має робити кожен наступний крок з абсолютною впевненістю в можливості безперешкодного встановлення правового порогу щодо наявності збройного конфлікту, достатнього для того, щоб ініціювати застосування норм МГП, незалежно від характеру конфлікту. Правові параметри таких оцінок наведено нижче.[391] Це обґрунтована основа для розгляду питання щодо того, які воєнні злочини можуть статись і хто може бути відповідальним, і такі параметри мають бути прийняті негайно.

Як було зазначено вище,[392] наявна інформація, збір якої здійснює ММПЛУ та організації громадянського суспільства в Україні, щонайменше вказує на широкомасштабне скоєння воєнних злочинів. Будь-якому прокурору, залученому до виконання завдання щодо висунення обвинувачень в одному такому порушенні (чи їх більшій кількості), застосовуючи наразі наявне законодавство та правові засоби, потрібно буде зіставити зміст положень Кримінального кодексу та наявні факти. Якщо коротко, то після того, як прокурор переконається в наявності обґрунтованої перспективи встановлення спільних елементів одного виду воєнних злочинів (чи їх більшої кількості), йому (прокурору) потрібно сформувати думку щодо того, яку саме статтю Кримінального кодексу застосувати для висунення обвинувачень щодо певної поведінки, а також як викласти точні обвинувачення, що підпадають під кваліфікацію воєнних злочинів. Цей аналіз також охоплюватиме питання щодо того, чи застосовувати статті Кримінального кодексу, пов'язані з воєнними злочинами (загалом ідеться про ст. 438 до того, як прийнято законопроєкт 2689), або чи застосовувати (в разі доцільності з огляду на ступінь тяжкості поведінки) обвинувачення у злочинах загальнокримінальної спрямованості.

Ст. 438 Кримінального кодексу України загалом передбачає кримінальне покарання за «порушення законів та звичаїв війни», тобто застосування засобів ведення війни, заборонених міжнародним правом, чи будь-які інші порушення норм і звичаїв ведення війни, визнані в міжнародних нормативно-правових актах, ратифікованих Україною.

---

[390] *Див., наприклад, Прокурор проти Стругара* (Судове рішення), Справа № ICTY-01-42-T (31 січня 2005 року) п. 277; *Прокурор проти Кордіча і Черкеза* (Обвинувальний акт), Справа № ICTY-95-14/2-PT (30 вересня 1998 року), *див., наприклад,* п. 5; *Прокурор проти Мартіча* (Обвинувальний акт зі змінами та доповненнями), Справа № ICTY-95-11 (9 вересня 2003 року), *див., наприклад,* п. 19; *Прокурор проти Мучіча та ін.*(Обвинувальний акт), Справа № ICTY-96-21 (19 березня 1996 року), *див., наприклад,* п. 33 і 36; *Прокурор проти Тадіча* (Другий обвинувальний акт зі змінами та доповненнями), Справа № ICTY-94-1-T (14 грудня 1995 року), *див., наприклад,* п. 2 і 5.
[391] *Див.* с. 74-94.
[392] *Див.* с. 16–23.

Ст. 438 передбачає такі злочини і покарання за них:

> 1. Жорстоке поводження з військовополоненими або цивільним населенням, вигнання цивільного населення для примусових робіт, розграбування національних цінностей на окупованій території, застосування засобів ведення війни, заборонених міжнародним правом, інші порушення законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також віддання наказу про вчинення таких дій - караються позбавленням волі на строк від восьми до дванадцяти років.
>
> 2. Ті самі діяння, якщо вони поєднані з умисним вбивством, - караються позбавленням волі на строк від десяти до п'ятнадцяти років або довічним позбавленням волі.

Ст. 438 встановлює кримінальну відповідальність за будь-яке застосування засобів ведення війни, заборонених міжнародним правом, яке охоплює міжнародні договори і звичаєві норми міжнародного права. Україна ратифікувала більшість міжнародних договорів, які регулюють застосування засобів ведення війни, зокрема Гаазьку конвенцію 1907 року, Додатковий протокол I до Женевських конвенцій та більшість міжнародних договорів щодо зброї (за винятком Конвенції про касетні боєприпаси). Такі міжнародні договори передбачають заборону чи обмеження застосування певних видів зброї *(тобто* протипіхотних мін, касетних боєприпасів). Наразі Україна ратифікувала всі міжнародні договори, які регулюють застосування засобів ведення війни, що охоплюють усі звичаєві норми міжнародного права. Таким чином, прокурори можуть просто брати за основу положення міжнародних договорів у сфері МГП, замість посилання на звичаєві норми міжнародного права.

Як обговорюється у звіті «Імплементація міжнародного гуманітарного права на національному рівні в Україні»,[393] Україна ратифікувала принцип і відповідні документи МГП, які охоплюють порушення законів і звичаїв війни, які, за наявними фактами, виявляються на її території. Зокрема, Україна ратифікувала чотири Женевські конвенції (I-IV) та Додаткові протоколи до них, а саме:

- Женевську конвенцію (I) про поліпшення долі поранених і хворих у діючих арміях;
- Женевську конвенцію (II) про поліпшення долі поранених, хворих та осіб, які зазнали корабельної аварії, зі складу збройних сил на морі;
- Женевську конвенцію (III) про поводження з військовополоненими;
- Женевську конвенцію (IV) про захист цивільного населення під час війни;

[393] *Див.* GRC, «Імплементація норм міжнародного гуманітарного права на національному рівні в Україні» (лютий 2021 року).

- Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту потерпілих від міжнародних збройних конфліктів;
- Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту потерпілих від збройних конфліктів неміжнародного характеру.

Женевську конвенцію I (першу з чотирьох Женевських конвенцій, прийнятих у 1949 році) спрямовано на захист поранених і хворих солдатів на суші, але також і медичного і духовного персоналу, медичних формувань і санітарно-транспортних засобів. Женевська конвенція II передбачає аналогічний захист, але щодо солдатів на морі та госпітальних суден. Женевська конвенція III передбачає захист солдатів під владою або контролем супротивника. На завершення, Женевська конвенція IV передбачає захист цивільних осіб під час війни, включно з окупацією. Ці Конвенції, крім Загальної ст. 3, застосовуються виключно до міжнародних збройних конфліктів. У 1977 році було прийнято два Додаткові протоколи, вказані вище. Вони посилили захист потерпілих внаслідок збройного конфлікту. Додатковий протокол I також врегулював застосування засобів і методів ведення міжнародних збройних конфліктів. У Додатковому протоколі II було вперше передбачено захист, який застосовується виключно в межах неміжнародних збройних конфліктів.

Таким чином, ст. 438 передбачає суттєві можливості для притягнення до відповідальності за порушення норм МГП, які відбуваються на Сході України. Поза будь-яким сумнівом, здійснити це буде важко. Як було вичерпно зазначено у звіті GRC «Імплементація норм міжнародного гуманітарного права на національному рівні в Україні»[394] щодо ст. 438, (i) ступінь деталізації ст. 438 Кримінального кодексу України щодо порушень норм МГП як такої – недостатній, і в разі практичного застосування це може призвести до порушення принципів законності і винуватості; (ii) навіть у разі паралельного розгляду ст. 438 Кримінального кодексу України і положень Керівництва по застосуванню норм МГП в ЗСУ,[395] поза увагою чи без належної деталізації залишиться чимало серйозних порушень норм МГП; (iii) є підстави вважати, що кримінальне покарання за ст. 438 Кримінального кодексу є неналежним; (iv) інші відповідні положення Кримінального кодексу України не забезпечують усунення прогалин у законодавстві щодо відповідальності; (v) є підстави

[394] *Див.* GRC, «Імплементація норм міжнародного гуманітарного права на національному рівні в Україні» (лютий 2021 року).
[395] *Див.* GRC, «Імплементація норм міжнародного гуманітарного права на національному рівні в Україні» (лютий 2021 року).

вважати, що зміст її положень не охоплює порушень методів ведення війни за звичаєвими нормами міжнародного права.

Однак, на думку GRC, будь-який прокурор національного рівня все-таки може застосовувати ст. 438, за умови належного розгляду та врахування таких питань. Беручи за основу факт, що ст. 438 містить безпосереднє посилання на всі міжнародні договори, ратифіковані Україною, а також встановлення кримінальної відповідальності за будь-яке застосування засобів ведення війни, заборонених міжнародним правом, що охоплює і міжнародні договори, і звичаєві норми міжнародного права, є потреба у визначенні, за які серйозні порушення норм МГП встановлено кримінальну відповідальність за ст. 438, а за які – ні). У зв'язку з цим прокурори повинні використовувати Римський статут як керівництво, щоб продемонструвати, які порушення є воєнними злочинами за міжнародним правом.

Саме це є перевагою законопроєкту 2689. У разі його прийняття в українське законодавство буде включено весь спектр міжнародних злочинів, що позбавляє прокурора від необхідності визначати, які серйозні порушення підпадають під дію ст. 438. Зокрема, законопроєкт 2689 криміналізує такі категорії воєнних злочинів:

1. Воєнні злочини проти особи (ст. 438 законопроєкту 2689):
    a. Умисна поведінка у зв'язку з міжнародним збройним конфліктом:
        i. пряме або непряме переміщення частини цивільного населення держави-окупанта на окуповану територію, а також непряме переміщення всього або частини населення окупованої території в межах або за межі цієї території;
        ii. примушування військовополоненого або іншої особи, яка перебуває під захистом міжнародного гуманітарного права, служити у збройних силах протилежної сторони конфлікту;
        iii. примушування громадян протилежної сторони конфлікту брати участь у бойових діях проти своєї країни, навіть якщо вони до початку збройного конфлікту перебували на службі у збройних силах такої протилежної сторони;
        iv. необґрунтована затримка репатріації військовополоненого чи іншої особи під захистом міжнародного гуманітарного права після закінчення бойових дій -

    карається позбавленням волі на строк від шести до дванадцяти років.

b. Умисне вчинення (заподіяння) у зв'язку з міжнародним збройним конфліктом або збройним конфліктом неміжнародного характеру щодо особи, яка перебуває під захистом міжнародного гуманітарного права:

   i. депортації населення, тобто примусове та за відсутності підстав, передбачених міжнародним правом, переселення (виселення) однієї чи кількох осіб із території, на якій вони законно перебували, на територію іншої держави;

   ii. призову або залучення особи віком до п'ятнадцяти років до складу збройних сил чи інших державних військових формувань чи інших, крім державних, формувань (груп), які беруть участь у збройному конфлікті, а також використання такої особи для участі у бойових діях;

   iii. позбавлення особи, яка перебуває під захистом міжнародного гуманітарного права, права на справедливий і належний суд;

   iv. посягання на людську гідність;

   v. захоплення або утримання людини в заручниках;

   vi. незаконного позбавлення волі;

   vii. зґвалтування, сексуальної експлуатації, примусу до проституції, примусової вагітності, примусової стерилізації або будь-якої іншої форми сексуального насильства;

   viii. катування чи іншого нелюдського поводження, незаконного проведення будь-яких дослідів над людиною чи застосування до неї незаконних методів лікування, небезпечних для життя чи здоров'я під час їх застосування;

   ix. заподіяння середньої тяжкості або тяжкого тілесного ушкодження;

   x. поранення особи, зазначеної в підпункті 3 примітки 2 до цієї статті [тобто особи, що склала зброю], –

карається позбавленням волі на строк від семи до п’ятнадцяти років.

c. Вчинення у зв'язку з міжнародним збройним конфліктом або збройним конфліктом неміжнародного характеру умисного вбивства особи під захистом міжнародного гуманітарного права, –

карається позбавленням волі на строк від десяти до п'ятнадцяти років або довічним позбавленням волі.

2. Воєнні злочини проти власності (ст. 438-1 законопроєкту 2689):

    a. Умисне та вчинене у зв’язку з міжнародним збройним конфліктом або збройним конфліктом неміжнародного характеру, захоплення, пошкодження чи знищення майна, якщо це не виправдано військовою необхідністю, –

    карається позбавленням волі на строк від шести до дванадцяти років.

    b. Ті самі дії, якщо вони широкомасштабні, –

    караються позбавленням волі на строк від десяти до п’ятнадцяти років.

3. Воєнні злочини застосування заборонених методів ведення війни (ст. 438-2 законопроєкту 2689):

    a. Умисне вчинення (виконання) у зв'язку з міжнародним збройним конфліктом або збройним конфліктом неміжнародного характеру:

        i. використання присутності цивільного населення або особи, яка перебуває під захистом міжнародного гуманітарного права, для захисту певного пункту, району або збройних сил від бойових дій;

        ii. заява про те, що пощади не буде, тобто заява, адресована особам, які беруть участь у бойових діях на протилежній стороні конфлікту, про те, що у разі припинення бойових дій такі особи не зможуть скористатися гарантіями, передбаченими міжнародним гуманітарним правом, і будуть позбавлені життя або залишені у ситуації, що загрожує життю, –

    карається позбавленням волі на строк від шести до восьми років.

    b. Умисне вчинення (виконання) у зв'язку з міжнародним збройним конфліктом або збройним конфліктом неміжнародного характеру:

        i. нападів на незахищені та невійськові об'єкти, поселення чи будівлі;

        ii. нападу, який свідомо створює ризик загибелі чи поранення цивільного населення, пошкодження цивільних об'єктів або великої, тривалої та серйозної шкоди навколишньому середовищу, яка явно непропорційна конкретній і безпосередньо очікуваній загальній військовій перевазі;

        iii. нападу на об'єкти або споруди, що містять небезпечні сили, що може свідомо призвести до загибелі або поранення надмірної кількості осіб, що належать до цивільного населення, або заподіяти надмірну шкоду цивільним об'єктам;

iv. нападу на будівлю, призначену для цілей релігії, освіти, мистецтва, науки чи благодійності, історичну пам'ятку, госпіталь або місцезнаходження хворих і поранених, якщо такі об'єкти не є військовими об'єктами;

v. нападу на цивільний об'єкт, який не є військовою ціллю;

vi. нападу на цивільне населення або окремих цивільних осіб, які не беруть безпосередньої участі у бойових діях;

vii. дій, спрямованих на голодну смерть цивільного населення як методу ведення війни шляхом позбавлення його об'єктів, необхідних для виживання, у тому числі шляхом створення перешкод для надання допомоги відповідно до Женевських конвенцій про захист потерпілих від війни від 12 серпня 1949 року;

viii. віроломного поранення особи, яка бере участь у бойових діях –

карається позбавленням волі на строк від семи до п’ятнадцяти років.

c. Вчинення у зв'язку з міжнародним збройним конфліктом або збройним конфліктом неміжнародного характеру діяння, передбаченого частинами першою або другою цієї статті, якщо воно спричинило тяжке тілесне ушкодження або смерть особи, яка бере участь у бойових діях на стороні протилежної сторони, чи цивільних осіб, а також віроломне вбивство особи, яка бере участь у бойових діях –

карається позбавленням волі на строк від десяти до п'ятнадцяти років або довічним позбавленням волі.

4. Воєнні злочини, пов'язані із застосуванням заборонених засобів ведення війни (ст. 438-3 законопроєкту № 2689):

a. Використання у зв'язку з міжнародним збройним конфліктом або збройним конфліктом неміжнародного характеру засобів ведення війни, заборонених міжнародним гуманітарним правом, включаючи зброю, боєприпаси та обладнання, які завдають надмірної шкоди чи страждань або мають невибіркову дію, –

карається позбавленням волі на строк від шести до десяти років.

b. Те саме діяння, якщо воно заподіяло тяжкі тілесні ушкодження особі, яка належить до іншої сторони конфлікту, або цивільній особі,

карається позбавленням волі на строк від семи до дванадцяти років.

c. Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, якщо воно спричинило загибель особи, яка належить до протилежної сторони конфлікту, або особи з числа цивільного населення, –

карається позбавленням волі на строк від десяти до п'ятнадцяти років або довічним позбавленням волі.

5. Воєнні злочини проти гуманітарних операцій та використання символіки (ст. 438-4 законопроєкту 2689)

a. Умисне нанесення удару у зв'язку з міжнародним збройним конфліктом або збройним конфліктом неміжнародного характеру по:

i. персоналу, засобам, матеріалам, обладнанню, підрозділам або транспортним засобам, залученим до гуманітарної допомоги або миротворчих місій відповідно до Статуту Організації Об'єднаних Націй у той час, коли вони мають право на захист, яким користуються цивільні особи, або цивільні об'єкти відповідно до міжнародного права;

ii. будівлям, матеріалам, обладнанню, медичним закладам або транспортним засобам, належним чином позначеним відмітною емблемою або ідентифікаційним знаком, встановленим міжнародним гуманітарним правом, або персоналу, уповноваженому використовувати такі емблеми чи знаки, –

карається позбавленням волі на строк від семи до дванадцяти років.

b. Те саме діяння, якщо воно спричинило смерть потерпілого або заподіяло тяжкі тілесні ушкодження, –

карається позбавленням волі на строк від десяти до п'ятнадцяти років або довічним позбавленням волі.

c. Незаконне використання під час міжнародного збройного конфлікту або неміжнародного збройного конфлікту відмітної емблеми або знаків розрізнення, встановлених міжнародним гуманітарним правом, прапора перемир'я чи прапора, військових знаків розрізнення чи уніформи ворога чи Організації Об'єднаних Націй, якщо це викликало або спричинило смерть потерпілого, –

карається позбавленням волі на строк від семи до п'ятнадцяти років або довічним позбавленням волі.

6. Воєнні злочини проти культурних цінностей, що перебувають під захистом міжнародного гуманітарного права (ст. 438-5 законопроєкту 2689):

    a. Умисне вчинення у зв'язку з міжнародним збройним конфліктом або збройним конфліктом неміжнародного характеру нападу, захоплення або акту вандалізму щодо культурних цінностей, що охороняються міжнародним гуманітарним правом, з порушенням міжнародного гуманітарного права, –

    карається позбавленням волі на строк від семи до тринадцяти років.

    b. Дії, передбачені частиною першою цієї статті, які мають широкомасштабний характер або були вчинені щодо культурної цінності, що перебуває під посиленою охороною, унікальної культурної цінності чи об’єкта Всесвітньої спадщини, –

    карається позбавленням волі на строк від семи до п’ятнадцяти років.

    c. Умисне використання у зв'язку з міжнародним збройним конфліктом або збройним конфліктом неміжнародного характеру з порушенням норм міжнародного гуманітарного права культурних цінностей, що перебувають під посиленою охороною, або прилеглих місць для підтримки бойових дій –

    карається позбавленням волі на строк від восьми до дванадцяти років.

    d. Діяння, передбачене частиною третьою цієї статті, що має широкомасштабний характер, – карається позбавленням волі на строк від десяти до п’ятнадцяти років.

Незалежно від того, чи буде використано ст. 438 чинного ККУ, або коли законопроєкт 2689 набуде чинності, буде використано змінену редакцію статті, будь-який український прокурор повинен буде з самого початку враховувати (i) загальні контекстуальні елементи воєнних злочинів, які мають бути доведені як для міжнародних збройних конфліктів, так і для неміжнародних збройних конфліктів; і (ii) всі злочини, передбачені ст. 438 ККУ, та їхні ознаки. Мінімальні міркування, які прокурор повинен мати на увазі, вирішуючи питання про застосування закону, наведено безпосередньо нижче.

### *Міжнародний збройний конфлікт*

У міжнародному кримінальному праві воєнні злочини категорії 1 потребують наявності трьох спільних елементів: (i) діяння вчинено в контексті міжнародного збройного конфлікту (вимога обов’язкової наявності тісного зв’язку); (ii) потерпілі чи майно перебували під захистом однієї чи більше Женевських конвенцій; (iii) виконавець усвідомлював фактичні обставини, які свідчили про наявність збройного конфлікту. На

додаток до цих трьох елементів, МКС також потребує доказів того, що виконавець усвідомлював фактичні обставини, які свідчили про наявність такого захисту.[396]

### (i) Наявність міжнародного збройного конфлікту

Передусім прокурори мають довести наявність міжнародного збройного конфлікту на момент вчинення злочинного діяння. У МГП немає загального визначення «міжнародного збройного конфлікту».[397] У справі *Бемби* Палата попереднього провадження МКС дійшла висновку, що: «...наявність міжнародного збройного конфлікту є в разі ведення воєнних дій між державами за допомогою їхніх збройних сил або інших учасників, які діють від імені держави»[398]. МТКЮ обрав аналогічний підхід.[399] Посилаючись на Коментар до Женевської конвенції IV, у справі *Челебічі* Судова палата МТКЮ зазначила, що:

> Під час встановлення характеру збройного конфлікту, з яким ми зараз маємо справу, Судова палата керується положеннями Коментаря до Четвертої Женевської конвенції, згідно з яким «будь-який спір, що виникає між двома державами та призводить до вторгнення військовослужбовців», є міжнародним збройним конфліктом, і «немає значення, як довго триває такий конфлікт або наскільки серйозним є кровопролиття».[400]

МТКЮ також зазначив, а згодом МКС підтвердив,[401] що збройний конфлікт внутрішнього характеру може перерости в міжнародний збройний конфлікт чи бути одночасно міжнародним і внутрішнім збройним конфліктом, якщо: «(i) інша держава втручається в такий конфлікт через застосування своїх військ, або ж якщо (ii) деякі учасники внутрішнього збройного конфлікту діють від імені такої іншої держави».[402]

Можливість вважати учасників збройного конфлікту такими, що діють від імені іншої держави – у такий спосіб перетворюючи його на міжнародний – можна встановити за допомогою трьох сценаріїв: (i) здійснення нею (державою) «загального контролю» над такими учасниками (а не «ефективного»); (ii) надання іншою державою «конкретних

---

[396] Елементи злочинів МКС, (2011 рік), *див., наприклад,* 13.
[397] *Прокурор проти Бемби* (Рішення про підтвердження обвинувачень), Справа № ICC-01/05-01/08 (15 червня 2009 року), п. 220.
[398] *Прокурор проти Бемби* (Рішення про підтвердження обвинувачень), Справа № ICC-01/05-01/08 (15 червня 2009 року), п. 223.
[399] *Прокурор проти Тадіча* (Судове рішення), Справа № ICTY-94-1-T (7 травня 1997 року), п. 561; *Прокурор проти Мучіча та ін.* (Судове рішення), Справа № ICTY-96-21-T (16 листопада 1998 року), п. 209; *Прокурор проти Фурунджії* (Судове рішення), Справа № ICTY-95-17/1-T (10 грудня 1998 року), п. 59; *Прокурор проти Алексовскі (* (Судове рішення), Справа № ICTY-95-14/1-T (25 червня 1999 року), п. 43; *Прокурор проти Єлісіча* (Судове рішення), Справа № ICTY-95-10-T (14 грудня 1999 року), п. 29; *Прокурор проти Блашкіча* (Судове рішення) Справа № ICTY-95-14-T (3 березня 2000 року), п. 63.
[400] *Прокурор проти Мучіча та ін.* (Судове рішення), Справа № ICTY-96-21-T (16 листопада 1998 року) п. 208.
[401] *Прокурор проти Лубанґи* (Судове рішення), Справа № ICC-01/04-01/06 (14 березня 2012 року), п. 541.
[402] *Прокурор проти Тадіча* (Апеляційне рішення), Справа № ICTY-94-1-A (15 липня 1999 року), п. 84.

вказівок» учасникам конфлікту і виконання ними таких вказівок (або подальше відкрите схвалення нею (державою) діянь таких учасників); (iii) наявність «введення відповідних осіб до складу державних органів».

Апеляційна палата МТКЮ проаналізувала критерії для встановлення, що інша держава здійснювала «загальний контроль» над учасниками конфлікту, у справі *Прокурор проти Тадіча*, і згодом МКС прийняв ці критерії:[403]

> Контроль, обов'язковість наявності якого передбачає міжнародне право, можна вважати наявним, коли державі (чи в контексті збройного конфлікту – стороні конфлікту) належить функція організації, координування чи планування воєнних дій військового угруповання, на додаток до фінансування, навчання та оснащення такого угрупування чи надання йому оперативної підтримки. Акти, вчинені таким угрупованням чи його членами, можна розглядати як акти *de facto* державних органів, незалежно від будь-якої конкретної вказівки держави, яка здійснює контроль, щодо здійснення кожного з цих актів.[404]

Перевірку щодо «конкретних вказівок» також можна застосувати, коли учасники, які не є членами будь-яких збройних сил на інших підставах, усе-таки діяли як *de facto* державний орган. Апеляційна палата МТКЮ зазначила, що:

> Розглядаючи питання, чи діяли одна приватна особа чи угруповання, яке не є організованим з військового погляду, як *de facto* державний орган під час вчинення конкретного акту, потрібно встановити, чи конкретні вказівки щодо вчинення такого конкретного акту були надані відповідною державою такій особі чи такому угрупованню; або ж має бути встановлено, чи такий незаконний акт був відкрито погоджений чи схвалений *ex post facto* (постфактум) відповідною державою.[405]

Щодо «уведення відповідних осіб до складу державних органів», то цей аспект не залежить від вказівок держави, але стосується фактичної поведінки в межах структури держави, незважаючи на будь-яку можливу вимогу вказівок держави.[406]

#### (ii) Діяння мало місце в контексті міжнародного збройного конфлікту та було пов'язана з ним (вимога наявності зв'язку)

Потім прокурори мають встановити наявність тісного зв'язку (чи обов'язкової наявності зв'язку) між злочинним діянням і збройним конфліктом загалом.

---

[403] *Прокурор проти Лубанґи* (Судове рішення), Справа № ICC-01/04-01/06 (14 березня 2012 року), п. 541.
[404] *Прокурор проти Тадіча* (Апеляційне рішення), Справа № ICTY-94-1-A (15 липня 1999 року), п. 137. *Див. також* справу *Прокурор проти Мучіча та ін.* (Апеляйне рішення), Справа № ICTY-96-21-A (20 лютого 2001 року), п. 20.
[405] *Прокурор проти Тадіча* (Апеляційне рішення), Справа № ICTY-94-1-A (15 липня 1999 року), п.137.
[406] *Прокурор проти Тадіча* (Апеляційне рішення), Справа № ICTY-94-1-A (15 липня 1999 року), п. 141.

Тісний зв'язок між діяннями виконавця злочину та збройним конфліктом можна продемонструвати, навіть якщо фактичні бойові дії не відбувались у регіоні в той час і в тому місці, де за попередніми даними були скоєні злочини.[407] Зокрема, МТКЮ зазначив, що достатньо наявності тісного зв'язку між злочинами та воєнними діями, що відбуваються в інших частинах територій, підконтрольних сторонам конфлікту.[408] Таким чином, вимога обов'язкової наявності зв'язку не передбачає чіткого географічного або часового збігу між діяннями обвинуваченого та збройними конфліктом.[409]

Крім того, МТКЮ встановив, що злочини мають бути скоєні «на користь чи під приводом збройного конфлікту», а також що:

> Наявність причинно-наслідкового зв'язку між збройним конфліктом і скоєнням злочину не є обов'язковою, однак наявність збройного конфлікту має щонайменше відігравати значну роль у забезпеченні здатності суб'єкта злочину скоїти його, його рішення скоїти цей злочин, способу чи мети його скоєння.[410]

У справі *Катанґи* та *Шуі* Палата попереднього провадження обрала аналогічний підхід:

> Палата визначила, що злочин є таким, що відбувся в контексті збройного конфлікту (чи у зв'язку з ним), якщо «можливі злочини були тісно пов'язані з воєнними діями». Це означає, що збройний конфлікт «має відігравати значну роль у забезпеченні рішення виконавця злочину, його здатності скоїти такий злочин чи способу, в який таке діяння було зрештою вчинене». Однак не обов'язково, щоб збройний конфлікт вважався основною причиною злочинного діяння, чи щоб таке діяння було вчинено в розпал бою.[411]

МКЧХ розробив стислий перелік чинників, які розглядають міжнародні трибунали та суди під час оцінки і встановлення обов'язкової наявності зв'язку:

- виконавець був комбатантом;
- потерпіла особа була особою, що перебувала під захистом Женевських конвенцій чи Додаткового протоколу I;
- потерпіла особа входила до складу збройних сил протилежної сторони;

---

[407] *Прокурор проти Тадіча* (Судове рішення), Справа № ICTY-94-1-T (7 травня 1997 року) п. 573; *Прокурор проти Кунараца* (Судове рішення), Справа № ICTY-96-23-T & ICTY-96-23/1-T (22 лютого 2001 року) п.568; *Прокурор проти Прліча* (Судове рішення), Справа № ICTY-04-74-T (29 травня 2013 року), Том 1 п.109; *Прокурор проти Стакіча* (Апеляційне рішення), Справа № ICTY-97-24-A (22 березня 2006 року), п.342.
[408] *Там само.*
[409] МКЧХ, «Коментар до статті 50 Женевської конвенції I» (МКЧХ, 2016 рік), п. 17.
[410] *Прокурор проти Кунараца* (Апеляційне рішення), Справа № ICTY-96-23& ICTY-96-23/1-A (12 червня 2002 року), п.58.
[411] *Прокурор проти Катанґи та Шуі* (Рішення про підтвердження обвинувачень), Справа № ICC-01/04-01/07-717 (30 вересня 2008 року), п. 380 (примітки внизу сторінки пропущено).

- обставини, за яких було скоєно злочин;
- можна сказати, що діяння було вчинене для досягнення кінцевої мети воєнної кампанії;
- злочин було скоєно за підтримки чи потурання сторін конфлікту;
- злочин було скоєно в межах або в контексті офіційних обов'язків виконавця.[412]

### (iii) Потерпілі чи майно перебували під захистом однієї чи більше Женевських конвенцій

Прокурорам також потрібно буде переконатись у тому, що потерпілі підпадали під поняття «осіб, що перебувають під захистом» відповідно до визначення, передбаченого Женевськими конвенціями.[413] У контексті цього питання прокуророві слід вивчити факти щодо потерпілих та їх статусу, а саме: чи є докази того, що вони були особами, які перебували під захистом однієї чи більше Женевських конвенцій.

Наприклад, у ст. 4 Женевської конвенції IV надано визначення, відповідно до якого особами, що перебувають під захистом, є ті:

> ...хто в будь-який момент та за будь-яких обставин опиняються, у разі конфлікту чи окупації, під владою сторони конфлікту або окупаційної держави, громадянами яких вони не є. Громадяни держави, не зобов'язаної цією Конвенцією, під її захистом не перебувають. Громадяни нейтральної держави, які опиняються на території воюючої держави, та громадяни союзної з воюючою державою не вважаються особами, що перебувають під захистом, тоді, коли держава, громадянами якої вони є, має нормальне дипломатичне представництво в державі, під владою якої вони є.

На думку МКС, висловлену у справі *Катанґи та Шуі,* значення формулювання «під владою» у Женевській конвенції IV (*див.* попередній абзац) охоплює цивільних осіб, що опинилися під владою сторони конфлікту, коли відповідна особа перебуває на території, підконтрольній такій стороні.[414]

Щодо значення формулювання «громадянами яких вони не є», то Апеляційна палата МТКЮ встановила, що хоча є підстави вважати, що Женевська конвенція IV обмежує коло осіб, що перебувають під захистом, до тих, хто не має громадянства відповідної держави, характеристика, передбачена національним правом, не завжди є диспозитивною. Палата МТКЮ зазначила, що «підданство стороні конфлікту і, відповідно, контроль такої сторони

---

[412] МКЧХ, «Коментар до статті 50 Женевської конвенції I» (*МКЧХ,* 2016 рік), п. 17.
[413] *Див.* Женевську конвенцію I, ст.13, 24, 25, 26; Женевську конвенцію II, ст.13, 36, 37; Женевську конвенцію III, ст. 4; Женевську конвенцію IV; ст.4, 20.
[414] *Прокурор проти Катанґи та Шуі* (Рішення щодо підтвердження обвинувачень), Справа № ICC-01/04-01/07-717 (30 вересня 2008 року), п. 292.

над особами на певній території можна вважати вирішальною перевіркою на відповідність критерію».[415] МТКЮ встановив, що в основі вимоги щодо громадянства за Женевською конвенцією IV має бути «суть відносин» (беручи до уваги різну етнічну належність потерпілих і виконавців, а також зв'язок таких осіб із іноземною державою, що здійснила вторгнення).[416]

Якщо коротко, то в контексті України навіть якщо виконавці і потерпілі були громадянами України, це не обов'язково буде перешкодою для захисту потерпілих за Женевською конвенцією IV. Відповідь на це питання залежатиме від результатів аналізу конкретних відносин між потерпілими та суб'єктами злочинів, а також будь-якою іноземною державою, що здійснила вторгнення, на кшталт Росії. Якщо буде встановлено, що потерпілі з боку України мають суттєві зв'язки з Росією, потерпілі все одно можуть підпадати під захист Женевської конвенції IV, незважаючи на те, що офіційно вони мають громадянство тієї самої держави, що і виконавці злочинів.

### (iv) Виконавець усвідомлював фактичні обставини, які свідчили про статус особи, що перебуває під захистом, і наявність збройного конфлікту

На додаток до елементів, вказаних вище, прокурори мають встановити елемент суб'єктивної сторони, спільний для всіх воєнних злочинів. Женевські конвенції не містять жодних рекомендацій щодо такого елемента. Утім практика міжнародних судів і трибуналів забезпечує для прокурорів ефективні рекомендації щодо визначення елемента суб'єктивної сторони серйозних порушень.

Як МТКЮ, так і МКС потребують, щоб обвинувачений усвідомлював фактичні обставини, які свідчили про наявність збройного конфлікту.[417] Не обов'язково затребувати, щоб виконавець надав правову оцінку щодо наявності збройного конфлікту чи його характеру – міжнародного чи неміжнародного. Слід лише встановити, що виконавець усвідомлював фактичні обставини, які свідчили про наявність збройного конфлікту.[418] Таким чином, у справі *Катанґи та Шуі* Палата попереднього провадження зазначила, що: «... не обов'язково, щоб виконавець сформував потрібне оціночне судження, щоб дійти

---

[415] *Прокурор проти Тадіча* (Апеляційне рішення), Справа № ICTY-94-1-A (15 липня 1999 року) п.166. *Див. також* справи *Прокурор проти Алексовскі* (Апеляційне рішення), Справа № ICTY-95-14/1-A (24 березня 2000 року) п.152, *Прокурор проти Мучіча та ін.* (Судове рішення), Справа № ICTY-96-21-T (16 листопада 1998 року), п. 266; *Прокурор проти Блашкіча* (Судове рішення), Справа № ICTY-95-14-T (3 березня 2000 року), п. 94.

[416] *Прокурор проти Мучіча та ін.* (Апеляційне рішення), Справа № ICTY-96-21-A (20 лютого 2001 року), п. 83, 84; *Див. також* Справа *Прокурор проти Кордіча і Черкеза* (Судове рішення), Справа № ICTY-95-14/2-T (26 лютого 2001 року), п.147 і далі.

[417] *Прокурор проти Налетіліча та Мартіновіча* (Апеляційне рішення), Справа № ICTY-98-34-A (3 травня 2006 року), п. 116, 118–119; *Прокурор проти Прліча* (Судове рішення), Справа № ICTY-04-74 (29 травня 2013 року), Том 1 із 6, п.109; Елементи злочинів МКС (2011 рік) 13.

[418] Елементи злочинів МКС (2011 рік) 18.

висновку, що потерпіла особа справді мала статус особи, що перебуває під захистом будь-якої Женевської конвенції 1949 року».[419]

Щодо питання, чи усвідомлював виконавець фактичні обставини, які свідчили про наявність статусу особи, що перебуває під захистом, то МТКЮ не потребує встановлення цього елемента.[420] А в МКС потрібно, щоб виконавець усвідомлював фактичні обставини, які свідчили про наявність статусу особи, що перебуває під захистом.[421] Відповідь на ці запитання здебільшого залежить від логічного висновку, обумовленого доказами наявності у певних осіб статусу цивільних осіб. Під час будь-якого судового розгляду воєнних злочинів на міжнародному чи національному рівні ці питання рідко становлять суттєву *доказову* цінність і навряд чи відіграватимуть вирішальну чи провідну роль щодо встановлення застосовності МГП або перспектив отримання обвинувального вироку за відповідний злочин.

### *Неміжнародний збройний конфлікт*

У міжнародному кримінальному праві двома спільними елементами порушень ст. 3, спільної для чотирьох Женевських конвенцій, є: (i) діяння відбулось у контексті збройного конфлікту неміжнародного характеру; (ii) потерпілі не брали активної участі у воєнних діях.[422] МКС також потребує, щоб виконавець усвідомлював фактичні обставини, які свідчили про наявність цього статусу та збройного конфлікту.[423]

#### (i) Діяння відбулося у контексті збройного конфлікту неміжнародного характеру

*Наявність «збройного конфлікту неміжнародного характеру»*

Перевірку наявності неміжнародних збройних конфліктів передбачено ст. 8(2)(f) Римського статуту, в якій зазначено:

---

[419] *Прокурор проти Катанґи та Шуі (*Рішення про підтвердження обвинувачень), Справа № ICC-01/04-01/07-717 (30 вересня 2008 року), п.294.
[420] МКЧХ, «Коментар до статті 50 Женевської конвенції I» (МКЧХ, 2016 рік), п. 17, дата звернення: 20 квітня 2016 року. *Див., наприклад, Прокурор проти Тадіча* (Судове рішення), Справа № ICTY-94-1-T (7 травня 1997 року) п.578; *Прокурор проти Тадіча* (Апеляційне рішення), Справа № ICTY-94-1-A (15 липня 1999 року), п. 163–166; *Прокурор проти Кордіча і Черкеза* (Судове рішення), ICTY-95-14/2-T (29 лютого 2001 року), п. 147–160; *Прокурор проти Кордіча і Черкеза* (Апеляційне рішення) ICTY-95-14/2-A (17 грудня 2004 року), п. 322–331; *Прокурор проти Мучіча та ін.* (Судове рішення), Справа № ICTY-96-21-T (16 листопада 1998 року), п. 244–277; *Прокурор проти Мучіча та ін.* (Апеляційне рішення), Справа № ICTY-96-21-A (20 лютого 2001 року), п. 52–106; *Прокурор проти Блашкіча* (Судове рішення), Справа № ICTY-95-14-T (3 березня 2000 року), п.125–133; *Прокурор проти Блашкіча* (Апеляційне рішення), Справа № ICTY-95-14-A (29 липня 2004 року), п. 167–182; *Прокурор проти Алексовскі* (Апеляційне рішення), Справа № ICTY-95-14/1-A (24 березня 2000 року), п. 151; *Прокурор проти Налетіліча та Мартіновіча* (Судове рішення), Справа № ICTY-98-34-T (31 березня 2003 року), п. 203–208; *Прокурор проти Брданіна,* (Судове рішення), ICTY-99-36 –T (1 серпня 2004 року), п. 125, 155, 585.
[421] *Прокурор проти Катанґи* (Судове рішення), Справа № ICC-01/04-01/07 (7 березня 2014 року), п.900.
[422] *Прокурор проти Харадіная та ін.* (Судове рішення), Справа № ICTY-04-84-T (3 квітня 2008 року), п. 391; Елементи злочинів МКС (2011 рік).
[423] Елементи злочинів МКС (2011 рік), 31.

> Пункт 2(e) застосовується до збройних конфліктів неміжнародного характеру а, отже, не застосовується до випадків порушення внутрішнього порядку та виникнення внутрішньої напруги, таких як заворушення, окремі й спорадичні акти насильства чи інші акти подібного характеру. Цей пункт застосовується до збройних конфліктів, що відбуваються на території держави за наявності тривалого збройного конфлікту між державною владою та організованими збройними групами чи між такими групами.[424]

МКС потребує доведення двох елементів: (i) збройного насильства між державною владою та *організованими* збройними групами чи між такими групами в межах держави; (ii) ступеня інтенсивності конфлікту.[425] МТКЮ застосовував такий самий двоступеневий алгоритм перевірки.[426]

По-перше, прокурори мають встановити, що збройний конфлікт був між державною владою та організованими збройними групами чи між такими групами в межах держави.[427] МКС пояснив: «участь збройних груп із певним ступенем організації, а також здатності планувати і здійснювати безперервні військові операції забезпечила б можливість охарактеризувати конфлікт як збройний конфлікт неміжнародного характеру».[428] Крім того, «[потрібно, щоб] відповідні збройні групи були здатними планувати і здійснювати військові операції протягом тривалого періоду».[429]

---

[424] Коментар МКЧХ до статті 3, спільної для чотирьох Женевських конвенцій, містить критерії визначення наявності неміжнародного збройного конфлікту, які стануть у пригоді: «1. Те, що сторона, яка повстала проти *de jure* уряду, має організовану військову силу, орган, відповідальний за її дії, що діє в межах визначеної території та має засоби для дотримання і забезпечення дотримання Конвенції. 2. Те, що законний уряд зобов'язаний вдатись до застосування регулярних збройних сил проти бойовиків, організованих як військові, які володіють частиною території держави. 3. (a) Те, що *de jure* уряд визнав бойовиків стороною, що воює; (b) те, що він заявив свої права як сторони, що воює; чи (c) те, що лише в межах цієї Конвенції він погодив визнання бойовиків стороною, що воює; чи (d) те, що питання такого спору було внесене до порядку денного Ради Безпеки чи Генеральної Асамблеї ООН як такого, в якому вбачається загроза для міжнародного миру, порушення миру чи акт агресії». МКЧХ, «Коментар до статті 3, спільної для чотирьох Женевських конвенцій», (МКЧХ, 1958 рік).

[425] *Прокурор проти Лубанґи* (Рішення про підтвердження обвинувачень), Справа № ICC-01/04-01/06 (29 січня 2007 року), п. 229; *Прокурор проти Мбарушимани* (Рішення про підтвердження обвинувачень), Справа № ICC-01/04-01/10 (16 грудня 2011 року), п. 97.

[426] *Прокурор проти Мркшіча та ін.* (Судове рішення), Справа № ICTY-95-13/1 (27 вересня 2007 року), п. 407; *посилання на* справу *Прокурор проти Тадіча* (Судове рішення), Справа № ICTY-94-1-T (7 травня 1997 року), п. 562, 565–567; *Прокурор проти Лімая та ін.* (Судове рішення), Справа № ICTY-03-66-T (30 листопада 2005 року) п. 89–90; *Прокурор проти Мілутіновіча та ін.* (Судове рішення), Справа № ICTY-05-87-T, МТКЮ (26 лютого 2009 року), Том. 2 п.125.

[427] *Прокурор проти Мбарушимани* (Рішення про підтвердження обвинувачень), Справа № ICC-01/04-01/10 (16 грудня 2011 року) п.103; *Прокурор проти Лубанґи* (Судове рішення), Справа № ICC-01/04-01/06 (14 березня 2012 року), п. 512–513.

[428] *Прокурор проти Лубанґи* (Рішення про підтвердження обвинувачень), Справа № ICC-01/04-01/06 (29 січня 2007 року), п. 536.

[429] *Прокурор проти Бахара Ідріса Абу Гарди* (Рішення про підтвердження обвинувачень), Справа № ICC-02/05-02/09 (8 лютого 2010 року), п. 91; *див. також* Справу *Мбарушимани* (Рішення про підтвердження обвинувачень), Справа № ICC-01/04-01/10 (16 грудня 2011 року), п. 103; *Прокурор проти Оріча* (Судове рішення), Справа № ICTY-03-68-T (30 червня 2006 року), п. 254; *Прокурор проти Харадіная та ін.* (Судове

Для визначення відповідності цій вимозі прокурорам не потрібно встановлювати, що відповідна збройна група здійснювала контроль над частиною території держави, або ж що така група діяла під відповідальним командуванням, як передбачено в Додатковому протоколі II. [430] У цьому контексті положення Римського статуту передбачають ширший підхід, ніж визначення неміжнародного збройного конфлікту в Додатковому протоколі II. Питання полягає в тому, чи така група є достатньо організованою, щоб бути здатною вести тривалі збройні дії.[431] МКС визначив наступні фактори як актуальні для цього аналізу: внутрішня ієрархія сили чи групи; структура командування та регламент; масштаб наявності військової техніки, включно з вогнепальною зброєю; здатність сили чи групи планувати військові операції та виконувати їх; масштаб, серйозність та інтенсивність будь-якої військової участі.[432] Сам собою жоден із цих факторів не є вирішальним, коли Палата визначає, чи відповідна структура була організованою групою, з огляду на обмежену вимогу ст. 8(2)(f) Римського статуту щодо наявності «організованої» збройної групи,[433] одночасно з розглядом цих критеріїв, слід провести збалансовану перевірку».[434]

Щодо другої вимоги – ступеня інтенсивності конфлікту, то потрібно, щоб конфлікт сягнув певного рівня інтенсивності, який перевищує «порушення внутрішнього порядку та виникнення внутрішньої напруги, таких як заворушення, окремі й спорадичні акти насильства чи інші акти подібного характеру».[435] Щоб сягнути рівня збройного конфлікту, акти насильства мають бути серйознішими, ніж спорадичні чи окремі, і суди наголосили на тому, що судові процеси у сфері МГП не охоплюють акти бандитизму, неорганізовані й нетривалі повстання і терористичну діяльність.[436]

МТКЮ встановив такі основні ознаки:

---

рішення), Справа № ICTY-04-84-T (3 квітня 2008 року), п. 60, 64, 393, 395, 396; *Прокурор проти Бошкоскі і Тарчуловскі* (Судове рішення), Справа № ICTY-04-82-T (10 липня 2008 року), п. 199–205; посилання на справу *Прокурор проти Лімая та ін.* (Судове рішення), Справа № ICTY-03-66-T (30 листопада 2005 року), п. 46–129; *Прокурор проти Джорджевіча* (Судове рішення), Справа № ICTY-05-87/1-T (23 лютого 2011 року), п.1526; *Прокурор проти Мілана Лукіча) і Средоє Лукіча* (Рішення), Справа № ICTY-98-32/1-T (20 липня 2009 року), п. 883, 884.

[430] *Прокурор проти Лубанґи* (Рішення про підтвердження обвинувачень), Справа № ICC-01/04-01/06 (29 січня 2007 року), п.536.

[431] *Прокурор проти Лубанґи* (Рішення про підтвердження обвинувачень), Справа № ICC-01/04-01/06 (29 січня 2007 року), п.536.

[432] *Прокурор проти Лімая та ін.* (Судове рішення), Справа № ICTY-03-66-T (30 листопада 2005 року), п. 90; *Прокурор проти Харадіная та ін*. (Судове рішення), Справа № ICTY-04-84-T (3 квітня 2008 року), п. 60; *Прокурор проти Бошкоскі та Тарчуловскі* (Судове рішення), Справа № ICTY-04-82-T (10 липня 2008 року), п. 199–203.

[433] *Прокурор проти Лубанґи* (Судове рішення), Справа № ICC-01/04-01/06 (14 березня 2012 року), п.537.

[434] *Там само*.

[435] *Прокурор проти Мбарушимани* (Рішення про підтвердження обвинувачень), Справа № ICC-01/04-01/10 (16 грудня 2011 року), п. 103; *Прокурор проти Лубанґи* (Судове рішення), Справа № ICC-01/04-01/06 (14 березня 2012 року), п.515.

[436] *Прокурор проти Джорджевіча* (Судове рішення), Справа № ICTY-05-87/1-T (23 лютого 2011 року), п.1522.

> Судові палати брали до уваги різні фактори, щоб оцінити «інтенсивність» конфлікту. Вони охоплюють питання серйозності нападів, і чи було зростання кількості збройних зіткнень, поширення зіткнень на певній території та протягом певного періоду, будь-яке зростання обсягу владних сил і мобілізації та розповсюдження зброї щодо обох сторін конфлікту, а також чи привернув такий конфлікт увагу Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй та чи були прийняті будь-які резолюції з цього питання. У цьому контексті судові палати також брали до уваги кількість цивільних осіб, які були змушені тікати із зон бойових дій, вид застосованої зброї (зокрема застосування важкої зброї та іншої військової техніки, наприклад, танків та інших важких транспортних засобів), встановлення блокад або взяття в оточення міст і сильні артилерійські обстріли міст, масштаби руйнувань і кількість потерпілих, спричинених артилерійськими обстрілами чи бойовими діями, обсяг задіяних військ і підрозділів, наявність і зміну ліній фронту між сторонами, окупацію території, міст і сіл, розгортання владних сил у кризовій зоні, перекриття доріг, накази та угоди щодо припинення вогню, спробу представників міжнародних організацій врегулювати і забезпечити дотримання угод про припинення вогню, інтенсивність (включно із тривалим характером) бойових дій (яка потребувала залучення збройних сил), а також значну кількість потерпілих і масштаб серйозних руйнувань.[437]

*Вимога обов'язкової наявності зв'язку*

Як і у випадку воєнних злочинів, скоєних під час міжнародних збройних конфліктів, має бути продемонстрована обов'язкова наявність зв'язку між можливими злочинами та відповідним конфліктом. На думку МКТЮ, часове та географічне охоплення обох видів збройних конфліктів виходить за межі точного часу і місця воєнних дій.[438] Дія норм МГП триває від початку таких збройних конфліктів і продовжує тривати після припинення воєнних дій до досягнення мирного врегулювання конфлікту. Таким чином, норми

---

[437] *Прокурор проти Джорджевіча* (Судове рішення), Справа № ICTY-05-87/1-T (23 лютого 2011 року), п.1523. *Див. також Прокурор проти Мркшіча та ін.* (Судове рішення), Справа № ICTY-95-13/1-T (27 вересня 2007 року), п.407. *Див. також* справу *Прокурор проти Лімая та ін.* (Судове рішення), Справа № ICTY-03-66-T (30 листопада 2005 року), п.90; *Прокурор проти Тадіча* (Судове рішення), Справа № ICTY-94-1-T (7 травня 1997 року), п.565–567; *Прокурор проти Блашкіча* (Судове рішення), Справа № ICTY-95-14-T (3 березня 2000 року) п. 64: «не обов'язково встановлювати наявність збройного конфлікту в межах кожного відповідного муніципалітету. Достатньо встановити наявність конфлікту в межах цілого регіону, до якого належать такі муніципалітети».

[438] *Прокурор проти Оріча* (Судове рішення), Справа № ICTY-03-68-T (30 червня 2006 року), п. 255. *Див. також* справу *Прокурор проти Мілана Лукіча і Средоє Лукіча* (Судове рішення), Справа № ICTY-98-32/1-T (20 липня 2009 року), п. 868; *Прокурор проти Бошкоскі і Тарчуловскі* (Судове рішення), Справа № ICTY-04-82-T (10 липня 2008 року), п. 298; *Прокурор проти Джорджевіча* (Судове рішення), Справа № ICTY-05-87/1-T (23 лютого 2011 року), п.1527; *Прокурор проти Харадіная та ін.* (Судове рішення), Справа № ICTY-04-84-T (3 квітня 2008 року), п. 396.

міжнародного гуманітарного права застосовуються незалежно від того, чи в певному місці відбуваються фактичні бойові дії.[439]

Не обов'язково, щоб злочини були скоєні саме в конкретному географічному регіоні, де в певний момент триває збройний конфлікт. Щоб продемонструвати наявність зв'язку, достатньо, щоб «можливі злочини були тісно пов'язані з воєнними діями, що відбувалися в інших частинах територій, підконтрольних сторонам конфлікту».[440] Як було зазначено вище,[441] у разі міжнародних збройних конфліктів достатньо, щоб можливі злочини були тісно пов'язаними з воєнними діями, що відбувалися в інших частинах територій, підконтрольних сторонам конфлікту.[442]

Також не потрібно доводити, що можливий злочин відбувся під час бою, що він був складовою політики чи практики, офіційно схваленої чи допущеної однією зі сторін конфлікту, або – що діяння було «спрямоване на фактичне виконання політики, пов'язаної з веденням війни, або ж фактичними інтересами сторони конфлікту».[443] Також не потрібно доводити, що між збройним конфліктом і скоєнням злочину був причинно-наслідковий зв'язок.[444]

Проте, як було зазначено вище щодо міжнародних збройних конфліктів:

> наявність збройного конфлікту має щонайменше відігравати значну роль у забезпеченні здатності виконавця скоїти його, його рішення скоїти цей злочин, способу чи мети його скоєння. Отже, якщо може бути встановлено ..., що виконавець діяв з метою сприяння чи під приводом збройного конфлікту, цього

---

[439] *Прокурор проти Оріча* (Судове рішення), Справа № ICTY-03-68-T (30 червня 2006 року), п. 255. *Див. також* справу *Прокурор проти Мілана Лукіча і Средоє Лукіча* (Судове рішення), Справа № ICTY-98-32/1-T (20 липня 2009 року), п. 868; *Прокурор проти Бошкоскі і Тарчуловскі* (Судове рішення), Справа № ICTY-04-82-T (10 липня 2008 року), п. 298; *Прокурор проти Джорджевіча* (Судове рішення), Справа № ICTY-05-87/1-T (23 лютого 2011 року), п.1527; *Прокурор проти Харадіная та ін.* (Судове рішення), Справа № ICTY-04-84-T (3 квітня 2008 року), п. 396.

[440] *Прокурор проти Блашкіча* (Судове рішення), Справа № ICTY-95-14-T (3 березня 2000 року), п. 66.

[441] *Див. вище,* п.196.

[442] *Прокурор проти Тадіча* (Апеляційне рішення), Справа № ICTY-94-1-A (15 липня 1999 року), п. 70. *Див. також* справу *Прокурор проти Мілутіновіча та ін.* (Судове рішення), Справа № ICTY-05-87-T (26 лютого 2009 року), Том. 2 п.127.

[443] *Прокурор проти Тадіча, також відомого як «Дуле»* (Думка та Рішення), Справа № ICTY-94-1-T (7 травня 1997 року), п. 573. Погоджено в межах справи *Прокурор проти Здравка Мучіча, також відомого як «Паво», Хазима Деліча, Есада Ланджо, також відомого як «Зенга», Зейніла Делаліча* (Судове рішення), Справа № ICTY-96-21-T (16 листопада 1998 року), п. 195.

[444] *Прокурор проти Оріча* (Судове рішення), Справа №ICTY-03-68-T (30 червня 2006 року), п. 256. *Див. також* справу *Прокурор проти Стакіча* (Апеляційне рішення), Справа № ICTY-97-24-A (22 березня 2006 року), п. 342, 347, 348; посилання на справу *Прокурор проти Кунараца* (Апеляційне рішення), Справа № ICTY-96-23 та ICTY-96-23/1-A (12 червня 2002 року), п. 60, 64; *Прокурор проти Мркшіча та ін.* (Судове рішення), Справа № ICTY-95-13/1-T (27 вересня 2007 року), п. 423; *Прокурор проти Бошкоскі і Тарчуловскі* (Судове рішення), Справа № ICTY-04-82-T (10 липня 2008 року), п. 293; *Прокурор проти Джорджевіча* (Судове рішення), Справа № ICTY-05-87/1-T (23 лютого 2011 року), п. 1527; *Прокурор проти Харадіная та ін.* (Судове рішення), Справа № ICTY-04-84-T (3 квітня 2008 року) п.397.

> буде достатньо для висновку, що його дії були тісно пов'язані з таким збройним конфліктом.[445]

МКТЮ, *з-поміж іншого,* враховує такі чинники:

- виконавець є комбатантом;
- потерпіла особа не є комбатантом;
- потерпіла особа належить до сторони супротивника;
- факт того, що можна сказати, що діяння було вчинене для досягнення кінцевої мети воєнної кампанії;
- злочин скоєно в межах або в контексті офіційних обов'язків виконавця[446].

### (ii) Потерпілий не брав активної участі у воєнних діях

Прокурори мають продемонструвати, що потерпіла особа не брала активної участі у воєнних діях. Особи, що перебувають під захистом, втрачають його лише внаслідок безпосередньої участі у воєнних діях і на весь період такої участі.[447]

У МГП немає єдиного визначення поняття безпосередньої участі у воєнних діях. Проте в Коментарі до ст. 13(3) Додаткового протоколу II таку участь визначено як «акти війни, які за своїм характером або ціллю є ударом, спрямованим на персонал і матеріально-технічне забезпечення збройних сил ворога».[448] МТКЮ пояснив, що особу вважають такою, що взяла участь у воєнних діях, коли вона брала участь в актах війни, які за своїм характером або ціллю можуть спричинити фактичну шкоду персоналу та обладнанню збройних сил ворога.[449] У справі *Прліча* МТКЮ також передбачив, що:

> Судова палата має вивчити питання участі у воєнних діях у кожній справі з огляду на персональні обставини особи на час формування таких фактів. Апеляційна палата також зазначила, що оскільки участь у воєнних діях може бути періодичною та фрагментарною, Судова палата може дійти висновку про наявність такої участі, якщо є зв'язок між діями певної особи та можливим актом війни. Палата проведе такий аналіз

---

[445] *Прокурор проти Оріча* (Судове рішення), Справа №ICTY-03-68-T (30 червня 2006 року), п. 256.
[446] *Прокурор проти Кунараца* (Апеляційне рішення), Справа № ICTY-96-23 та ICTY-96-23/1-A (12 червня 2002 року), п.59.
[447] *Прокурор проти Жермена Катанґи* (Судове рішення), Справа № ICC-01/04-01/07 (7 березня 2014 року), п. 789–790.
[448] *Прокурор проти Жермена Катанґи* (Судове рішення), Справа № ICC-01/04-01/07 (7 березня 2014 року), п. 789–790.
[449] *Прокурор проти Прліча та ін.* (Судове рішення), Справа № ICTY-04-74 (29 травня 2013 року), п. 146; *Прокурор проти Багосори* (Судове рішення ), Справа № ICTR-98-41-T (18 грудня 2008 року), п. 2237, 2238.

> індивідуально щодо кожної справи, розглядаючи обставини кожної з них.[450]

Відповідно до судового рішення у справі *Тадіча* в МКТЮ:

> Захист передбачено щонайменше для всіх захищених осіб, яких торкнувся режим серйозних порушень, передбачених у межах конфліктів міжнародного характеру: цивільних осіб, військовополонених, поранених і хворих зі складу збройних сил у діючих арміях, а також поранених, хворих та осіб, які зазнали корабельної аварії, зі складу збройних сил на морі.[451]

Загалом, стороні обвинувачення потрібно довести, що потерпілі були «особами, що не брали активної участі у воєнних діях», зокрема і внаслідок того, що вони були цивільними особами та особами, які склали зброю через хворобу, поранення, затримання чи з буд-якої іншої причини.[452] Таким чином, у ситуаціях із затриманням (навіть якщо деякі з таких потерпілих брали активну участь у воєнних діях до затримання), якщо злочини були скоєні, коли такі особи були затримані та беззбройні, вони могли припинити брати активну участь у воєнних діях, і в такий спосіб потрапити під захист ст. 3, спільної для чотирьох Женевських конвенцій.[453] Слід зазначити, що присутність комбатантів у групах осіб, що перебувають під захистом, не позбавляє тих, хто не є комбатантами, їхнього статусу особи, що перебуває під захистом.[454]

Щодо вимоги, згідно з якою потерпілі мають бути цивільними особами, які не беруть активної участі у воєнних діях, то у справі *Ґаліча* МКТЮ підкреслив, що «визначенню "цивільної особи" властиве розширення, охоплюючи осіб, які в певний час чинили опір, а також осіб, які склали зброю, коли злочин був скоєний».[455] Проте в контексті положень ст. 50 Додаткового протоколу I у справі *Перішича* Судова палата МКТЮ встановила, що:

> Термін «цивільна особа» позначає будь-кого, хто не входить до складу збройних сил чи організованої військової групи, що належить до сторони конфлікту. Особи, що входять до складу збройних сил, збройних груп або добровольчих загонів, які становлять складову таких збройних сил, не можуть претендувати на статус цивільної особи. Так само не можуть

---

[450] *Прокурор проти Прліча та ін.* (Судове рішення), Справа № ICTY-04-74 (29 травня 2013 року), п. 146. *Див. також* справи *Прокурор проти Багосори* (Судове рішення), Справа № ICTR-98-41-T (18 грудня 2008 року) п. 2237, 2238; *Прокурор проти Тадіча* (Судове рішення), Справа № ICTY-94-1-T (7 травня 1997 року), п. 616; *Прокурор проти Бошкоскі і Тарчуловскі* (Судове рішення), Справа № ICTY-04-82-T (10 липня 2008 року), п. 301.

[451] *Прокурор проти Тадіча* (Судове рішення), Справа № ICTY-94-1-T (7 травня 1997 року), п. 615.

[452] *Прокурор проти Мілана Лукіча і Средоє Лукіча* (Рішення), Справа № ICTY-98-32/1-T (20 липня 2009 року), п. 870.

[453] *Прокурор проти Бошкоскі і Тарчуловскі* (Судове рішення), Справа № ICTY-04-82-T (10 липня 2008 року), п.303.

[454] *Прокурор проти Семанзи* (Рішення та вирок), Справа № ICTR-97-20-T (15 травня 2003 року), п. 515.

[455] *Прокурор проти Ґаліча* (Апеляційне рішення), Справа № ICTY-98-29-A (30 листопада 2006 року), п. 144.

> претендувати на такий статус особи, що входять до складу організованих груп опору. Апеляційна палата встановила, що: «конкретна ситуація щодо потерпілого на час скоєння злочинів не може бути вирішальним фактором щодо наявності чи відсутності в нього статусу цивільної особи. Якщо він справді входить до складу збройної організації, той факт, що він не є озброєним або не перебуває в бою на час скоєння злочинів, не забезпечує для нього статусу цивільної особи.[456]

### (iii) Виконавець усвідомлював фактичні обставини, які свідчили про наявність збройного конфлікту та статус потерпілого як особи, що перебуває під захистом

Сторона обвинувачення має також продемонструвати, що виконавець усвідомлював фактичні обставини, які свідчили про наявність збройного конфлікту.[457] Не потрібно доводити, що обвинуваченому було відомо про факти щодо міжнародного характеру збройного конфлікту, а лише що йому було відомо про фактичні обставини, які свідчили про наявність збройного конфлікту. Потрібно, щоб обвинувачений був «достатньо поінформований» про такі фактичні обставини.[458]

Крім того, щоб МКС розглядав скоєння злочинів категорії 4 (наприклад, катування), виконавець також має усвідомлювати фактичні обставини, які свідчили про статус потерпілих[459] як «осіб, що не беруть активної участі у воєнних діях».[460]

## Застосування злочинів, передбачених національним законодавством, коли це доцільно, або ж коли відповідного міжнародного злочину немає

Як було зазначено вище,[461] Україна має здійснювати притягнення до відповідальності за міжнародні злочини на виконання своїх зобов'язань щодо забезпечення ефективності кримінальних покарань. Коли є вибір між висуненням обвинувачень у міжнародному злочині чи злочині загальнокримінальної спрямованості, загалом слід висувати обвинувачення у воєнних злочинах, щоб точно охопити і відобразити ступінь тяжкості поведінки. [462] У разі доцільності за обставин, коли обвинувачення та покарання у відповідній неправомірній поведінці може бути вичерпним і пропорційним, замість міжнародних злочинів можуть бути висунуті обвинувачення у злочинах

---

[456] *Прокурор проти Перішича* (Судове рішення), Справа № ICTY-04-81 (6 вересня 2011 року), п. 92.
[457] Елементи злочинів МКС (2011 рік) 13; *Прокурор проти Налетіліча та Мартіновіча* (Апеляційне рішення), Справа № ICTY-98-34-A (3 травня 2006 року), п.119.
[458] *Прокурор проти Бошкоскі і Тарчуловскі* (Судове рішення), Справа № ICTY-04-82-T (10 липня 2008 року), п.295.
[459] *Прокурор проти Жермена Катанґи* (Судове рішення), Справа № ICC-01/04-01/07 (7 березня 2014 року), п.793.
[460] *Прокурор проти Абдалли Банда Абакер Нурейна* (Рішення про підтвердження обвинувачень), Справа № ICC-02/05-03/09 (7 березня 2007 року), п. 105.
[461] *Див. вище,* п.29-30.
[462] Вард Фердінандуссе, «Притягнення до відповідальності національними судами за серйозні порушення» (2009 рік), Journal of International Criminal Justice 7, 723–741, 726, 731.

загальнокримінальної спрямованості. Найважливіше обов'язково забезпечити повноцінність будь-якого процесу притягнення до відповідальності і відповідність обвинувачень ступеню тяжкості злочину, які передбачають ефективне покарання.

Як було зазначено вище,[463] така оцінка не є точною наукою. Проте, як стверджувалося, оцінки МКС щодо комплементарності містять мінімальні рекомендації стосовно того, як забезпечити, щоб обвинувачення у злочинах загальнокримінальної спрямованості точно відображали діяння і ступінь тяжкості, аналогічні до обвинувачень у воєнних злочинах чи інших міжнародних злочинах, якби такі обвинувачення були висунуті як альтернативний варіант.

Якщо конкретніше, то особливу увагу слід звертати на злочини, пов'язані з тероризмом, оскільки (внаслідок правових елементів, властивих таким злочинам) вони можуть іноді слугувати основою для обвинувачення в проявах поведінки, що належним чином охоплює поведінку, аналогічну до обвинувачень у воєнних злочинах.

Щоб гарантувати, що злочини, пов'язані з тероризмом, забезпечують таку основу належним чином, національному прокуророві слід запитати себе, чи обвинувачення, засновані на тероризмі, охоплюють аналогічні діяння і чи відображають вони сумлінну спробу притягнути особу до належної та пропорційної відповідальності. З іншого боку, прокурору слід проаналізувати, чи може в пересічної особи скластись підозра, що обвинувачення у злочині загальнокримінальної спрямованості, передбаченому національним законодавством, (у цьому разі – тероризмі) не охоплює належним чином обсяг і ступінь тяжкості відповідих діянь, – і отже, зрештою забезпечити, щоб обвинувачення були висунуті у спосіб, який гарантує належну відповідальність.

[463] *Див. вище,* п. 38–46.

Global Rights Compliance

# ДОДАТОК А

## Внутрішні кримінальні переслідування з вересня 2016 року по квітень 2021 року

У додатку А наведено резюме справ, пов'язаних із конфліктом, розслідуваних в Україні з вересня 2016 року по квітень 2021 року. Для цілей цього звіту «справи, пов'язані з конфліктом» включають усі злочини, передбачені статтями 5-8*bis* Римського статуту, а саме геноцид (ст. 442 Кримінального кодексу України («ККУ»)), воєнні злочини (ст. 438 ККУ) та злочин агресії (ст. 437 ККУ). Важливо, що злочини проти людяності в чинній редакції ККУ не криміналізуються, тому в додатку А таких справ немає. Крім того, у справах, пов'язаних із конфліктом, йдеться про злочини, які українські слідчі та прокурори зазвичай розуміють як пов'язані з окупацією Криму та Донбасу, а саме діяння, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу чи захоплення державної влади (ст. 109 ККУ), посягання на територіальну цілісність і недоторканність України (ст. 110), фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу чи захоплення державної влади, зміни кордонів території чи державного кордону України (ст. 110-2 ККУ), державна зрада (ст. 111 ККУ), посягання на життя державного чи громадського діяча (ст. 112 ККУ), диверсія (ст. 113 ККУ), шпигунство (ст. 114 ККУ) , перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань (ст. 114-1 ККУ), терористичний акт (ст. 258 ККУ), втягнення у вчинення терористичного акту (ст. 258-1 ККУ), публічні заклики до вчинення терористичного акту (ст. 258-2), створення терористичної групи чи терористичної організації (ст. 258-3 ККУ), сприяння вчиненню терористичного акту (ст. 258-4 ККУ), фінансування тероризму (ст. 258-5, ККУ), пропаганда війни (ст. 436 ККУ), застосування зброї масового знищення (ст. 439 ККУ), розроблення, виробництво, придбання, зберігання, збут, транспортування зброї масового знищення (ст. 440 ККУ), екоцид (ст. 441 ККУ), посягання на життя представника іноземної держави (ст. 443 ККУ), злочини проти осіб та установ, які мають міжнародний захист (ст. 444 ККУ), незаконне використання символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала (ст. 445 ККУ), піратство (ст. 446 ККУ), найманство (ст. 447 ККУ).

Для подання стислих відомостей щодо кожного з цих злочинів в Єдиному реєстрі судових рішень («ЄРСР») було проведено пошук вироків за відповідними положеннями ККУ, винесених у період з вересня 2016 року по квітень 2021 року. Хоча ціллю є охопити всі справи, через великий обсяг інформації та погану якість системи ЄРСР (див. Розділ про внутрішнє переслідування злочинів, пов'язаних із конфліктом, в Україні), визнається можливість того, що невелика кількість судових рішень може не бути включена.

Додаток А поділено на дві частини, які містять: 1) справи проти російських військовослужбовців, сепаратистів та цивільних осіб, звинувачених у сприянні ворожим силам; 2) справи за участю українських військовослужбовців, працівників правоохоронних органів та цивільних осіб відповідно. Справи далі поділяються на підкатегорії на основі інкримінованих злочинів, наприклад, порушення законів та звичаїв війни, державна зрада, злочини, пов'язані з тероризмом, як вказано на початку кожної частини. За потреби підкатегорії далі поділяються на дві секції, що представляють справи, які були розглянуті, та справи, які ще не розглянуто або які перебувають на розгляді.

Нарешті, кожна з п'яти колонок містить детальну інформацію про справи, а саме: (i) номер справи, а також дату вироку та назву суду, який виніс рішення, якщо справа була розглянута; (ii) характеристики обвинуваченого, якщо такі є, наприклад, громадянство / вірність, професія, військове звання; (iii) короткий виклад обвинувачень, якщо справа не була розглянута, і короткий виклад вироку, якщо вона була розглянута; та (iv) пояснення обвинувачень відповідно до ККУ.

## ЧАСТИНА I: ПРОВАДЖЕННЯ ЗА ПОВІДОМЛЕННЯМИ ПРО ЗЛОЧИНИ НА ДОНБАСІ ТА В КРИМУ ЗА УЧАСТЮ РОСІЙСЬКИХ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ, СЕПАРАТИСТІВ ТА ЦИВІЛЬНИХ ОСІБ, ЗВИНУВАЧЕНИХ У СПРИЯННІ ВОРОЖИМ СИЛАМ

Частина I містить 1157 справ, які для цілей цього звіту розділені на наступну 21 категорію:

(i) Порушення законів та звичаїв війни;
(ii) Порушення законів та звичаїв війни, ведення агресивних воєнних дій, терористичні акти та / або участь у терористичній організації / незаконному збройному формуванні, поєднані зі звичайними злочинами;
(iii) Порушення законів і звичаїв війни, терористичні акти та / або участь у терористичній організації / незаконному збройному формуванні;
(iv) Порушення законів та звичаїв війни в поєднанні зі звичайними злочинами;
(v) Ведення агресивної війни, порушення законів і звичаїв війни, створення та / або участь у терористичній організації чи незаконному збройному формуванні, у деяких випадках поєднані зі звичайними злочинами;
(vi) Ведення агресивної війни в поєднанні з посяганням на територіальну цілісність України та державною зрадою;
(vii) Державна зрада;
(viii) Державна зрада, поєднана з посяганням на територіальну цілісність та недоторканність України та / або злочини, пов'язані з тероризмом та / або звичайні злочини;

(ix) Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України;
(x) Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України, поєднане зі звичайними злочинами;
(xi) Злочини, пов'язані з тероризмом;
(xii) Злочини, пов'язані з тероризмом, поєднані з насильницькою зміною або поваленням конституційного ладу та / або посяганням на територіальну цілісність і недоторканність України та / або державною зрадою;
(xiii) Злочини, пов'язані з тероризмом, та участь у незаконному збройному угрупованні, у деяких випадках поєднані зі звичайними злочинами;
(xiv) Злочини, пов'язані з тероризмом, поєднані зі звичайними злочинами та / або злочинами військового типу;
(xv) Участь у незаконному збройному формуванні;
(xvi) Участь у незаконному збройному формуванні та посягання на територіальну цілісність і недоторканність України, у деяких випадках поєднані зі звичайними злочинами;
(xvii) Участь у незаконному збройному формуванні, поєднана зі звичайними злочинами;
(xviii) Допомога членам злочинної організації; і
(xix) Злочини, пов'язані з конфліктом, визнані звичайними злочинами.

Для зручності довідки, коли справа стосується обвинувачень за більш ніж одним положенням Кримінального кодексу, автори звіту віднесли справу до категорії найтяжчих злочинів. Відповідно до статей 12(3) та 72 ККУ тяжкість злочинів визначається виходячи з призначеного кримінального покарання. У кожній категорії справи перераховані в хронологічному порядку на основі дати судового рішення, зазначеної в ЄРСР.

| **ДЕТАЛІ СПРАВИ** | | **ОБВИНУВАЧЕНИЙ** | **ОБВИНУВАЧЕННЯ / КОРОТКИЙ ВИКЛАД РІШЕНЬ** | **ОБВИНУВАЧЕННЯ** |
|---|---|---|---|---|
| ПОРУШЕННЯ ЗАКОНІВ ТА ЗВИЧАЇВ ВІЙНИ | | | | |
| СПРАВИ, ЯКІ ЩЕ НЕ РОЗГЛЯНУТО / ЗНАХОДЯТЬСЯ НА РОЗГЛЯДІ | | | | |
| 1. | Справа № 766/1007/20, Ухвала від 27 січня | Невідомий підозрюваний | **Обвинувачення:** | **ч. 1 ст. 438 ККУ** як порушення законів та звичаїв війни, а саме |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | 2020 року, Херсонський міський суд Херсонської області.<br><br>Станом на квітень 2021 року справа перебуває на етапі досудового розслідування. | (підозрювані) | Після захоплення Криму Росією у 2014 році українські діти-сироти та діти, позбавлені батьківської опіки в Криму, були усиновлені громадянами Росії, а деякі з них згодом переміщені до Росії.<br><br>Триває досудове розслідування. Нещодавно суд задовольнив клопотання прокуратури про доступ до особистої інформації таких дітей для встановлення осіб потерпілих. | індивідуальне або масове примусове переміщення або депортація осіб, які перебувають під захистом, з окупованої території на територію держави-окупанта або на територію будь-якої іншої держави. |
| 2. | Справа №. 766/14116/20, Ухвала від 16 вересня 2020 року, Херсонський міський суд Херсонської області.<br><br>Станом на квітень 2021 року справа перебуває на етапі досудового розслідування до 18 вересня 2021 року. | Невідомі підозрювані | **Обвинувачення**<br><br>Влада Криму депортувала низку потерпілих з території Криму в інші країни, в тому числі на територію Російської Федерації.<br><br>Щонайменше 46 157 кримчан подали заявки на отримання статусу внутрішньо переміщеної особи в Україні. | **ч. 1 ст. 438 ККУ** як порушення законів та звичаїв війни, а саме виселення цивільного населення за межі тимчасово окупованих територій та примусове переселення на тимчасово окуповані території. |
| ПОРУШЕННЯ ЗАКОНІВ ТА ЗВИЧАЇВ ВІЙНИ, ВЕДЕННЯ АГРЕСИВНИХ ВОЄННИХ ДІЙ, ТЕРОРИСТИЧНІ АКТИ ТА / АБО УЧАСТЬ У ТЕРОРИСТИЧНІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ / НЕЗАКОННОМУ ЗБРОЙНОМУ ФОРМУВАННІ, ПОЄДНАНІ ЗІ ЗВИЧАЙНИМИ ЗЛОЧИНАМИ | | | | |
| СПРАВИ У ДОСУДОВОМУ / СУДОВОМУ ПРОЦЕСІ | | | | |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 3. | Справа № 757/18663/18-к, Ухвала від 8 травня 2018 року, Печерський районний суд міста Києва.<br><br>Станом на квітень 2021 року справа перебуває на етапі досудового розслідування. | Невідомий підозрюваний, член ДНР | **Обвинувачення:**<br><br>Триває досудове розслідування за фактом порушення законів та звичаїв війни невстановленими військовослужбовцями Збройних сил Російської Федерації та невстановленими представниками ДНР та ЛНР. | **ч. 1, 2 ст. 438 ККУ** як порушення законів та звичаїв війни, у тому числі поєднане з умисним вбивством;<br><br>**ч. 2 ст. 437 ККУ** як ведення агресивних воєнних дій;<br><br>**ч. 2, 3 ст. 258 ККУ**, а саме терористичний акт, вчинений за попередньою змовою групою осіб, або якщо він спричинив істотну майнову шкоду чи інші тяжкі наслідки або смерть людини, та терористичний акт, що призвів до загибелі людини;<br><br>**ч. 2 ст. 147 ККУ**, а саме захоплення або тримання особи як заручника, вчинене щодо неповнолітнього або організованою групою, або поєднані з погрозою знищення людей, або що спричинило тяжкі наслідки;<br><br>**ч. 2 ст. 372 ККУ** як притягнення завідомо невинного до |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | | кримінальної відповідальності, поєднане з обвинуваченням у вчиненні тяжкого або особливо тяжкого злочину, а також поєднане зі штучним створенням доказів або іншою фальсифікацією. |
| | **Триває досудове розслідування у подібних справах про порушення законів та звичаїв війни, злочини агресії та звичайні злочини, втім, вчинені підозрюваними, які дезертирували з українських військових сил та вступили в Д / ЛНР:** | | | |
| 4. | Справа № 757/18643/18-к, Ухвала від 17 квітня 2018 року, Печерський районний суд міста Києва; | | | |
| 5. | Справа № 757/18648/18-к, Ухвала від 17 квітня 2018 року, Печерський районний суд міста Києва; | | | |
| 6. | Справа № 757/18674/18-к, Ухвала від 17 квітня 2018 року, Печерський районний суд міста Києва; | | | |
| 7. | Справа №757/18667/18-к, Ухвала від 17 квітня 2018 року, Печерський районний суд міста Києва; | | | |
| 8. | Справа № 757/18652/18-к, Ухвала від 17 квітня 2018 року, Печерський районний суд міста Києва; | | | |
| 9. | Справа № 757/18720/18-к, Ухвала від 17 квітня 2018 року, Печерський районний суд міста Києва. | | | |
| 10. | Справа № 757/26867/18-к, Ухвала від 12 червня 2018 року, Печерський районний суд міста Києва.<br><br>Справа перебуває на | Невідомий підозрюваний (підозрювані) | **Обвинувачення:**<br><br>17 травня 2018 року російські війська завдали потужного артилерійського обстрілу житлового району, в результаті якого загинули двоє цивільних осіб, ще двоє отримали поранення та було зруйновано житловий будинок. Вони | **ч. 1, 2 ст. 438 ККУ**, а саме порушення законів та звичаїв війни, у тому числі поєднане з умисним вбивством;<br><br>**ч. 2 ст. 437 ККУ**, а саме ведення агресивних воєнних дій; |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | етапі досудового розслідування (станом на квітень 2021 року). | | також допустили інші порушення законів і звичаїв війни, які, однак, не були зазначені в Ухвалі.<br><br>Триває досудове розслідування. Нещодавно суд призначив судово-медичну експертизу металевих уламків, вилучених з місця злочину. | **ч. 1, 2, 3 ст. 258 ККУ**, а саме терористичний акт та терористичний акт, вчинений повторно або за попередньою змовою групою осіб, або якщо він призвів до заподіяння значної майнової шкоди чи інших тяжких наслідків, та терористичний акт, що призвів до загибелі людини;<br><br>**ч. 2 ст. 147 ККУ**, а саме захоплення або тримання особи як заручника, вчинене щодо неповнолітнього або організованою групою, або поєднане з погрозою знищення людей, або що спричинило тяжкі наслідки;<br><br>**ч. 3 ст. 258-5 ККУ** як фінансування тероризму, вчинене організованою групою або в особливо великому розмірі, або що призвело до інших тяжких наслідків. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 11. | Справа №. 757/33296/19-к,<br><br>Ухвала від 4 липня 2019 року, Печерський районний суд міста Києва.<br><br>Станом на квітень 2021 року справа перебуває на етапі досудового розслідування. | Громадянин України, пов'язаний з ДНР / ЛНР | **Обвинувачення:**<br><br>Бойовики ДНР і ЛНР застосовували катування, інші форми жорстокого поводження з полоненими військовослужбовцями та цивільним населенням, позасудові розстріли, примусову роботу. Понад три тисячі ідентифікованих потерпілих незаконно утримувались у спеціально створених таборах на території Донецької та Луганської областей (військовослужбовці, цивільні особи, зокрема журналісти та волонтери).<br><br>Майже всі потерпілі зазнали жорстоких катувань, побоїв і поганого поводження. Затриманих утримували в непристосованих приміщеннях, позбавляли їжі, води, можливості задовольнити свої фізіологічні потреби та необхідної медичної допомоги.<br><br>Наразі встановили одного підозрюваного. | **ч. 1, 2 ст. 438 ККУ**, а саме порушення законів та звичаїв війни, у тому числі поєднані з умисним вбивством;<br><br>**ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ**, а саме ведення агресивних воєнних дій за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 1, 2 ст. 146 ККУ**, а саме незаконне позбавлення волі або викрадення людини та незаконне позбавлення волі або викрадення людини за обтяжуючих обставин;<br><br>**ч. 1, 2 ст. 115 ККУ**, а саме умисне вбивство та умисне вбивство за обтяжуючих обставин;<br><br>**ч. 3 ст. 258 ККУ**, а саме терористичний акт, що призвів до загибелі людини;<br><br>**ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме створення терористичної групи чи терористичної організації, керівництво такою групою чи організацією або участь у ній, а |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | | так само організаційне чи інше сприяння створенню або діяльності терористичної групи чи терористичної організації. |
| | **У цьому ж регіоні триває досудове розслідування у подібних справах:** | | | |
| 12. | Справа № 757/49628/19-к, Ухвала від 05 грудня 2019 року, Печерський районний суд міста Києва; | | | |
| 13. | Справа № 757/49626/19-к, Ухвала від 05 грудня 2019 року, Печерський районний суд міста Києва. | | | |
| РОЗГЛЯНУТІ СПРАВИ | | | | |
| 14. | Справа № 415/2182/20 Вирок від 18 травня 2020 року, Лисичанський міський суд Луганської області.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Луганської області, який залишив в силі вирок суду першої інстанції. | Четверо обвинувачених, усі громадяни України, члени формування «Козацька національна гвардія всевеликого війська Донського імені Платова». | **Висновки суду**<br><br>Четверо обвинувачених увійшли до складу незаконного збройного формування «Козацька національна гвардія всевеликого війська Донського імені Платова» у Лисичанську Луганської області та брали активну участь у бойових діях (з використанням мінометів, вогнепальної зброї) проти військовослужбовців ЗСУ, носили автоматичну зброю і служили на блокпостах.<br><br>Озброєні автоматичною вогнепальною зброєю, четверо обвинувачених викрали шістьох людей у Лисичанську на | **ч. 2 ст. 27, ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ**, а саме ведення агресивних воєнних дій, вчинених за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 2 ст. 27, ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438 ККУ**, а саме порушення законів і звичаїв війни, а саме вигнання цивільного населення для примусових робіт, вчинене групою осіб;<br><br>**ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування; |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | надуманій основі та незаконно утримували їх у Лисичанському міському відділі охорони.<br><br>У травні-липні 2014 року четверо обвинувачених застосовували автоматичну вогнепальну зброю, міномети калібру 80 та 120 мм, гранатомети та іншу переносну військову зброю, з якої вони обстрілювали позиції ЗСУ, Нацгвардії, підрозділів територіальної оборони та інших правоохоронних органів України в Лисичанську Луганської області та на лінії розмежування, знищивши їхні людські ресурси та військову техніку.<br><br>Більше того, наприкінці травня 2014 року обвинувачений 1, як лідер організованої групи, розробив злочинний план і поділився ним із іншими трьома членами організованої групи, отримавши їхні згоду та схвалення.<br><br>За цим планом обвинувачений 1 та ще троє учасників організованої злочинної групи їздили містом Лисичанськ Луганської області, викрадали людей під | **ч. 1 ст. 263 ККУ** як незаконне носіння, зберігання та придбання вогнепальної зброї, бойових припасів без передбаченого законом дозволу;<br><br>**ч. 3 ст. 146 ККУ**, а саме незаконне позбавлення волі або викрадення особи, вчинене щодо двох або більше осіб, у небезпечний для життя та здоров'я потерпілих спосіб, що супроводжується заподіянням їм фізичних страждань, із застосуванням зброї, протягом тривалого часу, вчинене організованою групою. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | приводом алкогольного сп'яніння або з інших надуманих причин та відвозили їх до приміщення Лисичанської СБУ в Луганській області та незаконно утримували їх на кілька днів.<br><br>Наприкінці травня 2014 року четверо обвинувачених увірвалися в будинок місцевого жителя та наказали йому не залишати місця проживання та надалі виконувати їхні розпорядження, при цьому погрожуючи застосуванням насильства, небезпечного для його життя та здоров'я. Згодом четверо обвинувачених побили потерпілого по тулубу, в тому числі з використанням автоматів, стягнули йому руки пластиковою стяжкою і доставили до приміщення Лисичанського міськвідділу СБУ в Луганській області, де він незаконно утримувався до 20 липня 2014 року.<br><br>Крім того, в період з кінця травня 2014 року до 20 липня 2014 року четверо обвинувачених, використовуючи зброю, примусили шістьох осіб виконувати роботи із забезпечення стратегічних і | |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | тактичних потреб окупаційної влади в рамках бойових дій проти ЗСУ.<br><br>Четверо обвинувачених неодноразово відвозили цих шістьох постраждалих на блокпост у місті Лисичанськ для спорудження там захисних споруд (риття траншей, бліндажів, спорудження захисних барикад із мішків із піском тощо), перевезення мішків із піском, деревини та інших важких предметів, проведення реконструкції будівлі Лисичанського міського управління СБУ в Луганській області, а також виконання іншої фізичної праці, проти волі потерпілих.<br><br>За вироком суду від 10 березня 2020 року за клопотанням прокурора суд ухвалив вирок про проведення заочного розгляду справи в спеціальному порядку у зв'язку з тим, що четверо обвинувачених переховуються на тимчасово окупованій території України.<br><br>Обвинувачених визнано винними в участі у діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ); | |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | незаконному носінні, зберіганні та придбанні вогнепальної зброї, бойових припасів (ч. 1 ст. 263 ККУ); незаконному позбавленні волі та викраденні особи, вчиненому щодо двох або більше осіб, у спосіб, небезпечний для життя та здоров'я потерпілих, що супроводжується заподіянням їм фізичних страждань, із застосуванням зброї, здійсненіому протягом тривалого часу, вчиненому організованою групою (ч. 3 ст. 146 ККУ); плануванні та підготовці агресивної війни, веденні агресивних воєнних дій за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 статті 27, ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ); порушенні законів та звичаїв війни, а саме експлуатації цивільного населення для примусової праці, вчиненому групою осіб (ч. 2 ст. 27, ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438 ККУ).<br><br>Обвинуваченого 1 засуджено до десяти років шести місяців позбавлення волі. Обвинуваченого 2, обвинуваченого 3 і обвинуваченого 4 засудили до десяти років позбавлення волі кожного. | |
| ПОРУШЕННЯ ЗАКОНІВ ТА ЗВИЧАЇВ ВІЙНИ, ВЕДЕННЯ АГРЕСИВНИХ ВОЄННИХ ДІЙ, ТЕРОРИСТИЧНІ АКТИ ТА / АБО УЧАСТЬ У | | | | |

| ТЕРОРИСТИЧНІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ / НЕЗАКОННОМУ ЗБРОЙНОМУ УГРУПОВАННІ | | | | |
|---|---|---|---|---|
| СПРАВИ, ЯКІ ЩЕ НЕ РОЗГЛЯНУТО / ЗНАХОДЯТЬСЯ НА РОЗГЛЯДІ | | | | |
| 15. | Справа № 428/12525/17, Ухвала від 23 листопада 2017 року, Сєвєродонецький міський суд Луганської області.<br><br>Станом на квітень 2021 року, справа перебуває на етапі досудового розслідування. | Невідомий підозрюваний, пов'язаний з ЛНР | **Обвинувачення:**<br><br>У січні-травні 2015 року підозрюваний разом з іншими членами ЛНР здійснив артилерійські обстріли, в результаті яких загинуло 9 цівільних осіб, 12 цивільних осіб отримали поранення різного ступеня тяжкості, 22 цивільні об'єкти були знищені або пошкоджені.<br><br>Триває досудове розслідування. Нещодавно суд задовольнив клопотання прокуратури про арешт майна підозрюваного. | **ч. 2 ст. 438 ККУ**, а саме порушення законів та звичаїв війни, поєднане з умисним вбивством;<br><br>**ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ**, а саме ведення агресивних воєнних дій, вчинене за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 2, 3 ст. 258 ККУ**, а саме вчинення терористичного акту, який призвів до заподіяння значної майнової шкоди або загибелі людини. |
| 16. | Справа № 428/4408/18, Ухвала від 23 квітня 2018 року, Сєвєродонецький міський суд Луганської області.<br><br>Станом на квітень 2021 року, справа перебуває | Учасник «6-го окремого козацького полку імені Платова» ЛНР | **Обвинувачення:**<br><br>Підозрюваний разом з іншими учасниками 6-го окремого козацького полку імені Платова та членами ЛНР з січня 2015 року по серпень 2015 року вів артилерійські обстріли із застосуванням вибухової зброї на території Попасної та Попаснянського району. В результаті 20 цивільних осіб загинули, 21 цивільна | **ч. 2 ст. 438 ККУ**, а саме порушення законів та звичаїв війни, поєднане з умисним вбивством;<br><br>**ч. 2 ст. 437 ККУ**, а саме ведення агресивних воєнних дій;<br><br>ч. **2, 3 ст. 258 ККУ**, а саме терористичний акт, що призвів до |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | на етапі досудового розслідування. | | особа отримала поранення різного ступеня тяжкості, зруйновано або пошкоджено 62 будинки та об'єкти цивільної інфраструктури.<br><br>Суд видав Ухвалу про накладення арешту на майно підозрюваного. | загибелі людини та інших тяжких наслідків. |
| 17. | Справа № 428/4073/18, Ухвала від 19 квітня 2018 року, Сєвєродонецький міський суд Луганської області.<br><br>Станом на квітень 2021 року, справа перебуває на етапі досудового розслідування. | Невідомий підозрюваний | **Обвинувачення:**<br><br>У січні-серпні 2015 року підозрюваний віддав та отримав накази на проведення потужних артилерійських обстрілів по житловому масиву. Внаслідок нападів загинуло 20 цивільних осіб, було поранено 21 цивільну особу та знищено 62 цивільних об'єкти. Підозрюваний вчинив інші порушення законів та звичаїв війни, які, однак, не були зазначені в Ухвалі.<br><br>Слідство триває, суд задовольнив клопотання прокуратури про накладення арешту на майно підозрюваного. | **ч. 2 ст. 438 ККУ**, а саме порушення законів та звичаїв війни, поєднане з умисним вбивством;<br><br>**ч. 2 ст. 437 ККУ**, а саме ведення агресивних воєнних дій;<br><br>**ч. 2, 3 ст. 258 ККУ**, а саме терористичний акт, вчинений за попередньою змовою групою осіб, який призвів до заподіяння істотної майнової шкоди чи інших тяжких наслідків, та терористичний акт, що призвів до загибелі людини. |
| 18. | Справа № 428/4408/18, Ухвала від 23 квітня 2018 року, Сєвєродонецький міський суд Луганської | Невідомий підозрюваний | **Обвинувачення:**<br><br>У січні-серпні 2015 року підозрюваний віддав та отримав накази на проведення потужних артилерійських обстрілів по | **ч. 2 ст. 438 ККУ**, а саме порушення законів та звичаїв війни, поєднане з умисним вбивством;<br><br>**ч. 2 ст. 437 ККУ**, а саме ведення |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | області.<br><br>Станом на квітень 2021 року, справа перебуває на етапі досудового розслідування. | | житловому масиву. Внаслідок нападів загинуло 20 цивільних осіб, було поранено 21 цивільну особу та знищено 62 цивільних об'єкти. Підозрюваний вчинив інші порушення законів та звичаїв війни, які, однак, не були зазначені в Ухвалі. | агресивних воєнних дій;<br><br>**ч. 2, 3 ст. 258 ККУ**, а саме терористичний акт, вчинений за попередньою змовою групою осіб, який призвів до заподіяння істотної майнової шкоди чи інших тяжких наслідків, та терористичний акт, що призвів до загибелі людини. |
| 19. | Справа № 757/38794/18-к, Ухвала від 10 серпня 2018 року, Печерський районний суд міста Києва.<br><br>Станом на квітень 2021 року, справа перебуває на етапі досудового розслідування. | Громадянин України, пов'язаний з ЛНР | **Обвинувачення:**<br><br>З травня по грудень 2014 року підозрюваний щонайменше двічі конвоював українських військовослужбовців, інших осіб, які були незаконно затримані бойовиками ЛНР, та служив на блокпосту в Луганській області.<br><br>27 червня 2014 року підозрюваний побив цивільну особу, громадянина України, який був схоплений та незаконно затриманий іншими членами ЛНР.<br><br>Триває досудове розслідування, підозрюваний затриманий. | **ч. 2 ст. 438 ККУ**, а саме порушення законів та звичаїв війни, а саме нелюдське або таке, що принижує гідність, поводження з цивільним населенням, поєднане з умисним вбивством;<br><br>**ч. 5 ст. 27, ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ**, а саме сприяння веденню агресивних воєнних дій, вчинених за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме створення терористичної групи чи терористичної організації, керівництво такою групою чи організацією чи участь у ній, а так |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | | само організаційне чи інше сприяння створенню або діяльності терористичної групи чи терористичної організації. |
| | **У цьому ж регіоні триває досудове розслідування у подібних справах:** | | | |
| 20. | Справа № 757/26863/18-к, Ухвала від 12 червня 2018 року, Печерський районний суд міста Києва; | | | |
| 21. | Справа № 757/26860/18-к, Ухвала від 12 червня 2018 року, Печерський районний суд міста Києва; | | | |
| 22. | Справа № 757/26865/18-к, Ухвала від 12 червня 2018 року, Печерський районний суд міста Києва. | | | |
| 23. | Справа № 428/1797/19, Ухвала від 18 лютого 2019 року, Сєвєродонецький міський суд Луганської області.<br><br>Станом на квітень 2021 року, справа перебуває на етапі досудового розслідування. | Невідомий підозрюваний (підозрювані) | **Обвинувачення:**<br><br>25 січня 2019 року бойовики ЛНР вели вогонь у напрямку житлового масиву, пошкодивши цивільну будівлю.<br><br>Триває досудове розслідування. Нещодавно суд призначив криміналістичну експертизу для оцінки збитків. | **ч. 2 ст. 438 ККУ**, а саме порушення законів та звичаїв війни, поєднане з умисним вбивством;<br><br>**ч. 1, 2 ст. 437 ККУ**, а саме планування, підготовка або розв'язування агресивної війни чи воєнного конфлікту, а також участь у змові, що спрямована на вчинення таких дій або ведення агресивних воєнних дій;<br><br>**ч. 2 ст. 258 ККУ**, а саме терористичний акт, вчинений за попередньою змовою групою осіб, який призвів до заподіяння значної майнової шкоди чи інших |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | | тяжких наслідків. |
| | **У цьому ж регіоні триває досудове розслідування у подібних справах:** | | | |
| 24. | Справа № 428/1801/19, Ухвала від 18 лютого 2019 року, Сєвєродонецький міський суд Луганської області; | | | |
| 25. | Справа № 428/1811/19, Ухвала від 18 лютого 2019 року, Сєвєродонецький міський суд Луганської області; | | | |
| 26. | Справа № 428/1799/19, Ухвала від 18 лютого 2019 року, Сєвєродонецький міський суд Луганської області. | | | |
| 27. | Справа № 428/1804/19, Ухвала від 18 лютого 2019 року, Сєвєродонецький міський суд Луганської області.<br><br>Станом на квітень 2021 року, справа перебуває на етапі досудового розслідування. | Підозрюваного не встановлено | **Обвинувачення:**<br><br>25 січня 2019 року з підконтрольної ЛНР території бойовики ЛНР обстріляли село Лобачево Новоайдарського району Луганської області. Внаслідок обстрілу пошкоджено один магазин на Донецькій вулиці.<br><br>Суд задовольнив клопотання прокуратури про проведення криміналістичної експертизи вибухових речовин та вибухових виробів, щоб встановити тип вибухівки, де та як вона була виготовлена та наскільки вона може бути небезпечною для людей. | **ч. 2 ст. 438 ККУ**, а саме порушення законів та звичаїв війни, поєднане з умисним вбивством;<br><br>**ч. 1, 2 ст. 437 ККУ**, а саме ведення агресивної війни та ведення агресивних воєнних дій;<br><br>**ч. 2 ст. 258 ККУ** як терористичний акт, який призвів до заподіяння істотної майнової шкоди. |
| 28. | Справа № 428/1810/19, Ухвала від 18 лютого 2019 року, | Підозрюваного не встановлено | **Обвинувачення**<br><br>30 січня 2019 року з підконтрольної ЛНР | **ч. 2 ст. 438 ККУ**, а саме порушення законів та звичаїв війни, поєднане з умисним |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Сєвєродонецький міський суд Луганської області.<br><br>Станом на квітень 2021 року, справа перебуває на етапі досудового розслідування. | | території бойовики ЛНР обстріляли село Кряківка Новоайдарського району Луганської області, пошкодивши один житловий будинок.<br><br>Суд задовольнив клопотання прокуратури про проведення військової експертизи, яка має встановити напрямок, з якого був проведений обстріл. | вбивством;<br><br>**ч. 1, 2 ст. 437 ККУ**, а саме ведення агресивної війни та ведення агресивних воєнних дій;<br><br>**ч. 2 ст. 258 ККУ**, а саме терористичний акт, який призвів до заподіяння істотної майнової шкоди. |
| 29. | Справа № 428/1807/19, Ухвала від 18 лютого 2019 року, Сєвєродонецький міський суд Луганської області.<br><br>Станом на квітень 2021 року, справа перебуває на етапі досудового розслідування. | Підозрюваного не встановлено | **Обвинувачення**<br><br>26 січня 2019 року з підконтрольної ЛНР території бойовики ЛНР обстріляли населений пункт Катеринівка Попаснянського району Луганської області, пошкодивши один будинок на вулиці Піонерській.<br><br>Суд задовольнив клопотання прокуратури про проведення судово-будівельно-технічної експертизи, яка передбачає оцінку витрат на ремонт будинку та оцінку ступеня пошкодження. | **ч. 2 ст. 438 ККУ**, а саме порушення законів та звичаїв війни, поєднане з умисним вбивством;<br><br>**ч. 1, 2 ст. 437 ККУ,** а саме ведення агресивної війни та ведення агресивних воєнних дій;<br><br>**ч. 2, ст. 258 ККУ,** а саме терористичний акт, який призвів до заподіяння істотної майнової шкоди. |
| ПОРУШЕННЯ ЗАКОНІВ ТА ЗВИЧАЇВ ВІЙНИ, АКТИ ТЕРОРИЗУ ТА / АБО УЧАСТЬ В ТЕРОРИСТИЧНІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ / НЕЗАКОННОМУ ЗБРОЙНОМУ УГРУПОВАННІ | | | | |
| СПРАВИ, ЯКІ ЩЕ НЕ РОЗГЛЯНУТО / ЗНАХОДЯТЬСЯ НА РОЗГЛЯДІ | | | | |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 30. | Справа № 757/11202/18-к, Ухвала від 1 березня 2018 року, Печерський районний суд міста Києва.<br><br>Станом на квітень 2021 року, справа перебуває на етапі досудового розслідування. | Громадянин України, пов'язаний з ЛНР | **Обвинувачення:**<br><br>У квітні-липні 2014 року підозрюваний приєднався до ЛНР. У липні-серпні 2014 року брав участь у бойових діях проти української сторони конфлікту. Він також піддав жорстокому поводженню та заподіяв тілесні ушкодження двом полоненим військовослужбовцям ЗСУ та полоненому добровольцю, які брали участь у воєнних діях.<br><br>Триває досудове розслідування, підозрюваний затриманий. | **ч. 1 ст. 438 ККУ**, а саме жорстоке поводження з військовополоненими та цивільним населенням;<br><br>**ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |
| 31. | **У цьому ж регіоні триває досудове розслідування у подібній справі:**<br><br>Справа № 757/67820/17-к, Ухвала від 14 листопада 2017 року, Печерський районний суд міста Києва. | | | |
| ПОРУШЕННЯ ЗАКОНІВ ТА ЗВИЧАЇВ ВІЙНИ, ПОЄДНАНЕ ЗІ ЗВИЧАЙНИМИ ЗЛОЧИНАМИ | | | | |
| СПРАВИ, ЯКІ ЩЕ НЕ РОЗГЛЯНУТО / ЗНАХОДЯТЬСЯ НА РОЗГЛЯДІ | | | | |
| 32. | Справа № 766/8787/17, Ухвала від 2 січня 2020 року, Херсонський міський суд Херсонської області.<br><br>Станом на квітень 2021 року, справа перебуває | Невідідомий підозрюваний (підозрювані) | **Обвинувачення:**<br><br>Представники Державної ради Республіки Крим та Ради міністрів Республіки Крим шляхом прийняття рішень про націоналізацію державного майна України в Криму та окремих приватних володінь незаконно заволоділи та привласнили будівлі, | **ч. 1 ст. 438 ККУ**, а саме порушення законів та звичаїв війни;<br><br>**ч. 3 ст. 110-2 ККУ**, а саме фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | на етапі досудового розслідування. | | споруди, земельні ділянки, транспортні засоби, інше рухоме та нерухоме майно (зокрема, що належить АТ «Ощадбанк»). Вони також вчиняли акти жорстокого поводження з цивільним населенням та інші порушення законів та звичаїв війни.<br><br>Триває досудове розслідування. Нещодавно суд задовольнив клопотання прокуратури про доступ до справи, поданої АТ «Ощадбанк» проти Російської Федерації до Арбітражного суду в Парижі.<br><br>**Інші Ухвали у цій же справі того ж суду:**<br><br>Ухвала від 26 червня 2017 року;<br><br>Ухвала від 25 липня 2017 року;<br><br>Ухвала від 25 липня 2017 року;<br><br>Ухвала від 30 серпня 2017 року;<br><br>Ухвала від 1 листопада 2017 року;<br><br>Ухвала від 12 грудня 2017 року;<br><br>Ухвала від 21 грудня 2017 року;<br><br>Ухвала від 9 січня 2018 року;<br><br>Ухвала від 22 травня 2019 року. | зміни меж території або державного кордону України, вчинених повторно або з корисливих мотивів, або за попередньою змовою групою осіб або у великому розмірі, або якщо це призвело до заподіяння значної майнової шкоди;<br><br>**ч. 1, 2, 5 ст. 191 ККУ**, а саме привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем або вчинене в особливо великих розмірах або організованою групою;<br><br>**ч. 1, 2, 3 ст. 262 ККУ**, а саме викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем, а також вимагання цих предметів, поєднане з насильством, небезпечним для життя і здоров'я; |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | | **ч. 1 ст. 343 ККУ**, а саме втручання в діяльність працівника правоохоронного органу, судового експерта, працівника державної виконавчої служби, приватного виконавця з метою перешкодити виконанню ним службових обов'язків, здійсненню судово-експертної діяльності або добитися прийняття незаконного рішення;<br><br>**ч. 1 ст. 345 ККУ** як погроза чи насильство щодо працівника правоохоронного органу у зв'язку з виконанням ним службових обов'язків;<br><br>**ч. 1 ст. 357 ККУ** як викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження. |
| 33. | Справа № 766/6422/19, Ухвала від 3 вересня 2020 року, Херсонський міський суд Херсонської області. | Громадянин України, суддя Сімферопольського районного суду АР | **Обвинувачення**<br><br>У 2014 році указом президента Росії підозрюваний був призначений суддею | **ч. 1 ст. 438 ККУ**, а саме порушення законів та звичаїв війни, а саме порушення права на справедливий та формальний суд; |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Станом на квітень 2021 року, справа перебуває на етапі досудового розслідування. | Крим | Сімферопольського районного суду в Криму.<br><br>27 вересня 2017 року підозрюваний визнав потерпілого винним у «вираженні закликів до порушення територіальної цілісності Російської Федерації» на основі виступу потерпілого в прямому ефірі на телебаченні та засудив потерпілого до двох років позбавлення волі.<br><br>На думку сторони обвинувачення, підозрюваний не забезпечив права і свободи потерпілого, а також не врахував всю сукупність доказів, які свідчили про відсутність неупередженості судового розгляду та його залежності від окупаційної влади.<br><br>Суд відхилив клопотання прокуратури про затримання підозрюваного на час досудового розслідування через погану аргументацію та відсутність доказів того, що підозрюваному, який на той час проживав у Криму, було належним чином повідомлено про підозру.<br><br>Слідство призупинено до затримання підозрюваного. | **ч. 2 ст. 146 ККУ**, а саме тривале незаконне позбавлення волі;<br><br>**ч. 2 ст. 162 ККУ**, а саме порушення недоторканності житла, вчинене службовою особою;<br><br>**ч. 1 ст. 151 ККУ**, а саме поміщення в заклад з надання психіатричної допомоги завідомо психічно здорової особи;<br><br>**ч. 1 ст. 353 ККУ**, а саме самовільне присвоєння звання службової особи, поєднане із вчиненням суспільно небезпечних діянь. |
| ВЕДЕННЯ АГРЕСИВНОЇ ВІЙНИ, ПОРУШЕННЯ ЗАКОНІВ ТА ЗВИЧАЇВ ВІЙНИ, СТВОРЕННЯ ТА / АБО УЧАСТЬ У ТЕРОРИСТИЧНІЙ | | | | |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| ОРГАНІЗАЦІЇ ЧИ НЕЗАКОННОМУ ЗБРОЙНОМУ УГРУПОВАННІ, У ДЕЯКИХ ВИПАДКАХ ПОВ'ЯЗАНІ ЗІ ЗВИЧАЙНИМИ ЗЛОЧИНАМИ | | | | |
| РОЗГЛЯНУТІ СПРАВИ | | | | |
| 34. | Справа № 243/4702/17, Вирок від 4 липня 2017 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області. | Громадянин України, член «Окремого комендантського полку «Краматорськ 1» армійського корпусу народної міліції ДНР» | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений приєднався до ДНР 28 червня 2014 року у Слов'янську Донецької області та залишався її членом до 14 лютого 2015 року.<br><br>Протягом цього періоду у складі окремого комендантського полку «Краматорськ 1» армійського корпусу Народної міліції ДНР охороняв будівлю СБУ в Донецьку, де незаконно утримували 28 військовополонених ЗСУ та добровольців.<br><br>На мотивах ворожнечі до учасників АТО обвинувачений неодноразово діяв з метою заподіяння таким особам фізичних страждань. Він жорстоко поводився з військовополоненими, утримуваними в будівлі СБУ Донецької області, погрожуючи їм смертю, залякуючи та ображаючи їх з особливою зухвалістю та жорстокістю, користуючись вразливим станом військовополонених | **ч. 5 ст. 27, ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ**, а саме пособництво у веденні агресивних воєнних дій за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 1 ст. 438 ККУ, а саме** порушення законів і звичаїв війни, а саме жорстоке поводження з військовополоненими;<br><br>**ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації; |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | та відсутністю можливості для самооборони. Він також застосував фізичне насильство проти військовополонених.<br><br>Обвинувачений визнаний винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ); пособництві у веденні агресивних воєнних діях за попередньою змовою групою осіб (ч. 5 ст. 27, ч. 5 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ); та жорстокому поводженні з військовополоненими (ч. 1 ст. 438 ККУ). Його засудили до десяти років одного місяця позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | |
| СПРАВИ, ЯКІ ЩЕ НЕ РОЗГЛЯНУТО / ЗНАХОДЯТЬСЯ НА РОЗГЛЯДІ | | | | |
| 35. | Справа № 433/1615/17<br>Ухвала від 3 жовтня 2017 року, Троїцький районний суд Луганської області.<br><br>Станом на квітень 2021 року справа перебуває на етапі досудового розслідування. | Громадянин Російської Федерації, член ЛНР | **Обвинувачення**<br><br>Підозрюваний, як стверджується, брав участь у ЛНР, керуючи її учасниками; виконуючи доручення своїх керівників безпосередньо та шляхом віддання наказів підлеглим щодо проведення розвідувальних заходів щодо виявлення та контролю місця дислокації техніки, складу укріплень, створених підрозділами сил АТО, та вогневих позицій військових частин сил АТО; керуючи захопленням населених пунктів на території Луганської | **ч. 5 ст. 27, ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ,** а саме пособництво у веденні агресивної війни за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 1 ст. 438 ККУ**, а саме порушення законів та звичаїв війни, зокрема жорстоке поводження з цивільним населенням, а також віддання наказів про вчинення таких дій; |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | та Донецької областей; та очолюючи бойові дії проти підрозділів АТО.<br><br>Підозрюваний, як стверджується, вчинив наступне: участь у терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3); розбій, вчинений за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 187); розбій з метою викрадення вогнепальної зброї, вчинений за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 28, ч. 3 ст. 262); незаконне заволодіння паспортом та іншими важливими особистими документами, вчинене за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 28, ч. 3 ст. 357); сприяння веденню агресивної війни за попередньою змовою групою осіб (ч. 5 ст. 27, ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437); порушення законів і звичаїв війни, особливо жорстоке поводження з цивільним населенням, а також віддання наказів про вчинення таких дій (ч. 1 ст. 438); і незаконне позбавлення волі та викрадення особи, вчинене з корисливих мотивів, за попередньою змовою групою осіб, із застосуванням зброї та що супроводжувалося заподіянням потерпілому фізичних страждань (ч. 2 ст. 146 ККУ). | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації;<br><br>**ч. 2 ст. 187 ККУ**, а саме розбій, вчинений за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 2 ст. 28, ч. 3 ст. 262 ККУ**, а саме розбій з метою викрадення вогнепальної зброї (крім гладкоствольної мисливської), вчинений за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 2 ст. 28, ч. 3 ст. 357 ККУ**, а саме незаконне заволодіння паспортом та іншими важливими особистими документами за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 2 ст. 146 ККУ**, а саме незаконне позбавлення волі або викрадення особи, вчинене з корисливих мотивів, за попередньою змовою групою осіб, із застосуванням зброї та що супроводжувалося заподіянням потерпілому фізичних страждань. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | Сторона обвинувачення подала клопотання про проведення спеціального досудового розслідування, в результаті якого відбудеться заочний суд, оскільки місцезнаходження підозрюваного встановити не вдалося. Суд задовольнив клопотання прокуратури про проведення спеціального розслідування (заочно). | |
| 36. | Справа № 263/3436/18, Ухвала від 28 березня 2018 року, Жовтневий районний суд міста Маріуполя Донецької області.<br><br>Станом на квітень 2021 року справа перебуває на етапі досудового розслідування. | Заступник командира 9-го окремого полку морської піхоти ДНР | **Обвинувачення**<br><br>Підозрюваний, як стверджується, приєднався до ДНР у січні 2015 року, де був призначений заступником командира 9-го окремого полку морської піхоти, що складався з 2000 осіб. Протягом травня-серпня 2017 року підозрюваний неодноразово віддавав розпорядження про безперервні невибіркові обстріли мирних населених пунктів у Волноваському районі Донецької області, а саме: Бердянськ, Павлопіль та Водяне, селище Сартана.<br><br>Під час слідства слідчий вжив усіх можливих заходів, щоб повідомити підозрюваному про підозру та викликати його у зв'язку з підозрою у злочинах, передбачених ч. 2 ст. 27, ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. | **ч. 2 ст. 27, ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ,** а саме ведення агресивних воєнних дій, вчинених за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 2 ст. 27, ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438 ККУ**, а саме порушення законів і звичаїв війни;<br><br>**ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | 438; ч. 2 ст. 27, ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 та ч. 1 ст. 258-3 ККУ. Суд задовольнив клопотання прокуратури про проведення спеціального досудового розслідування (заочного). | |
| 37. | Справа № 426/18968/17, Ухвала від 7 жовтня 2019 року, Кремінський районний суд Луганської області.<br><br>Розгляд справи триває. | Корнієвський Аркадій, громадянин України, слідчий Окремого комендантського полку 2-го армійського корпусу ЛНР | **Обвинувачення**<br><br>У 2014 році обвинувачений був «слідчим Окремого комендантського полку 2-го армійського корпусу» ЛНР, який нібито організував та здійснив пограбування з метою викрадення вогнепальної зброї, викрадення та незаконного позбавлення волі цивільного населення. Під час незаконного затримання щонайменше шести цивільних осіб обвинувачений, як стверджується, допитував їх і наказував бити і катувати їх.<br><br>Прокуратура обвинуватила його в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3), сприянні веденню агресивної війни, вчиненої за попередньою змовою групою осіб (ч. 5 ст. 27, ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ), порушенні законів і звичаїв війни (ч. 1 ст. 438 ККУ), озброєнної банди з метою нападу на установи чи на окремих осіб, а також участь у такій банді або у | **ч. 5 ст. 27, ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ**, а саме сприяння веденню агресивної війни, вчинене за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 1 ст. 438 ККУ**, а саме порушення законів і звичаїв війни;<br><br>**ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації;<br><br>**ст. 257 ККУ**, а саме організація озброєнної банди з метою нападу на установи чи на окремих осіб, а також участь у такій банді або у вчинюваному нею нападі;<br><br>**ч. 4 ст. 187 ККУ**, а саме розбій, тобто напад з метою заволодіння чужим майном, поєднаний із насильством, небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого, або з погрозою такого насильства; |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | вчинюваному нею нападі (ст. 257 ККУ), розбої при обтяжуючих обставинах (ч. 4 ст. 187 ККУ), розбої з метою викрадення вогнепальної зброї (ч. 3 ст. 262 ККУ), незаконному позбавленні волі або викраденні, вчиненому з корисливих мотивів, за попередньою змовою групою осіб, що супроводжувалося заподіянням потерпілому фізичних страждань, із застосуванням зброї, здійснюване протягом тривалого часу (ч. 2 ст. 146 ККУ). | **ч. 3 ст. 262 ККУ**, а саме розбій з метою викрадення вогнепальної зброї;<br><br>**ч. 2 ст. 146 ККУ**, а саме незаконне позбавлення волі або викрадення, вчинені з корисливих мотивів, за попередньою змовою групою осіб, що супроводжувалося заподіянням потерпілому фізичних страждань, із застосуванням зброї, здійснюване протягом тривалого часу. |
| 38. | Справа № 428/2717/20, Ухвала від 31 березня 2020 року, Сєвєродонецький міський суд Луганської області.<br><br>Станом на квітень 2021 року справа перебуває на етапі досудового розслідування. | Троє підозрюваних, усі громадяни України, учасники збройного формування з ЛНР | **Обвинувачення:**<br><br>У травні 2014 року троє підозрюваних приєдналися до збройного підрозділу ЛНР, де один із них був призначений начальником Генштабу, а двоє інших організували будівництво блокпостів.<br><br>До вересня 2014 року підозрювані брали участь у бойових діях та застосовували проти військовослужбовців ЗСУ міномети та вогнепальну зброю. Підозрюваний 1 також координував та організував ротацію інших членів ЛНР; здійснював контроль за виконанням бойових завдань, тренувань та внутрішнього | **ч. 2 ст. 27, ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ**, а саме участь у змові з метою планування та підготовки агресивної війни, ведення агресивних воєнних дій за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 2 ст. 27, ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438 ККУ**, а саме порушення законів та звичаїв війни, а саме примусова праця, вчинена за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме створення незаконного збройного |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | порядку; керував контрольно-пропускними пунктами. Підозрюваний 2 патрулював житлові масиви для затримання осіб та служив на блокпосту. Підозрюваний 3 керував будівлею та керував будівництвом блокпосту. Усі підозрювані придбали, зберігали та носили зброю та боєприпаси.<br><br>Наприкінці червня – на початку липня 2014 року підозрювані вирішили знаходити цивільних осіб та викрадати їх під приводом алкогольного сп'яніння. У трьох різних випадках підозрювані зупиняли осіб, застосовували фізичне насильство та утримували їх у підвалі місця дислокації. Затримання тривали кілька днів.<br><br>Далі підозрювані, діючи разом з іншими учасниками збройних формувань, неодноразово вивозили постраждалих на територію блокпосту, де, погрожуючи зброєю, потерпілих змушували будувати засоби оборони.<br><br>Суд надав дозвіл на проведення досудового розслідування заочно. | формування;<br><br>**ч. 2 ст. 263 ККУ**, а саме носіння, зберігання вогнепальної зброї та вибухових речовин без передбаченого законом дозволу;<br><br>**ч. 3 ст. 146 ККУ**, а саме незаконне позбавлення волі та викрадення людини, вчинені організованою групою. |
| 39. | Справа № 428/2624/20, | Невідомий підозрюваний, член | **Обвинувачення:** | **ч. 2 ст. 27, ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ**, а саме участь у змові з |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Ухвала від 31 березня 2020 року, Сєвєродонецький міський суд Луганської області.<br><br>Станом на квітень 2021 року справа перебуває на етапі досудового розслідування. | збройного підрозділу ЛНР | У травні 2014 року підозрюваний приєднався до збройного підрозділу ЛНР, отримав зброю, проходив військову підготовку та брав участь у воєнних діях, керував будівництвом блокпосту та воював з українськими силами. Він привозив заарештованих у Сєвєродонецьку для будівництва захисних споруд на блокпосту. Разом із двома іншими підозрюваними він заарештовував цивільних осіб за стан алкогольного сп'яніння та з інших причин, доставляв цих цивільних осіб до захопленої адміністративної будівлі, де затримував цивільних осіб, погрожував їм зброєю та застосовував до них насильство.<br><br>Суд задовольнив клопотання прокуратури про арешт майна підозрюваного. | метою планування та підготовки агресивної війни, ведення агресивних воєнних дій за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 2 ст. 27, ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438 ККУ**, а саме порушення законів та звичаїв війни, а саме примусова праця, вчинена за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме створення незаконного збройного формування;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ,** а саме носіння, зберігання вогнепальної зброї та вибухових речовин без передбаченого законом дозволу;<br><br>**ч. 3 ст. 146 ККУ,** а саме незаконне позбавлення волі та викрадення людини, вчинені організованою групою. |
| 40. | **Триває досудове розслідування у аналогічній справі в цьому ж регіоні:**<br><br>Справа № 428/4607/20, Ухвала від 9 червня 2020 року, Сєвєродонецький міський суд Луганської області. | | | |
| 41. | Справа № 428/5466/20, Ухвала Сєвєродонецького | Невідомий підозрюваний (підозрювані) | **Обвинувачення:**<br><br>У грудні 2018 – грудні 2019 року під час ведення агресивних воєнних дій із | **Ст. 437(2)** ККУ як ведення агресивних воєнних дій;<br><br>**Ст. 438(1) ККУ** як порушення |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | міського суду Луганської області від 8 липня 2020 року<br><br>Станом на квітень 2021 року справа перебуває на етапі досудового розслідування. | | застосуванням артилерії невстановлені співучасники збройних формувань Російської Федерації обстрілювали незахищені об'єкти цивільної інфраструктури та цивільне населення в різних населених пунктах Луганської області. Збитки, завдані цивільним об'єктам, перевищили 2 мільйони гривень.<br><br>Слідство триває. | законів та звичаїв війни;<br><br>**Ст. 258(2) ККУ** як терористичний акт, вчинений за попередньою змовою групою осіб або якщо він призвів до значної майнової шкоди чи інших тяжких наслідків;<br><br>**Ст. 263(1) ККУ** як носіння, зберігання вогнепальної зброї або вибухових речовин без передбаченого законом дозволу. |
| ВЕДЕННЯ АГРЕСИВНОЇ ВІЙНИ, СТВОРЕННЯ ТА / АБО УЧАСТЬ У ТЕРОРИСТИЧНІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ЧИ НЕЗАКОННОМУ ЗБРОЙНОМУ ФОРМУВАННІ, У ДЕЯКИХ ВИПАДКАХ ПОЄДНАНЕ ЗІ ЗВИЧАЙНИМИ ЗЛОЧИНАМИ | | | | |
| СПРАВИ, ЯКІ ЩЕ НЕ РОЗГЛЯНУТО / ЗНАХОДЯТЬСЯ НА РОЗГЛЯДІ | | | | |
| 42. | Справа № 328/67/16-к, Вирок від 25 лютого 2016 року, Токмацький районний суд Запорізької області. | Громадянин Російської Федерації, член «ДНР». | **Висновки суду**<br><br>У 2013-2014 роках обвинувачений був військовослужбовцем миротворчих сил РФ. У вересні 2014 року вступив у ДНР задля особистої вигоди. 3 вересня 2014 року він незаконно перетнув державний кордон України та прибув до Донецька.<br><br>20 вересня 2014 року обвинувачений вступив до мотострілецької бригади ДНР | **ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ**, а саме ведення агресивної війни за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації;<br><br>**ст. 263 ККУ** як придбання та носіння вогнепальної зброї та боєприпасів без передбаченого |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | «Слов'янськ» і отримав різне озброєння для ведення агресивної війни проти сил АТО.<br><br>З 20 вересня 2014 року по 8 травня 2015 року обвинувачений забезпечував зв'язок між збройними формуваннями ДНР, проводив розвідку місць розташування техніки, особового складу, укріплень учасників сил АТО, забезпечував охорону важливих об'єктів, техніки та озброєння ДНР, а також навчав бійців незаконних збройних формувань стрільбі та тактиці бою.<br><br>8 травня 2015 року обвинувачений був звільнений з військової служби. У червні 2015 року він був заарештований по дорозі з підконтрольної ДНР території Донецької області до Докучаєвська Донецької області (підконтрольного Уряду України).<br><br>Обвинувачений визнаний винним у веденні агресивної війни за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ); участі у терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ); та придбанні та носінняі | законом дозволу. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | вогнепальної зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу (ст. 263 ККУ). Обвинуваченого засудили до одинадцяти років позбавлення волі. | |
| 43. | Справа № 225/6623/15-к, Вирок від 4 липня 2016 року, Дзержинський міський суд Донецької області.<br><br>Справа надійшла до Апеляційного суду Донецької області, але суд залишив вирок без змін.<br><br>Після цього справа перейшла до Касаційного кримінального суду Верховного Суду, який частково задовольнив апеляційну скаргу сторони захисту та повернув справу на новий розгляд до Апеляційного суду. | Громадянин України, заступник начальника відділу контррозвідки «КОТ» ДНР | **Висновки суду**<br><br>У травні 2014 року обвинувачений вступив до ДНР на посаді заступника командира підрозділу контррозвідки «КОТ» та отримав необхідну військову техніку та боєприпаси.<br><br>З травня по 16 червня 2015 року обвинувачений перевозив зброю до Донецька та розповсюджував її серед членів «КОТ», обмінювався зброєю та боєприпасами з іншими членами ДНР та наказав доставити зброю до Маріуполя.<br><br>Крім того, обвинувачений здійснював формування та підготовку диверсійних груп до подальших терористичних актів та диверсій у Маріуполі, організовував та відбирав осіб, які здійснювали диверсійну діяльність проти так званих «ДТР» у Ленінському та Петровському районах Донецька. | **ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ**, а саме ведення агресивних воєнних дій за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 1 ст. 258-3 ККУ,** а саме участь у терористичній організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Апеляційний суд Донецької області залишив апеляційну скаргу без розгляду та залишив вирок суду першої інстанції без змін. | | 16 червня 2015 року обвинувачений був затриманий правоохоронцями України в місті Дніпропетровську.<br><br>Обвинувачений був визнаний винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ); веденні агресивних воєнних дій за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ). Обвинуваченого засудили до одинадцяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | |
| 44. | Справа № 409/2799/16-к, Вирок від 13 грудня 2016 року, Білокуракинський районний суд Луганської області.<br><br>Справа надійшла до Апеляційного суду Луганської області, але суд відхилив апеляційні скарги захисту та залишив без змін вирок суду першої інстанції. | Громадянин Російської Федерації, член батальйону територіальної оборони ЛНР | **Висновки суду**<br><br>Перебуваючи у складі батальйону територіальної оборони ЛНР у 2014-2015 роках, обвинувачений збирав розвідувальні дані для виявлення та моніторингу місць розташування техніки, особового складу, укріплень учасників АТО та воював проти ЗСУ. 2 серпня 2015 року обвинувачений був затриманий на КПП «Станиця Луганська».<br><br>Обвинувачений визнаний винним у веденні агресивної війни за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 | **ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ**, а саме ведення агресивної війни за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | ККУ); та участі у терористичній організації (ч. 3 ст. 258-3 ККУ). Обвинуваченого засудили до дванадцяти років позбавлення волі. | |
| 45. | Справа № 243/7084/15-к, Вирок від 28 грудня 2016 року Слов'янського міськрайонного суду Донецької області. | Громадянин України, солдат 1-ї Слов'янської бригади ДНР, згодом командир взводу ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений, як озброєний член ДНР, проходив службу на блокпостах та брав участь у бойових діях проти ЗСУ. Він також придбав боєприпаси та вибухівку та зберігав їх у своїй квартирі.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ); незаконному поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами (ч. 1 ст. 263 ККУ); веденні агресивної війни за попередньою змовою групою осіб (ч 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ).<br><br>Суд засудив його до трьох років трьох місяців позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | **ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ**, а саме ведення агресивної війни за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами без передбаченого законом дозволу. |
| 46. | Справа № 235/9919/15-к, Вирок від 27 січня 2017 року, Красноармійський | Громадянин України, командир взводу «Республіканської гвардії ДНР» | **Висновки суду**<br><br>4 травня 2014 року обвинувачений вступив на службу до поліції ДНР | **ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ**, а саме ведення агресивної війни за попередньою змовою групою осіб; |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | міськрайонний суд Донецької області .<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Донецької області, який залишив вирок суду першої інстанції без змін.<br><br>Після цього справа перейшла до Касаційного кримінального суду Верховного Суду, який також залишив вирок суду першої інстанції без змін. | | командиром взводу. Побудував та укріпив блокпости та обладнав вогневі позиції у Слов'янську Донецької області.<br><br>18 серпня 2014 року обвинувачений вступив до батальйону «ОПЛОТ» ДНР, де продовжував виконувати ті ж обов'язки, але в Донецьку, а також служити на блокпостах ДНР, незаконно контролюючи переміщення автотранспорту та людей через блокпост.<br><br>У середині січня 2015 року обвинувачений став командиром взводу «Республіканської гвардії ДНР», де проходив службу до 19 липня 2015 року і воював проти сил АТО, захищав блокпост ДНР у Донецьку, незаконно контролював рух транспорту та людей через блокпост та збирав розвідувальні дані про пересування українських сил.<br><br>Обвинувачений був схоплений та заарештований українськими силами біля КПП «Шахта» поблизу Красногорівки Мар'їнського району Донецької області 19 липня 2015 року. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме придбання, носіння, зберігання вогнепальної зброї, бойових припасів без передбаченого законом дозволу. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | Обвинувачений визнаний винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ); придбанні, носінні, зберіганні вогнепальної зброї, бойових припасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ); веденні агресивної війни за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ). Обвинуваченого засудили до десяти років позбавлення волі. | |
| 47. | Справа № 225/311/17, Вирок від 8 лютого 2017 року, Дзержинський міський суд Донецької області.<br><br>Справа перейшла до Апеляційного суду Донецької області, який залишив вирок суду першої інстанції без змін. | Громадянин Російської Федерації, розвідник окремого розвідувального загону 2-го батальйону 7-ї окремої мотострілецької бригади ДНР | **Висновки суду**<br><br>Під впливом пропаганди в російських ЗМІ обвинувачений у січні 2015 року вирішив піти на службу в ДНР, ставши розвідником. На цій посаді, незаконно здобувши зброю, обвинувачений проходив службу в м. Дебальцеве Донецької області, де слідкував за обстрілами військовослужбовців ЗСУ та проходив службу на блокпосту в Новогригорівці Бахмутського району Донецької області.<br><br>Пізніше він збирав розвідувальні дані про особовий склад, озброєння, військову техніку та іншу інформацію для обстрілу | **ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ**, а саме ведення агресивної війни за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме придбання, носіння, зберігання вогнепальної зброї, бойових припасів без передбаченого законом дозволу. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | українських сил.<br><br>Обвинувачений був затриманий ЗСУ поблизу села Новгород, Торецьк, Донецька область 8 вересня 2016 року.<br><br>Обвинувачений визнаний винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ); придбанні, носінні, зберіганні вогнепальної зброї, бойових припасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ); веденні агресивної війни за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ). Його засудили до одинадцяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | |
| 48. | Справа № 423/1750/16-к, Вирок від 9 лютого 2017 року, Попаснянський районний суд Луганської області.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Луганської області, який залишив вирок суду першої інстанції без | Двоє обвинувачених є громадянами України, учасниками незаконного збройного формування. | **Висновки суду**<br><br>У 2014 році обидва обвинувачених приєдналися до незаконного збройного формування, що діяло в Луганську. Маючи озброєння, у складі більшої групи вони проводили розвідувальну діяльність для збору інформації щодо позицій ЗСУ. Далі вони обстріляли військовослужбовців ЗСУ неподалік від бази останніх. Під час затримання у обвинувачених були виявлені боєприпаси. | **ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ**, а саме ведення агресивної війни за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 2 ст. 28, ч. 4 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування та його нападах на громадян, вчинена за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме придбання, зберігання та носіння боєприпасів без передбаченого законом |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | змін. | | Обвинувачені були повідомлені про розгляд справи, але на судове засідання не з'явилися, тому справу розглянули заочно.<br><br>Обох обвинувачених визнано винними у веденні агресивної війни за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ), участі в діяльності незаконного збройного формування та його нападах на громадян, скоєних за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 28, ч. 4 ст. 260 ККУ) та придбанні, зберіганні та носінні боєприпасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ). Обвинувачених засудили до чотирнадцяти років шести місяців та п'ятнадцяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна відповідно. | дозволу. |
| 49. | Справа № 326/195/16-к, Вирок від 20 лютого 2017 року, Чернігівський районний суд Запорізької області.<br><br>Справа перейшла до Апеляційного суду Запорізької області, | Громадянин України, військовослужбовець 1-го Слов'янського полку 3-ї мотострілецької бригади 9-ї роти 2-го взводу ДНР | **Висновки суду**<br><br>У 2014 році обвинувачений вступив на службу до збройного підрозділу ДНР, де проходив службу на спостережних позиціях і постах, спостерігав за розташуванням української військової техніки, укріплень та особового складу. Пізніше разом із іншим підрозділом ДНР | **ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ**, а саме ведення агресивної війни за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації**,** змінена судом на **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | який частково скасував рішення суду першої інстанції. Зокрема, суд скасував вирок обвинуваченого, змінив правову кваліфікацію та призначив новий вирок.<br><br>Після цього справа перейшла до Касаційного кримінального суду Верховного Суду, який змінив умови зарахування запобіжного заходу у вирок, але залишив рішення апеляційного суду без змін. | | він також спостерігав за блокпостом. Для виконання своїх військових обов'язків він отримував зброю від інших учасників ДНР.<br><br>Обвинувачений визнав себе винним в участі у незаконному збройному формуванні та незаконному носінні зброї, і не винним у веденні агресивної війни проти України. Він пояснив, що був призваний до ДНР у 2014 році і що відмова від служби спричинила б кримінальну відповідальність. Суд змінив кваліфікацію злочину з ч. 1 ст. 258-3 ККУ (участь у терористичній організації) на ч. 2 ст. 260 ККУ (участь у діяльності незаконного збройного формування), оскільки національними та міжнародними органами не вжито заходів щодо визнання ДНР та ЛНР терористичними організаціями.<br><br>Обвинувачений визнаний винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ); та придбанні, носінні, зберіганні вогнепальної зброї, бойових припасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. | збройного формування;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме придбання, носіння, зберігання вогнепальної зброї, бойових припасів без передбаченого законом дозволу. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | 263 ККУ). Обвинувачений виправданий у веденні агресивної війни за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ) у зв'язку з відсутністю доказів скоєння ним злочину. Його засудили до чотирьох років позбавлення волі.<br><br>Апеляційний суд скасував вирок обвинуваченого за участь у діяльності незаконного збройного формування за ч. 2 ст. 260 ККУ та визнав його винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та придбанні, носінні, зберіганні вогнепальної зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ). Обвинуваченого засудили до дев'яти років позбавлення волі. | |
| 50. | Справа № 408/27/17, Вирок від 6 березня 2017 року, Лисичанський міський суд Луганської області. | Громадянин України, член ЛНР | **Висновки суду**<br><br>У 2014 році обвинувачений вступив на службу до ЛНР, де будував та підтримував необхідні споруди та охороняв громадський порядок.<br><br>Він визнав свою провину, зазначивши, що не брав участі в жодних бойових зіткненнях, покинув ЛНР до арешту та | **ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ**, а саме ведення агресивної війни за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації, а також інше сприяння діяльності терористичної організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | вибачився за свої дії.<br><br>Обвинувачений визнаний винним в участі в терористичній організації, а також в іншому сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ); веденні агресивної війни за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ). Суд призначив йому один рік три місяці позбавлення волі. | |
| 51. | Справа № 265/7705/15-к, Вирок від 12 квітня 2017 року, Орджонікідзевський районний суд міста Маріуполя Донецької області.<br><br>Справа перейшла до Апеляційного суду Донецької області, який призначив судове засідання для розгляду справи на стадії апеляцій. Однак після 6 червня 2017 року більше немає записів | ГромадянкаУкраїни, яка, як стверджується, надала інформацію для ДНР | **Висновки судии**<br><br>У травні – червні 2015 року обвинувачена, як стверджується, надала інформацію про кількість особового складу, військової техніки та маршрути руху проукраїнського батальйону «Азов» своєму знайомому, громадянину Російської Федерації та бойовику ДНР.<br><br>У червні 2015 року вона була заарештована СБУ і стверджувала, що утримувалася в підвалі.<br><br>Сторона обвинувачення стверджувала, що обвинувачена вчинила умисне сприяння діяльності терористичної | **ч. 2 ст. 27, ч. 2 ст. 437 ККУ**, а саме сприяння веденню агресивної війни та агресивних бойових дій;<br><br>**ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме сприяння діяльності терористичної організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | про цю справу. | | організації та була пособником у веденні агресивної війни та агресивних бойових дій за ч. 1 ст. 258-3; ч. 2 ст. 27, ч. 2 ст. 437 ККУ. Обвинувачена не визнала себе винною, стверджуючи, що дізналася про громадянина Росії, який нібито отримав від неї інформацію, лише в підвалі СБУ.<br><br>Суд, відхиливши докази як ненадійні та отримані з невстановленого джерела, та зазначивши, що досудове розслідування проводилося з процесуальними порушеннями, виправдав обвинувачену за всіма пунктами обвинувачення. | |
| 52. | Справа № 265/4500/16-к, Вирок від 24 квітня 2017 року, Орджонікідзевський районний суд міста Маріуполя Донецької області. | Громадянин України, член ДНР | **Висновки суду**<br><br>Після приєднання до ДНР обвинувачений був охоронцем одного з лідерів ДНР. У серпні 2014 року обвинувачений прибув до Криму і пройшов спеціальну військову підготовку під керівництвом Федеральної служби безпеки Російської Федерації. З серпня по листопад 2014 року очолював розвідувально-диверсійну групу ДНР, яка брала участь у бойових діях проти ЗСУ. У цій ролі обвинувачений приймав до групи нових учасників, брав участь у захопленні | **ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ**, а саме ведення агресивної війни за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 3 ст. 258 ККУ**, а саме вчинення терористичного акту, тобто вчинення вибуху, який створив небезпеку для життя чи здоров'я людей та спричинив настання інших тяжких наслідків, з метою порушення громадської безпеки, залякування населення за попередньою змовою групою осіб, |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | контролю над містом у Донецькій області та забезпечував свій особовий склад амуніцією, зброєю та продовольством. Крім того, обвинувачений спільно з іншими учасниками ДНР та невстановленими представниками спецслужб Російської Федерації розробив план скоєння терористичного акту шляхом ініціювання вибуху на блокпосту ЗСУ, який вони реалізували у листопаді 2014 року. Вибух спричинив загибель та поранення різного ступеня тяжкості українських військовослужбовців.<br><br>Обвинувачений був повідомлений про розгляд справи, але на судове засідання не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br><br>Обвинувачений визнаний винним у вчиненні терористичного акту (ч. 3 ст. 258 ККУ); участі в терористичній організації та іншому забезпеченні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ); незаконному виготовленні вибухового пристрою за попередньою змовою групою осіб (ч. 1 ст. 263-1 ККУ); веденні агресивної війни за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 | що призвело до загибелі людей та інших тяжких наслідків;<br><br>**ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації та інше сприяння діяльності терористичної організації;<br><br>**ч. 1 ст. 263-1 ККУ**, а саме незаконне виготовлення вибухового пристрою за попередньою змовою групою осіб. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | ККУ). Його засудили до п'ятнадцяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | |
| 53. | Справа № 325/266/16-к, Вирок від 29 травня 2017 року, Приазовський районний суд Запорізької області.<br><br>Справа надійшла до Апеляційного суду Запорізької області, але суд залишив апеляційну скаргу прокурора без задоволення та залишив вирок суду першої інстанції без змін. | Громадянин України, член «Семенівського батальйону» ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений вступив до ДНР у 2014 році, проходив службу в Слов'янську та Донецьку. Він служив стрільцем, потім захищав блокпост, щоб не допустити проходу через нього українських військ, а згодом спостерігав за місцевістю, щоб виявити українську військову техніку, укріплення та особовий склад. За службу йому платили.<br><br>Обвинувачений визнав себе винним в участі в терористичній організації та не винним у веденні агресивної війни проти України.<br><br>Обвинувачений визнаний винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3) та придбанні, носінні та зберіганні вогнепальної зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ) та засуджений до восьми років позбавлення волі. Суд виправдав обвинуваченого за обвинуваченням за ч. | **ч. 2 ст. 437 ККУ**, а саме ведення агресивної війни;<br><br>**ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме придбання, носіння та зберігання вогнепальної зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | 2 ст. 437 ККУ. | |
| 54. | Справа № 263/15014/15-к, Вирок від 9 серпня 2017 року, Жовтневий районний суд міста Маріуполя Донецької області.<br><br>Справа перейшла до Апеляційного суду Донецької області, який залишив вирок суду першої інстанції без змін. | **Обвинувачений 1 –** громадянин України, командир танка Т-72 ДНР;<br><br>**Обвинувачений 2 –** громадянин України, стрілець танка Т-72 ДНР. | **Висновки суду**<br><br>Двох обвинувачених приєдналися до ДНР у вересні 2014 року і служили на блокпосту в Донецькій області, де організували та контролювали роботу блокпосту, воювали проти українських сил у разі наближення до блокпосту та захищали об'єкти та споруди ДНР.<br><br>Пізніше обвинувачений 1 став командиром танка Т-72, а обвинувачений 2 став стрільцем того ж танка. Обидва обвинувачених брали активну участь у бойових діях проти українських сил.<br><br>Кожен обвинувачений визнав себе винним в участі в діяльності незаконного збройного формування та не винним у веденні агресивної війни проти України.<br><br>Суд визнав обох обвинувачених винними в участі в діяльності незаконного збройного формування за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 260 ККУ) та веденні агресивної війни за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. | **ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ**, а саме ведення агресивної війни за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування за попередньою змовою групою осіб. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | 28, ч. 2 ст. 437 ККУ) та призначив кожному з них по десять років позбавлення волі. | |
| 55. | Справа № 221/1956/15-к, Вирок від 21 вересня 2017 року, Дружківський міський суд Донецької області.<br><br>Справа перейшла до Апеляційного суду Донецької області, який закрив апеляційне провадження, оскільки захист відкликав свою апеляцію. | Громадянин України, учасник бригади ДНР «Восток» | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений у складі озброєної бригади «Восток» ДНР охороняв блокпости та ремонтував озброєння бригади. Він також придбав вогнепальну зброю та боєприпаси, носив їх та зберігав.<br><br>Суд виправдав обвинуваченого у веденні агресивної війни за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ) через відсутність достатніх доказів його вини. Суд також дійшов висновку, що, оскільки ознак участі в терористичній організації не встановлено (ч. 1 ст. 258-3 ККУ), дії обвинуваченого кваліфікуються як участь у діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ).<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ) та придбанні, зберіганні та носінні вогнепальної зброї без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ) та призначив йому покарання у вигляді п'яти | **ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. ККУ**, а саме ведення агресивної війни за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації змінено судом на **ст. 260(2) ККУ** як участь у діяльності незаконного збройного формування;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме придбання, зберігання та носіння вогнепальної зброї без передбаченого законом дозволу. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | років трьох місяців позбавлення волі. | |
| 56. | Справа № 235/9442/15-к, Вирок від 22 вересня 2017 року, Красноармійський міськрайонний суд Донецької області. | Громадянин Російської Федерації, учасник бригади «Оплот» ДНР | **Висновки суду**<br><br>У липні 2015 року обвинувачений приєднався до ДНР і отримав військову підготовку, зброю та боєприпаси, які він надалі носив із собою. Як член ДНР, обвинувачений контролював розташування військової техніки та особового складу ЗСУ та передавав інформацію членам ДНР. За цей період ДНР здійснила три мінометних і чотири артилерійських обстріли.<br><br>Обвинувачений визнаний винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ), придбанні та носінні вогнепальної зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ) та веденні агресивної війни проти України за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ) та засуджений до чотирьох років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | **ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ**, а саме ведення агресивної війни за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме придбання, зберігання та носіння вогнепальної зброї без передбаченого законом дозволу. |
| 57. | Справа № 419/2610/15-к, Вирок від 27 жовтня 2017 року, | **Обвинувачений 1** - громадянин України, офіцер батареї | **Висновки суду**<br><br>Як член ЛНР, обвинувачений 1 | **ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ**, а саме ведення агресивної війни за попередньою змовою групою осіб; |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Рубіжанський міський суд Луганської області. | реактивного дивізіону 10-ї артилерійської бригади народної міліції ЛНР;<br><br>**Обвинувачений 2 –** громадянин України, командир батареї реактивного дивізіону 10-ї артилерійської бригади народної міліції ЛНР | ремонтував вантажівки, які перевозили артилерійські системи «Град», а згодом наглядав за розповсюдженням продуктів харчування та обмундирування серед учасників артилерійського підрозділу ЛНР. Виконуючи свої службові обов'язки, він незаконно отримав та носив зброю.<br><br>Обвинувачений 2, також член ЛНР, відповідав за підтримання дисципліни в батальйоні «Заря», згодом став командиром артилерійського підрозділу.<br><br>Обидва обвинувачених підтвердили в суді, що визнали свою провину та уклали угоду зі стороною обвинувачення.<br><br>Отримавши підтвердження добровільності угоди між обвинуваченими та стороною обвинувачення, суд не вивчав докази, а виконав зазначену угоду, визнавши обох обвинувачених винними в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та веденні агресивної війни проти України (ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ). Крім того, обвинуваченого 1 визнали винним у придбанні та носінні вогнепальної зброї та боєприпасів без передбаченого законом | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме придбання, зберігання та носіння вогнепальної зброї без передбаченого законом дозволу. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ). Кожного обвинуваченого засудили до чотирьох років п'яти місяців позбавлення волі. | |
| 58. | Справа № 221/2405/15-к, Вирок від 24 листопада 2017 року, Іллічівський районний суд міста Маріуполя Донецької області. | Громадянин України, пов'язаний з «ДНР» | **Висновки суду**<br><br>У 2014 році обвинувачений навчав поводження зі зброєю інших членів збройного загону ДНР «Добровольна козацька дружина». Обвинувачений, діючи разом з іншими членами ДНР, охороняв об'єкти ДНР у Донецьку та чинив опір ЗСУ. Він також обслуговував військову техніку та перевозив особовий склад ДНР та боєприпаси на автомобілях.<br><br>Обвинувачений та сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив. Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ); незаконному поводженні зі зброєю (ч. 1 ст. 263 ККУ); та веденні агресивної війни за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ) та засудив його до п'яти років позбавлення волі. | **ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ**, а саме ведення агресивної війни за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме незаконне поводження зі зброєю. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 59. | Справа № 235/7506/15-к, Вирок від 11 грудня 2017 року, Красноармійський міськрайонний суд Донецької області. | Громадянин України, член Народної міліції Донбасу ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений, як озброєний член ДНР, служив на блокпосту, де оглядав автомобілі. Він також охороняв об'єкти, захоплені ДНР, захищав їх під час наступів та брав участь у бойових діях проти ЗСУ. Крім того, обвинувачений придбав гранати, носив і зберігав їх.<br><br>Обвинувачений визнаний винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ); придбанні, носінні та зберіганні боєприпасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ); та веденні агресивної війни за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ) та засуджено до десяти років позбавлення волі. | **ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ**, а саме ведення агресивної війни за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме придбання, зберігання та носіння боєприпасів без передбаченого законом дозволу. |
| 60. | Справа № 415/3619/17, Вирок від 26 лютого 2018 року, Лисичанський міський суд Луганської області. | **П'ятеро обвинувачених** були громадянами України, членами ЛНР | **Висновки суду**<br><br>У 2014 році п'ятеро обвинувачених вступили до збройного формування ЛНР і отримали зброю. Вони служили на блокпосту і воювали проти українських військ. Крім того, один із обвинувачених організував чотирьох інших у групу, яка неодноразово викрадала, била, ув'язнювала та примушувала до роботи | **ч. 2 ст. 27, ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ**, а саме ведення агресивної війни за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме носіння, |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | щонайменше сім осіб у Лисичанську Луганської області.<br><br>Усі обвинувачені були повідомлені про розгляд справи, але до суду не з'явилися, тому справу розглянули заочно.<br><br>Суд визнав усіх обвинувачених винними у викраденні осіб організованою групою (ч. 3 ст. 146 ККУ), торгівлі людьми організованою групою (ч. 3 ст. 149 ККУ), участі у незаконному збройному формуванні (ч. 2 ст. 260 ККУ), незаконному поводженні зі зброєю (ч. 1 ст. 263 ККУ) та веденні агресивної війни проти України (ч. 2 ст. 27, ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ). Обвинуваченого 1, який організовував та планував злочинну діяльність угруповання, засуджено до дванадцяти років шести місяців позбавлення волі з конфіскацією всього майна, а кожного з чотирьох інших обвинувачених – до дванадцяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | зберігання та придбання вогнепальної зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу;<br><br>**ч. 3 ст. 146 ККУ**, а саме незаконне позбавлення волі або викрадення особи з корисливих мотивів, у спосіб, небезпечний для життя та здоров'я потерпілого, таким чином, щоб заподіяти потерпілому фізичні страждання, із застосуванням зброї, здійснене протягом тривалого часу організованою групою;<br><br>**ч. 3 ст. 149 ККУ**, а саме торгівлі людьми, вчинене з метою експлуатації, проти кількох осіб, організованою групою, поєднане із погрозою застосування насильства, небезпечного для життя чи здоров'я потерпілих. |
| 61. | Справа № 415/452/17-к, Вирок від 21 вересня 2018 року, | Громадянин України, у складі розвідувальної роти | **Висновки суду**<br><br>Протягом 2014-2017 років у складі | **ч. 2 ст. 27, ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ**, а саме ведення агресивної війни за попередньою змовою |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Лисичанський міський суд Луганської області. | 4-ї окремої мотопіхотної бригади ЛНР | розвідувальної роти ЛНР обвинувачений здійснював розвідувальні заходи та обстрілював українські війська, розташовані в Луганській та Донецькій областях.<br><br>Обвинувачений був повідомлений про розгляд справи, але на судове засідання не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі у незаконному збройному формуванні (ч. 2 ст. 260 ККУ) та веденні агресивної війни проти України (ч. 2 ст. 27, ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ) та засудив його до тринадцяти років позбавлення волі. | групою осіб;<br><br>**ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування. |
| 62. | Справа № 415/459/17, Вирок від 10 квітня 2019 року, Лисичанський міський суд Луганської області. | ГромадянкаУкраїни, командир снайперського взводу розвідувальної роти 4-ї окремої мотопіхотної бригади ЛНР | **Висновки суду**<br><br>Влітку 2014 року обвинувачена приєднався до збройного формування ЛНР і пройшла підготовку щодо поводження зі зброєю, ведення бойових дій та ведення рукопашного бою. Потім вона стала командиром снайперського взводу розвідувальної частини ЛНР, брала участь у бойових діях, вела | **ч. 2 ст. 27, ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 437 ККУ**, а саме участь у змові з метою планування та підготовки агресивної війни за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | розвідувальну діяльність.<br><br>Обвинувачена була повідомлена про розгляд справи, але на судове засідання не з'явилася, тому справу розглянули заочно.<br><br>Суд визнав обвинувачену винною в участі у незаконному збройному формуванні (ч. 2 ст. 260 ККУ) та участі у змові з метою планування та підготовки агресивної війни за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 27, ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 437 ККУ) та призначив їй покарання у вигляді семи років позбавлення волі. | |
| 63. | Справа № 415/2645/17, Вирок від 12 червня 2019 року, Лисичанський міський суд Луганської області. | Громадянин України, командир розвідувальної роти 4-ї окремої мотопіхотної бригади ЛНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений приєднався до збройного формування ЛНР, зрештою ставши командиром розвідувального підрозділу. На цій посаді брав участь у бойових діях та збирав розвідувальні дані на території Донецької та Луганської областей.<br><br>Обвинувачений був повідомлений про розгляд справи, але на судове засідання не з'явився, тому справу розглянули | **ч. 2 ст. 27, ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 437 ККУ**, а саме участь у змові з метою планування та підготовки агресивної війни за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | заочно.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі у незаконному збройному формуванні (ч. 2 ст. 260 ККУ) та участі у змові з метою планування та підготовки агресивної війни за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 27, ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 437 ККУ) та призначив покарання у вигляді восьми років позбавлення волі. | |
| 64. | Справа № 219/10228/15-к, Вирок від 22 серпня 2019 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької областю. | Громадянин Російської Федерації, учасник батальйону «Август» ЛНР | **Висновки суду**<br><br>Відбувши в грудні 2014 року 15 діб адміністративного арешту за водіння в нетверезому стані в Ростові-на-Дону (Росія), обвинувачений був повідомлений невідомим працівником поліції про те, що проти нього триває кримінальне провадження. Щоб уникнути кримінальних обвинувачень, обвинувачений погодився надати допомогу в догляді за військовою технікою в Донецьку, Росія.<br><br>Згодом невідомі представники російської влади доставили обвинуваченого та ще 21 особу до Донецька (Росія), де їм | **ч. 2 ст. 27, ч. 2 ст. 437 ККУ**, а саме ведення агресивної війни за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 3 ст. 258 ККУ**, а саме застосування зброї та інших дій, що створили небезпеку життю та здоров'ю людей, заподіяли значну майнову шкоду та спричинили настання інших тяжких наслідків, які було вчинено з метою порушення громадської безпеки, залякування населення, провокації воєнного конфлікту, міжнародних ускладнень, за попередньою змовою групи осіб, що призвело до заподіяння |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | повідомили про передачу військової техніки, яку вони мали утримувати в Красному Лучі, Україна (територія, контрольована збройними формуваннями). Потім обвинувачений поїхав до Красного Луча, де вступив до батальйону «Август» ЛНР.<br><br>У складі батальйону «Август» обвинувачений нападав на організації, підприємства та осіб, у тому числі й на учасників сил АТО. Пізніше обслуговував танки Т-64 та Т-72 батальйону «Август» і був водієм танка Т-64-Б, який атакував сили АТО в Донецькій області 25 січня 2015 року.<br><br>Внаслідок обстрілу вісім військовослужбовців ЗСУ загинули, четверо військовослужбовців отримали тяжкі тілесні ушкодження, п'ятеро військовослужбовців отримали тілесні ушкодження середньої тяжкості, п'ятеро військовослужбовців отримали легкі тілесні ушкодження, і було знищено військове майно на суму 2 622 735 грн.<br><br>Обвинувачений визнаний винним у | значної матеріальної шкоди, інших тяжких наслідків та загибелі людей;<br><br>**ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації;<br><br>**ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме придбання та зберігання вогнепальної зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу, вчинене за попередньою змовою групою осіб. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | застосуванні зброї та вчиненні інших дій, що створили небезпеку життю та здоров'ю людей, заподіяли значну майнову шкоду та інші тяжкі наслідки, які були вчинені з метою порушення громадської безпеки, залякування населення, провокації воєнного конфлікту, міжнародних ускладнень, за попередньою змовою групи осіб, що призвело до заподіяння значної майнової шкоди, інших тяжких наслідків та загибелі людей (ч. 3 ст. 258 ККУ); участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ); придбанні та зберіганні вогнепальної зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу, вчиненому за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 263 ККУ); та веденні агресивної війни за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ).<br><br>Обвинуваченого засудили до п'ятнадцяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | |
| 65. | Справа № 642/6196/17, Вирок від 12 грудня 2019 року Сватовського | Громадянин України, член ЛНР, який керував діяльністю | **Висновки суду**<br><br>У 2014 році обвинувачений вступив на | **ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ**, а саме ведення агресивної війни за |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | районного суду Луганської області.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Луганської області, який залишив вирок суду першої інстанції без змін.<br><br>Після цього справа перейшла до Касаційного кримінального суду Верховного Суду, який також залишив вирок суду першої інстанції без змін. | артилерійського підрозділу ЛНР | службу до КДБ (Комітету державної безпеки) ЛНР, де керував діяльністю артилерійського підрозділу в липні-серпні 2014 року. Продовжуючи виконувати накази та вказівки керівництва ЛНР, у вересні 2016 – липні 2017 року обвинувачений збирав розвідувальну інформацію в Києві та Харкові, в тому числі про місцезнаходження та маршрути одного з народних депутатів України. Також обвинувачений зберігав зброю у своєму гаражі в Харкові.<br><br>Обвинувачений свою провину не визнав та відмовився давати свідчення в суді.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та зберіганні зброї без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ) та призначив покарання у вигляді дев'яти років позбавлення волі. Суд виправдав обвинуваченого у веденні агресивної війни за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ) через відсутність доказів вчинення злочину. | попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме носіння, зберігання та придбання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин та вибухових пристроїв без передбаченого законом дозволу. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 66. | Справа № 409/155/19, Вирок від 24 грудня 2019 року, Рубіжанський міський суд Луганської області. | Громадянин України, учасник батальйону ЛНР «Лєший» | **Висновки суду**<br><br>У квітні 2014 року обвинувачений приєднався до батальйону ЛНР «Лєший», вів воєнні дії проти ЗСУ та нападав на підприємства, установи та громадян Луганська. Він також охороняв захоплену будівлю СБУ в Луганській області та Сєвєродонецький міський військовий комісаріат, проходив службу на блокпостах.<br><br>Крім того, обвинувачений, діючи спільно з іншими членами ЛНР, здійснив напад на Луганський прикордонний загін, обстрілюючи приміщення, будівлі та військовослужбовців з метою захоплення будівлі, зброї та іншого майна. В результаті було захоплено будівлю прикордонного загону, тринадцять українських військовослужбовців отримали поранення.<br><br>Обвинувачений і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив. Суд визнав обвинуваченого винним у плануванні та підготовці агресивної війни, веденні агресивних воєнних дій, вчинених за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. | **ч. 2 ст. 27, ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ**, а саме планування та підготовка агресивної війни, ведення агресивних воєнних дій, вчинені за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 3 ст. 28, ч. 5 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування та його нападах на підприємства, установи, організації, що призвело до тяжких наслідків, вчинене організованою групою. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | 27, ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ) та участі у діяльності незаконного збройного формування та його нападах на підприємства, установи, організації, що призвело до тяжких наслідків, вчинене організованою групою (ч. 3 ст. 28, ч. 5 ст. 260 ККУ). Суд засудив його до двох років десяти місяців позбавлення волі. | |
| ВЕДЕННЯ АГРЕСИВНОЇ ВІЙНИ В ПОЄДНАННІ З ПОСЯГАННЯМ НА ТЕРИТОРІАЛЬНУ ЦІЛІСНІСТЬ УКРАЇНИ ТА ДЕРЖАВНОЮ ЗРАДОЮ | | | | |
| РОЗГЛЯНУТІ СПРАВИ | | | | |
| 67. | Справа № 759/16863/16-к, Вирок від 18 березня 2019 року, Святошинський районний суд міста Києва.<br><br>Справа перейшла до Київського апеляційного суду, який призначив судове засідання для розгляду справи на стадії апеляцій, але з травня 2019 року подій не | Олег Беланцев, громадянин Російської Федерації, представник Президента Російської Федерації в Кримському федеральному окрузі | **Висновки суду**<br><br>У березні 2014 року обвинувачений та інші представники Збройних Сил Російської Федерації зустрілися з командуванням Військово-морських сил України у їхньому штабі в Севастополі, Крим. Виконуючи злочинний план ведення агресивної війни проти України та анексії її територій, обвинувачений представився представником президента Росії та вимагав від військовослужбовців ВМС ЗСУ добровільної здачі зброї, намагаючись підкупити їх обіцянками їхньої подальшої служби у новостворених військових частинах на території | **ч. 5 ст. 27, ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ,** а саме пособництво у веденні агресивної війни за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 5 ст. 27, ч. 3 ст. 110 ККУ**, а саме пособництво у вчиненні умисних дій із метою зміни меж території та державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, за попередньою змовою групою осіб, що призвело до тяжких наслідків;<br><br>**ч. 4 ст. 27, ч. 1 ст. 111 ККУ**, а саме |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | відбулося. | | окупованого Криму, збереження військових звань та командних посад.<br><br>Обвинувачений був повідомлений про розгляд справи, але на судове засідання не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br><br>Обвинувачений визнаний винним у пособництві в вчиненні умисних дій з метою зміни меж території та державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, за попередньою змовою групою осіб, що призвело до тяжких наслідків. (ч. 5 ст. 27, ч. 3 ст. 110 ККУ); підбурюванні до державної зради (ч. 4 ст. 27, ч. 1 ст. 111 ККУ) та пособництві у веденні агресивної війни за попередньою змовою групою осіб (ч. 5 ст. 27, ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ) та призначив йому покарання у вигляді тринадцяти років позбавлення волі. | підбурення до державної зради, тобто діяння, умисно вчиненого громадянином України на шкоду суверенітетові, територіальній цілісності та недоторканності у вигляді переходу на бік ворога в період збройного конфлікту, надання іноземній державі та її представникам допомоги у здійсненні підривної діяльності проти України. |
| ДЕРЖАВНА ЗРАДА | | | | |
| СПРАВИ, ЯКІ ЩЕ НЕ РОЗГЛЯНУТО / ЗНАХОДЯТЬСЯ НА РОЗГЛЯДІ | | | | |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 68. | Справа № 755/1317/17, Ухвала від 30 січня 2017 року, Дніпровський районний суд міста Києва. | Володимир Кличников, колишній депутат Верховної Ради Криму | **Обвинувачення**[1]<br><br>Обвинувачений був депутатом Верховної Ради Автономної Республіки Крим (парламенту Криму) до і після встановлення Росією контролю над півостровом.<br><br>Прокуратура висунула йому обвинувачення у державній зраді (ч. 1 ст. 111 ККУ), справа триває. | **ч. 1 ст. 111 ККУ**, а саме державна зрада. |
| 69. | Справа № 760/11297/17, Ухвала від 30 червня 2017 року, Солом'янський районний суд міста Києва.<br><br>Станом на квітень 2021 року справа перебуває на розгляді в суді першої інстанції. | Евеліна Федоренко, суддя Центрального районного суду Сімферополя | **Обвинувачення**[2]<br><br>Після встановлення Росією контролю над Кримом обвинувачений продовжив працювати на посаді судді Центрального районного суду Сімферополя.<br><br>Обвинувачення висунуло їй звинувачення у державній зраді (ч. 1 ст. 111 ККУ), справа знаходиться на розгляді в суді. | **ч. 1 ст. 111 ККУ**, а саме державна зрада. |
| 70. | **Інші триваючі справи проти кримських суддів про імовірну державну зраду наведені нижче в хронологічному порядку:**<br><br>Справа № 756/2991/17, Ухвала від 01 березня 2017 року , Оболонський районний суд міста Києва;[3] | | | |

[1] «Кримські справи» тижня: оголошення слухань 18.11-21.11» Бюро судової інформації (16 листопада 2019 року).
[2] «Кримські справи» тижня: оголошення слухань 18.11-21.11» Бюро судової інформації (16 листопада 2019 року).
[3] «Кримські справи» тижня: оголошення слухань 18.11-21.11» Бюро судової інформації (16 листопада 2019 року).

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 71. | Справа № 753/12732/17, Ухвала від 05 серпня 2019 року , Дарницький районний суд міста Києва;[4] | | | |
| 72. | Справа № 756/10610/17, Ухвала від 7 серпня 2019 року, Оболонський районний суд міста Києва;[5] | | | |
| 73. | Справа № 755/11423/17, Ухвала від 27 липня 2017 року, Дніпровський районний судуміста Києва; [6] | | | |
| 74. | Справа № 752/13085/17, Ухвала від 05 липня 2017 року, Голосіївський районний суд міста Києва;[7] | | | |
| 75. | Справа № 752/12393/17, Ухвала від 18 жовтня 2018 року, Голосіївський районний суд міста Києва;[8] | | | |
| 76. | Справа № 752/7631/17, Ухвала від 18 квітня 2017 року, Голосіївський районний суд міста Києва;[9] | | | |
| 77. | Справа № 754/3401/17, Ухвала від 25 жовтня 2017 року, Деснянський районний суд міста Києва;[10] | | | |
| 78. | Справа № 752/15462/17, Ухвала від 04 серпня 2017 року, Голосіївський районний суд міста Києва;[11] | | | |
| 79. | Справа № 754/4824/17, Ухвала від 31 травня 2019 року, Деснянський районний суд міста Києва;[12] | | | |
| 80. | Справа № 755/3106/17, Ухвала від 18 липня 2017 року, Дніпровський районний суд міста Києва.[13] | | | |
| 81. | Справа № 754/337/17, Ухвала від 23 лютого 2018 року, Деснянський | Григорій Іоффе, колишній заступник Голови Верховної | **Обвинувачення**[14]<br><br>Обвинувачений був заступником Голови | **ч. 1 ст. 111 ККУ**, а саме державна зрада. |

[4] «Які «кримські справи» розглядатимуть суди цього тижня» Бюро судової інформації (5 серпня 2019 року).
[5] «Які «кримські справи» розглядатимуть суди цього тижня» Бюро судової інформації (5 серпня 2019 року).
[6] «Які «кримські справи» розглядатимуть суди цього тижня» Бюро судової інформації (5 серпня 2019 року).
[7] «Судові засідання з «кримських справ»: 29.07-02.08» Бюро судової інформації (29 липня 2019 року).
[8] «Оголошення «кримських» справ цього тижня» Бюро судової інформації (27 травня 2019 року).
[9] «Оголошення «кримських» справ цього тижня» Бюро судової інформації (27 травня 2019 року).
[10] «Оголошення «кримських» справ цього тижня» Бюро судової інформації (27 травня 2019 року).
[11] «Оголошення «кримських» справ цього тижня» Бюро судової інформації (27 травня 2019 року).
[12] «Оголошення «кримських» справ цього тижня» Бюро судової інформації (27 травня 2019 року).
[13] «Які «кримські справи» розглядатимуть суди цього тижня» Бюро судової інформації (5 серпня 2019 року).
[14] «Кримські справи» тижня: оголошення слухань 10.06-14.06» Бюро судової інформації (7 червня 2019 року).

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | районний суд міста Києва. | Ради Автономної Республіки Крим, член Громадської палати Республіки Крим | Верховної Ради Автономної Республіки Крим, а після 2014 року був членом Громадської палати Республіки Крим.<br><br>Прокуратура висунула йому обвинувачення у державній зраді (ч. 1 ст. 111 ККУ), справа триває. | |
| 82. | Справа № 758/3266/18, Ухвала від 19 березня 2018 року, Подільський районний суд міста Києва. | Дмитро Полонський, колишній заступник Голови Ради міністрів Республіки Крим – Міністр внутрішньої політики та зв'язку Республіки Крим | **Обвинувачення**[15]<br><br>Після 2014 року обвинувачений був заступником Голови Ради міністрів Республіки Крим – Міністром внутрішньої політики та зв'язку Республіки Крим.<br><br>Прокуратура висунула йому обвинувачення у державній зраді (ч. 1 ст. 111 ККУ), справа триває. | **ч. 1 ст. 111 ККУ**, а саме державна зрада. |
| 83. | Справа № 752/13604/18, Ухвала від 10 червня 2019 року, Київський апеляційнийсуд.<br><br>Станом на квітень 2021 року справа перебуває на розгляді в суді | Валерій Чорнобук, колишній голова Апеляційного суду Автономної Республіки Крим | **Обвинувачення**[16]<br><br>Справа стосувалася Валерія Чорнобука, який нібито допомагав створеній Росією владі в Криму у забезпеченні функціонування судової влади.<br><br>Прокуратура висунула обвинуваченому обвинувачення у державній зраді (ч. 1 ст. | **ч. 1 ст. 111 ККУ**, а саме державна зрада. |

[15] «Кримські справи» тижня: оголошення слухань 10.06-14.06», Бюро судової інформації (7 червня 2019 року).
[16] Медійна ініціатива за права людини, «Висвітлення судових процесів, пов'язаних зі збройним конфліктом в Україні» (2020 рік), с. 42.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | першої інстанції. | | 111 ККУ), справа триває. | |
| 84. | Справа № 752/9894/18, Ухвала від 22 серпня 2019 року, Голосіївський районний суд міста Києва. | Олександр Саттаров, депутат Дніпропетровського козацького округу | **Обвинувачення**[17]<br><br>У складі «Самооборони Криму» у березні 2014 року обвинувачений брав участь у захопленні українського військового аеродрому «Бельбек» поблизу Севастополя.<br><br>Прокуратура висунула йому обвинувачення у державній зраді (ч. 1 ст. 111 ККУ).<br><br>Обвинувачений був звільнений з-під варти для участі в обміні полоненими між Росією та Україною у 2019 році. | **ч. 1 ст. 111 ККУ**, а саме державна зрада. |
| 85. | Справа № 753/12538/16-к, Ухвала від 10 листопада 2020 року, Дарницький районний суд міста Києва.<br><br>Станом на квітень 2021 року справа перебуває на розгляді в суді | Володимир Галичій, колишній депутат міської ради Севастополя | **Обвинувачення**[18]<br><br>Обвинувачений був депутатом міської ради Севастополя і проголосував за проведення Кримського референдуму, проведеного Росією.<br><br>Прокуратура висунула йому обвинувачення у державній зраді (ч. 1 ст. 111 ККУ). | **ч. 1 ст. 111 ККУ**, а саме державна зрада. |

[17] Медійна ініціатива за права людини, «Висвітлення судових процесів, пов'язаних зі збройним конфліктом в Україні» (2020 рік), с. 40.
[18] «Звинувачують у державній зраді»: у Києві судять екс-депутата з Севастополя», Крим.Реалії (6 жовтня 2016 року).

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | першої інстанції. | | У вересні 2019 року його обміняли на затриманих у Росії громадян України. | |
| | **Щонайменше три подібні справи про державну зраду колишніх депутатів Севастопольської міської ради перебувають на розгляді в судах першої інстанції:** | | | |
| 86. | Справа № 760/5297/18, Ухвала від 28 лютого 2018 року, Солом'янський районний суд міста Києва;[19] | | | |
| 87. | Справа № 754/1784/18, Ухвала від 25 червня 2019 року, Деснянський районний суд міста Києва;[20] | | | |
| 88. | Справа № 752/4634/18, Ухвала від 23 грудня 2019 року, Голосіївський районний суд міста Києва.[21] | | | |
| 89. | Справа № 759/3421/19, Ухвала від 25 листопада 2020 року, Святошинський районний суд міста Києва. | Микола Сумуліді, колишній депутат Верховної Ради Автономної Республіки Крим | **Обвинувачення**[22]<br>Обвинувачений був депутатом Верховної Ради Криму, який надавав «допомогу у проведенні підривної діяльності проти України, яка призвела до... окупації півострова».[23]<br>Прокуратура висунула йому обвинувачення у державній зраді (ч. 1 ст. 111 ККУ), справа триває. | **ч. 1 ст. 111 ККУ**, а саме державна зрада. |
| | **Інші триваючі справи проти екс-депутатів кримського парламенту про нібито державну зраду наведені нижче в хронологічному порядку:** | | | |

[19] «Кримські справи» тижня: анонси 15.07-19.07», Бюро судової інформації (14 липня 2019 року).
[20] «Оголошення «кримських» справ цього тижня» Бюро судової інформації (27 травня 2019 року).
[21] «Оголошення «кримських» справ цього тижня», Бюро судової інформації (27 травня 2019 року).
[22] «Кримські справи» тижня: анонс слухань 18.11-21.11», Бюро судової інформації (16 листопада 2019 року). .
[23] «Сім колишніх депутатів Верховної Ради АРК оголошені в розшук», Прокуратура Криму: офіційний сайт (17 січня 2018 року); «Прокуратура оголосила у розшук сім екс-депутатів Ради Криму», Громадське (17 січня 2018 року).

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 90. | Справа № 755/5666/17, Ухвала від 21 квітня 2017 року, Дніпровський районний суд міста Києва; [24] | | | |
| 91. | Справа № 752/7602/17, Ухвала від 18 квітня 2017 року, Голосіївський районний суд міста Києва; [25] | | | |
| 92. | Справа № 752/7597/17, Ухвала від 18 квітня 2017 року, Голосіївський районний суд міста Києва; [26] | | | |
| 93. | Справа № 752/7593/17, Ухвала від 18 квітня 2017 року, Голосіївський районний суд міста Києва; [27] | | | |
| 94. | Справа № 756/8740/17, Ухвала від 07 березня 2019 року, Оболонський районний суд міста Києва;[28] | | | |
| 95. | Справа № 758/15519/17, Ухвала від 28 листопада 2017 року, Подільський районний суд міста Києва;[29] | | | |
| 96. | Справа № 761/22396/17, Ухвала від 19 жовтня 2018 року, Шевченківський районний суд міста Києва;[30] | | | |
| 97. | Справа № 754/3184/18, Ухвала від 16 березня 2018 року, Деснянський районний суд міста Києва;[31] | | | |
| РОЗГЛЯНУТІ СПРАВИ | | | | |
| 98. | Справа № 760/791/18, Вирок від 24 січня 2018 року, Солом'янський районний суд міста Києва. | ГромадянкаУкраїни, інженер-оператор служби радіаційного, хімічного та біологічного захисту Служби екологічної безпеки Головного | **Висновки суду**<br>У 2016-2017 роках обвинувачена надавала представникам Російської Федерації військову інформацію, що становила державну таємницю.<br>Обвинувачена і сторона обвинувачення | **ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 111 ККУ**, а саме державна зрада, діяння, умисно вчинене громадянином України на шкоду суверенітетові, територіальній цілісності України у вигляді надання іноземній державі допомоги в проведенні |

[24] «Оголошення «кримських» справ цього тижня», Бюро судової інформації (27 травня 2019 року).
[25] «Оголошення «кримських» справ цього тижня», Бюро судової інформації (27 травня 2019 року).
[26] «Оголошення «кримських» справ цього тижня», Бюро судової інформації (27 травня 2019 року).
[27] «Оголошення «кримських» справ цього тижня», Бюро судової інформації (27 травня 2019 року).
[28] «Які «кримські справи» розглядатимуть суди цього тижня», Бюро судової інформації (5 серпня 2019 року).
[29] «Кримські справи» тижня: оголошення слухань 10.06-14.06», Бюро судової інформації (7 червня 2019 року).
[30] «Кримські справи» тижня: оголошення слухань 10.06-14.06», Бюро судової інформації (7 червня 2019 року).
[31] «Кримські справи» тижня: оголошення слухань 10.06-14.06», Бюро судової інформації (7 червня 2019 року).

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | управління Національної гвардії України | досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br><br>Суд визнав обвинувачену винною у державній зраді, скоєній за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 111ККУ) та засудив її до чотирьох років позбавлення волі. | підривної діяльності проти України, вчинена за попередньою змовою групою осіб. |
| 99.<br>100. | **Подібні вироки були винесені щонайменше у двох інших справах про державну зраду:**<br><br>Справа № 362/4079/18, Вирок від 3 вересня 2018 року, Фастівський міськрайонний суд Київської області (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді чотирьох років позбавлення волі);<br><br>Справа № 757/28124/18-к, Вирок від 22 серпня 2019 року, Голосіївський районний суд міста Києва (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді трьох років двадцяти восьми днів позбавлення волі). | | | |
| 101. | Справа № 755/15405/15-к, Вирок від 19 листопада 2018 року, Дніпровський районний суд міста Києва. | Громадянин України, який балотувався до Феодосійської міської ради Республіки Крим | **Висновки суду**<br><br>У квітні 2014 року обвинувачений брав участь у позачерговій сесії Державної ради Республіки Крим, де було прийнято Конституцію Криму.<br><br>Пізніше балотувався до Феодосійської міської ради Республіки Крим, але не був обраний.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у державній зраді (ч. 1 ст. 111 ККУ) та призначив покарання у вигляді | **ч. 1 ст. 111 ККУ**, а саме державна зрада, тобто діяння, умисно вчинене громадянином України на шкоду суверенітетові, територіальній цілісності України у вигляді надання іноземній державі допомоги в проведенні підривної діяльності проти України. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | дванадцяти років позбавлення волі. | |
| 102. | Справа № 759/5737/17, Вирок від 11 липня 2019 року, Святошинський районний суд міста Києва. | Громадянка України, суддя Апеляційного суду Автономної Республіки Крим | **Висновки суду**<br><br>У березні-листопаді 2014 року обвинувачена продовжувала виконувати обов'язки судді Апеляційного суду Республіки Крим відповідно до законодавства Російської Федерації. Пізніше вона була призначена до Верховного суду Республіки Крим і продовжувала здійснювати правосуддя від імені Російської Федерації.<br><br>Обвинувачена була повідомлена про розгляд справи, але на судове засідання не з'явилася, тому справу розглянули заочно.<br><br>Суд визнав обвинувачену винною у державній зраді (ч. 1 ст. 111 ККУ) та призначив покарання у вигляді дванадцяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | **ч. 1 ст. 111 ККУ**, а саме державна зрада, тобто діяння, умисно вчинене громадянином України на шкоду суверенітетові, територіальній цілісності України у вигляді надання іноземній державі допомоги в проведенні підривної діяльності проти України. |
| | **Подібні вироки були винесені щонайменше у двох інших справах про державну зраду кримськими суддями:** | | | |
| 103. | Справа № 757/46325/17-к, Вирок від 8 жовтня 2019 року, Святошинський районний суд міста Києва (обвинувачений засуджений до дванадцяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна); | | | |
| 104. | Справа № 759/7443/17, Вирок від 27 січня 2020 року, Святошинський районний суд міста Києва (обвинувачений засуджений до дванадцяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна). | | | |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 105. | Справа № 522/10548/18, Вирок від 12 липня 2019 року, Приморський районний суд міста Одеси.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Миколаївської області, який скасував вирок та направив справу на новий розгляд. | Громадянин України | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений, діючи на території Криму та в Одесі, надав співробітникам Служби безпеки Росії відомості, що становлять державну таємницю України.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у державній зраді (ч. 1 ст. 111(1) ККУ) та призначив покарання у вигляді трьох років позбавлення волі. | **ч. 1 ст. 111 ККУ**, а саме державна зрада, тобто діяння, умисно вчинене громадянином України на шкоду суверенітетові, територіальній цілісності України у вигляді надання іноземній державі допомоги в проведенні підривної діяльності проти України. |
| 106. | Справа № 759/9485/17, Вирок від 23 вересня 2019 року, Святошинський районний суд міста Києва. | Громадянин України, колишній суддя Апеляційного суду Автономної Республіки Крим, суддя Верховного Суду Криму (після 2014 року) | **Висновки суду**<br><br>До 2014 року обвинувачений обіймав посаду судді Апеляційного суду Автономної Республіки Крим. Після того, як Росія отримала контроль над Кримом, обвинувачений продовжив виконувати свої функції та був призначений суддею Верховного Суду Республіки Крим.<br><br>Обвинувачений був повідомлений про розгляд справи, але на судове засідання не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у державній зраді (ч. 1 ст. 111 ККУ) та призначив покарання у вигляді | **ч. 1 ст. 111 ККУ**, а саме державна зрада, тобто діяння, умисно вчинене громадянином України на шкоду суверенітетові, територіальній цілісності України у вигляді надання іноземній державі допомоги в проведенні підривної діяльності проти України. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | дванадцяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | |
| 107. | Справа № 757/2992/17-к, Вирок від 10 грудня 2019 року, Святошинський районний суд міста Києва. | ГромадянкаУкраїни, депутат Верховної Ради Автономної Республіки Крим; член Державної ради Республіки Крим | **Висновки суду**<br>17 березня 2014 року обвинувачена взяла участь у засіданні Верховної Ради Автономної Республіки Крим, на якому було прийнято низку рішень щодо утворення Республіки Крим у складі Російської Федерації. Далі її обрали депутатом Державної ради Республіки Крим.<br>Обвинувачену було повідомлено про розгляд справи, але на судове засідання вона не з'явилася, тому справу розглянули заочно.<br>Суд визнав обвинувачену винною у державній зраді (ч. 1 ст. 111 ККУ) та засудив її до чотирнадцяти років позбавлення волі. | **ч. 1 ст. 111 ККУ**, а саме державна зрада, тобто діяння, умисно вчинене громадянином України на шкоду суверенітетові, територіальній цілісності України у вигляді надання іноземній державі допомоги в проведенні підривної діяльності проти України. |
| ДЕРЖАВНА ЗРАДА, ПОЄДНАНА З ПОСЯГАННЯМ НА ТЕРИТОРІАЛЬНУ ЦІЛІСНІСТЬ ТА НЕДОТОРКАННІСТЬ УКРАЇНИ ТА / АБО ЗЛОЧИНИ, ПОВ'ЯЗАНІ З ТЕРОРИЗМОМ, ТА / АБО ЗВИЧАЙНІ ЗЛОЧИНИ | | | | |
| РОЗГЛЯНУТІ СПРАВИ | | | | |
| 108. | Справа № 129/3415/15-к, Вирок від 22 вересня 2016 року, Вінницький міський суду Вінницької | Громадянин України, пов'язаний з ДНР | **Висновки суду**<br>Обвинувачений надав представникам Російської Федерації та ДНР інформацію | **ч. 1 ст. 111 ККУ**, а саме державна зрада, тобто діяння, умисно вчинене громадянином України на шкоду суверенітетові, |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | області.<br><br>Справа перейшла до Апеляційного суду Вінницької області, який скасував вирок суду першої інстанції та виправдав обвинуваченого у державній зраді (ч. 1 ст. 111 ККУ) та змінив вирок. | | про місцезнаходження та маршрути ЗСУ.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у державній зраді (ч. 1 ст. 111 ККУ) та сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засудив його до чотирнадцяти років позбавлення волі.<br><br>Апеляційний суд виправдав обвинуваченого у державній зраді (ч. 1 ст. 111 ККУ) через відсутність достатніх доказів його вини. Суд визнав обвинуваченого винним у сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та призначив покарання у вигляді п'яти років двох днів позбавлення волі. | територіальній цілісності України у вигляді надання іноземній державі допомоги в проведенні підривної діяльності проти України.<br><br>**ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме сприяння діяльності терористичної організації. |
| 109. | Справа № 319/85/17, Вирок від 15 листопада 2017 року, Куйбишевський районний суд Запорізької області.<br><br>Справу передали до Апеляційного суду Запорізької області, який залишив | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ, учасник першої Слов'янської бригади ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений, військовослужбовець ЗСУ, потрапив у полон до російських військових. Перебуваючи під вартою, він приєднався до ДНР і погрозами та вмовляннями підбурював інших полонених українських військовослужбовців приєднатися до ДНР.<br><br>Суд виправдав обвинуваченого у | **ч. 1 ст. 111 ККУ**, а саме державна зрада;<br><br>**ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації;<br><br>**ч. 2 ст. 409 ККУ,** а саме відмова від несення обов'язків військової служби. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | попередній вирок в силі. | | державній зраді (ч. 1 ст. 111 ККУ), оскільки елемент приєднання до ворожої держави, на думку суду, не був задоволений.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у відмові від несення обов'язків військової служби. (ч. 2 ст. 409 ККУ) та участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та призначив покарання у вигляді дев'яти років позбавлення волі з конфіскацією всього його майна. | |
| 110. | Справа № 755/9714/18, Вирок від 13 липня 2020 року, Дніпровський районний суд міста Києва.<br><br>Справа надійшла до Київського апеляційного суду, де вона перебувала на розгляді станом на квітень 2021 року. | Петро Михальчевський, громадянин України, міністр охорони здоров'я АР Крим у 2014 році | **Висновки суду**<br><br>З 28 лютого 2014 року по червень 2014 року обвинувачений обіймав посаду міністра охорони здоров'я Автономної Республіки Крим. Він підтримував російську адміністрацію, видавав накази від її імені.<br><br>Обвинувачений також публічно підтримав дії Росії та закликав кримчан отримати російські паспорти.<br><br>Суд виправдав обвинуваченого у вчиненні умисних дій з метою зміни меж території та державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, за попередньою | **ч. 1 ст. 111 ККУ**, а саме державна зрада, тобто діяння, умисно вчинене громадянином України на шкоду суверенітетові, територіальній цілісності України у вигляді надання іноземній державі допомоги в проведенні підривної діяльності проти України.<br><br>**ч. 2 ст. 110 ККУ**, а саме умисні дії, вчинені з метою зміни меж території та державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, за попередньою змовою |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | змовою групою осіб (ч. 2 ст. 110 ККУ), оскільки сторона обвинувачення не довела ознаки злочину та ґрунтувала свої доводи на припущеннях. Суд визнав обвинуваченого винним у державній зраді (ч. 1 ст. 111 ККУ) та призначив покарання у вигляді десяти років позбавлення волі. | групою осіб. |
| СПРАВИ, ЯКІ ЩЕ НЕ РОЗГЛЯНУТО / ЗНАХОДЯТЬСЯ НА РОЗГЛЯДІ | | | | |
| 111. | Справа № 758/3042/19, Ухвала від 19 липня 2019 року, Подільський районний суд міста Києва.<br><br>Справа триває. | Кирило Вишинський, громадянин України, головний редактор незареєстрованого в Україні інтернет-видання «РИА Новости Украина» | **Обвинувачення**[32]<br><br>Навесні 2014 року в Криму обвинувачений створив мережу журналістів, завданням яких було у своїх матеріалах обґрунтувати анексію півострова. Він був нагороджений нагородами Російської Федерації.<br><br>Прокуратура інкримінувала йому дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу чи захоплення влади, вчинені за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 109 ККУ), умисні дії, вчинені для зміни меж території та державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. | **ч. 1 ст. 111 ККУ**, а саме державна зрада, тобто діяння, умисно вчинене громадянином України на шкоду суверенітетові, територіальній цілісності України у вигляді надання іноземній державі допомоги в проведенні підривної діяльності проти України.<br><br>**ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 109 ККУ**, а саме дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення влади, вчинені за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 2 ст. 110 ККУ**, а саме умисні дії, |

[32] *Там само*, с. 52-53.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | 110 ККУ), державну зраду (ч. 1 ст. 111ККУ), порушення рівноправності громадян за їхньою расою, національністю чи релігійними переконаннями (ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 32, ч. 1 ст. 161 ККУ), незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами (ч. 1 ст. 263 ККУ).<br><br>У 2019 році обвинувачений брав участь в обміні полоненими між Росією та Україною. | вчинені з метою зміни меж території та державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 32, ч. 1 ст. 161 ККУ**, а саме порушення рівноправності громадян за їхньою расою, національністю чи релігійними переконаннями;<br><br>ч. 1 ст. 263 ККУ, а саме незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами. |
| 112. | Справа № 752/14543/17, Ухвала від 4 жовтня 2019 року, Голосіївський районний суд міста Києва.<br><br>Справа триває. | Володимир Карпушенко, громадянин Російської Федерації, заступник командувача 810-ї окремої бригади Чорноморського флоту Росії | **Обвинувачення**[33]<br><br>Обвинувачений був заступником командира 810-ї окремої бригади Чорноморського флоту Росії. Брав участь у спецоперації із захоплення Криму. З березня 2014 року обвинувачений брав участь у переговорах про здачу зброї українською морською піхотою, | **ч. 1 ст. 111 ККУ**, а саме державна зрада, тобто діяння, умисно вчинене громадянином України на шкоду суверенітетові, територіальній цілісності України у вигляді надання іноземній державі допомоги в проведенні підривної діяльності проти України.. |

[33] «Судові засідання з «кримських справ»: 29.07-02.08», Бюро судової інформації (29 липня 2019 року).

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | заблокованою у Феодосії.<br><br>Прокуратура інкримінувала йому посягання на територіальну цілісність та недоторканність України при обтяжуючих обставинах (ч. 3 ст. 110 ККУ), ведення агресивної війни, вчинене за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ), а також пособництво та підбурювання до державної зради (ч. 4 ст. 27, ч. 1 ст. 111 ККУ). | **ч. 3 ст. 110 ККУ**, а саме умисні дії, вчинені з метою зміни меж території та державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, за попередньою змовою групою осіб, що спричинили загибель людей чи інші серйозні наслідки;<br><br>**ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 437 ККУ**, а саме ведення агресивної війни, вчинене за попередньою змовою групою осіб. |
| 113. | Справа № 426/4/17, Ухвала від 23 листопада 2020 року, Старобільський районний суд Луганської області.<br><br>Станом на квітень 2021 року справа перебувала на розгляді. | Олександр Єфремов, колишній народний депутат України, голова фракції «Партії регіонів» у Верховній Раді України у 2010-2014 роках. | **Обвинувачення**[34]<br><br>Обвинувачений організував захоплення будівлі Луганської ОДА навесні 2014 року та сприяв захопленню будівлі Служби безпеки України в Луганській області.<br><br>Прокуратура інкримінувала обвинуваченому організацію захоплення державних будівель (ч. 3 статті 27, ст. 341 ККУ), сприяння захопленню державних будівель (ч. 5 ст. 27, ст. 341 ККУ), умисні дії, вчинені з метою зміни території або | **ч. 1 ст. 111 ККУ**, а саме державна зрада, тобто діяння, умисно вчинене громадянином України на шкоду суверенітетові, територіальній цілісності України у вигляді надання іноземній державі допомоги в проведенні підривної діяльності проти України..<br><br>**ч. 3 ст. 110 ККУ**, а саме умисні дії, вчинені з метою зміни території |

[34] *Там само*, с. 49-50.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | державних кордонів України з порушенням порядку, передбаченого Конституцією України, вчинене представником органів державної влади (ч. 3 ст. 110 ККУ), створення терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ), та державна зрада (ч. 1 ст. 111 ККУ). | або державних кордонів України на порушення порядку, передбаченого Конституцією України, вчинені представником органів державної влади;<br><br>**ч. 3 статті 27, ст. 341 ККУ**, а саме організація захоплення державних будівель;<br><br>**ч. 5 ст. 27, ст. 341 ККУ**, а саме сприяння захопленню державних будівель;<br><br>**ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме створення терористичної організації**.** |
| ПОСЯГАННЯ НА ТЕРИТОРІАЛЬНУ ЦІЛІСНІСТЬ І НЕДОТОРКАННІСТЬ УКРАЇНИ | | | | |
| СПРАВИ, ЯКІ ЩЕ НЕ РОЗГЛЯНУТО / ЗНАХОДЯТЬСЯ НА РОЗГЛЯДІ | | | | |
| 114. | Справа № 766/21451/17, Ухвала від 10 грудня 2019 року, Херсонський міський суд Херсонської області.<br><br>Станом на квітень 2021 року справа ще тривала. | Громадянин України, член організації «Автоканал Севастополь» | **Обвинувачення**<br><br>У березні 2014 року обвинувачений приєднався до організації «Автоканал Севастополь», метою якої було спостереження за громадянами та військовослужбовцями України в Севастополі, Крим. Інформацію передавали представникам Російської Федерації. | **ч. 2 ст. 110 ККУ**, а саме умисні дії, вчинені з метою зміни меж території та державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, за попередньою змовою групою осіб. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | Прокуратура інкримінувала йому умисні дії, вчинені для зміни меж території та державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 110 ККУ). | |
| РОЗГЛЯНУТІ СПРАВИ | | | | |
| 115. | Справа № 171/684/19, Вирок від 12 серпня 2020 року, Апостолівський районний суд Дніпропетровської області.<br><br>Справа перейшла до Дніпровського апеляційного суду, який розглядав апеляційну скаргу прокуратури станом на квітень 2021 року. | Громадянин України | **Висновки суду**<br><br>Будучи учасником соцмережі «Вконтакте», обвинувачений розміщував на власній сторінці та на сторінках різних груп сепаратистські коментарі та заклики, зокрема заклики вийти зі складу України та приєднатися до Росії, боротися з «українськими окупантами», а також проголосувати за незалежність ДНР і ЛНР під час референдуму.<br><br>Обвинувачений свою провину не визнав і пояснив, що СБУ погрожувала і тиснула на нього, щоб він зізнався у скоєному, давши йому для зачитання текст про те, що він є агентом ФСБ.<br><br>Суд виправдав обвинуваченого через відсутність доказів. | **ч. 1 ст. 110 ККУ**, а саме розповсюдження матеріалів із закликами до вчинення дій, спрямованих на зміну меж території та державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України. |
| | **Інші вироки зі схожим набором обставин наведені нижче в хронологічному порядку. У всіх цих випадках обвинувачений** | | | |

| | |
|---|---|
| | **розміщував заклики змінити територіальні межі та державний кордон України у соціальних мережах «Вконтакте», «Одноклассники» чи «Телеграм», у тому числі шляхом публікації відео про Д / ЛНР та репостів публікацій про необхідність незалежності Д / ЛНР від України. Обвинувачених визнали винними у розповсюдженні публічних закликів змінити територіальні межі України (ч. 1 ст. 110 ККУ), засудили до трьох, чотирьох або п'яти років позбавлення волі та звільнили від відбування покарання з випробовувальним терміном.** |
| 116. | Справа № 201/71/17, Вирок від 13 лютого 2017 року, Жовтневий районний суд міста Дніпропетровська; |
| 117. | Справа № 428/864/17, Вирок від 10 березня 2017 року, Сєвєродонецький міський суд Луганської області; |
| 118. | Справа № 176/388/17, Вирок від 20 березня 2017 року, Жовтоводський міський суд Дніпропетровської області; |
| 119. | Справа № 199/1313/17, Вирок від 21 березня 2017 року, Амур-Нижньодніпровський районний суд міста Дніпропетровська; |
| 120. | Справа № 428/927/17, Вирок від 22 березня 2017 року, Сєвєродонецький міський суд Луганської області; |
| 121. | Справа № 683/503/17, Вирок від 27 березня 2017 року, Старокостянтинівський районний суд Хмельницької області; |
| 122. | Справа № 742/1011/17, Вирок від 11 квітня 2017 року, Прилуцький міськрайонний суд Чернігівської області; |
| 123. | Справа № 661/1902/17, Вирок від 3 липня 2017 року, Новокаховський міський суд Херсонської області; |
| 124. | Справа № 211/2886/17, Вирок від 22 вересня 2017 року, Довгинівський районний суд міста Кривого Рогу Дніпропетровської |
| 125. | області; |
| 126. | Справа № 428/10203/17, Вирок від 10 жовтня 2017 року, Сєвєродонецький міський суд Луганської області; |
| 127. | Справа № 640/13963/17, Вирок від 17 жовтня 2017 року, Київський районний суд міста Харкова; |
| 128. | Справа № 237/2136/17, Вирок від 15 листопада 2017 року, Мар'їнський районнийсуд Донецької області; |

| | |
|---|---|
| 129. | Справа № 186/727/18, Вирок від 6 червня 2018 року, Першотравенський міський суд Дніпропетровської області; |
| 130. | Справа № 537/2485/18, Вирок від 14 червня 2018 року, Крюківський районний суд міста Кременчука Полтавської області; |
| 131. | Справа № 635/4514/18, Вирок від 23 липня 2018 року, Харківський районний суд Харківської області; |
| 132. | Справа № 643/7136/18, Вирок від 16 серпня 2018 року, Московський районний суд міста Харкова; |
| 133. | Справа № 265/5682/18, Вирок від 22 серпня 2018 року, Орджонікідзевський районний суд міста Маріуполя Донецької області; |
| 134. | Справа № 320/6302/18, Вирок від 04 вересня 2018 року, Мелітопольський міськрайонний суд Запорізької області; |
| 135. | Справа № 235/4000/18, Вирок від 5 жовтня 2018 року, Красноармійський міськрайонний суд Донецької області; |
| 136. | Справа № 428/12757/18, Вирок від 2 листопада 2018 року, Сєвєродонецький міський суд Луганської області; |
| 137. | Справа № 346/3673/18, Вирок від 07 листопада 2018 року, Коломийський міськрайонний суд Івано-Франківської області; |
| 138. | Справа № 161/7254/18, Вирок від 12 грудня 2018 року, Луцький міськрайонний суд Волинської області; |
| 139. | Справа № 522/11066/18, Вирок від 21 грудня 2018 року, Приморський районний суд міста Одеси; |
| 140. | Справа № 642/240/19, Вирок від 28 січня 2019 року, Ленінський районний суд міста Харкова; |
| 141. | Справа № 226/2969/18, Вирок від 28 лютого 2019 року, Дмитрівський міський суд Донецької області; |
| 142. | Справа № 397/322/19, Вирок від 1 березня 2019 року, Олександрівський районний суд Кіровоградської області; |
| 143. | Справа № 207/1524/19, Вирок від 31 травня 2019 року, Баглійський районний суд міста Дніпродзержинська Дніпропетровської |
| 144. | області; |

| | |
|---|---|
| 145. | Справа № 266/2333/19, Вирок від 13червня 2019 року, Приморський районний суд міста Маріуполя Донецької області; |
| 146. | Справа № 161/8407/19, Вирок від 18 червня 2019 року, Луцький міськрайонний суд Волинської області; |
| 147. | Справа № 205/4349/19, Вирок від 9 липня 2019 року, Ленінський районний суд міста Дніпропетровська; |
| 148. | Справа № 266/2332/19, Вирок від 7 серпня 2019 року, Приморський районний суд міста Маріуполя Донецької області; |
| 149. | Справа № 644/5335/19, Вирок від 3 вересня 2019 року, Орджонікідзевський районний суд міста Харкова; |
| 150. | Справа № 265/5572/19, Вирок від 20 листопада 2019 року, Орджонікідзевський районний суд міста Маріуполя Донецької області; |
| 151. | Справа № 937/8313/19, Вирок від 02 грудня 2019 року, Мелітопольський міськрайонний суд Запорізької області; |
| 152. | Справа № 591/7696/19, Вирок від 9 грудня 2019 року, Зарічний районний суд міста Суми; |
| 153. | Справа № 266/6354/19, Вирок від 17 січня 2020 року, Приморський районний суд міста Маріуполя Донецької області; |
| 154. | Справа № 742/835/19, Вирок від 3 лютого 2020 року, Прилуцький міськрайонний суд Чернігівської області; |
| 155. | Справа № 523/1839/20, Вирок від 11 лютого 2020 року, Суворовський районний суд міста Одеси; |
| 156. | Справа № 264/1742/20, Вирок від 6 квітня 2020 року, Іллічівський районний суд міста Маріуполя Донецької області; |
| 157. | Справа № 185/2466/20, Вирок від 15 квітня 2020 року, Павлоградський міськрайонний суд Дніпропетровської області; |
| 158. | Справа № 335/1541/20, Вирок від 27 квітня 2020 року, Орджонікідзевський районний суд міста Запоріжжя; |
| 159. | Справа № 629/1430/20, Вирок від 8 травня 2020 року, Лозівський міськрайонний суд Харківської області; |
| 160. | Справа № 948/364/20, Вирок від 26 травня 2020 року, Машівський районний суд Полтавської області; |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 161. | Справа № 185/3113/20, Вирок від 27 травня 2020 року, Павлоградський міськрайонний суд Дніпропетровської області;<br><br>162. Справа № 202/2759/20, Вирок від 22 червня 2020 року, Індустріальний районний суд міста Дніпропетровська;<br><br>163. Справа № 618/617/20, Вирок від 7 липня 2020 року, Дворічненський районний суд Харківської області;<br><br>Справа № 266/1776/20, Вирок від 23 липня 2020 року, Приморський районний суд міста Маріуполя Донецької області;<br><br>Справа № 199/5161/20, Вирок від 10 серпня 2020 року, Амур-Нижньодніпровський районний суд міста Дніпропетровська. | | | |
| 164. | Справа № 423/1582/17, Вирок від 14 червня 2017 року, Попаснянський районний суд Луганської області. | Громадянин України, голова Попаснянської районної виборчої комісії | **Висновки суду**<br><br>У травні 2014 року обвинувачений, маючи намір змінити територіальні межі України, вступив у змову з іншими особами та вчинив діяльність з метою організації та проведення референдуму про незалежність ЛНР від України.<br><br>Обвинувачений був призначений головою Попаснянської районної виборчої комісії. Під час публічного виступу він сказав, що керує процесом підготовки до референдуму.<br><br>За день до референдуму обвинувачений та інші невідомі особи проводили збори з підготовки референдуму. Під час зустрічі обвинувачений інструктував інших осіб щодо проведення референдуму. Пізніше того ж дня обвинувачений отримав | **ч. 2 ст. 110 ККУ**, а саме умисні дії, вчинені з метою зміни меж території та державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, за попередньою змовою групою осіб. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | бюлетені та печатки та приніс їх до місця проведення референдуму.<br><br>11 травня 2014 року обвинувачений разом з іншими невстановленими особами провів референдум про незалежність ЛНР від України.<br><br>14 травня 2014 року обвинувачений оголосив результати референдуму. 18 та 21 травня 2014 року обвинувачений брав участь у масових зібраннях, де оголошував результати референдуму та закликав своїх співгромадян чинити опір ЗСУ.<br><br>Обвинувачений визнав свою провину та уклав з обвинуваченням угоду про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у вчиненні умисних дій щодо зміни меж території та державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 110 ККУ) та засудив його до п'яти років позбавлення волі, але звільнив з випробуванням. | |
| | **Інші вироки зі схожим набором обставин наведені нижче в хронологічному порядку. У всіх цих випадках обвинувачений <u>організовував</u> референдум про незалежність ДНР чи ЛНР від України у 2014 році, зокрема облаштовував місця, складав** | | | |

| | |
|---|---|
| | **протоколів виборців, проводив агітацію, роздачу та збір бюлетенів. Обвинувачених визнано винними у посяганні на територіальну цілісність України, вчиненому за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 110 ККУ) та засуджено до п'яти років позбавлення волі та звільнено з випробуванням.** |
| 165. | Справа № 414/710/18, Вирок від 23 квітня 2018 року, Кремінський районний суд Луганської області; |
| 166. | Справа № 426/4601/18, Вирок від 3 травня 2018 року, Сватовський районний суд Луганської області; |
| 167. | Справа № 241/475/18, Вирок від 28 липня 2018 року, Першотравневий районний суд Донецької області; |
| 168. | Справа № 237/1874/18, Вирок від 17 вересня 2018 року, Мар'їнський районний суд Донецької області; |
| 169. | Справа № 408/3666/18-к, Вирок від 6 листопада 2018 року, Біловодський районний суд Луганської області; |
| 170. | Справа № 408/11046/18-к, Вирок від 14 березня 2019 року, Біловодський районний суд Луганської області; |
| 171. | Справа № 409/2559/18, Вирок від 3 червня 2019 року, Старобільський районний суду Луганської області; |
| 172. | Справа № 221/472/19, Вирок від 2 липня 2019 року, Волноваський районний суд Донецької області; |
| 173. | Справа № 408/2340/19-к, Вирок від 9 серпня 2019 року, Біловодський районний суд Луганської області; |
| 174. | Справа № 418/18/20, Вирок від 11 березня 2020 року, Мілівський районний суд Луганської області; |
| 175. | Справа № 408/3253/19-к, Вирок від 19 травня 2020 року, Біловодський районний суд Луганської області; |
| 176. | Справа № 242/4497/19, Вирок від 20 травня 2020 року, Селидівський міський суд Донецької області; |
| 177. | Справа № 408/2915/19-к, Вирок від 1 червня 2020 року, Біловодський районний суд Луганської області; |
| 178. | Справа № 417/13/20, Вирок від 2 червня 2020 року, Марківський районний суд Луганської області; |

| | |
|---|---|
| 179. | Справа № 220/1782/19, Вирок від 24 липня 2020 року, Великоновосілківський районний суд Донецької області. |
| | **Інші вироки зі схожим набором обставин наведені нижче в хронологічному порядку. У всіх цих випадках обвинувачений очолював виборчу комісію під час референдуму про незалежність ДНР чи ЛНР від України у травні 2014 року. Обвинувачених визнали винними у посяганні на територіальну цілісність України, вчиненому за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 110 ККУ), засудили до п'яти років позбавлення волі та звільнили з випробуванням.** |
| 180. | Справа № 234/14768/16-к, Вирок від 18 жовтня 2016 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 181. | Справа № 229/3538/16-к, Вирок від 13 грудня 2016 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 182. | Справа № 229/4076/16-к, Вирок від 19 грудня 2016 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 183. | Справа № 234/17166/16-к, Вирок від 4 січня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 184. | Справа № 229/3308/16-к, Вирок від 9 березня 2017 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 185. | Справа № 229/946/17, Вирок від 6 квітня 2017 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 186. | Справа № 227/482/17, Вирок від 12 квітня 2017 року, Добропільський міськрайонний суд Донецької області; |
| 187. | Справа № 229/1221/17, Вирок від 21 квітня 2017 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 188. | Справа № 243/1819/17, Вирок від 21 квітня 2017 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 189. | Справа № 234/5909/17, Вирок від 29 травня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 190. | Справа № 234/866/17-к, Вирок від 20 червня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 191. | Справа № 243/4388/17, Вирок від 30 червня 2017 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 192. | Справа № 236/2127/17, Вирок від 28 липня 2017 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |

| | |
|---|---|
| 193. | Справа № 220/1159/17, Вирок від 01 серпня 2017 року, Великоновосілківський районний суд Донецької області; |
| 194. | Справа № 236/1817/17, Вирок від 2 серпня 2017 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |
| 195. | Справа № 243/5823/17, Вирок від 2 серпня 2017 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 196. | Справа № 236/2043/17, Вирок від 4 серпня 2017 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |
| 197. | Справа № 229/2414/17, Вирок від 15 серпня 2017 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 198. | Справа № 243/7707/17, Вирок від 11 вересня 2017 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 199. | Справа № 234/3350/17, Вирок від 12 вересня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 200. | Справа № 243/7695/17, Вирок від 19 вересня 2017 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 201. | Справа № 419/2738/17, Вирок від 20 вересня 2017 року, Новоайдарський районний суд Луганської області; |
| 202. | Справа № 243/7637/17, Вирок від 11 жовтня 2017 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 203. | Справа № 243/8736/17, Вирок від 20 жовтня 2017 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 204. | Справа № 234/10805/17, Вирок від 20 жовтня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 205. | Справа № 243/8579/17, Вирок від 2 листопада 2017 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 206. | Справа № 233/3603/17, Вирок від 6 листопада 2017 року, Константинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 207. | Справа № 234/10550/17, Вирок від 6 листопада 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 208. | Справа № 233/5094/17, Вирок від 17 листопада.2017 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |

| | |
|---|---|
| 209. | Справа № 219/10310/17, Вирок від 21 листопада 2017 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 210. | Справа № 221/5613/17, Вирок від 22 листопада 2017 року, Волноваський районний суд Донецької області; |
| 211. | Справа № 233/4629/17, Вирок від 11 грудня 2017 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 212. | Справа № 219/13585/17, Вирок від 10 січня 2018 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 213. | Справа № 225/384/18, Вирок від 26 лютого 2018 року, Дзержинський міський суд Донецької області; |
| 214. | Справа № 225/269/18, Вирок від 6 березня 2018 року, Дзержинський міський суд Донецької області; |
| 215. | Справа № 408/4826/17, Вирок від 6 березня 2018 року, Біловодський районний суд Луганської області; |
| 216. | Справа № 234/13066/17, Вирок від 7 березня 2018 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 217. | Справа № 234/12374/17, Вирок від 17 квітня 2018 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 218. | Справа № 425/980/18, Вирок від 24 квітня 2018 року, Рубіжанський міський суд Луганської області; |
| 219. | Справа № 423/1313/18, Вирок від 5 травня 2018 року, Попаснянський районнийсуд Луганської області; |
| 220. | Справа № 419/716/18, Вирок від 7 травня 2018 року, Новоайдарський районний суд Луганської області; |
| 221. | Справа № 234/1911/18, Вирок від 15 травня 2018 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 222. | Справа № 419/1121/18, Вирок від 15 травня 2018 року, Новоайдарський районний суд Луганської області; |
| 223. | Справа № 233/1704/18, Вирок від 29 травня 2018 року, Константинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 224. | Справа № 236/2819/17, Вирок від 4 червня 2018 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |

| | |
|---|---|
| 225. | Справа № 423/1711/18, Вирок від 8 червня 2018 року, Попаснянський районний суд Луганської області; |
| 226. | Справа № 237/1873/18, Вирок від 19 червня 2018 року, Мар'їнський районний суд Донецької області; |
| 227. | Справа № 225/2593/18, Вирок від 5 липня 2018 року, Дзержинський міський суд Донецької області; |
| 228. | Справа № 225/1210/18, Вирок від 10 липня 2018 року, Дзержинський міський суд Донецької області; |
| 229. | Справа № 408/1507/18-к, Вирок від 16 липня 2018 року, Біловодський районний суд Луганської області; |
| 230. | Справа № 233/3079/18, Вирок від 9 серпня 2018 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 231. | Справа № 233/2958/18, Вирок від 10 серпня 2018 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 232. | Справа № 220/1574/18, Вирок від 13 серпня 2018 року, Великоновосілківський районний суд Донецької області; |
| 233. | Справа № 233/3621/18, Вирок від 15 серпня 2018 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 234. | Справа № 233/3246/18, Вирок від 27 вересня 2018 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 235. | Справа № 234/2575/18, Вирок від 10 жовтня 2018 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 236. | Справа № 425/3058/18, Вирок від 23 жовтня 2018 року, Рубіжанський міський суд Луганської області; |
| 237. | Справа № 233/5055/18, Вирок від 24 жовтня 2018 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 238. | Справа № 233/2547/18, Вирок від 25 жовтня 2018 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 239. | Справа № 417/5960/18, Вирок від 6 листопада 2018 року, Марківський районний суд Луганської області; |
| 240. | Справа № 408/3684/18-к, Вирок від 6 листопада 2018 року, Біловодський районний суд Луганської області; |

| | |
|---|---|
| 241. | Справа № 234/5657/18, Вирок від 20 листопада 2018 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 242. | Справа № 219/2370/18, Вирок від 29 листопада 2018 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 243. | Справа № 233/5595/18, Вирок від 03 грудня 2018 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 244. | Справа № 233/5665/18, Вирок від 06 грудня 2018 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 245. | Справа № 234/17016/18, Вирок від 11 грудня 2018 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 246. | Справа № 233/3247/18, Вирок від 20 грудня 2018 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 247. | Справа № 234/403/18, Вирок від 21 грудня.2018 року, Краматорський міський суд Донецької області (справу передано до Апеляційного суду Донецької області, який скасував вирок суду першої інстанції в частині звільнення обвинуваченого від відбування покарання умовно у зв'язку з віком, оскільки вік обвинуваченого не міг бути підставою для звільнення з випробуванням, а інших підстав для такого звільнення не було); |
| 248. | Справа № 233/6108/18, Вирок від 15 січня 2019 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 249. | Справа № 233/6114/18, Вирок від 16 січня 2019 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області |
| 250. | Справа № 219/12035/18, Вирок від 8 лютого 2019 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 251. | Справа № 243/921/19, Вирок від 14 лютого 2019 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 252. | Справа № 221/7466/18, Вирок від 18 лютого 2019 року, Волноваський районний суд Донецької області; |
| 253. | Справа № 223/848/18, Вирок від 19 лютого 2019 року, Вугледарський міський суд Донецької області; |
| 254. | Справа № 233/509/19, Вирок від 22 лютого 2019 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 255. | Справа № 408/2046/18-к, Вирок від 26 лютого 2019 року, Біловодський районний суд Луганської області; |

| | |
|---|---|
| 256. | Справа № 408/2044/18-к, Вирок від 26 лютого 2019 року, Біловодський районний суду Луганської області; |
| 257. | Справа № 233/802/19, Вирок від 6 березня 2019 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 258. | Справа № 233/508/19, Вирок від 20 березня 2019 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 259. | Справа № 243/3152/19, Вирок від 29 березня 2019 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 260. | Справа № 233/1235/19, Вирок від 29 березня 2019 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 261. | Справа № 428/5116/19, Вирок від 10 травня 2019 року, Сєвєродонецький міський суд Луганської області; |
| 262. | Справа № 239/558/18, Вирок від 12 червня 2019 року, Мар'їнський районний суд Донецької області; |
| 263. | Справа № 221/2326/19, Вирок від 19 червня 2019 року, Волноваський районний суд Донецької області; |
| 264. | Справа № 415/4677/19, Вирок від 9 липня 2019 року, Лисичанський міський суд Луганської області; |
| 265. | Справа № 236/1184/19, Вирок від 17 липня 2019 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |
| 266. | Справа № 233/3364/19, Вирок від 31 липня 2019 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 267. | Справа № 423/2363/19, Вирок від 5 серпня 2019 року, Попаснянський районний суд Луганської області; |
| 268. | Справа № 266/5159/19, Вирок від 10 вересня 2019 року, Приморський районний суд міста Маріуполя Донецької області; |
| 269. | Справа № 236/3212/19, Вирок від 11 вересня 2019 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |
| 270. | Справа № 219/3998/19, Вирок від 20 вересня 2019 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 271. | Справа № 423/3119/19, Вирок від 23 вересня 2019 року, Попаснянський районний суд Луганської області; |

| | |
|---|---|
| 272. | Справа № 234/12748/18, Вирок від 25 вересня 2019 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 273. | Справа № 233/5432/19, Вирок від 2 жовтня 2019 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 274. | Справа № 233/6169/19, Вирок від 15 жовтня 2019 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 275. | Справа № 233/6313/19, Вирок від 17 жовтня 2019 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 276. | Справа № 221/5889/19, Вирок від 22 жовтня 2019 року, Волноваський районний суд Донецької області; |
| 277. | Справа № 423/2451/19, Вирок від 31 жовтня 2019 року, Попаснянський районний суд Луганської області; |
| 278. | Справа № 423/3755/19, Вирок від 3 грудня 2019 року, Попаснянський районний суд Луганської області; |
| 279. | Справа № 408/1985/19-к, Вирок від 12 грудня 2019 року, Біловодський районний суд Луганської області; |
| 280. | Справа № 219/6275/19, Вирок від 17 грудня 2019 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 281. | Справа № 236/4846/19, Вирок від 22 січня 2020 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |
| 282. | Справа № 408/1867/19-к, Вирок від 11 березня 2020 року, Біловодський районний суд Луганської області; |
| 283. | Справа № 236/488/20, Вирок від 13 березня 2020 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |
| 284. | Справа № 233/440/20, Вирок від 24 квітня 2020 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 285. | Справа № 408/5057/19-к, Вирок від 18 травня 2020 року, Біловодський районний суд Луганської області; |
| 286. | Справа № 423/1217/20, Вирок від 21 травня 2020 року, Попаснянський районний суд Луганської області; |
| 287. | Справа № 233/2344/20, Вирок від 15 червня 2020 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |

| | |
|---|---|
| 288. | Справа № 425/961/20, Вирок від 24 червня 2020 року, Рубіжанський міський суд Луганської області; |
| 289. | Справа № 415/2857/20, Вирок від 10 липня 2020 року, Лисичанський міський суд Луганської області; |
| 290. | Справа № 221/1458/20, Вирок від 20 серпня 2020 року, Волноваський районний суд Донецької області; |
| 291. | Справа № 408/2336/20-к, Вирок від 29 вересня 2020 року, Біловодський районний суд Луганської області. |
| | **У наступних випадках обвинувачений був заступником голови виборчої комісії під час референдуму про незалежність ДНР або ЛНР від України у травні 2014 року. Обвинувачених визнали винними у посяганні на територіальну цілісність України, вчиненому за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 110 ККУ) та, в окремих випадках, публічних закликах до вчинення таких дій, та засудили до п'яти років позбавлення волі та звільнили з випробуванням.** |
| 292. | Справа № 236/1902/17, Вирок від 22 серпня 2017 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |
| 293. | Справа № 234/439/18, Вирок від 1 лютого 2018 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 294. | Справа № 219/3346/18, Вирок від 15 червня 2018 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 295. | Справа № 264/6150/18, Вирок від 21 лютого 2019 року, Іллічівський районний суд міста Маріуполя Донецької області; |
| 296. | Справа № 236/1426/19, Вирок від 12 червня 2019 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |
| 297. | Справа № 223/409/19, Вирок від 9 липня 2019 року, Вугледарський міський суд Донецької області; |
| 298. | Справа № 236/3213/19, Вирок від 23 вересня 2019 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |
| 299. | Справа № 236/3300/19, Вирок від 9 жовтня 2019 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |
| 300. | Справа № 423/3145/19, Вирок від 21 жовтня 2019 року, Попаснянський районний суд Луганської області; |
| 301. | Справа № 221/5800/19, Вирок від 14 листопада 2019 року, Волноваський районний суд Донецької області; |

| | |
|---|---|
| 302. | Справа № 236/4814/19, Вирок від 5 грудня 2019 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |
| 303. | Справа № 942/188/20, Вирок від 20 лютого 2020 року, Новопсковський районний суд Луганської області; |
| 304. | Справа № 234/9189/18, Вирок від 9 червня 2020 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 305. | Справа № 234/9433/17, Вирок від 15 вересня 2020 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 306. | Справа № 234/10579/20, Вирок від 21 вересня 2020 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 307. | Справа № 236/2097/20, Вирок від 29 вересня 2020 року, Краснолиманський міський суд Донецької області. |
| | **У наступних випадках обвинувачений був секретарем виборчої комісії під час референдуму про незалежність ДНР або ЛНР від України у травні 2014 року. Обвинувачених визнано винними у посяганні на територіальну цілісність України, вчиненому за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 110 ККУ) та засуджено до п'яти років позбавлення волі, та звільнено з випробуванням.** |
| 308. | Справа № 234/18271/17, Вирок від 28 грудня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 309. | Справа № 420/1185/18, Вирок від 7 вересня 2018 року, Новопсковський районний суд Луганської області; |
| 310. | Справа № 419/2831/18, Вирок від 1 листопада 2018 року, Новоайдарський районний суд Луганської області; |
| 311. | Справа № 419/3189/18, Вирок від 3 грудня 2018 року, Новоайдарський районний суд Луганської області; |
| 312. | Справа № 221/8121/18, Вирок від 26 лютого 2019 року, Волноваський районний суд Донецької області; |
| 313. | Справа № 234/9460/19, Вирок від 31 травня 2019 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 314. | Справа № 237/1750/19, Вирок від 18 червня 2019 року, Мар'їнський районний суд Донецької області; |
| 315. | Справа № 233/5433/19, Вирок від 2 жовтня 2019 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |

| | |
|---|---|
| 316. | Справа № 233/6528/19, Вирок від 28 жовтня 2019 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 317. | Справа № 423/2448/19, Вирок від 31 жовтня 2019 року, Попаснянський районний суд Луганської області; |
| 318. | Справа № 229/6183/19, Вирок від 3 грудня 2019 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 319. | Справа № 408/4821/19-к, Вирок від 24 січня 2020 року, Біловодський районний суд Луганської області; |
| 320. | Справа № 220/2473/19, Вирок від 31 січня 2020 року, Великоновосілківський районний суд Донецької області; |
| 321. | Справа № 233/7977/19, Вирок від 17 лютого 2020 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 322. | Справа № 221/3719/19, Вирок від 18 лютого 2020 року, Волноваський районний суд Донецької області; |
| 323. | Справа № 229/788/20, Вирок від 22 травня 2020 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 324. | Справа № 233/2418/20, Вирок від 01 червня 2020 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 325. | Справа № 233/2779/20, Вирок від 18 червня 2020 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 326. | Справа № 229/2497/20, Вирок від 21 липня 2020 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 327. | Справа № 236/942/20, Вирок від 4 серпня 2020 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |
| 328. | Справа № 236/1925/20, Вирок від 10 вересня 2020 року, Краснолиманський міський суд Донецької області. |
| | **У наступних випадках обвинувачений був членом виборчої комісії під час референдуму про незалежність ДНР або ЛНР від України у травні 2014 року. Обвинувачених визнали винними у посяганні на територіальну цілісність України, вчиненому за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 110 ККУ) та засудили до п'яти років позбавлення волі та звільнили з випробуванням.** |
| 329. | Справа № 415/4558/17, Вирок від 9 серпня 2017 року, Лисичанський міський суд Луганської області; |

| | |
|---|---|
| 330. | Справа № 426/8224/17, Вирок від 28 серпня 2017 року, Сватовський районний суд Луганської області; |
| 331. | Справа № 426/8455/17, Вирок від 1 вересня 2017 року, Сватовський районний суд Луганської області; |
| 332. | Справа № 415/5044/17, Вирок від 21 вересня 2017 року, Лисичанський міський суд Луганської області; |
| 333. | Справа № 423/1002/18, Вирок від 23 квітня 2018 року, Попаснянський районний суд Луганської області; |
| 334. | Справа № 423/1313/18, Вирок від 5 травня 2018 року, Попаснянський районний суд Луганської області; |
| 335. | Справа № 419/1028/18, Вирок від 1 червня 2018 року, Новоайдарський районний суд Луганської області; |
| 336. | Справа № 425/1205/18, Вирок від 4 червня 2018 року, Рубіжанський міський суд Луганської області; |
| 337. | Справа № 419/1210/18, Вирок від 23 липня 2018 року, Новоайдарський районний суд Луганської області; |
| 338. | Справа № 419/1211/18, Вирок від 23 липня 2018 року, Новоайдарський районний суд Луганської області; |
| 339. | Справа № 415/2381/18, Вирок від 5 вересня 2018 року, Лисичанський міський суд Луганської області; |
| 340. | Справа № 415/6770/18, Вирок від 5 вересня 2018 року, Лисичанський міський суд Луганської області; |
| 341. | Справа № 423/3230/18, Вирок від 3 жовтня 2018 року, Попаснянський районний суд Луганської області; |
| 342. | Справа № 423/3405/18, Вирок від 16 жовтня 2018 року, Попаснянський районний суд Луганської області; |
| 343. | Справа № 408/3303/18-к, Вирок від 23 жовтня 2018 року, Біловодський районний суд Луганської області; |
| 344. | Справа № 425/3072/18, Вирок від 23 жовтня 2018 року, Рубіжанський міський суд Луганської області; |
| 345. | Справа № 425/3075/18, Вирок від 23 жовтня 2018 року, Рубіжанський міський суд Луганської області; |

| | |
|---|---|
| 346. | Справа № 420/1692/18, Вирок від 26 жовтня 2018 року, Новопсковський районний суд Луганської області; |
| 347. | Справа № 423/4097/18, Вирок від 16 січня 2019 року, Попаснянський районний суд Луганської області; |
| 348. | Справа № 415/169/19, Вирок від 1 лютого 2019 року, Лисичанський міський суд Луганської області; |
| 349. | Справа № 420/175/19, Вирок від 7 лютого 2019 року, Новопсковський районний суд Луганської області; |
| 350. | Справа № 419/216/19, Вирок від 8 лютого 2019 року, Новоайдарський районний суд Луганської області; |
| 351. | Справа № 419/217/19, Вирок від 21 лютого 2019 року, Новоайдарський районний суд Луганської області; |
| 352. | Справа № 423/398/19, Вирок від 5 березня 2019 року, Попаснянський районний суд Луганської області; |
| 353. | Справа № 423/399/19, Вирок від 5 березня 2019 року, Попаснянський районний суд Луганської області; |
| 354. | Справа № 420/154/19, Вирок від 12 березня 2019 року, Новопсковський районний суд Луганської області; |
| 355. | Справа № 221/447/19, Вирок від 12 березня 2019 року, Волноваський районний суд Донецької області; |
| 356. | Справа № 409/687/19, Вирок від 3 квітня 2019 року, Білокуракинський районний суд Луганської області; |
| 357. | Справа № 408/487/19-к, Вирок від 9 квітня 2019 року, Біловодський районний суд Луганської області; |
| 358. | Справа № 415/1963/19, Вирок від 17 квітня 2019 року, Лисичанський міський суд Луганської області; |
| 359. | Справа № 221/1496/19, Вирок від 8 травня 2019 року, Волноваський районний суд Донецької області; |
| 360. | Справа № 221/1687/19, Вирок від 8 травня 2019 року, Волноваський районний суд Донецької області; |
| 361. | Справа № 419/1276/19, Вирок від 30 травня 2019 року, Новоайдарський районний суд Луганської області; |

| | |
|---|---|
| 362. | Справа № 423/1047/19, Вирок від 30 травня 2019 року, Попаснянський районний суд Луганської області; |
| 363. | Справа № 423/1152/19, Вирок від 6 червня 2019 року, Попаснянський районний суд Луганської області; |
| 364. | Справа № 221/744/19, Вирок від 11 червня 2019 року, Волноваський районний суд Донецької області; |
| 365. | Справа № 237/5003/18, Вирок від 12 червня 2019 року, Мар'їнський районний суд Донецької області; |
| 366. | Справа № 414/1545/19, Вирок від 14 червня 2019 року, Кремінський районний суд Луганської області; |
| 367. | Справа № 414/1544/19, Вирок від 14 червня 2019 року, Кремінський районний суд Луганської області; |
| 368. | Справа № 221/2328/19, Вирок від 19 червня 2019 року, Волноваський районний суд Донецької області; |
| 369. | Справа № 221/1031/19, Вирок від 20 червня 2019 року, Волноваський районний суд Донецької області; |
| 370. | Справа № 266/3144/19, Вирок від 24 червня 2019 року, Приморський районний суд міста Маріуполя Донецької області; |
| 371. | Справа № 221/2477/19, Вирок від 25 червня 2019 року, Волноваський районний суд Донецької області; |
| 372. | Справа № 221/1688/19, Вирок від 2 липня 2019 року, Волноваський районний суд Донецької області; |
| 373. | Справа № 419/1072/19, Вирок від 3 липня 2019 року, Новоайдарський районний суд Луганської області; |
| 374. | Справа № 235/3701/19, Вирок від 3 липня 2019 року , Красноармійський міськрайонний суд Донецької області; |
| 375. | Справа № 243/6846/19, Вирок від 4 липня 2019 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 376. | Справа № 221/3119/19, Вирок від 11 липня 2019 року, Волноваський районний суд Донецької області; |
| 377. | Справа № 423/2277/19, Вирок від 12 липня 2019 року, Попаснянський районний суд Луганської області; |

| | |
|---|---|
| 378. | Справа № 423/2276/19, Вирок від 12 липня 2019 року, Попаснянський районний суд Луганської області; |
| 379. | Справа № 235/3707/19, Вирок від 16 липня 2019 року, Красноармійський міськрайонний суд Донецької області; |
| 380. | Справа № 225/4470/19, Вирок від 25 липня 2019 року, Дзержинський міський суд Донецької області; |
| 381. | Справа № 225/4464/19, Вирок від 25 липня 2019 року, Дзержинський міський суд Донецької області; |
| 382. | Справа № 234/12261/19, Вирок від 25 липня 2019 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 383. | Справа № 266/3958/19, Вирок від 25 липня 2019 року, Приморський районний суд міста Маріуполя Донецької області; |
| 384. | Справа № 225/4339/19, Вирок від 30 липня 2019 року, Дзержинський міський суд Донецької області; |
| 385. | Справа № 235/3705/19, Вирок від 7 серпня 2019 року, Красноармійський міськрайонний суд Донецької області; |
| 386. | Справа № 423/2742/19, Вирок від 9 серпня 2019 року, Попаснянський районний суд Луганської області; |
| 387. | Справа № 266/3196/19, Вирок від 27 серпня 2019 року, Приморський районний суд міста Маріуполя Донецької області; |
| 388. | Справа № 225/4341/19, Вирок від 4 вересня 2019 року, Дзержинський міський суд Донецької області; |
| 389. | Справа № 221/4140/19, Вирок від 5 вересня 2019 року, Волноваський районний суд Донецької області; |
| 390. | Справа № 225/5286/19, Вирок від 11 вересня 2019 року, Дзержинський міський суд Донецької області; |
| 391. | Справа № 942/1536/19, Вирок від 16 вересня 2019 року, Новопсковський районний суд Луганської області; |
| 392. | Справа № 221/4990/19, Вирок від 25 вересня 2019 року, Волноваський районний суд Донецької області; |
| 393. | Справа № 221/5892/19, Вирок від 26 вересня 2019 року, Волноваський районний суд Донецької області; |

| | |
|---|---|
| 394. | Справа № 234/11213/19, Вирок від 1 жовтня 2019 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 395. | Справа № 229/5670/19, Вирок від 15 жовтня 2019 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 396. | Справа № 233/6314/19, Вирок від 17 жовтня 2019 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 397. | Справа № 266/4679/19, Вирок від 24 жовтня 2019 року, Приморський районний суд міста Маріуполя Донецької області; |
| 398. | Справа № 425/1144/19, Вирок від 4 листопада 2019 року, Рубіжанський міський суд Луганської області; |
| 399. | Справа № 425/1142/19, Вирок від 4 листопада 2019 року, Рубіжанський міський суд Луганської області; |
| 400. | Справа № 425/2645/19, Вирок від 4 листопада 2019 року, Рубіжанський міський суд Луганської області; |
| 401. | Справа № 227/3552/19, Вирок від 5 листопада 2019 року, Добропільський міськрайонний суд Донецької області; |
| 402. | Справа № 221/6861/19, Вирок від 7 листопада 2019 року, Волноваський районний суд Донецької області; |
| 403. | Справа № 221/4076/19, Вирок від 7 листопада 2019 року, Волноваський районний суд Донецької області; |
| 404. | Справа № 221/4291/19, Вирок від 11 листопада 2019 року, Волноваський районний суд Донецької області; |
| 405. | Справа № 417/8682/19, Вирок від 12 листопада 2019 року, Марківський районний суд Луганської області; |
| 406. | Справа № 221/4135/19, Вирок від 12 листопада 2019 року, Волноваський районний суд Донецької області; |
| 407. | Справа № 221/6798/19, Вирок від 13 листопада 2019 року, Волноваський районний суд Донецької області; |
| 408. | Справа № 264/6495/19, Вирок від 27 листопада 2019 року, Іллічівський районний суд міста Маріуполя Донецької області; |
| 409. | Справа № 227/4663/19, Вирок від 5 грудня 2019 року, Добропільський міськрайонний суд Донецької області; |

| | |
|---|---|
| 410. | Справа № 234/17592/19, Вирок від 5 грудня 2019 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 411. | Справа № 414/2945/19, Вирок від 12 грудня 2019 року, Кремінський районний суд Луганської області; |
| 412. | Справа № 229/5973/19, Вирок від 13 грудня 2019 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 413. | Справа № 423/4046/19, Вирок від 16 грудня 2019 року, Попаснянський районний суд Луганської області; |
| 414. | Справа № 233/8109/19, Вирок від 17 грудня 2019 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 415. | Справа № 233/7978/19, Вирок від 24 грудня 2019 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 416. | Справа № 221/8300/19, Вирок від 9 січня 2020 року, Волноваський районний суд Донецької області; |
| 417. | Справа № 942/1552/19, Вирок від 14 січня 2020 року, Новопсковський районний суд Луганської області; |
| 418. | Справа № 220/2808/19, Вирок від 14 січня 2020 року, Великоновосілківський районний суд Донецької області; |
| 419. | Справа № 221/7566/19, Вирок від 16 січня 2020 року, Волноваський районний суд Донецької області; |
| 420. | Справа № 408/121/20-к, Вирок від 23 січня 2020 року, Біловодський районний суд Луганської області; |
| 421. | Справа № 408/122/20-к, Вирок від 29 січня 2020 року, Біловодський районний суд Луганської області; |
| 422. | Справа № 233/260/20, Вирок від 5 лютого 2020 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 423. | Справа № 233/278/20, Вирок від 10 лютого 2020 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 424. | Справа № 243/657/20, Вирок від 17 лютого 2020 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 425. | Справа № 264/651/20, Вирок від 17 лютого 2020 року, Іллічівський районний суд міста Маріуполя Донецької області; |

| | |
|---|---|
| 426. | Справа № 414/249/20, Вирок від 18 лютого 2020 року, Кремінський районний суд Луганської області; |
| 427. | Справа № 423/174/20, Вирок від 18 лютого 2020 року, Попаснянський районний суд Луганської області; |
| 428. | Справа № 408/467/20-к, Вирок від 19 лютого 2020 року, Біловодський районний суд Луганської області; |
| 429. | Справа № 233/8111/19, Вирок від 24 лютого 2020 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 430. | Справа № 243/629/20, Вирок від 25 лютого 2020 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 431. | Справа № 243/630/20, Вирок від 25 лютого 2020 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 432. | Справа № 408/4241/19-к, Вирок від 3 березня 2020 року, Біловодський районний суд Луганської області; |
| 433. | Справа № 221/834/20, Вирок від 5 березня 2020 року, Волноваський районний суд Донецької області; |
| 434. | Справа № 233/709/20, Вирок від 11 березня 2020 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 435. | Справа № 233/437/20, Вирок від 13 березня 2020 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 436. | Справа № 942/311/20, Вирок від 16 березня 2020 року, Новопсковський районний суд Луганської області; |
| 437. | Справа № 227/2871/19, Вирок від 17 березня 2020 року, Добропільський міськрайонний суд Донецької області; |
| 438. | Справа № 425/318/20, Вирок від 18 березня 2020 року, Попаснянський районний суд Луганської області; |
| 439. | Справа № 234/16581/19, Вирок від 19 березня 2020 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 440. | Справа № 221/1370/20, Вирок від 26 березня 2020 року, Волноваський районний суд Донецької області; |
| 441. | Справа № 234/16387/19, Вирок від 27 березня 2020 року, Краматорський міський суд Донецької області; |

| | |
|---|---|
| 442. | Справа № 219/1272/20, Вирок від 8 квітня 2020 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 443. | Справа № 243/631/20, Вирок від 10 квітня 2020 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 444. | Справа № 425/841/20, Вирок від 10 квітня 2020 року, Попаснянський районний суд Луганської області; |
| 445. | Справа № 408/434/20-к, Вирок від 15 квітня 2020 року, Біловодський районний суд Луганської області; |
| 446. | Справа № 227/1304/20, Вирок від 22квітня 2020 року, Добропільський міськрайонний суд Донецької області; |
| 447. | Справа № 417/457/20, Вирок від 23 квітня 2020 року, Марківський районний суд Луганської області; |
| 448. | Справа № 219/3260/20, Вирок від 23 квітня 2020 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 449. | Справа № 942/374/20, Вирок від 27 квітня 2020 року, Новопсковський районний суд Луганської області; |
| 450. | Справа № 243/2369/20, Вирок від 29 квітня 2020 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 451. | Справа № 221/4592/19, Вирок від 29 квітня 2020 року, Волноваський районний суд Донецької області; |
| 452. | Справа № 423/871/20, Вирок від 6 травня 2020 року, Попаснянський районний суд Луганської області; |
| 453. | Справа № 423/1006/20, Вирок від 8 травня 2020 року, Попаснянський районний суд Луганської області; |
| 454. | Справа № 221/1621/20, Вирок від 14 травня 2020 року , Волноваський районний суд Донецької області; |
| 455. | Справа № 233/708/20, Вирок від 20 травня 2020 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 456. | Справа № 219/1207/20, Вирок від 22 травня 2020 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 457. | Справа № 408/1051/20-к, Вирок від 22 травня 2020 року, Біловодський районний суд Луганської області; |

| | |
|---|---|
| 458. | Справа № 229/1463/20, Вирок від 25 травня 2020 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 459. | Справа № 408/1395/20-к, Вирок від 26 травня 2020 року, Біловодський районний суд Луганської області; |
| 460. | Справа № 233/2026/20, Вирок від 26 травня 2020 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 461. | Справа № 408/5359/19-к, Вирок від 27 травня 2020 року, Біловодський районний суд Луганської області; |
| 462. | Справа № 233/2025/20, Вирок від 28 травня 2020 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 463. | Справа № 236/1134/20, Вирок від 28 травня 2020 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |
| 464. | Справа № 408/2913/20-к, Вирок від 1 червня 2020 року, Біловодський районний суд Луганської області; |
| 465. | Справа № 408/398/20-к, Вирок від 11 червня 2020 року, Біловодський районний суд Луганської області; |
| 466. | Справа № 423/1447/20, Вирок від 12 червня 2020 року, Попаснянський районний суд Луганської області; |
| 467. | Справа № 220/546/20, Вирок від 19 червня 2020 року, Великоновосілківський районний суд Донецької області; |
| 468. | Справа № 425/317/20, Вирок від 26 червня 2020 року, Рубіжанський міський суд Луганської області; |
| 469. | Справа № 236/2001/20, Вирок від 2 липня 2020 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |
| 470. | Справа № 219/4924/20, Вирок від 9 липня 2020 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 471. | Справа № 431/2540/20, Вирок від 23 липня 2020 року, Старобільський районний суд Луганської області; |
| 472. | Справа № 219/12466/19, Вирок від 6 серпня 2020 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 473. | Справа № 219/11974/19, Вирок від 6 серпня 2020 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області; |

| | |
|---|---|
| 474. | Справа № 219/11976/19, Вирок від 6 серпня 2020 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 475. | Справа № 433/1092/20, Вирок від 10 серпня 2020 року, Троїцький районний суд Луганської області; |
| 476. | Справа № 426/3687/20, Вирок від 10 серпня 2020 року, Сватовський районний суд Луганської області; |
| 477. | Справа № 236/2279/20, Вирок від 10 серпня 2020 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |
| 478. | Справа № 234/11041/20, Вирок від 10 серпня 2020 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 479. | Справа № 234/9557/20, Вирок від 13 серпня 2020 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 480. | Справа № 233/2421/20, Вирок від 14 серпня 2020 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 481. | Справа № 408/2306/20-к, Вирок від 20 серпня 2020 року, Біловодський районний суд Луганської області; |
| 482. | Справа № 234/9560/20, Вирок від 26 серпня 2020 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 483. | Справа № 236/1926/20, Вирок від 26 серпня 2020 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |
| 484. | Справа № 221/3328/20, Вирок від 27 серпня 2020 року, Волноваський районний суд Донецької області; |
| 485. | Справа № 236/2438/20, Вирок від 31 серпня 2020 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |
| 486. | Справа № 241/1375/20, Вирок від 3 вересня 2020 року, Першотравневий районний суд Донецької області; |
| 487. | Справа № 221/5268/20, Вирок від 8 вересня 2020 року, Волноваський районний суд Донецької області; |
| 488. | Справа № 417/8048/19, Вирок від 15 вересня 2020 року, Марківський районний суд Луганської області; |
| 489. | Справа № 233/3485/20, Вирок від 15 вересня 2020 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |

| | |
|---|---|
| 490. | Справа № 264/5751/20, Вирок від 21 вересня 2020 року, Іллічівський районний суд міста Маріуполя Донецької області; |
| 491. | Справа № 264/5750/20, Вирок від 21 вересня 2020 року, Іллічівський районний суд міста Маріуполя Донецької області; |
| 492. | Справа № 408/2304/19-к, Вирок від 23 вересня 2020 року, Біловодський районний суд Луганської області; |
| 493. | Справа № 229/636/20, Вирок від 25 вересня 2020 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 494. | Справа № 236/2747/20, Вирок від 25 вересня 2020 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |
| 495. | Справа № 425/2174/20, Вирок від 28 вересня 2020 року, Рубіжанський міський суд Луганської області; |
| 496. | Справа № 236/2080/20, Вирок від 29 вересня 2020 року, Краснолиманський міський суд Донецької області. |
| | **У наступних випадках обвинувачений брав участь в організації референдуму про незалежність Д / ЛНР від України, у тому числі шляхом агітації та участі в демонстрації, присвяченій референдуму, координував організацію референдуму та був секретарем. або спостерігачем виборчої комісії. Обвинувачених визнали винними у розповсюдженні публічних закликів змінити територіальні межі України (ч. 1 ст. 110 ККУ), засудили до трьох років позбавлення волі, але звільнили від відбування покарання з випробуванням.** |
| 497. | Справа № 237/3328/17, Вирок від 30 серпня 2017 року, Мар'їнський районний суд Донецької області; |
| 498. | Справа № 750/7402/17, Вирок від 8 листопада 2017 року, Деснянський районний суд міста Чернігова; |
| 499. | Справа № 223/707/18, Вирок від 18 жовтня 2018 року, Вугледарський міський суд Донецької області; |
| 500. | Справа № 223/708/18, Вирок від 18 жовтня 2018 року, Вугледарський міський суд Донецької області; |
| 501. | Справа № 223/476/18, Вирок від 22 березня 2019 року, Селидівський міський суд Донецької області; |
| 502. | Справа № 264/6152/18, Вирок від 20 червня 2019 року, Іллічівський районний суд міста Маріуполя Донецької області. |

| | |
|---|---|
| | **У наступних випадках обвинувачений був <u>заступником голови</u> виборчої комісії під час виборів голови ДНР та членів Народної ради ДНР. Обвинувачених визнали винними у посяганні на територіальну цілісність України, вчиненому за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 110 ККУ) та засудили до п'яти років позбавлення волі та звільнили з випробуванням.** |
| 503. | Справа № 243/3318/19, Вирок від 25 квітня 2019 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 504. | Справа № 325/450/19, Вирок від 9 липня 2019 року, Приазовський районний суд Запорізької області; |
| 505. | Справа № 225/4154/19, Вирок від 16 липня 2019 року, Дзержинський міський суд Донецької області. |
| | **У наступних випадках обвинувачений був <u>членом</u> виборчої комісії під час виборів голови ДНР та членів Народної ради ДНР. Обвинувачених визнали винними у посяганні на територіальну цілісність України, вчиненому за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 110 ККУ) та засудили до п'яти років позбавлення волі та звільнили з випробуванням.** |
| 506. | Справа № 243/5345/19, Вирок від 6 червня 2019 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 507. | Справа № 243/5255/19, Вирок від 6 червня 2019 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 508. | Справа № 243/6222/19, Вирок від 25 червня 2019 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 509. | Справа № 243/6843/19, Вирок від 4 липня 2019 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 510. | Справа № 235/3183/19, Вирок від 11 липня 2019 року, Красноармійський міськрайонний суд Донецької області; |
| 511. | Справа № 325/661/19, Вирок від 12 серпня 2019 року, Приазовський районний суд Запорізької області; |
| 512. | Справа № 323/2446/19, Вирок від 1 листопада 2019 року, Оріхівський районний суд Запорізької області; |
| 513. | Справа № 235/8525/19, Вирок від 23 січня 2020 року, Красноармійський міськрайонний суд Донецької області. |
| ПОСЯГАННЯ НА ТЕРИТОРІАЛЬНУ ЦІЛІСНІСТЬ ТА НЕДОТОРКАННІСТЬ УКРАЇНИ, ПОЄДНАНЕ ІЗ ЗВИЧАЙНИМИ ЗЛОЧИНАМИ РОЗГЛЯНУТІ СПРАВИ | |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 514. | Справа № 185/2146/16-к, Вирок від 19 вересня 2016 року, Павлоградський міськрайонний суд Дніпропетровської області.<br><br>Справа перейшла до Апеляційного суду Дніпропетровської області, який відхилив апеляційну скаргу захисту як таку, що була подана поза межами 30-денного строку. | Громадянин України, член «Російської православної армії ДНР» | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений, будучи озброєним, служив на блокпостах, патрулював вулиці, проводив заходи щодо виявлення осіб, які не підтримують ідею створення ДНР. Також брав участь у бойових діях проти ЗСУ в Донецькій області. Обвинувачений також носив боєприпаси та зберігав їх у своїй квартирі.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ), умисних діях, вчинених із метою зміни меж території та державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 110 ККУ), придбанні, носінні та зберіганні боєприпасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ). Суд засудив його до восьми років позбавлення волі. | **ч. 2 ст. 110 ККУ**, а саме умисні дії, вчинені з метою зміни меж території та державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме придбання, носіння та зберігання боєприпасів без передбаченого законом дозволу. |
| 515. | Справа № 610/748/17, Вирок від 27 квітня 2017 року, Балаклійський районний суд Харківської області. | Громадянин України, учасник 3-го взводу 1-ї роти 7-ї Слов'янської бригади ДНР та «Витязь» Міністерства | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений був озброєним членом різних підрозділів ДНР, патрулював вулиці, охороняв будівлі, будував укріплення, служив на блокпостах, проводив заходи щодо виявлення осіб, які | **ч. 1 ст. 110 ККУ**, а саме умисні дії, вчинені з метою зміни меж території та державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України; |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | транспорту ДНР | не підтримують ідею створення ДНР. Він також придбав боєприпаси та відповідне обладнання та зберігав у своїй квартирі.<br><br>Обвинувачений і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив. Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ); умисних діях, вчинених з метою зміни меж території України на порушення порядку, встановленого Конституцією України (ч. 1 ст. 110 ККУ), та придбанні, носінні та зберіганні боєприпасів та вибухових речовин без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ). Його засудили до чотирьох років позбавлення волі. | **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме придбання, носіння та зберігання боєприпасів та вибухівки без передбаченого законом дозволу. |
| СПРАВИ, ЯКІ ЩЕ НЕ РОЗГЛЯНУТО / ЗНАХОДЯТЬСЯ НА РОЗГЛЯДІ | | | | |
| 516. | Справа № 752/16514/18, Ухвала від 15 серпня 2018 року, Голосіївський районний суд міста Києва.<br><br>Справа триває. | Віктор Литвинов, громадянин України, член Самооборони Криму | **Обвинувачення**[35]<br><br>Обвинувачений був членом «Самооборони Криму», яка брала участь у російських операціях зі встановлення контролю над Кримом у 2014 році.<br><br>Прокуратура інкримінувала йому участь у | **ч. 1 ст. 110 ККУ**, а саме умисні дії, вчинені з метою зміни меж території та державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України; |

[35] «Кримські справи» в судах Києва: оголошення слухань 20.05-24.05», Бюро судової інформації (20 травня 2019 року).

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ) та умисні дії, вчинені з метою зміни меж території та державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України (ч. 1 ст. 110 ККУ). | **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування; |
| 517. | Справа № 760/12901/19, Ухвала від 7 березня 2019 року, Солом'янський районний суд міста Києва.<br><br>Справа триває. | Олег Саган, громадянин України | **Обвинувачення**[36]<br><br>Обвинувачений підтримував створення Новоросії, тобто відокремлення південно-східної України, а також створював матеріали для ЗМІ з метою агітації.<br><br>Прокуратура звинуватила його в незакінченому замаху на вчинення дій, спрямованих на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу чи захоплення державної влади, вчинених за попередньою змовою групою осіб (ч. 3 ст. 15, ч. 3 ст. 109 ККУ) та умисні дії, вчинені з метою зміни меж території та державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 110 ККУ). | **ч. 3 ст. 15, ч. 3 ст. 109 ККУ**, а саме незакінчений замах на вчинення дій, спрямованих на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, вчинені за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 2 ст. 110 ККУ**, а саме умисні дії, вчинені з метою зміни меж території та державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, за попередньою змовою групою осіб. |
| ЗЛОЧИНИ, ПОВ'ЯЗАНІ З ТЕРОРИЗМОМ | | | | |

[36] «Київський суд продовжив арешт підозрюваному в сепаратизмі Сагану», Бюро судової інформації (15 травня 2019 року).

| СТВОРЕННЯ ТЕРОРИСТИЧНОЇ ГРУПИ АБО ОРГАНІЗАЦІЇ | | | | |
|---|---|---|---|---|
| РОЗГЛЯНУТІ СПРАВИ | | | | |
| 518. | Справа № 236/2050/15-к, Вирок від 5 вересня 2016 року, Краснолиманський міський суд Донецької області. | Громадянин України, виконуючий обов'язки начальника поліції Красного Лимана, пов'язаний із ДНР | **Висновки суду**<br><br>У травні 2014 року обвинувачений, виконуючий обов'язки начальника місцевої поліції Красного Лимана, організував співпрацю з представниками ДНР щодо спільних заходів щодо охорони громадського порядку в Красному Лимані та надав їм допомогу. Зокрема, обвинувачений видавав накази про спільне патрулювання, усно повідомляв про планову співпрацю під час організованої ДНР публічної демонстрації, надавав останній офіційну інформацію, у тому числі про персональні дані працівників правоохоронних органів.<br><br>Обвинуваченого визнали винним у сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засудили до восьми років позбавлення волі. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме сприяння діяльності терористичної організації. |
| 519. | Справа № 221/2362/15-к, Вирок від 9 вересня 2016 року, | Громалянин України | **Висновки суду**<br><br>За словами обвинувачення, обвинувачений надав ДНР розвідувальну | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме інше сприяння діяльності терористичної організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Волноваський районний суд міста Донецька.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Донецької області, який скасував вирок суду першої інстанції та направив справу на новий розгляд.<br><br>Вироком Орджонікідзевського районного суду міста Маріуполя Донецької області обвинувачений в новому розгляді був виправданий. | | інформацію про місцезнаходження ЗСУ.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в іншому сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та призначив покарання у вигляді трьох років шести місяців позбавлення волі.<br><br>У результаті розгляду апеляційної скарги та подальшого повторного розгляду справи обвинувачений був виправданий у сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ), оскільки, на думку суду, обвинувачення не довело вину обвинуваченого поза розумним сумнівом. | |
| 520. | Справа № 686/6951/16-к, Вирок від 9 вересня 2016 року, Хмельницький міськрайонний суд.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Хмельницької області, | Громадянин України, заступник командира взводу ВПС ДНР | **Висновки суду**<br><br>У травні 2014 року обвинувачений вступив на службу до ДНР, де згодом брав участь у збройних щоденних змінах на блокпосту та брав участь у збройному інциденті, який міг призвести до втрат серед українських сил, та в іншому збройному інциденті, під час якого він був | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | але суд залишив без розгляду клопотання про встановлення строку на апеляційне оскарження, подане стороною захисту, та повернув апеляційну скаргу без розгляду. | | поранений. Пройшовши лікування та військову підготовку в Криму, він повернувся до ДНР на посаді заступника командира, згодом командира спеціальної диверсійно-розвідувальної групи та допомагав іншим членам ДНР охороняти приміщення СБУ в Донецьку.<br><br>Отримавши повідомлення про провадження щодо нього через оголошення в друкованих засобах масової інформації та спробу телефонного дзвінка, обвинувачений не з'явився на судове засідання, а провадження відбулося заочно.<br><br>Обвинуваченого визнали винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засудили до одинадцяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | |
| 521. | Справа № 236/726/16-к, Вирок від 12 вересня 2016 року, Краснолиманський міський суд Донецької області. | Громадянин України, начальник Управління по боротьбі з економічними злочинами та корупцією ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений (раніше співробітник МВС України) приєднався до ДНР на посаді начальника управління по боротьбі з економічними злочинами та корупцією. На цій посаді він повідомляв у ЗМІ про роботу свого відділу, наприклад, про | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Справу передано до Апеляційного суду Донецької області, який скасував вирок суду першої інстанції та призначив новий розгляд.<br><br>5 квітня 2018 року Слов'янський міськрайонний суд Донецької області відхилив клопотання прокурора про проведення заочного розгляду справи та зупинив провадження у справі. | | кримінальні справи та вилучені предмети.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації за ч. 1 ст. 258-3 ККУ та призначив покарання у вигляді десяти років позбавлення волі.<br><br>Вирок скасовано та направлено на новий розгляд, який призупинено до арешту обвинуваченого. | |
| 522. | Справа № 219/7642/15-к, Вирок від 23 вересня 2016 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Донецької області, який | Громадянин України, допомагав ЛНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений надав ЛНР інформацію про розташування підрозділів ЗСУ, госпіталю та блокпостів.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в іншому сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засудив його до чотирьох років позбавлення волі. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме інше сприяння діяльності терористичної організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | зупинив провадження у зв'язку з відкликанням сторонами обвинувачення та захисту апеляційних скарг. | | | |
| | **Інші вироки зі схожим набором обставин наведені нижче в хронологічному порядку. У всіх цих випадках обвинувачений надавав Д / ЛНР інформацію щодо розташування ворожих позицій, особового складу, блокпостів, госпіталів та інших об'єктів. Обвинувачених визнали винними у сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ).** | | | |
| 523. | Справа № 417/2034/16-к, Вирок від 12 грудня 2016 року, Кремінський районний суд Луганської області. Обвинуваченого засудили до восьми років позбавлення волі. Справу передано до Апеляційного суду Луганської області, який скасував вирок суду першої інстанції та направив справу на новий розгляд. На новому розгляді Старобільський районний суд Луганської області засудив обвинуваченого до трьох років семи місяців позбавлення волі за тим же обвинуваченням. | | | |
| 524. | Справа № 233/6265/15-к, Вирок від 9 лютого 2017 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області (обвинуваченого засуджено до трьох років одного місяця позбавлення волі); | | | |
| 525. | Справа № 235/7503/15-к, Вирок від 2 березня 2017 року, Красноармійський міськрайонний суд Донецької області (обвинувачений засуджений до восьми років позбавлення волі. Проте Апеляційний суд Донецької області скасував вирок і направив справу на новий розгляд. Обвинувачений помер до того, як новий розгляд справи було завершено; | | | |
| 526. | Справа № 221/3267/16-к, Вирок від 9 березня 2017 року, Орджонікідзевський районний суд міста Маріуполя Донецької області (обвинувачений засуджений до двох років двох місяців позбавлення волі); | | | |
| 527. | Справа № 227/5798/15-к, Вирок від 20 березня 2017 року, Добропільський міськрайонний суд Донецької області (обвинуваченого засуджено до восьми років позбавлення волі. Проте Апеляційний суд Донецької області вирок скасував та направив справу на новий розгляд. На новому розгляді обвинувачений був визнаний винним у сприянні терористичній організації та засуджений до чотирьох років семи місяців позбавлення волі); | | | |
| 528. | Справа № 219/10734/15-к, Вирок від 27 березня 2017 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області (обвинувачений | | | |

| | |
|---|---|
| 529. | засуджений до чотирьох років позбавлення волі); |
| 530. | Справа № 225/3653/15-к, Вирок від 29 березня 2017 року, Дзержинський міський суд Донецької області (обвинувачений засуджений до чотирьох років позбавлення волі); |
| 531. | Справа № 243/6244/16-к, Вирок від 30 березня 2017 року, Слов'янський міськрайонного суд Донецької області (обвинувачена засуджена до восьми років позбавлення волі з конфіскацією всього її майна. Справа надійшла до Апеляційного суду Донецької області, який залишив вирок першої інстанції без змін. |
| 532. | Справа № 243/782/16-к, Вирок від 26 травня 2017 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області (обвинуваченого засуджено до трьох років п'яти місяців позбавлення волі); |
| 533. | Справа № 235/4753/15-к, Вирок від 26 травня 2017 року, Красноармійський міськрайонний суд Донецької області (обвинувачений засуджений до восьми років позбавлення волі. Проте Апеляційний суд Донецької області вирок скасував та направив справу на новий розгляд у зв'язку з порушенням процесуальних прав обвинуваченого та відсутністю належного аналізу та обґрунтування доказів судом. Станом на березень 2021 року провадження було призупинене до арешту обвинуваченого) |
| 534. | Справа № 233/5414/16-к, Вирок від 31 травня 2017 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області (обвинуваченого засуджено до трьох років позбавлення волі. Проте Апеляційний суд Донецької області вирок скасував та направив справу на новий розгляд. На новому розгляді обвинувачений був визнаний винним у сприянні терористичній організації та засуджений до чотирьох років трьох місяців позбавлення волі); |
| 535. | Справа № 227/286/16-к, Вирок від 1 червня 2017 року, Добропільський міськрайонний суд Донецької області (обвинувачений засуджений до чотирьох років позбавлення волі); |
| 536. | Справа № 461/5494/15-к, Вирок від 9 червня 2017 року, Новомосковський міськрайонний суд Дніпропетровської області (обвинувачений засуджений до дев'яти років позбавлення волі); |
| 537. | Справа № 235/7057/15-к, Вирок від 9 червня 2017 року, Красноармійський міськрайонний суд Донецької області (обвинувачений засуджений до чотирьох років п'яти місяців позбавлення волі з позбавленням спеціального звання капітана поліції, яке обвинувачений мав. Проте Апеляційний суд Донецької області вирок скасував та направив справу на новий розгляд, який триває); |

| | |
|---|---|
| 538. | Справа № 419/294/17, Вирок від 21 червня 2017 року, Кремінський районний суд Луганської області (обвинувачений засуджений до восьми років позбавлення волі); |
| 539. | Справа № 331/2738/17, Вирок від 23 червня 2017 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області (обвинувачений засуджений до трьох років позбавлення волі, але звільнений з випробуванням строком два роки); |
| 540. | Справа № 415/1095/16-к, Вирок від 11 серпня 2017 року, Лисичанський міський суд Луганської області (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді трьох років семи місяців позбавлення волі); |
| 541. | Справа № 229/911/17, Вирок від 21 вересня 2017 року, Дружківський міський суд Донецької області (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді позбавлення волі на один рік сім місяців шістнадцять днів); |
| 542. | Справа № 522/958/16-к, Вирок від 27 жовтня 2017 року, Приморський районний суд міста Одеси (обвинуваченого засуджено до чотирьох років п'яти місяців позбавлення волі); |
| 543. | Справа № 221/1438/16-к, Вирок від 30 жовтня 2017 року, Іллічівський районний суд міста Маріуполя Донецької області (обвинувачений засуджений до восьми років позбавлення волі); |
| 544. | Справа № 219/368/17, Вирок від 1 листопада 2017 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області (обвинувачений засуджений до двох років позбавлення волі); |
| 545. | Справа № 569/16783/17, Вирок від 08 листопада 2017 року, Рівненський міський суд (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді п'яти років позбавлення волі з випробуванням строком три роки); |
| 546. | Справа № 428/3559/16-к, Вирок від 10 листопада 2017 року, Сєвєродонецький міський суд Луганської області (обвинувачений засуджений до трьох років трьох місяців позбавлення волі); |
| 547. | Справа № 219/7491/16-к, Вирок від 15 листопада 2017 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області (обвинувачений засуджений до трьох років позбавлення волі з позбавленням спеціального звання старшого солдата, яке обвинувачений мав); |
| 548. | Справа № 415/2/17-к, Вирок від 20 листопада 2017 року, Лисичанський міський суд Луганської області (суд затвердив угоду про |
| 549. | |

визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді чотирьох років позбавлення волі);

Справа № 225/2522/17, Вирок від 28 листопада 2017 року, Дзержинський міський суд Донецької області (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді позбавлення волі на один рік два місяці вісімнадцять днів)

Справа № 221/1543/15-к, Вирок від 28 листопада 2017 року, Іллічівський районний суд міста Маріуполя Донецької області (обвинувачений засуджений до п'яти років чотирьох місяців позбавлення волі);

Справа № 414/1608/15-к, Вирок від 28 листопада 2017 року, Рубіжанський міський суд Луганської області (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді чотирьох років п'яти місяців позбавлення волі);

Справа № 235/4770/17, Вирок від 11 грудня 2017 року, Красноармійський міськрайонний суд Донецької області (обвинувачений засуджений до шести років позбавлення волі);

Справа № 569/17633/17, Вирок від 11 грудня 2017 року, Рівненський міський суд (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді п'яти років позбавлення волі);

Справа № 227/431/16-к, Вирок від 14 грудня 2017 року, Добропільський міськрайонний суд Донецької області (обвинувачений засуджений до трьох років дев'яти місяців позбавлення волі);

Справа № 227/5798/15-к, Вирок від 14 грудня 2017 року, Добропільський міськрайонний суд Донецької області (обвинувачений засуджений до чотирьох років семи місяців позбавлення волі);

Справа № 221/5388/15-к, Вирок від 14 грудня 2017 року, Орджонікідзевський районний суд міста Маріуполя Донецької області (обвинувачений засуджений до чотирьох років позбавлення волі);

Справа № 219/2996/17, Вирок від 14 грудня 2017 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області (обвинуваченого засуджено до одного року двох місяців позбавлення волі);

Справа № 243/9008/17, Вирок від 15 грудня 2017 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області (обвинуваченого

| | |
|---|---|
| | засуджено до п’яти місяців шістнадцяти діб арешту); |
| 561. | Справа № 227/4232/15-к, Вирок від 15 грудня 2017 року, Добропільський міськрайонний суд Донецької області (обвинуваченого засуджено до чотирьох років семи місяців позбавлення волі); |
| 562. | Справа № 423/2425/16-к, Вирок від 18 грудня 2017 року, Рубіжанський міський суд Луганської області (обвинуваченого засуджено до трьох років двох місяців двадцяти восьми днів позбавлення волі); |
| 563. | Справа № 425/1703/17, Вирок від 18 грудня 2017 року, Рубіжанський міський суд Луганської області (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді п’яти років позбавлення волі з випробуванням строком два роки); |
| 564. | Справа № 423/487/17, Вирок від 18 грудня 2017 року, Рубіжанський міський суд Луганської області (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді п’яти років позбавлення волі з випробуванням строком два роки); |
| 565. | Справа № 331/10293/17, Вирок від 29 грудня 2017 року, Слов’янський міськрайонний суд Донецької області (обвинуваченого засуджено до трьох років позбавлення волі. Справу передано до Апеляційного суду Донецької області, який залишив апеляційну скаргу без розгляду як таку, що була подана за межами тридцятиденного строку, встановленого законом) |
| 566. | Справа № 328/63/17, Вирок від 26 січня 2018 року, Токмацький районний суд Запорізької області (обвинувачений засуджений до дев’яти років позбавлення волі) |
| 567. | Справа № 243/8207/17, Вирок від 20 лютого 2018 року, Слов’янський міськрайонний суд Донецької області (обвинувачений засуджений до шести місяців арешту); |
| 568. | Справа № 219/10092/17, Вирок від 21 березня 2018 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області (обвинувачений засуджений до одного року позбавлення волі); |
| 569. | Справа № 419/987/18, Вирок від 24 травня 2018 року, Новоайдарський районний суд Луганської області (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді трьох років позбавлення волі); |
| 570. | Справа № 419/2395/16-к, Вирок від 25 травня 2018 року, Лисичанський міський суд Луганської області (суд затвердив угоду про |

визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді чотирьох років двох місяців позбавлення волі);

571.

Справа № 415/3989/18, Вирок від 31 травня 2018 року, Лисичанський міський суд Луганської області (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому вісім років позбавлення волі);

572.

Справа № 233/1478/18, Вирок від 15 червня 2018 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому шість місяців арешту);

573.

Справа № 233/1479/18, Вирок від 15 червня 2018 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому шість місяців арешту);

574.

575.

Справа № 225/5744/18, Вирок від 19 жовтня 2018 року, Дзержинський міський суд Донецької області (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді одного року позбавлення волі);

576.

Справа № 127/26250/18, Вирок від 6 листопада 2018 року, Вінницький міський суд Вінницької області (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді трьох років десяти місяців позбавлення волі);

577.

578.

Справа № 127/26249/18, Вирок від 8 листопада 2018 року, Вінницький міський суд Вінницької області (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді трьох років десяти місяців позбавлення волі);

579.

Справа № 127/26248/18, Вирок від 9 листопада 2018 року, Вінницький міський суд Вінницької області (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді трьох років десяти місяців позбавлення волі);

580.

Справа № 607/491/17, Вирок від 5 грудня 2018 року, Тернопільський міськрайонний суд Тернопільської області (обвинуваченого

| | |
|---|---|
| 581. | засуджено до чотирьох років шести місяців позбавлення волі); |
| 582. | Справа № 127/4482/17, Вирок від 12 грудня 2018 року, Вінницький міський суд Вінницької області (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді чотирьох років позбавлення волі); |
| 583. | Справа № 425/1334/19, Вирок від 19 квітня 2019 року, Лисичанський міський суд Луганської області (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді чотирьох років позбавлення волі); |
| 584. | Справа № 425/1532/19, Вирок від 4 червня 2019 року, Рубіжанський міський суд Луганської області (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді п'яти років позбавлення волі з випробуванням строком три роки); |
| 585. | Справа № 233/4827/17, Вирок від 31 липня 2019 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді чотирьох років позбавлення волі); |
| 586. | Справа № 415/3205/19, Вирок від 23 серпня 2019 року, Лисичанський міський суд Луганської області (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді трьох років позбавлення волі);<br>Справа № 408/5236/17, Вирок від 28 серпня 2019 року, Лисичанський міський суд Луганської області (обвинувачений засуджений до чотирьох років двох місяців позбавлення волі);<br>Справа № 461/2241/18, Вирок від 24 грудня 2019 року, Рубіжанський міський суд Луганської області (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді чотирьох років шести місяців позбавлення волі. Обвинувачений звільнений від відбування покарання у зв'язку з включенням обвинуваченого до списку обміну полоненими за Мінськими угодами);<br>Справа № 314/3852/18, Вирок від 25 лютого 2020 року, Заводський районний суд міста Запоріжжя (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді одного |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | року шести місяців позбавлення волі);<br><br>Справа № 236/1240/20, Вирок від 14 квітня 2020 року, Краснолиманський міський суд Донецької області (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді п'яти років позбавлення волі з випробуванням строком три роки);<br><br>Справа № 236/1241/20, Вирок від 15 квітня 2020 року, Краснолиманський міський суд Донецької області (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді п'яти років позбавлення волі з випробуванням строком три роки). | | | |
| 587. | Справа № 235/4946/15-к, Вирок від 23 вересня 2016 року, Красноармійський міськрайонний суд Донецької області.<br><br>Справа перейшла до Апеляційного суду Донецької області, який скасував вирок першої інстанції, перекваліфікував поведінку та виніс новий вирок.<br><br>Після цього справу було передано до Касаційного кримінального суду | Громадянин України, допомагав ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений надав розвідувальну інформацію про місцезнаходження ЗСУ та результати останніх обстрілів ДНР.<br><br>Суд змінив правову кваліфікацію з участі в терористичній організації за заявою прокуратури (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) на участь у діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ). На думку суду, через відсутність процедури визнання організації терористичною неможливо було застосувати положення Закону України «Про боротьбу з тероризмом», які вимагали рішення суду про визнання організації як терористичної. В Україні не було рішення суду, яке визнає ДНР терористичною організацією. Суд визнав обвинуваченого | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації;<br><br>**ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Верховного Суду, який скасував вирок апеляційного суду та призначив новий розгляд.<br><br>Повторний розгляд справи призупинено до арешту обвинуваченого. | | винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ) та призначив покарання у вигляді трьох років трьох місяців позбавлення волі.<br><br>Апеляційний суд скасував вирок першої інстанції. Суд постановив, що законодавство України не вимагає визнання організації терористичною певним правовим актом. У будь-якому випадку, стверджував суд, була постанова парламенту, яка визнала ДНР і ЛНР терористичними організаціями. Обвинуваченого визнали винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засудили до чотирьох років позбавлення волі.<br><br>Це рішення було скасовано Касаційним кримінальним судом Верховного Суду та направлено на новий розгляд до суду першої інстанції. | |
| 588. | Справа № 522/5622/16-к, Вирок від 27 вересня 2016 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області. | Громадянин України, учасник загону ДНР «Народна міліція Донбасу» | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений, будучи озброєним, брав участь у бойових діях проти Збройних Сил України, захоплював урядові будівлі у Слов'янську та проходив військові | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації; |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | навчання в Москві та Криму, організовані Федеральною службою безпеки Росії. Він також публікував у соцмережах агітаційну інформацію про ДНР.<br><br>Обвинувачений був повідомлений про розгляд справи, але на судове засідання не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та призначив покарання у вигляді десяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | |
| 589. | Справа № 225/523/16-к, Вирок від 18 жовтня 2016 року, Дзержинський міський суд Донецької області.<br><br>Справа перейшла до Апеляційного суду Донецької області, який частково задовольнив апеляційну скаргу прокуратури, скасував вирок суду про визнання | Громадянин України, пов'язаний з ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений збирав інформацію про місцезнаходження та маршрути руху сил та озброєння АТО та через свого напарника передавав її ДНР.<br><br>Обвинувачений свою вину не визнав. Під час судового розгляду суд відхилив кваліфікацію сторони обвинувачення як сприяння терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та визнав обвинуваченого винним у заздалегідь не обіцяному сприянні учасникам злочинної організації | **ч. 1 ст. 256 ККУ**, а саме заздалегідь не обіцяне сприяння учасникам злочинної організації;<br><br>Апеляційний суд змінив кваліфікацію на **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме інше сприяння діяльності терористичної організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | обвинуваченого винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засудив його до восьми років позбавлення волі.<br><br>Після цього справа перейшла до Касаційного кримінального суду Верховного Суду, який залишив вирок без змін. | | (ч. 1 ст. 256 ККУ), засудивши його до чотирьох років позбавлення волі.<br><br>Апеляційний суд частково задовольнив клопотання обвинувачення, вирок суду скасував, визнавши обвинуваченого винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та призначив покарання у вигляді восьми років позбавлення волі. | |
| 590. | Справа № 236/733/16-к, Вирок від 12 грудня 2016, року, Краснолиманський міський суд Донецької області. | Громадянка України, аналітик Інформаційно-аналітичного центру АТО Міністерства оборони ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачена як член ДНР отримувала від інших осіб інформацію про місцезнаходження ЗСУ, яку потім використовувала ДНР.<br><br>Суд визнав обвинувачену винною в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засудив її до восьми років позбавлення волі. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |
| 591. | Справа № 243/5706/16-к, Вирок від 12 грудня 2016 року, Слов'янський | Громадянин України, командир 1-го мотострілецького | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений був командиром та заступником командира різних | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | міськрайонний суд Донецької області. | батальйону Міністерства оборони ДНР | підрозділів ДНР. Брав участь у бойових діях проти ЗСУ, які спричинили загибель українських військовослужбовців. Також проводив розвідувальну діяльність для отримання інформації про АТО.<br><br>Обвинувачений був повідомлений про розгляд справи, але на судове засідання не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та призначив покарання у вигляді дванадцяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | |
| 592. | Справа № 433/1642/16-к, Вирок від 27 грудня 2016 року, Троїцький районний суд Луганської області.<br><br>Справу передали до Апеляційного суду Луганської області, який залишив вирок без змін. | Громадянин України, офіцер-інструктор Луганського козацького кадетського корпусу ЛНР | **Висновки суду**<br><br>Як офіцер-інструктор, обвинувачений керував взводом курсантів і проводив військову підготовку для подальшої участі в бойових діях проти Збройних Сил України.<br><br>Обвинувачений був повідомлений про розгляд справи, але на судове засідання не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації та | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації та сприяння діяльності терористичної організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засудив його до восьми років позбавлення волі. | |
| 593. | Справа № 766/6807/16-к, Вирок від 13 січня 2017 року, Херсонський міський суд Херсонської області. | Громадянин України, прапорщик групи швидкого реагування 6-ї військової комендатури ДНР | **Висновки суду**<br><br>У 2014 році обвинувачений записався в ДНР, де отримав зброю та атакував блокпости сил АТО.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та призначив покарання у вигляді дев'яти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації та сприяння діяльності терористичної організації. |
| 594. | Справа № 607/7838/16-к, Вирок від 31 січня 2017 року, Тернопільський міськрайонний суд Тернопільської області. | Громадянин України, учасник 3-го мотобатальйону ДНР | **Висновки суду**<br><br>Як член ДНР, у 2015-2016 роках обвинувачений брав участь у бойових діях проти ЗСУ, отримував щомісячну фінансову підтримку та зброю від ДНР. Зокрема, у лютому 2015 року обвинувачений брав участь у захопленні міста в Донецькій області.<br><br>Водночас обвинувачений разом з іншими членами ДНР захопив колону з п'яти автомобілів ЗСУ та наказав своїм підлеглим розстріляти двох полонених | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | українських військовослужбовців.<br><br>Крім того, обвинувачений був комендантом ескадрильї в Донецьку та наглядав за утриманням трьох військовополонених, які були військовослужбовцями ЗСУ. Обвинувачений також інструктував підлеглих та контролював охорону, збереження військової техніки, приміщень, території та озброєння ДНР.<br><br>Обвинувачений був повідомлений про розгляд справи, але на судове засідання не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br><br>Обвинуваченого визнали винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засудили до чотирнадцяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | |
| 595. | Справа № 569/1144/16-к, Вирок від 2 лютого 2017 року, Рівненський міський суд Рівненської області. | Громадянин України, член ЛНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений, будучи озброєним членом ЛНР, служив на блокпосту та охороняв його.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та призначив покарання у | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | вигляді трьох років позбавлення волі. | |
| 596. | Справа № 415/1771/16-к, Вирок від 14 лютого 2017 року, Лисичанський міський суд Луганської області. | Громадянин України, перший заступник голови Перевальської районної адміністрації ЛНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений обіймав посаду першого заступника голови Перевальської районної адміністрації ЛНР та відповідав за управління підприємницькою та сільськогосподарською діяльністю району.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та призначив покарання у вигляді двох років і двох місяців позбавлення волі. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |
| 597. | Справа № 607/10797/16-к, Вирок від 14 лютого 2017 року, Тернопільський міськрайонний суд Тернопільської області. | Громадянин України, учасник 5-го батальйону та 1-го батальйону Слов'янськ | **Висновки суду**<br><br>Після вступу в ДНР обвинувачений пройшов військову підготовку. Він служив помічником начальника штабу батальйону та виконував різні завдання, пов'язані з діяльністю його батальйону.<br><br>У лютому-серпні 2016 року як снайпер брав участь у бойових діях проти ЗСУ та розвідувальних операціях.<br><br>Обвинувачений був повідомлений про розгляд справи, але на судове засідання не з'явився, тому справу розглянули | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | заочно.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засудив його до чотирнадцяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | |
| 598. | Справа № 727/9228/16-к, Вирок від 28 лютого 2017 року, Шевченківський районний суд міста Чернівців. | Громадянин України, учасник розвідувального підрозділу «Квадрат А» 7-ї окремої мотопіхотної бригади ДНР та 2-ї роти особливого призначення Головного розвідувального управління 1-го армійського корпусу ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений, як член ДНР, був командиром БТР і брав участь у бойових діях проти ЗСУ.<br><br>Обвинувачений був повідомлений про розгляд справи, але на судове засідання не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br><br>Обвинуваченого визнали винним в участі в терористичній організації за ч. 1 ст. 258-3 ККУ та засудили до одинадцяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна, крім нерухомого. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |
| 599. | Справа № 243/1923/17, Вирок від 5 травня 2017 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області. | Громадянин України, член ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений займав різні пост в ДНР, охороняв будівлі та брав участь у бойових діях проти ЗСУ.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та призначив покарання у вигляді трьох років позбавлення волі. | |
| | **Інші вироки зі схожим набором обставин наведені нижче в хронологічному порядку. У всіх цих випадках обвинувачений брав участь у бойових діях проти ЗСУ, проводив розвідувальні операції, патрулював територію та охороняв адміністративні будівлі, а також здійснював інші заходи від імені підрозділів ДНР / ЛНР. Обвинувачених визнали винними в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ).** | | | |
| 600. | Справа № 243/3921/17, Вирок від 23 травня 2017 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області (обвинувачений засуджений до п'яти років позбавлення волі. Згодом Апеляційний суд Донецької області залишив вирок без змін); | | | |
| 601. | Справа № 323/406/17, Вирок від 12 червня 2017 року, Оріхівський районний суд Запорізької області (обвинувачений засуджений до восьми років позбавлення волі); | | | |
| 602. | Справа № 183/2152/17, Вирок від 11 серпня 2017 року, Новомосковський міськрайонний суд Дніпропетровської області (обвинувачений засуджений до восьми років позбавлення волі. Справу передано до Апеляційного суду Дніпропетровської області. Проте згодом обвинувачений відкликав свою апеляцію, а в суд закрив апеляційне провадження). | | | |
| 603. | Справа № 522/962/16-к, Вирок від 9 листопада 2017 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області (обвинувачений засуджений до десяти років позбавлення волі); | | | |
| 604. | Справа № 243/3013/17, Вирок від 14 грудня 2017 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді п'яти років позбавлення волі з випробуванням строком три роки); | | | |
| 605. | Справа № 409/2867/16-к, Вирок від 18 грудня 2017 року, Кремінський районний суд Луганської області (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді позбавлення волі на чотири роки п'ять місяців сім днів); | | | |
| 606. | Справа № 415/6903/17, Вирок від 19 грудня 2017 року, Лисичанський міський суд Луганської області (обвинувачений засуджений до п'яти років позбавлення волі, але звільнений від відбування покарання умовно); | | | |
| 607. | | | | |

| | |
|---|---|
| 608. | Справа № 331/624/18, Вирок від 8 лютого 2018 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області (обвинувачений засуджений до чотирьох років позбавлення волі); |
| 609. | Справа № 310/7622/16-к, Вирок від 18 травня 2018 року, Приазовський районний суд Запорізької області (обвинувачений засуджений до восьми років позбавлення волі); |
| 610. | Справа № 328/2160/17, Вирок від 15 червня 2018 року, Токмацький районний суд Запорізької області (обвинувачений засуджений до одинадцяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна); |
| 611. | Справа № 712/5749/15-к, Вирок від 26 червня 2018 року, Соснівський районний суд міста Черкаси (обвинуваченого засуджено до п'яти років восьми місяців позбавлення волі); |
| 612. | Справа № 233/3032/18, Вирок від 23 серпня 2018 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області (обвинувачений засуджений до восьми років позбавлення волі з конфіскацією всього майна); |
| 613. | Справа № 727/8850/18, Вирок від 3 жовтня 2018 року, Шевченківський районний суд міста Чернівців (обвинувачений засуджений до дев'яти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна, крім квартири); |
| 614. | Справа № 311/614/17, Вирок від 5 листопада 2018 року, Василівський районний суд Запорізької області (обвинувачений засуджений до дев'яти років позбавлення волі); |
| 615. | Справа № 328/1796/18, Вирок від 30 листопада 2018 року, Токмацький районний суд Запорізької області (обвинувачений засуджений до чотирьох років позбавлення волі); |
| 616. | Справа № 314/8121/16-к, Вирок від 30 листопада 2018 року, Вільнянський районний суд Запорізької області (обвинувачений засуджений до десяти років позбавлення волі); |
| 617. | Справа № 318/2842/16-к, Вирок від 17 грудня 2018 року, Жовтневий районний суд міста Запоріжжя (обвинувачений засуджений до дев'яти років позбавлення волі); |
| 618. | Справа № 233/3432/16-к, Вирок від 18 грудня 2018 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області (обвинувачений засуджений до дев'яти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна); |
| | Справа № 766/10952/17, Вирок від 20 грудня 2018 року, Бердянський міськрайонний суд Запорізької області (обвинувачений засуджений до восьми років позбавлення волі; справа направлена до Апеляційного суду Запорізької області, але суд залишив |

| | |
|---|---|
| | апеляційну скаргу без задоволення та залишив вирок суду першої інстанції без змін); |
| 619. | Справа № 359/8408/17, Вирок від 15 січня 2019 року, Бориспільський міськрайонний суд Київської області (обвинувачений засуджений до чотирьох років позбавлення волі); |
| 620. | Справа № 243/1640/19, Вирок від 27 березня 2019 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області (обвинувачений засуджений до восьми років позбавлення волі); |
| 621. | Справа № 414/920/19, Вирок від 10 квітня 2019 року, Кремінський районний суд Луганської області (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді восьми років позбавлення волі); |
| 622. | Справа № 653/1919/19, Вирок від 4 липня 2019 року, Голо-Пристанський районний суд Херсонської області (обвинувачений засуджений до восьми років позбавлення волі); |
| 623. | Справа № 331/2599/19, Вирок від 23 липня 2019 року, Жовтневий районний суд міста Запоріжжя (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді п'яти років позбавлення волі); |
| 624. | Справа № 237/3814/19, Вирок від 16 вересня 2019 року, Красноармійський міськрайонний суд Донецької області (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді п'яти років позбавлення волі); |
| 625. | Справа № 419/3786/19, Вирок від 30 вересня 2019 року, Лисичанський міський суд Луганської області (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді восьми років позбавлення волі); |
| 626. | Справа № 233/66/17, Вирок від 7 жовтня 2019 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області (обвинувачений засуджений до десяти років позбавлення волі); |
| 627. | Справа № 219/3626/19, Вирок від 11 жовтня 2019 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області (обвинувачений засуджений до десяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна); |
| 628. | Справа № 235/3607/19, Вирок від 4 грудня 2019 року, Красноармійський міськрайонний суд Донецької області (обвинувачений |
| 629. | |

| | |
|---|---|
| | засуджений до восьми років шести місяців позбавлення волі); |
| 630. | Справа № 378/996/19, Вирок від 18 грудня 2019 року, Володарський районний суд Київської області (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді п'яти років позбавлення волі з випробуванням строком три роки); |
| 631. | Справа № 461/8459/18, Вирок від 21 грудня 2019 року, Лисичанський міський суд Луганської області (обвинувачений засуджений до восьми років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. Обвинувачений звільнений від відбування покарання у зв'язку з |
| 632. | його внесенням до списку обміну засудженими за Мінськими угодами); |
| 633. | Справа № 243/13556/19, Вирок від 24 грудня 2019 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді п'яти років позбавлення волі); |
| 634. | Справа № 761/8049/20, Вирок від 24 березня 2020 року, Шевченківський районний суд міста Києва (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді п'яти |
| 635. | років позбавлення волі з випробуванням строком три роки); |
| 636. | Справа № 415/2068/20, Вирок від 9 квітня 2020 року, Лисичанський міський суд Луганської області (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді восьми років позбавлення волі); |
| 637. | Справа № 423/851/20, Вирок від 13 квітня 2020 року, Лисичанський міський суд Луганської області (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді восьми років позбавлення волі); |
| | Справа № 243/14629/19, Вирок від 14 квітня 2020 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області (обвинувачений засуджений до восьми років позбавлення волі); |
| | Справа № 415/9693/19, Вирок від 14 квітня 2020 року, Лисичанський міський суд Луганської області (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді п'яти років позбавлення волі з випробуванням строком три роки); |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Справа № 243/13774/19, Вирок від 28 травня 2020 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області (обвинуваченого засуджено до восьми років одного місяця позбавлення волі). | | | |
| 638. | Справа № 727/2640/17, Вирок від 26 травня 2017 року, Шевченківський районний суд міста Чернівців. | Громадянин України, військовослужбовець бригади «Восток», 11-го Дунайсько-Єнакієвського мотострілецького полку 1-го армійського корпусу Народної міліції ДНР | **Висновки суду**<br>Обвинувачений, як озброєний член бригади «Восток» ДНР, охороняв позиції та блокпости ДНР. Після вступу в інший полк брав участь у бойових діях проти ЗСУ.<br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та призначив покарання у вигляді одинадцяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації**.** |
| 639. | Справа № 727/2486/17, Вирок від 2 червня 2017 року, Шевченківський районний суд міста Чернівців. | Громадянка України, член Сомалійського батальйону та окремого розвідувального взводу 2-го мотострілецького батальйону 5-ї бригади ДНР | **Висновки суду**<br>Обвинувачена входила до складу різних підрозділів ДНР, виконувала функції снайпера, кулеметника, навідника-оператора, брала участь у бойових діях проти ЗСУ та проводила розвідувальну діяльність.<br>Обвинувачена була повідомлена про розгляд справи, але на судове засідання не з'явилася, тому справу розглянули заочно.<br>Суд визнав обвинувачену винною в участі | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації**.** |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засудив її до одинадцяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна, крім нерухомого. | |
| 640. | Справа № 225/6385/15-к, Вирок від 6 червня 2017 року, Дзержинський міський суд Донецької області.<br><br>Справа перейшла до Апеляційного суду Донецької області, який залишив вирок суду першої інстанції без змін. | Громадянин України, заступник начальника управління - начальник відділу протидії торгівлі людьми Управління по боротьбі зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми МВС України в Донецькій області до липня 2014 року; заступник міністра внутрішніх справ ДНР | **Висновки суду**<br><br>До 2014 року обвинувачений працював в українських правоохоронних органах.<br><br>У травні-червні 2014 року обвинувачений брав участь у захопленні адміністративних будівель ДНР, керуючи операціями.<br><br>Після приєднання до ДНР у 2014 році обвинувачений обіймав посади заступника міністра внутрішніх справ (МВС) ДНР та виконуючого обов'язки МВС ДНР. За участь у бойових діях у Дебальцевому голова ДНР присвоїв йому звання генерал-майора міліції та звання «Герой ДНР».<br><br>Обвинувачений визнаний винним в участі в терористичній організації та іншому сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ). Його засудили до дванадцяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна та з позбавленням права обіймати | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації та сприяння діяльності терористичної організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | посади в МВС України на три роки. | |
| 641. | Справа № 242/3982/16-к, Вирок від 12 червня 2017 року, Селидівський міський суд Донецької області.<br><br>Справа перейшла до Апеляційного суду Донецької області, який скасував вирок суду першої інстанції та виніс новий вирок, яким визнав обвинуваченого винним у сприянні терористичній організації.<br><br>Після цього справа перейшла до Касаційного кримінального суду Верховного Суду, який залишив вирок апеляційного суду без змін. | Громадянин Російської Федерації, суддя Верховного Суду ДНР | **Висновки суду**<br><br>У вересні 2014 року обвинуваченого призначили головою Верховного суду ДНР. Перебуваючи на посаді, він організував та провів брифінг про статистику проваджень у судах ДНР та структуру судової системи ДНР. У рамках своїх обов'язків обвинувачений підписував накази, проводив пленарне засідання Верховного Суду, організував роботу своїх працівників та координував роботу правоохоронних органів ДНР.<br><br>Суд першої інстанції виправдав обвинуваченого в організаційному сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) за кількома підставами. На думку суду, сторона обвинувачення не надала доказів існування терористичної організації та вчинених нею злочинів. Суд також постановив, що обвинувачення не вказало час вчинення злочину, мотив і мету обвинуваченого як частини *actus reus* та *mens rea* злочину відповідно. Крім | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме організаційне сприяння діяльності терористичної організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | того, суд не отримав підтвердження того, що обвинувачений був належним чином повідомлений про підозру.<br><br>Апеляційний суд постановив, що оцінка доказів, надана судом першої інстанції, була необ'єктивною та однобічною, та відхилив усі підстави для виправдувального вироку як необґрунтовані. Апеляційний суд скасував вирок суду першої інстанції, визнав обвинуваченого винним в організаційному сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та призначив покарання у вигляді дванадцяти років позбавлення волі. Пізніше Верховний Суд України залишив у силі рішення Апеляційного суду. | |
| 642. | Справа № 219/3059/16-к, Вирок від 15 червня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Донецької області, який припинив розгляд, | Громадянин України, учасник 1-ї Слов'янської бригади, 2-ї роти 2-го полку республіканської гвардії ДНР. | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений служив у різних військових частинах ДНР артилеристом, проводив військові тренування для інших членів ДНР, брав участь у парадах ДНР, брав участь у бойових діях, проводив артилерійські обстріли позицій ЗСУ.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | оскільки захист відкликав свою апеляцію. | | 258-3 ККУ) та засудив його до восьми років позбавлення волі. | |
| 643. | Справа № 727/5214/17, Вирок від 17 липня 2017 року, Шевченківський районний суд міста Чернівців. | Громадянка України, член угруповання «Оплот» ДНР | **Висновки суду**<br>Обвинувачена вступила в ДНР, де набирала нових членів ДНР серед місцевих жителів.<br>Обвинувачена була повідомлена про розгляд справи, але на судове засідання не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br>Суд визнав обвинувачену винною в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засудив її до десяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна, крім нерухомого. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |
| 644. | Справа № 607/8476/17, Вирок від 19 липня 2017 року, Тернопільський міськрайонний суд Тернопільської області. | Громадянин України, допомагав ЛНР | **Висновки суду**<br>Обвинувачений надав свій гусеничний екскаватор для використання ЛНР.<br>Обвинувачений і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br>Суд визнав обвинуваченого винним у | **ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме сприяння діяльності терористичної організації, вчинене за попередньою змовою групою осіб. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | сприянні діяльності терористичної організації, вчиненої за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 258-3 ККУ), та призначив покарання у вигляді штрафу у розмірі 850 тис. грн. | |
| 645. | Справа № 325/1095/15-к, Вирок від 23 серпня 2017 року, Приазовський районний суд Запорізької області. | Громадянин України, голова Управління ДНР Новоазовського району | **Висновки суду**<br><br>У травні 2014 року, будучи виконуючим обов'язки начальника Маріупольського управління МВС України, обвинувачений взяв участь у прес-конференції з представниками ДНР. Під час цієї прес-конференції обвинувачений погодився брати участь у заходах ДНР з патрулювання міста. У складі ДНР став головою адміністрації ДНР Новоазовського району та видавав накази, у тому числі про комендантську годину в Новоазовському районі.<br><br>Обвинувачений був повідомлений про розгляд справи, але на судове засідання не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в організаційному сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засудив його до одинадцяти років | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме організаційне сприяння діяльності терористичної організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | позбавлення волі. | |
| 646. | Справа № 419/2180/17, Рішення від 23 серпня 2017 року, Лисичанський міський суд Луганської області. | Громадянин України, командир групи снайперів 4-ї окремої механізованої бригади 2-го армійського корпусу та начальник штабу батальйону Народної міліції «Брянка УРСР» ЛНР | **Висновки суду**<br><br>У липні 2014 – листопаді 2016 року обвинувачений був командиром військового угруповання снайперів ЛНР, брав участь у бойових діях проти ЗСУ та керував своїми підлеглими.<br><br>1 вересня 2015 року обвинувачений разом з іншими членами ЛНР встановив на дорозі дві міни та розосередився, щоб забезпечити повне знищення мобільного угруповання ЗСУ «Щастя» додатковим вогнем з гранатомета. Після підриву мін співучасники обвинуваченого двічі обстріляли автомобіль. Внаслідок обстрілу двоє українських військовослужбовців загинули та четверо отримали поранення.<br><br>Обвинувачений був повідомлений про розгляд справи, але на судове засідання не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та вчиненні терористичного акту (ч. 3 ст. 258-3 ККУ) та призначив | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації.<br><br>**ч. 3 ст. 258-3 ККУ**, а саме вчинення терористичного акту, тобто застосування зброї з метою порушення громадської безпеки, залякування населення, провокування воєнного конфлікту, міжнародного ускладнення, за попередньою змовою групою осіб, що спричинило загибель та інші тяжкі наслідки. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | покарання у вигляді дванадцяти років позбавлення волі. | |
| 647. | Справа № 727/6836/17, Вирок від 4 жовтня 2017 року, Шевченківський районний суд міста Чернівців. | Громадянин України, військовослужбовець 11-го полку 1-го збройного корпусу ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений вступив до ДНР на посаді заступника командира з дисциплінарної роботи. У 2014-2015 роках брав участь у бойових діях проти ЗСУ, під час яких загинули українські військовослужбовці та була пошкоджена техніка ЗСУ. Він також відповідав за роботу з особовим складом ДНР.<br><br>Обвинувачений був повідомлений про розгляд справи, але на судове засідання не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br><br>Обвинувачений визнаний винним в участі в терористичній організації та сприянні її діяльності (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засуджений до одинадцяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна, крім нерухомого. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації та сприяння її діяльності. |
| 648. | Справа № 537/4700/16-к, Вирок від 19 жовтня 2017 року, Крюківський районний суд міста Кременчука | Громадянин України, командир 2-го батальйону 1-го армійського корпусу ДНР, 6-го батальйону | **Висновки суду**<br><br>Після приєднання до ДНР обвинувачений брав участь у бойових діях проти ЗСУ. Він також був командиром двох батальйонів, | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Полтавської області. | 1-го армійського корпусу ДНР, заступник начальника бригади бойової підготовки 1-го армійського корпусу ДНР | наглядаючи за участю своїх підлеглих у бойових діях проти ЗСУ, та керівником бойової підготовки, керував діями учасників свого батальйону під час нападів на ЗСУ.<br><br>Обвинувачений був повідомлений про розгляд справи, але на судове засідання не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засудив до десяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | |
| | **Інші вироки зі схожим набором фактичних обставин наведені нижче в хронологічному порядку:** | | | |
| 649. | Справа № 328/836/17, Вирок від 2 травня 2018 року, Токмацький районний суд Запорізької області (обвинувачений засуджений до десяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна); | | | |
| 650. | Справа № 328/1471/17, Вирок від 18 червня 2018 року, Токмацький районний суд Запорізької області (обвинувачений засуджений до одинадцяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна); | | | |
| 651. | Справа № 242/3335/17, Вирок від 3 серпня 2018 року, Дмитрівський міський суд Донецької області (обвинувачений засуджений до дев'яти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна); | | | |
| 652. | Справа № 461/1350/18, Вирок від 27 листопада 2018 року, Галицький районний суд міста Львова (обвинувачений засуджений до десяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна); | | | |
| 653. | Справа № 766/5095/17, Вирок від 13 березня 2019 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області (обвинувачений | | | |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 654.<br><br>655. | засуджений до десяти років позбавлення волі);<br><br>Справа № 310/686/17, Вирок від 28 лютого 2020 року, Бердянський міськрайонний суд Запорізької області (обвинувачений засуджений до десяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна, крім місця проживання);<br><br>Справа № 263/5108/20, Вирок від 24 вересня 2020 року, Іллічівський районний суд міста Маріуполя Донецької області (обвинувачений засуджений до дев'яти років позбавлення волі). | | | |
| 656. | Справа № 761/31167/17, Вирок від 26 жовтня 2017 року, Лисичанський міський суд Луганської області. | Громадянка України, виконуюча обов'язки директора підприємства в Луганській області | **Висновки суду**<br><br>Як виконуюча обов'язки директора підприємства в Луганській області, обвинувачена забезпечувала ЛНР боєприпасами виробництва зазначеного підприємства.<br><br>Обвинувачена і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br><br>Суд визнав обвинувачену винною у сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та призначив покарання у вигляді п'яти років позбавлення волі зі звільненням з випробуванням два роки. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме сприяння діяльності терористичної організації. |
| 657. | Справа № 221/4110/16-к, Вирок від 6 листопада 2017 року, Іллічівський районний суд міста Маріуполя Донецької | Громадянин України, член ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений, як озброєний член ДНР, служив на блокпосту та охороняв захоплених ДНР українських | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | області. | | військовослужбовців.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засудив до восьми років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | |
| 658. | Справа № 221/3499/16-к, Вирок від 4 грудня 2017 року, Іллічівський районний суд міста Маріуполя Донецької області.<br><br>Справу передали до Апеляційного суду Донецької області, який залишив її без розгляду після того, як захист відкликав апеляцію. | Громадянин України, член батальйону «Оплот» ДНР та військових частин 08810 та 08805 Міноборони ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений служив водієм та механіком у підрозділах ДНР, патрулював територію та брав участь в інших заходах своїх підрозділів.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в іншому сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засудив його до восьми років позбавлення волі. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме інше сприяння діяльності терористичної організації |
| 659. | Справа № 219/2036/15-к, Вирок від 8 грудня 2017 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області. | Троє обвинувачених є громадянами України, членами ДНР | **Висновки суду**<br><br>У квітні-липні 2014 року троє обвинувачених охороняли підконтрольну ДНР будівлю прокуратури в Артемівську Донецької області. Вони також охороняли затриманих у будівлі та підвалі прокуратури Артемівська, зокрема п'ятьох | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | місцевих жителів, яких представники ДНР побили та піддали примусовим роботам.<br><br>Обвинувачених визнали винними в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засудили до п'яти років одного місяця позбавлення волі. | |
| 660. | Справа № 234/14629/16-к, Вирок від 12 грудня 2017 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області. | Громадянин України, колишній начальник Краматорського управління МВС України, член ДНР | **Висновки суду**<br><br>До 2014 року обвинувачений очолював Краматорське відділення поліції України. Він приєднався до ДНР і схиляв до цього інших поліцейських, схиляв їх передати йому їхню бойову зброю для цілей ДНР та брати участь у патрулюванні вулиць спільно з ДНР.<br><br>У квітні-травні 2014 року обвинувачений наказував своїм підлеглим виявляти та заарештовувати проукраїнських мирних жителів та військовослужбовців ЗСУ, допомагав ДНР у незаконному затриманні інспектора поліції та погрожував цивільній особі фізичною розправою.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засудив його до двох років семи місяців трьох днів позбавлення волі. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 661. | Справа № 227/4234/15-к, Вирок від 15 грудня 2017 року, Добропільський міськрайонний суд Донецької області. | Громадянка України, допомагала ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачена, діючи спільно з іншими озброєними членами ДНР, прибула на територію заводу бетонних конструкцій та будівельних матеріалів, почала вимагати будівельні матеріали для будівництва блокпостів ДНР і згодом їх отримала.<br><br>Суд визнав обвинувачену винною в участі в терористичній організації та сприянні її діяльності (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засудив її до чотирьох років семи місяців позбавлення волі. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації та сприяння діяльності терористичної організації. |
| 662. | Справа № 409/2349/17, Вирок від 18 грудня 2017 року, Рубіжанський міський суд Луганської області. | Громадянка України, член окремого батальйону матеріального забезпечення 2-го армійського корпусу Народної міліції ЛНР. | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачена була диспетчером батальйону ЛНР, давала інструктажі ЛНР щодо руху транспортних засобів, забезпечення боєприпасами та іншими матеріалами.<br><br>Обвинувачена і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br><br>Суд визнав обвинувачену винною в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та призначив покарання у вигляді п'яти років позбавлення волі з | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | випробуванням строком один рік. | |
| 663. | Справа № 428/3280/16-к, Вирок від 18 грудня 2017 року, Старобільський районний суд Луганської області. | Громадянин України, оперуповноважений карного розшуку Кам'янобродського РВ МВС ЛНР | **Висновки суду**<br>Обвинувачений перебував на посаді співробітника карного розшуку МВС ЛНР, виконуючи покладені на нього обов'язки.<br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та призначив покарання у вигляді позбавлення волі на два роки п'ять місяців двадцять чотири дні. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |
| 664. | Справа № 761/25764/16-к, Вирок від 18 грудня 2017 року, Шевченківський районний суд міста Києва.<br><br>Справа перейшла до Апеляційного суду міста Києва, який відхилив апеляційну скаргу захисту як таку, що не має суттєвих аргументів. | Громадянин України, начальник служби тилу ДНР | **Висновки суду**<br>Обвинувачений був начальником служби тилу ДНР, забезпечував бійців ДНР, які вели бойові дії проти ЗСУ, матеріалами, транспортними засобами, боєприпасами та іншими засобами.<br>Він також схвалив арешт майна приватного підприємця ДНР.<br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації та сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та призначив покарання у вигляді п'яти років позбавлення волі. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації та сприяння діяльності терористичної організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 665. | Справа № 310/10054/15-к, Вирок від 19 грудня 2017 року, Бердянський міськрайонний суд Запорізької області. | Громадянин України, співробітник міліції МВС ДНР, оперуповноважений відділу боротьби з економічними злочинами та корупцією Торезького міськвідділу МВС ДНР | **Висновки суду**<br><br>Коли 1 липня 2014 року було захоплено будівлю Головного управління МВС України в Донецькій області, обвинувачений відмовився виконувати наказ свого керівника про переїзд до Маріуполя і проходження там служби в українській поліції. Натомість приєднався до ДНР в якості оперуповноваженого.<br><br>Обвинувачений спостерігав за злочинною діяльністю в Торезі; встановлював підозрюваних; затримував осіб за ймовірну крадіжку з подальшим вилученням їхніх транспортних засобів; крав алкогольні напої в магазинах; сприяв розслідуванням ДНР; погрожував фізичним особам-підприємцям насильством та пошкодженням їхнього майна.<br><br>Обвинувачений був повідомлений про розгляд справи, але на судове засідання не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br><br>Обвинуваченого визнали винним в організаційному сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме організаційне сприяння діяльності терористичної організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | ККУ) та засудили до десяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | |
| | **Інші вироки зі схожим набором фактичних обставин наведені нижче в хронологічному порядку:** | | | |
| 666. | Справа № 310/7096/17, Вирок від 28 березня 2018 року, Бердянський міськрайонний суд Запорізької області (обвинувачений засуджений до дев'яти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна); | | | |
| 667. | Справа № 243/8929/15-к, Вирок від 15 листопада 2018 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області (обвинувачений засуджений до дев'яти років позбавлення волі); | | | |
| 668. | Справа № 324/585/17, Вирок від 21 жовтня 2019 року, Куйбишевський районний суд Запорізької області (обвинувачений засуджений до десяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна). | | | |
| 669. | Справа № 727/11271/17, Вирок від 28 грудня 2017 року, Шевченківський районний суд міста Чернівців. | Громадянка України, член бригади «Восток» ДНР | **Висновки суду**<br>Обвинувачена, будучи членом ДНР, вербувала нових членів ДНР та брала участь у бойових діях проти ЗСУ.<br>Обвинувачена була повідомлена про розгляд справи, але на судове засідання не з'явилася, тому справу розглянули заочно.<br>Суд визнав обвинувачену винною в участі в терористичній організації та сприянні її діяльності (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засудив її до одинадцяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації та сприяння діяльності терористичної організації. |
| | **Інші вироки зі схожим набором обставин наведені нижче в хронологічному порядку. У всіх цих випадках обвинувачений брав** | | | |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | **участь у бойових діях проти ЗСУ, організовував / здійснював іншу діяльність Д / ЛНР або вербував особовий склад для Д / ЛНР. Обвинувачених визнали винними в участі в терористичній організації та сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ).** | | | |
| 670. | Справа № 727/9418/17, Вирок від 7 грудня 2017 року, Шевченківський районний суд міста Чернівців (обвинувачений засуджений до одинадцяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна); | | | |
| 671. | Справа № 235/6583/16-к, Вирок від 15 грудня 2017 року, Красноармійський міськрайонний суд Донецької області (обвинувачений засуджений до восьми років шести місяців позбавлення волі); | | | |
| 672. | Справа № 727/13005/17, Вирок від 16 березня 2018 року, Шевченківський районний суд міста Чернівців (обвинувачений засуджений до десяти років позбавлення волі); | | | |
| 673. | Справа № 727/7959/17, Вирок від 5 квітня 2018 року, Шевченківський районний суд міста Чернівців (обвинувачений засуджений до десяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна); | | | |
| 674. | Справа № 727/3812/18, Вирок від 26 червня 2018 року, Шевченківський районний суд міста Чернівців (обвинувачений засуджений до десяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна, крім місця проживання). | | | |
| 675. | Справа № 227/678/17, Вирок від 20 квітня 2018 року, Добропільський міськрайонний суд Донецької області.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Донецької області, який скасував вирок суду першої інстанції та | Громадянин України, суддя Харцизького міжрайонного суду ДНР | **Деталі справи**<br><br>У 2015 році обвинувачений був призначений суддею Харцизького міжрайонного суду ДНР. У цій ролі він проголошував незаконні рішення від імені ДНР про звільнення трьох засуджених від відбування покарання за особливо тяжкі злочини та відшкодування матеріальної та моральної шкоди у справі, яка розглядалася українським суддею у 2013 році. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації, а також інше сприяння діяльності терористичної організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | направив справу на новий розгляд у зв'язку з порушенням процесуальних правил, у тому числі невиясненням (не)допустимості доказів під час судового розгляду.<br><br>При повторному розгляді справи Добропільський міськрайонний суд Донецької області наказав розшукати обвинуваченого та зупинив судове провадження до встановлення місцезнаходження обвинуваченого. | | Обвинувачений був повідомлений про відкрите проти нього провадження, але до суду не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br><br>Обвинувачений визнаний винним в участі в терористичній організації, а також в іншому сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засуджений до дев'яти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | |
| 676. | Справа № 461/3086/17, Вирок від 16 травня 2018 року, Галицький районний суд міста Львова. | Громадянин України, член ЛНР і ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений служив в ДНР та ЛНР водієм та був членом кількох військових частин. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | У січні-лютому 2015 року обвинувачений брав участь у бойових діях проти ЗСУ та в захопленні військовослужбовців ЗСУ.<br><br>Обвинувачений був повідомлений про відкрите проти нього провадження, але до суду не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br><br>Обвинуваченого визнали винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засудили до десяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | |
| 677. | Справа № 727/2167/18, Вирок від 17 травня 2018 року, Шевченківський районний суд міста Чернівців. | Громадянка України, прес-секретар глави ДНР, директор Департаменту інформаційної політики та зв'язків із громадськістю Адміністрації Глави ДНР | **Висновки суду**<br><br>У 2014 році обвинувачена стала прес-секретарем глави ДНР. Обіймала посаду директора Департаменту інформаційної політики та зв'язків із громадськістю Адміністрації глави ДНР, координувала діяльність ЗМІ на непідконтрольних українській владі територіях.<br><br>Обвинувачена була повідомлена про розгляд справи, але на судове засідання не з'явилася, тому справу розглянули заочно.<br><br>Суд визнав обвинувачену винною в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | ККУ) та засудив її до восьми років позбавлення волі з конфіскацією всього майна, крім місця проживання. | |
| 678. | Справа № 242/4502/16-к, Вирок від 21 травня 2018 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області. | Громадянка України, начальник відділу нагород Міноборони ДНР і член Народної Ради ДНР, заступник голови Комітету Народної Ради з питань конституційного законодавства та містобудування ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачена була членом ДНР, обіймала посади начальника управління нагород Міністерства оборони ДНР та члена Народної ради ДНР.<br><br>Будучи заступником голови Комітету Народної ради з питань конституційного законодавства та містобудування ДНР, обвинувачена виконувала різні публічні функції, зокрема проводила збори, готувала законопроєкти, організовувала діяльність парламентських органів ДНР, координувала та фінансувала діяльність інших членів ДНР тощо.<br><br>Вона також надавала ДНР інформацію про місцезнаходження та пересування ЗСУ.<br><br>Обвинувачена була повідомлена про розгляд справи, але на судове засідання не з'явилася, тому справу розглянули заочно.<br><br>Суд визнав обвинувачену винною в участі в терористичній організації та сприянні | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації та сприяння діяльності терористичної організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засудив її до восьми років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | |
| 679. | Справа № 607/6748/17, Вирок від 01 червня 2018 року, Тернопільський міськрайонний суд Тернопільської області. | Громадянин України, начальник штабу ЛНР «Брянка УРСР» | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений відповідав за організацію роботи штабу частини, підтримував зв'язок з іншими військовими частинами, перевіряв наявність та стан озброєння та майна частини, організував військову підготовку та набір нових членів.<br><br>Обвинувачений був повідомлений про розгляд справи, але на судове засідання не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та призначив покарання у вигляді п'ятнадцяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |
| 680. | Справа № 607/6746/17, Вирок від 13 червня 2018 року, Тернопільський міськрайонний суд Тернопільської області. | Громадянин України, учасник угруповання ЛНР «Брянка УРСР». | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений, будучи членом ЛНР, брав участь у бойових діях проти ЗСУ, у тому числі в обстрілах позицій сил АТО. Далі його затримала поліція ЛНР за стрілянину | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | та поранення мирного жителя.<br><br>Обвинувачений був повідомлений про відкрите проти нього провадження, але до суду не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br><br>Обвинуваченого визнали винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засудили до чотирнадцяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | |
| 681. | Справа № 727/454/18, Вирок від 3 серпня 2018 року, Шевченківський районний суд міста Чернівців. | Громадянин України, військовослужбовець 11-го полку 1-го збройного корпусу ДНР | **Висновки суду**<br><br>Пройшовши військову підготовку, обвинувачений вступив до ДНР, обслуговуючи та керуючи міномето. Брав участь у бойових діях проти ЗСУ та обстрілював позиції ЗСУ з мінометів.<br><br>Обвинувачений був повідомлений про відкрите проти нього провадження, але до суду не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br><br>Обвинувачений визнаний винним в участі в терористичній організації та сприянні її діяльності (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засуджений до дванадцяти років позбавлення волі з конфіскацією всього | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації та сприяння її діяльності. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | майна. | |
| 682. | Справа № 242/4942/16-к, Вирок від 24 вересня 2018 року, Дмитрівський міський суд Донецької області.<br><br>Справа перейшла до Апеляційного суду Донецької області, який залишив рішення суду першої інстанції без змін. | ГромадянкаУкраїни, суддя Верховного Суду ДНР | **Висновки суду**<br><br>До 2014 року обвинувачена обіймала посаду судді в Донецькій області. У січні 2015 року призначена до Верховного суду ДНР.<br><br>13 жовтня 2015 року обвинувачена брала участь у засіданні військового трибуналу Верховного суду ДНР у кримінальній справі проти члена ДНР за бандитизм, незаконне поводження зі зброєю та вбивства при обтяжуючих обставинах, що карається смертною карою.<br><br>Обвинувачена була повідомлена про провадження щодо неї, але на судове засідання не з'явилася, тому справу розглянули заочно.<br><br>Обвинувачену визнано винною в участі в терористичній організації та сприянні її діяльності (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засуджено до десяти років позбавлення волі з конфіскацією всього її майна. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації та сприяння її діяльності. |
| 683. | Справа № 264/7163/15-к, Вирок від 9 жовтня 2018 року, Іллічівський | Двоє обвинувачених були громадянами Російської Федерації, | **Висновки суду**<br><br>Усі обвинувачені збирали інформацію про місцезнаходження та переміщення ЗСУ та | **ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме інше сприяння діяльності терористичної організації, вчинене |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | районний суд міста Маріуполя Донецької області.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Луганської області, який закрив апеляційне провадження, оскільки сторони відкликали свої апеляційні скарги. | пов'язаними з ДНР; ще троє обвинувачених були громадянами України, пов'язаними з ДНР | їхньої військової техніки, інші види діяльності ЗСУ, у тому числі навчання та патрулювання, та надавали її ДНР.<br><br>Суд визнав усіх обвинувачених винними в іншому сприянні діяльності терористичної організації, вчиненому за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 258-3 ККУ). Двох обвинувачених засуджено до десяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна, інших трьох обвинувачених – до п'яти років позбавлення волі. | за попередньою змовою групою осіб. |
| 684. | Справа № 310/5529/15-к, Вирок від 5 грудня 2018 року, Бердянський міськрайонний суд Запорізької області. | Громадянин України, член ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений, який раніше був українським поліцейським, приєднався до ДНР і з 2014 року став начальником кримінальної поліції Торезу. На цій посаді він давав інтерв'ю про тісну співпрацю Торезської поліції з міліцією ДНР у затриманні злочинців та пошуку втікачів та інших видах діяльності підрозділів Торезської поліції. Крім того, обвинувачений показав невстановленому відеооператору камери, де тримали двох невідомих затриманих жінок, які нібито допомагали ЗСУ у розшуку військових | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | боєприпасів та особового складу ДНР.<br><br>Обвинувачений був повідомлений про розгляд справи, але на судове засідання не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br><br>Обвинуваченого визнали винним в організаційному сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засудили до восьми років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | |
| 685. | Справа № 607/4329/17, Вирок від 10 грудня 2018 року, Тернопільський міськрайонний суд Тернопільської області. | Громадянин України, учасник угруповання ЛНР «Брянка УРСР». | **Висновки суду**<br><br>У квітні 2014 – березні 2017 року обвинувачений був заступником командира угруповання ЛНР «Брянка УРСР», учасники якого здійснювали розбійні напади, грабежі, вбивства цивільного населення, терористичні акти та брали участь у бойових діях проти ЗСУ на Луганщині.<br><br>У своїй ролі обвинувачений керував діяльністю учасників угруповання, тобто керував обстрілами позицій ЗСУ в Дебальцевому Донецької області; координував бійців угруповання, які брали участь у бойових діях проти ЗСУ; | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | забезпечував членів ДНР транспортними засобами, боєприпасами та відповідними документами.<br><br>Обвинувачений був повідомлений про розгляд справи, але на судове засідання не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br><br>Обвинуваченого визнали винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засудили до чотирнадцяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | |
| 686. | Справа № 263/1629/17, Вирок від 12 грудня 2018 року, Жовтневий районний суд міста Маріуполя Донецької області. | Громадянин Російської Федерації, учасник угруповання «Восток» ДНР; керівник відділу Ради безпеки ДНР; радник внутрішніх військ МВС ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений був куратором одного з підрозділів угруповання «Восток» ДНР і віддавав накази про розвідувально-диверсійну діяльність своїм підлеглим. Він також допомагав в організації тренувань та видачі зброї членам ДНР на території Російської Федерації.<br><br>Крім того, він брав участь у бойових діях проти ЗСУ та отримував інформацію про місцезнаходження та маршрути ЗСУ від своїх підлеглих, передаючи її іншим членам ДНР.<br><br>На посаді керівника відділу Ради безпеки | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | ДНР обвинувачений керував розвідувальною діяльністю ДНР та був радником внутрішніх військ МВС ДНР.<br><br>Обвинувачений був повідомлений про розгляд справи, але на судове засідання не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та призначив покарання у вигляді п'ятнадцяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | |
| 687. | Справа № 233/6019/17, Вирок від 26 грудня 2018 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області. | Громадянка України, суддя Центрального міського міжрайонного суду ДНР міста Макіївки | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачена була призначена на посаду судді Центрального міського міжрайонного суду міста Макіївки, створеного ДНР. На цій посаді вона розглядала заяви про приведення вироків, призначених судами України до 2014 року, у відповідність до Кримінального кодексу ДНР.<br><br>Обвинувачена була повідомлена про розгляд справи, але на судове засідання не з'явилася, тому справу розглянули заочно.<br><br>Суд визнав обвинувачену винною в участі | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації та інше сприяння діяльності терористичної організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | в терористичній організації та іншому сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засудив її до восьми років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | |
| | **Схожі вироки проти суддів ДНР були винесені щонайменше у двох інших справах:** | | | |
| 688. | Справа № 233/5869/17, Вирок від 10 вересня 2019 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області (обвинувачений засуджений до дев'яти років позбавлення волі); | | | |
| 689. | Справа № 233/6164/17, Вирок від 3 лютого 2020 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області (обвинувачений засуджений до восьми років позбавлення волі з конфіскацією всього майна). | | | |
| 690. | Справа № 727/8119/18, Вирок від 18 січня 2019 року, Шевченківський районний суд міста Чернівців | Громадянин України, учасник бригади «Беркут» ДНР | **Висновки суду**<br>Обвинувачений, будучи членом ДНР, брав участь у бойових діях проти ЗСУ та оборонних операціях.<br>Обвинувачений був повідомлений про розгляд справи, але на судове засідання не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та призначив покарання у вигляді десяти років шести місяців позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 691. | Справа № 727/13085/18, Вирок від 12 березня 2019 року, Шевченківський районний суд міста Чернівців.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Чернівецької області, який залишив вирок суду без змін.<br><br>Після цього справа перейшла до Касаційного кримінального суду Верховного Суду, який задовольнив апеляційну скаргу частково та направив справу на новий розгляд до апеляційного суду, встановивши, що суд не розглянув доводи захисту щодо допустимості доказів. | Громадянин України, командир взводу бригади «Восток» ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений організовував та координував дії підрозділу ДНР у бойових діях проти ЗСУ, брав участь в організації та підготовці диверсійно-розвідувальних груп, підбирав особовий склад свого підрозділу.<br><br>Він брав участь у бойових діях проти ЗСУ, під час яких загинули та отримали поранення військовослужбовці ЗСУ.<br><br>Обвинувачений був повідомлений про розгляд справи, але на судове засідання не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засудив до десяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. Після численних апеляцій розгляд триває. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | На повторному розгляді Апеляційний суд Чернівецької області направив справу на новий розгляд до суду першої інстанції. | | | |
| 692. | Справа № 242/505/17, Вирок від 14 березня 2019 року, Дмитрівський міський суд Донецької області. | ГромадянкаУкраїни, суддя Верховного Суду ДНР | **Висновки суду**<br>Обвинувачену, яка до 2014 року обіймала посаду судді Апеляційного суду, призначено до Верховного суду ДНР. Брала участь у пленумі Верховного суду ДНР як перший заступник голови.<br>Обвинувачена була повідомлена про розгляд справи, але на судове засідання не з'явилася, тому справу розглянули заочно.<br>Суд визнав обвинувачену винною в участі в терористичній організації та сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засудив її до десяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації та сприяння діяльності терористичної організації. |
| 693. | Справа № 233/261/18, Вирок від 12 квітня 2019 року, | Громадянин України, командир Слов'янської роти | **Висновки суду**<br>Обвинувачений, який у 2014 році служив у МВС України, брав участь у збройному | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області. | ДНР | захопленні будівлі Костянтинівського відділу поліції, а потім охороняв будівлю.<br><br>У загальнодоступному відео він звернувся до президента РФ з проханням про підтримку діяльності ДНР.<br><br>Обвинувачений був повідомлений про розгляд справи, але на судове засідання не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засудив його до восьми років позбавлення волі. | |
| 694. | Справа № 607/9951/18, Вирок від 16 квітня 2019 року, Тернопільський міськрайонний суд Тернопільської області. | ГромадянкаУкраїни, учасник угруповання ЛНР «Брянка УРСР» | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачена служила радистом угруповання ЛНР «Брянка СРСР», забезпечувала зв'язок між учасниками та організовувала документацію військової частини.<br><br>Обвинувачена була повідомлена про розгляд справи, але на судове засідання не з'явилася, тому справу розглянули заочно.<br><br>Суд визнав обвинувачену винною в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | ККУ) та засудив її до восьми років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | |
| 695. | Справа № 242/4713/15-к, Вирок від 20 травня 2019 року, Дмитрівський міський суд Донецької області.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Донецької області, який залишив рішення суду першої інстанції без змін. | Громадянин України, начальник слідчого управління Генеральної прокуратури ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинуваченого, який раніше працював в українській прокуратурі, призначили начальником слідчого управління Генпрокуратури ДНР. На займаній посаді обвинуваченим видано вказівки та розпорядження підлеглим щодо проведення слідчих дій, затримання осіб, організації незаконних перевірок на підприємствах та в організаціях.<br><br>Обвинувачений був повідомлений про розгляд справи, але на судове засідання не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та призначив покарання у вигляді дев'яти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме сприяння діяльності терористичної організації. |
| 696. | Справа № 233/4574/17, Вирок від 31 травня 2019 року, | Громадянин України, начальник Макіївського | **Висновки суду**<br><br>На посаді начальника Макіївського міськвідділу МДБ ДНР обвинувачений | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації та керівництво терористичною |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області. | міськвідділу МДБ ДНР | відповідав за здійснення оперативно-розшукової та контррозвідувальної діяльності. Він також відповідав за вербування особового складу до ДНР, зокрема цивільних для збору інформації про підрозділи ЗСУ, переслідування місцевих жителів за нібито сприяння українським правоохоронним органам тощо.<br><br>Обвинувачений був повідомлений про розгляд справи, але на судове засідання не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації та керівництві терористичною організацією (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засудив його до дванадцяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | організацією. |
| 697. | Справа № 242/5437/17, Вирок від 16 вересня 2019 року, Дмитрівський міський суд Донецької області.<br><br>Справа перейшла до Апеляційного суду | Громадянин України, начальник Донецького міськвідділу поліції ДНР | **Висновки суду**<br><br>Як начальник Донецького міськвідділу поліції ДНР, обвинувачений керував слідчими діями, оглядами та затриманням осіб. Також він регулярно обговорював роботу донецької поліції з підлеглими. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Донецької області, який відхилив апеляційну скаргу захисту як таку, що містить юридичні помилки. | | Обвинувачений був повідомлений про розгляд справи, але на судове засідання не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засудив до десяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | |
| 698. | Справа № 766/7881/18, Вирок від 13 листопада 2019 року, Бердянський міськрайонний суд Запорізької області. | Громадянин України, заступник командира 1-го мотострілецького батальйону 7-ї окремої мотострілецької бригади 1-го армійського корпусу Міністерства оборони ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений служив заступником командира в різних підрозділах ДНР та ЛНР. Він відповідав за набір нових членів, пропагував діяльність ДНР / ЛНР, наглядав за дотриманням військової дисципліни підлеглими тощо.<br><br>Після того, як члени ДНР захопили військовослужбовця ЗСУ, обвинувачений допитав його та виклав відео допиту в інтернет.<br><br>Обвинувачений був повідомлений про розгляд справи, але на судове засідання не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації та | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації та сприяння діяльності терористичної організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засудив його до восьми років позбавлення волі. | |
| 699. | Справа № 242/4392/16-к, Вирок від 26 листопала 2019 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Донецької області, який залишив вирок суду першої інстанції без змін. | Громадянин України, Міністр цивільного захисту, надзвичайних ситуацій та ліквідації наслідків стихійного лиха ДНР | **Висновки суду**<br><br>У листопаді 2014 року голова ДНР призначив обвинуваченого міністром цивільної оборони, надзвичайних ситуацій та ліквідації наслідків стихійного лиха ДНР. У його обов'язки входило, зокрема, планування діяльності міністерства, координація діяльності різних органів ДНР, видання наказів про структуру та штат міністерства тощо.<br><br>Обвинувачений був повідомлений про розгляд справи, але на судове засідання не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та призначив покарання у вигляді дванадцяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |
| 700. | Справа № 461/4784/18, Вирок від 24 грудня 2019 року, Галицький районний суд міста | Громадянин України, командир 3-го відділення розвідувального | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений приєднався до ЛНР в якості фельдшера для евакуації поранених медичного взводу. Згодом | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Львова. | взводу 2-ї окремої гвардійської мотострілецької бригади 2-го армійського корпусу ЛНР | служив інженером-сапером і командиром військової дивізії ЛНР.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засудив його до восьми років позбавлення волі. | |
| 701. | Справа № 235/4130/17, Вирок від 27 гркдня 2019 року, Красноармійський міськрайонний суд Донецької області. | Громадянка України, член Козацького союзу ДНР «Область Війська Донського». | **Висновки суду**<br><br>Після приєднання до «ДНР» обвинувачена служила кухарем, а згодом – снайпером у збройному формуванні ДНР. Вона також входила до групи, яка забезпечувала безпеку одного з політичних лідерів ДНР. Як снайпер, обвинувачена захищала інших учасників групи та виконувала поставлені перед нею завдання. У складі збройного формування обвинувачена брала участь у пограбуваннях будівель, вбивствах затриманих ДНР цивільних осіб та військовослужбовців ЗСУ, а також у вбивствах представників інших підрозділів ДНР. За заподіяну шкоду вона отримувала грошову винагороду.<br><br>Обвинувачену визнали винною в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засудили до десяти років | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | позбавлення волі з конфіскацією всього її майна. | |
| 702. | Справа № 310/686/17, Вирок від 28 лютого 2020 року, Бердянський міськрайонний суд Запорізької області.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Запорізької області, який постановив, що частину доказів судом першої інстанції допущено неправомірно, але в цілому залишив вирок без змін.<br><br>Справа надійшла до Касаційного кримінального суду Верховного Суду та перебувала на розгляді станом на квітень 2021 року. | Громадянин України, член «Свердловського козацького полку» ЛНР | **Висновки суду**<br><br>Будучи керівником «Свердловського козацького полку» ЛНР, обвинувачений воював із ЗСУ та брав участь в інших заходах ЛНР.<br><br>Обвинувачений був повідомлений про розгляд справи, але на судове засідання не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br><br>Обвинуваченого визнали винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засудили до десяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна, крім місця проживання. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |
| 703. | Справа № 607/7470/17, | Громадянин України, | **Висновки суду** | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Вирок від 8 квітня 2020 року, Тернопільський міськрайонний суд Тернопільської області. | учасник угруповання «Призрак» ЛНР та угруповання «Брянка УРСР» | Обвинувачений служив у різних частинах ЛНР, брав участь у бойових діях проти ЗСУ та контролював діяльність інших членів свого підрозділу.<br><br>Обвинувачений був повідомлений про розгляд справи, але на судове засідання не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та призначив покарання у вигляді п'ятнадцяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | терористичній організації. |
| 704. | Справа № 219/9404/17, Вирок від 21 травня 2020 року, Орджонікідзевський районний суд міста Маріуполя Донецької області.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Донецької області, який залишив вирок суду першої інстанції без змін. | Громадянин України, член ДНР | **Висновки суду**<br><br>Приєднавшись до ДНР як навідник, обвинувачений охороняв блокпост і госпіталь, брав участь у бойових діях проти ЗСУ, у тому числі умисних артилерійських обстрілах позицій ЗСУ та цивільного населення з метою дискредитації ЗСУ.<br><br>Обвинуваченого визнали винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засудили до шести років шести місяців позбавлення волі. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Справу було передано до Касаційного кримінального суду Верховного Суду, який відмовив у відкритті апеляційного провадження через необґрунтованість доводів, наведених у скарзі. | | | |
| 705. | Справа № 242/2268/17, Вирок від 16 червня 2020 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Донецької області, який скасував рішення суду першої інстанції та направив справу на новий розгляд у зв'язку з недослідженням судом доказів та фактичних обставин справи. | Громадянин України, заступник командира роти частини «Бастіон» ДНР | **Висновки суду**<br><br>Як стверджується в обвинувальному акті, обвинувачений служив у ДНР та брав участь у бойових діях проти ЗСУ.<br><br>Обвинувачений був повідомлений про розгляд справи, але на судове засідання не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та призначив покарання у вигляді дев'яти років позбавлення волі.<br><br>Справу направлено на новий розгляд, у заочному провадженні якого суд відмовив і призупинив розгляд справи до арешту обвинуваченого. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Станом на квітень 2021 року новий розгляд справи призупинено до арешту обвинуваченого. | | | |
| ФІНАНСУВАННЯ ТЕРОРИЗМУ | | | | |
| 706. | Справа № 727/7881/16-к, Вирок від 2 листопада 2016 року, Шевченківський районний суд міста Чернівців. | Громадянин України, підприємець | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений заснував та разом з іншими особами організував роботу установи, яка надавала фінансові послуги на підконтрольній ЛНР території. Вони надавали готівку членам ЛНР, переказували готівку з Росії та України, обмінювали валюту та здійснювали інші фінансові операції. Він також сплачував податки та надавав матеріальну допомогу правоохоронним та контролюючим органам ЛНР.<br><br>Обвинувачений і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у фінансуванні тероризму, вчиненому за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 258-5 ККУ). Обвинуваченому призначено покарання у вигляді штрафу в розмірі 340 | **ч. 2 ст. 258-5 ККУ**, а саме фінансування тероризму, тобто надання чи збір будь-яких активів прямо чи опосередковано з метою їх використання або усвідомленням можливості того, що їх буде використано повністю або частково для будь-яких цілей окремим терористом чи терористичною групою (організацією) за попередньою змовою групою осіб. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | 000,00 грн з позбавленням права обіймати посади, пов'язані з виконанням фінансово-господарських та адміністративно-господарських функцій на строк до трьох років та з конфіскацією майна. | |
| 707. | Справа № 204/1094/17, Вирок від 2 березня 2017 року, Красногвардійський районний суд міста Дніпропетровська. | Громадянин України, підприємець | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений разом з іншими особами створив підприємство на підконтрольній ДНР території та сплачував податки до бюджету ДНР.<br><br>Обвинувачений і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у фінансуванні тероризму, вчиненому за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 258-5 ККУ) та призначив покарання у вигляді п'яти років позбавлення волі з випробуванням строком три роки. | **ч. 2 ст. 258-5 ККУ**, а саме фінансування тероризму, тобто надання чи збір будь-яких активів прямо чи опосередковано з метою їх використання або усвідомленням можливості того, що їх буде використано повністю або частково для будь-яких цілей окремим терористом чи терористичною групою (організацією) за попередньою змовою групою осіб. |
| 708. | Справа № 607/9498/16-к, Вирок від 6 березня 2017 року, Тернопільський міськрайонний суд | Громадянин України, підприємець, який допомагав ЛНР | **Висновки суду**<br><br>З серпня 2015 року по лютий 2016 року обвинувачений надавав ЛНР організаційну допомогу шляхом створення та діяльності організації, яка | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме організаційне сприяння діяльності терористичної організації;<br><br>**ч. 2 ст. 258-5 ККУ**, а саме фінансування тероризму, тобто |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Тернопільської області.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Тернопільської області, який залишив вирок суду першої інстанції без змін.<br><br>Після цього справа перейшла до Касаційного кримінального суду Верховного Суду, який направив справу на новий розгляд через істотні порушення процесуального законодавства під час заочного розгляду справи. | | надає фінансові послуги. Обвинувачений створив свою діяльність для забезпечення переказу грошей на банківські рахунки членів ЛНР, обміну валюти та видачі дозволів на здійснення фінансової діяльності підприємцям Луганської області. Для забезпечення діяльності своєї організації обвинувачений сплачував податки в ЛНР.<br><br>Обвинувачений був повідомлений про розгляд справи, але на судове засідання не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br><br>Обвинувачений визнаний винним в організаційному сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3) та фінансуванні тероризму, тобто діянні, вчиненому з метою фінансового забезпечення терористичної організації, з корисливих мотивів, у великих розмірах (ч. 2 ст. 258-5 ККУ). Суд призначив йому покарання у вигляді десяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна та позбавленням права займатися підприємницькою діяльністю на три роки. | надання чи збір будь-яких активів прямо чи опосередковано з метою їх використання або усвідомленням можливості того, що їх буде використано повністю або частково для будь-яких цілей окремим терористом чи терористичною групою (організацією) з корисливих мотивів, у особливо великих розмірах. |
| 709. | Справа № 761/18202/17, Вирок від | Громадянин України, підприємець | **Висновки суду** | **ч. 1 ст. 258-5 ККУ**, а саме фінансування тероризму, тобто |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | 5 липня 2017 року, Шевченківський районний суд міста Києва. | | Обвинувачений, перебуваючи на підконтрольній українській владі території, переказував кошти члену ДНР через фінансові послуги третьої особи. Гроші були витрачені, зокрема, на терористичні заходи.<br><br>Обвинувачений і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у фінансуванні тероризму (ч. 1 ст. 258-5 ККУ) та призначив покарання у вигляді п'яти років позбавлення волі з позбавленням права обіймати посади, пов'язані з виконанням фінансово-господарських та адміністративних функцій протягом двох років. Проте обвинувачений був звільнений від відбування покарання з випробуванням строком два роки. | надання чи збір будь-яких активів прямо чи опосередковано з метою їх використання або усвідомленням можливості того, що їх буде використано повністю або частково для будь-яких цілей окремим терористом чи терористичною групою (організацією). |
| 710. | Справа № 263/13081/17, Вирок від 11 жовтня 2017 року, Жовтневий районний суд міста Маріуполя Донецької області. | Громадянин України, підприємець | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений разом із іншою особою перереєстрував підприємство, яке раніше створив на підконтрольній ДНР території. Бізнес платив податки до бюджету ДНР. Обвинувачений також фінансував участь | **ч. 2 ст. 258-5 ККУ**, а саме фінансування тероризму, тобто надання чи збір будь-яких активів прямо чи опосередковано з метою їх використання або усвідомленням можливості того, що їх буде використано повністю |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | члена ДНР у виборах голови міської адміністрації, на яких останній переміг.<br><br>Обвинувачений і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у фінансуванні тероризму, вчиненому за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 258-5 ККУ), та призначив покарання у вигляді штрафу у розмірі 100 300 грн. | або частково для будь-яких цілей окремим терористом чи терористичною групою (організацією) за попередньою змовою групою осіб. |
| 711. | Справа № 504/3996/17, Вирок від 17 листопада 2017 року, Комінтернівський районний суд Одеської області. | Громадянин України | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений надіслав військову форму та боєприпаси своєму знайомому, який був членом ЛНР.<br><br>Обвинувачений і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у фінансуванні тероризму (ч. 1 ст. 258-5 ККУ) та призначив покарання у вигляді п'яти років позбавлення волі з випробуванням строком два роки. | **ч. 1 ст. 258-5 ККУ**, а саме фінансування тероризму, тобто надання чи збір будь-яких активів прямо чи опосередковано з метою їх використання або усвідомленням можливості того, що їх буде використано повністю або частково для будь-яких цілей окремим терористом чи терористичною групою (організацією). |
| 712. | Справа № 727/11208/17, Вирок від 19 грудня 2018 року, | Громадянка України, головний бухгалтер Краснодонського | **Висновки суду**<br><br>На посаді головного бухгалтера | **ч. 2 ст. 258-5 ККУ**, а саме фінансування тероризму, тобто надання чи збір будь-яких активів |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Шевченківський районний суд міста Чернівців. | МВС ЛНР | «Краснодонського управління МВС» ЛНР обвинувачена здійснювала видачу готівки, вела облік фінансової діяльності установи та сплачувала податки «податковим органам» ЛНР.<br><br>Також вона створила фінансову установу разом з іншою особою. Ця установа здійснювала різноманітні фінансові операції, наприклад, обмін валюти для місцевого населення. Обвинувачена допомагала іншим членам ЛНР у здійсненні їхніх фінансових операцій та сплачувала податки до бюджету ЛНР.<br><br>Обвинувачена була повідомлена про розгляд справи, але на судове засідання не з'явилася, тому справу розглянули заочно.<br><br>Суд визнав обвинувачену винною у фінансуванні тероризму, вчиненому за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 258-5 ККУ). Її засудили до десяти років позбавлення волі з позбавленням права обіймати посади, пов'язані з виконанням фінансово-господарських та адміністративно-господарських функцій на строк до трьох років та з конфіскацією всього майна. | прямо чи опосередковано з метою їх використання або усвідомленням можливості того, що їх буде використано повністю або частково для будь-яких цілей окремим терористом чи терористичною групою (організацією) за попередньою змовою групою осіб. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 713. | Справа № 409/194/18, Вирок від 5 лютого 2018 року, Білокуракинський районний суд Луганської області. | Громадянин України, генеральний директор «Лутугинського науково-виробничого прокатного заводу» (українське державне підприємство) | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений був призначений ЛНР генеральним директором державного підприємства «Лутугинський науково-виробничий прокатний завод», відновив та організував його роботу, перереєстрував підприємство в податкових органах ЛНР та платив податки до ЛНР.<br><br>Обвинувачений і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у фінансуванні тероризму (ч. 1 ст. 258-5 ККУ) та призначив покарання у вигляді штрафу у розмірі 425 000 грн. | **ч. 1 ст. 258-5 ККУ**, а саме фінансування тероризму, тобто надання чи збір будь-яких активів прямо чи опосередковано з метою їх використання або усвідомленням можливості того, що їх буде використано повністю або частково для будь-яких цілей окремим терористом чи терористичною групою (організацією). |
| 714. | Справа № 409/90/18, Вирок від 6 лютого 2018 року, Білокуракинський районний суд Луганської області. | Громадянин України, підприємець | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений надавав послуги з переказу коштів з Харкова на підконтрольну ЛНР територію Луганської області та допомагав учасникам ЛНР у валютних операціях, отримуючи від цього прибуток та розподіляючи його з членом ЛНР.<br><br>Обвинувачений і сторона обвинувачення | **ч. 1 ст. 258-5 ККУ**, а саме фінансування тероризму, тобто надання чи збір будь-яких активів прямо чи опосередковано з метою їх використання або усвідомленням можливості того, що їх буде використано повністю або частково для будь-яких цілей окремим терористом чи терористичною групою |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у фінансуванні тероризму (ч. 1 ст. 258-5 ККУ) та призначив покарання у вигляді штрафу у розмірі 255 000 грн. | (організацією). |
| 715. | Справа № 263/2412/18, Вирок від 3 березня 2018 року, Жовтневий районний суд міста Маріуполя Донецької області. | Громадянка України, підприємець | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачена створила на підконтрольній ДНР території підприємство, яке сплачувало податки до бюджету ДНР, та надавала матеріальну підтримку деяким формуванням ДНР.<br><br>Суд визнав обвинувачену винною у фінансуванні тероризму, вчиненому за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 258-5 ККУ), та призначив їй покарання у вигляді штрафу у розмірі 200 600 грн. | **ч. 2 ст. 258-5 ККУ**, а саме фінансування тероризму, тобто надання чи збір будь-яких активів прямо чи опосередковано з метою їх використання або усвідомленням можливості того, що їх буде використано повністю або частково для будь-яких цілей окремим терористом чи терористичною групою (організацією) за попередньою змовою групою осіб. |
| 716. | Справа № 591/1186/18, Вирок від 29 березня 2018 року, Зарічний районний суд міста Суми. | Громадянин України, регіональний менеджер компанії | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений був регіональним менеджером компанії, яка поставляла комерційну продукцію на підконтрольні ДНР / ЛНР території через території Білорусі та Росії. Постачання визначали суму податків, сплачених до бюджетів ДНР / ЛНР контрагентами компанії. | **ч. 5 ст. 27, ч. 2 ст. 258-5 ККУ**, а саме пособництво у фінансуванні тероризму, тобто надання чи збір будь-яких активів прямо чи опосередковано з метою їх використання або усвідомленням можливості того, що їх буде використано повністю або частково для будь-яких цілей |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | Обвинувачений і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у пособництві фінансуванню тероризму, вчиненому за попередньою змовою групою осіб (ч. 5 ст. 27, ч. 2 ст. 258-5 ККУ) та призначив покарання у вигляді штрафу у розмірі 149 600 грн. | окремим терористом чи терористичною групою (організацією) за попередньою змовою групою осіб. |
| 717. | Справа № 619/1116/18, Вирок від 27 квітня 2018 року, Дергачівський районний суд Харківської області. | Підприємець | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений був зв'язковим між членами ДНР та підприємствами на підконтрольних уряду територіях та намагався постачати товари на підконтрольну ДНР територію. Він мав намір надати ДНР гроші за сплату мита. Обвинувачений був заарештований до того, як йому вдалося реалізувати свій план.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у закінченому замаху на фінансування тероризму (ч. 2 ст. 15, ч. 1 ст. 258-5 ККУ) та призначив покарання у вигляді п'яти років позбавлення волі з випробуванням строком три роки. | **ч. 2 ст. 15, ч. 1 ст. 258-5 ККУ**, а саме закінчений замах на фінансування тероризму, тобто надання чи збір будь-яких активів прямо чи опосередковано з метою їх використання або усвідомленням можливості того, що їх буде використано повністю або частково для будь-яких цілей окремим терористом чи терористичною групою (організацією). |
| 718. | Справа № 310/6655/16- | Громадянин України, | **Висновки суду** | **ч. 2 ст. 258-5 ККУ**, а саме |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | к, Вирок від 16 травня 2019 року, Куйбишевський районний суд Запорізької області.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Запорізької області, який скасував вирок та направив справу на новий розгляд. | підприємець | Обвинувачений разом з іншими особами перереєстрував підприємство в ДНР, організував його функціонування, відкрив банківський рахунок у ЦБ ДНР та платив податки в ДНР.<br><br>Обвинувачений також нібито зв'язався з ДНР після того, як бойовики ЗСУ прибули на його хутір у селі, шукаючи зниклого соратника. Як повідомляється, невдовзі прибули члени ДНР і напали на українських військових, десять із яких загинули, а п'ятеро потрапили в полон.<br><br>Обвинувачений виправданий за обвинуваченням у вчиненні терористичного акту за попередньою змовою групою осіб (ч. 3 ст. 258 ККУ), оскільки, на думку суду, докази обвинувачення, у тому числі показання свідків, не підтвердили вину обвинуваченого поза розумним сумнівом.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у фінансуванні тероризму за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 258-5 ККУ) та засудив його до восьми років позбавлення волі з позбавленням права обіймати посади, пов'язані із виконанням фінансово-господарських та | фінансування тероризму, тобто надання чи збір будь-яких активів прямо чи опосередковано з метою їх використання або усвідомленням можливості того, що їх буде використано повністю або частково для будь-яких цілей окремим терористом чи терористичною групою (організацією) за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 3 ст. 258 ККУ** як терористичний акт, тобто застосування зброї з метою порушення громадської безпеки, залякування населення, провокування воєнного конфлікту, міжнародного ускладнення, що призвели до загибелі та інших тяжких наслідків, за попередньою змовою групою осіб. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | адміністративних функцій протягом двох років та конфіскацією всього його майна. | |
| 719. | Справа № 587/1380/19, Вирок від 12 липня 2019 року, Сумський районний суд Сумської області. | Громадянин України, підприємець | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений перевозив вантажівки з України на підконтрольну ЛНР територію через Росію та сплачував ЛНР мито.<br><br>Обвинувачений і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у фінансуванні тероризму (ч. 1 ст. 258-5 ККУ) та призначив покарання у вигляді штрафу у розмірі 42 500 грн. | **ч. 1 ст. 258-5 ККУ**, а саме фінансування тероризму, тобто надання чи збір будь-яких активів прямо чи опосередковано з метою їх використання або усвідомленням можливості того, що їх буде використано повністю або частково для будь-яких цілей окремим терористом чи терористичною групою (організацією). |
| 720. | Справа № 428/10219/19, Вирок від 24 вересня 2019 року, Сєвєродонецький міський суд Луганської області. | Громадянин України, комерційний директор компанії | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений як комерційний директор підприємства передав гроші учаснику ЛНР за перевезення вантажів з підконтрольних ЛНР територій на підконтрольну Україні територію.<br><br>Обвинувачений і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у фінансуванні тероризму (ч. 1 ст. 258-5 | **ч. 1 ст. 258-5 ККУ**, а саме фінансування тероризму, тобто надання чи збір будь-яких активів прямо чи опосередковано з метою їх використання або усвідомленням можливості того, що їх буде використано повністю або частково для будь-яких цілей окремим терористом чи терористичною групою (організацією); |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | ККУ) та засудив його до п'яти місяців позбавлення волі. | |
| 721. | Справа № 233/2982/17, Вирок від 11 грудня 2019 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області.<br><br>Справу направили до Апеляційного суду Донецької області, який скасував вирок та направив справу на новий розгляд. | Громадянин України, підприємець | **Висновки суду**<br><br>На підконтрольній ДНР території обвинувачений зареєстрував два підприємства, які сплачували податки до бюджету ДНР. Один із суб'єктів також передавав продукцію адміністрації ДНР як спонсорство.<br><br>Обвинувачений був повідомлений про розгляд справи, але на судове засідання не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у фінансуванні тероризму, вчиненого за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 258-5 ККУ), та призначив покарання у вигляді восьми років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | **ч. 2 ст. 258-5 ККУ**, а саме фінансування тероризму, тобто надання чи збір будь-яких активів прямо чи опосередковано з метою їх використання або усвідомленням можливості того, що їх буде використано повністю або частково для будь-яких цілей окремим терористом чи терористичною групою (організацією) за попередньою змовою групою осіб. |
| | **Інші вироки зі схожим набором обставин наведені нижче в хронологічному порядку. У всіх цих випадках обвинувачений поставляв товари з України на територію Луганської області через Росію та сплачував податки ЛНР, а також надавав транспортні засоби для перевезення вантажів. Обвинувачених визнано винними у фінансуванні тероризму, тобто діяннях, вчинених з метою фінансового або матеріального забезпечення терористичної організації за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 258-5 ККУ), засуджено до п'яти років позбавлення волі та звільнено з випробуванням.** | | | |
| 722. | Справа № 409/1218/19, Вирок від 4 червня 2019 року, Білокуракинський районний суд Луганської області; | | | |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 723. | Справа № 409/1219/19, Вирок від 14 червня 2019 року, Білокуракинський районний суд Луганської області; | | | |
| 724. | Справа № 409/1278/19, Вирок від 6 червня 2019 року, Білокуракинський районний суд Луганської області; | | | |
| 725. | Справа № 409/1279/19, Вирок від 4 червня 2019 року, Білокуракинський районний суд Луганської області; | | | |
| 726. | Справа № 409/1280/19, Вирок від 4 червня 2019 року, Білокуракинський районний суд Луганської області; | | | |
| 727. | Справа № 409/1281/19, Вирок від 4 червня 2019 року, Білокуракинський районний суд Луганської області. | | | |
| 728. | Справа № 344/4587/18, Вирок Івано-Франківського міського суду Івано-Франківської області від 17 січня 2020 року. | Громадянин України, підприємець, пов'язаний з ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений, діючи разом з іншими особами, зареєстрував підприємство в ДНР та організував на підконтрольній ДНР території виробництво сировини та постачання уніформи та інших текстильних виробів членам ДНР. Він також представляв підприємство у відносинах з іншими суб'єктами, укладав договори на транскордонне постачання матеріалів з Росії через неконтрольовані українським урядом пункти пропуску. Підприємство платило податки в ДНР.<br><br>Обвинувачений і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у сприянні діяльності терористичної | **ч. 1 ст. 258-5 ККУ**, а саме сприяння діяльності терористичної організації;<br><br>**ч. 2 ст. 258-5 ККУ**, а саме фінансування тероризму, тобто надання чи збір будь-яких активів прямо чи опосередковано з метою їх використання або усвідомленням можливості того, що їх буде використано повністю або частково для будь-яких цілей окремим терористом чи терористичною групою (організацією) за попередньою змовою групою осіб. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ), фінансуванні тероризму (ч. 2 ст. 258-5 ККУ) та призначив покарання у вигляді позбавлення волі на чотири роки два місяці. | |
| ЗЛОЧИНИ, ПОВ'ЯЗАНІ З ТЕРОРИЗМОМ, ПОЄДНАНІ З НАСИЛЬНИЦЬКОЮ ЗМІНОЮ ЧИ ПОВАЛЕННЯМ КОНСТИТУЦІЙНОГО ЛАДУ ТА / АБО ПОСЯГАННЯМ НА ТЕРИТОРІАЛЬНУ ЦІЛІСНІСТЬ ТА НЕДОТОРКАННІСТЬ УКРАЇНИ ТА / АБО ДЕРЖАВНОЮ ЗРАДОЮ | | | | |
| РОЗГЛЯНУТІ СПРАВИ | | | | |
| 729. | Справа № 578/828/16-к, Вирок від 7 лютого 2017 року, Охтирський міськрайонний суд Сумської області.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Сумської області, який залишив вирок суду першої інстанції без змін. | Громадянин України, учасник батальйону ДНР «Русь» | **Висновки суду**<br><br>Після приєднання до ДНР у травні 2014 року обвинувачений брав участь у бойових діях проти ЗСУ в Донецькому аеропорту та поблизу Іловайська. Як член ДНР, обвинувачений вбивав українських військовослужбовців, був особистим охоронцем одного з лідерів ДНР та брав участь в організації бойових дій, у ході яких загинули полонені військовослужбовці України, які відмовилися здатися. Він також направляв вогонь ДНР.<br><br>Далі, бажаючи відокремлення Сумської області від України та створення так званої «Сумської народної республіки», обвинувачений створив терористичну | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації;<br><br>**ч. 2 ст. 15, ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме завершений замах на створення терористичної організації;<br><br>**ч. 2 ст. 110 ККУ**, а саме умисні дії, вчинені з метою зміни територіальних кордонів або державних кордонів України в порушення порядку, встановленого Конституцією України, вчинені за попередньою змовою групою осіб. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | групу, яка мала здійснювати терористичні акти на території Сумської області з метою дестабілізації політичної ситуації в ній. Обвинувачений намагався організувати діяльність угруповання, включаючи військові навчання та набір нових членів.<br><br>Обвинувачений був повідомлений про розгляд справи, але на судове засідання не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br><br>Обвинувачений визнаний винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ); умисних діях, вчинених з метою зміни територіальних кордонів або державних кордонів України в порушення порядку, передбаченого Конституцією України, вчинених за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 110 ККУ); та завершеному замаху на створення терористичної організації (ч. 2 ст. 15, ч. 1 ст. 258-3 ККУ). Суд засудив його до чотирнадцяти років позбавлення волі. | |
| 730. | Справа № 426/15638/18, Вирок від 6 липня 2018 року, Лисичанський міський | Громадянин України, член парламента ЛНР | **Висновки суду**<br><br>У травні 2014 року обвинувачений був призначений депутатом ЛНР. На своїй посаді він голосував за прийняття | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації та сприяння діяльності терористичної організації; |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | суд Луганської області. | | законодавства ЛНР.<br><br>Обвинувачений і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації та сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ), діях, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу та захоплення державної влади (ч. 1 ст. 109 ККУ), а також умисних діях, вчинених з метою зміни меж території та державного кордону України в порушення порядку, встановленого Конституцією України, за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 110 ККУ) та призначив йому покарання у вигляді восьми років позбавлення волі. | **ч. 1 ст. 109 ККУ**, а саме дії, вчинені з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади;<br><br>**ч. 2 ст. 110 ККУ**, а саме умисні дії, вчинені з метою зміни меж території та державного кордону України в порушення порядку, встановленого Конституцією України, за попередньою змовою групою осіб. |
| 731. | Справа № 263/13077/17, Вирок від 29 жовтня 2018 року, Жовтневий районний суд міста Маріуполя Донецької області. | Громадянка України, міністр фінансів ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачена була міністром фінансів ДНР у листопаді 2014-жовтні 2017 року. Здійснювала фінансовий контроль за використанням «бюджетних коштів, держбюджету та позабюджетних фондів» ДНР, які використовувалися для фінансування різних установ ДНР, | **ч. 2 ст. 258-5 ККУ**, а саме фінансування тероризму, тобто надання чи збір будь-яких активів прямо чи опосередковано з метою їх використання або усвідомленням можливості того, що їх буде використано повністю або частково для будь-яких цілей окремим терористом чи |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | підписувала документи міністерства, організовувала роботу установи тощо.<br><br>Обвинувачена була повідомлена про розгляд справи, але на судове засідання не з'явилася, тому справу розглянули заочно.<br><br>Суд визнав обвинувачену винною у фінансуванні тероризму, вчиненому з корисливих мотивів (ч. 2 ст. 258-5 ККУ), та фінансуванні дій, вчинених з метою зміни меж території та державного кордону України в порушення порядку, встановленого Конституцією України, з корисливих мотивів (ч. 3 ст. 110-2 ККУ). Суд засудив її до десяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | терористичною групою (організацією) з корисливих мотивів;<br><br>**ч. 3 ст. 110-2 ККУ**, а саме фінансування дій, вчинених з метою зміни меж території та державного кордону України в порушення порядку, встановленого Конституцією України, з корисливих мотивів. |
| 732. | Справа № 419/2586/18, Вирок від 12 квітня 2019 року, Новоайдарський районний суд Луганської області.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Луганської області, який | Громадянин України, пов'язаний з ЛНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений надав ЛНР інформацію про місцезнаходження та маршрути ЗСУ.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та в умисних діях, вчинених з метою зміни меж території та державного кордону України в порушення порядку, | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме сприяння діяльності терористичної організації;<br><br>**ч. 2 ст. 110 ККУ**, а саме умисні дії, вчинені з метою зміни меж території та державного кордону України в порушення порядку, встановленого Конституцією України, за попередньою змовою |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | скасував вирок першої інстанції у частині ст. 110(2) ККУ, але вирок не змінив. | | встановленого Конституцією України за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 110 ККУ). Суд засудив обвинуваченого до п'яти років позбавлення волі.<br><br>Апеляційний суд виправдав обвинуваченого у вчиненні умисних дій з метою зміни меж території та державного кордону України в порушення порядку, встановленого Конституцією України, за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 110 ККУ). Апеляційний суд визнав обвинувачену винною у сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та призначив покарання у вигляді п'яти років позбавлення волі. | групою осіб. |
| 733. | Справа № 419/1225/19, Вирок від 6 травня 2019 року, Новоайдарський районний суд Луганської області. | Громадянин України, військовослужбовець 4-ї окремої мотострілецької бригади 2-го армійського корпусу Народної міліції ЛНР | **Висновки суду**<br><br>Після приєднання до ДНР обвинувачений пройшов військову підготовку. Будував споруди на позиціях Народної міліції ЛНР, проходив службу у військовій частині, виконував інші накази свого командування та брав участь у бойових діях проти ЗСУ.<br><br>Він також придбав вогнепальну зброю та боєприпаси в інших членів ЛНР і носив їх із собою. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації;<br><br>**ч. 2 ст. 110 ККУ**, а саме умисні дії, вчинені з метою зміни меж території та державного кордону України в порушення порядку, встановленого Конституцією України, за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме зберігання вогнепальної зброї та боєприпасів без передбаченого законом |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | Обвинувачений і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ), зберіганні вогнепальної зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ), умисних діях, вчинених з метою зміни меж території та державного кордону України в порушення порядку, встановленого Конституцією України, за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 110 ККУ). Суд засудив його до восьми років позбавлення волі. | дозволу. |
| 734. | Справа № 426/13772/19, Вирок від 22 листопада 2019 року, Сватовський районний суд Луганської області. | Громадянин України, інспектор митного поста ЛНР | **Висновки суду**<br><br>Після приєднання до ЛНР обвинувачений збирав дані про місцезнаходження та маршрути ЗСУ та служив радистом у військовій частині ЛНР.<br><br>Згодом обвинувачений став інспектором митного поста ЛНР та контролював дотримання дозвільного режиму.<br><br>Обвинувачений і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації;<br><br>**ч. 2 ст. 110 ККУ**, а саме умисні дії, вчинені з метою зміни меж території та державного кордону України в порушення порядку, встановленого Конституцією України, за попередньою змовою групою осіб; |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | Суд визнав обвинуваченого винним у участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та в умисних діях, вчинених з метою зміни меж території та державного кордону України в порушення порядку, встановленого Конституцією України, за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 110 ККУ). Обвинуваченого засудили до восьми років позбавлення волі. | |
| 735. | Справа № 185/3649/17, Вирок від 7 квітня 2020 року, Шевченківський районний суд міста Києва. | Громадянин України, полковник ЗСУ; заступник начальника 1-го відділу аналітичної роботи розвідувального управління ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений, який служив полковником ЗСУ та начальником розвідувального підрозділу, потрапив у полон до ДНР.<br><br>Перебуваючи під вартою, він погодився приєднатися до ДНР на посаді заступника начальника 1-го відділу аналітичної роботи розвідувального управління ДНР, який брав участь у бойових діях проти ЗСУ. Обвинувачений збирав інформацію про місцезнаходження та маршрути ЗСУ та їхньої техніки та доповідав представникам Головного управління Генерального штабу Збройних Сил Російської Федерації.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у державній зраді (ч. 1 ст. 111 ККУ) та участі | **ст. 111 ККУ**, а саме державна зрада, тобто діяння, умисно вчинене громадянином України на шкоду суверенітетові, територіальній цілісності та недоторканності, обороноздатності, державній безпеці України, а саме перехід на бік ворога під час збройного конфлікту;<br><br>**ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та призначив покарання у вигляді тринадцяти років позбавлення волі з позбавленням військового звання полковника. | |
| 736. | Справа № 326/1385/18, Вирок від 3 вересня 2020 року, Бердянський міськрайонний суд Запорізької області.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Запорізької області, який розглядає апеляційну скаргу. | Громадянин України, член Народної ради ДНР та Комітету безпеки і оборони | **Висновки суду**<br><br>У квітні-травні 2014 року обвинувачений, діючи разом з іншими особами, організував публічні демонстрації за ДНР. За підсумками демонстрацій місцева міська рада провела позачергову сесію, на якій активісти ДНР виступили за створення ДНР, і референдум про незалежність від України.<br><br>Обвинувачений разом з іншими особами сприяв організації референдуму та координації роботи виборчих комісій та осіб, які їх охороняли.<br><br>Пізніше обвинувачений був обраний до Народної ради ДНР і увійшов до складу Комітету безпеки і оборони. Під час служби він голосував за ухвалення законодавства ДНР та пропагував про-ДНР ідеї в інтернеті.<br><br>Обвинувачений був повідомлений про розгляд справи, але на судове засідання | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації.<br><br>**ч. 2 ст. 110 ККУ**, а саме умисні дії, вчинені з метою зміни меж території та державного кордону України в порушення порядку, встановленого Конституцією України, за попередньою змовою групою осіб. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ), а також в умисних діях, вчинених з метою зміни меж території та державного кордону України в порушення порядку, встановленого Конституцією України, за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 110 ККУ) та засудив його до восьми років позбавлення волі. | |
| ЗЛОЧИНИ, ПОВ'ЯЗАНІ З ТЕРОРИЗМОМ ТА УЧАСТЮ У НЕЗАКОННОМУ ЗБРОЙНОМУ ФОРМУВАННІ, У ДЕЯКИХ ВИПАДКАХ ПОЄДНАНІ ЗІ ЗВИЧАЙНИМИ ЗЛОЧИНАМИ | | | | |
| РОЗГЛЯНУТІ СПРАВИ | | | | |
| 737. | Справа № 757/2179/17-к, Вирок від 25 січня 2017 року, Печерський районний суд міста Києва.<br><br>Справа перейшла до Київського апеляційного суду, який скасував вирок суду першої інстанції та направив справу на новий розгляд, оскільки | Громадянин Бразилії, керівник роти, інструктор і розвідник 14-го батальйону територіальної оборони ЛНР, 1-го козацького полку Великого війська Донського, козацького батальйону, 1-го семенівського | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений, який служив у різних підрозділах ЛНР та ДНР, брав участь у бойових діях проти ЗСУ.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ); та участі у діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ). Суд засудив його до тринадцяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації.<br><br>**ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | справу розглядали не за принципом територіальної підсудності.<br><br>На новому розгляді Павлоградський міськрайонний суд Дніпропетровської області знову визнав обвинуваченого винним.<br><br>Потім справа перейшла до Апеляційного суду Дніпра, але була припинена, коли захист відкликав свою апеляцію. | мотострілецького батальйону 1-ї окремої слов'янської Мотострілецької бригади, батальйону «Вікінг» ДНР | | |
| 738. | Справа № 554/18405/14-к, Вирок від 22 березня 2017 року, Жовтневий районний суд міста Полтави. | Четверо обвинувачених є громадянами України, членами Д / ЛНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений 1 після вступу до ДНР / ЛНР відповідав за розшук та набір осіб для вступу до формування та участі у військових зборах у Ростові-на-Дону Російської Федерації. Він завербував трьох інших обвинувачених, один з яких (обвинувачений 4) також проводив вербові операції та продавав вогнепальну | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації.<br><br>**ч. 1 ст. 258 ККУ**, а саме терористичний акт;<br><br>**ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування;<br><br>**ч 1 ст. 263 ККУ**, а саме зберігання |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | зброю та боєприпаси.<br><br>Обвинувачений 1 також підпалив двері приміщення місцевої СБУ, яке було пам'яткою архітектури національного значення.<br><br>Суд змінив правову кваліфікацію вчиненого обвинуваченими з участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) на участь у діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ) та завершену спробу знищення або пошкодження пам'ятки архітектури національного значення (ч. 2 ст. 15, ч. 2 ст. 298 ККУ) відповідно.<br><br>Суд визнав усіх обвинувачених винними в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ). Крім того, обвинуваченого 1 визнали винним у закінченій спробі знищення або пошкодження пам'ятки архітектури національного значення (ч. 2 ст. 15, ч. 2 ст. 298 ККУ), а обвинуваченого 4 – у зберіганні та збуті вогнепальної зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ).<br><br>Суд засудив обвинувачених 1 і 4 до п'яти років двох місяців позбавлення волі, а | та збут вогнепальної зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу;<br><br>**ч. 2 ст. 15, ч. 2 ст. 298 ККУ**, а саме завершений замах на знищення або пошкодження пам'ятки архітектури національного значення. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | інших обвинувачених – до п'яти років позбавлення волі. | |
| 739. | Справа № 221/1283/18, Вирок від 22 жовтня 2018 року, Орджонікідзевський районний суд міста Маріуполя Донецької області. | Громадянин України, військовослужбовець 1-ї стрілецької роти 3-го стрілецького батальйону 9-го окремого штурмового мотострілецького полку 1-го Донецького армійського корпусу Збройних сил ДНР | **Висновки суду**<br>Обвинувачений служив на різних військових позиціях у ДНР та брав участь в обстрілах позицій ЗСУ.<br>Він також придбав зброю та боєприпаси в іншого члена ДНР і носив їх із собою.<br>Проводячи розвідувальну операцію щодо позицій ЗСУ, обвинувачений помітив українського бійця, вистрілив у нього, після чого був затриманий ЗСУ.<br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ); придбанні та носінні вогнепальної зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263); та участі у діяльності незаконного збройного формування та нападі на громадянина (ч. 4 ст. 260 ККУ). Суд призначив йому десять років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації.<br>**ч. 4 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування та напад на громадянина;<br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме придбання та носіння вогнепальної зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу. |
| 740. | Справа № 296/2803/16-к, Вирок від 28 лютого 2019 року, Королівський | Громадянин України, учасник 1-ї окремої Слов'янської | **Висновки суду**<br>Обвинувачений служив у різних | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | районний суд міста Житомира.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Житомирської області, який залишив вирок суду першої інстанції без змін.<br><br>Після цього справа перейшла до Касаційного кримінального суду Верховного Суду, який також залишив вирок без змін. | мотопіхотної бригади, бригади «Восток» та 3-ї роти окремого батальйону спеціального призначення «Патріот» Республіканської гвардії ДНР | підрозділах ДНР. Як командир артилерійської системи брав участь у бойових діях проти ЗСУ та чинив опір українським військовим.<br><br>Обвинувачений був повідомлений про розгляд справи, але на судове засідання не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ). Обвинуваченого засуджено до дванадцяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування. |
| ЗЛОЧИНИ, ПОВ'ЯЗАНІ З ТЕРОРИЗМОМ, ПОЄДНАНІ ЗІ ЗВИЧАЙНИМИ ЗЛОЧИНАМИ ТА / АБО ЗЛОЧИНАМИ ВІЙСЬКОВОГО ТИПУ | | | | |
| РОЗГЛЯНУТІ СПРАВИ | | | | |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 741. | Справа № 236/1707/14-к, Вирок від 8 вересня 2016 року, Краснолиманський міський суд Донецької області.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Донецької області, який залишив вирок суду першої інстанції без змін.<br><br>Після цього справа перейшла до Касаційного кримінального суду Верховного Суду, який також залишив без змін вирок суду першої інстанції. | Громадянин України, начальник міліції Красного Лимана, пов'язаний з ДНР | **Висновки суду**<br><br>У квітні 2014 року обвинувачений, начальник місцевої міліції Красного Лимана, наказав своїм підлеглим передати вогнепальну зброю на зберігання та охорону голові козацької організації.<br><br>З обвинуваченого зняли обвинувачення в організаційному сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ), але визнали винним у перевищенні повноважень (ч. 1 ст. 365 ККУ). Обвинуваченого засуджено до чотирьох років позбавлення волі та заборонено три роки обіймати офіційні посади, пов'язані з організаційно-розпорядчими функціями. Згодом він був амністований і звільнений від відбування покарання. | **ч. 1 ст. 365 ККУ**, а саме перевищення влади або службових повноважень, тобто умисне вчинення працівником правоохоронного органу дій, які явно виходять за межі наданих йому прав чи повноважень, що завдало істотної шкоди охоронюваним законом правам, державним інтерасам.<br><br>**ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме організаційне сприяння діяльності терористичної організації |
| 742. | Справа № 699/268/15-к, Вирок від 6 жовтня 2016 року, Придніпровський районний суд міста | Громадянин України, член ДНР | **Висновки суду**<br><br>У травні 2014 року у складі ДНР обвинувачений незаконно припинив мовлення українських телеканалів у місті | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації та сприяння діяльності терористичної організації; |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Черкаси.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Черкаської області, який повернув справу на новий розгляд до суду першої інстанції.<br><br>Станом на 30 вересня 2020 року справа перебувала на повторному розгляді у Смілянському міськрайонному суді Черкаської області. | | Артемівськ та Артемівському районі Донецької області, а натомість організував трансляцію російських телеканалів. Потім він він посприяв тому, щоб приміщення телеканалу охороняли озброєні члени ДНР.<br><br>Згодом обвинувачений також зібрав інформацію про місцезнаходження та переміщення важкої військової техніки та особового складу ЗСУ та передав її членам ДНР.<br><br>Обвинувачений свою провину не визнав і пояснив, що його діяльність щодо припинення трансляції українських телеканалів була узгоджена з українською поліцією та СБУ та була відповіддю на погрози ДНР підірвати телевежу, якщо трансляція продовжиться. Він також пояснив, що не передавав інформацію, а лише обговорював переміщення збройних сил, щоб гарантувати, що розгортання конфлікту не вплине на доставку вантажів його компанії.<br><br>Обвинуваченого визнали винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 | **ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме носіння та зберігання вогнепальної зброї без передбаченого законом дозволу;<br><br>**ч. 1 ст. 263-1 ККУ**, а саме незаконний ремонт вогнепальної зброї. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | ККУ), носінні вогнепальної зброї без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ), незаконному ремонті вогнепальної зброї (ч. 1 ст. 263-1 ККУ) та засудили до дев'яти років позбавлення волі. | |
| 743. | Справа № 477/233/16-к, Вирок від 18 січня 2017 року, Жовтневий районний суд Миколаївської області.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Миколаївської області, який залишив рішення суду першої інстанції без змін.<br><br>Потім справа перейшла до Касаційного кримінального суду Верховного Суду, який також залишив рішення суду без змін. | Громадянин України, військовий кореспондент батальйону спеціального призначення ДНР «Миколаївський» та 9-го полку міліції «Ольхон» | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений приєднався до Управління гуманітарних операцій ЛНР і робив фото та відео діяльності ЛНР, викладаючи їх в інтернет. Далі служив військовим кореспондентом-оператором у частинах ЛНР.<br><br>Він також придбав вибухові пристрої та зберігав їх у своїй квартирі.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі у терористичних організаціях та іншому сприянні діяльності терористичних організацій (ч. 1 ст. 258-3 ККУ); та придбанні, носінні та зберіганні вибухових пристроїв без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ). Суд засудив його до восьми років шести місяців позбавлення волі. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації та інше сприяння діяльності терористичної організації;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме придбання, носіння та зберігання вибухових пристроїв без передбаченого законом дозволу. |
| 744. | Справа № 712/12962/15-к, Вирок | Громадянин України, учасник 1-ї | **Висновки суду** | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | від 3 березня 2017 року, Соснівський районний суд міста Черкаси.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Черкаської області, який залишив рішення суду першої інстанції без змін. | Слов'янської бригади ДНР | У лютому-квітні 2015 року обвинувачений був водієм реактивного підрозділу ДНР.<br><br>У 2015 році обвинувачений кілька разів незаконно перетинав державний кордон України та в'їжджав на територію Російської Федерації та назад до Донецької області через непідконтрольний владі України пункт пропуску, порушуючи законодавство України..[37]<br><br>Пізніше, протягом 15-19 червня 2015 року обвинувачений перетнув державний кордон України та в'їхав на територію Криму в районі українських пунктів пропуску [38] з порушенням порядку, встановленого законодавством України.[39]<br><br>Обвинувачений був виправданий в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) через відсутність доказів.<br><br>Обвинувачений визнаний винним у | **ч. 2 ст. 332-1 ККУ**, а саме порушення порядку в'їзду та виїзду з тимчасово окупованої території України з метою заподіяння шкоди інтересам держави, вчинене повторно та за попередньою змовою групою осіб. |

[37] «Тимчасовий наказ про контроль за переміщенням осіб, транспортних засобів і вантажів через лінію зіткнення в межах Донецької та Луганської областей», затверджений наказом Антитерористичного центру СБУ від 22 січня 2015 року № 27ог.
[38] Постанова Кабінету Міністрів України № 367 «Про в'їзд на тимчасово окуповану територію України та виїзд з неї»; Постанова Кабінету Міністрів України від 30 квітня 2014 р. № 424-р «Про тимчасове закриття пунктів пропуску через державний кордон та пунктів контролю».
[39] Закон України «Про створення вільної економічної зони «Крим» та особливості господарської діяльності на тимчасово окупованій території України».

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | порушенні порядку в'їзду та виїзду з тимчасово окупованої території України з метою заподіяння шкоди інтересам держави, вчиненому повторно та за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 332-1 ККУ) та засуджено до чотирьох років позбавлення волі. | |
| 745. | Справа № 640/12514/15-к, Вирок від 9 березня 2017 року, Київський районний суд міста Харкова.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Харківської області, який залишив рішення суду першої інстанції без змін. | Громадянин України, начальник слідчого відділу розвідки ЛНР | **Висновки суду**<br><br>У травні 2014 року обвинувачений приєднався до ЛНР на посаді начальника слідчого відділу розвідки, яка займала приміщення СБУ в Луганській області. Обвинувачений контролював підпорядкованих йому слідчих, брав участь у незаконному огляді та заволодінні транспортними засобами та іншим майном громадян, перевіряв документи громадян та допитував їх із застосуванням зброї, а також виконував інші незаконні розпорядження із застосуванням вогнепальної зброї.<br><br>Разом з іншими членами ЛНР обвинувачений розробив план заволодіння транспортними засобами та майном громадян на дорогах, що ведуть до Луганська. Члени ЛНР погрожували власникам транспортних засобів | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації, а також матеріальне та організаційне сприяння діяльності терористичної організації;<br><br>**ч. 3 ст. 289 ККУ**, а саме незаконне заволодіння транспортним засобом, вчинене за попередньою змовою групою осіб, поєднане із погрозою застосування насильства, небезпечного для життя і здоров'я потерпілого, та таке, що спричинило серйозну майнову шкоду;<br><br>**ч. 2 ст. 187 ККУ**, а саме розбій, тобто напад із метою заволодіння чужим майном, поєднаний із погрозою застосування |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | вогнепальною зброєю, змушуючи їх зупинитися, а також вилучали транспортні засоби та інше майно громадян. Усі вилучені транспортні засоби вони перевезли до приміщення СБУ, де обвинувачений представився «начальником слідства» ЛНР та опитав власників транспортних засобів. Погрожуючи фізичною розправою, небезпечною для життя та здоров'я, обвинувачений переконував потерпілих залишити транспортні засоби та майно на території приміщення СБУ в обмін на їхнє життя.<br><br>Зокрема, обвинувачений погрожував вбивством літній жінці, а також незаконно заволодів її автомобілем, мобільним телефоном та ноутбуком.<br><br>Обвинувачений визнаний винним у незаконному заволодінні транспортним засобом, вчиненому за попередньою змовою групою осіб, поєднаний із погрозою застосування насильства, небезпечного для життя та здоров'я потерпілого, що спричинило серйозну матеріальну шкоду (ч. 3 ст. 289 ККУ); розбої при обтяжуючих обставинах (ч. 2 | насильства, небезпечного для життя та здоров'я потерпілого, вчинений за попередньою змовою групою осіб. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | ст. 187 ККУ); участі у терористичній організації, матеріальному та організаційному сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ). Його засудили до тринадцяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | |
| 746. | Справа № 225/3701/16-к, Вирок від 28 квітня 2017 року, Дзержинський міський суд Донецької області.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Донецької області, який залишив рішення суду без змін. | Громадянин України, військовослужбовець 9-го окремого мотострілецького полку 1-го армійського корпусу Міністерства оборони ДНР | **Висновки суду**<br><br>Після вступу до ДНР обвинувачений пройшов військову підготовку, отримав боєприпаси та зброю та став оператором протитанкового ракетного комплексу. У його обов'язки входила служба на спостережних пунктах, моніторинг та збір інформації про діяльність ЗСУ.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та придбанні, зберіганні та носінні вогнепальної зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ). Суд засудив його до восьми років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації.<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме придбання, зберігання та носіння вогнепальної зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу. |
| 747. | Справа № 431/5144/15-к, Вирок від 13 травня 2017 року, | Громадянин України, пов'язаний з ЛНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений надавав ЛНР інформацію про місцезнаходження, маршрути, | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме сприяння діяльності терористичної організації; |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Старобільський районний суд Луганської області. | | боєприпаси, військову техніку, укріплення ЗСУ тощо. Він також незаконно зберігав гранати за місцем проживання.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та зберіганні боєприпасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ) та призначив покарання у вигляді чотирьох років позбавлення волі. | **ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме зберігання боєприпасів без передбаченого законом дозволу. |
| | **Інші вироки зі схожим набором обставин наведені нижче в хронологічному порядку. У всіх цих випадках обвинувачених було визнано винними у сприянні діяльності терористичного угруповання шляхом проведення розвідувальних операцій та збору даних щодо діяльності чи обладнання ЗСУ та незаконного придбання, носіння чи зберігання зброї та боєприпасів.** | | | |
| 748.<br><br>749.<br><br>750.<br><br>751.<br><br>752. | Справа № 219/3800/15-к, Вирок від 13 червня 2017 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді п'яти років двох місяців позбавлення волі);<br><br>Справа № 236/974/17, Вирок від 29 червня 2017 року, Краснолиманський міський суд Донецької області (обвинуваченого засуджено до двох років шести місяців позбавлення волі);<br><br>Справа № 127/13/18, Вирок від 15 листопада 2018 року, Вінницький міський суд Вінницької області (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді одного року двох місяців позбавлення волі);<br><br>Справа № 415/2482/19, Вирок від 15 травня 2019 року, Лисичанський міський суд Луганської області (обвинуваченого засуджено до трьох років трьох місяців позбавлення волі);<br><br>Справа № 265/4773/15-к, Вирок від 18 червня 2019 року, Приморський районний суд міста Маріуполя Донецької області (обвинувачений засуджений до дев'яти років позбавлення волі). | | | |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 753. | Справа № 225/3812/16-к, Вирок від 1 червня 2017 року, Дзержинський міський суд Донецької області.<br><br>Справа перейшла до Апеляційного суду Донецької області, який відхилив апеляційну скаргу захисту та залишив без змін вирок суду першої інстанції. | Громадянин України, колишній виконуючий обов'язки командира снайперського взводу ЗСУ | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений, який був українським військовослужбовцем, обговорив умови свого переходу до ДНР з командиром військової частини ДНР «Беркут». Він також надав інформацію про позиції ЗСУ в ДНР.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та підготовці до злочину дезертирства, вчиненого в умовах особливого періоду, крім воєнного стану (ч. 1 ст. 14, ч. 3 ст. 408 ККУ). Суд засудив його до восьми років позбавлення волі. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації.<br><br>**ч. 1 ст. 14, ч. 3 ст. 408 ККУ**, а саме підготовка до злочину дезертирства, тобто самовільного залишення військової частини з метою ухилитися від проходження військової служби, вчиненого в умовах особливого періоду, крім воєнного стану. |
| 754. | Справа № 243/1645/16-к, Вирок від 15 червня 2017 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Донецької області, який скасував вирок суду першої інстанції та направив справу на новий розгляд. | Громадянин України, член бригади «Беркут» ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений у складі ДНР забезпечував охорону складів ДНР та отримував там боєприпаси для діяльності батальйону. При собі також мав гранату.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ), придбанні, носінні та зберіганні вогнепальної зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ). Суд засудив його до восьми років шести місяців | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації.<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме придбання, носіння та зберігання вогнепальної зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу.. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | При повторному розгляді справи суд визнав обвинуваченого винним. | | позбавлення волі.<br><br>Апеляційний суд скасував вирок як такий, де суд не розглянув скарги обвинуваченого на фізичне та психологічне насильство та катування з боку ЗСУ та СБУ, що змусили його до самозвинувачення. | |
| 755. | Справа № 323/357/16-к, Вирок Оріхівського районного суду Запорізької області від 8 серпня 2017 року | Громадянин України, член ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений як озброєний член ДНР застосував вогнепальну зброю проти військовослужбовців ЗСУ, які служили на блокпосту.<br><br>Він також придбав і носив зброю та боєприпаси.<br><br>Обвинувачений був повідомлений про розгляд справи, але на судове засідання не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації та сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ), терористичній діяльності (ч. 2 ст. 258 ККУ) та носінні, зберіганні та придбанні вогнепальної зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації та сприяння діяльності терористичної організації;<br><br>**ч. 2 ст. 258 ККУ** як терористичний акт, тобто застосування зброї, яке створювало небезпеку для життя чи здоров'я людей, з метою порушення громадської безпеки, провокування воєнного конфлікту, залякування населення за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме носіння, зберігання та придбання вогнепальної зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | 263 ККУ). Суд засудив його до восьми років позбавлення волі. | |
| 756. | Справа № 419/3362/17, Вирок від 19 вересня 2017 року, Новоайдарський районний суд Луганської області. | Громадянин України, член 1-го козацького полку імені Платова | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений як член ЛНР проходив службу на блокпосту та брав участь у бойових діях проти ЗСУ. Він також придбав і носив зброю та боєприпаси.<br><br>Обвинувачений і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ), придбанні, носінні та зберіганні зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ) та засудив його до шести років позбавлення волі. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації.<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме носіння, зберігання та придбання вогнепальної зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу. |
| | **Інші вироки зі схожим набором обставин наведені нижче в хронологічному порядку. У всіх цих випадках обвинувачений брав участь у діяльності Д / ЛНР, здійснюючи / приймаючи участь у розвідці, військових навчаннях, бойових діях проти ЗСУ тощо, а також отримував зброю та боєприпаси, переважно від членів Д / ЛНР. Обвинувачених визнано винними в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та придбанні, носінні та зберіганні зброї та боєприпасів** без передбаченого законом дозволу **(ч. 1 ст. 263 ККУ):** | | | |
| 757. | Справа № 414/1444/17, Вирок від 13 грудня 2017 року, Кремінський районний суд Луганської області (суд затвердив угоду про визнання винуватості між обвинуваченим та стороною обвинувачення та призначив обвинуваченому покарання у вигляді п'яти років позбавлення волі з випробуванням строком три роки); | | | |

| | |
|---|---|
| 758. | Справа № 243/4895/16-к, Вирок від 14 грудня 2017 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області (обвинувачений засуджений до десяти років позбавлення волі); |
| 759. | Справа № 243/10035/16-к, Вирок від 14 грудня 2017 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області (обвинувачений засуджений до восьми років позбавлення волі); |
| 760. | Справа № 419/3461/17, Вирок від 25 січня 2018 року, Новоайдарський районний суд Луганської області (обвинувачений засуджений до десяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна); |
| 761. | Справа № 235/1997/18, Вирок від 1 червня 2018 року, Красноармійський міськрайонний суд Донецької області (обвинувачений засуджений до чотирьох років позбавлення волі. Апеляційний суд Донецької області покарання змінив на вісім років позбавлення волі); |
| 762. | Справа № 326/1763/16-к, Вирок від 8 червня 2018 року, Приазовський районний суд Запорізької області (справа стосувалася двох обвинувачених, кожному з двох обвинувачених призначено покарання у вигляді восьми років позбавлення волі); |
| 763. | Справа № 325/1002/16-к, Вирок від 17 вересня 2018 року, Приазовський районний суд Запорізької області (обвинувачений засуджений до восьми років позбавлення волі); |
| 764. | Справа № 415/7339/15-к, Вирок від 20 вересня 2018 року, Лисичанський міський суд Луганської області (обвинувачений засуджений до дев'яти років позбавлення волі); |
| 765. | Справа № 233/3326/18, Вирок від 12 грудня 2018 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області (обвинувачений засуджений до десяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна); |
| 766. | Справа № 243/3571/18, Вирок від 29 грудня 2018 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області (обвинувачений засуджений до дев'яти років шести місяців позбавлення волі. Апеляційний суд Донецької області вирок залишив без змін) |
| 767. | Справа № 219/4664/18, Вирок від 26 грудня 2019 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області (обвинувачений засуджений до восьми років позбавлення волі з конфіскацією всього майна); |
| 768. | Справа № 243/6451/18, Вирок від 27 грудня 2019 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області (всіх трьох обвинувачених засуджено до дев'яти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна). |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 769. | Справа № 766/12453/17, Вирок від 26 вересня 2017 року, Херсонський міський суд Херсонської області. | Громадянин України, підприємець | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений, діючи разом з іншими особами, здійснив перереєстрацію підприємства в ДНР та відкрив для підприємства банківський рахунок у центральному банку ДНР. Далі для організації роботи підприємства видав довіреність, зокрема, на сплату податків до ДНР. Податки були сплачені.<br><br>Обвинувачений також купував та зберігав вогнепальну зброю у своїй квартирі.<br><br>Обвинувачений і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у фінансуванні тероризму, вчиненому з корисливих мотивів за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 258-5 ККУ), та зберіганні вогнепальної зброї без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ). Його засудили до п'яти років позбавлення волі з випробуванням строком один рік. | **ч. 2 ст. 258-5 ККУ**, а саме фінансування тероризму, тобто надання чи збір будь-яких активів прямо чи опосередковано з метою їх використання або усвідомленням можливості того, що їх буде використано повністю або частково для будь-яких цілей окремим терористом чи терористичною групою (організацією) з корисливих мотивів;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме зберігання вогнепальної зброї без передбаченого законом дозволу. |
| 770. | Справа № 296/3990/16-к, Вирок від 28 вересня 2017 року, | Двоє обвинувачених є громадянами України, пов'язаними | **Висновки суду**<br><br>Обидва обвинувачених забезпечували представників телеканалу «Новоросія» | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме організаційне та інше сприяння діяльності терористичної |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Андрушівський районний суд Житомирської області.<br><br>Апеляційний суд повернув справу до суду першої інстанції, де вона перебувала на розгляді станом на квітень 2021 року. | з ДНР. | ДНР апаратним і програмним забезпеченням та технічно допомагали у підтримці каналу. Створили можливість викладати в інтернет матеріали про ДНР. Обвинувачений 2 також робив в інтернеті публікації про ДНР.<br><br>Суд визнав обвинуваченого 1 винним в організаційному та іншому (інформаційному) сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та призначив покарання у вигляді дев'яти років позбавлення волі. Суд визнав обвинуваченого 2 винним в організаційному та іншому (інформаційному) сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ), розповсюдженні з використанням засобів масової інформації матеріалів із публічними закликами до вчинення терористичного акту (ч. 2 ст. 258-2 ККУ), розпалюванні національної ворожнечі, приниженні національної честі та гідності українського народу (ч. 1 ст. 161 ККУ) та засудив його до дев'яти років позбавлення волі. | організації;<br><br>**ч. 2 ст. 258-2 ККУ**, а саме розповсюдження з використанням засобів масової інформації матеріалів із публічними закликами до вчинення терористичного акту;<br><br>**ч. 1 ст. 161 ККУ**, а саме розпалювання національної ворожнечі, приниження національної честі та гідності українського народу. |
| 771. | Справа № 415/5861/17, Вирок від 28 вересня | Громадянин України, учасник бригади | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений, як озброєний член ЛНР, | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | 2017 року, Лисичанський міський суд Луганської області. | «Призрак» ЛНР | проходив військову підготовку, охороняв адміністративні будівлі ЛНР та брав участь у бойових діях проти ЗСУ. Під час участі в діяльності підрозділу ЛНР придбав, перевозив та зберігав у своїй квартирі боєприпаси.<br><br>Обвинувачений і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ), зберіганні боєприпасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ) та призначив покарання у вигляді десяти років позбавлення волі. | **ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме зберігання боєприпасів без передбаченого законом дозволу. |
| 772. | Справа № 419/3065/17, Вирок від 29 вересня 2017 року, Новоайдарський районний суд Луганської області. | Громадянин України, член бригади «Призрак» ЛНР, учасник підрозділу «СМАК»; 1-ї козацької бригади Народної міліції ЛНР; та підрозділу «ЯРГА» ЛНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений у складі різних підрозділів ЛНР допомагав у будівництві блокпостів, охороняв склади зброї та копав окопи для ЛНР. Він також придбав, носив і зберігав зброю та боєприпаси.<br><br>Обвинувачений і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації.<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме придбання, носіння та зберігання зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | 258-3 ККУ), придбанні, носінні та зберіганні зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ) та засудив його до восьми років позбавлення волі. | |
| 773. | Справа № 219/7761/15-к, Вирок від 8 грудня 2017 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області. | Громадяни України, військовослужбовці 3-ї роти 1-го мотострілецького батальйону Міністерства оборони ДНР | **Висновки суду**<br>Троє обвинувачених, будучи озброєними членами ДНР, намагалися напасти на блокпост ЗСУ, щоб уникнути захоплення.<br>Суд визнав обвинувачених винними в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ), придбанні, носінні та зберіганні вогнепальної зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ) та засудив їх до чотирьох років дев'яти місяців позбавлення волі. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації;<br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме придбання, носіння та зберігання вогнепальної зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу. |
| 774. | Справа № 426/1579/17, Вирок від 14 грудня 2017 року, Лисичанський міський суд Луганської області. | Громадянин України, командир військової частини Народної міліції ЛНР | **Висновки суду**<br>Обвинувачений, який був командиром військової частини ЛНР, викрав із приватного помешкання ряд предметів.<br>Суд визнав обвинуваченого винним у участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та крадіжці (ч. 1 ст. 185 ККУ) та призначив покарання у вигляді одного | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації;<br>**ч. 1 ст. 185 ККУ**, а саме крадіжка, тобто таємне викрадення чужого майна. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | року дев'яти місяців позбавлення волі. | |
| 775. | Справа № 433/546/17, Вирок від 14 грудня 2017 року, Лисичанський міський суд Луганської області. | Громадянин України, член ЛНР, перший помічник начальника відділу запобігання злочинності військової комендатури ЛНР Жовтневого району міста Луганська, начальник штабу військової комендатури ЛНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений служив у військовій комендатурі ЛНР у Луганську, де відповідав за спілкування з членами ЛНР, планування патрулів та підготовку правил безпеки. Під час затримання обвинувачений мав із собою гранати.<br><br>Обвинувачений і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та носінні боєприпасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ) та засудив його до восьми років позбавлення волі. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме носіння боєприпасів без передбаченого законом дозволу. |
| 776. | Справа № 219/3354/17, Вирок від 15 грудня 2017 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області. | Громадянин України, пов'язаний з ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений надав інформацію про місцезнаходження ЗСУ та їхнє озброєння ДНР та російським військовослужбовцям. Він також пройшов курс диверсійної діяльності, організований членом ДНР, і отримав завдання здійснювати диверсійні дії проти залізничної інфраструктури на підконтрольній | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме придбання, носіння та зберігання вогнепальної зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу.<br><br>**ч. 1 ст. 309 ККУ**, а саме незаконне |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | українській владі території.<br><br>Потім він отримав пластикову вибухівку від російського військовослужбовця і зберігав її за місцем проживання.<br><br>Під час затримання поліцейські виявили за місцем проживання обвинуваченого марихуану.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ), придбанні, носінні та зберіганні боєприпасів та вибухових речовин без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ) та незаконному придбанні, виготовленні та зберіганні наркотичних засобів без мети збуту (ч. 1 ст. 309 ККУ) та засудив його до одного року чотирьох місяців позбавлення волі. | придбання, виготовлення та зберігання наркотичних засобів без мети збуту. |
| 777. | Справа № 263/11399/15-к, Вирок від 15 грудня 2017 року, Жовтневий районний суд міста Маріуполя Донецької області. | Двоє обвинувачених були громадянами України, членами Першого Слов'янського батальйону ДНР | **Висновки суду**<br><br>Озброєні вогнепальною зброєю, двоє обвинувачених охороняли блокпости в Донецькій області, контролювали рух транспортних засобів та осіб через блокпости, перевіряли документи осіб, які перетнули його, встановлювали та підтримували комендантську годину. Обвинувачений 1 також придбав зброю та | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме придбання, носіння та зберігання вогнепальної зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу;<br><br>**ч. 2 ст. 146 ККУ**, а саме незаконне позбавлення волі та викрадення |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | боєприпаси в інших членів ДНР, носив і зберігав зброю.<br><br>15 лютого 2015 року двоє обвинувачених та ще один невідомий член ДНР прибули до будинку місцевого цивільного, щоб викрасти його та незаконно позбавити майна, оскільки потерпілий не дозволив одному з обвинувачених зустрічатися з його дочкою. Обвинувачений 1 принаймні один раз вистрілив у будинок потерпілого, щоб змусити його піти. Потім двоє обвинувачених викрали та утримували потерпілого, поки він не був звільнений після перевірки керівництвом ДНР. Після цього обидва обвинувачені повернулися до будинку потерпілого та заволоділи його автомобілем.<br><br>Обох обвинувачених визнано винними в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ); незаконному заволодінні транспортним засобом, вчиненому за попередньою змовою групою осіб, із проникненням у приміщення чи інше сховище (ч. 2 ст. 289 ККУ); незаконному триманні під вартою та викраденні особи за попередньою змовою групою осіб із застосуванням зброї (ч. 2 ст. 146 ККУ). | особи, вчинені за попередньою змовою групою осіб, із застосуванням зброї;<br><br>**Ст. 289(2) ККУ**, а саме незаконне заволодіння транспортним засобом, вчинене за попередньою змовою групою осіб, із проникненням у приміщення чи інше сховище. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | Обвинуваченого 1 додатково визнано винним у придбанні, носінні та зберіганні вогнепальної зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ) та засуджено до дев'яти років позбавлення волі. | |
| 778. | Справа № 428/1136/17, Вирок від 15 грудня 2017 року, Сєвєродонецький міський суд Луганської області. | Громадянин України, член ЛНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений вступив до ЛНР як командир підрозділу. Він постачав на позиції ЛНР боєприпаси, військову техніку та стрілецьку зброю, які потім використовувалися для артилерійських обстрілів позицій ЗСУ, що призвело до втрат.<br><br>Під час затримання поліцейські виявили марихуану, яку обвинувачений носив із собою.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ), незаконному придбанні, зберіганні, перевезенні та пересиланні наркотичних засобів без мети збуту (ч. 1 ст. 309 ККУ) та призначив йому покарання у вигляді п'яти років позбавлення волі з випробувальним терміном на три роки. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації;<br><br>**ч. 1 ст. 309 ККУ**, а саме незаконне придбання, зберігання, перевезення та пересилання наркотичних засобів без мети збуту. |
| 779. | Справа № 423/2047/16- | Громадянин України | **Висновки суду** | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | к, Вирок від 18 грудня 2017 року, Лисичанський міський суд Луганської області. | | Обвинувачений у складі зброго підрозділу ЛНР проходив військову підготовку, патрулював територію та виконував інші дії в межах підрозділу.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації та іншому сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ); придбанні, носінні та зберіганні вогнепальної зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ). Суд засудив його до трьох років позбавлення волі. | терористичній організації та інше сприяння діяльності терористичної організації;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме придбання, носіння та зберігання вогнепальної зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу. |
| 780. | Справа № 419/3461/17, Вирок від 19 грудня 2017 року, Новоайдарський районний суд Луганської області.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Луганської області, який залишив вирок суду першої інстанції без змін. | Двоє обвинувачених – громадяни України та ЛНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений 1 був військовослужбовцем різних підрозділів ЛНР, охороняв командирів військових частин ЛНР, патрулював блокпост та виконував інші види діяльності підрозділу ЛНР. Він також придбав зброю та боєприпаси в іншого члена ЛНР і носив із собою.<br><br>Обвинувачений 2 був солдатом різних підрозділів ЛНР, виконував накази командирів підрозділів.<br><br>Обидва обвинувачені і сторона обвинувачення досягли угоди про | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме придбання, носіння та зберігання вогнепальної зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | визнання винуватості, яку суд затвердив.<br><br>Суд визнав обвинувачених винними в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ), а також у придбанні, носінні та зберіганні вогнепальної зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ). Двох обвинувачених засудили до восьми років позбавлення волі. | |
| 781. | Справа № 229/3626/16-к, Вирок від 27 березня 2018 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області. | Громадянин України, член ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений, будучи озброєним членом ДНР, постачав їжу іншим членам ДНР, виконував обов'язки охоронця. Він також придбав зброю та боєприпаси та носив їх із собою.<br><br>Обвинувачений був повідомлений про розгляд справи, але на судове засідання не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ), а також у придбанні, носінні та зберіганні вогнепальної зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ). Обвинуваченого засудили до дев'яти | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме придбання, носіння та зберігання вогнепальної зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | років позбавлення волі. | |
| 782. | Справа № 235/8373/15-к, Вирок від 23 червня 2018 року, Красноармійський міськрайонний суд Донецької області.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Донецької області, який залишив рішення суду першої інстанції без змін. | Громадянин України, пов'язаний з ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений неодноразово перевозив через українські блокпости вогнепальну зброю, боєприпаси та вибухівку, передані йому ДНР, для подальшого використання в цілях ДНР.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в іншому сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та придбанні, носінні та зберіганні вогнепальної зброї, бойових припасів та вибухових речовин без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ). Суд засудив його до чотирьох років восьми місяців позбавлення волі. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме інше сприяння діяльності терористичної організації;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме придбання, носіння та зберігання вогнепальної зброї, бойових припасів та вибухових речовин без передбаченого законом дозволу. |
| 783. | Справа № 761/24238/18, Вирок від 9 липня 2018 року, Шевченківський районний суд міста Києва. | Громадянка України | **Висновки суду**<br><br>Протягом 2015-2017 років організована група, до складу якої входили обвинувачена та члени ДНР, шукала охочих придбати нерухомість на непідконтрольних українській владі територіях, підробляла документи на таке нерухоме майно, в тому числі судові рішення про передачу права власності до покупців. Потім група, і зокрема | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме інше сприяння діяльності терористичної організації;<br><br>**ч. 4 ст. 190 ККУ**, а саме заволодіння чужим майном шляхом обману, вчинене неодноразово в особливо великих розмірах організованою групою;<br><br>**ч. 3 ст. 15, ч. 4 ст. 190 ККУ**, а саме незакінчений замах на |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | обвинувачена, шукали державних реєстраторів, які могли б провести незаконну реєстрацію нерухомого майна. Після того, як такий реєстратор незаконно передав покупцям право власності на майно, група отримувала від покупців гроші. Ці операції проводилися кілька разів.<br><br>Обвинувачена і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br><br>Суд визнав обвинувачену винною у сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3); заволодінні чужим майном шляхом обману, вчиненому неодноразово в особливо великих розмірах організованою групою (ч. 4 ст. 190); незакінченому замаху на заволодіння чужим майном шляхом обману, вчиненому повторно в особливо великих розмірах організованою групою (ч. 3 ст. 15, ч. 4 ст. 190); наданні неправомірної вигоди особі, яка обіцяє (погоджується) за таку вигоду вплинути на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави, вчинене повторно | заволодіння чужим майном шляхом обману, вчинений неодноразово в особливо великих розмірах організованою групою;<br><br>**ч. 3 ст. 28, ч. 1 ст. 369-2 ККУ**, а саме надання неправомірної вигоди особі, яка обіцяє (погоджується) за таку вигоду вплинути на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави, вчинене неодноразово організованою групою;<br><br>**ч. 3 ст. 28, ч. 4 ст. 358 ККУ**, а саме використання завідомо підроблених документів, вчинене повторно організованою групою. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | організованою групою (ч. 3 ст. 28, ч. 1 ст. 369-2); та використання завідомо підроблених документів, вчинене неодноразово організованою групою (ч. 3 ст. 28, ч. 4 ст. 358 ККУ). Суд засудив її до п'яти років позбавлення волі з випробуванням строком три роки. | |
| 784. | Справа № 221/2636/17, Вирок від 17 вересня 2018 року, Орджонікідзевський районний суд міста Маріуполя Донецької області. | Громадянин Російської Федерації, член бригади «Оплот» ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений в'їхав на територію України з Ростовської області (Росія) через митний пункт пропуску, розташований на непідконтрольній українському уряду території. Потім приєднався в якості стрільця до бригади «Оплот» ДНР і придбав зброю та боєприпаси. Обвинувачений також патрулював територію своєї військової частини та бойові позиції ДНР, проходив військові тренування, влаштовував базування взводів та збирав інформацію про діяльність ЗСУ.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ), придбанні та носінні вогнепальної зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ), а також у порушенні порядку | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме придбання та носіння вогнепальної зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу;<br><br>**ч. 1 ст. 332-1 ККУ**, а саме порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України з метою заподіяння шкоди інтересам держави. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | в'їзду на тимчасово окуповану територію України з метою заподіяння шкоди інтересам держави (ч. 1 ст. 332-1 ККУ). Суд призначив йому покарання у вигляді десяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | |
| 785. | Справа № 623/757/15-к, Вирок від 5 жовтня 2018 року, Ізюмський міськрайонний суд Харківської області.<br><br>Справа перейшла до Апеляційного суду Харківської області, який скасував вирок та направив справу на новий розгляд у зв'язку з порушенням процесуальних норм, зокрема правил щодо допустимості доказів.<br><br>Станом на березень 2021 року повторний розгляд справи тривав. | Громадянин України, допомагав ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений надавав ДНР інформацію про розташування підрозділів ЗСУ, їхні базування та блокпости, заплановані операції та візити українських високопосадовців у зони проведення АТО.<br><br>Він також придбав боєприпаси та зберігав їх у своїй квартирі.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та придбанні, носінні та зберіганні боєприпасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ). Його засудили до дев'яти років позбавлення волі. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме сприяння діяльності терористичної організації;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме придбання, носіння та зберігання боєприпасів без передбаченого законом дозволу. |
| 786. | Справа № | Громадянин України, | **Висновки суду** | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | 761/10191/19, Вирок від 11 квітня 2019 року, Оболонський районний суд міста Києва. | пов'язаний з ДНР | У 2015-2017 роках у складі організованої групи обвинувачений шляхом підробки документів у державному реєстраторі заволодів квартирами на підконтрольній ДНР території і надав членам ДНР нерухомість.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ), заволодінні чужим майном шляхом обману, вчиненому повторно, в особливо великих розмірах, організованою групою (ч. 4 ст. 190 ККУ), а також незакінченому замаху на заволодіння чужим майном шляхом обману, вчиненому повторно, в особливо великих розмірах, організованою групою (ч. 3 ст. 15 ККУ). Суд засудив його до п'яти років позбавлення волі. | сприяння діяльності терористичної організації;<br><br>**ч. 4 ст. 190 ККУ**, а саме заволодіння чужим майном шляхом обману, вчинене неодноразово, в особливо великих розмірах, організованою групою;<br><br>**ч. 3 ст. 15, ч. 4 ст. 190 ККУ**, а саме незакінчений замах на заволодіння чужим майном шляхом обману, вчинений неодноразово, в особливо великих розмірах, організованою групою. |
| 787. | Справа № 221/6671/16-к, Вирок від 25 квітня 2019 року, Іллічівський районний суд міста Донецька. | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ, пізніше пов'язаний з ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений, який був військовослужбовцем ЗСУ, самовільно покинув військову частину, взяв надану йому для несення служби зброю та боєприпаси та перетнув лінію зіткнення, щоб приєднатися до ДНР. Він дав інтерв'ю ДНР та російським ЗМІ, де надав інформацію про розташування підрозділів | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме сприяння діяльності терористичної організації;<br><br>**ч. 3 ст. 408 ККУ**, а саме дезертирство, тобто самовільне залишення військової частини з метою ухилитися від військової служби, вчинене в умовах особливого періоду, крім воєнного |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | ЗСУ та дискредитував ЗСУ.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ), дезертирстві, вчиненому в умовах особливого періоду, крім воєнного стану (ч. 3 ст. 408 ККУ), а також привласненні зброї та боєприпасів, вчиненому в умовах особливого періоду, крім воєнного стану (ч. 3 ст. 410 ККУ). Суд засудив його до десяти років позбавлення волі. | стану;<br><br>**ч. 3 ст. 410 ККУ**, а саме привласнення зброї та боєприпасів, вчинене в умовах особливого періоду, крім воєнного стану. |
| 788. | Справа № 237/4298/18, Вирок від 14 травня 2019 року, Мар'їнський районний суд Донецької області.<br><br>Справу направили до Апеляційного суду Донецької області, який скасував вирок та направив справу на новий розгляд.<br><br>Станом на квітень 2021 року справа перебувала | Громадянин України, пов'язаний з ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений отримав від свого знайомого, члена ДНР, харчові продукти з вибуховим пристроєм всередині та погодився передати їх іншій особі. Він перевіз вибуховий пристрій через лінію зіткнення на підконтрольну українській владі територію та зберігав за місцем проживання.<br><br>Суд виправдав його у сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ), оскільки, на думку суду, сторона обвинувачення не довела поза розумним сумнівом, що обвинувачений знав, що його знайомий був членом ДНР і що він | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме сприяння діяльності терористичної організації;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме придбання, носіння та зберігання вибухових пристроїв та вибухових речовин без передбаченого законом дозволу. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | в Орджонікідзевському районному суді міста Маріуполя Донецької області. | | саме погоджувався допомагати ДНР.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у придбанні, носінні та зберіганні вибухових пристроїв та вибухових речовин без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ) та призначив покарання у вигляді шести років позбавлення волі. | |
| 789. | Справа № 761/44670/16-к, Вирок від 28 жовтня 2019 року, Павлоградський міськрайонний суд Дніпропетровської області.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Дніпропетровської області, який скасував вирок суду першої інстанції та направив справу на новий розгляд.<br><br>Станом на квітень 2021 року повторний розгляд справи тривав. | Сергій Білогородський, громадянин України, колишній депутат Донецької міської ради | **Висновки суду**<br><br>Як стверджується в обвинувальному акті, у квітні 2014 року, будучи депутатом обласної ради України, обвинувачений забезпечував матеріально-технічну допомогу діяльності угруповання ДНР «Оплот».<br><br>Цю допомогу нібито використовували для будівництва блокпостів. Пізніше він зареєстрував підприємство на непідконтрольній українській владі території, яке сплачує податки та надає матеріально-технічну допомогу ДНР. Обвинувачений також зберігав боєприпаси у своїй квартирі.<br><br>Суд виправдав обвинуваченого у сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та придбанні та зберіганні боєприпасів без передбаченого законом | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме сприяння діяльності терористичної організації;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме придбання та зберігання бойових припасів без передбаченого законом дозволу. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ) через відсутність доказів. | |
| 790. | Справа № 263/13128/18, Вирок від 26 грудня 2019 року, Іллічівський районний суд міста Маріуполя Донецької області.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Донецької області, який відхилив апеляційну скаргу захисту як таку, що була подана поза межами встановленого законом тридцятиденного строку. | Двоє обвинувачених були громадянами України, пов'язаними з ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений 1 погодився передати інформацію про підрозділи ЗСУ, їхнє місцезнаходження та склад заради особистої вигоди.<br><br>Обидва обвинувачені зберігали та перевозили вибухові речовини та компоненти вибухових пристроїв через лінію зіткнення для подальшого використання ДНР у терористичних актах.<br><br>Крім того, обвинувачений 1 зібрав усі частини вибухового пристрою в єдиний механізм.<br><br>За допомогою цієї вибухівки в Маріуполі члени ДНР вчинили напад, внаслідок якого загинула людина.<br><br>Суд визнав обох обвинувачених винними в іншому сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ); придбанні, носінні та зберіганні вибухових пристроїв та вибухових речовин без передбаченого законом дозволу, вчиненому за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 263 | **ч. 3 ст. 258 ККУ**, а саме вчинення терористичного акту, тобто вчинення вибуху з метою порушення громадської безпеки, залякування населення, провокації воєнного конфлікту, що призвело до загибелі людини та заподіяло значну майнову шкоду, вчинене за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме інше сприяння діяльності терористичної організації;<br><br>**ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме придбання, носіння та зберігання вибухових пристроїв та вибухових речовин без передбаченого законом дозволу, вчинені за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 2 ст. 263-1 ККУ**, а саме незаконне виготовлення вибухових пристроїв, вчинене за попередньою змовою групою осіб. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | ККУ); та вчиненні терористичного акту, що призвів до загибелі особи та заподіяння значної майнової шкоди, вчиненому за попередньою змовою групою осіб (ч. 3 ст. 258 ККУ).<br><br>Обвинувачений 1 додатково визнаний винним у незаконному виготовленні вибухових пристроїв, вчиненому за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 263-1 ККУ).<br><br>Суд засудив обох обвинувачених до дванадцяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | |
| 791. | Справа № 428/12346/19, Вирок від 14 квітня 2020 року, Лисичанський міський суд Луганської області. | Громадянин України, пов'язаний з ЛНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений надав ЛНР інформацію про місцезнаходження та маршрути ЗСУ.<br><br>Під час обшуку за місцем його проживання було виявлено марихуану, прекурсори, боєприпаси та вибухівку.<br><br>Обвинувачений і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ), зберіганні | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме сприяння діяльності терористичної організації;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме зберігання боєприпасів, вибухових речовин та вибухових пристроїв без передбаченого законом дозволу;<br><br>**ч. 3 ст. 307 ККУ**, а саме незаконне виготовлення та зберігання наркотичних засобів з метою збуту, в особливо великих розмірах. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | боєприпасів, вибухових речовин та вибухових пристроїв без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ), та незаконному виготовленні та зберіганні наркотичних засобів з метою збуту, в особливо великих розмірах (ч. 3 ст. 307 ККУ) та засудив його до п'яти років позбавлення волі зі звільненням з випробуванням строком два роки. | |
| 792. | Справа № 552/3764/19, Вирок від 10 вересня 2020 року, Київський районний суд міста Полтави. | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ, пізніше пов'язаний з ЛНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений, який був військовослужбовцем ЗСУ, самовільно покинув військову частину та виїхав до Російської Федерації. Також виконував бойові та інші диверсійні завдання для допомоги Луганській дивізії Донського козацтва ЛНР під час виконання службових обов'язків.<br><br>Обвинувачений був повідомлений про розгляд справи, але на судове засідання не з'явився, тому справу розглянули заочно.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації та сприянні її діяльності (ч. 1 ст. 258-3 ККУ), дезертирстві (ч. 1 ст. 408 ККУ) та засудив | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації та сприяння діяльності терористичної організації;<br><br>**ч. 1 ст. 408 ККУ**, а саме дезертирство, тобто самовільне залишення військової частини з метою ухилитися від військової служби. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | його до восьми років позбавлення волі. | |
| СПРАВИ, ЯКІ ЩЕ НЕ РОЗГЛЯНУТО/ ЗНАХОДЯТЬСЯ НА РОЗГЛЯДІ | | | | |
| 793. | Справа № 263/2918/19, Ухвала від 21 березня 2019 року, Приморський районний суд міста Маріуполя Донецької області.<br><br>Розгляд справи триває. | Ігор Скляров, громадянин України, підприємець | **Обвинувачення**[40]<br><br>Обвинувачений був директором фірми, яка надала своє приміщення підприємству «Донбасавто».<br><br>Прокуратура інкримінувала йому фінансування тероризму за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 258-5 ККУ) та незаконне переправлення осіб через державний кордон України (ч. 3 ст. 332 ККУ). | **ч. 2 ст. 258-5 ККУ**, а саме фінансування тероризму, тобто надання чи збір будь-яких активів прямо чи опосередковано з метою їх використання або усвідомленням можливості того, що їх буде використано повністю або частково для будь-яких цілей окремим терористом чи терористичною групою (організацією);<br><br>**ч. 3 ст. 332 ККУ**, а саме незаконне переправлення осіб через державний кордон України. |
| 794. | Справа № 265/13/18, Ухвала від 11 листопада 2020 року, Орджонікідзевський районний суд міста Маріуполя Донецької області. | Сергій Іщенко, Денис Бітяй, Микола Корюк – громадяни України | **Обвинувачення**[41]<br><br>Обвинувачені планував підірвати базу підрозділу Нацгвардії під координацією членів Д / ЛНР.<br><br>Прокуратура звинуватила їх у сприянні терористичним актам (ч. 5 ст. 27, ч. 2 ст. | **ч. 5 ст. 27, ч. 2 ст. 258 ККУ**, а саме сприяння вчиненню терористичного акту;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами без передбаченого |

[40] *Там само*, с. 48.
[41] *Там само*, с. 51.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Розгляд справи триває. | | 258 ККУ) та незаконному поводженні зі зброєю, бойовими припасами чи вибуховими речовинами (ч. 1 ст. 263 ККУ). | законом дозволу. |
| УЧАСТЬ У НЕЗАКОННОМУ ЗБРОЙНОМУ УГРУПОВАННІ | | | | |
| РОЗГЛЯНУТІ СПРАВИ | | | | |
| 795. | Справа № 325/1527/15-к, Вирок від 2 листопада 2016 року, Приазовський районний суд Запорізької області.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Запорізької області, який скасував вирок та повернув справу на новий розгляд до суду першої інстанції. | Громадянин України, учасник 1-го Слов'янського батальйону ДНР | **Висновки суду**<br><br>У вересні 2014 року обвинувачений записався до збройного підрозділу ДНР, де проходив службу на блокпосту, контролюючи пересування через блокпост і спостерігаючи за місцевістю, поки не був захоплений українськими силами в лютому 2015 року.<br><br>Суд погодився із захистом, що кваліфікацію злочину необхідно змінити з участі в терористичній організації на участь у незаконному збройному формуванні, оскільки жодні докази не підтверджували, що ДНР насправді була терористичною організацією.<br><br>Суд першої інстанції визнав обвинуваченого винним в участі в незаконному збройному формуванні (ч. 2 ст. 260 ККУ) та призначив покарання у | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у діяльності терористичної організації.<br><br>Однак суд змінив кваліфікацію злочину на **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | вигляді п'яти років позбавлення волі. Погоджуючись із апеляцією сторони обвинувачення, апеляційний суд згодом скасував це рішення через невідповідність фактичних обставин і правової кваліфікації та неправильне застосування кримінального закону. Справу повернуто до суду першої інстанції на повторний розгляд. | |
| 796. | Справа № 428/6916/14-к, Вирок від 5 грудня 2016 року, Сєвєродонецький міський суд Луганської області.<br><br>Справа перейшла до Апеляційного суду Луганської області, який скасував вирок суду першої інстанції та ухвалив новий вирок. | Громадянин України, військовослужбовець Південно-Східної армії | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений допитував осіб, доставлених до штабу групи у Сєвєродонецьку Луганської області.<br><br>Суд змінив початкову правову кваліфікацію з участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ) на участь у діяльності незаконного воєнізованого формування (ч. 1 ст. 260 ККУ). На думку суду, обвинувачення не довело, що це формування було збройним формуванням.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного воєнізованого формування (ч. 1 ст. 260 ККУ) та призначив йому покарання у вигляді двох років позбавлення волі з | **ч. 1 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного воєнізованого формування;<br><br>**ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | випробуванням строком один рік.<br><br>Апеляційний суд змінив правову кваліфікацію поведінки на участь у діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ), оскільки наявні докази виявилися достатніми, щоб вважати дане формування збройним. Відповідно, суд призначив обвинуваченому покарання у вигляді трьох років позбавлення волі. | |
| 797. | Справа № 425/2709/15-к, Вирок від 26 грудня 2016 року, Рубіжанський міський суд Луганської області. | Громадянка України, допомагала ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачена розмістила інформацію про ДНР на своїй сторінці у соцмережах, закликаючи інших осіб приєднатися до ДНР та надати матеріальну підтримку ДНР. Вона також оприлюднила особисту інформацію учасників українських добровольчих батальйонів у своїх соцмережах. Вона також надала ДНР розвідувальну інформацію про місцезнаходження ЗСУ.<br><br>Суд змінив правову кваліфікацію з участі в терористичній організації за заявою прокуратури (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) на участь у діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ). Суд визнав, | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації судом змінена на **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | що через відсутність процедури визнання організації терористичною неможливо застосувати положення Закону України «Про боротьбу з тероризмом», що є обов'язковим, якщо застосовувати ч. 1 ст. 258-3.<br><br>Суд визнав обвинувачену винною в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ) та призначив покарання у вигляді трьох років шести місяців позбавлення волі. | |
| | **Суд дотримувався такої ж точки зору у наступних справах:** | | | |
| 798. | Справа № 233/425/16-к, Вирок від 28 квітня 2017 року, Добропільський міськрайонний суд Донецької області (обвинувачений засуджений до шести років позбавлення волі); | | | |
| 799. | Справа № 229/865/16-к, Вирок від 12 червня 2017 року, Дружківський міський суд Донецької області (обвинувачений засуджений до чотирьох років позбавлення волі. Проте Апеляційний суд Донецької області вирок скасував та визнав обвинуваченого винним в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та призначив йому покарання у вигляді восьми років позбавлення волі). | | | |
| 800. | Справа № 243/120/17-к, Вирок від 16 лютого 2017 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області. | Громадянин України, член ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений як член ДНР охороняв адміністративну будівлю заводу, де дислокувалися сили ДНР.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ) та призначив покарання у вигляді одного | **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | року позбавлення волі. | |
| | **Інші вироки зі схожим набором обставин наведені нижче в хронологічному порядку. У всіх цих випадках обвинувачений охороняв будівлі та / або території, а в деяких випадках обвинувачений також служив на блокпостах. Обвинувачених визнано винними в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ), засуджено до трьох, чотирьох або п'яти років позбавлення волі та звільнено з випробуванням.** | | | |
| 801. | Справа № 415/3059/16-к, Вирок від 1 листопада 2016 року, Лисичанський міський суд Луганської області; | | | |
| 802. | Справа № 221/4532/16-к, Вирок від 4 листопада 2016 року, Волноваський районний суд Донецької області; | | | |
| 803. | Справа № 243/8964/16-к, Вирок від 8 листопада 2016 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; | | | |
| 804. | Справа № 219/9755/16-к, Вирок від 15 листопада 2016 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області; | | | |
| 805. | Справа № 243/9929/16-к, Вирок від 7 грудня 2016 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; | | | |
| 806. | Справа № 221/644/17, Вирок від 24 лютого 2017 року, Волноваський районний суд Донецької області; | | | |
| 807. | Справа № 225/1530/17, Вирок від 24 квітня 2017 року, Дзержинський міський суд Донецької області; | | | |
| 808. | Справа № 219/4133/17, Вирок від 4 липня 2017 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області (справа надійшла до Апеляційного суду Донецької області, який скасував вирок суду першої інстанції через допущені процесуальні порушення та направив справу на повторний розгляд) ; | | | |
| 809. | Справа № 219/7023/17, Вирок від 4 серпня 2017 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області; | | | |
| 810. | Справа № 243/8710/17, Вирок від 24 жовтня 2017 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; | | | |
| 811. | Справа № 233/5357/17, Вирок від 20 листопада 2017 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; | | | |

| | |
|---|---|
| 812. | Справа № 233/5600/17, Вирок від 30 січня 2018 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 813. | Справа № 219/14236/17, Вирок від 7 лютого 2018 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 814. | Справа № 221/684/18, Вирок від 12 лютого 2018 року, Волноваський районний суд Донецької області; |
| 815. | Справа № 219/454/18, Вирок від 13 березня 2018 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 816. | Справа № 243/1177/18, Вирок від 23 березня 2018 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 817. | Справа № 221/1246/17, Вирок від 6 квітня 2018 року, Волноваський районний суд Донецької області; |
| 818. | Справа № 219/1408/18, Вирок від 1 червня 2018 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 819. | Справа № 243/4536/18, Вирок від 4 червня 2018 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 820. | Справа № 415/2321/19, Вирок від 20 березня 2019 року, Лисичанський міський суд Луганської області; |
| 821. | Справа № 233/3848/19, Вирок від 18 липня 2019 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 822. | Справа № 242/1813/18, Вирок від 5 вересня 2018 року, Селидівський міський суд Донецької області; |
| 823. | Справа № 225/5053/18, Вирок від 21 вересня 2018 року, Дзержинський міський суд Донецької області; |
| 824. | Справа № 942/1632/19, Вирок від 1 жовтня 2019 року, Новопсковський районний суд Луганської області; |
| 825. | Справа № 237/3959/19, Вирок від 29 липня 2019 року, Мар'їнський районний суд Донецької області; |
| 826. | Справа № 415/2234/20, Вирок від 2 квітня 2020 року, Лисичанський міський суд Луганської області; |
| 827. | Справа № 219/7250/20, Вирок від 14 вересня 2020 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області; |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 828. | Справа № 242/4433/17, Вирок від 23 вересня 2020 року, Дмитровський міський суд Донецької області; | | | |
| 829. | Справа № 428/8747/20, Вирок від 26 жовтня 2020 року, Сєвєродонецький міський суд Луганської області; | | | |
| 830. | Справа № 423/1519/20, Вирок від 24 листопада 2020 року, Попаснянський районний суд Луганської області. | | | |
| 831. | Справа № 227/5991/15-к, Вирок від 23 лютого 2017 року, Добропільський міськрайонний суд Донецької області.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Донецької області, який скасував вирок суду першої інстанції та направив справу на новий розгляд.<br><br>При повторному розгляді справи обвинувачений був визнаний винним. | Громадянин України, пов'язаний з ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений надав ДНР інформацію про місцезнаходження ЗСУ.<br><br>Суд змінив юридичну кваліфікацію зі сприяння діяльності терористичної організації за заявою прокуратури (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) на участь у діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260) ККУ).<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ) та призначив покарання у вигляді п'яти років позбавлення волі.<br><br>При повторному розгляді справи інший суд визнав обвинуваченого винним у сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та призначив покарання у вигляді чотирьох років шести місяців позбавлення волі. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ** як сприяння діяльності терористичної організації; змінено судом на **ч. 2 ст. 260 ККУ** як участь у діяльності незаконного збройного формування. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 832. | Справа № 221/1073/17, Вирок від 11 квітня 2017 року, Волноваський районний суд Донецької області. | Громадянин України, член ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений був охоронцем підконтрольного ДНР слідчого ізолятора.<br><br>Обвинувачений уклав зі стороною обвинувачення угоду про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ) та призначив покарання у вигляді п'яти років позбавлення волі з випробуванням строком три роки. | **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування. |
| | **Інші вироки зі схожим набором обставин наведені нижче в хронологічному порядку. У всіх цих випадках обвинувачений діяв на користь Д / ЛНР, обслуговуючи військову техніку, патрулюючи територію, перевозячи зброю, охороняючи будівлі або опитуючи затриманих. Обвинувачених визнано винними в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ), засуджено до трьох-п'яти років позбавлення волі та звільнено з випробуванням.** | | | |
| 833. | Справа № 237/2034/16-к, Вирок від 2 вересня 2016 року, Мар'їнський районний суд Донецької області; | | | |
| 834. | Справа № 237/2201/16-к, Вирок від 6 вересня 2016 року, Мар'їнський районний суд Донецької області; | | | |
| 835. | Справа № 235/10373/15-к, Вирок від 24 листопада 2016 року, Красноармійський міськрайонний суд Донецької області; | | | |
| 836. | Справа № 423/1486/16-к, Вирок від 16 березня 2017 року, Попаснянський районний суд Луганської області; | | | |
| 837. | Справа № 221/1524/17, Вирок від 24 травня 2017 року, Волноваський районний суд Донецької області; | | | |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 838. | Справа № 425/925/17, Вирок від 30 травня 2017 року, Рубіжанський міський суд Луганської області; | | | |
| 839. | Справа № 229/1912/17, Вирок від 20 червня 2017 року, Дружківський міський суд Донецької області; | | | |
| 840. | Справа № 428/5754/14-к, Вирок від 23 червня 2017 року, Сєвєродонецький міський суд Луганської області; | | | |
| 841. | Справа № 221/3556/17, Вирок від 30 жовтня 2017 року, Волноваський районний суд Донецької області; | | | |
| 842. | Справа № 235/3051/17, Вирок від 21 січня 2017 року, Красноармійський міськрайонний суд Донецької області; | | | |
| 843. | Справа № 221/6459/17, Вирок від 12 січня 2018 року, Волноваський районний суд Донецької області; | | | |
| 844. | Справа № 221/1182/18, Вирок від 22 березня 2018 року, Волноваський районний суд Донецької області; | | | |
| 845. | Справа № 573/951/17, Вирок від 2 жовтня 2018 року, Токмацький районний суд Запорізької області; | | | |
| 846. | Справа № 264/921/19, Вирок від 6 лютого 2019 року, Іллічівський районний суд міста Маріуполя Донецької області; | | | |
| 847. | Справа № 229/1293/19, Вирок від 10 квітня 2019 року, Дружківський міський суд Донецької області; | | | |
| 848. | Справа № 229/575/16-к, Вирок від 23 квітня 2019 року, Дружківський міський суд Донецької області. | | | |
| 849. | Справа № 221/1592/17, Вирок від 12 травня 2017 року, Волноваський районний суд Донецької області. | Громадянин України, учасник батальйону ДНР «Восток» | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений входив до складу інженерно-будівельної роти батальйону «Восток» ДНР і надавав будівельні матеріали для будівництва укріплень.<br><br>Обвинувачений і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив. | **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ) та призначив покарання у вигляді трьох років позбавлення волі з випробуванням строком один рік. | |
| 850. | Справа № 418/240/17, Вирок від 15 травня 2017 року, Мілівський районний суд Луганської області. | Громадянин України, член ДНР | **Висновки суду**<br><br>Як член ДНР, обвинувачений, будучи озброєним, служив на блокпосту та перевіряв документи у перехожих.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ) та призначив покарання у вигляді трьох років шести місяців позбавлення волі. Оскільки обвинувачений раніше був засуджений до чотирьох років позбавлення волі за крадіжку і це покарання ще не відбулося, Суд ухвалив сукупне покарання у вигляді чотирьох років позбавлення волі. | **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування. |
| 851. | Справа № 428/6471/14-к, Вирок від 2 червня 2017 року, Сєвєродонецький міський суд Луганської | Громадянин України, член угруповання «Армія Південного Сходу» ЛНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений охороняв захоплену ЛНР будівлю у Сєвєродонецьку. Він також запропонував ще одній людині | **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного воєнізованого формування. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | області. | | приєднатися до збройного формування.<br><br>Обвинувачений і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного воєнізованого формування (ч. 1 ст. 260 ККУ) та призначив покарання у вигляді трьох років дев'яти місяців позбавлення волі. | |
| 852. | Справа № 243/5385/17, Вирок від 23 червня 2017 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області. | Громадянин України, учасник угруповання ДНР «Сини Донбасу» | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений як член ДНР, будучи озброєним, охороняв адміністративні будівлі місцевого відділу МВС та патрулював прилеглі вулиці.<br><br>Обвинувачений і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ) та призначив покарання у вигляді трьох років позбавлення волі. Оскільки обвинувачений раніше був засуджений до трьох років шести місяців позбавлення | **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | волі за незаконне поводження зі зброєю і це покарання ще не відбулося, суд призначив сукупне покарання у вигляді чотирьох років позбавлення волі. | |
| 853. | Справа № 243/4257/16-к, Вирок від 23 червня 2017 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області.<br><br>Справа перейшла до Апеляційного суду Донецької області, який зупинив апеляційне провадження, оскільки сторони відкликали свої апеляційні скарги. | Громадянин України, член ДНР | **Висновки суду**<br><br>Після приєднання до ДНР у 2014 році обвинувачений охороняв захоплене ДНР приміщення Слов'янського міськвідділу МВС України в Донецькій області. Він також патрулював прилеглі території, контролював пересування людей біля будівлі, що охоронялася, та виконував інші завдання, покладені на нього командуванням.<br><br>Суд змінив правову кваліфікацію поведінки обвинуваченого з організаційної допомоги діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ), як подано стороною обвинувачення, на участь у діяльності незаконного збройного формування (ст. 260 ККУ).<br><br>Обвинуваченого визнали винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ) та засудили до шести років позбавлення волі. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації судом змінено на **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 854. | Справа № 234/8861/17, Вирок від 14 серпня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області.<br><br>Справа перейшла до Апеляційного суду Донецької області, який залишив вирок суду першої інстанції без змін. | Громадянин України, член ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений був членом ДНР і проходив службу на блокпосту, де підтримував дозвільний режим, тобто перевіряв документи та автомобілі у осіб, що перетинали блокпост, виявляв осіб з проукраїнською позицією тощо.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ) та призначив покарання у вигляді трьох років позбавлення волі. У зв'язку з попереднім покаранням, яке було відбуто не в повному обсязі, та порушенням умов випробування суд призначив обвинуваченому загальний строк позбавлення волі три роки один місяць. | **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування. |
| 855. | Справа № 418/394/16-к, Вирок від 25 жовтня 2017 року, Мілівський районний суд Луганської області. | Громадянин України, учасник угруповання ЛНР «Терикон» | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений як член ЛНР, будучи озброєним, виконував різні службові обов'язки, зокрема охороняв військову техніку та боєприпаси.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ) та засудив | **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | його до чотирьох років позбавлення волі. У зв'язку з попереднім покаранням, яке було відбуто не в повному обсязі, та порушенням умов випробування суд призначив обвинуваченому покарання у вигляді позбавлення волі на загальний строк чотири роки два місяці. | |
| 856. | Справа № 766/19384/17, Вирок від 16 листопада 2017 року, Херсонський міський суд Херсонської області. | Громадянин України, учасник мотопіхотних батальйонів ДНР «Сомалі» та Краматорськ | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений, будучи озброєним, служив на блокпостах «ДНР», будував та ремонтував укріплення, проводив патрулювання та розвідку. Він також був журналістом, писав та публікував пропагандистські статті, фотографії та відео в інтернеті.<br><br>Обвинувачений і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ) та призначив покарання у вигляді п'яти років позбавлення волі. | **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування. |
| 857. | Справа № 234/4805/17, Вирок від 13 грудня 2017 року, | Громадянин України, член ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений був членом ДНР і | **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Краматорський міський суд Донецької області. | | проходив службу на блокпосту, де підтримував дозвільний режим, тобто перевіряв документи та автомобілі у перехожих, виявляв осіб з проукраїнською позицією тощо.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ) та призначив покарання у вигляді трьох років позбавлення волі. У зв'язку з попереднім покаранням, яке було відбуто не в повному обсязі, та порушенням умов випробування суд призначив обвинуваченому загальний строк позбавлення волі три роки один місяць. | |
| 858. | Справа № 415/2450/17, Вирок від 19 грудня 2017 року, Лисичанський міський суд Луганської області. | Громадянин України | **Висновки суду**<br><br>У складі незаконного збройного формування обвинувачений охороняв адміністративну будівлю СБУ після того, як вона була захоплена ЛНР, та перевозив інших учасників угруповання.<br><br>Обвинувачений і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного збройного | **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | формування (ч. 2 ст. 260 ККУ) та призначив покарання у вигляді одного року чотирьох місяців позбавлення волі. | |
| 859. | Справа № 221/5459/17, Вирок від 10 січня 2018 року, Волноваський районний суд Донецької області.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Донецької області, який вирок скасував та направив справу на новий розгляд без пояснення причин.<br><br>На новому розгляді 30 жовтня 2019 року Волноваський районний суд Донецької області виніс обвинувальний вирок. | Громадянин України, член ДНР | **Висновки суду**<br><br>Після вступу обвинуваченого до ДНР йому було доручено заряджати артилерію за грошову винагороду та брати участь у військових навчаннях.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ) та призначив покарання у вигляді трьох років позбавлення волі. Оскільки обвинувачений раніше був засуджений до двох років позбавлення волі за крадіжку і це покарання перебувало на стадії відбування, суд призначив сукупне покарання у вигляді чотирьох років шести місяців позбавлення волі.<br><br>Після того, як Апеляційний суд направив справу на новий розгляд, скасувавши попередній вирок, було винесено новий обвинувальний вирок. Суд змінив кваліфікацію та визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного воєнізованого формування (ч. 1 ст. 260) | **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування.<br><br>**ч. 1 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного воєнізованого формування. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | та засудив його до двох років чотирьох місяців позбавлення волі. Враховуючи попередні обвинувачення, суд призначив сукупне покарання у вигляді трьох років шести місяців позбавлення волі. | |
| 860. | Справа № 408/7965/16-к, Вирок від 19 лютого 2018 року, Біловодський районний суд Луганської області. | Громадянин України, учасник формування «Рим» ДНР | **Висновки суду**<br>Обвинувачений був заступником військового коменданта Свердловська (ДНР) з господарської діяльності та відповідальним за матеріальне забезпечення формування. Він також допомагав діяльності місцевої митниці, організовуючи та координуючи контрабанду товарів до ДНР.<br>Обвинувачений і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ) та призначив покарання у вигляді трьох років позбавлення волі. | **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування. |
| 861. | Справа № 417/6054/18, Вирок від 1 серпня 2018 року, Марківський районний суд | Громадянин України, член ЛНР | **Висновки суду**<br>Як стрілець ЛНР, обвинувачений служив на блокпосту та охороняв військову | **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Луганської області. | | техніку та склад з боєприпасами.<br><br>Обвинувачений і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ) та призначив покарання у вигляді шести років позбавлення волі. | |
| 862. | Справа № 417/8318/19, Вирок від 8 травня 2019 року, Марківський районний суд Луганської області.<br><br>Справа перейшла до Апеляційного суду Донецької області, який змінив вирок, лише включивши до вироку строк запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. | Громадянин України, член батальйону ЛНР «Зоря» | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений був озброєним членом ЛНР, копав окопи та виконував інші накази, спрямовані на запобігання наступу українських військ.<br><br>Обвинувачений і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ) та призначив покарання у вигляді трьох років шести місяців позбавлення волі. | **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування. |
| 863. | Справа № 417/8474/19, Вирок від 4 червня 2019 року, Марківський | Громадянин України, учасник формування | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений, будучи членом ЛНР, | **ч. 1 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | районний суд Луганської області. | ЛНР «Ночние волкі» | добував метали, перевозив матеріали, конвоював вантажівки.<br><br>Обвинувачений і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного воєнізованого формування (ч. 1 ст. 260 ККУ) та призначив покарання у вигляді двох років позбавлення волі з випробуванням строком один рік. | воєнізованого формування. |
| | **Інші вироки зі схожим набором обставин наведені нижче в хронологічному порядку. У всіх цих випадках обвинувачений, будучи бійцем Д / ЛНР, діяв на користь Д / ЛНР, проходячи військову підготовку, проходячи службу водієм, ремонтуючи військову техніку або перевозячи зброю, особовий склад чи продукти харчування. Обвинувачених визнано винними в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ), засуджено до трьох, чотирьох або п'яти років позбавлення волі та звільнено з випробуванням.** | | | |
| 864. | Справа № 237/2952/16-к, Вирок від 8 вересня 2016 року, Вугледарський міський суд Донецької області; | | | |
| 865. | Справа № 480/2345/16-к, Вирок від 3 листопада 2016 року, Миколаївський районний суд Миколаївської області; | | | |
| 866. | Справа № 237/5512/16-к, Вирок від 23 січня 2017 року, Мар'їнський районний суд Донецької області; | | | |
| 867. | Справа № 221/6758/16-к, Вирок від 24 січня 2017 року, Волноваський районний суд Донецької області; | | | |
| 868. | Справа № 223/667/16-к, Вирок від 10 квітня 2017 року, Волноваський районний суд Донецької області; | | | |
| 869. | Справа № 221/2123/17, Вирок від 21 червня 2017 року, Волноваський районний суд Донецької області; | | | |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 870. | Справа № 223/356/17, Вирок від 25 липня 2017 року, Вугледарський міський суд Донецької області; | | | |
| 871. | Справа № 409/2156/17, Вирок від 22 листопада 2017 року, Білокуракинський районний суд Луганської області; | | | |
| 872. | Справа № 221/5381/17, Вирок від 5 грудня 2017 року, Волноваський районний суд Донецької області; | | | |
| 873. | Справа № 425/925/17, Вирок від 15 грудня 2017 року, Рубіжанський міський суд Луганської області; | | | |
| 874. | Справа № 221/873/18, Вирок від 19 лютого 2018 року, Волноваський районний суд Донецької області; | | | |
| 875. | Справа № 328/527/18, Вирок від 19 лютого 2018 року, Волноваський районний суд Донецької області; | | | |
| 876. | Справа № 182/2352/18, Вирок від 2 травня 2018 року, Нікопольський міськрайонний суд Дніпропетровської області; | | | |
| 877. | Справа № 425/741/18, Вирок від 22 травня 2018 року, Сватівський районний суд Луганської області; | | | |
| 878. | Справа № 766/5383/18, Вирок від 10 серпня 2018 року, Херсонський міський суд Херсонської області; | | | |
| 879. | Справа № 426/14213/18, Вирок від 5 вересня 2018 року, Сватівський районний суд Луганської області; | | | |
| 880. | Справа № 408/3472/18, Вирок від 18 жовтня 2018 року, Біловодський районний суд Луганської області; | | | |
| 881. | Справа № 237/1637/18, Вирок від 23 серпня 2018 року, Мар'їнський районний суд Донецької області; | | | |
| 882. | Справа № 237/5279/18, Вирок від 23 січня 2019 року, Мар'їнський районний суд Донецької області; | | | |
| 883. | Справа № 426/10902/19, Вирок від 18 вересня 2019 року, Сватівський районний суд Луганської області; | | | |
| 884. | Справа № 619/3174/20, Вирок від 7 липня 2020 року, Дергачівський районний суд Харківської області. | | | |
| 885. | Справа № 219/3125/19, Вирок від 23 серпня | Громадянин України, член ЛНР | **Висновки суду**<br>Обвинувачений, будучи озброєним, | **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | 2019 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області.<br><br>Справу передали до Апеляційного суду Донецької області, який уточнив остаточний вирок щодо строку відбування обвинуваченого. | | проходив службу на кількох блокпостах та підтримував дозвільний режим, тобто перевіряв документи та автомобілі осіб, які перетинали блокпост. Він також охороняв уламки збитого малайзійського Boeing 777 поблизу місця аварії.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ) та призначив покарання у вигляді трьох років шести місяців позбавлення волі. У зв'язку з попереднім покаранням за крадіжку, яке не відбулося в повному обсязі, та порушенням умов випробування, суд призначив обвинуваченому сукупний строк позбавлення волі п'ять років зі звільненням з випробуванням строком три роки. | формування. |
| 886. | Справа № 415/9178/19, Вирок від 26 грудня 2019 року, Лисичанський міський суд Луганської області. | Громадянин України | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений був членом збройного формування, служив сапером і будував блокпости.<br><br>Обвинувачений і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив. | **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ) та засудив його до трьох місяців арешту. | |
| 887. | Справа № 234/19586/19, Вирок від 14 січня 2020 року, Краматорський міський суд Донецької області | Громадянин України, член ДНР | **Висновки суду**<br>Обвинувачений координував дії збройних формувань та забезпечував їм доступ до адміністративних будівель місцевих підприємств для сприяння діяльності формувань.<br>Обвинувачений і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ) та призначив покарання у вигляді трьох років позбавлення волі з випробуванням строком три роки. | **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування. |
| 888. | Справа № 229/2242/18, Вирок від 24 січня 2020 року, Дружківський міський суд Донецької області.<br><br>Обвинувачений | Громадянин України, член ДНР | **Висновки суду**<br>Обвинувачений як член ДНР служив на блокпосту та підтримував дозвільний режим, тобто перевіряв документи та автомобілі осіб, що перетинали блокпост.<br>Суд визнав обвинуваченого винним в | **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | звернувся до Апеляційного суду Донецької області, який повернув апеляційну скаргу без розгляду як таку, що була подана поза межами встановленого законом тридцятиденного строку. | | участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ) та призначив покарання у вигляді трьох років позбавлення волі. Раніше інший суд засудив обвинуваченого до восьми років позбавлення волі за злочини, пов'язані з обігом наркотиків, і цей вирок триває. Таким чином, суд виніс сукупне покарання у вигляді дев'яти років позбавлення волі з конфіскацією частини майна. | |
| 889. | Справа № 310/817/20, Вирок від 27 лютого 2020 року, Бердянський міськрайонний суд Запорізької області. | Громадянин України, член ДНР | **Висновки суду**<br>Обвинувачений служив на блокпосту.<br>Обвинувачений і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ) та засудив його до чотирьох років п'яти місяців позбавлення волі. | **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування. |
| 890. | Справа № 415/9145/19, Вирок від 15 квітня 2020 року, Лисичанський міський суд Луганської області. | Громадянин України | **Висновки суду**<br>Обвинувачений у складі збройного формування патрулював територію та охороняв громадський порядок. | **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | Обвинувачений і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ) та призначив покарання у вигляді трьох років позбавлення волі. Оскільки попереднє покарання обвинуваченому не було відбуто в повному обсязі, суд призначив сукупне покарання у вигляді чотирьох років семи місяців позбавлення волі. | |
| 891. | Справа № 237/1391/20, Вирок від 10 червня 2020 року, Мар'їнський районний суд Донецької області. | Громадянин України, член ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений, будучи озброєним, проходив службу на кількох блокпостах та підтримував дозвільний режим, тобто перевіряв документи та автомобілі у осіб, які перетинали блокпост.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ) та призначив покарання у вигляді трьох років шести місяців позбавлення волі, що замінило попереднє більш м'яке покарання, яке не було відбуто в повному обсязі. Суд звільнив обвинуваченого з | **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | випробуванням строком один рік шість місяців. | |
| | **Інші вироки зі схожим набором обставин наведені нижче в хронологічному порядку, тобто такі справи, коли обвинувачений проходив службу на блокпостах ДНР / ЛНР. У всіх цих випадках обвинувачений або підтримував дозвільний режим, тобто перевіряв документи та автомобілі осіб, які перетинали блокпост, або проводив розвідку щодо військовослужбовців та техніки ЗСУ, іноді поєднуючи це з іншими видами діяльності, наприклад, будівництвом укріплень, конвоюванням затриманих. Обвинувачених визнано винними в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ), засуджено до трьох, чотирьох або п'яти років позбавлення волі та звільнено з випробуванням.** | | | |
| 892. | Справа № 243/6758/16-к, Вирок від 2 вересня 2016 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; | | | |
| 893. | Справа № 225/4872/16-к, Вирок від 7 вересня 2016 року, Дзержинський міський суд Донецької області; | | | |
| 894. | Справа № 234/13420/16-к, Вирок від 7 вересня 2016 року, Краматорський міський суд Донецької області; | | | |
| 895. | Справа № 234/9771/16-к, Вирок від 13 вересня 2016 року, Краматорський міський суд Донецької області; | | | |
| 896. | Справа № 236/2058/16-к, Вирок від 14 вересня 2016 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; | | | |
| 897. | Справа № 234/13127/16-к, Вирок від 16 вересня 2016 року, Краматорський міський суд Донецької області; | | | |
| 898. | Справа № 229/2954/16-к, Вирок від 26 вересня 2016 року, Дружківський міський суд Донецької області; | | | |
| 899. | Справа № 263/11801/16-к, Вирок від 27 вересня 2016 року, Жовтневий районний суд міста Маріуполя Донецької області; | | | |
| 900. | Справа № 263/12296/16-к, Вирок від 6 жовтня 2016 року, Жовтневий районний суд міста Маріуполя Донецької області; | | | |
| 901. | Справа № 243/8113/16-к, Вирок від 11 листопада 2016 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; | | | |
| 902. | Справа № 243/8201/16-к, Вирок від 12 жовтня 2016 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; | | | |

| | |
|---|---|
| 903. | Справа № 243/8200/16-к, Вирок від 18 жовтня 2016 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 904. | Справа № 243/7798/16-к, Вирок від 21 жовтня 2016 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 905. | Справа № 219/8714/16-к, Вирок від 24 жовтня 2016 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 906. | Справа № 234/12735/16-к, Вирок від 24 жовтня 2016 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 907. | Справа № 234/12862/16-к, Вирок від 25 жовтня 2016 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 908. | Справа № 234/12864/16-к, Вирок від 27 жовтня 2016 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 909. | Справа № 237/3015/16-к, Вирок від 28 жовтня 2016 року, Мар'їнський районний суд Донецької області; |
| 910. | Справа № 229/3146/16-к, Вирок від 28 жовтня 2016 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 911. | Справа № 234/12911/16-к, Вирок від 31 жовтня 2016 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 912. | Справа № 234/16177/16-к, Вирок від 2 листопада 2016 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 913. | Справа № 234/16179/16-к, Вирок від 2 листопада 2016 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 914. | Справа № 225/5668/16-к, Вирок від 4 листопада 2016 року, Дзержинський міський суд Донецької області; |
| 915. | Справа № 236/671/16-к, Вирок від 9 листопада 2016 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |
| 916. | Справа № 243/8652/16-к, Вирок від 9 листопада 2016 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 917. | Справа № 234/16180/16-к, Вирок від 18 листопада 2016 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 918. | Справа № 229/3432/16-к, Вирок від 23 листопада 2016 року, Дружківський міський суд Донецької області; |

| | |
|---|---|
| 919. | Справа № 243/7682/16-к, Вирок від 24 листопада 2016 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 920. | Справа № 236/2923/16-к, Вирок від 1 грудня 2016 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |
| 921. | Справа № 237/3834/16-к, Вирок від 8 грудня 2016 року, Мар'їнський районний суд Донецької області; |
| 922. | Справа № 243/10170/16-к, Вирок від 9 грудня 2016 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 923. | Справа № 234/17828/16-к, Вирок від 12 грудня 2016 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 924. | Справа № 236/3032/16-к, Вирок від 21 грудня 2016 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |
| 925. | Справа № 234/19212/16-к, Вирок від 28 грудня 2016 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 926. | Справа № 234/19009/16-к, Вирок від 6 січня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 927. | Справа № 243/252/17-к, Вирок від 19 січня 2017 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 928. | Справа № 236/72/17, Вирок від 20 січня 2017 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |
| 929. | Справа № 234/11314/16-к, Вирок від 24 січня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 930. | Справа № 236/135/17, Вирок від 31 січня 2017 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |
| 931. | Справа № 234/1033/17, Вирок від 2 лютого 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 932. | Справа № 236/203/17, Вирок від 6 лютого 2017 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |
| 933. | Справа № 221/45/17, Вирок від 13 лютого 2017 року, Волноваський районний суд Донецької області; |
| 934. | Справа № 236/242/17, Вирок від 14 лютого 2017 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |

| | |
|---|---|
| 935. | Справа № 234/1030/17, Вирок від 15 лютого 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 936. | Справа № 428/6831/14-к, Вирок від 17 лютого 2017 року, Сєвєродонецький міський суд Луганської області; |
| 937. | Справа № 234/1847/17, Вирок від 20 лютого 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 938. | Справа № 234/19357/16-к, Вирок від 21 лютого 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 939. | Справа № 219/730/17, Вирок від 21 лютого 2017 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 940. | Справа № 234/17473/16-к, Вирок від 23 лютого 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 941. | Справа № 229/40/17, Вирок від 24 лютого 2017 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 942. | Справа № 221/641/17, Вирок від 10 березня 2017 року, Волноваський районний суд Донецької області; |
| 943. | Справа № 243/1365/17, Вирок від 14 березня 2017 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 944. | Справа № 221/776/17, Вирок від 16 березня 2017 року, Волноваський районний суд Донецької області; |
| 945. | Справа № 234/2755/17, Вирок від 16 березня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 946. | Справа № 236/697/17, Вирок від 21 березня 2017 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |
| 947. | Справа № 243/2437/17, Вирок від 22 березня 2017 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 948. | Справа № 219/11683/16-к, Вирок від 23 березня 2017 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 949. | Справа № 229/738/17, Вирок від 23 березня 2017 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 950. | Справа № 234/3582/17, Вирок від 24 березня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |

| | |
|---|---|
| 951. | Справа № 234/2218/17, Вирок від 24 березня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 952. | Справа № 236/759/17, Вирок від 27 березня 2017 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |
| 953. | Справа № 236/694/17, Вирок від 28 березня 2017 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |
| 954. | Справа № 225/977/17, Вирок від 4 квітня 2017 року, Дзержинський міський суд Донецької області; |
| 955. | Справа № 234/4863/17, Вирок від 11 квітня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 956. | Справа № 236/943/17, Вирок від 11 квітня 2017 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |
| 957. | Справа № 221/773/17, Вирок від 18 квітня 2017 року, Волноваський районний суд Донецької області; |
| 958. | Справа № 234/16178/16-к, Вирок від 20 квітня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 959. | Справа № 219/403/17, Вирок від 27 квітня 2017 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 960. | Справа № 243/4765/16-к, Вирок від 28 квітня 2017 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 961. | Справа № 229/1641/17, Вирок від 3 травня 2017 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 962. | Справа № 236/956/17, Вирок від 11 травня 2017 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |
| 963. | Справа № 234/17197/16-к, Вирок від 13 травня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 964. | Справа № 229/1658/17, Вирок від 15 травня 2017 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 965. | Справа № 234/17199/16-к, Вирок від 15 травня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 966. | Справа № 243/3585/17, Вирок від 16 травня 2017 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |

| | |
|---|---|
| 967. | Справа № 234/2215/17, Вирок від 18 травня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 968. | Справа № 236/1219/17, Вирок від 19 травня 2017 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |
| 969. | Справа № 234/7690/17, Вирок від 30 травня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 970. | Справа № 229/3489/16-к, Вирок від 6 червня 2017 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 971. | Справа № 236/1484/17, Вирок від 8 червня 2017 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |
| 972. | Справа № 234/7824/17, Вирок від 9 червня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 973. | Справа № 219/4259/17, Вирок від 12 червня 2017 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 974. | Справа № 229/2036/17, Вирок від 15 червня 2017 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 975. | Справа № 236/1581/17, Вирок від 21 червня 2017 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |
| 976. | Справа № 236/1792/17, Вирок від 23 червня 2017 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |
| 977. | Справа № 428/6002/17, Вирок від 29 червня 2017 року, Сєвєродонецький міський суд Луганської області; |
| 978. | Справа № 234/1206/17, Вирок від 4 липня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 979. | Справа № 243/3948/17, Вирок від 4 липня 2017 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 980. | Справа № 233/3220/17, Вирок від 13 липня 2017 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 981. | Справа № 234/7823/17, Вирок від 17 липня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 982. | Справа № 234/7688/17, Вирок від 18 липня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |

| | |
|---|---|
| 983. | Справа № 236/2125/17, Вирок від 27 липня 2017 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |
| 984. | Справа № 234/1127/17, Вирок від 1 серпня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 985. | Справа № 225/3861/17, Вирок від 7 серпня 2017 року, Дзержинський міський суд Донецької області; |
| 986. | Справа № 243/6790/17, Вирок від 9 серпня 2017 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 987. | Справа № 234/8962/17, Вирок від 14 серпня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 988. | Справа № 219/623/17, Вирок від 15 серпня 2017 року, Артемівський міськрайонний суду Донецької області; |
| 989. | Справа № 234/18048/16-к, Вирок від 17 серпня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 990. | Справа № 229/2391/17, Вирок від 18 серпня 2017 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 991. | Справа № 234/12064/17, Вирок від 31 серпня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 992. | Справа № 234/1031/17, Вирок від 4 вересня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 993. | Справа № 234/12667/17, Вирок від 4 вересня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 994. | Справа № 234/12033/17, Вирок від 7 вересня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 995. | Справа № 234/17474/16-к, Вирок від 7 вересня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 996. | Справа № 229/3093/17, Вирок від 13 вересня 2017 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 997. | Справа № 221/2991/17, Вирок від 14 вересня 2017 року, Волноваський районний суд Донецької області; |
| 998. | Справа № 236/2602/17, Вирок від 19 вересня 2017 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |

| | |
|---|---|
| 999. | Справа № 219/7544/17, Вирок від 4 жовтня 2017 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 1000. | Справа № 234/8625/17, Вирок від 9 жовтня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 1001. | Справа № 428/10357/17, Вирок від 10 жовтня 2017 року, Сєвєродонецький міський суд Луганської області; |
| 1002. | Справа № 234/3989/17, Вирок від 12 жовтня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 1003. | Справа № 234/14197/17, Вирок від 17 жовтня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 1004. | Справа № 234/11392/17, Вирок від 23 жовтня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 1005. | Справа № 234/9557/17, Вирок від 25 жовтня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 1006. | Справа № 219/3821/17, Вирок від 30 жовтня 2017 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 1007. | Справа № 234/15529/17, Вирок від 30 жовтня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 1008. | Справа № 234/15847/17, Вирок від 1 листопада 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 1009. | Справа № 234/11393/17, Вирок від 2 листопада 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 1010. | Справа № 225/5554/17, Вирок від 6 листопада 2017 року, Дзержинський міський суд Донецької області; |
| 1011. | Справа № 234/14264/17, Вирок від 14 листопада 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 1012. | Справа № 234/17279/17, Вирок від 21 листопада 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 1013. | Справа № 243/10387/17, Вирок від 28 листопада 2017 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 1014. | Справа № 234/17278/17, Вирок від 29 листопада 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |

| | |
|---|---|
| 1015. | Справа № 234/14483/17, Вирок від 6 грудня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 1016. | Справа № 234/13096/17, Вирок від 8 грудня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 1017. | Справа № 234/17981/17, Вирок від 11 грудня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 1018. | Справа № 234/19538/17, Вирок від 21 грудня 2017 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 1019. | Справа № 229/3474/17, Вирок від 27 грудня 2017 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 1020. | Справа № 229/3851/16-к, Вирок від 28 грудня 2017 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 1021. | Справа № 219/7789/17, Вирок від 29 грудня 2017 року, Дзержинський міський суд Донецької області; |
| 1022. | Справа № 219/15222/17, Вирок від 17 січня 2018 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 1023. | Справа № 234/18550/17, Вирок від 22 січня 2018 року, Краматорського міського суду Донецької області; |
| 1024. | Справа № 229/5009/17, Вирок від 26 січня 2018 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 1025. | Справа № 234/19537/17, Вирок від 29 січня 2018 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 1026. | Справа № 234/630/18, Вирок від 30 січня 2018 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 1027. | Справа № 234/12062/17, Вирок від 5 лютого 2018 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 1028. | Справа № 234/836/18, Вирок від 7 лютого 2018 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 1029. | Справа № 242/2372/16-к, Вирок від 8 лютого 2018 року, Селидівський міський суд Донецької області; |
| 1030. | Справа № 243/940/18, Вирок від 8 лютого 2018 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |

| | |
|---|---|
| 1031. | Справа № 229/246/18, Вирок від 20 лютого 2018 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 1032. | Справа № 428/1872/18, Вирок від 27 лютого 2018 року, Сєвєродонецький міський суд Луганської області; |
| 1033. | Справа № 234/780/18, Вирок від 12 березня 2018 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 1034. | Справа № 234/2278/18, Вирок від 13 березня 2018 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 1035. | Справа № 234/629/18, Вирок від 14 березня 2018 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 1036. | Справа № 243/8248/17, Вирок від 20 березня 2018 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 1037. | Справа № 234/5376/18, Вирок від 26 квітня 2018 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 1038. | Справа № 234/5506/18, Вирок від 27 квітня 2018 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 1039. | Справа № 234/5770/18, Вирок від 5 травня 2018 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 1040. | Справа № 229/2115/18, Вирок від 30 травня 2018 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 1041. | Справа № 234/3727/18, Вирок від 4 червня 2018 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 1042. | Справа № 234/7252/18, Вирок від 6 червня 2018 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 1043. | Справа № 234/7992/18, Вирок від 7 червня 2018 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 1044. | Справа № 234/5864/18, Вирок від 8 червня 2018 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 1045. | Справа № 225/2384/18, Вирок від 12 червня 2018 року, Дзержинський міський суд Донецької області; |
| 1046. | Справа № 225/2908/18, Вирок від 4 липня 2018 року, Дзержинський міський суд Донецької області; |

| | |
|---|---|
| 1047. | Справа № 229/2243/18, Вирок від 4 липня 2018 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 1048. | Справа № 234/9290/18, Вирок від 15 серпня 2018 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 1049. | Справа № 234/9638/18, Вирок від 20 серпня 2018 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 1050. | Справа № 219/5790/17, Вирок від 28 серпня 2018 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області; |
| 1051. | Справа № 234/7091/18, Вирок від 31 серпня 2018 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 1052. | Справа № 225/4696/18, Вирок від 4 вересня 2018 року, Дзержинський міський суд Донецької області; |
| 1053. | Справа № 237/2225/18, Вирок від 10 вересня 2018 року, Мар'їнський районний суд Донецької області; |
| 1054. | Справа № 229/3898/18, Вирок від 14 вересня 2018 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 1055. | Справа № 229/1735/18, Вирок від 21 вересня 2018 року Дружківський міський суд Донецької області; |
| 1056. | Справа № 229/4206/18, Вирок від 24 вересня 2018 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 1057. | Справа № 243/9000/18, Вирок від 24 вересня 2018 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 1058. | Справа № 237/3801/18, Вирок від 1 жовтня 2018 року, Мар'їнський районний суд Донецької області; |
| 1059. | Справа № 229/3351/18, Вирок від 1 жовтня 2018 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 1060. | Справа № 420/1552/18, Вирок від 2 жовтня 2018 року, Новопсковський районний суд Луганської області; |
| 1061. | Справа № 229/3298/18, Вирок від 5 жовтня 2018 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 1062. | Справа № 229/3996/18, Вирок від 8 жовтня 2018 року, Дружківський міський суд Донецької області |

| | |
|---|---|
| 1063. | Справа № 234/7014/18, Вирок від 11 жовтня 2018 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 1064. | Справа № 243/9004/18, Вирок від 12 жовтня 2018 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 1065. | Справа № 234/7165/18, Вирок від 18 жовтня 2018 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 1066. | Справа № 234/8606/18, Вирок від 31 жовтня 2018 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 1067. | Справа № 243/11478/18, Вирок від 20 листопада 2018 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 1068. | Справа № 229/2708/18, Вирок від 22 листопада 2018 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 1069. | Справа № 229/4671/18, Вирок від 23 листопада 2018 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 1070. | Справа № 229/5089/18, Вирок від 23 листопада 2018 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 1071. | Справа № 234/9347/18, Вирок від 5 грудня 2018 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 1072. | Справа № 229/1042/18, Вирок від 14 грудня 2018 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 1073. | Справа № 243/12216/18, Вирок від 17 грудня 2018 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 1074. | Справа № 234/16426/18, Вирок від 18 грудня 2018 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 1075. | Справа № 243/12630/18, Вирок від 19 грудня 2018 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 1076. | Справа № 225/7652/18, Вирок від 27 грудня 2018 року, Дзержинський міський суд Донецької області; |
| 1077. | Справа № 243/12939/18, Вирок від 3 січня 2019 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 1078. | Справа № 229/5998/18, Вирок від 11 січня 2019 року, Дружківський міський суд Донецької області; |

| | |
|---|---|
| 1079. | Справа № 243/775/19, Вирок від 5 лютого 2019 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 1080. | Справа № 229/478/19, Вирок від 18 лютого 2019 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 1081. | Справа № 242/5495/16-к, Вирок від 22 лютого 2019 року, Селидівський міський суд Донецької області; |
| 1082. | Справа № 415/1714/19, Вирок від 4 березня 2019 року, Лисичанський міський суд Луганської області; |
| 1083. | Справа № 236/2802/18, Вирок від 11 квітня 2019 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |
| 1084. | Справа № 243/11823/18, Вирок від 22 квітня 2019 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 1085. | Справа № 229/2149/19, Вирок від 22 травня 2019 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 1086. | Справа № 229/2921/19, Вирок від 18 червня 2019 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 1087. | Справа № 657/408/19, Вирок від 20 червня 2019 року, Каланчацький районний суд Херсонської області; |
| 1088. | Справа № 415/5050/19, Вирок від 21 червня 2019 року, Лисичанський міський суд Луганської області; |
| 1089. | Справа № 234/6719/19, Вирок від 4 липня 2019 року, Краматорський міський суд Донецької області; |
| 1090. | Справа № 229/3778/19, Вирок від 16 липня 2019 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 1091. | Справа № 243/8213/19, Вирок від 31 липня 2019 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 1092. | Справа № 243/8091/19, Вирок від 24 жовтня 2019 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 1093. | Справа № 221/7382/19, Вирок від 30 жовтня 2019 року, Волноваський районний суд Донецької області; |
| 1094. | Справа № 431/5936/19, Вирок від 18 листопада 2019 року, Сєвєродонецький міський суд Луганської області; |

| | |
|---|---|
| 1095. | Справа № 243/13520/19, Вирок від 25 листопада 2019 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 1096. | Справа № 229/5116/19, Вирок від 27 листопада 2019 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 1097. | Справа № 243/14007/19, Вирок від 19 грудня 2019 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 1098. | Справа № 229/6689/19, Вирок від 19 грудня 2019 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 1099. | Справа № 236/5127/19, Вирок від 14 січня 2020 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |
| 1100. | Справа № 236/4960/19, Вирок від 20 січня 2020 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; |
| 1101. | Справа № 242/1219/17, Вирок від 4 лютого 2020 року, Селидівський міський суд Донецької області; |
| 1102. | Справа № 243/1597/20, Вирок від 3 березня 2020 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 1103. | Справа № 243/1707/20, Вирок від 10 березня 2020 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 1104. | Справа № 243/2069/20, Вирок від 10 березня 2020 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 1105. | Справа № 237/3548/18, Вирок від 12 березня 2020 року, Мар'їнський районний суд Донецької області; |
| 1106. | Справа № 243/1836/20, Вирок від 12 березня 2020 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 1107. | Справа № 229/1107/20, Вирок від 27 квітня 2020 року, Дружківський міський суд Донецької області; |
| 1108. | Справа № 243/2721/20, Вирок від 28 квітня 2020 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 1109. | Справа № 243/3738/20, Вирок від 8 травня 2020 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; |
| 1110. | Справа № 229/1561/20, Вирок від 13 травня 2020 року, Дружківський міський суд Донецької області; |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 1111. | Справа № 236/1946/20, Вирок від 4 серпня 2020 року, Краснолиманський міський суд Донецької області; | | | |
| 1112. | Справа № 243/6774/20, Вирок від 20 серпня 2020 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; | | | |
| 1113. | Справа № 243/7435/20, Вирок від 22 вересня 2020 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області; | | | |
| 1114. | Справа № 236/2847/20, Вирок від 4 серпня 2020 року, Краснолиманський міський суд Донецької області. | | | |
| 1115. | Справа № 229/680/20, Вирок від 10 серпня 2020 року, Дружківський міський суд Донецької області. | Громадянин України, учасник формування «Оплот» ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений був начальником місцевої поліції ДНР та брав на облік осіб, які порушили комендантську годину. Пізніше, коли обвинувачений приєднався до групи «Оплот», він патрулював банки, АЗС та сховища в Донецьку.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ) та призначив покарання у вигляді трьох років позбавлення волі з випробуванням строком два роки. | **ч. 2 ст. 260 ККУ,** а саме участь у діяльності незаконного збройного формування. |
| СПРАВИ, ЯКІ ЩЕ НЕ РОЗГЛЯНУТО / ЗНАХОДЯТЬСЯ НА РОЗГЛЯДІ | | | | |
| 1116. | Справа № 760/30233/19, Ухвала від 18 грудня 2019 року, | Степан Резуник, член збройного формування | **Обвинувачення**[42]<br><br>Обвинувачений входив до складу незаконного збройного формування | **ч. 2 ст. 260 ККУ,** а саме участь у діяльності незаконного збройного формування. |

[42] «Соломенський суд Києва розглянув обвинувальний акт у справі «самооборони» Резуника, Бюро судової інформації (19 грудня 2019 року).

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Солом'янський районний суд міста Києва<br><br>Розгляд справи триває. | «Самооборона Севастополя» | «Самооборона Севастополя» та брав участь у російських операціях зі встановлення контролю над Кримом.<br><br>Прокуратура висунула йому обвинувачення в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ). | |
| УЧАСТЬ У НЕЗАКОННОМУ ЗБРОЙНОМУ ФОРМУВАННІ ТА ПОСЯГАННЯ НА ТЕРИТОРІАЛЬНУ ЦІЛІСНІСТЬ І НЕДОТОРКАННІСТЬ УКРАЇНИ, В ОКРЕМИХ ВИПАДКАХ ПОЄДНАНІ ЗІ ЗВИЧАЙНИМИ ЗЛОЧИНАМИ | | | | |
| РОЗГЛЯНУТІ СПРАВИ | | | | |
| 1117. | Справа № 640/16434/15-к, Вирок від 29 червня 2017 року, Київський районний суд міста Харкова<br><br>Справу розглядає Апеляційний суд Харківської області (станом на лютий 2021 року) | Громадянка Російської Федерації, член ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачена, будучи членом ДНР, допитувала затриманих ДНР українських військовослужбовців та цивільних осіб, шукала та аналізувала інформацію щодо діяльності ЗСУ. Вона також брала участь у захопленні адміністративних будівель місцевого підрозділу поліції.<br><br>Згодом обвинувачена стала комендантом Старобешева та Комсомольського Донецької області. Вона також придбала вибухівку та зберігала її у своїй квартирі.<br><br>Суд визнав обвинувачену винною в участі у діяльності незаконного збройного формування та незаконного | **ч. 4 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування та незаконного воєнізованого формування, напади на підприємства, організації та громадян;<br><br>**ч. 1 ст. 110 ККУ**, а саме умисні дії, вчинені з метою зміни меж території та державного кордону України в порушення порядку, встановленого Конституцією України;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме придбання та зберігання вибухових речовин без передбаченого законом дозволу. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | воєнізованого формування, нападах на підприємства, організації та громадян (ч. 4 ст. 260 ККУ); умисних діях, вчинених з метою зміни меж території та державного кордону України в порушення порядку, встановленого Конституцією України (ч. 1 ст. 110 ККУ), та придбанні та зберіганні вибухових речовин без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. ККУ). Її засудили до одинадцяти років позбавлення волі з конфіскацією всього майна. | |
| 1118. | Справа № 648/872/18, Вирок від 20 березня 2018 року, Чугуївський міський суд Харківської області. | Громадянин України, учасник батальйону ЛНР «Брянка УРСР» | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений, будучи озброєним членом ЛНР, служив на блокпостах, де підтримував дозвільний режим, перевіряючи документи та автомобілі у перехожих та проводячи заходи для встановлення осіб, які не підтримують ідею створення ДНР. Крім того, він займався риттям окопів, доглядом за військовою технікою, завантаженням і розвантаженням ракет «ГРАД» тощо. Також у своїй квартирі зберігав гранати.<br><br>Обвинувачений і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив. | **ч. 2 ст. 260 ККУ,** а саме участь у діяльності незаконного збройного формування;<br><br>**ч. 1 ст. 110 ККУ**, а саме умисні дії, вчинені з метою зміни меж території та державного кордону України в порушення порядку, встановленого Конституцією України;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме придбання, носіння та зберігання боєприпасів, вибухових речовин або вибухових пристроїв без передбаченого законом дозволу. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ); умисних діях, вчинених з метою зміни меж території та державного кордону України в порушення порядку, встановленого Конституцією України (ч. 1 ст. 110 ККУ), та придбанні, носінні та зберіганні боєприпасів, вибухових речовин та вибухових пристроїв без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ). Його засудили до трьох років двох місяців позбавлення волі. | |
| УЧАСТЬ У НЕЗАКОННОМУ ЗБРОЙНОМУ ФОРМУВАННІ, ПОЄДНАНА ЗІ ЗВИЧАЙНИМИ ЗЛОЧИНАМИ | | | | |
| РОЗГЛЯНУТІ СПРАВИ | | | | |
| 1119. | Справа № 621/1621/16-к, Вирок від 8 вересня 2016 року, Зміївський районний суд Харківської області | Громадянин України, учасник угруповання ДНР «Восток» | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений, будучи озброєним, служив на блокпосту та підтримував дозвільний режим. Він також купував і зберігав гранати та боєприпаси.<br><br>Обвинувачений і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ) та | **ч. 2 ст. 260 ККУ,** а саме участь у діяльності незаконного збройного формування;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ,** а саме придбання, носіння та зберігання боєприпасів без передбаченого законом дозволу. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | придбанні, носінні та зберіганні боєприпасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ) та засудив його до трьох років одного місяця позбавлення волі. | |
| 1120. | Справа № 428/6853/14-к, Вирок від 10 жовтня 2016 року, Сєвєродонецький міський суд Луганської області. | Громадянин України | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений, будучи учасником збройного формування, проходив службу на блокпосту, де підтримував порядок та перевіряв транспортні засоби.<br><br>Пізніше, коли обвинувачений знайшов пакунок з марихуаною, його затримала поліція.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ), незаконному придбанні та зберіганні наркотичних засобів без мети збуту (ч. 1 ст. 309 ККУ) та засудив його до позбавлення волі чна один рік п'ять місяців. Оскільки попереднє покарання обвинуваченого не було відбуто в повному обсязі, суд призначив йому загальний строк позбавлення волі один рік шість місяців. | **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування;<br><br>**ч. 1 ст. 309 ККУ**, а саме незаконне придбання та зберігання наркотичних засобів без мети збуту. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 1121. | Справа № 243/10421/15-к, Вирок від 13 жовтня 2016 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області. | Громадянин України, член ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений служив на блокпосту ДНР, регулював дорожній рух та підтримував дозвільний режим, тобто перевіряв документи та автомобілі осіб, які перетинали блокпост. Також у своїй квартирі зберігав боєприпаси.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ) та зберіганні боєприпасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ). Обвинуваченого засудили до трьох років шести місяців позбавлення волі. | **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ,** а саме зберігання боєприпасів без передбаченого законом дозволу. |
| 1122. | Справа № 428/8961/15-к, Вирок від 29 грудня 2016 року, Сєвєродонецький міський суд Луганської області. | Громадянин України, член «Армії Південного Сходу» ЛНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений як член ЛНР побудував блокпост, пізніше служив на блокпосту та брав участь у бойових діях проти ЗСУ. Також у своїй квартирі зберігав боєприпаси.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ) та придбанні та зберіганні боєприпасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. | **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ,** а саме зберігання боєприпасів без передбаченого законом дозволу. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | 263 ККУ). Обвинуваченому призначено покарання у вигляді трьох років одного місяця позбавлення волі. | |
| 1123. | Справа № 629/177/17, Вирок від 13 лютого 2017 року, Лозівський міськрайонний суд Харківської області. | Громадянин України, учасник підрозділу ДНР «Зоря» | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений як озброєний член ДНР займався доставкою та розвантаженням зброї та боєприпасів, а також виконував інші завдання, покладені на нього командуванням. Під час цих заходів він привласнив боєприпаси.<br><br>Обвинувачений і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ) та придбанні, носінні та зберіганні боєприпасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ). Обвинуваченому призначено покарання у вигляді трьох років одного місяця позбавлення волі. | **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ,** а саме придбання, носіння та зберігання боєприпасів без передбаченого законом дозволу. |
| 1124. | Справа № 415/5510/15-к, Вирок від 16 березня 2017 року, Лисичанський міський | Громадянин України | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений, будучи озброєним членом збройного формування, оглядав | **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування; |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | суд Луганської області. | | заміновані об'єкти, патрулював територію та охороняв захоплену ЛНР адміністративну будівлю СБУ в Лисичанську.<br><br>Пізніше він знайшов пістолет і боєприпаси та зберігав їх у своїй квартирі.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ) та придбанні, носінні та зберіганні зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ). Обвинуваченого засудили до трьох років двох місяців позбавлення волі. | **ч. 1 ст. 263 ККУ** як придбання, носіння та зберігання зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу. |
| 1125. | Справа № 243/10947/15-к, Вирок від 29 вересня 2017 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області.<br><br>Справа перейшла до Апеляційного суду Донецької області, який припинив провадження у справі, оскільки сторони відкликали | **Обвинувачений 1 –** громадянин України, колишній слідчий слідчого відділу Слов'янського міського відділу МВС України в Донецькій області.<br><br>**Обвинувачений 2 –** громадянин України, колишній оперуповноважений кримінальної поліції у | **Висновки суду**<br><br>До 2014 року обидва обвинувачених служили в МВС України в Донецькій області. Після того, як у квітні 2014 року ДНР захопила будівлю Слов'янського відділу поліції, обвинувачені погодилися брати участь у діяльності ДНР.<br><br>Сторона обвинувачення стверджувала, що протягом червня 2014 року двоє обвинувачених, діючи разом з іншими членами ДНР, заарештовували цивільних осіб у стані алкогольного сп'яніння та | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ,** а саме участь у терористичній організації, судом змінено на **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування;<br><br>**ч. 1 ст. 365 ККУ**, а саме перевищення службових повноважень, тобто умисне вчинення працівником правоохоронного органу дій, які явно виходять за межі наданих йому прав чи повноважень, що |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | свої апеляційні скарги. | справах щодо дітей Миколаївського відділення Слов'янського міського відділу МВС України в Донецькій області; пов'язаний з ДНР. | доставляли їх на блокпости ДНР, де їх незаконно утримували протягом кількох днів і піддавали примусовим роботам.<br><br>Суд змінив правову кваліфікацію поведінки обвинуваченого з участі в діяльності терористичної організації за заявою прокуратури (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) на участь у діяльності незаконного збройного формування (ст. 260 ККУ).<br><br>Суд виправдав першого обвинуваченого за всіма обвинуваченнями, оскільки потерпілі та очевидці вказали лише другого обвинуваченого як виконавця злочинів. Останнього визнали винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ) та перевищенні службових повноважень (ч. 1 ст. 365 ККУ). Його засудили до чотирьох років позбавлення волі з позбавленням права обіймати посади в МВС України на три роки. | завдало істотної шкоди правам та інтересам громадян та державним інтересам, що охороняються законом. |
| 1126. | Справа № 310/11388/15-к, Вирок від 4 жовтня 2017 року, Бердянський міськрайонний суд Запорізької області. | Громадянин України, учасник угруповання ДНР «Оплот» | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений був озброєним водієм ДНР і брав участь у супроводі полонених військовослужбовців ЗСУ. У своїй квартирі він також зберігав вибухівку та | **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ** як придбання, носіння та зберігання зброї та боєприпасів без передбаченого |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | боєприпаси.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ), придбанні, носінні та зберіганні боєприпасів та вибухових речовин без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ). Його засудили до трьох років восьми місяців і восьми днів позбавлення волі. | законом дозволу. |
| 1127. | Справа № 235/3762/15-к, Вирок від 6 грудня 2017 року, Добропільський міський суд Донецької області.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Донецької області, який вирок скасував та повернув справу на новий розгляд до суду першої інстанції. Згодом кримінальне провадження у цій справі було призупинено до | Громадянин України, член бригади «Оплот» ДНР | **Висновки суду**<br><br>У вересні 2014 року обвинувачений приєднався до незаконного збройного формування ДНР, отримав зброю та патрулював території. У грудні 2014 року приєднався до диверсійної групи та пройшов навчання з орієнтування на місцевості, поводження зі зброєю та виконання розвідувально-диверсійних завдань на підконтрольній уряду території.<br><br>Для збору інформації про розташування блокпостів, військової техніки та особового складу сил АТО, обвинувачений отримав вогнепальну зброю та перетнув кордон, перейшовши на підконтрольну | **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування;<br><br>**п. 1, 6, 9, 12 ч. 2 ст. 115 ККУ**, а саме умисне протиправне заподіяння смерті двом особам, вчинене групою осіб з корисливим умислом, з метою приховати інше кримінальне правопорушення або сприяння його вчиненню;<br><br>**ч. 2 ст. 15, п. 13 ч. 2 ст. 115 ККУ**, а саме закінчений замах на вбивство, тобто умисне протиправне заподіяння смерті іншій особі, особою, яка раніше |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | встановлення місцезнаходження обвинуваченого. | | уряду територію, де разом з іншими членами його підрозділу проник у будинок цивільної особи та погрожував власнику зброєю, що змусило його відмовитися від свого автомобіля. Щоб приховати злочин, обвинувачений вистрілив у цивільну особу, убивши його. Пізніше, повертаючись до ДНР, обвинувачений також вистрілив у представника Державної прикордонної служби України, який, однак, вижив.<br><br>Обвинувачений визнав свою провину за всіма обвинуваченнями, але не погодився з кваліфікацією своїх дій як участю у терористичній організації. Він заявив, що ДНР створена через те, що жителі Донбасу не прийняли уряд у Києві, а метою його розвідувальної діяльності було отримання інформації про ворожу сторону для захисту. Він погодився на кваліфікацію його дій як участь у незаконному збройному формуванні.<br><br>Суд погодився з тим, що дії обвинуваченого були неправомірно кваліфіковані як участь у терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ). Обвинувачений визнаний винним у участі | вчинила умисне вбивство;<br><br>**ч. 3 ст. 289 ККУ**, а саме незаконне заволодіння транспортним засобом, вчинене за попередньою змовою групою осіб, з проникненням у приміщення, поєднане з насильством, небезпечним для життя та здоров'я потерпілого, погрозою застосування такого насильства, що спричинило істотні матеріальні збитки;<br><br>**ст. 348 ККУ**, а саме замах на вбивство військовослужбовця у зв'язку з його діяльністю щодо охорони громадського порядку;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме придбання, носіння, зберігання та перевезення вогнепальної зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу.<br><br>**ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | у незаконному збройному формуванні (ч. 2 ст. 260 ККУ), вбивстві при обтяжуючих обставинах та замаху на вбивство, замаху на вбивство військовослужбовця (п. 1, 6, 9, 12 ч. 2 ст. 115 ККУ; ст. 348 ККУ); незаконному заволодінні транспортним засобом (ч. 3 ст. 289 ККУ), зберіганні вогнепальної зброї без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ). Його засудили до довічного позбавлення волі. | |
| 1128. | Справа № 635/7066/17, Вирок від 22 грудня 2017 року, Харківський районний суд Харківської області. | Громадянин України, учасник загону «Тріумф» батальйону «Козаки» ЛНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений, будучи стрільцем ЛНР, брав участь у бойових діях проти ЗСУ.<br><br>Пізніше він знайшов і придбав марихуану.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ), незаконному виготовленні та зберіганні наркотичних засобів без мети збуту (ч. 1 ст. 309 ККУ). Його засудили до п'яти років позбавлення волі з випробуванням строком два роки. | **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування;<br><br>**ч. 1 ст. 309 ККУ**, а саме незаконне виготовлення та зберігання наркотичних засобів без мети збуту. |
| 1129. | Справа № 243/942/18, Вирок від 5 березня 2018 року, Слов'янський міськрайонний суд | Громадянин України, член ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений, будучи озброєним членом ДНР, проходив службу на | **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування; |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Донецької області. | | блокпосту та виконував інші завдання командування ДНР. Він також придбав вогнепальну зброю та боєприпаси та зберігав їх у своїй квартирі.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ), придбанні, носінні та зберіганні боєприпасів та зброї без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ). Його засудили до трьох років позбавлення волі. | **ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме придбання, носіння та зберігання вогнепальної зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу. |
| | **Подібні вироки за тією ж сукупністю фактичних обставин були винесені іншими судами:** | | | |
| 1130. | Справа № 760/1875/15-к, Вирок від 11 травня 2017 року, Солом'янський районний суд міста Києва (обвинувачений засуджений до п'яти років двох місяців позбавлення волі); | | | |
| 1131. | Справа № 243/7276/18, Вирок від 20 серпня 2018 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області (обвинувачений засуджений до п'яти років позбавлення волі та звільнений з випробуванням строком три роки); | | | |
| 1132. | Справа № 200/6809/17, Вирок від 31 жовтня 2018 року, Кіровський районний суд міста Дніпропетровська (обвинувачений засуджений до трьох років двох місяців позбавлення волі, суд постановив, що покарання вже відбувалося під час запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою). | | | |
| 1133. | Справа № 756/35/18, Вирок від 13 березня 2018 року, Оболонський районний суд міста Києва. | Громадянин Російської Федерації, військовослужбовець 11-го окремого мотострілецького полку 1-го армійського корпусу | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений, будучи озброєним членом ДНР, охороняв об'єкти інфраструктури в Донецьку. Він також придбав і зберігав у своїй квартирі | **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме придбання, носіння та зберігання боєприпасів та вибухових речовин без |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | ДНР | гранати та інші боєприпаси.<br><br>Пізніше обвинувачений попросив іншу особу підробити для нього паспорт України та намагався використати цей документ в особистих цілях.<br><br>Обвинувачений і сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ), придбанні, носінні та зберіганні боєприпасів та вибухових речовин без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ), та використанні завідомо підробленого документа (ч. 4 ст. 358 ККУ). Його засудили до п'яти років позбавлення волі з випробуванням строком три роки. | передбаченого законом дозволу.<br><br>**ч. 4 ст. 358 ККУ**, а саме використання завідомо підробленого документа. |
| 1134. | Справа № 229/2548/16-к, Вирок від 29 березня 2018 року, Дружківський міський суд Донецької області.<br><br>Справа перейшла до Апеляційного суду Донецької області, який | Громадянин України, член ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений, будучи озброєним, проходив службу на блокпосту ДНР, де підтримував дозвільний режим, тобто перевіряв документи та автомобілі у осіб, які перетинали блокпост.<br><br>Пізніше він силоміць відібрав у власника | **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування;<br><br>**ч. 2 ст. 186 ККУ**, а саме **г**рабіж, поєднаний з погрозою застосування насильства , яке не є небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого, |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | скасував вирок суду першої інстанції в частині розрахунку загального строку покарання. Однак остаточний термін, призначений Апеляційним судом, залишився незмінним. | | планшет.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ), розбійному нападі з погрозою застосування насильства, що не становить небезпеки для життя чи здоров'я потерпілого (ч. 2 ст. 186 ККУ) та призначив йому сукупне покарання у вигляді шести років позбавлення волі. | |
| 1135. | Справа № 229/3339/16-к, Вирок від 5 червня 2018 року, Дружківський міський суд Донецької області.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Донецької області, який залишив вирок суду першої інстанції без змін. | Громадянин України, член ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений, будучи озброєним, патрулював вулиці та стежив за громадським порядком у Дружківці. Разом з іншими членами ДНР він викрав людину із застосуванням фізичного насильства та утримував потерпілого у штабі ДНР у Дружківці, де його протримали чотири дні. Також з дому свого знайомого обвинувачений викрав телевізор.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ), незаконному позбавлення волі або викраденні, вчинених за попередньою | **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування;<br><br>**ч. 2 ст. 146 ККУ**, а саме незаконне позбавлення волі або викрадення, вчинені за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 3 ст. 185 ККУ**, а саме крадіжка, поєднана з незаконним проникненням у житло. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | змовою групою осіб (ч. 2 ст. 146 ККУ) та крадіжці, поєднаній із незаконним проникненням у житло (ч. 3 ст. 185 ККУ). Його засудили до шести років позбавлення волі. | |
| 1136. | Справа № 234/18142/17, Вирок від 23 червня 2018 року, Краматорський міський суд Донецької області. | Громадянин України, член ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений був членом ДНР і проходив службу на блокпосту, де підтримував дозвільний режим, тобто перевіряв документи та автомобілі у осіб, що перетинали блокпост, виявляв осіб з проукраїнською позицією тощо.<br><br>Пізніше він проник у чийсь гараж і вкрав будівельні матеріали.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ), крадіжці, що супроводжувалася незаконним проникненням у будівлю (ч. 3 ст. 185 ККУ) та засудив його до трьох років одного місяця позбавлення волі. | **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного формування;<br><br>**ч. 3 ст. 185 ККУ**, а саме крадіжка, поєднана з незаконним проникненням у будівлю**.** |
| 1137. | Справа № 415/5715/16, Рішення від 25 вересня 2018 року, Лисичанський міський | Громадянин України, член ЛНР | **Висновки суду**<br><br>У травні 2014 року обвинувачений записався до збройного формування на території Луганської області, отримав | **ч. 1 ст. 115 ККУ**, а саме вбивство;<br><br>**ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | суд Луганської області. | | форму та автоматичну зброю та патрулював територію.<br><br>2 червня 2014 року під час патрулювання обвинувачений помітив автомобіль, який тягнув інший автомобіль на буксирі. Він зупинив обидва автомобілі, наказав двом водіям та одній пасажирці залишити транспортні засоби та лягти на землю. Тоді він почав їх бити. Коли обвинувачений вдарив пасажирку, один із водіїв намагався його зупинити. Обвинувачений вистрілив у водія, убивши його.<br><br>Обвинувачений, повідомлений про відкрите проти нього провадження, до суду не з'явився, а розгляд справи відбувся заочно.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у вбивстві (ч. 1 ст. 115 ККУ) та участі в незаконному збройному формуванні (ч. 2 ст. 260 ККУ) та засудив його до одинадцяти років позбавлення волі. | формування. |
| 1138. | Справа № 636/1087/19, Вирок від 7 травня 2019 року, Чугуївський | Громадянин України, член ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений як озброєний член ДНР | **ч. 2 ст. 260 ККУ**, а саме участь у діяльності незаконного збройного |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | міський суд Харківської області. | | служив на блокпосту, спостерігав за маршрутами ЗСУ, допомагав у ритті окопів, проводив заходи для виявлення осіб, які не підтримують ідею створення ДНР. Також у своїй квартирі зберігав боєприпаси.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в участі в діяльності незаконного збройного формування (ч. 2 ст. 260 ККУ), придбанні, носінні та зберіганні боєприпасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ). Його засудили до трьох років шести місяців позбавлення волі | формування;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме придбання, носіння та зберігання боєприпасів без передбаченого законом дозволу. |
| ДОПОМОГА ЧЛЕНАМ КРИМІНАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ | | | | |
| РОЗГЛЯНУТІ СПРАВИ | | | | |
| 1139. | Справа № 235/3606/15-к, Вирок від 16 листопада 2015 року, Красноармійський міськрайонний суд Донецької області.<br><br>Справа перейшла до Апеляційного суду Донецької області, який скасував вирок суду | Громадянин України, пов'язаний з ДНР | **Висновки суду**<br><br>Протягом січня 2015 року на території міста Димитрова Донецької області обвинувачений за власною ініціативою сприяв діяльності ДНР. Обвинувачений надав учасникам цієї терористичної організації інформацію про місця дислокації, кількість та маршрути пересування, частини та військову техніку ЗСУ та інших військових формувань | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме інше сприяння діяльності терористичної організації, змінене при новому розгляді на **ч. 1 ст. 256 ККУ**, а саме сприяння учасникам злочинної організації, яке не було заздалегідь обіцяне. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | першої інстанції.<br><br>Після цього справа перейшла до Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, який скасував вирок апеляційного суду Донецької області та направив справу на новий розгляд до апеляційного суду.<br><br>Потім справу повернули на новий розгляд до Красноармійського міськрайонного суду Донецької області, який визнав обвинуваченого винним. | | України.<br><br>Суд першої інстанції визнав обвинуваченого не винним в іншому сприянні діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ).<br><br>Проте апеляційний суд скасував вирок суду першої інстанції, визнавши обвинуваченого винним в іншому сприянні діяльності терористичної організації за ч. 1 ст. 258-3 ККУ та засудив його до чотирьох років позбавлення волі.<br><br>На новому розгляді судом першої інстанції обвинувачений був визнаний винним у сприянні учасникам злочинної організації, яке заздалегідь не було обіцяне, за ч. 1 ст. 256 ККУ. Суд призначив обвинуваченому покарання у вигляді трьох років позбавлення волі та звільнив від відбування покарання з випробуванням строком два роки. | |
| 1140. | Справа № 461/981/16-к, Вирок від 6 вересня 2016 року, Волноваський районний суд Донецької | ГромадянкаУкраїни, пов'язана з ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачена надала ДНР інформацію про місцезнаходження, маршрути, склад ЗСУ та їхню техніку. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації, змінена судом на **ч. 1 ст. 256 ККУ**, а саме сприяння учасникам злочинної організації, яке не було |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | області.<br><br>Справу передали до Апеляційного суду Донецької області, який оголосив обвинуваченого в розшук та призупинив провадження у справі. | | Суд змінив правову кваліфікацію з участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) на сприяння учасникам злочинної організації, яке не було заздалегідь обіцяне (ч. 1 ст. 256 ККУ), оскільки сторона обвинувачення не довела, що ДНР є терористичною організацією, а обвинувачений є її членом.<br><br>Суд під час заочного розгляду справи визнав обвинувачену винною у сприянні учасникам злочинної організації, яке не було обіцяне заздалегідь (ч. 1 ст. 256 ККУ) та призначив покарання у вигляді трьох років позбавлення волі зі звільненням з випробуванням строком два роки. | заздалегідь обіцяне. |
| | **Інші вироки зі схожим набором обставин наведені нижче в хронологічному порядку. У всіх цих випадках обвинувачений надавав військову інформацію Д / ЛНР і був обвинувачений в участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ), але визнаний винним у сприянні учасникам злочинної організації, яке не було обіцяне заздалегідь (ст. 256 ККУ):** | | | |
| 1141. | Справа № 225/6151/15-к, Вирок від 15 лютого 2017 року, Дзержинський міський суд Донецької області (обвинувачений засуджений до трьох років шести місяців позбавлення волі. Апеляційний суд Донецької області вирок залишив без змін); | | | |
| 1142. | Справа № 264/1103/16-к, Вирок від 29 березня 2017 року, Іллічівський районний суд міста Маріуполя Донецької області (обвинувачений засуджений до трьох років шести місяців позбавлення волі); | | | |
| 1143. | Справа № 219/5143/15-к, Вирок від 20 листопада 2017 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області (обвинувачений засуджений до п’яти років позбавлення волі); | | | |
| 1144. | Справа № 127/18569/17, Вирок від 15 грудня 2017 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області (обвинувачена засуджена до п’яти місяців арешту. Обвинувачена звільнена від відбування покарання, оскільки вона була включена до списку | | | |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | обміну полоненими за Мінськими угодами). | | | |
| 1145. | Справа № 223/223/16-к, Вирок від 11 жовтня 2016 року, Приморський районний суд міста Маріуполя Донецької області.<br><br>Справа перейшла до Апеляційного суду Донецької області, який змінив правову кваліфікацію на ст. 256 ККУ та призначив обвинуваченому покарання у вигляді трьох років позбавлення волі. | Громадянин України, пов'язаний з ДНР | **Висновки суду**<br><br>У червні-вересні 2015 року обвинувачений проживав у місті Вугледар на підконтрольній уряду частині Донецької області. Перехопивши його телефонні розмови, сторона обвинувачення стверджувала, що обвинувачений умисно збирав інформацію про переміщення та місцезнаходження особового складу, озброєння та військової техніки українських сил та передав цю інформацію в ДНР.<br><br>У суді обвинувачений свою вину не визнав. Він пояснив, що був заарештований СБУ за звинуваченнями в сепаратизмі, коли він повертався додому з продуктового магазину, і був доставлений в інше місто Донецької області, де його змусили зізнатися у скоєному. Потім його перевезли до міста на Західній Україні, де він чекав суду.<br><br>Суд першої інстанції встановив, що обвинувачений передав зазначені відомості до ДНР, визнав його винним у | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме участь у терористичній організації, змінена судом на **ч. 1 ст. 256 ККУ**, а саме сприяння учасникам злочинної організації, яке не було заздалегідь обіцяне. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | пособництві терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) та засудив до восьми років позбавлення волі з конфіскацією всього майна.<br><br>Пізніше Апеляційний суд змінив правову кваліфікацію зі сприяння діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ) на сприяння учасникам злочинної організації, яке заздалегідь не було обіцяне (ч. 1 ст. 256 ККУ). Апеляційний суд засудив обвинуваченого до трьох років позбавлення волі та постановив, що покарання відбувалося, поки обвинувачений чекав суду в слідчому ізоляторі. | |
| 1146. | Справа № 428/7083/14-к, Вирок від 16 листопада 2016 року, Сєвєродонецький міський суд Луганської області. | Громадянин України | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений сприяв діяльності збройного формування, контролюючи будівництво укріплених споруд на блокпосту та транспортуючи продовольство на блокпост.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у сприянні учасникам злочинної організації та вчиненні інших заздалегідь не обіцяних дій, що створюють сприятливі умови для їхньої злочинної діяльності (ч. 1 ст. 256 ККУ). Обвинуваченого засуджено до трьох | **ч. 1 ст. 256 ККУ**, а саме сприяння учасникам злочинної організації та вчинення інших заздалегідь не обіцяних дій, що створюють сприятливі умови для їхньої злочинної діяльності. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | років позбавлення волі з випробуванням строком два роки. | |
| 1147. | Справа № 415/1238/16-к, Вирок від 8 грудня 2016 року, Лисичанський міський суд Луганської області.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Луганської області, який залишив вирок суду без змін.<br><br>Після цього справа перейшла до Касаційного кримінального суду Верховного Суду, який залишив апеляційні скарги без задоволення через неусунення недоліків. | Громадянин України, пов'язаний з ЛНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений надав інформацію про місцезнаходження, маршрути ЗСУ та їхню техніку до ЛНР. Також за місцем проживання зберігав зброю та боєприпаси.<br><br>Суд також змінив правову кваліфікацію зі сприяння діяльності терористичної організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ), як було зазначено в обвинувальному акті, на сприяння учасникам злочинної організації, яке не було обіцяне заздалегідь (ч. 1 ст. 256 ККУ), оскільки сторона обвинувачення не довела, що особа, яка отримала інформацію, є членом терористичної організації.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у сприянні учасникам злочинної організації (ч. 1 ст. 256 ККУ) та зберіганні вогнепальної зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ) та призначив покарання у вигляді трьох років одного місяця позбавлення волі. | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме сприяння діяльності терористичної організації, змінена судом на **ч. 1 ст. 256 ККУ**, а саме сприяння учасникам злочинної організації, яке не було заздалегідь обіцяне;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме зберігання вогнепальної зброї та боєприпасів без передбаченого законом дозволу. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 1148. | Справа № 225/3172/16-к, Вирок від 20 березня 2017 року, Дзержинський міський суд міста Донецька.<br><br>Справа перейшла до Апеляційного суду Донецької області, який вирок суду першої інстанції скасував частково, а також визнав обвинуваченого винним у незаконному зберіганні боєприпасів (ч. 1 ст. 263 ККУ). | Громадянин України, пов'язаний з ДНР | **Висновки суду**<br><br>Обвинувачений надав інформацію про місцезнаходження, маршрути ЗСУ та їхню техніку до ДНР.<br><br>Він також придбав і зберігав боєприпаси у своєму місці проживання.<br><br>Суд змінив правову кваліфікацію з участі в терористичній організації (ч. 1 ст. 258-3 ККУ), як спочатку вказувалося в обвинувальному акті, на сприяння учасникам злочинної організації, яке не було заздалегідь обіцяне (ч. 1 ст. 256 ККУ), оскільки сторона обвинувачення не довела, що ДНР є терористичною організацією.<br><br>Суд виправдав обвинуваченого у зберіганні боєприпасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ), оскільки сторона обвинувачення не довела поза розумним сумнівом, що боєприпаси належали обвинуваченому, а суд стверджував, що наявність боєприпасів могла бути наслідком провокації правоохоронних органів щодо обвинуваченого.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним у | **ч. 1 ст. 258-3 ККУ**, а саме сприяння діяльності терористичної організації, змінена судом на **ч. 1 ст. 256 ККУ**, а саме сприяння учасникам злочинної організації, яке не було заздалегідь обіцяне;<br><br>**ч. 1 ст. 263 ККУ,** а саме зберігання боєприпасів без передбаченого законом дозволу. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | сприянні учасникам злочинної організації, яке не було заздалегідь обіцяне (ч. 1 ст. 256 ККУ) та призначив покарання у вигляді чотирьох років позбавлення волі.<br><br>Апеляційний суд визнав виправдувальний вирок необґрунтованим та визнав обвинуваченого винним у незаконному зберіганні боєприпасів (ч. 1 ст. 263 ККУ) та сприянні учасникам злочинної організації (ч. 1 ст. 256 ККУ) та засудив його до п'яти років позбавлення волі. | |
| ЗЛОЧИНИ, ПОВ'ЯЗАНІ З КОНФЛІКТОМ, РОЗГЛЯНУТІ ЯК ЗВИЧАЙНІ ЗЛОЧИНИ | | | | |
| РОЗГЛЯНУТІ СПРАВИ | | | | |
| 1149. | Справа № 225/837/16-к, Вирок від 5 лютого 2016 року, Дзержинський міський суд Донецької області. | Громадянин України | **Висновки суду**<br><br>У травні 2014 року обвинувачений за попередньою змовою з групою осіб, озброєних гвинтівкою, захопив будівлю поліції в Донецькій області.<br><br>Обвинувачений визнав свою провину та підписав угоду про визнання винуватості зі стороною обвинувачення, яку згодом затвердив суд.<br><br>Обвинуваченого визнали винним у захопленні урядової будівлі (ст. 341 ККУ) | **ст. 341 ККУ**, а саме захоплення урядової будівлі. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | та засудили до трьох років позбавлення волі. | |
| 1150. | Справа № 414/1859/17, Вирок від 25 вересня 2017 року, Кремінський районний суд Луганської області. | Громадянин України | **Висновки суду**<br><br>У травні 2016 року обвинувачений знайшов детонатор на блокпосту в Луганській області, перевіз його до його місця проживання та зберігав там до вересня 2017 року, коли предмет вилучили правоохоронні органи.<br><br>Обвинувачений визнав свою провину та підписав угоду про визнання винуватості зі стороною обвинувачення, яку згодом затвердив суд.<br><br>Обвинуваченого визнали винним у придбанні та зберіганні боєприпасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ) та засудили до трьох років позбавлення волі. Суд звільнив обвинуваченого від відбування покарання з випробуванням строком один рік. | **ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме придбання та зберігання боєприпасів без передбаченого законом дозволу. |
| 1151. | Справа № 225/6311/15-к. Вирок від 10 листопада 2017 року, Дзержинський міський | **Троє обвинувачених** – громадяни України, пов'язані з ДНР | **Висновки суду**<br><br>У липні 2014 року потерпілий, цивільна особа проукраїнських поглядів у віці до 18 | **п. 3, 12 ч. 2 ст. 115 ККУ**, а саме умисне вбивство викраденої особи, вчинене за попередньою |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | суд Донецької області.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Донецької області, який залишив вирок суду без змін. | | років, подорожувала між двома підконтрольними уряду містами через Донецьк, місто, яке контролює ДНР. У Донецьку його заарештували ДНР, утримували в незаконному ув'язненні та катували. Був змушений рити окопи. У якийсь момент троє обвинувачених привели потерпілого до одного з окопів і кожен вистрілив у потерпілого з вогнепальної зброї, убивши його.<br><br>Отримавши повідомлення про розгляд справи, троє обвинувачених до суду не з'явилися, а судовий розгляд відбувся заочно.<br><br>Суд визнав усіх трьох обвинувачених винними у вчиненні умисного вбивства викраденої за попередньою змовою групою осіб особи (п. 3, 12 ч. 2 ст. 115 ККУ) та засудив кожного до довічного позбавлення волі. | змовою групою осіб. |
| 1152. | Справа № 653/1302/15-к, Вирок від 15 травня 2017 року, Генічевський районний суд | Громадянин України | **Висновки суду**<br><br>У січні 2015 року, будучи незадоволеним українською політикою мобілізації до ЗСУ, обвинувачений використав гучномовець і | **ч. 1 ст. 114-1 ККУ**, а саме організація перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Херсонської області.<br><br>Справу передано до Апеляційного суду Херсонської області, який залишив вирок суду без змін. | | двічі публічно підбурив інших громадян біля військового комісаріату припинити мобілізацію шляхом блокування доріг, штурму військкоматів, райвідділів міліції та інших установ. Пізніше він повторив свої заклики під час трансляції телепрограми на одному з російських каналів.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в організації перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України (ч. 1 ст. 114-1 ККУ) та публічних закликах до захоплення будівель і споруд, що загрожують громадському порядку (ст. 295 ККУ) та засудив його до п'яти років позбавлення волі. | **ст. 295 ККУ**, а саме публічні заклики до захоплення будівель і споруд, що загрожують громадському порядку. |
| 1153. | Справа № 419/3857/17, Вирок від 27 листопада 2018 року, Новоайдарський районний суд Луганської області. | Громадянин України | **Висновки суду**<br><br>У середині квітня 2014 року, будучи незадоволеним українською політикою використання збройних сил на Донбасі, обвинувачений організував та залучив місцеве населення села до блокування руху колони військової техніки ЗСУ до місця проходження військової служби. Пізніше він перекривав маршрути ЗСУ | **ч. 1 ст. 114-1 ККУ**, а саме організація перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | місцевою дорогою різними матеріалами, охороняв ці місця і висловлював невдоволення присутністю ЗСУ на цьому місці.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в організації перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України (ч. 1 ст. 114-1 ККУ) та призначив покарання у вигляді шести років позбавлення волі. | |
| 1154. | Справа № 552/2404/20, Вирок від 2 червня 2020 року, Київський районний суд міста Полтави. | Мешканець міста Полтава, Україна | **Висновки суду**<br><br>У 2019-2020 роках обвинувачений умисно здійснював польоти свого безпілотного літального апарату в напрямку військової частини, що створювало перешкоди для польотів військової авіації для виконання бойових дій у зоні проведення Операції Об'єднаних сил у Донецькій та Луганській областях.<br><br>Обвинувачення та обвинувачений уклали угоду про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в організації перешкоджання законній | **ч. 1 ст. 114-1 ККУ**, а саме організація перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | діяльності Збройних Сил України (ч. 1 ст. 114-1 ККУ) та призначив покарання у вигляді п'яти років позбавлення волі. | |
| 1155. | Справа № 554/1972/20, Вирок від 29 грудня 2020 року, Жовтневий районний суд міста Полтави. | Громадянин України | **Висновки суду**<br><br>У 2017-2019 роках рота, в якій обвинувачений був начальником, втрутилася в систему радіозв'язку, що дестабілізувало канал радіозв'язку, який використовується кількома військовими частинами, та заблокувало отримання деяких даних в особливий період.<br><br>Обвинувачення та обвинувачений уклали угоду про визнання винуватості, яку суд затвердив.<br><br>Суд визнав обвинуваченого винним в організації перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України (ч. 1 ст. 114-1 ККУ) та несанкціонованому втручанні в роботу телекомунікаційних мереж, що призвело до блокування інформації (ч. 1 ст. 361 ККУ) та наклав штраф у розмірі 13 600 грн. | **ч. 1 ст. 114-1 ККУ**, а саме організація перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України;<br><br>**ч. 1 ст. 361 ККУ**, а саме несанкціоноване втручання в роботу телекомунікаційних мереж, що призвело до блокування інформації. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 1156. | Справа № 425/1847/19, Вирок від 6 квітня 2021 року, Новоайдарський районний суд Луганської області. | Громадянин України | **Висновки суду**<br><br>Сторона обвинувачення стверджувала, що у травні 2014 року обвинувачений, який обіймав посаду начальника управління в місцевій районній раді, переконав мера одного з населених пунктів залучити місцеве населення до створення перешкод для пересування підрозділів ЗСУ. Мер, переконавшись, що виконує офіційні розпорядження, перекрив шляхи руху колони ЗСУ. В результаті колона була змушена змінити маршрут.<br><br>Суд констатував необґрунтованість обвинувачення сторони обвинувачення та виправдав обвинуваченого в організації перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України в особливий період (ч. 1 ст. 114-1 ККУ). | **ч. 3 ст. 27, ч. 1 ст. 114-1 ККУ**, а саме організація перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України в особливий період. |
| 1157. | **Схожий вирок був винесений в іншій справі:**<br><br>Справа № 425/3250/14-к, Вирок від 12 червня 2017 року, Рубіжанський районний суд Луганської області. Справу передано до Апеляційного суду Луганської області, який скасував первинний вирок та направив справу на новий розгляд. Станом на квітень 2021 року справа ще перебувала в Рубіжненському районному суді Луганської області. | | | |

## ЧАСТИНА II: ПРОВАДЖЕННЯ ПРО ЗЛОЧИНИ НА ДОНБАСІ ТА В КРИМУ ЗА УЧАСТЮ УКРАЇНСЬКИХ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ТА ПРАВООХОРОНЦІВ

У частині II, 73 справи поділені на п’ять категорій, а саме:

(i) ведення агресивної війни в поєднанні з посяганням на територіальну цілісність України та державною зрадою;

(ii) державна зрада в поєднанні з дезертирством;

(iii) злочини, пов’язані з конфліктом, визнані звичайними злочинами, поєднані з дезертирством та / або іншими військовими злочинами;

(iv) злочини військового типу; і

(v) злочини, пов’язані з конфліктом, розглянуті як звичайні злочини.

Для зручності довідки, коли справа стосується обвинувачень за більш ніж одним положенням Кримінального кодексу, автори звіту віднесли справу до категорії найтяжчого злочину. Відповідно до ч. 3 ст. 12 та ст. 72 ККУ тяжкість злочинів визначається виходячи з призначеного кримінального покарання. У кожній категорії справи перераховані в хронологічному порядку на основі дати судового рішення, зазначеної в ЄРДР.

| ДЕТАЛІ СПРАВИ | ОБВИНУВАЧЕНИЙ | КОРОТКИЙ ВИКЛАД РІШЕННЯ | ОБВИНУВАЧЕННЯ |
|---|---|---|---|
| ВЕДЕННЯ АГРЕСИВНОЇ ВІЙНИ, ЩО СУПРОВОДЖУЄТЬСЯ ПОСЯГАННЯМ НА ТЕРИТОРІАЛЬНУ ЦІЛІСНІСТЬ УКРАЇНИ ТА ДЕРЖАВНОЮ ЗРАДОЮ | | | |
| РОЗГЛЯНУТІ СПРАВИ | | | |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 1. | Справа 756/4855/17, Вирок від 24 січня 2019 року, Оболонський районний суд міста Києва.<br><br>Справу було розглянуто в апеляційному порядку Київським апеляційним судом, який залишив вирок суду першої інстанції без змін. | Віктор Янукович, громадянин України, колишній президент України | **Обставини справи**<br><br>Обвинувачений здійнив втечу з України до Російської Федерації і перебував там з початку березня 2014 року. Вважаючи себе легітимним президентом України, він взяв участь у незаконному плані російського уряду щодо анексії Криму, звернувшись до президента Росії з проханням застосувати Збройні сили Росії в Україні. Цю заяву російський парламент використав як підставу для початку операції в Криму та для виправдання факту застосування збройних сил перед Радою Безпеки ООН.<br><br>Будучи повідомленим про провадження щодо нього, Обвинувачений відмовився від свого права бути присутнім на судовому засіданні та взяв участь через свого захисника.<br><br>Захист стверджував, що Обвинувачений не був належним чином поінформований про характер та причини висунутих йому звинувачень, оскільки, зокрема, ні повідомлення про підозру, ні обвинувальний акт не були вручені Обвинуваченому в письмовій формі. Суд | **ч. 5 ст. 27, ч. 2 ст. 437 ККУ,** а саме пособництво у веденні агресивної війни;<br><br>**ч. 5 ст. 27, ч. 3 ст. 110 ККУ**, а саме пособництво в умисних діях, скоєних з метою зміни меж території та державного кордону України, на порушення порядку, встановленого Конституцією України, вчинених представниками влади, за попередньою змовою групою осіб, які призвели до тяжких наслідків;<br><br>**ч. 1 ст. 111 ККУ**, а саме державна зрада. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | визнав такі доводи необґрунтованими, оскільки факти свідчили про належну обізнаність Обвинуваченого щодо суті обвинувачення.<br><br>Обвинуваченого було визнано винним у державній зраді (ч. 1 ст. 111 ККУ) та пособництві у веденні агресивної війни (ч. 5 ст. 27, ч. 5 ст. 437 ККУ) та засуджено до тринадцяти років позбавлення волі. Суд визнав Обвинуваченого не винним у пособництві в умисних діях, скоєних з метою зміни меж території та державного кордону України, з обставинами, що обтяжують покарання (ч. 5 ст. 27, ч. 3 ст. 110 ККУ) через відсутність доказів, що підтверджували би наявність умислу. | |
| ДЕРЖАВНА ЗРАДА, ЩО СУПРОВОДЖУЄТЬСЯ ДЕЗЕРТИРСТВОМ | | | | |
| РОЗГЛЯНУТІ СПРАВИ | | | | |
| 2. | Справа 753/3981/16-к, Вирок від 16 січня 2017 року, Дарницький районний суд міста Києва.<br><br>Справу було розглянуто в апеляційному порядку Київським апеляційним | Громадянин України, колишній заступник начальника центру з медичної частини - начальника медичної частини Центру медичної реабілітації, санаторного лікування та спеціальної | **Обставини справи**<br><br>У березня 2014 року Обвинувачений, який був військовослужбовцем ЗСУ, не виконав накази українського командування та не покинув територію Кримського півострову для переходу на материкову частину України. Натомість, він продовжив службу на своїй посаді під командуванням | **ч. 1 ст. 111 ККУ**, а саме державна зрада, тобто діяння, умисно вчинене громадянином України на шкоду суверенітетові, територіальної цілісності та недоторканності, обороноздатності України: перехід на бік ворога в період збройного конфлікту; |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | судом, який скасував вирок суду першої інстанції через істотні прорушення процесуального законодавства та призначив новий розгляд справи в суді першої інстанції. | підготовки особового складу Повітряних та Військово-морських сил ЗСУ «Судак» | Російської Федерації.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним у державній зраді (ч. 1 ст. 111 ККУ) та дезертирстві (ч. 1 ст. 408 ККУ) та засудив його до восьми років позбавлення волі. | **ч. 1 ст. 408 ККУ**, а саме дезертирство, тобто нез'явлення на службу у разі переведення з метою ухилитися від військової служби. |
| | **Схожі вироки було винесено і в щонайменше двох інших кримінальних провадженнях, що стосуються невиконання українськими військовослужбовцями наказу покинути Крим у 2014 та їхньої служби в Збройних силах Російської Федерації.** | | | |
| 3. | Справа 753/24070/16-к, Вирок від 6 лютого 2018 року, Дарницький районний суд міста Києва (Обвинуваченого засуджено до чотирнадцяти років позбавлення волі); | | | |
| 4. | Справа 758/367/17, Вирок від 8 лютого 2018 року, Подільський районний суд міста Києва (Обвинуваченого засуджено до чотирнадцяти років позбавлення волі та позбавлено військового звання сержанта). | | | |
| СПРАВИ, ЯКІ ЩЕ НЕ РОЗГЛЯНУТО / ЗНАХОДЯТЬСЯ НА РОЗГЛЯДІ | | | | |
| 5. | Справа 58/3317/17, Ухвала від 7 березня 2017 року, Подільський районний суд міста Києва.<br><br>Справа знаходиться на розгляді.. | Олег Хоменко, громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обвинувачення**[43]<br><br>Обвинувачений був військовослужбовцем ЗСУ з Криму, що не покинув півострів після того, як Росія встановила над ним контроль, а продовжив нести службу під російським керівництвом натомість.<br><br>Обвинувачення висунуло йому | **ч. 1 ст. 111 ККУ**, а саме державна зрада;<br><br>**ч. 1 ст. 408 ККУ**, а саме дезертирство. |

[43] ««Кримські справи» тижня: анонси судових засідань 18.11-22.11», *Бюро судової інформації* (16 листопада 2019 року).

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | обвинувачення у державній зраді (ч. 1 ст. 111 ККУ) та дезертирстві (ч. 1 ст. 408 ККУ). | |
| | **У щонайменше семи наступних провадженнях українських військовослужбовців було обвинувачено в державній зраді та дезертирстві за те, що вони не покинули Крим та продовжили нести службу на Російську Федерацію:** | | | |
| 6. | Справа 127/13806/16-к, Ухвала від 12 грудня 2018 року, Вінницький міський суд Вінницької області; | | | |
| 7. | Справа 127/4019/16-к, Ухвала від 31 січня 2020 року, Деснянський районний суд міста Києва;[44] | | | |
| 8. | Справа 127/27617/16-к, Ухвала від 6 травня 2019 року, Солом`янський районний суд міста Києва;[45] | | | |
| 9. | Справа 127/15965/16-к, Ухвала від 24 квітня 2019 року, Київський апеляційний суд;[46] | | | |
| 10. | Справа 127/4032/16-к, Ухвала від 17 липня 2019 року, Дніпровський районний суд міста Києва;[47] | | | |
| 11. | Справа 127/15964/16-к, Ухвала від 23 січня 2019 року, Святошинський районний суд міста Києва;[48] | | | |
| 12. | Справа 757/13910/17-к, Ухвала від 30 травня 2019 року, Шевченківський районний суд міста Києва.[49] | | | |
| ЗЛОЧИНИ, ПОВ'ЯЗАНІ З КОНФЛІКТОМ, ЯКІ БУЛО РОЗГЛЯНУТО ЯК ЗВИЧАЙНІ ЗЛОЧИНИ, ПОВ'ЯЗАНІ З ДЕЗЕРТИРСТВОМ ТА / ЧИ ІНШИМИ | | | | |

[44] «Судові засідання щодо "кримських справ": 29.07-02.08», *Бюро судової інформації* (29 липня 2019 року).
[45] «Судові засідання щодо "кримських справ": 29.07-02.08», *Бюро судової інформації* (29 липня 2019 року).
[46] «"Кримські справи" тижня: анонси засідань 15.07-19.07», *Бюро судової інформації* (14 липня 2019 року).
[47] «"Кримські справи" тижня: анонси засідань 15.07-19.07», *Бюро судової інформації* (14 липня 2019 року).
[48] «"Кримські справи" тижня: анонси засідань 10.06-14.06», *Бюро судової інформації* (7 червня 2019 року).
[49] «Анонси "кримських справ" цього тижня», *Бюро судової інформації* (27 травня 2019 року).

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| ВІЙСЬКОВИМИ ЗЛОЧИНАМИ | | | | |
| СПРАВИ, ЯКІ ЩЕ НЕ РОЗГЛЯНУТО / ЗНАХОДЯТЬСЯ НА РОЗГЛЯДІ | | | | |
| 13. | Справа 420/3257/15-к, Ухвала від 5 квітня 2016, Новопсковський районний суд Луганської області. | Громадяни України, бійці 24-го батальйону територіальної оборони “Айдар” | **Обвинувачення**[50]<br><br>Справа стосується нападу на Олександра Дудніка та Ольгу Москалюк, який було вчинено 17 вересня 2014 року бійцями 24-го батальйону територіальної оборони “Айдар”. Як стверджується, бійці викрали потерпілих та вбили їх пострілами із автомату. Тіла потерпілих було віднайдено у червні 2015.<br><br>Сторона обвинувачення стверджує, що Обвинувачені вчинили умисне вбивство двох або більше людей (ч. 2 ст. 115 ККУ); самовільне залишення військової частини або місця служби в умовах особливого періоду, крім воєнного стану (ч. 4 ст. 407 ККУ); та незаконне позбавлення волі або викрадення людини, вчинені організованою групою, або такі, що спричинили тяжкі наслідки (ч. 3 ст. 146 ККУ). | **ч. 2 ст. 115 ККУ,** а саме умисне вбивство двох або більше людей;<br><br>**ч. 3 ст. 146 ККУ,** а саме незаконне позбавлення волі або викрадення людини, вчинені організованою групою, або такі, що спричинили тяжкі наслідки;<br><br>**ч. 4 ст 407 ККУ,** а саме самовільне залишення військової частини або місця служби, а також нез’явлення вчасно на службу без поважних причин, вчинені в умовах особливого періоду, крім воєнного стану. |
| РОЗГЛЯНУТІ СПРАВИ | | | | |

[50] Центр Громадянських Свобод, «Розслідування злочинів, пов’язаних із порушенням права на життя, права на свободу та особисту недоторканість, свободу від тортур, вчинених у зоні АТО: недоліки роботи слідчих органів та рекомендації правозахисників» (2016 рік), ст. 14.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 14. | Справа 264/6729/15-к, Вирок від 7 листопада 2016 року, Іллічівський районний суд міста Маріуполя Донецької області<br><br>Через те, що Обвинувачений 1 переховувався від правосуддя, апеляційне провадження щодо нього, з одного боку, та щодо Обвинувачених 2 і 3, з іншого, були розділені. Апеляційний суд Донецької області скасував вирок суду першої інстанції по відношенню до Обвинувачених 2 та 3 та постановив новий вирок, яким призначив їм обом покарання у вигляді трьох років позбавлення волі. Розгляд справи продовжився у Вищому | Громадяни України, військовослужбовці ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>У травні 2015 року троє Обвинувачених, що були українськими військовослужбовцями, незаконно викрали та ув'язнили двох місцевих жителів із застосуванням зброї та фізичного насильства. Потерпілих утримували та завдавали їм різноманітні тілесні ушкодження, щоб вони повідомили про свої нібито зв'язки з незаконними збройними формуваннями.<br><br>Усіх трьох Обвинувачених було визнано винними у незаконному позбавленні волі або викраденні людей із обставинами, що обтяжують відповідальність (ч. 2 ст. 146 ККУ), на додаток до чого Обвинуваченого 2 було визнано винним у завданні умисних легких тілесних ушкоджень (ч. 2 ст. 125 ККУ). Суд також визнав Обвинуваченого 1 винним у самовільному залишенні військової частини або місця служби, а також нез'явленні вчасно на службу без поважних причин тривалістю понад один місяць (ч. 3 ст. 407 ККУ). Обвинувачених 1 та 2 було засуджено до трьох років позбавлення волі, тоді як Обвинуваченого 3 – до двох. Суд звільнив Обвинуваченого | **ч. 2 ст. 146 ККУ,** а саме незаконне позбавлення волі або викрадення людини, вчинене за попередньою змовою групою осіб, або таке, що супроводжувалося заподіянням фізичних страждань, або із застосуванням зброї;<br><br>**ч. 2 ст. 125 ККУ,** а саме умисне легке тілесне ушкодження, що спричинило короткочасний розлад здоров'я або незначну втрату працездатності;<br><br>**ч. 3 ст. 407 ККУ,** а саме самовільне залишення військової частини або місця служби, а також нез'явлення вчасно на службу без поважних причин тривалістю понад один місяць. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | спеціалізованому суді України з розгляду цивільних і кримінальних справ, який відхилив скаргу та залишив у силі вирок апеляційного суду.<br><br>Після затримання Обвинуваченого 1 апеляційний суд поновив апеляційний розгляд у його справі і в подальшому скасував рішення суду першої інстанції, після чого засудив Обвинуваченого 1 до п'яти років позбавлення волі. | | 3 від відбування покарання з випробуванням строком один рік. | |
| 15. | Справа 225/3479/16-к, Вирок від 20 листопада 2017 року, Дзержинський міський суд Донецької області.<br><br>У подальшому справа розглядалася | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>У серпні 2014 року Обвинувачений (український військовослужбовець), усвідомлюючи, що його підлеглі неправомірно затримали трьох цивільних осіб та утримували їх у неналежних умовах, не вжив жодних дій для припинення | **ч. 1 ст. 426 ККУ,** а саме умисне невиконання військовою службовою особою дій, які вона за своїми службовими обов'язками повинна була виконати, що заподіяло істотну шкоду;<br><br>**ч. 1 ст. 121 ККУ,** а саме умисне |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Донецьким апеляційним судом, який залишив скаргу без задоволення і залишив рішення суду першої інстанції без змін. Після цього, справа розглядалась у Касаційному кримінальному суді Верховного Суду, який залишив без змін вироки судів першої та другої інстанцій. | | злочину. У грудні 2014 року Обвинувачений умисно заподіяв тяжкі тілесні ушкодження іншій особі. У серпні 2015 року обвинувачений без причини стріляв у шини автомобіля українських військовослужбовців у населеній місцевості, вступивши з ними в суперечку.<br><br>Обвинуваченого було визнано винним у умисному невиконанні військовою службовою особою дій, які вона за своїми службовими обов'язками повинна була виконати, що заподіяло істотну шкоду (ч. 1 ст. 426 ККУ); нанесенні умисного тілесного ушкодження, небезпечного для життя в момент заподіяння, і що спричинило психічну хворобу або інший розлад здоров'я (ч. 1 ст. 121 ККУ); хуліганстві, що вчинене із застосуванням вогнепальної зброї (ч. 4 ст. 296 ККУ). Обвинуваченого було засуджено до шести років ув'язнення, але в подальшому амністовано та звільнено від відбування покарання. | тілесне ушкодження, небезпечне для життя в момент заподіяння, що спричинило психічну хворобу або інший розлад здоров'я;<br><br>**ч. 4 ст. 296 ККУ,** а саме хуліганство, що вчинене із застосуванням вогнепальної зброї. |
| 16. | Справа 237/3220/17, Вирок від 7 грудня 2018 року, Дзержинський міський суд Донецької | Громадянин України, військовослужбовець військової частини B2950 | **Обставини справи:**<br><br>6 лютого 2017 року Обвинувачений зустрів свою знайому та провів її до її дому. Там обвинувачений застосував фізичне | **ч. 1 та 2 ст. 153 ККУ,** а саме задоволення статевої пристрасті неприродним способом із застосуванням фізичного насильства, погрози його |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | області.[51]<br><br>У подальшому справа розглядалася Донецьким апеляційним судом, який підтримав вирок суду першої інстанції.<br><br>Після цього, справа розглядалась у Касаційному кримінальному суді Верховного Суду, який також підтримав рішення суду першої інстанції. | | насильство над потерпілою та погрожував насиллям щодо її дітей, двох неповнолітніх, які перебували в цьому ж будинку. Обвинувачений кілька разів зґвалтував її.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним у неодноразовому задоволенні статевої пристрасті неприродним способом із застосуванням фізичного насильства, погрози його застосування або з використанням безпорадного стану потерпілої особи (ч. 1 та 2 ст. 153 ККУ); багаторазовому згвалтування (ч. 2 ст. 152 ККУ); умисних легких тілесних ушкодженнях (ч. 1 ст. 125 КУ); непокорі, вчиненій в умовах особливого періоду, крім воєнного стану (ч. 3 ст. 402 ККУ); дезертирстві, вчиненому в умовах особливого періоду, крім воєнного стану (ч. 3 ст. 402 ККУ); та незаконному позбавленні волі, вчиненому щодо двох чи більше осіб, що супроводжувалося заподіянням фізичних страждань | застосування або з використанням безпорадного стану потерпілої особи, що вчинене повторно;<br><br>**ч. 2 ст. 152 ККУ,** а саме зґвалтування, *тобто* статеві зносини із застосуванням фізичного насильства, погрози його застосування або з використанням безпорадного стану потерпілої особи, вчинене повторно або особою, яка раніше вчинила зґвалтування чи задоволення статевої пристрасті неприродним способом;<br><br>**ч. 1 ст. 126 ККУ,** а саме вчинення інших насильницьких дій, які завдали фізичного болю і не спричинили тілесних ушкоджень;<br><br>**ч. 1 ст. 146 ККУ,** а саме незаконне позбавлення волі або викрадення людини;<br><br>**ч. 3 ст. 402 ККУ,** а саме непокора, |

[51] Доступ до рішення обмежено. *Див.* ст. 7 Закону України «Про доступ до судових рішень» від 22 грудня 2005 року № 3262-IV щодо відомостей, що не можуть бути розголошені у текстах судових рішень, відкритих для загального доступу. Деякі обставини справи зазначено в ухвалах Мар'їнського районного суду Донецької області та Дзержинського міського суду Донецької області.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | потерпілому (ч. 2 ст. 146 ККУ). Суд встановив Обвинуваченому покарання у вигляді десяти років позбавлення волі. | вчинена в умовах особливого періоду, крім воєнного стану;<br><br>**ч. 3 ст. 408 ККУ,** а саме дезертирство, тобто самовільне залишення військової частини або місця служби з метою ухилитися від військової служби, вчинене в умовах особливого періоду, крім воєнного стану. |
| 17. | **У наступній справі було розглянуто схожі фактичні обставини:**<br><br>Справа 219/7237/17 (стверджувані обставини справи та правову кваліфікацію можна віднайти в ухвалі Апеляційного суду Донецької області від 26 липня 2017 року). | | | |
| ВІЙСЬКОВІ ЗЛОЧИНИ | | | | |
| РОЗГЛЯНУТІ СПРАВИ | | | | |
| 18. | Справа 185/12161/15-к, Вирок від 27 березня 2017 року, Павлоградський міськрайонний суд Дніпропетровської області<br><br>У подальшому справа розглядалась у Апеляційному суді Дніпропетровської | Віктор Назаров, громадянин України, військовий офіцер та начальник штабу - перший заступник керівника АТО | **Обставини справи**<br><br>Обвинувачений був українським військовим та начальником штабу – першим заступником керівника АТО. У червні 2014 року він не зміг організувати та підтримувати ізольовану зону навколо Луганського аеропорту, як це було передбачено замислом щодо прикриття державного кордону від 2014 року та як того вимагали обставини через, зокрема, запланований наступ ЛНР на аеропорт. | **ч. 3 ст. 425 ККУ,** а саме недбале ставлення військової службової особи до служби, якщо це заподіяло істотну шкоду, вчинене в умовах особливого періоду, крім воєнного стану |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | області. | | Крім того, Обвинувачений не організував та не координував належну співпрацю між різними військовими одиницями для охорони аеропорту. У результаті військовий літак Іл-76, який перевозив техніку та озброєння, було обстріляно та збито, 49 військовослужбовців загинули.<br><br>Обвинувачений свою провину не визнав і пояснив, що обов'язки, які стосувалися його посади, не були чітко прописані, він не мав права самостійно видавати накази, отримані дані про плани бойовиків були недостатньо достовірними, літак порушував певні правила повітряного руху, а військово-тактична експертиза проводилася з різними порушеннями.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним у недбалому ставленні до служби, що заподіяло істотну шкоду, вчиненому в особливий період (ч. 3 ст. 425 ККУ), та засудив до семи років позбавлення волі. Крім того, суд зобов'язав Міністерство оборони виплатити моральну шкоду найближчим родичам загиблих. | |
| 19. | Справа 460/1294/17, Вирок від 17 липня 2017 | Громадянин України, військовослужбовець | **Обставини справи** | **ч. 3 ст. 426 ККУ,** а саме умисне ненаправлення військовою |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | року, Яворівський районний суд Львівської області. | ЗСУ | У грудні 2016 року обвинувачений (український військовослужбовець) умисно не повідомив орган досудового розслідування про фізичне насильство між підлеглими, що становило злочин, а саме порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями (ч. 1 ст. 406 ККУ).<br><br>Обвинувачений визнав свою провину та підписав зі стороною обвинувачення угоду про визнання винуватості, яку згодом затвердив суд.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним в умисному ненаправленні військовою службовою особою до органу досудового розслідування повідомлення про підлеглого, який вчинив кримінальне правопорушення, вчиненому в умовах особливого періоду, крім воєнного стану (ч. 3 ст. 426 ККУ) та присудив виплатити штраф у розмірі 3 400 грн. | службовою особою до органу досудового розслідування повідомлення про підлеглого, який вчинив кримінальне правопорушення, вчинене в умовах особливого періоду, крім воєнного стану |
| 20. | Справа 237/3913/17, Вирок від 13 жовтня 2017 року, Мар'їнський районний суд Донецької | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>У серпні 2017 року Обвинувачений (український військовослужбовець і | **ч. 3 ст. 425 ККУ,** а саме недбале ставлення військової службової особи до служби, якщо це заподіяло істотну шкоду, вчинене в |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | області. | | командир роти) не зміг належним чином забезпечити зберігання зброї та запобігти її викраденню.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним у недбалому ставленні до служби, що заподіяло істотну шкоду, вчиненому в умовах особливого періоду (ч. 3 ст. 425 ККУ). Суд призначив Обвинуваченому покарання у вигляді п'яти років позбавлення волі, але звільнив його від відбування покарання з випробуванням тривалістю два роки. Згодом обвинувачений був амністований і звільнений від відбування покарання. | умовах особливого періоду, крім воєнного стану. |
| 21. | Справа 222/1112/17, Вирок від 19 січня 2018 року, Володарський районний суд Донецької області. | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>У березні 2017 року Обвинувачений (український військовослужбовець) самовільно покинув військову частину з метою ухилення від військової служби.<br><br>Обвинувачений визнав свою провину та підписав зі стороною обвинувачення угоду про визнання винуватості, яку згодом затвердив суд.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним у | **ч. 3 ст. 408 ККУ**, а саме дезертирство, вчинене в умовах особливого періоду, крім воєнного стану. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | дезертирстві, вчиненому в умовах особливого періоду (ч. 3 ст. 408 ККУ) та засудив його до шести місяців арешту з відбуванням на гауптвахті, призначивши більш м'яке покарання, ніж передбачено санкцією відповідної статті ККУ. | |
| 22. | Справа 243/4612/17, Вирок від 2 квітня 2018 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області. | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>Обвинувачений (український військовослужбовець) з метою ухилення від військової служби не з'явився до своєї військової частини.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним у дезертирстві (ч. 1 ст. 408 ККУ) та призначив йому покарання у вигляді двох років та шести місяців позбавлення волі. | **ч. 1 ст. 408 ККУ**, а саме дезертирство. |
| 23. | Справа 221/822/18, Вирок від 4 травня 2018 року, Волноваський районний суд Донецької області | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>У червні 2017 року Обвинувачений (український військовослужбовець) самовільно покинув військову частину.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним у дезертирстві, вчиненому в умовах особливого періоду (ч. 3 ст. 408 ККУ), та призначив йому покарання у вигляді п'яти | **ч. 3 ст. 408 ККУ**, а саме дезертирство, вчинене в умовах особливого періоду, крім воєнного стану. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | років позбавлення волі. Суд звільнив Обвинуваченого від відбування покарання з випробуванням строком два роки. | |
| 24. | Справа 225/4477/18, Вирок від 24 жовтня 2018 року, Дзержинський міський суд Донецької області. | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>З березня 2015 року по серпень 2016 року Обвинувачений (український військовослужбовець та командир роти), не забезпечив належного зберігання зброї та не запобіг її втраті.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним у недбалому ставленні до служби, що заподіяло істотну шкоду, вчиненому в умовах особливого періоду (ч. 3 ст. 425 ККУ) та призначив йому покарання у вигляді п'яти років позбавлення волі. Обвинуваченого в подальшому було амністовано та звільнено від відбування покарання. | **ч. 3 ст. 425 ККУ,** а саме недбале ставлення військової службової особи до служби, якщо це заподіяло істотну шкоду, вчинене в умовах особливого періоду, крім воєнного стану. |
| 25. | Справа 241/766/18, Вирок від 12 грудня 2018 року, Першотравневий районний суд Донецької області. | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>У грудні 2014 року Обвинувачений (український військовослужбовець) з метою ухилення від військової служби не з'явився до своєї військової частини. | **ч. 1 ст. 408 ККУ**, а саме дезертирство. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | Суд визнав Обвинуваченого винним у дезертирстві (ч. 1 ст. 408 ККУ) та призначив йому покарання у вигляді двох років позбавлення волі. Суд звільнив його від відбування покарання з іспитовим строком в один рік. | |
| 26. | Справа 243/1110/19, Вирок від 18 лютого 2019 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>У серпні 2015 року Обвинувачений (український військовослужбовець) самовільно покинув військову частину з метою ухилення від військової служби, і не повертався до лютого 2016 року, коли його було спіймано органами правопорядку.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним у дезертирстві, вчиненому в умовах особливого періоду (ч. 3 ст. 408 ККУ), та засудив його до п'яти років позбавлення волі. | **ч. 3 ст. 408 ККУ**, а саме дезертирство, вчинене в умовах особливого періоду, крім воєнного стану. |
| 27. | Справа 243/789/19, Вирок від 28 березня 2019 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області. | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>З червня 2016 року по травень 2017 року Обвинувачений (український військовослужбовець) з метою ухилення від військової служби не з'являвся до | **ч. 3 ст. 408 ККУ**, а саме дезертирство, вчинене в умовах особливого періоду, крім воєнного стану. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | своєї військової частини.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним у дезертирстві, вчиненому в умовах особливого періоду (ч. 3 ст. 408 ККУ), та засудив його до п'яти років позбавлення волі. Суд звільнив його від відбування покарання з випробуванням строком три роки. | |
| 28. | Справа 216/1917/19, Вирок від 25 квітня 2019 року, Центрально-Міський районний суд міста Кривого Рогу Дніпропетровської області. | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>Військова частина Обвинувачених отримала наказ про передислокацію в район проведення Операції Об'єднаних сил. Однак Обвинувачений відкрито відмовився виконувати зазначений наказ.<br><br>Обвинувачений та Сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості. Суд визнав Обвинуваченого винним у непокорі протягом особливого періоду (ч. 3 ст. 402 ККУ) та призначив покарання у вигляді п'яти років позбавлення волі, звільнивши його від відбування покарання з іспитовим строком два роки. | **ч. 3 ст. 402 ККУ,** а саме непокора, тобто відкрита відмова виконати наказ начальника, вчинена в умовах особливого періоду, крім воєнного стану. |
| 29. | Справа 222/453/19, Вирок від 8 травня 2019 | Громадянин України, військовослужбовець | **Обставини справи** | **ч. 3 ст. 402 ККУ,** а саме непокора, тобто відкрита відмова виконати |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | року, Володарський районний суд Донецької області. | ЗСУ | Обвинувачений, військова частина якого брала участь в оборонних операціях в районі проведення Операції Об'єднаних Сил, вжив алкоголь та не з'явився для виконання службових обов'язків з будівництва споруд на лінії оборони на порушення наказу свого командира.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним у непокорі протягом особливого періоду (ч. 3 ст. 402 ККУ) та призначив покарання у вигляді п'яти років позбавлення волі. Суд звільнив винного від відбування покарання відповідно до Закону України "Про амністію у 2016 році". | наказ начальника, вчинена в умовах особливого періоду, крім воєнного стану. |
| 30. | Справа 415/3810/19, Вирок від 1 липня 2019 року, Лисичанський міський суд Луганської області. | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>Обвинувачений, який проходив військову службу в Луганській області протягом особливого періоду, залишив військову частину та самовільно перебував у сусідньому місті. Також він завдав побоїв іншому військовослужбовцю.<br><br>Обвинувачений та сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, | **ч. 1 ст. 406 ККУ**, а саме порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності між ними відносин підлеглості, що виявилося в завданні побоїв;<br><br>**ч. 4 ст. 407 ККУ,** а саме самовільне залишення місця служби, вчинене в умовах особливого періоду, крім воєнного стану. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | яку затвердив Суд.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним у порушенні статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності між ними відносин підлеглості, що виявилося в завданні побоїв (ч. 1 ст. 406 ККУ) та самовільному залишенні місця служби, вчиненому в умовах особливого періоду (ч. 4 ст. 407 ККУ). Суд призначив йому покарання у вигляді чотирьох років позбавлення волі та звільнив його від відбування покарання відповідно до Закону України "Про амністію у 2016 році". | |
| 31. | Справа 229/2794/19, Вирок від 14 серпня 2019 року, Дружківський міський суд Донецької області. | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>У лютому 2016 року Обвинувачений (український військовослужбовець) з метою ухилення від військової служби не з'являвся до своєї військової частини.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним у дезертирстві, вчиненому в умовах особливого періоду (ч. 3 ст. 408 ККУ), та засудив його до п'яти років позбавлення волі. Суд звільнив його від відбування | **ч. 3 ст. 408 ККУ**, а саме дезертирство, вчинене в умовах особливого періоду, крім воєнного стану. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | покарання з іспитовим строком в один рік. | |
| 32. | Справа 219/6348/19, Вирок від 27 серпня 2019, Артемівський міськрайонний суд Донецької області. | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>У лютому 2017 року Обвинувачений (український військовослужбовець) самовільно покинув військову частину з метою ухилення від військової служби, і не повертався до лютого 2018 року, коли його було спіймано органами правопорядку за вчинення іншого злочину.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним у дезертирстві, вчиненому в умовах особливого періоду (ч. 3 ст. 408 ККУ), та засудив його до п'яти років двох місяців позбавлення волі. | **ч. 3 ст. 408 ККУ**, а саме дезертирство, вчинене в умовах особливого періоду, крім воєнного стану. |
| 33. | Справа 221/2573/17, Вирок від 19 вересня 2019 року, Волноваський районний суд Донецької області. | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>У вересні 2014 року Обвинувачений (український військовослужбовець) самовільно покинув свою військову частину, без дозволу взявши службову зброю.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним у дезертирстві зі зброєю (ч. 2 ст. 408 ККУ), | **ч. 2 ст. 408 ККУ,** а саме дезертирство зі зброєю. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | та засудив його до п'яти років позбавлення волі. Суд звільнив його від відбування покарання з випробуванням строком один рік. | |
| 34. | Справа 229/2154/19, Вирок від 9 жовтня 2019 року, Дружківський міський суд Донецької області.<br><br>Вирок суду першої інстанції. У подальшому справа розглядалась в Апеляційному суді Донецької області, який відхилив апеляцію Сторони обвинувачення і залишив у силі вирок суду першої інстанції. | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>У жовтні 2014 року Обвинувачени (український військовослужбовець) став свідком вбивства іншим військовослужбовцем водія таксі. Під впливом емоцій Обвинувачений самовільно покинув військову частину та не повернувся до січня 2019 року, коли його було затримано правоохоронними органами.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним у дезертирстві (ч. 1 ст. 408 ККУ), та засудив його до трьох років позбавлення волі. Суд звільнив його від відбування покарання з випробуванням строком один рік. | **ч. 1 ст. 408 ККУ,** а саме дезертирство. |
| 35. | Справа 235/4282/19, Вирок від 15 жовтня 2019 року, Красноармійський міськрайонний суд | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>Обвинувачений, який проходив військову службу в Донецькій області, будучи незадоволеним завданнями, які перед ним | **ч. 3 ст. 405 ККУ,** а саме заподіяння тілесних ушкоджень начальникові у зв'язку з виконанням ним обов'язків з військової служби, вчинене в умовах особливого |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Донецької області. | | було поставлено, побив свого командира.<br><br>Обвинувачений та Сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку затвердив Суд.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним у заподіянні тілесних ушкоджень щодо начальника у зв'язку з виконанням ним обов'язків з військової служби, вчиненому в умовах особливого періоду, крім воєнного стану (ч. 3 ст. 405 ККУ), та призначив йому покарання у вигляді п'яти місяців арешту на гауптвахті. | періоду, крім воєнного стану. |
| 36. | Справа 423/3150/19, Вирок від 28 листопада 2019 року, Попаснянський районний суд Луганської області. | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>Обвинувачений, військова частина якого брала участь в Операції Об'єднаних Сил, вжив алкоголь та почав ображати інших військовослужбовців. Після того, як його командир наказав Обвинуваченому здати зброю та підготуватися до проходження тесту на тверезість, Обвинувачений відкрито відмовився виконувати наказ.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним у непокорі, вчиненій в умовах особливого періоду, крім воєнного стану (ч. 3 ст. 402 | **ч. 3 ст. 402 ККУ,** а саме непокора, тобто відкрита відмова виконати наказ начальника, вчинена в умовах особливого періоду, крім воєнного стану. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | ККУ), та встановив йому покарання у вигляді п'яти років позбавлення волі, після чого звільнив від його відбування покарання з випробуванням строком один рік. | |
| 37. | Справа 241/21/20, Вирок від 15 січня 2020 року, Першотравневий районний суд Донецької області. | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>Обвинувачений, який проходив військову службу в Донецькій області, будучи у стані алкогольного сп'яніння і незадоволеним діями свого командира, побив його.<br><br>Обвинувачений та Сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яку затвердив Суд.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним у заподіянні тілесних ушкоджень щодо начальника у зв'язку з виконанням ним обов'язків з військової служби, вчиненому в умовах особливого періоду, крім воєнного стану (ч. 3 ст. 405 ККУ), та встановив йому покарання у вигляді п'яти років позбавлення волі, після чого звільнив від відбування покарання з іспитовим строком два роки. | **ч. 3 ст. 405 ККУ,** а саме заподіяння тілесних ушкоджень начальникові у зв'язку з виконанням ним обов'язків з військової служби, вчинене в умовах особливого періоду, крім воєнного стану. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 38. | Справа 235/7377/19, Вирок від 17 січня 2020 року, Красноармійський. міськрайонний суд Донецької області. | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>Обвинувачений, військова частина якого брала участь у бойових діях в районі проведення Операції Об'єднаних Сил, діючи разом із третьою особою, побив іншого військовослужбовця.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним у порушенні статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності між ними відносин підлеглості, що заподіяло легкі тілесні ушкодження, вчиненому групою осіб (ч. 3 ст. 406 ККУ) та призначив йому покарання у вигляді трьох років позбавлення волі, після чого звільнив його від відбування покарання з випробуванням строком один рік. | **ч. 3 ст. 406 ККУ**, а саме порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності між ними відносин підлеглості, що заподіяло легкі тілесні ушкодження, вчинене групою осіб. |
| 39. | Справа 219/7401/19, Вирок від 28 січня 2020 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області. | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>У травні 2015 року Обвинувачений (український військовослужбовець) не з'явився до військової частини з метою ухилення від військової служби.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним у | **ч. 3 ст. 408 ККУ**, а саме дезертирство, вчинене в умовах особливого періоду, крім воєнного стану. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | дезертирстві, вчиненому в умовах особливого періоду (ч. 3 ст. 408 ККУ), та засудив його до п'яти років позбавлення волі. | |
| 40. | Справа 219/7673/19, Вирок від 19 лютого, Артемівський міськрайонний суд Донецької області. | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>У червні 2015 року Обвинувачений (український військовослужбовець) самовільно покинув військову частину і не повертався до червня 2019 року.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним у дезертирстві, вчиненому в умовах особливого періоду (ч. 3 ст. 408 ККУ), та засудив його до п'яти років позбавлення волі, після чого звільнив його від відбування покарання з випробуванням строком три роки. | **ч. 3 ст. 408 ККУ**, а саме дезертирство, вчинене в умовах особливого періоду, крім воєнного стану. |
| 41. | Справа 229/749/20, Вирок від 13 березня 2020 року, Дружківський міський суд Донецької області | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>У грудні 2019 року Обвинувачений (український військовослужбовець) умисно не повідомив орган досудового розслідування про дезертирство (ч. 3 ст. 408 ККУ), вчинене його підлеглим. | **ч. 3 ст. 426 ККУ,** а саме умисне ненаправлення військовою службовою особою до органу досудового розслідування повідомлення про підлеглого, який вчинив кримінальне правопорушення, вчинене в умовах особливого періоду, крім воєнного |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | Суд визнав Обвинуваченого винним в умисному ненаправленні до органу досудового розслідування повідомлення про підлеглого, який вчинив кримінальне правопорушення, вчиненому в умовах особливого періоду, крім воєнного стану (ч. 3 ст. 426 ККУ) та встановив йому покарання у вигляді п'яти років позбавлення волі, після чого звільнив від відбування покарання з випробуванням строком один рік і зобов'язав виплатити штраф у розмірі 3 400 грн. | стану. |
| 42. | Справа 636/722/20, Вирок від 5 червня 2020 року, Чугуївський міський суд Харківської області. | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>У лютому 2019 року Обвинувачений (український військовослужбовець) умисно не повідомив орган досудового розслідування про злочин викрадення військового майна, що був вчинений його підлеглим.<br><br>Обвинувачений та Сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яка пізніше була затверджена Судом.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним в умисному ненаправленні до органу | **ч. 3 ст. 426 ККУ,** а саме умисне ненаправлення військовою службовою особою до органу досудового розслідування повідомлення про підлеглого, який вчинив кримінальне правопорушення, вчинене в умовах особливого періоду, крім воєнного стану. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | досудового розслідування повідомлення про підлеглого, який вчинив кримінальне правопорушення, вчиненому в умовах особливого періоду, крім воєнного стану (ч. 3 ст. 426 ККУ) та встановив йому покарання у вигляді службового обмеження для військовослужбовців строком на один рік зі щомісячним відрахуванням 10% із суми грошового забезпечення в дохід держави. | |
| 43. | Справа 229/2026/20, Вирок від 17 липня 2020 року, Дружківський міський суд Донецької області. | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>У травні-липні 2016 року Обвинувачений (український військовослужбовець) умисно не повідомив орган досудового розслідування про злочин самовільного залишення військової частини або місця служби (ч. 4 ст. 407 ККУ), що був вчинений його підлеглим.<br><br>Обвинувачений та Сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яка пізніше була затверджена Судом.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним в умисному ненаправленні до органу досудового розслідування повідомлення | **ч. 3 ст. 426 ККУ,** а саме умисне ненаправлення військовою службовою особою до органу досудового розслідування повідомлення про підлеглого, який вчинив кримінальне правопорушення, вчинене в умовах особливого періоду, крім воєнного стану. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | про підлеглого, який вчинив кримінальне правопорушення, вчиненому в умовах особливого періоду, крім воєнного стану (ч. 3 ст. 426 ККУ) та встановив йому покарання у вигляді п'яти років позбавлення волі, після чого звільнив його від відбування покарання з випробуванням строком один рік. | |
| 44. | Справа 243/4264/20, Вирок від 27 липня 2020 року, Слов'янський міськрайонний суд Донецької області. | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>У квітні 2016 року Обвинувачений (український військовослужбовець), незадоволений умовами проходження військової служби, без дозволу та поважної причини покинув військову частину та не повертався до квітня 2020 року, коли його було затримано правоохоронними органами.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним у дезертирстві, вчиненому в умовах особливого періоду (ч. 3 ст. 408 ККУ), та засудив його до п'яти років позбавлення волі. | **ч. 3 ст. 408 ККУ**, а саме дезертирство, вчинене в умовах особливого періоду, крім воєнного стану. |
| 45. | Справа 229/2744/20, Вирок від 15 вересня | Громадянин України, військовослужбовець | **Обставини справи** | **ч. 1 ст. 406 ККУ**, а саме порушення статутних правил взаємовідносин |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | 2020 року, Дружківський міський суд Донецької області. | ЗСУ | Обвинувачений, що проходив службу на блокпосту в районі проведення Операції Об'єднаних Сил, у стані алкогольного сп'яніння побив іншого військовослужбовця, після чого погрожував йому зброєю.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним у порушенні статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності між ними відносин підлеглості (ч. 1 ст. 406 ККУ) та встановив йому покарання у вигляді одного місяця арешту на гауптвахті. | між військовослужбовцями за відсутності між ними відносин підлеглості. |
| ЗЛОЧИНИ, ПОВ'ЯЗАНІ З КОНФЛІКТОМ, ЯКІ БУЛО РОЗГЛЯНУТО ЯК ЗВИЧАЙНІ ЗЛОЧИНИ | | | | |
| РОЗГЛЯНУТІ СПРАВИ | | | | |
| 46. | Справа 419/1653/16-к, Вирок від 16 червня 2016 року, Рубіжанський міський суд Луганської області.<br><br>У подальшому справа розглядалась у Апеляційному суді Луганської області, який | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>Влітку 2014 року Обвинувачений, (український військовослужбовець) учасник добровольчого батальйону «Айдар», приєднався до озброєної банди, організованої деякими з учасників батальйону. У серпні 2014 року Обвинувачений та інші учасники угруповання проникли в кілька будинків, | **ст. 257 ККУ**, а саме участь в озброєній банді або у вчинюваних нею нападах;<br><br>**ч. 4 ст. 187 ККУ**, а саме розбій, поєднаний з проникненням у житло, спрямований на заволодіння майном у особливо великих розмірах, вчинений організованою групою; |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | відмовив у задоволенні клопотання Сторони захисту про продовження строку на апеляційне оскарження, після чого повернув апеляційну скаргу.<br><br>Після цього справа розглядалась у Касаційному кримінальному суді Верховного Суду, який відмовив у відкритті касаційного провадження. | | погрожували мешканцям, незаконно утримували їх, заволоділи їхніми особистими речами, зброєю та транспортними засобами. При цьому Обвинувачений тяжко поранив одного мешканця цих будинків.<br><br>Обвинуваченого було визнано винним в участі в озброєній банді або у вчинюваних нею нападах (ст. 257 ККУ), розбої з кваліфікуючими ознаками (ч. 4 ст. 187 ККУ), викраденні вогнепальної зброї (ч. 3 ст. 262 ККУ), заволодінні важливими особистими документами, вчиненому організованою групою (ч. 3 ст. 28 та ч. 3 ст. 357 ККУ), незаконному заволодінні транспортним засобом з кваліфікуючими ознаками (ч. 3 ст. 289 ККУ), закінченому замаху на умисне вбивство з корисливих мотивів (ч. 2 ст. 15 та п. 6 ч. 2 ст. 115 ККУ). Йому було призначено покарання у вигляді дванадцяти років позбавлення волі з конфіскацією усього майна. | **ч. 3 ст. 262 ККУ,** а саме викрадення вогнепальної зброї, вчинене організованою групою;<br><br>**ч. 3 ст. 28 та ч. 3 ст. 357 ККУ,** а саме заволодіння важливими особистими документами, вчинене організованою групою;<br><br>**ч. 3 ст. 289 ККУ,** а саме незаконне заволодіння транспортним засобом, вчинене повторно або за попередньою змовою групою осіб, або поєднані з насильством, що є небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого, або з погрозою застосування такого насильства, або вчинені з проникненням у приміщення, та яке спричинило суттєві матеріальні збитки;<br><br>**ч. 2 ст. 15 та п. 6 ч. 2 ст. 115 ККУ,** а саме закінчений замах на умисне вбивство з корисливих мотивів. |
| 47. | Справа 489/4613/16-к, Вирок від 28 вересня 2016 року, Ленінський | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>У лютому 2015 року Обвинувачений | **ч. 1 ст. 263 ККУ,** а саме носіння та зберігання бойових припасів без |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | районний суд міста Миколаєва. | | (український військовослужбовець) знайшов боєприпаси в лісі в зоні АТО, відвіз до своєї військової частини та довіз їх до залізничного вокзалу у Миколаєві, де був затриманий правоохоронними органами.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним у носінні та зберіганні бойових припасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ), та встановив йому покарання у вигляді трьох років позбавлення волі, після чого звільнив його від відбування покарання з випробуванням строком один рік. | передбаченого законом дозволу. |
| 48. | Справа 419/2897/16-к, Вирок від 7 жовтня 2016 року, Новоайдарський районний суд Луганської області. | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>У листопаді 2015 року Обвинувачений (український військовослужбовець), під час виконання одного із завдань взяв гранату та носив її із собою. У червні 2016 року він показав гранату в громадському місці і був затриманий правоохоронними органами.<br><br>Обвинувачений та Сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, | **ч. 1 ст. 263 ККУ,** а саме носіння та зберігання бойових припасів без передбаченого законом дозволу. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | яка пізніше була затверджена Судом.<br><br>Обвинуваченого було визнано винним у незаконному носінні та зберіганні бойових припасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ), в результаті чого йому було призначено покарання у вигляді чотирьох років позбавлення волі. Суд звільнив його від відбування покарання з випробуванням строком три роки. | |
| 49. | Справа 414/2194/16-к, Вирок від 2 грудня 2016 року, Кремінський районний суд Луганської області. | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>У червні 2016 року Обвинувачений (український військовослужбовець) знайшов у лісі на Луганщині ручну осколкову гранату та підривачі, перевіз їх на пункт тимчасового розміщення та зберігав там. При передислокації військової частини речі знайшли військові служби правопорядку.<br><br>Обвинувачений та Сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яка пізніше була затверджена Судом.<br><br>Обвинуваченого було визнано винним у | **ч. 1 ст. 263 ККУ,** а саме придбання, носіння та зберігання бойових припасів без передбаченого законом дозволу. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | незаконному набутті, носінні та зберіганні бойових припасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ), в результаті чого йому було призначено покарання у вигляді штрафу у розмірі 5100 грн. | |
| 50. | Справа 423/546/17-к, Вирок від 5 квітня 2017 року, Попаснянський районний суд Луганської області. | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>У жовтні 2016 року Обвинувачений (український військовослужбовець) та його товариші їхали у транспортному засобі і не зупинилися на блокпосту ЗСУ. Щоб зупинити транспортний засіб, військовослужбовці на блокпосту зробили в нього кілька пострілів.<br><br>Обвинувачений та Сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яка пізніше була затверджена Судоміста<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним у опорі військовослужбовцю під час виконання ним покладених на нього обов'язків щодо охорони громадського порядку (ч. 2 ст. 342 ККУ) та присудив виплатити штраф у розмірі 5100 грн. | **ч. 2 ст. 342 ККУ,** а саме опір військовослужбовцю під час виконання ним покладених на нього обов'язків щодо охорони громадського порядку. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 51. | Справа 227/617/17, Вирок від 14 квітня 2017 року, Добропільський міськрайонний суд Донецької області. | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>У червні 2016 року Обвинувачений (український військовослужбовець) знайшов пістолет у нежитловому будинку, не повідомив про це своє командування, перевіз його до свого приватного помешкання та зберігав там до лютого 2017 року, коли вирішив сховати вогнепальну зброю в лісі, але був викритий правоохоронними органами.<br><br>Обвинуваченого було визнано винним у придбанні, носінні та зберіганні вогнепальної зброї без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ) та призначено покарання у вигляді трьох років позбавлення волі. Суд звільнив Обвинуваченого від відбування покарання з випробуванням строком один рік. | **ч. 1 ст. 263 ККУ,** а саме придбання, носіння та зберігання вогнепальної зброї без передбаченого законом дозволу. |
| 52. | Справа 219/10313/16-к, Вирок від 27 квітня 2017 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області. | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>У червні-липні 2016 року Обвинувачений (український військовослужбовець) разом з іншими військовослужбовцями, застосовуючи насильство, неправомірно затримав цивільну особу з метою допиту | **ч. 3 ст. 146 ККУ**, а саме незаконне позбавлення волі або викрадення людини, вчинені за попередньою змовою групою осіб, або способом, небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого, або таке, що супроводжувалося заподіянням |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | про її приналежність до незаконних збройних формувань ДНР. Під час утримання до потерпілого застосовували фізичне насильство та тримали його у виснажливих умовах, що призвело до його смерті.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним у незаконному позбавленні волі або викраденні людини, що спричинили тяжкі наслідки (ч. 3 ст. 146 ККУ), та призначив йому покарання у вигляді п'яти років позбавлення волі. Суд звільнив його від відбування покарання з випробуванням строком три роки. | йому фізичних страждань, що спричинили тяжкі наслідки;<br><br>**ч. 3 ст. 146 ККУ,** а саме незаконне позбавлення волі або викрадення людини. |
| 53. | Справа 409/1530/16-к, Вирок від 25 травня 2017 року, Рубіжанський міський суд Луганської області. | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>У липні 2014 року Обвинувачений (український військовослужбовець) у помсту за смерть свого бойового товариша вбив двох цивільних осіб, які були затримані за нібито співпрацю з ЛНР.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним в умисному вбивстві двох осіб (п. 1 ч. 2 ст. 115 ККУ) та призначив йому покарання у | **п. 1 ч. 2 ст. 115 ККУ,** а саме умисне вбивство двох осіб. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | вигляді восьми років позбавлення волі. | |
| 54. | Справа 234/15312/16-к, Вирок від 22 червня 2017, Краматорський міський суд Донецької області. | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>У червні 2016 року Обвинувачений (український військовослужбовець) виявив осколкову гранату, не повідомив про неї своє командування, незаконно перевіз та зберігав її при собі, поки правоохоронні органи не виявили її на блокпосту.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним у придбанні, носінні та зберіганні вибухової речовини без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ) та призначив йому покарання у вигляді трьох років позбавлення волі. Суд звільнив Обвинуваченого від відбування покарання з випробуванням строком один рік. | **ч. 1 ст. 263 ККУ,** а саме придбання, носіння та зберігання вибухової речовини без передбаченого законом дозволу. |
| 55. | Справа 263/6658/17, Вирок від 27 червня 2017 року, Жовтневий районний суд міста Маріуполя, Донецька область. | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>У березні 2016 року Обвинувачений (український військовослужбовець) під час проходження військової служби придбав боєприпаси, які не були на обліку в його військовій частині, приховав їх від | **ч. 1 ст. 263 ККУ,** а саме придбання, носіння та зберігання бойових припасів без передбаченого законом дозволу. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | керівництва, зберігав у військовій частині та мав намір носити з собою під час приватної поїздки.<br><br>Обвинувачений та Сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яка пізніше була затверджена Судоміста<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним у придбанні, носінні та зберіганні бойових припасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ) і наклав штраф у розмірі 10 200 грн. | |
| 56. | Справа 415/1468/15-к, Вирок від 23 жовтня 2017 року, Лисичанський міський суд Луганської області. | Громадянин України, міліціонер Батальйону патрульної служби міліції особливого призначення «Луганськ-1» | **Обставини справи**<br><br>7 жовтня 2014 року Обвинувачений, український поліцейський, чергував на блокпосту в Луганській області. Виконуючи свої обов'язки, передбачені Законом «Про боротьбу з тероризмом», він намагався зупинити автомобіль, що рухався, для перевірки документів та самого транспортного засобу у зоні АТО. Він намагався зупинити його шляхом подачі знаків, усного попередження та одного попереджувального пострілу в повітря. Коли машина не зупинилася, він | **ч. 1 ст. 119 ККУ,** а саме вбивство, вчинене через необережність. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | зробив три постріли в задню частину автомобіля. Уламки куль влучили у водія та спричинили численні поранення, у результаті чого він загинув.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним у вбивстві, вчиненому через необережність (ч. 1 ст. 119 ККУ) та призначив йому покарання у вигляді чотирьох років шести місяців позбавлення волі. Обвинуваченого було звільнено від відбування покарання відповідно до Закону України «Про амністію у 2016 році». | |
| 57. | Справа 237/3076/16-к, Вирок від 10 листопада 2017 року, Орджонікідзевський районний суд міста Маріуполя Донецької області.<br><br>У подальшому справа розглядалась у Апеляційному суді Донецької області, який скасував вирок у частині конфіскації майна Обвинуваченого. | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>У липні 2015 року Обвинувачений (український військовослужбовець) вбив особу, яку підозрював у співпраці з незаконними збройними формуваннями ДНР. Після цього Обвинувачений та його спільник незаконно заволоділи автомобілем потерпілого.<br><br>Обвинуваченого було визнано винним в умисному вбивстві (ч. 1 ст. 115 ККУ), незаконному заволодінні транспортним засобом, вчиненому за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 289 ККУ), та | **ч. 1 ст. 115 ККУ**, а саме умисне вбивство;<br><br>**ч. 2 ст. 289 ККУ,** а саме незаконне заволодіння транспортним засобом, вчинене за попередньою змовою групою осіб. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Після цього справа розглядалась у Касаційному кримінальному суді Верховного Суду, який залишив вирок Апеляційного суду незмінним. | | призначено покарання у вигляді тринадцяти років позбавлення волі з конфіскацією усього майна.<br><br>Апеляційний суд скасував проведення конфіскації, залишивши строк позбавлення волі незмінним. | |
| 58. | Справа 233/2935/15-к, Вирок від 30 листопада 2017 року, Костянтинівський міськрайонний суд Донецької області.<br><br>У подальшому справа розглядалась у Апеляційному суді Донецької області, який скасував вирок суду першої інстанції в частині вини Обвинуваченого у перевищенні службових повноважень, в іншому залишивши рішення суду першої інстанції | Громадянин України, помічник начальника Чутівського районного відділу – оперативного чергового чергової частини штабу Чутівського РВ УМВС України в Полтавській області | **Обставини справи**<br><br>17 грудня 2014 року Обвинувачений (український правоохоронець) чергував на блокпосту в Донецькій області. Інший правоохоронець зупинив автомобіль із трьома особами, перевірив їхні документи та багажник, після чого дозволив продовжити подорож. Однак, Обвинувачений вирішив провести повторну перевірку, після чого в результаті раптового конфлікту застрелив одного з пасажирів та випадково завдав важких поранень іншому.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним у вбивстві (ч. 1 ст. 115 ККУ), необережному нанесенні тяжких тілесних ушкоджень (ст. 128 ККУ) та перевищенні службових | **ч. 1 ст. 115 ККУ,** а саме вбивство, тобто умисне протиправне заподіяння смерті іншій людині;<br><br>**ст. 128 ККУ**, а саме необережне тяжке тілесне ушкодження;<br><br>**ч. 2 ст. 365 ККУ**, а саме перевищення влади або службових повноважень, тобто умисне вчинення працівником правоохоронного органу дій, які явно виходять за межі наданих йому прав чи повноважень, вчинене із застосуванням зброї. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | без змін.<br><br>Після цього, справа розглядась у Касаційному кримінальному суді Верховного Суду, який відправив справу на новий розгляд у Апеляційний суд Донецької області.<br><br>21 липня 2020 року Апеляційний суд підтримав вирок суду першої інстанції та залишив його без змін. | | повноважень працівником правоохоронного органу, вчиненому із застосуванням зброї (ч. 2 ст. 365 ККУ). Обвинуваченого було засуджено до дванадцяти років позбавлення волі з позбавленням права обіймати посади у правоохоронних органах строком на три роки.<br><br>Апеляційний суд скасував вирок суду першої інстанції в частині, що стосується перевищення службових повноважень (ч. 2 ст. 365 ККУ). Суд постановив, що Сторона обвинувачення не довела, що завдана шкода була достатньою для застосування цієї статті.<br><br>Однак, Верховний Суд не погодився із вироком Апеляційного суду та постановив, що якщо злочин було вчинено із застосуванням зброї, то немає необхідності доводити достатність шкоди. Цей підхід в подальшому було використано і Апеляційним судом, який під час повторного розгляду справи підтримав рішення суду першої інстанції. | |
| 59. | Справа 577/4040/17, Вирок від 11 грудня 2017 року, | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>У грудні 2015 року Обвинувачений | **ч. 1 ст. 263 ККУ,** а саме придбання, носіння та зберігання бойових припасів без передбаченого |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Конотопський міськрайонний суд Сумської області. | | (український військовослужбовець) виявив ручну осколкову гранату в зоні АТО, перевіз та незаконно зберігав її у військовій частині, а згодом у своїй приватній квартирі. Правоохоронці вилучили гранату, коли обвинувачений з'явився з нею в громадському місці.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним у придбанні, носінні та зберіганні бойових припасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ) та призначив йому покарання у вигляді трьох років позбавлення волі. Суд звільнив його від відбування покарання з випробуванням строком два роки. | законом дозволу. |
| 60. | Справа 225/5972/15-к, Вирок від 25 січня 2018 року, Дзержинський міський суд Донецької області.<br><br>Обвинувачений 1 подав апеляцію на вирок суду першої інстанції до Апеляційного суду Донецької області. | Три Обвинувачені є громадянами України, військовослужбовцями військової частини польова пошта B0927 – старшим водієм, водієм та розвідником відповідно | **Обставини справи**<br><br>20 серпня 2015 року троє Обвинувачених зупинили автомобіль і попросили водія відвезти їх до військової частини. Під час поїздки Обвинувачений 1 зробив п'ять пострілів у водія в результаті раптового конфлікту між ними. Постріли спричинили смерть водія. Після цього троє обвинувачених закопали тіло біля місця злочину та на автомобілі потерпілого | **ч. 1 ст. 115 ККУ,** а саме вбивство, тобто умисне протиправне заподіяння смерті іншій людині; що в подальшому було змінене Апеляційним судом на **ч. 2 ст. 414** (порушення правил поводження зі зброєю, що заподіяло смерть потерпілого);<br><br>**ч. 2 ст. 289 ККУ,** а саме незаконне заволодіння транспортним засобом**,** вчинене за попередньою |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Апеляційний суд змінив вирок в частині, що стосується ч. 1 ст. 115 ККУ, перекваліфікував діяння та встановив нове покарання. | | поїхали до своєї військової частини.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого 1 винним у вбивстві (ч. 1 ст. 115 ККУ) та незаконному заволодінні транспортним засобом**,** вчиненому за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 289 ККУ), і призначив йому покарання у вигляді дванадцяти років позбавлення волі.<br><br>Суд визнав Обвинувачених 2 та 3 винними у заздалегідь не обіцяному приховуванні особливо тяжкого злочину (ч. 1 ст. 396 ККУ) та незаконному заволодінні транспортним засобом**,** вчиненому за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 289 ККУ), і призначив їм покарання у вигляді шести років позбавлення волі для кожного.<br><br>Апеляційний суд змінив правову кваліфікацію діяння Обвинуваченого 1 з убивства (ч. 1 ст. 115 ККУ) на порушення правил поводження зі зброєю, що заподіяло смерть потерпілого (ч. 2 ст. 414 ККУ) та зменшив строк ув'язнення до десяти років. На думку Суду, Сторона обвинувачення не довела наявність умислу на вбиство. | змовою групою осіб;<br><br>**ч. 1 ст. 396 ККУ,** а саме заздалегідь не обіцяне приховування особливо тяжкого злочину. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 61. | Справа 263/13712/17, Вирок від 22 лютого 2018 року, Іллічівський районний суд міста Маріуполя. | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>У жовтні-листопаді 2016 року Обвинувачений (український військовослужбовець), який проходив службу в зоні АТО, виявив у житлових зонах Маріуполя боєприпаси, а згодом і вогнепальну зброю. Він перевіз їх до місця свого проживання та зберігав до вересня 2017 року, коли під час обшуку правоохоронці їх виявили.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним у придбанні, носінні та зберіганні вогнепальної зброї та бойових припасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ). Обвинуваченого було засудженодо чотирьої років та шести місяців позбавлення волі. Суд звільнив його від відбування покарання з випробуванням строком два роки. | **ч. 1 ст. 263 ККУ,** а саме придбання, носіння та зберігання вогнепальної зброї та бойових припасів без передбаченого законом дозволу. |
| 62. | Справа 414/396/18, Вирок від 27 лютого 2018 року, Кремінський районний суд Луганської області. | Громадянин України, заступник командира загону спеціального призначення військової частини ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>У червні 2014 року Обвинувачений разом із двома іншими військовослужбовцями свавільно затримав цивільну особу, допитав його щодо приналежності до | **ч. 1 ст. 127 ККУ**, а саме катування;<br><br>**ч. 3 ст. 146 ККУ,** а саме незаконне позбавлення волі або викрадення людини, вчинені за попередньою змовою групою осіб, або способом, |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | незаконних збройних формувань ЛНР та завдав йому різних тілесних ушкоджень, фізичного болю та психологічних страждань. Внаслідок такого поводження потерпілий помер. Обвинувачений та його спільники поховали потерпілого без дотримання будь-яких ритуалів, а потім перепоховали, щоб приховати злочин.<br><br>Обвинувачений та Сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яка пізніше була затверджена Судом.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним у катуванні (ч. 1 ст. 127 ККУ); незаконному позбавленні волі або викраденні людини, що спричинили тяжкі наслідки (ч. 3 ст. 146 ККУ); заздалегідь не обіцяному приховуванні тяжкого чи особливо тяжкого злочину (ст. 396 ККУ), у результаті чого призначив йому покарання у вигляді п'яти років позбавлення волі. Суд звільнив Обвинуваченого від відбування покарання з випробуванням строком три роки. | небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого, або таке, що супроводжувалося заподіянням йому фізичних страждань, що спричинили тяжкі наслідки;<br><br>**ст. 396 ККУ**, а саме заздалегідь не обіцяне приховування тяжкого чи особливо тяжкого злочину. |
| 63. | Справа 755/6823/18, Вирок від 29 травня 2018 року, | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>У червні 2014 року Обвинувачений | **ч. 1 ст. 263 ККУ,** а саме носіння та зберігання бойових припасів без |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Дніпровський районний суд міста Києва. | | (український військовослужбовець) під час бойових дій вилучив гранату з тіла загиблого бойовика ДНР, згодом перевіз її до свого житла та взяв із собою під час приватної поїздки у березні 2018 року, коли його було затримано правоохоронними органами.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним у носінні та зберіганні бойових припасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ) та призначив йому покарання у вигляді трьох років позбавлення волі, після чого звільнив його від відбування покарання з випробуванням строком один рік. | передбаченого законом дозволу. |
| 64. | Справа 235/2223/18, Вирок від 15 серпня 2018 року, Красноармійський міськрайонний суд Донецької області.<br><br>У подальшому справа розглядалась у Апеляційному суді Донецької області, який | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>У серпні 2017 року Обвинувачений (український військовослужбовець) знайшов на вогневих позиціях у зоні АТО гранати та інші боєприпаси, після чого перевозив та незаконно зберігав їх на території своєї військової частини. У жовтні 2017 року, отримавши розпорядження про транспортування техніки підрозділу в іншу локацію, | **ч. 1 ст. 263 ККУ,** а саме придбання, носіння та зберігання бойових припасів без передбаченого законом дозволу;<br><br>**ч. 3 ст. 15 та ч. 1 ст. 263 ККУ**, а саме незакінчений замах на збут бойових припасів без передбаченого законом дозволу. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | скасував рішення суду першої інстанції та ухвалив новий вирок 13 березня 2019 року.<br><br>Після цього справа розглядалась у Касаційному кримінальному суді Верховного Суду, який підтримав вирок суду попередньої інстанції. | | Обвинувачений взяв боєприпаси з наміром їх збути, але був викритий правоохоронними органами.<br><br>Суд першої інстанції визнав Обвинуваченого винним у придбанні, носінні та зберіганні бойових припасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ) та у незакінченому замаху на збут бойових припасів без передбаченого законом дозволу (ч. 3 ст. 15 та ч. 1 ст. 263 ККУ), після чого визначив йому покарання у вигляді п'яти років позбавлення волі. Суд звільнив Обвинуваченого від відбування покарання з випробуванням строком три роки.<br><br>Однак Апеляційний суд встановив, що не було розглянуто важливі фактори (до прикладу, вчинення злочину саме у зоні АТО), і що звільнення з випробуванням унеможливить соціальне виправлення особи. Таким чином, Апеляційний суд призначив Обвинуваченому покарання у визгляді двох років тримання у дисциплінарному батальйоні. | |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 65. | Справа 219/9711/15-к, Вирок від 9 жовтня 2018 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області.<br><br>У подальшому справа розглядась у Апеляційному суді Донецької області, який скасував вирок суду першої інстанції та повернув цю справу на новий розгляд у той же самий суд. | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>У червні 2015 року двоє Обвинувачених (українські військовослужбовці) незаконно проникли в приватний будинок, шукаючи доказів причетності до незаконних збройних формувань, погрожували мешканцям зброєю та вбили двох з них.<br><br>Обидва Обвинувачені були визнані винними в умисному вбивстві (пп. 1 та 12 ч. 2 ст. 115 ККУ) та незаконному проникненні до житла та обшуку в ньому (ч. 2 ст. 162 ККУ), у результаті чого Суд визначив їм покарання у вигляді п'ятнадцяти років позбавлення волі кожному.<br><br>Апеляційний суд скасував вирок суду першої інстанції та направив справу на новий розгляд через недостатність доказів та допущені процесуальні порушення. | **пп. 1 та 12 ч. 2 ст. 115 ККУ,** а саме умисне вбивством двох і більше осіб, вчинене за попередньою змовою групою осіб;<br><br>**ч. 2 ст. 162 ККУ,** а саме незаконне проникнення до житла особи, незаконне проведення в них огляду чи обшуку. |
| 66. | Справа 235/7/15-к, Вирок від 8 листопада 2018 року, Краноармійський міськрайонний суд | Громадянин України, старший стрілок 30-ї окремої механізованої бригади ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>11 жовтня 2014 року під час поїздки в таксі з іншим військовослужбовцем, Обвинувачений попросив водія зупинити | **п. 12 ч. 2 ст. 115 ККУ,** а саме вбивство, тобто умисне протиправне заподіяння смерті іншій людині, вчинене за попередньою змовою групою осіб, |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Донецької області.<br><br>У подальшому справу було розглянуто у Апеляційному суді Донецької області, який скасував вирок суду першої інстанції та направив справу на новий розгляд до Селидівського міського суду Донецької області.<br><br>Станом на квітень 2021 року, відбувався процес нового розгляду. | | автомобіль та вийшов. При цьому інший військовослужбовець зробив щонайменше чотири постріли у водія, в результаті чого той помер. Цей військовослужбовець пояснив Обвинуваченому, що потерпілий був «сепаратистом», що і стало мотивом вбивства. Потім двоє військовослужбовців сховали тіло та продовжили шлях до військової частини на цьому автомобілі.<br><br>Суд постановив, що Сторона обвинувачення не довела, що вбивство було вчинене за попередньою змовою (п. 12 ч. 2 ст. 115 ККУ), і що діяння Обвинуваченого відповідало заздалегідь не обіцяному приховуванню особливо тяжкого злочину (ч. 1 ст. 396 ККУ).<br><br>Суд визнав Обинуваченого винним у заздалегідь не обіцяному приховуванні особливо тяжкого злочину (ч. 1 ст. 396 ККУ) та незаконному заволодінні транспортним засобом, вчиненим за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 289 ККУ). Суд призначив покарання у вигляді восьми років позбавлення волі з конфіскацією усього майна. | змінене Судом на **ч. 1 ст. 396. ККУ**, а саме заздалегідь не обіцяне приховування особливо тяжкого злочину;<br><br>**ч. 2 ст. 289 ККУ**, а саме незаконне заволодіння транспортним засобом, вчинене за попередньою змовою групою осіб. |
| 67. | Справа 414/1987/18, Вирок від 18 жовтня | Громадянин України, військовослужбовець | **Обставини справи** | **ч. 1 ст. 289 ККУ,** а саме незаконне заволодіння транспортним |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | 2018 року, Кремінський районний суд Луганської області. | ЗСУ | У липні 2018 року Обвинувачений (український військовослужбовець) незаконно заволодів автомобілем.<br><br>Обвинуваченого було визнано винним у незаконному заволодінні транспортним засобом (ч. 1 ст. 289 ККУ) та присуджено виплатити штраф у розмірі 850 грн. | засобом. |
| 68. | Справа 148/2211/17, Вирок від 11 січня 22019 року, Тульчинський районний суд Вінницької області. | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>У вересні 2016 року Обвинувачений (український військовослужбовець) віднайшов боєприпаси, заховав їх, зберігав та незаконно продав.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним у носінні, зберіганні, придбанні та збуті бойових припасів без передбаченого законом дозволу (ч. 1 ст. 263 ККУ) та встановив йому покарання у вигляді чотирьох років позбавлення волі. Суд звільнив Обвинуваченого від покарання з випробуванням строком два роки. | **ч. 1 ст. 263 ККУ,** а саме носіння, зберігання, придбання та збут бойових припасів без передбаченого законом дозволу. |
| 69. | Справа 222/1719/18, Вирок від 16 травня 2019 року, Приморський районний суд міста | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>У липні 2018 року Обвинувачений (український військовослужбовець), | **ч. 3 ст. 289 ККУ**, а саме незаконне заволодіння транспортним засобом, поєднане з насильством, небезпечним для життя чи |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Маріуполя Донецької області. | | погрожуючи зброєю, змусив власника автомобіля відвезти його у вказане місце.<br><br>Овбинувачений був визнаний винним у незаконному заволодінні транспортним засобом, поєднаним з насильством, небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого (ч. 3 ст. 289 ККУ) та незаконному позбавленні волі або викраденні людини, вчиненому із застосуванням зброї (ч. 2 ст. 146 ККУ). Суд призначив йому покарання у вигляді трьох років позбавлення волі. | здоров'я потерпілого;<br><br>**ч. 2 ст. 146 ККУ,** а саме незаконне позбавлення волі або викрадення людини, вчинене із застосуванням зброї. |
| 70. | Справа 408/504/17, Вирок від 24 вересня 2019 року, Сєвєродонецький міський суд Луганської області. | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>У липні 2015 року Обвинувачений (український військовослужбовець) діючи у співучасті з іншими військовослужбовцями, здійснив кілька пострілів у двері помешкання потерпілого, в результаті чого останній загинув. Потім вони увірвалися в будинок потерпілого, обшукали його та підпалили.<br><br>Обвинувачений та близькі родичі потерпілого уклали мирову угоду щодо сплати Обвинуваченим боргу перед | **ч. 1 ст. 115 ККУ**, а саме умисне вбивство;<br><br>**ч. 1 ст. 28, ч. 2 ст. 162 ККУ**, а саме незаконне проникнення до житла особи, незаконне проведення в ньому огляду чи обшуку, вчинене із застосуванням насильства, вчинене групою осіб;<br><br>**ч. 1 ст. 28, ч. 2 ст. 194 ККУ,** а саме умисне знищення чужого майна, вчинене шляхом підпалу, вчинене групою осіб, що спричинило тяжкі |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | рідними потерпілого.<br><br>Обвинуваченого було визнано винним в умисному вбивстві (ч. 1 ст. 115 ККУ), незаконному проникненні до житла особи, незаконному проведенні в ньому огляду чи обшуку, вчиненому із застосуванням насильства, вчиненому групою осіб (ч. 1 ст. 28, ч. 2 ст. 162 ККУ), умисному знищенні чужого майна, вчиненому шляхом підпалу, вчиненому групою осіб, що спричинило тяжкі наслідки (ч. 1 ст. 28, ч. 2 ст. 194 ККУ), у результаті чого Суд призначив Обвинуваченому покарання у вигляді семи років позбавлення волі. | наслідки. |
| 71. | Справа 237/4661/19, Вирок від 19 грудня 2019 року, Іллічівський районний суд міста Маріуполя Донецької області. | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>У липні 2019 року Обвинувачений (український військовослужбовець) разом із двома іншими особами свавільно затримали особу із застосуванням фізичного насильства, щоб отримати від неї зізнання. Під час затримання потерпілому погрожували зброєю, чинили щодо нього психологічний тиск та погрожували фізичною розправою. | **ч. 3 ст. 146 ККУ,** а саме незаконне позбавлення волі або викрадення людини, вчинене за попередньою змовою групою осіб, або таке, що супроводжувалося заподіянням фізичних страждань, або із застосуванням зброї, що спричинили тяжкі наслідки. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | Обвинувачений та Сторона обвинувачення досягли угоди про визнання винуватості, яка пізніше була затверджена Судом.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним у незаконному позбавленні волі або викраденні людини, вчиненому за попередньою змовою групою осіб, або такому, що супроводжувалося заподіянням фізичних страждань, або із застосуванням зброї, що спричинило тяжкі наслідки (ч. 3 ст. 146 ККУ), та визначив йому покарання у вигляді шести місяців арешту на гауптвахті, застосувавши більш м'яке покарання, ніж те, що передбачене санкцією ч. 3 ст. 146 ККУ. | |
| 72. | Справа 263/1264/17, Вирок від 4 березня 2020 року, Жовтневий районний суд міста Маріуполя Донецької області.<br><br>У подальшому справа розглядалась у Апеляційному суді Донецької області, який залишив у силі вирок | Громадянин України, головний сержант розвідувального взводу 21 батальйону військової частини – польова пошта B2604 | **Обставини справи**<br><br>1 січня 2017 року Обвинувачений перебував на службі, коли його попросили допомогти іншим військовослужбовцям у їхній сварці з невстановленими цивільними особами. Озброєний пістолетом Обвинувачений разом із трьома іншими військовослужбовцями прибув на місце сварки. Обвинувачений вистрілив у натовп, у якому бились | **ч. 1 ст. 115 ККУ,** а саме вбивство, тобто умисне протиправне заподіяння смерті іншій людині. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | суду першої інстанції. | | військовослужбовці та цивільні, у результаті чого вбив військовослужбовця.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним у вбивстві, *тобто* умисному протиправному заподіянні смерті іншій людині (ч. 1 ст. 115 ККУ), та призначив йому покарання у вигляді дев'яти років позбавлення волі. | |
| 73. | Справа 219/11298/18, Вирок від 6 березня 2020 року, Артемівський міськрайонний суд Донецької області. | Громадянин України, військовослужбовець ЗСУ | **Обставини справи**<br><br>У серпні 2018 року Обвинувачений (український військовослужбовець) погрожував таксисту службовою зброєю, примушуючи виконувати його вказівки, а також завдав тілесних ушкоджень третій особі шляхом необережного пострілу зі зброї.<br><br>Суд визнав Обвинуваченого винним у незаконному заволодінні транспортним засобом, поєднаним з погрозою застосування насильства, небезпечного для життя чи здоров'я (ч. 3 ст. 289 ККУ), хуліганстві, вчиненому із застосуванням зброї (ч. 4 ст. 296 ККУ) та незаконному позбавленні волі, вчиненому із застосуванням зброї (ч. 2 ст. 146 ККУ). Суд призначив Обвинуваченому покарання у | **ч. 3 ст. 289 ККУ**, а саме незаконне заволодіння транспортним засобом, поєднане з погрозою застосування насильства, небезпечного для життя чи здоров'я;<br><br>**ч. 4 ст. 296 ККУ**, а саме хуліганство, вчинене із застосуванням зброї;<br><br>**ч. 2 ст. 146 ККУ,** а саме незаконне позбавлення волі, вчинене із застосуванням зброї. |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | вигляді двох років тримання у дисциплінарному батальйоні. | |

# ДОДАДОК B

## Елементи відбору конкретних злочинів

### Міжнародний збройний конфлікт

#### *Умисне вбивство*

Умисне вбивство вимагає, щоб було встановлено, що виконавець: (1) вбив одну чи більше осіб; і (2) мав необхідний намір. Судова практика спеціальних трибуналів визначає вбивство (умисне вбивство) послідовно як «смерть потерпілого, яка є наслідком дії чи бездіяльності обвинуваченого, вчиненої з наміром вбити або заподіяти серйозні тілесні ушкодження з розумним знанням про те, що це може призвести до смерті».[52]

Так само звичайний злочин убивства за Кримінальним кодексом України вимагає встановлення чотирьох елементів: (1) дія (або бездіяльність) виконавця; (2) смерть потерпілого; (3) причинний зв'язок між дією і смертю потерпілого; і (4) умисел виконавця.[53] Таким чином, українське кримінальне законодавство дуже схоже на елементи воєнного злочину вбивства. Продемонструвавши контекстуальні елементи воєнних злочинів, національні прокурори, таким чином, можуть посилатися на звичайний злочин убивства разом із судовою практикою міжнародних трибуналів для тлумачення ст. 438.

#### *Фізичний елемент*

У міжнародному кримінальному праві *actus reus* умисного вбивства – це смерть потерпілого в результаті дій обвинуваченого. Бездіяльність, а також конкретні дії можуть задовольнити елемент *actus reus*. Крім того, необхідно встановити, що поведінка обвинуваченого була істотною причиною смерті потерпілого.[54]

---

[52] *Прокурор проти Благоєвіча та Йокича* (судове рішення), справа № ICTY-02-60-T (17 січня 2005 року), п. 556. *Див. також Прокурор проти Крстича* (судове рішення), справа № ICTY-98-33-T (2 серпня 2001 року), п. 485*; Прокурор проти Блашкіча* (судове рішення), справа № ICTY-95-14-T (3 березня 2000 року), п. 217; *Прокурор проти Кордича та Черкеза* (судове рішення), справа № ICTY-95-14/2-T (26 лютого 2001 року), п. 236; *Прокурор проти Акайесу* (судове рішення), справа № ICTR-96-4-T (2 вересня 1998 року) п. 589. *Див. також Прокурор проти Жермена Катанги* (судове рішення), справа № ICC-01/04-01/07 (7 березня 2014 року), п. 775-777.

[53] М.І. Мельник та М.І. Хавронюк, *Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України* (7-е видання Юридична думка, 2010 рік), с. 115, www.pravoznavec.com.ua/books/162/12121/28/#chapter, переглянуто 31 березня 2016 року.

[54] *Прокурор проти Муцича та ін.* (судове рішення), справа № ICTY-91-21 (16 листопада 1998 року), п. 424.

«Дія чи бездіяльність фізичного виконавця не обов'язково були єдиною причиною смерті потерпілого, достатньо того, що «поведінка виконавця значною мірою сприяла смерті особи».[55]

Судова практика МТКЮ не вимагає знаходження тіла потерпілого. Смерть може бути встановлена непрямими доказами за умови, що єдиний розумний висновок, який можна зробити з представлених доказів, полягає в тому, що «потерпілий помер внаслідок дій чи бездіяльності обвинуваченого або однієї чи кількох осіб, за яких обвинувачений несе кримінальну відповідальність». Крім того:

> Судова палата зазначає, що відповідні фактори, які слід розглянути, включають докази жорстокого поводження, спрямованого проти потерпілого, моделі жорстокого поводження та зникнення інших потерпілих, збіг або майже збіг часу смерті інших потерпілих, той факт, що потерпілі були присутні в районі, де було здійснено збройний напад, коли, де та за яких обставин востаннє бачили потерпілого, поведінка солдатів поблизу, а також щодо інших цивільних осіб у відповідний час, а також відсутність контакту з боку потерпілого з іншими особами, з якими потерпілий мав би контактувати, наприклад, з його сім'єю.[56]

Наприклад, зменшення харчових пайків захищених осіб, що призводить до їхньої голодної смерті, охоплюється поняттям умисного вбивства. [57] Крім того, заборонені «вбивства з милосердя», спрямовані на те, щоб позбавити поранених комбатантів «від страждань».[58]

***Психологічний елемент***

Щодо наміру вбивства, міжнародне кримінальне право охоплює як «умисел», так і «необережність». Деякі палати визнали, що виконавець мав намір вбити або завдати серйозних тілесних ушкоджень, які, як можна розумно припустити, могли призвести до смерті.[59] Інші вимагали, щоб діяння було скоєно «з наміром вбити потерпілого або умисно заподіяти тяжких тілесних ушкоджень, про які виконавець повинен був розумно знати, що вони можуть призвести до смерті».[60] Інші палати

---

[55] *Прокурор проти Лукича Мілана та Лукича Середоє* (рішення), справа № ICTY-98-32/1-T (20 липня 2009 року), п. 903*; Прокурор проти Мілутиновича та інших* (рішення), справа № ICTY-05-87-T (26 лютого 2009 року), том 2, п. 137.
[56] *Там само.*
[57] МКЧХ, «Коментар до статті 50 Женевської конвенції I» (МКЧХ, 2016 року), п. 17 www.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/Comment.xsp?action=openDocument&documentId=21B052420B219A72C1257F7D00587FC3, переглянуто 20 квітня 2016 року.
[58] *Там само.*
[59] *Прокурор проти Блашкіча* (судове рішення), справа № ICTY-95-14 (15 липня 1999 року), п. 153. *Див. Також, Прокурор проти Налетилича і Мартиновича* (судове рішення), справа № ICTY-98-34-T (21 березня 2003 року), п. 248.
[60] *Прокурор проти Сетако* (апеляційне рішення), справа № ICTR-04-81 (28 вересня 2011 року) п. 257; *Прокурор проти Крстича* (судове рішення), справа № ICTY-98-33-T (02

вимагали наявності «непрямого умислу», який «включає знання виконавця про те, що смерть потерпілого була ймовірним або вірогідним наслідком його дії чи бездіяльності».[61]

### *Катування*

У Женевських конвенціях немає визначення катувань. Прецедентна практика міжнародних судів і трибуналів та розробка Елементів злочинів МКС роз'яснюють складові елементи злочину катування.[62]

МТКЮ, а також МКС, визначають катування для цілей МГП як: (1) заподіяння, дією чи бездіяльністю, сильного болю чи страждання, фізичного чи психічного; (2) з такими цілями, як отримання інформації чи зізнання, покарання, залякування чи примусу, потерпілому чи третій особі, або для дискримінації за будь-якою ознакою потерпілого чи третьої особи; і (3) виконавець повинен мати необхідний умисел.[63]

Звичайний злочин катування в Кримінальному кодексі України дуже нагадує воєнний злочин катування. Кримінальне законодавство України визначає катування як умисне заподіяння тяжкого фізичного болю чи фізичних чи душевних страждань шляхом побиття, катування чи вчинення інших насильницьких дій з метою спонукання потерпілого чи іншої особи до мимовільних дій, зокрема отримання інформації, свідчень чи зізнання, для покарання чи залякування потерпілих чи інших осіб.[64] Національним прокурорам необхідно встановити: (1) дії виконавців – побиття, катування чи інші акти насильства; (2) сильний фізичний біль або фізичні чи психічні страждання потерпілого; (3) причинний зв'язок між діями та болем чи стражданнями потерпілого; і (4) прямий умисел виконавця (виконавець діяв у заборонених цілях).[65] Таким чином, національні прокурори можуть покладатися на звичайний злочин катування для тлумачення статті 438. Міжнародні трибунали та суди також розробили дуже корисні рекомендації.

---

серпня 2001 р.) п. 485; *Прокурор проти Квочки* (судове рішення), справа № ICTY-98-30/1-T (02 листопада 2001 року), п. 132.

[61] *Прокурор проти Орича* (рішення суду), справа № ICTY-03-68 (30 червня 2006 року) п. 348; *Прокурор проти Лімая* (рішення суду), справа № ICTY-03-66-T (30 листопада 2005 року) п. 241; *Прокурор проти Стакіча* (рішення суду), справа № ICTY-97-24-T (31 липня 2003 року) п. 587; *Прокурор проти Брданіна (*рішення суду), справа № ICTY-99-36-T (1 вересня 2004 року) п. 386.

[62] МКЧХ, «Коментар до статті 50 Женевської конвенції I» (МКЧХ, 2016 року), п. 17 www.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/Comment.xsp?action=openDocument&documentId=21B052420B219A72C1257F7D00587FC3 , переглянуто 20 квітня 2016 року.

[63] *Там само.* Елементи злочинів (2002 рік) 14.

[64] М.І. Мельник та М.І. Хавронюк, *Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України* (7-е видання, Юридична думка, 2010 рік), ст. 127 www.pravoznavec.com.ua/books/162/12133/28/#chapter, переглянуто 31 березня 2016 року.

М.І. Мельник та М.І. Хавронюк, *Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України* (7-е видання, Юридична думка, 2010 рік), ст. 127 www.pravoznavec.com.ua/books/162/12133/28/#chapter, переглянуто 31 березня 2016 року.

***Фізичний елемент***

Відповідно до міжнародного кримінального права, прокурори повинні встановити, чи виконавець заподіяв біль або страждання з такими цілями, як: отримання інформації чи зізнання, покарання, залякування чи примус чи з будь-якої причини, заснованої на будь-якому виді дискримінації.[66]

Поріг сильного болю чи страждання, фізичного чи психічного, не визначено. Однак міжнародні трибунали визначають катування як сильний біль або страждання, фізичні чи психічні, тоді як жорстоке чи нелюдське поводження, як правило, визначають як серйозний біль чи страждання. [67] Менші форми випадків жорстокого поводження можуть бути жорстоким або нелюдським поводженням.[68] Прокурори повинні оцінити об'єктивну тяжкість заподіяної шкоди. Суб'єктивні критерії, такі як фізичний або психічний вплив поводження на конкретного потерпілого, а в деяких випадках, такі фактори, як вік, стать або стан здоров'я потерпілого, також мають значення для оцінки тяжкості шкоди.[69] Дійсно, коментар МКЧХ до статті 50 Женевської конвенції I передбачає наступне:

> Деяка поведінка, яка на перший погляд може здатися недостатньо серйозною, щоб вважатися катуванням, через свою інтенсивність, тривалість або спосіб її здійснення може вважатися катуванням.[70]

Іншим елементом катувань є те, що вони вчиняються з певною метою або мотивом. МТКЮ заявив, що така мета або мотив може включати «мету отримати інформацію чи зізнання, покарати, залякати чи примусити потерпілого чи третю особу, або дискримінувати за будь-якою ознакою потерпілого чи третю особу. За відсутності цих цілей навіть дуже сильне заподіяння болю не буде кваліфіковано як катування».[71]

Крім того, МТКЮ також підкреслив той факт, що акт катування не має спричиняти постійну чи фізичну травму, оскільки психічна шкода є визнаною формою катувань.[72] Судова палата МТКЮ визнала, що примус спостерігати за серйозними

---

[66] Елементи злочинів (2002 рік) 14; *Прокурор проти Муцича та ін.* (судове рішення), справа № ICTY-91-21 (16 листопада 1998 року), п. 442, 471-2.
[67] *Прокурор проти Кунарака, Ковача та Вуковича (*апеляційне рішення), справа № ICTY-96-23-T і ICTY-96-23/1-A (12 червня 2002 р.) п. 149; *Прокурор проти Мркшича та інших* (судове рішення), справа № ICTY-95-13/1 (27 вересня 2007 року), п. 514.
[68] *Прокурор проти Налетилича і Мартиновича* (рішення), справа № ICTY-98-34-T (31 березня 2003 року).
[69] *Прокурор проти Квочки* (судове рішення), справа № ICTY-98-30/1-T (2 листопада 2001 року) п. 143. *Див. також Прокурор проти Мартіча* (судове рішення), справа № ICTY-95-11 (12 червня 2007 року), п. 75
[70] МКЧХ, «Коментар до статті 50 Женевської конвенції I» (МКЧХ, 2016 рік), п. 17 www.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/Comment.xsp?action=openDocument&documentId=21B052420B219A72C1257F7D00587FC3, переглянуто 20 квітня 2016 року.
[71] *Прокурор проти Харадіная та інших* (судове рішення), справа № ICTY-04-84 (29 листопада 2012 року), п. 418.
[72] *Прокурор проти Мркшича та інших.* (судове рішення,) справа № ICTY-95-13/1 (27 вересня 2007 р.) п. 514.

сексуальними нападами, завданими знайомій жінці, було катуванням для вимушеного спостерігача. Присутність спостерігачів, зокрема членів сім'ї, також завдає тяжкої психічної шкоди, що дорівнює катуванню особи, яку ґвалтують.[73]

***Психічний елемент***

Щодо психічного елемента, то необхідно встановити, що виконавець мав на меті заподіяти тяжкий фізичний чи душевний біль чи страждання одній чи кільком особам. Катування є особливим умисним злочином, оскільки воно має бути вчинене не лише умисно (недбалість чи необережна поведінка не може бути підставою для відповідальності за катування), а й у заборонених цілях.[74]

***Нелюдське поводження***

Нелюдське поводження визначається як «умисна дія чи бездіяльність, тобто діяння, яке, за об'єктивною оцінкою, є умисним, а не випадковим, яке спричиняє серйозні психічні чи фізичні страждання чи травму або становить серйозний замах на людську гідність».[75] Гуманне поводження вважається «наріжним каменем усіх чотирьох конвенцій».[76] Женевські конвенції не дають конкретного визначення нелюдського поводження. Термін охоплює поводження, яке перестає бути гуманним, і тому охоплює дії, які порушують основний принцип гуманного поводження.[77]

---

[73] *Прокурор проти Квочки* (рішення суду), справа № ICTY-98-30/1-T (2 листопада 2001 року), п. 149.
[74] МКЧХ, «*Коментар до статті 50 Женевської конвенції I*» (МКЧХ, 2016 року), п. 17 www.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/Comment.xsp?action=openDocument&documentId=21B052420B219A72C1257F7D00587FC3, переглянуто 20 квітня 2016 року. *Див., наприклад, Прокурор проти Крноелака* (судове рішення), справа № ICTY-97-25 (15 березня 2002 року), п. 184; *Прокурор проти Кунараца* (судове рішення), справа № ICTY-96-23-T&ICTY-96-23/1-T (22 лютого 2001 року), п. 497; *Прокурор проти Фурунджії* (судове рішення), справа № ICTY-95-17/1-T (10 грудня 1998 року), п. 162; *Прокурор проти Акайесу* (судове рішення), справа № ICTR-96-4-T (2 вересня 1998 року), п. 594; *Прокурор проти Муцича та ін.* (судове рішення), справа № ICTY-91-21 (16 листопада 1998 року), п. 468.
[75] *Прокурор проти Муцича та ін.* (судове рішення), справа № ICTY-91-21 (16 листопада 1998 року), п. 543; *див. також* п. 516 -544.
[76] *Прокурор проти Делалича (рішення суду) Справа № ICTY-96-21-A (16 листопада 1998 р.) п. 532.*
[77] МКЧХ, «Коментар до статті 50 Женевської конвенції I» (МКЧХ, 2016 рік), п. 73 www.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/Comment.xsp?action=openDocument&documentId=21B052420B219A72C1257F7D00587FC3 , переглянуто 20 квітня 2016 року.

Кримінальний кодекс України не містить положень, що криміналізують тяжкі психічні чи фізичні страждання чи тілесні ушкодження чи серйозне посягання на людську гідність як таке. Тим не менш, він містить дві статті, які можуть допомогти у тлумаченні воєнного злочину нелюдського поводження. Наприклад, стаття 121 (тяжкі тілесні ушкодження), яка криміналізує умисні тілесні ушкодження, які становлять небезпеку для життя або призводять до втрати будь-якого органу чи його функцій, чи спричинили психічне захворювання чи будь-який інший розлад здоров'я, або стаття 126 (побої) яка криміналізує побої, мордування та інші насильницькі дії, які спричиняють фізичний біль, але не завдають тілесних ушкоджень. Однак Кримінальний кодекс не передбачає кримінальну відповідальність за психічні пошкодження чи шкоду чи серйозні посягання на людську гідність.

***Фізичний елемент***

Для встановлення злочину нелюдського поводження / інших нелюдських дій прокурори повинні довести, що обвинувачений вчинив «діяння, подібне за тяжкістю іншим перерахованим злочинам, з наміром спричинити [...] нелюдське діяння. Ця важлива категорія злочинів залишається для умисних форм заподіяння (порівняно серйозних) нелюдських результатів, які були очікувані або передбачувані та вчинені з повною зневагою».[78] Серйозність діяння визначається в кожному окремому випадку.[79]

МТКЮ наводить кілька прикладів поведінки, яку можна охарактеризувати як нелюдське поводження: каліцтво та інші види тяжких тілесних ушкоджень, побиття та інші акти насильства, серйозні фізичні та психічні ушкодження, примусове переміщення, нелюдське та так, що принижує гідність, поводження, примусова проституція, насильницьке зникнення, серйозні тілесні або психічні ушкодження такими способами, як побиття, катування, сексуальне насильство, приниження, домагання, психологічне насильство та ув'язнення в нелюдських умовах.[80]

***Психічний елемент***

Окрім вищезазначених вимог, прокурори мають встановити, що виконавці мали намір вчинити відповідні матеріальні елементи злочину нелюдського поводження.[81]

---

[78] *Прокурор проти Кайішеми (*судове рішення), справа № ICTR-95-1 (21 травня 1999 року), п. 583.
[79] *Прокурор проти Каїшеми та Рузіндани* (судове рішення), справа № ICTR-95-1-T (21 травня 1999 року) п. 151.
[80] *Прокурор проти Квочки (судове рішення),* справа № ICTY-98-30/1-T (02 листопада 2001 року), п. 208 - 209.
[81] МКЧХ, *«Коментар до статті 50 Женевської конвенції I»* (МКЧХ, 2016 рік), п. 17 www.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/Comment.xsp?action=openDocument&documentId=21B052420B219A72C1257F7D00587FC3, переглянуто 20 квітня 2016 року.

### *Заподіяння тяжких страждань*

Умисне заподіяння тяжких страждань або тяжкої шкоди тілу чи здоров'ю було визначено в МТКЮ як «дія чи бездіяльність, яка, за об'єктивною оцінкою, є умисною, а не випадковою, така, що спричиняє серйозні психічні чи фізичні страждання або травми».[82] Це відрізняється від катувань, оскільки це не повинно здійснюватися з певною метою.[83] Це також відрізняється від нелюдського поводження, оскільки умисне заподіяння тяжких страждань не охоплює шкоду, пов'язану виключно з людською гідністю потерпілого.[84]

Кримінальний кодекс України не містить положень, що криміналізують заподіяння тяжких страждань як таке. Як зазначалося, хоча статті 121 (тяжкі тілесні ушкодження) і 126 (побої) можна використовувати для тлумачення статті 438, вони не застосовуються до психічних ушкоджень і страждань.

### *Фізичний елемент*

Прокурори повинні продемонструвати, що виконавець заподіяв великі фізичні чи психічні страждання або серйозні ушкодження тілу чи здоров'ю, включаючи психічне здоров'я, однієї чи кількох осіб. Велике страждання може бути заподіяне дією або бездіяльністю.[85] Однак елементи злочинів МКС включають «фізичні чи психічні» лише стосовно завданих страждань (а не ушкоджень).[86]

Щоб встановити необхідний рівень страждань, визначених як «великі» або «серйозні», судові палати МТКЮ покладалися на звичайне значення цих слів:

> Оксфордський словник англійської мови визначає це слово [«серйозний»] як «не незначний або малий». Аналогічно, термін «великий» визначається як «значно вищий середнього за розміром, кількістю чи інтенсивністю». Тому Судова палата розглядає ці кількісні вирази як основну вимогу щодо того, щоб конкретний акт жорстокого поводження спричиняв

---

[82] *Прокурор проти Муцича та ін.* (судове рішення), справа № ICTY-91-21 (16 листопада 1998 року), п. 511; *Прокурор проти Блашкіча (*судове рішення), справа № ICTY-95-14 (15 липня 1999 року), п. 156.
[83] *Прокурор проти Муцича та ін.* (судове рішення), справа № ICTY-91-21 (16 листопада 1998 року), п. 511; *Прокурор проти Блашкіча (*судове рішення), справа № ICTY-95-14 (3 березня 200 року), п. 156.
[84] МКЧХ, *«Коментар до статті 50 Женевської конвенції I»* (МКЧХ, 2016 рік), п. 17 www.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/Comment.xsp?action=openDocument&documentId=21B052420B219A72C1257F7D00587FC3, переглянуто 20 квітня 2016 року.
[85] *Прокурор проти Блашкіча* (судове рішення), справа № ICTY-95-14 (15 липня 1999 року), п. 156; *Прокурор проти Делалича (*апеляційне рішення), справа № ICTY-96-21-A (20 лютого 2001 року), п. 424; *Прокурор проти Кордича та Черкеза* (судове рішення), справа № ICTY-95-14/2 (20 лютого 2001 року), п. 245; *Прокурор проти Налетилича та Мартиновича* (судове рішення), справа № ICTY-98-31 (31 березня 2003 року), п. 339.
[86] МКЧХ, *«Коментар до статті 50 Женевської конвенції I»* (МКЧХ, 2016 рік), п. 17 www.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/Comment.xsp?action=openDocument&documentId=21B052420B219A72C1257F7D00587FC3, переглянуто 20 квітня 2016 року.

необхідний рівень серйозних страждань або ушкоджень.[87]

Оцінка серйозності болю є відносною і має враховувати всі відповідні обставини, включаючи характер дії чи бездіяльності, контекст, у якому вони мали місце, їх тривалість та / або повторення, фізичні, психічні та моральні наслідки діяння на потерпілого, а також особисті обставини потерпілого, у тому числі вік, стать та стан здоров'я.[88] На думку міжнародних трибуналів і судів, заподіяння серйозних тілесних або психічних ушкоджень не обов'язково означає, що ця шкода є постійною і непоправною,[89] але вона «повинна виходити за рамки тимчасового нещастя, збентеження чи приниження. Це має бути шкода, яка спричиняє серйозну і довготривалу шкоду для здатності людини вести нормальне та конструктивне життя».[90]

Наприклад, каліцтво поранених, заподіяння їм марних і непотрібних страждань або жорстокі побиття чи інші тяжкі форми жорстокого поводження із затриманими можуть прирівнюватися до заподіяння тяжких страждань або серйозної шкоди тілу чи здоров'ю.[91]

***Психічний елемент***

Згідно з коментарем до статті 50 Женевської конвенції I (що коментує усі серйозні порушення Женевських конвенцій), посилання на «умисне заподіяння» охоплює як «умисел», так і «необережність».[92] Такого підходу також дотримуються міжнародні

[87] *Прокурор проти Делалича* (судове рішення), справа № IT-96-21-T (16 листопада 1998 року), п. 510.
[88] *Див. Прокурор проти Крноєлаца* (судове рішення), справа № ICTY-97-25 (15 березня 2002 року), п. 131; *Прокурор проти Делалича (*судове рішення), справа № CC/PIU/364-E (16 листопада 1998 року), п. 536, посилаючись на *А проти Сполученого Королівства*, App. № 100/1997/884/1096 (ЄСПЛ, 23 вересня 1998 року), п. 24.
[89]*Прокурор проти Акайесу* (судове рішення), справа № ICTR-96-4-T (2 вересня 1998 року), п. 502.
[90] *Прокурор проти Каінга* (судове ріщення), справа № 001/18-07-2007/ECCC/TC (26 липня 2010 року), п. 454. *Див. також Прокурор проти Крстича* (судове рішення), справа № ICTY-98-33-T (2 серпня 2001 року), п. 511–513.
[91] МКЧХ, *«Коментар до статті 50 Женевської конвенції I»* (МКЧХ, 2016 рік), п. 17 www.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/Comment.xsp?action=openDocument&documentId=21B052420B219A72C1257F7D00587FC3, переглянуто 20 квітня 2016 року.
[92] МКЧХ, *«Коментар до статті 50 Женевської конвенції I»* (МКЧХ, 2016 рік), п. 17 www.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/Comment.xsp?action=openDocument&documentId=21B052420B219A72C1257F7D00587FC3, переглянуто 20 квітня 2016 року. *Див., наприклад, Прокурор проти Блашкіча (судове рішення),* справа № ICTY-95-14 (15 липня 1999 року), п. 152.

суди та трибунали.[93] Недостатньо довести, що передбачуваний виконавець знав, що його чи її діяння може спричинити такі страждання чи ушкодження.[94]

***Ув'язнення***

МТКЮ використовував концепцію «свавільного ув'язнення», що визначається як позбавлення волі особи без належної судової процедури.

Кримінальним кодексом України також передбачена кримінальна відповідальність за незаконне ув'язнення (ст. 146). Прокурори повинні встановити наступне: (1) незаконне позбавлення волі особи, здійснене не відповідно до Конституції, законів України та міжнародних договорів, ратифікованих Верховною Радою України; (2) потерпілого тримали в місці, де він / вона не хотів перебувати і звідки він / вона не міг вільно вийти; та (3) виконавець знав, що він / вона свавільно утримує потерпілого.[95] Таким чином, національні прокурори можуть посилатися на статтю 146 і судову практику міжнародних трибуналів і судів для тлумачення статті 438.

Аналогічно, МКС визначив ознаки злочину ув'язнення наступним чином: (1) виконавець ув'язнив або продовжував утримувати одну чи більше осіб у певному місці; та (2) виконавець мав необхідний умисел.[96]

У міжнародному кримінальному праві необхідно визначити законність позбавлення волі, а також процесуальні гарантії, що стосуються подальшого позбавлення волі особи чи групи осіб, про які йде мова.[97] Ув'язнення цивільних осіб вважається незаконним, якщо:

- Цивільні особи були затримані всупереч статті 42 Женевської конвенції IV, тобто вони затримані без розумних підстав вважати, що безпека сторони, що їх затримала, робить це абсолютно необхідним; і

---

[93] *Прокурор проти Блашкіча* (судове рішення), справа № ICTY-95-14 (15 липня 1999 року), п. 152; *Прокурор проти Дордевича (*судове рішення), справа № ICTY-05-87/1-T (23 лютого 2011 року) п. 1708; *Прокурор проти Орича (*судове рішення), справа № ICTY-03-68 (30 червня 2006 року), п. 348; *Прокурор проти Рукундо* (судове рішення), справа № ICTR-2001-70-A (27 лютого 2009 року), п. 579.

[94] *Прокурор проти Мартіча* (судове рішення), справа № ICTY-95-11 (12 червня 2007 року), п. 60; *Прокурор проти Стругара* (судове рішення), справа № ICTY-01-42-T (31 січня 2005 року), п. 235.

[95] М. І. Мельник, М. І. Хавронюк, *Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України* (7-е видання, Юридична думка, 2010 рік) ст. 146 www.pravoznavec.com.ua/books/162/12702/28/#chapter , переглянуто 31 березня 2016 року.

[96] Елементи злочинів МКС (2002 рік) 17.

[97] *Прокурор проти Кордича та Черкеза (*судове рішення), справа № ICTY-95-14/2 (26 лютого 2001 року), п. 302-303.

- Процесуальні гарантії, що вимагаються статтею 43 Женевської конвенції IV, не дотримуються щодо затриманих цивільних осіб, навіть якщо початкове затримання могло бути виправданим.[98]

МТКЮ постановив, що хоча в Женевських конвенціях немає абсолютного права на свободу пересування, це не означає, що це право також призупиняється під час збройного конфлікту. [99] Таким чином, позбавлення волі особи буде свавільним і, отже, незаконним, якщо не можна буде використовувати правові підстави для виправдання первинного позбавлення волі. Якщо в будь-який момент початкова правова підстава перестає діяти, спочатку законне позбавлення волі може стати незаконним у цей час і розглядатися як свавільне ув'язнення.[100]

Стаття 42 Женевської конвенції IV дозволяє затримання особи, якщо він або вона становила загрозу безпеці держави. Необхідно встановити, що щодо кожної особи, яка була позбавлена волі, існують розумні підстави для такого затримання.[101]

Поняття «діяльність, що завдає шкоди або ворожа безпеці держави», тлумачиться як, перш за все, шпигунство, диверсії та розвідувальна діяльність для сил противника або громадян противника. Політичне ставлення особистості до держави недостатнє.[102]

### *Посягання на особисту гідність*

Посягання на особисту гідність є ширшим, ніж катування, нелюдське поводження та заподіяння великих страждань чи тяжких тілесних ушкоджень. Воно захищає осіб від принижень та насмішок, а не від шкоди цілісності та фізичному та психічному благополуччю людей.[103]

У міжнародному кримінальному праві прокурор має довести, що: (1) виконавець принизив, образив чи іншим чином порушив гідність однієї чи кількох осіб; (2) тяжкість приниження, образи чи іншого порушення була такого ступеня, що її загалом визнали посяганням на особисту гідність; та (3) обвинувачений мав намір і знав, що дія чи бездіяльність можуть мати такий ефект.[104]

---

[98] *Там само.*
[99] *Прокурор проти Муцича та ін.* (судове рішення), справа № ICTY-91-21 (16 листопада 1998 року), п. 565
[100] *Прокурор проти Крноєлаца (*судове рішення*),* справа № ICTY-97-25-T (15 березня 2002 р.), п. 114.
[101] *Прокурор проти Крноєлаца (*судове рішення*),* справа № ICTY-97-25-T (15 березня 2002 р.), п. 123, 578; *Прокурор проти Муцича та ін.* (судове рішення), справа № ICTY-91-21 (16 листопада 1998 року), п. 323 , 327.
[102] *Прокурор проти Муцича та ін.* (судове рішення), справа № ICTY-91-21 (16 листопада 1998 року), п. 567.
[103] Служби міжнародного кримінального права, «Міжнародне кримінальне право та навчальні матеріали, Модуль 8: воєнні злочини», 48 http://wcjp.unicri.it/deliverables/docs/Module_8_War_crimes.pdf, переглянуто 20 квітня 2016 року.
[104] Елементи злочинів МКС (2011 рік) 33; *Прокурор проти Кунарца та інших* (судове рішення), справа № ICTY-96-23-T & ICTY-96-23/1-T (22 лютого 2001 року), п. 511, 514;

Кримінальний кодекс України не містить подібного злочину.

***Фізичний елемент***

У МКС принизливе та таке, що принижує гідність поводження включає таке поводження з померлими. Палата попереднього розгляду в Катанзі заявила, що основним елементом цього воєнного злочину є приниження, образа або порушення гідності особи. Ці дії також мають бути вчинені з об'єктивно достатньою серйозністю, щоб «загалом визнавалися як посягання на особисту гідність».[105]

МТКЮ постановив, що оцінка фізичного елемента повинна ґрунтуватися не лише на суб'єктивних критеріях, пов'язаних із чутливістю потерпілого, а й на об'єктивних критеріях, пов'язаних із тяжкістю діяння.[106] Крім того, він передбачає, що «поки серйозне приниження чи образа є реальними та серйозними», немає вимоги, щоб таке страждання було тривалим або що «необхідно, щоб діяння безпосередньо завдало шкоди фізичному чи психічному благополуччюпотерпілого». [107] Відповідно до МТКЮ:

> Серйозність діяння та його наслідків може випливати або з характеру діяння як такого, або від повторення діяння, або від поєднання різних діянь, які, взяті окремо, не становлять злочину за змістом ст. 3 Статуту [1993 МТКЮ]. Форма, тяжкість і тривалість насильства, інтенсивність і тривалість фізичних чи психічних страждань є підставою для оцінки того, чи були вчинені злочини.[108]

МКС надав кілька видів поведінки, які вважаються досить серйозними, щоб становити посягання на особисту гідність, зокрема: «примушування потерпілих

---

*Прокурор проти Кунарца, Ковача та Вуковича* (апеляційне рішення), справа № ICTY-96-23-T & ICTY-96-23/1-A (12 червня 2002 року), п. 161, 163; Прокурор проти Муцича та ін. (судове рішення), справа № ICTY-91-21 (16 листопада 1998 року), п. 543. *Див. також Прокурор проти Харадіная та ін.* (судове рішення), справа № ICTY-04-84 (29 листопада 2012 року), п. 132 (використання «суворий» замість «серйозний»); *Прокурор проти Багосори* (судове рішення), справа № ICTR-98-41-T (18 грудня 2008 року), п. 2250; *Прокурор проти Сесая та інших* (судове рішення), справа № SCSL-04-15-T (2 березня 2009 року), п. 175; *Прокурор проти Бріми та інших* (судове рішення), справа № SCSL-04-16-T (20 червня 2007 року), п. 716.

[105] Елементи злочинів МКС (2011 рік) 33.

[106] *Прокурор проти Алексовського* (судове рішення), справа № ICTY-95-14/1 (25 червня 1999 року) п. 56*; Прокурор проти Кунарца та інших* (судове рішення), справа № ICTY-96-23-T & ICTY-96-23/1-T (22 лютого 2001 року), п. 504; *Прокурор проти Кунарца* (апеляційне рішення), справа № ICTY-90-23/1, (12 червня 2002 року), п. 162–163.

[107] *Прокурор проти Катанги та Чуй* (рішення про підОбвинувачення обвинувачень), справа № ICC-01/04-01/07 (30 вересня 2008 року) п. 369; посилаючись на *Прокурор проти Кунарака та ін.* (судове рішення), справа № ICTY-96-23-T&ICTY-96-23/1-T (22 лютого 2001 року*).*

[108] *Прокурор проти Алексовського* (судове рішення), справа № ICTY-95-14/1 (25 червня 1999 року) п. 57.

танцювати голими на столі, використання затриманих як живих щитів або копачів траншей; примушування затриманих справляти нужду в одязі; встановлення умов постійного страху зазнати фізичного, психічного або сексуального насильства щодо затриманих; примусове кровозмішення, захоронення трупів у вигрібних ямах; і залишення немовлят без опіки після вбивства їхніх опікунів».[109]

Відповідно до МКС, «цей воєнний злочин вимагає, щоб виконавець своєю дією чи бездіяльністю спричинив приниження, образу або порушення особистої гідності осіб: (i) які приєдналися до сторони або є відданими стороні конфлікту, яка є протилежною або ворожою виконавцю; та (ii) які знаходяться в руках сторони конфлікту, до якої належить виконавець».[110]

***Психічний елемент***

У міжнародному кримінальному праві обвинувачення також має встановити, що виконавець мав умисел і знав про тяжкі акти приниження, образ або порушення особистої гідності потерпілого. Цей суб'єктивний елемент включає, насамперед, прямий умисел першого ступеня та прямий умисел другого ступеня.[111]

Міжнародні трибунали та суди також визнали наступне:

> злочинний умисел злочину не вимагає, щоб обвинувачений мав конкретний намір принизити чи образити потерпілих, тобто що він вчинив діяння саме з цієї причини. Однак дія чи бездіяльність повинні були бути вчинені умисно, і обвинувачений повинен був знати, «що його дія чи бездіяльність можуть спричинити серйозне приниження, образу чи іншим чином бути серйозним замахом на людську гідність». Палата вважає, що немає вимоги доводити, що обвинувачений знав про «фактичні наслідки діяння», а лише про його можливі наслідки.[112]

---

[109] *Прокурор проти Катанги та Чуй* (рішення про підОбвинувачення обвинувачень), справа № ICC-01/04-01/07 (30 вересня 2008 року) п. 371.
[110] *Прокурор проти Катанги та Чуй* (рішення про підОбвинувачення обвинувачень), справа № ICC-01/04-01/07 (30 вересня 2008 року), п. 368.
[111] *Прокурор проти Катанги та Чуй* (рішення про підОбвинувачення обвинувачень), справа № ICC-01/04-01/07 (30 вересня 2008 року) п. 372; *Прокурор проти Кунарца та інших* (судове рішення), справа № ICTY-96-23-T&ICTY-96-23/1-T (22 лютого 2001 року), п. 511, 514, посилаючись на *Прокурор проти Муцича та інших (судове рішення), справа № ICTY-91-21 (16 листопада 1998 року), п. 543; Прокурор проти Кунараца (апеляційне рішення), справа № ICTY-90-23/1 (12 червня 2002 року).*
[112] *Прокурор проти Сесая та інших* (судове рішення), справа № SCSL-04-15-T (2 березня 2009 року), п. 177; *Прокурор проти Кунараца та інших* (судове рішення), справа № ICTY-96-23-T&ICTY-96-23/1-T (22 лютого 2001 року), п. 509-512, 514, 744; *Прокурор проти Кунараца* (апеляційне рішення), справа № ICTY-90-23/1 (12 червня 2002 року), п. 164-165.

***Умисне спрямування нападів на цивільне населення як таке або на окремих цивільних осіб, які не беруть безпосередньої участі у бойових діях***

Напади на цивільне населення є серйозними порушеннями Додаткового протоколу I (ст. 85 і ст. 51 Додаткового протоколу I). Прокурори повинні продемонструвати, що: (1) виконавець керував нападом; (2) об'єктом нападу було цивільне населення як таке або окремі цивільні особи, які не брали безпосередньої участі у бойових діях; і (3) виконавець мав на меті націлитися на цивільних осіб (окремих осіб або населення).[113]

Кримінальний кодекс України не містить подібних злочинів.

***Фізичний елемент***

Прокурори повинні продемонструвати, що напад був здійснений.[114] Судова практика МТКЮ визначає «напад» як поведінку, пов'язану зі вчиненням актів насильства.[115] Згідно з МТКЮ, заборонені напади – це напади, здійснені умисно проти цивільного населення під час збройного конфлікту і які не виправдані військовою необхідністю.[116] Вони повинні були спричинити смерть та / або серйозні тілесні ушкодження серед цивільного населення. Такі напади прямо суперечать заборонам, прямо визнаним у міжнародному праві, включаючи відповідні положення Додаткового протоколу I.[117]

МКС тлумачив такі злочини як злочини, вчинені за будь-яким із двох наступних сценаріїв:

- Коли окремі цивільні особи, які не беруть безпосередню участь у бойових діях, або цивільне населення є єдиною метою нападу, або
- Коли виконавець здійснює напад із двома різними конкретними цілями:
  - воєнна ціль у розумінні статей 51 і 52 Додаткового протоколу I; і одночасно,

---

[113] Елементи злочинів МКС (2002 рік) 18; *Прокурор проти Станілава Галича* (апеляційне рішення), справа № ICTY-98-29-A (30 листопада 2006 року), п. 56
[114] *Прокурор проти Катанги та Чуй* (рішення про підОбвинувачення обвинувачень), справа № ICC-01/04-01/07 (30 вересня 2008 року), п. 270.
[115] *Прокурор проти Крноєлаца* (судове рішення), справа № ICTY-97-25-T (15 березня 2002 року), п. 54; *Прокурор проти Кунарца та інших* (судове рішення), справа № ICTY-96-23-T&ICTY-96-23/1-T (22 лютого 2001 року), п. 415.
[116] *Прокурор проти Кордича та Черкеза* (рішення суду), справа № ICTY-95-14/2 (26 лютого 2001 року), п. 328*; див. також Прокурор проти Кордича та Черкеза* (апеляційне рішення) ICTY-95-14/2-A (17 грудня 2004 року), п. 67; *Прокурор проти Стругара* (судове рішення), справа № ICTY-01-42-T (31 січня 2005 року), п. 280; *Прокурор проти Тихомира Бласкіча* (судове рішення), справа № ICTY-95-14-T (3 березня 2000 року), п. 180.
[117] *Там само.*

- цивільне населення або окремі цивільні особи, які не беруть безпосередню участь у бойових діях.[118]

МКС вважає, що такі злочини слід відрізняти від ситуацій, коли, порушуючи принцип пропорційності, непропорційний напад здійснюється умисно з конкретною метою націлення на воєнну ціль, з усвідомленням того, що в результаті такого нападу може виникнути випадкова втрата життя або поранення цивільного населення. У такому випадку напад на цивільне населення є не метою нападу, а лише випадковим наслідком.[119]

Що ще важливіше, у МКС напад має бути спрямований проти окремих цивільних осіб, які не беруть участі у бойових діях, або цивільного населення, яке ще не потрапило в руки супротивної чи ворожої сторони конфлікту, до якої належить виконавець.[120] Відповідно до принципів розрізнення та захисту цивільного населення, законні напади можуть здійснюватися лише на воєнні об'єкти.[121] Поняття цивільної особи ширше, ніж те, що використовується для серйозних порушень Женевських конвенцій. Його слід тлумачити у світлі статті 50(1) Додаткового протоколу I як осіб, які не є членами збройних сил.[122]

Відповідно до МКС:

> […] термін «цивільна особа» застосовується до будь-кого, хто не є комбатантом, і в разі сумніву ця особа вважається цивільною особою. Крім того, цивільне населення включає всіх цивільних осіб, які не є членами збройних сил та будь-якими іншими законними комбатантами. Крім того, згідно зі статтею 50(3) Додаткового протоколу I, присутність серед цивільного населення осіб, які не підходять під визначення цивільних осіб, не позбавляє все населення його цивільного характеру. Проте цивільні особи можуть втратити захист лише на той час, коли вони беруть безпосередню участь у бойових діях, а не назавжди. Крім того, захист не припиняється, якщо такі особи

[118] *Прокурор проти Мбарушімани* (рішення про підОбвинувачення обвинувачень), справа № ICC-01/04-01/10 (16 грудня 2011 року), п. 142-144; *Прокурор проти Катанги та Чуї* (рішення про підОбвинувачення обвинувачень), справа № ICC-01/04-01/07 (30 вересня 2008 року), п. 273-274.
[119] *Там само*.
[120] *Прокурор проти Катанги та Чуй* (рішення про підОбвинувачення обвинувачень), справа № ICC-01/04-01/07 (30 вересня 2008 року), п. 267-269.
[121] Додатковий протокол I, ст. 52(2). *Див. Прокурор проти Кордича і Черкеза* (судове рішення), справа № ICTY-95-14/2 (26 лютого 2001 року), п. 327.
[122] *Прокурор проти Мартича* (апеляційне рішення), справа № ICTY-95-11 (12 червня 2007 року) (8 жовтня 2008 року), п. 297-300..

використовують збройну силу лише для здійснення свого права на самооборону.[123]

Спираючись на вказівки, надані МКЧХ, МКС визначив, що цивільна особа бере участь у бойових діях, коли цивільна особа використовує зброю або інші засоби для скоєння насильства проти людських або матеріальних сил противника, за винятком випадків самооборони.[124] Крім того, МКС вважає, що надання їжі та житла, а також співчуття одній воюючій стороні є недостатніми причинами для відмови цивільному населенню у захисті від нападу. Захист не припиняється, якщо такі особи використовують збройну силу лише для здійснення свого права на самооборону.[125]

Репресії проти цивільного населення як такого або окремих цивільних осіб заборонені за будь-яких обставин, незалежно від поведінки іншої сторони, оскільки «жодні обставини не узаконили б напад на цивільних осіб, навіть якщо б це була відповідь, пропорційна подібному порушенню, вчиненому іншою стороною».[126]

Крім того, цивільне населення не обов'язково має бути єдиною та винятковою метою нападу. [127] Крім того, МТКЮ постановив, що немає необхідності встановлювати, щоб окремі райони або зони були визнані цивільними або військовими за своїм характером. Скоріше, слід розрізняти цивільне населення та комбатантів або цивільні та військові цілі. Такі розмежування необхідно робити в кожному окремому випадку.[128]

***Психічний елемент***

Нарешті, прокурори повинні встановити, що напад було здійснено умисно з усвідомленням, або коли неможливо було не знати, що об'єктом нападу були цивільні особи.[129] Це охоплює прямий і непрямий умисел (необережність). Намір напасти на цивільних осіб можна довести шляхом висновків з прямих або непрямих доказів. Немає вимоги щодо наміру нападу на окремих цивільних осіб;

---

[123] *Прокурор проти Мбарушімани* (рішення про підОбвинувачення обвинувачень), справа № ICC-01/04-01/10 (16 грудня 2011 року), п. 148. *Див. також, Прокурор проти Станілава Галича* (апеляційне рішення) Справа № ICTY-98-29-A (30 листопада 2006 року) п. 136.
[124] *Прокурор проти Мбарушімани* (рішення про підОбвинувачення обвинувачень), справа № ICC-01/04-01/10 (16 грудня 2011 року), п. 148.
[125] *Там само.*
[126] *Там само,* п. 142-144.
[127] *Там само.*
[128] *Прокурор проти Мілошевича, Д.* (рішення), справа № ICTY-98-29/1-A, МТКЮ (12 листопада 2009 року), п. 54.
[129] *Прокурор проти Катанги та Чуй* (рішення про підОбвинувачення обвинувачень), справа № ICC-01/04-01/07 (30 вересня 2008 року), п. 271, 275; *Прокурор проти Тихомира Бласкіча* (судове рішення), справа № ICTY-95-14-T (3 березня 2000 року), п. 180

скоріше забороняється робити об'єктом нападу цивільне населення, а також окремих цивільних осіб.[130]

***Умисне здійснення нападу, знаючи, що такий напад призведе до випадкової втрати життя або поранення цивільного населення***

Умисне здійснення нападу, знаючи, що такий напад призведе до випадкової втрати життя або поранення цивільного населення, є серйозним порушенням Додаткового протоколу I (ст. 85(3)(b)) і порушенням ст. 51 Додаткового протоколу I.

Прокурори повинні встановити, що: (1) виконавець здійснив напад; (2) напад був таким, що він спричинив би випадкову смерть чи поранення цивільного населення або пошкодження цивільних об'єктів або широкомасштабну, довготривалу та серйозну шкоду природному середовищу, і що така смерть, поранення чи пошкодження мали б такий розмір, який був би явно надмірним щодо очікуваної конкретної та прямої загальної військової переваги; і (3) виконавець знав про ці можливі наслідки.[131]

Кримінальний кодекс України не містить подібного злочину.

***Фзичний елемент***

Перший елемент розглянуто вище.[132] Крім того, прокурори повинні встановити, що напад був непропорційним (таким, що спричинив би випадкову смерть або поранення цивільних осіб або пошкодження цивільних об’єктів, і що така смерть, поранення чи пошкодження були б такого масштабу, що був би явно надмірним щодо очікуваної конкретної та прямої загальної військової переваги).

Відповідно до МГП, один тип невибіркового нападу порушує принцип пропорційності, а саме напад, який, як очікується, спричинить випадкову втрату життя цивільного населення, поранення цивільного населення, пошкодження цивільних об’єктів або комбінацію цього, що було б надмірним щодо очікуваної конкретної та прямої військової переваги. [133] Тому прокурори повинні продемонструвати невибірковий характер нападу.

Для дотримання принципу пропорційності необхідно вжити заходів (стаття 57(2) Додаткового протоколу I). Практичне застосування принципу розрізнення вимагає, щоб ті, хто планує або розпочинає напад, вжили всіх можливих запобіжних заходів, щоб переконатися, що об’єкти нападу не є ні цивільними особами, ні цивільними об’єктами, щоб максимально пощадити цивільних осіб. Таким чином, прокурори повинні встановити, що напад було здійснено без вжиття необхідних запобіжних заходів, щоб пощадити цивільне населення або окремих цивільних осіб, зокрема, без здобуття точної інформації про об’єкти або осіб, на які було здійснено напад. Цей елемент також вимагається МТКЮ:

---

[130] *Прокурор проти Мілошевича Д.* (судове рішення), справа № ICTY-98-29/1-A (12 листопада 2009 року), п. 66-67 (виноски пропущені).
[131] Елементи злочинів МКС (2011 рік) 19.
[132] *Див. вище*, п. 44.
[133] Додатковий протокол I, ст. 51(5).

> Сторони в конфлікті зобов'язані максимально можливо віддалити цивільних осіб від військових об'єктів і уникати розміщення військових об'єктів у густонаселених районах або поблизу них. Однак невиконання стороною цього зобов'язання не звільняє нападаючу сторону від її обов'язку дотримуватися принципів розрізнення та пропорційності під час нападу.[134]

Визначаючи, чи був напад пропорційним, необхідно перевірити, чи могла достатньо добре поінформована особа, за таких обставин, як фактичний виконавець, розумно використавши доступну їй інформацію, очікувати надмірних потерпілих серед цивільного населення в результаті нападу.[135]

Це буде вирішуватися в кожному конкретному випадку, виходячи з ряду факторів, у тому числі засобів і методів, використаних під час нападу, відстані між потерпілими та джерелом вогню, поточної бойової діяльності на місці і під час інциденту, наявності воєнних дій або об'єктів поблизу інциденту, статусу потерпілих, а також їхнього зовнішнього вигляду та характеру злочинів, скоєних під час нападу. Крім того, невибірковий характер нападу може свідчити про те, що напад дійсно був спрямований проти цивільного населення.[136]

Захист цивільних осіб може бути повністю припинений, зменшений чи призупинений за трьох виняткових обставин: (i) коли цивільні особи зловживають своїми правами; (ii) коли, хоча об'єкт військового нападу складається з військових цілей, воюючі сторони не можуть уникнути заподіяння так званої побічної шкоди цивільному населенню; і (iii) принаймні, згідно з деякими органами влади, коли цивільне населення може бути законним об'єктом репресій.[137]

***Психічний елемент***

Нарешті, прокурори повинні встановити, що напад було здійснено умисно з усвідомленням, або коли не можна було не знати, що очікувалися надмірні потерпілі серед цивільного населення.[138] Намір напасти на цивільних осіб можна довести шляхом висновків з прямих або непрямих доказів.[139]

---

[134] *Прокурор проти Мілошевича, Д.* (судове рішення), справа № ICTY-98-29/1-A (12 листопада 2009 року), п. 949.
[135] *Прокурор проти Станіслава Галича* (рішення та думка), справа № ICTY-98-29-T (05 грудня 2003 року), п. 58
[136] *Прокурор проти Мілошевича, Д.* (судове рішення), справа № ICTY-98-29/1-A (12 листопада 2009 року), п.. 66-67; *Прокурор проти Тихомира Бласкіча* (судовий вирок), справа № ICTY-95-14-T (3 березня 2000 року).
[137] *Прокурор проти Купрешкича* (судове рішення), справа № ICTY-95-16-T (14 січня 2000 р.) п. 522.
[138] *Прокурор проти Станіслава Галича* (рішення та думка), справа № ICTY-98-29-T (05 грудня 2003 року), п. 59.
[139] *Прокурор проти Станіслава Галича* (рішення та думка), справа № ICTY-98-29-T (05 грудня 2003 року), п. 60.

### *Зґвалтування*

Зґвалтування не розглядалося як воєнний злочин як таке в МТКЮ, але було визнано частиною інших злочинів, таких як катування або нелюдське поводження. Хоча Статут МКТР прямо включає зґвалтування, примусову проституцію та інші форми сексуального насильства як воєнні злочини, ці злочини розглядалися лише як діяння, що лежать в основі злочину «посягання на особисту гідність».[140]

На противагу цьому, Римський статут чітко містить воєнний злочин зґвалтування. У Міжнародному кримінальному суді Прокурор має встановити, що: (1) виконавець вторгся в тіло людини шляхом поведінки, яка призвела до проникнення, хоча б незначного, до будь-якої частини тіла потерпілого або виконавця статевим органом або до анального або генітального отвору потерпілого будь-яким предметом або іншою частиною тіла; і (2) вторгнення було скоєно силою, або загрозою застосування сили чи примусу, наприклад, викликане страхом насильства, примусу, затримання, психологічного тиску чи зловживання владою, проти такої особи чи іншої особи, або шляхом використання примусового середовища, або вторгнення було скоєно проти особи, не здатної дати справжню згоду; та (3) обвинувачений мав намір і знав, що проникнення відбудеться за звичайного ходу подій.[141]

В Україні Кримінальний кодекс містить дві норми, які криміналізують зґвалтування: ст. 152 (зґвалтування) та ст. 153 (сексуальне насильство). Відповідно до Кримінального кодексу злочином зґвалтування є гетеросексуальний або гомосексуальний акт.[142] Зґвалтування визначається як вчинення статевих актів, що передбачають вагінальне, анальне або оральне проникнення в тіло іншої особи з використанням статевих органів або будь-якого іншого предмета без добровільної згоди потерпілого.[143] Згода вважається добровільною, якщо вона є результатом вільного волевиявлення особи з урахуванням навколишніх обставин.[144] На противагу цьому, сексуальне насильство – це вчинення будь-яких насильницьких дій сексуального характеру, не пов'язаних із проникненням в тіло іншої особи, без добровільної згоди потерпілого.[145]

#### Фізичний елемент

МТКЮ встановлює об'єктивні елементи проникнення:

---

[140] Статут МКТР, ст.. 4(2).
[141] Елементи злочинів МКС (2011 рік) 28.
[142] О.О. Дудоров та М.І. Хавронюк, «Відповідальність за домашнє насильство та гендерне насильство, Науково-практичний коментар до внесення змін до Кримінального кодексу України» (Vaite 2019 рік) ст. 152, с. 118.
[143] Кримінальний кодекс України, ст. 152, 153; Закон України № 2227–VIII «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою імплементації положень Конвенції Ради Європи про запобігання та боротьбу з насильством щодо жінок та насильством у сім'ї» від 6 грудня 2017 року, п. 13
[144] *Там само.*
[145] *Там само.*

- Сексуальне проникнення, хоча б незначне;
- До генітального або анального отвору потерпілого статевим органом виконавця або будь-яким іншим предметом, яким користується виконавець; або
- До рота потерпілого статевим органом виконавця.[146]

У СССЛ заявили, що проникнення статевим органом може бути до будь-якої частини тіла як потерпілого, так і обвинуваченого. «Будь-яка частина тіла» включає генітальне, анальне або оральне проникнення. Крім того, пояснюється, що потерпілими від зґвалтування можуть бути як чоловіки, так і жінки.[147] Крім того, МКТР постановив, що акт зґвалтування може включати дії, які передбачають введення предметів та / або використання тілесних отворів, які не вважаються по своїй суті сексуальними.[148]

Міжнародні трибунали та суди вважають за необхідне встановити, що не можна вважати, що потерпілий добровільно погодився на діяння. Застосування або погроза силою є чітким доказом незгоди, але це не є обов'язковим.[149] Примус може також приймати форму залякування, вимагання та інших форм примусу, які покладаються на страх чи відчай. Примус також може бути притаманним певним обставинам,[150] таким як полон.[151] У деяких ситуаціях, навіть за відсутності сили чи примусу, про особу не можна сказати, що вона дійсно дала згоду на діяння, наприклад, особа може бути не здатною дати справжню згоду, якщо він або вона занадто молода, знаходиться під під впливом речовин, або страждає від хвороби чи інвалідності.[152]

***Психічний елемент***

Нарешті, СССЛ постановив, що вторгнення має бути умисним і має бути зроблено з усвідомленням того, що потерпілий не давав згоди.[153]

---

[146] *Прокурор проти Фурунджіа* (судове рішення), справа № ICTY-95-17/1-T (10 грудня 1998 року), п. 185.
[147] *Прокурор проти Сесая та інших* (судове рішення), справа № SCSL-04-15-T (2 березня 2009 року), п. 146.
[148] *Прокурор проти* Акайесу (судове рішення), справа № ICTR-96-4-T (2 вересня 1998 року), п. 596.
[149] *Прокурор проти Сесая та інших* (судове рішення), справа № SCSL-04-15-T (2 березня 2009 року), п. 147; *Прокурор проти Кунараца та інших* (апеляційне рішення), справа № ICTY-96-23&ICTY-96-23/1-A (12 червня 2002 року), п. 129.
[150] *Прокурор проти Кунараца та інших.* (судове рішення), справа № ICTY-96-23-T&ICTY-96-23/1-T (22 лютого 2001 року), п. 438, 442; *Прокурор проти Кунараца та інших* (апеляційне рішення), справа № ICTY-96-23&ICTY-96-23/1-A (12 червня 2002 року), п. 129,130.
[151] *Прокурор проти Фурунджіа* (судове рішення), справа № ICTY-95-17/1-T (10 грудня 1998 року), п. 271.
[152] *Прокурор проти Сесая та інших* (судове рішення), справа № SCSL-04-15-T (2 березня 2009 року), п. 148.
[153] *Прокурор проти Сесая та інших* (судове рішення), справа № SCSL-04-15-T (2 березня 2009 року), п. 150.

### *Сексуальне насильство*

Подібно до зґвалтування, Статут МТКЮ прямо не містить воєнного злочину сексуального насильства. Римський статут, навпаки, включив це правопорушення. МКС вимагає від прокуратури встановити, що: (1) виконавець вчинив акт сексуального характеру проти однієї або кількох осіб або змусив таку особу чи осіб до дій сексуального характеру за допомогою сили, або загрози застосування сили чи примусу , наприклад, викликані страхом насильства, примусу, затримання, психологічного пригнічення чи зловживання владою проти такої особи чи осіб чи іншої особи, або використанням середовища примусу чи неспроможності такої особи чи осіб дати справжню згоду; (2) поведінка була серйозною, порівнянною з серйозним порушенням Женевських конвенцій; і (3) виконавці мали необхідний умисел і знання.[154]

МКТР визначає сексуальне насильство як:

> будь-які дії сексуального характеру, вчинені щодо особи за обставин, що є примусовими. Сексуальне насильство не обмежується фізичним вторгненням в тіло людини і може включати дії, які не передбачають проникнення або навіть фізичний контакт.[155]

Прокурори повинні довести, що дія мала сексуальний характер. Згідно з МТКЮ, цей злочин охоплює всі серйозні посягання сексуального характеру, заподіяні фізичній та моральній недоторканності особи за допомогою примусу, погрози, сили чи залякування у спосіб, який принижує та ображає гідність потерпілого.[156] МКС постановив, що не кожен акт насильства, спрямований на частини тіла, які зазвичай асоціюються із сексуальністю, слід вважати актом сексуального насильства.[157] Визначення того, чи має дія сексуальний характер, за своєю суттю є питанням факту. Наприклад, МКС встановив, що акти насильницького обрізання та ампутації статевого органу, мотивовані етнічними упередженнями і які мали на меті продемонструвати культурну перевагу одного племені над іншим, не кваліфікуються як інші форми сексуального насильства.[158]

Подібно до зґвалтування, прокурори повинні продемонструвати будь-яку форму примусу, яка доводить відсутність згоди, включаючи дії чи погрози насильства,

---

[154] Елементи злочинів МКС (2011 рік) 10.
[155] *Прокурор проти Акайесу* (судове рішення), справа № ICTR-96-4-T (2 вересня 1998 року), п. 688; *Прокурор проти Рукундо* (судове рішення), справа № ICTR-2001-70-A (27 лютого 2009 року), п. 379. *Див. також Прокурор проти Мілутиновича та інших (*судове рішення), справа № ICTY-05-87-T (26 лютого 2009 року), п. 199.
[156] *Прокурор проти Фурунджіа* (судове рішення), справа № ICTY-95-17/1-T (10 грудня 1998 року), п. 186; *Прокурор проти Бріми та інших* (судове рішення), справа № SCSL-04-16-T (20 червня 2007 року), п. 720.
[157] *Прокурор проти Катанги та Чуї* (рішення про підОбвинувачення обвинувачень), справа № ICC-01/04-01/07 (30 вересня 2008 року), п. 265-266.
[158] *Прокурор проти Катанги та Чуї* (рішення про підОбвинувачення обвинувачень), справа № ICC-01/04-01/07 (30 вересня 2008 року), п. 265-266.

затримання та загалом примусові навколишні обставини.[159] Примус не обов'язково передбачає застосування фізичної сили. Погрози, залякування, вимагання та інші форми примусу, які керуються страхом або відчаєм, можуть становити примус.[160] За певних обставин можна зробити висновок про примус та відсутність згоди (наприклад, коли особа затримана).[161]

***Умисне здійснення нападів на цивільні об'єкти, тобто на об'єкти, які не є воєнними***

Напад на цивільні об'єкти є серйозним порушенням МГП (ст. 52 Додаткового протоколу I).[162] Відповідно до МГП цивільні об'єкти не повинні зазнавати нападів, за винятком випадків, коли вони стають воєнними. Воєнні цілі обмежуються тими об'єктами, які за своєю природою, розташуванням, призначенням або використанням роблять ефективний внесок у воєнні дії і чиє повне або часткове знищення, захоплення або нейтралізація за обставин, що склалися на той час, дає певну військову перевагу.[163]

Подібно до нападів на цивільне населення, прокурори повинні продемонструвати, що: (1) виконавець здійснив напад; (2) об'єктом нападу були цивільні об'єкти, тобто об'єкти, які не є воєнними; і (3) виконавець мав на меті, щоб ці цивільні об'єкти стати об'єктом нападу.[164]

Кримінальний кодекс України не містить подібного злочину.

***Фізичний елемент***

По-перше, необхідно, щоб було здійснено напад. У Римському статуті МКС не згадується, що напад мав мати певний результат. Однак, як зазначалося вище, МТКЮ вимагає, щоб напад спричинив смерть, серйозні ушкодження тіла чи здоров'я або був такої ж тяжкості. Він визначає заборонений напад наступним чином:

> Якщо коротко, заборонені напади – це напади, здійснені свідомо проти цивільних осіб або цивільних об'єктів під час збройного конфлікту і не виправдані воєнною необхідністю. Вони повинні були спричинити смерть та / або серйозні тілесні ушкодження серед цивільного населення або велику шкоду цивільним об'єктам. Такі

---

[159] *Прокурор проти Мілутиновича та інших* (судове рішення), справа № ICTY-05-87-T (26 лютого 2009 року), п. 200; *Прокурор проти Рукундо* (судове рішення), справа № ICTR-2001-70-T (27 лютого 2009 року), п. 385.
[160] *Прокурор проти Акайесу* (судове рішення), справа № ICTR-96-4-T (2 вересня 1998 року), п. 688; *цитується у Прокурор проти Рукундо* (судове рішення), справа № ICTR-2001-70-T (27 лютого 2009 року), п. 381.
[161] *Прокурор проти Мілутиновича та інших* (судове рішення), справа № ICTY-05-87-T (26 лютого 2009 року), п. 200; *Прокурор проти Акайесу (судове рішення), справа № ICTR-96-4-T (2 вересня 1998 року), п. 688.*
[162] *Див. Прокурор проти Стругара* (судове рішення), справа № ICTY-01-42-T (31 січня 2005 року), п. 223.
[163] Додатковий прокол I, ст. 52.
[164] Елементи злочинів МКС (2002 рік) 34.

> напади прямо суперечать заборонам, прямо визнаним у міжнародному праві, включаючи відповідні положення Додаткового протоколу I.[165]

По-друге, об'єктом нападу повинні бути цивільні об'єкти, тобто об'єкти, які не є воєнними. МТКЮ вважає, що присутність солдатів у цивільному об'єкті, як-от трамвай, не змінює його цивільний статус.[166]

***Психічний елемент***

Нарешті, прокурори мають встановити, що виконавець мав на меті зробити ці цивільні об'єкти об'єктом нападу.

### Неміжнародний збройний конфлікт

#### *Убивство*

Заборона «убивства» спочатку з'являється як серйозне порушення Женевських конвенцій, а також у Загальній статті 3 (неміжнародний збройний конфлікт). Широко визнано, що немає різниці між поняттям «умисне вбивство» та поняттям «вбивство».[167]

Наведене вище обговорення стосовно міжнародного збройного конфлікту в рівній мірі відноситься до злочину вбивства під час неміжнародного збройного конфлікту.[168]

#### *Катування*

Заборона катувань міститься в статті 12 Женевської конвенції I (міжнародний збройний конфлікт), а також у Загальній статті 3 (неміжнародний збройний конфлікт). У законі або на практиці немає вказівок на те, що термін «катування» має різне значення в міжнародних та неміжнародних збройних конфліктах.[169]

---

[165] *Прокурор проти Кордича і Черкеза* (судове рішення), справа № ICTY-95-14/2-T (26 лютого 2001 року), п. 328*; див. також Прокурор проти Стругара* (судове рішення), справа № ICTY-01-42-T (31 січня 2005 року), п. 280*; Прокурор проти Блашкіча* (судове рішення), справа № ICTY-95-14 (15 липня 1999 року), п. 180*; Прокурор проти Кордича та Черкеза* (апеляційне рішення) ICTY-95-14/2-A (17 грудня 2004 року), п. 67.
[166] *Прокурор проти Мілошевича, Д.* (судове рішення), справа № ICTY-98-29/1-A (12 листопада 2009 року), п. 159.
[167] МКЧХ, «*Коментар до статті 50 Женевської конвенції I*» (МКЧХ, 2016 рік), п. 17 www.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/Comment.xsp?action=openDocument&documentId=21B052420B219A72C1257F7D00587FC3, переглянуто 20 квітня 2016 року. *Див. Прокурор проти Налетилича і Мартиновича* (судове рішення), справа № ICTY-98-34-T (21 березня 2003 року), п. 248-249; Прокурор проти Муцича та ін. (судове рішення), справа № ICTY-91-21 (16 листопада 1998 року) п. 422-423; Прокурор проти Тадича (судове рішення), справа № ICTY-94-1-T (7 травня 1997 року), п. 235, 236, 237.
[168] *Див. вище,* п. 1-7.
[169] МКЧХ, «*Коментар Загальної статті 3*» (МКЧХ, 2016 рік), п. 274 < www.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/Comment.xsp?action=openDocument&documentId=59F6CDFA490736C1C1257F7D004BA0EC > , переглянуто 20 квітня 2016 року.

Наведене вище обговорення стосовно міжнародного збройного конфлікту в рівній мірі відноситься до злочину катування під час неміжнародного збройного конфлікту.[170]

***Жорстоке поводження***

Жорстоке поводження визначається як умисна дія чи бездіяльність, що спричиняє серйозні психічні чи фізичні страждання чи травму або є серйозним посяганням на людську гідність.[171]

Міжнародне кримінальне право вимагає від прокурорів встановити такі елементи: (1) дія чи бездіяльність, що спричиняє серйозні психічні чи фізичні страждання чи травму або становить серйозне посягання на людську гідність; і (2) поведінка була умисною, а саме, якщо судити об'єктивно, була цілеспрямованою, а не випадковою.[172]

***Фізичний елемент***

По-перше, прокурори мають встановити, що виконавець завдав тяжкого фізичного чи психічного болю чи страждань одній чи кільком особам. МТКЮ постановив, що серйозність шкоди або травми має оцінюватися в кожному окремому випадку, беручи до уваги такі фактори, як тяжкість стверджуваної поведінки, характер дії чи бездіяльності, контекст, у якому ця поведінка сталася, її тривалість та / або повторюваність, її фізичні та психічні наслідки для потерпілого, а в деяких випадках – особисті обставини потерпілого, включаючи вік, стать та стан здоров'я.[173]

Для оцінки тяжкості болю або страждань МТКЮ постановив, що не вимагається, щоб страждання, спричинені жорстоким поводженням, були «тривалими». Серед

---

[170] *Див. вище,* п. 8-14.
[171] *Прокурор проти Нтагерури та інших* (судове рішення), справа № ICTR-99-46-T (25 лютого 2004 року), п. 765.
[172] Елементи злочинів МКС (2011 рік) 32; *Прокурор проти Муцича та ін.* (судове рішення), справа № ICTY-91-21 (16 листопада 1998 року), п. 552; *Прокурор проти Єлісіча* (судове рішення), справа № ICTY-95-10-T (14 грудня 1999 року), п. 41; *Прокурор проти Тихомира Бласкіча* (судове рішення), справа № ICTY-95-14-T (3 березня 2000 року), п. 186; *Прокурор проти Крстича* (судове рішення), справа № ICTY-98-33-T (2 серпня 2001 року), п. 516; *Прокурор проти Квочки* (судове рішення), справа № ICTY-98-30/1-T (2 листопада 2001 року), п. 159; підтверджено у справі *Прокурор проти Алексовського* (апеляційне рішення), справа № ICTY-95-14/1 (24 березня 2000 року), п. 26; МТКЮ, *Прокурор проти Муцича та інших* (апеляційне рішення), справа № ICTY-96-21-A (20 лютого 2001 року), п. 424, *Прокурор проти Кордича і Черкеза* (судове рішення) ICTY-95-14/2-T (29 лютого 2001 року), п. 265. *Див. також* Прокурор проти Налетилича і Мартиновича (судове рішення), справа № ICTY-98-34-T (21 березня 2003 року), п. 246.
[173] *Прокурор проти Лукича Мілана та Лукича Середоє* (судове рішення), справа № ICTY-98-32/1 (20 липня 2009 року), п. 957; *Прокурор проти Орича* (судове рішення), справа № ICTY-03-68 (30 червня 2006 року), п. 352.

іншого, слід враховувати такі фактори: вік і стан здоров'я потерпілого, а також фізичний і психічний вплив злочину на потерпілого.[174]

Жорстоким поводженням вважаються такі дії: побиття, нелюдські умови життя в місці утримання, замах на вбивство, використання живих щитів і копання траншей, ненадання відповідних ліків чи медичної допомоги, якщо це спричиняє серйозні психічні чи фізичні страждання чи травми , або є серйозним замахом на людську гідність.[175]

***Психічний елемент***

МТКЮ вимагає, щоб виконавець діяв із прямим або непрямим умислом вчинити жорстоке поводження. Виконавець діє з непрямим умислом вчинити жорстоке поводження, коли він усвідомлює, що жорстоке поводження буде ймовірним наслідком його поведінки, і він визнає цей факт.[176]

***Посягання на людську гідність***

Заборона посягань на людську гідність міститься у ст. 75 Додаткового протоколу I (міжнародний збройний конфлікт), а також у Загальній статті 3 (неміжнародний збройний конфлікт). У законі чи на практиці немає вказівок на те, що термін «посягання на людську гідність» має різне значення в міжнародних та неміжнародних збройних конфліктах.

Наведене вище обговорення стосовно міжнародного збройного конфлікту в рівній мірі стосується і злочину посягання на людську гідність під час неміжнародного збройного конфлікту.[177]

***Зґвалтування та сексуальне насильство***

Так само, заборона зґвалтування та сексуального насильства міститься у ст. 75 Додаткового протоколу I (міжнародний збройний конфлікт), а також у ст. 4 Додаткового протоколу II (неміжнародний збройний конфлікт). Немає жодних ознак того, що зґвалтування чи сексуальне насильство мають різне значення в міжнародних та неміжнародних збройних конфліктах.

Наведене вище обговорення стосовно міжнародного збройного конфлікту в рівній мірі відноситься до злочинів зґвалтування та сексуального насильства під час неміжнародного збройного конфлікту.[178]

---

[174] *Прокурор проти Мартіча* (судове рішення), справа № ICTY-95-11 (12 червня 2007 року) п. 80.
[175] *Прокурор проти Мркшича та інших* (судове рішення), справа № ICTY-95-13/1 (27 вересня 2007 року), п. 517.
[176] *Прокурор проти Прлича* (судове рішення), справа № ICTY-04-74-T (19 травня 2013 року) том 1, абз. 147 [неофіційний переклад].
[177] *Див. вище* п. 33-41.
[178] *Див. вище* п. 62-72.

***Умисне спрямування нападів на цивільне населення як таке або на окремих цивільних осіб, які не беруть безпосередньої участі у бойових діях***

Напади на цивільне населення є серйозними порушеннями Додаткового протоколу I (ст. 85), порушенням ст. 51 Додаткового протоколу I (міжнародний збройний конфлікт) та статті 13 Додаткового протоколу II (неміжнародний збройний конфлікт). Цей злочин має подібне значення в міжнародних і неміжнародних збройних конфліктах.[179]

Наведене вище обговорення стосовно міжнародного збройного конфлікту однаково застосовується під час неміжнародного збройного конфлікту.[180]

[179] *Див. елементи воєнного злочину нападу на цивільне населення в обох типах збройних конфліктів: Елементи злочинів МКС (2011 рік) 18 і 34.*
[180] *Див. вище* п.. 42-51.

# ДОДАТОК С

## Порушення методів ведення війни, що підпадають під статтю 438, законопроєкт 2689, та їхні міжнародні джерела

| Воєнні злочини | Міжнародні договори | Римський статут | Звичайне міжнародне право | Стаття 438 | Законо проєкт 2689 |
|---|---|---|---|---|---|
| **Серйозні порушення Женевських конвенцій, а саме будь-які з наведених нижче дій проти осіб або майна, які охороняються відповідно до положень відповідної Женевської конвенції** | | | | | |
| **Умисне вбивство** | **Женевські конвенції I-IV, ст. 50, 51, 130, 147 відповідно** | **Ст. 8(2)(a)(i)** | **X** | **X** | **ч. 3 ст. 438** |
| **Катування або нелюдське поводження, включаючи біологічні експерименти** | **Женевські конвенції I-IV, ст. 50, 51, 130, 147 відповідно** | **Ст. 8(2)(a)(ii)** | **X** | **X** | **ч. 2 ст 438** |
| **Умисне заподіяння великих страждань або серйозних ушкоджень тілу чи здоров'ю** | **Женевські конвенції I-IV, ст. 50, 51, 130, 147 відповідно** | **Ст. 8(2)(a)(iii)** | **X** | **X** | **ч. 2, 3 ст. 438** |
| **Масове знищення та привласнення майна, не виправдане військовою необхідністю та здійснене протиправно та безпідставно** | **Женевські конвенції I-IV, ст. 50, 51, 130, 147 відповідно** | **Ст. 8(2)(a)(iv)** | **X** | **X** | **ч. 2 ст. 438-1** |
| **Примушення військовополонен ого або іншої захищеної особи** | **III Женевська конвенція, ст. 130 IV Женевська конвенція, ст. 147** | **Ст. 8(2)(a) (v)** | **X** | **X** | **ч. 1 ст. 438** |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| **служити в силах ворожої держави** | | | | | |
| **Умисне позбавлення військовополоненого чи іншої захищеної особи права на справедливий і регулярний суд** | **III Женевська конвенція, ст. 130<br>IV Женевська конвенція, ст. 147** | **Ст. 8(2)(a)(vi)** | **X** | **X** | **ч. 2 ст. 438** |
| **Незаконна депортація або переміщення або незаконне ув'язнення** | **IV Женевська конвенція, ст. 147** | **Ст. 8(2)(a)(vii)** | **X** | **X** | **ч. 2 ст. 438** |
| **Взяття заручників** | **IV Женевська конвенція, ст. 147** | **Ст. 8(2)(a)(viii)** | **X** | **X** | **ч. 2 ст. 438** |
| **Серйозні порушення Додаткового протоколу I** | | | | | |
| **Умисне спрямування нападів на цивільне населення як таке або на окремих цивільних осіб, які не беруть безпосередньої участі у бойових діях** | **Додатковий протокол I, ст. 85(3)(a), 51(2)** | **Ст. 8(2)(b)(i)** | **X** | **X** | **ч. 2 ст. 438-2** |
| **Умисне здійснення нападу, знаючи, що такий напад призведе до випадкової втрати життя або поранення цивільного населення або пошкодження цивільних об'єктів або широкомасштабного, тривалого та серйозного збитку природному середовищу, який** | **Додатковий протокол I, ст. 85(3)(b), 35(3), 55(1)** | **Ст. 8(2)(b)(iv)** | **X** | **X** | **ч. 2 ст. 438-2** |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| **буде явно надмірним по відношенню до конкретної та прямої очікуваної загальної військової переваги** | | | | | |
| **Напади або бомбардування будь-якими засобами міст, сіл, житлових будинків або будівель, які не захищені і які не є військовими об'єктами** | **Додатковий протокол I, ст. 85(3)(d) Гаазька конвенція 1907 року, ст. 25** | **Ст. 8(2)(b)(v)** | **X** | **X** | **ч. 2 ст. 438-2** |
| **Вбивство або поранення комбатанта, який, склавши зброю або не маючи більше засобів захисту, здався** | **Додатковий протокол I, ст. 85(3)(e) Гаазька конвенція 1907 року, ст. 23(c)** | **Ст. 8(2)(b)(vi)** | **X** | **X** | |
| **Неналежне використання прапора перемир'я, прапора або військових знаків розрізнення та уніформи ворога або Організації Об'єднаних Націй, а також відмітних емблем Женевських конвенцій, що спричинило смерть або серйозні тілесні ушкодження** | **Додатковий протокол I, ст. 85(3)(f) Гаазька конвенція 1907 року, ст. 23(f)** | **Ст. 8(2)(b)(vii)** | **X** | **X** | **ч. 3 ст. 438-4** |
| **Переміщення, прямо чи опосередковано, окупаційною** | **Додатковий протокол I, ст. 85(4)(a)** | **Ст. 8(2)(b)(viii)** | **X** | **X** | **ч. 1 ст. 438** |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| **державою частини її власного цивільного населення на окуповану територію, або депортація чи переміщення всього чи частини населення окупованої території в межах або за межі цієї території** | | | | | |
| **Умисне спрямування нападів на будівлі, присвячені релігії, освіті, мистецтву, науці чи благодійності, історичні пам'ятники, лікарні та місця, де збираються хворі та поранені, якщо вони не є військовими об'єктами** | **Додатковий протокол I, ст. 85(4)(d), 53(a) і (c)**<br>**Гаазька конвенція 1907 року, ст. 27(1), 56**<br>**Конвенція про захист культурних цінностей у разі збройного конфлікту, ст. 4(1)**<br>**Факультативний протокол 1999 року до Конвенції 1954 року про захист культурних цінностей у разі збройного конфлікту, ст. 15** | **Ст. 8(2)(b)(ix)** | **X** | **X** | **ч. 2 ст. 438-2** |
| **Піддавання осіб, які перебувають у владі супротивної сторони, фізичним каліцтвам або будь-яким медичним чи науковим експериментам, які не виправдані медичним, стоматологічним чи лікарняним лікуванням** | **Додатковий протокол I, ст. 11(2)(a), 11(1) і (4)** | **Ст. 8(2)(b)(x)** | **X** | **X** | **ч. 2 ст. 438** |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| **відповідної особи та не проводяться в її інтересах, і які спричинити смерть або загрожувати здоров'ю такої особи чи осіб** | | | | | |
| **Інші серйозні порушення МГП, що застосовуються в міжнародному збройному конфлікті, що містяться в різних договорах МГП (тобто Женевські конвенції, Додатковий протокол I або Гаазькі правила)** | | | | | |
| **Умисне здійснення нападів на цивільні об'єкти, тобто на об'єкти, які не є військовими об'єктами** | **Додатковий протокол I, ст. 52(1)** | **Ст. 8(2)(b)(ii)** | **X** | **X** | **ч. 2 ст. 438-2** |
| **Умисне спрямування нападів на персонал, об'єкти, матеріали, підрозділи або транспортні засоби, залучені до гуманітарної допомоги або миротворчої місії відповідно до Статуту Організації Об'єднаних Націй, якщо вони мають право на захист цивільного населення або цивільних об'єктів відповідно до міжнародного права збройного конфлікту** | **Конвенція про безпеку персоналу Організації Об'єднаних Націй і пов'язаного з нею персоналу, ст. 7(1), 9**<br>**Додатковий протокол I, ст. 71(2)** | **Ст. 8(2)(b)(iii)** | **X** | **X** | **ч. 1 ст. 438-4** |
| **Віроломне вбивство або поранення осіб, які належать до** | **Додатковий протокол I, ст. 37(1)**<br>**Гаазька конвенція 1907 року, ст. 23(b)** | **Ст. 8(2)(b)(xi)** | **X** | **X** | **ч. 2, 3 ст. 438-2** |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| **ворожої нації чи армії** | | | | | |
| **Заява про те, що пощади не буде** | **Додатковий протокол I, ст. 40 Гаазька конвенція 1907 року, ст. 23 (d)** | **Ст. 8(2)(b)(xii)** | **X** | **X** | **ч. 1 ст. 438-2** |
| **Знищення або захоплення майна противника, якщо таке знищення або захоплення не вимагається необхідністю війни** | **Гаазька конвенція 1907 року, ст. 23(g)** | **Ст. 8(2)(b)(xiii)** | **X** | **X** | **ст. 438-1** |
| **Оголошення скасованими, призупиненими або недопустимими в суді права та дії громадян ворожої сторони** | **Гаазька конвенція 1907 року, ст. 23(1)(h)** | **Ст. 8(2)(b)(xiv)** | | **X** | **ч. 1 ст. 438-2** |
| **Примушування громадян ворожої сторони брати участь у військових операціях, спрямованих проти їхньої власної країни, навіть якщо вони перебували на службі у воюючої сторони до початку війни** | **Гаазька конвенція 1907 року, ст. 23(2)** | **Ст. 8(2)(b)(xv)** | | **X** | **ч. 1 ст. 438** |
| **Пограбування міста чи місця, навіть якщо вони захоплені штурмом** | **Гаазька конвенція 1907 року, ст. 28** | **Ст. 8(2)(b)(xvi)** | **X** | **X** | |
| **Посягання на особисту гідність, зокрема принизливе та образливе** | **Додатковий протокол I, ст. 75(2)(b), 85(4)(c)** | **Ст. 8(2)(b)(xxi)** | **X** | **X** | **ч. 2 ст. 438** |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| **поводження** | | | | | |
| **Вчинення зґвалтування, сексуального рабства, примусової проституції, примусової вагітності, як визначено в статті 7, п. 2(f), примусової стерилізації або будь-якої іншої форми сексуального насильства, також є серйозним порушенням Женевських конвенцій** | **Додатковий протокол I, ст. 75(2)(b), 76(1)<br>IV Женевська конвенція, ст. 27(2)** | **Ст. 8(2)(b)(xxiii)** | **X** | **X** | **ч. 2 ст. 438** |
| **Використання присутності цивільної чи іншої захищеної особи, щоб наділити певні пункти, райони або військові сили імунітетом від військових операцій** | **III Женевська конвенція, ст. 23(1)<br>IV Женевська конвенція, ст. 28<br>Додатковий протокол I, ст. 51(7), 58(a)** | **Ст. 8(2)(b)(xxiii)** | **X** | **X** | **ч. 1 ст. 438-2** |
| **Умисне спрямування нападів на будівлі, матеріали, медичні підрозділи, транспорт і персонал з використанням відмітних емблем Женевських конвенцій відповідно до міжнародного права** | **Женевська конвенція I, ст. 19(1), 20, 24, 35(1), 36(1)<br>Женевська конвенція II, ст. 22(1), 23, 24(1), 27(1), 36<br>IV Женевська конвенція, ст. 18(1) і (3), 20(1) і (2), 21, 22(1) і (2)<br>Додатковий** | **Ст. 8(2)(b)(xxiv)** | | **X** | **ч. 1 ст. 438-4** |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | **протокол I, ст. 12(1) і (2), 15(1) і (5), 21, 23(1), 24** | | | | |
| **Навмисне використання голодування цивільного населення як методу ведення війни шляхом позбавлення їх об'єктів, необхідних для їхнього виживання, включаючи навмисне перешкоджання постачанням допомоги, як це передбачено Женевськими конвенціями** | **IV Женевська конвенція , ст. 23(1), 55(1), 59(1) Додатковий протокол I, ст. 54(1), 54(2)** | **Ст. 8(2)(b)(xxv)** | **X** | **X** | **ч. 2 ст. 438-2** |
| **Призов або зарахування дітей віком до п'ятнадцяти років до національних збройних сил або використання їх для активної участі у бойових діях** | **Додатковий протокол I, ст. 77(2) Конвенція про права дитини, ст. 38(2) і (3)** | **Ст. 8(2)(b)(xxvi)** | **X** | **X** | **ч. 2 ст. 438** |
| **Порушення Загальної статті 3, застосовної у неміжнародному збройному конфлікті** | | | | | |
| **Насильство над життям і людиною, зокрема вбивства всіх видів, каліцтво, жорстоке поводження та катування** | **Женевські конвенції, Загальна стаття 3(1)(a)** | **Ст. 8(2)(c)(i)** | **X** | **X** | **ч. 2, 3 ст. 438** |
| **Посягання на особисту гідність, зокрема принизливе та** | **Женевські конвенції, Загальна стаття 3(1)(c)** | **Ст. 8(2)(c)(ii)** | **X** | **X** | **ч. 2 ст. 438** |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| **образливе поводження** | | | | | |
| **Взяття заручників** | **Женевські конвенції, Загальна стаття 3(1)(b)**<br>**Додатковий протокол II, ст. 4(2)(c)** | **Ст. 8(2)(c)(iii)** | **X** | **X** | **ч. 2 ст. 438** |
| **Винесення і виконання вироків без попереднього вироку, винесеного регулярно створеним судом, з наданням усіх судових гарантій, які загальновизнані як необхідні** | **Женевські конвенції, Загальна стаття 3(1)(d)** | **Ст. 8(2)(c)(iv)** | **X** | **X** | |
| **Інші серйозні порушення МГП, що застосовуються під час неміжнародного збройного конфлікту, що містяться в різних договорах МГП (наприклад, Додатковий протокол II)** | | | | | |
| **Умисне спрямування нападів на цивільне населення як таке або на окремих цивільних осіб, які не беруть безпосередньої участі у бойових діях** | **Додатковий протокол II, ст. 13(2), 4(2)(d)** | **Ст. 8(2)(e)(i)** | **X** | **X** | **ч. 2 ст. 438-2** |
| **Умисне спрямування нападів на будівлі, матеріали, медичні підрозділи, транспорт і персонал з використанням відмітних емблем Женевських конвенцій відповідно до** | **Додатковий протокол II, ст. 9(1), 11(1)** | **Ст. 8(2)(e)(ii)** | **X** | **X** | **ч. 1 ст. 438-4** |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| **міжнародного права** | | | | | |
| **Умисне спрямування нападів на персонал, об’єкти, матеріали, підрозділи або транспортні засоби, залучені до гуманітарної допомоги або миротворчої місії відповідно до Статуту Організації Об’єднаних Націй, якщо вони мають право на захист цивільного населення або цивільних об’єктів відповідно до міжнародного права збройного конфлікту** | **Конвенція про безпеку персоналу Організації Об'єднаних Націй і пов'язаного з нею персоналу, ст. 7(1), 9**<br>**Додатковий протокол II ст. 9, 11(1)** | **Ст. 8(2)(e)(iii)** | **X** | **X** | **ч. 1 ст. 438-4** |
| **Умисні напади на будівлі, присвячені релігії, освіті, мистецтву, науці чи благодійності, історичні пам’ятники, лікарні та місця, де збираються хворі та поранені, якщо вони не є військовими об’єктами** | **Додатковий протокол II, ст. 16**<br>**Факультативний протокол 1999 року до Конвенції 1954 року про захист культурних цінностей у разі збройного конфлікту, ст. 15** | **Ст. 8 (2)(e)(iv)** | **X** | **X** | **ч. 2 ст. 438-2** |
| **Пограбування міста чи місця, навіть якщо вони захоплені штурмом** | **Додатковий протокол II, ст. 4(2)(g)** | **Ст. 8(2)(e)(v)** | **X** | **X** | |
| **Вчинення зґвалтування,** | **Додатковий протокол II, ст.** | **Ст.** | **X** | **X** | **ч. 2 ст.** |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| **сексуального рабства, примусової проституції, примусової вагітності, як визначено в п. 2(f) ст. 7, примусова стерилізація та будь-яка інша форма сексуального насильства, також є серйозним порушенням ст. 3, спільної для чотирьох Женевських конвенцій.** | **4(2)(e) і (f)** | **8(2)(e)(vi)** | | | **438** |
| **Призов або зарахування дітей віком до п'ятнадцяти років до збройних сил чи груп чи використання їх для активної участі у бойових діях** | **Додатковий протокол II, ст. 4 (2)(c)**<br>**Конвенція про права дитини, ст. 38(2) і (3)** | **Ст. 8(2)(e)(vii)** | **X** | **X** | **ч. 2 ст. 438** |
| **Наказ про переміщення цивільного населення з причин, пов'язаних із конфліктом, якщо цього не вимагають безпека залучених цивільних осіб або нагальні воєнні причини** | **Додатковий протокол II, ст. 17(1), перше рчення** | **Ст. 8(2)(e)(viii)** | **X** | **X** | |
| **Заява про те, що пощади не буде** | **Додатковий протокол II, ст. 4(1), перше речення** | **Ст. 8(2)(e)(x)** | **X** | **X** | **ч. 1 ст. 438-2** |
| **Піддання осіб, які перебувають у владі іншої** | **Додатковий протокол II, ст.** | **Ст. 8(2)(e)(xi)** | **X** | **X** | **ч. 2 ст. 438** |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| **сторони в конфлікті, фізичному каліцтву або будь-яким медичним або науковим експериментам, які не виправдані медичним, стоматологічним чи лікарняним лікуванням відповідної особи та не проводяться в її інтересах, і які спричиняють смерть або становлять серйозну загрозу здоров'ю такої особи чи осіб** | **5(2)(e)** | | | | |
| **Умисне використання голодування мирних жителів як методу ведення війни шляхом позбавлення їх об'єктів, необхідних для їхнього виживання, включаючи увмисне перешкоджання постачанням допомоги** | **Додатковий протокол II, ст. 14, 18** | **Ст. 8(2)(e)(xix)** | **X** | **X** | **ч. 2 ст. 438-2** |
| **Інші серйозні порушення звичаїв, що застосовуються під час неміжнародного збройного конфлікту, що випливають зі звичаєвого міжнародного права** | | | | | |
| **Віроломне вбивство або поранення супротивника** | | **ст. 8(2)(e)(ix)** | **X** | | **ч. 2, 3 ст. 438-2** |
| **Знищення або захоплення майна супротивника, якщо такого** | | **ст. 8(2)(e)(xii)** | **X** | | **ст. 438-1** |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| **знищення або захоплення не вимагають обставини конфлікту** | | | | | |
| **Інші серйозні порушення міжнародного гуманітарного права, які містяться в договорах МГП і не містяться в Римському статуті** | | | | | |
| ***Серйозні порушення Додаткового протоколу I*** | | | | | |
| **Здійснення нападу на об'єкти або споруди, що містять небезпечні сили, знаючи, що такий напад спричинить надмірні втрати життя, поранення цивільного населення або пошкодження цивільних об'єктів, як визначено в статті 57, параграф 2(a)(iii) [ДПІ]** | **Додатковий протокол I, ст. 85(3)(c)** | | **X** | **X** | **ч. 2 ст. 438-2** |
| **Невиправдана затримка з репатріацією військовополонених чи цивільних осіб** | **Додатковий протокол I, ст. 85(4)(b)** | | **X** | **X** | **ч. 1 ст. 438** |
| **Практика «апартеїду» та інші нелюдські та такі, що принижують гідність, практики, пов'язані з посяганням на особисту гідність, засновані на расовій дискримінації** | **Додатковий протокол I, ст. 85(4)(c)** | | **X** | **X** | |
| **Перетворення демілітаризованих зон на об'єкт** | **Додатковий протокол I, ст. 85(4)(d)** | | **X** | **X** | |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| **нападу** | | | | | |
| ***Інші серйозні порушення МГП, вчинені під час міжнародного збройного конфлікту*** | | | | | |
| **Колективні покарання** | **III Женевська конвенція, ст. 46**<br>**IV Женевська конвенція, ст. 33**<br>**Додатковий протокол I, ст. 75(2)(d)**<br>**Гаазька конвенція 1907 року, ст. 50** | | **X** | **X** | |
| **Пограбування поранених, хворих, потерпілих корабельну аварію чи мертвих** | **Женевська конвенція 1906 року про поліпшення долі поранених і хворих у регулярних арміях, ст. 28** | | **X** | **X** | |
| **Напад або жорстоке поводження з парламентером або носієм прапора перемир'я** | **Гаазька конвенція 1907 року, ст. 32** | | **X** | **X** | |
| ***Інші серйозні порушення МГП, вчинені під час неміжнародного збройного конфлікту*** | | | | | |
| **Рабство** | **Додатковий протокол II, ст. 4** | | **X** | **X** | |
| **Колективні покарання** | **Додатковий протокол II, ст. 4(2)(b)** | | **X** | **X** | |
| **Інші серйозні порушення міжнародного гуманітарного права відповідно до звичаєвого внутрішнього права, які не містяться в Римському статуті чи будь-яких інших міжнародних договорах** | | | | | |
| ***Інші серйозні порушення МГП, вчинені під час міжнародного збройного конфлікту*** | | | | | |
| **Рабство і депортація на рабську працю** | | | **X** | | |
| ***Інші серйозні порушення МГП, вчинені під час неміжнародного збройного конфлікту*** | | | | | |
| **Здійснення невибіркового нападу, що призведе до** | | | **X** | | **ст. 438-3** |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| **загибелі чи поранення цивільних осіб, або нападу з усвідомленням того, що це спричинить надмірні випадкові втрати, поранення чи пошкодження цивільного населення** | | | | | |
| **Перетворення на об'єкт нападу незахищених населених пунктів та демілітаризованих зон** | | | **X** | | |
| **Використання живих щитів** | | | **X** | | |